

ДОКЛАД

ЗА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

ИНВЕСТИЦИОННО ПРЕДЛОЖЕНИЕ

„Ремонт на съществуващи сгради с предназначение „пилчарник“ и закупуване на оборудване за птицеферма за интензивно отглеждане на птици - бройлери разположена в имоти с № 107037 и № 000105, землище на с. Петко Славейков, общ. Севлиево, обл. Габрово“

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. ВЪВЕДЕНИЕ.....	9
1.1. НАИМЕНОВАНИЕ НА ИНВЕСТИЦИОННОТО НАМЕРЕНИЕ.....	10
1.2. ДАННИ ЗА ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ И КООРДИНАТИ.....	11
1.2.1. Име, единен граждански номер, местожителство, статут на Възложителя ..	11
1.2.2. Пълен пощенски адрес	11
1.2.3. Телефон, факс, e-mail.....	11
1.2.4. Лице за контакт от страна на Възложителя.....	11
1.2.5. Законодателна и институционална рамка	11
1.2.6. Информационно осигуряване	12
2. АНОТАЦИЯ НА ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА СТРОИТЕЛСТВОТО, ДЕЙНОСТИТЕ И ТЕХНОЛОГИИТЕ.....	13
2.1. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ И РАЙОН НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ	13
2.1.1. Местоположение на площадката на инвестиционното предложение.....	13
2.2. Етапи на инвестиционното предложение.....	16
2.2.2.1. Съществуващо положение	17
2.2.2.2. Инвестиционно предложение	17
2.2.2.3. Етапи на реализация.....	18
2.2.3. Описание на основните процеси при ремонтните дейности и използвани суровини, спомагателни материали в отделните етапи на инвестиционното предложение	19
2.2.3.1. Предвидени ремонтни дейности.....	19
2.2.3.2. Използвани ресурси	19
2.2.3.2.1. В етап на ремонт.....	19
2.2.3.2.2. В етапа на експлоатация	20
2.2.4. Описание на основните характеристики на производствения процес.....	31
2.2.4.1. Характеристики на съществуващо положение.....	31
2.2.4.2. Характеристики след осъществяване на инвестиционното предложение.....	31
2.2.5. Определяне на очакваните отпадъци и на емисии в резултат на строителството и експлоатацията на птицефермата	43
2.2.5.1. Генериране на отпадъци.....	43
2.2.5.1.1. Отпадъци, генерирани по време на реализирането на инвестиционното предложение.....	43
2.2.5.1.2. Отпадъци генерирани по време на експлоатация.....	47
2.2.5.2. Качествена и количествена оценка на генерираните отпадъчни газове.....	60
2.2.5.2.1. Генерирани емисии по време на реализацията на инвестиционното предложение	60
2.2.5.2.2. Генерирани емисии от производствена дейност.....	65
2.2.5.2.3. Генерирани емисии от отопление на сградите	68
2.2.5.2.4. Генерирани емисии от транспортна дейност.....	70
2.2.5.2.5. Генерирани емисии от аварийни ситуации.....	74
2.2.5.3. Генериране на отпадъчни води.....	74
2.2.5.3.1. Битово – фекални отпадъчни води.....	74
2.2.5.3.2. Дъждовни води.....	75
2.2.5.4. Генериране на физични фактори/шум, вибрации, лъчения, опасни вещества и др./.....	76

3. АЛТЕРНАТИВИ ЗА МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ И/ИЛИ АЛТЕРНАТИВИ НА ПРЕДЛАГАНИТЕ ОТ ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГИИ И МОТИВИТЕ ЗА НАПРАВЕНИЯ ИЗВОР.....	84
3.1. “НУЛЕВА” АЛТЕРНАТИВА	84
3.2. АЛТЕРНАТИВА ПО МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ.....	85
3.3 АЛТЕРНАТИВИ „ЗА НАЙ-ДОБРИ НАЛИЧНИ ТЕХНИКИ(НДНТ)”	85
3.4.1. <i>Описание и информация избраната технология.</i>	88
4. ОПИСАНИЕ И АНАЛИЗ НА КОМПОНЕНТИТЕ И ФАКТОРИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И НА МАТЕРИАЛНОТО И КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО, КОИТО ЩЕ БЪДАТ ЗАСЕГНАТИ В ГОЛЯМА СТЕПЕН ОТ ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ, КАКТО И ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО МЕЖДУ ТЯХ.	103
4.1. ТОПОГРАФИЯ. РЕЛЕФ.	103
4.1.1. <i>Географско местоположение</i>	103
4.1.2. <i>Релеф</i>	104
4.2. КЛИМАТИЧНИ И МЕТЕОРОЛОГИЧНИ УСЛОВИЯ	105
4.2.1. <i>Температура</i>	106
4.2.2. <i>Слънчева радиация. Слънчево греене</i>	107
4.2.3. <i>Облачност</i>	108
4.2.4. <i>Валежи и влажност на въздуха.</i>	108
4.2.5. <i>Мъгли</i>	109
4.2.6. <i>Ветрове. Роза на вятъра.</i>	110
4.3. ВЪЗДУХ.....	112
4.3.1. <i>Характеристика на КАВ</i>	112
4.3.2. <i>Прогноза на въздействие</i>	115
4.4. ЗЕМНИ НЕДРА.....	119
4.4.1. <i>Физико-геоложки процеси и явления</i>	119
4.4.2. <i>Сеизмичност</i>	120
4.4.3. <i>Инженерно-геоложки условия</i>	122
4.4.4. <i>Подземни богатства</i>	126
4.4.5. <i>Прогноза за въздействие</i>	126
4.5. ВОДИ.	126
4.5.1. <i>Хидрология. Повърхностни води.</i>	126
4.5.2. <i>Подземни води.</i>	141
4.5.3. <i>Прогноза за въздействие върху води</i>	150
4.6. ЗЕМИ И ПОЧВИ.	150
4.6.1. <i>Състояние на почвите</i>	150
4.6.2. <i>Прогноза за въздействие върху почвите.</i>	153
4.7. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ, ФЛОРА И ФАУНА.	154
4.7.1. <i>Биогеографска характеристика на района</i>	154
4.7.2. <i>Флора</i>	156
4.7.3. <i>Фауна</i>	157
4.7.4. <i>Защитени територии</i>	161
4.8. ЛАНДШАФТ.....	161
4.8.1. <i>Състояние на ландшафта</i>	161
4.8.2. <i>Прогноза за въздействие върху ландшафта.</i>	164
4.9. ВРЕДНИ ФИЗИЧНИ ФАКТОРИ.	165
4.9.1. <i>Пътна инфраструктура</i>	165
4.9.2. <i>Железопътна инфраструктура</i>	165

4.9.3. Локални източници на шум.....	165
4.9.4. Прогноза за въздействие.....	167
4.10. КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО.	168
4.10.1. Недвижимо културно наследство	168
4.10.2. Нематериално културно наследство.....	169
4.10.3. Прогноза за въздействие	169
4.11. ДЕМОГРАФСКИ, СОЦИАЛНИ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ УСЛОВИЯ.....	169
4.11.1. Население	169
4.11.3. Възрастова структура на населението.....	170
4.11.4. Социално – икономически показатели.....	171
4.11.5. Здравни показатели на населението на Област Габрово и Община Севлиево ...	172
4.11.6. Прогноза за въздействие	175
4.12. ОЦЕНКА НА ЗДРАВНО-ХИГИЕННИТЕ АСПЕКТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И РИСКА ЗА ЧОВЕШКОТО ЗДРАВЕ.	175
4.12.1. Рисковите фактори свързани с увреждане здравето на хората/физични фактори, токсико - химични фактори, биологични фактори, санитарно-битови условия и др./.	175
4.12.2. Оценка на здравния риск.....	180
4.12.3. Мерки за здравна защита. Управление на риска.	181
5. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ПРЕДПОЛАГАЕМИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ НАСЕЛЕНИЕТО И ОКОЛНАТА СРЕДА ПО ВРЕМЕ НА СТРОИТЕЛСТВО И ЕКСПЛОАТАЦИЯ.....	181
5.1. ВЪЗМОЖНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ПО ВРЕМЕ НА РЕМОНТ И ОБОРУДВАНЕ НА СГРАДИТЕ ..	181
5.1.1. Върху атмосферния въздух	181
5.1.2. Върху водите	187
5.1.2.1. Повърхностни води	187
5.1.2.2. Подземни води.....	193
5.1.3. Върху земните недра	198
5.1.4. Върху земите и почвите	199
5.1.5. Върху защитени територии, флората и фауната	200
5.1.6. Върху ландшафта	202
5.1.7. Върху културното наследство	203
5.1.8. Генериране на отпадъци, свързани със строителните дейности	203
5.1.9. Вредни физични фактори.....	205
5.2. ВЪЗМОЖНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ПО ВРЕМЕ НА ЕКСПЛОАТАЦИЯ НА ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ	206
5.2.1. Върху атмосферния въздух	206
5.2.1.1. Метеорологични параметри	209
5.2.1.1.1. Температура	209
5.2.1.1.2. Слънчева радиация. Слънчево греене	210
5.2.1.1.3. Облачност.....	211
5.2.1.1.4. Валежи и влажност на въздуха.	211
5.2.1.1.5. Мъгли	213
5.2.1.1.6. Ветрове. Роза на вятъра.	213
5.2.1.1.7. Качество на атмосферния въздух	215
5.2.1.2. Емисионни параметри.....	217
5.2.1.3. Параметри (геометрия) на изпускащите устройства (височина, диаметър)....	223
5.2.1.4. Топография на терена на района.	223
5.2.1.5. Характер на местността в която е разположена производствената площадка.	223

5.2.1.6. Наличие, в близост до източниците, на сгради с височина съизмерима с тази на изпускащите устройства.....	224
5.2.1.7. Математическо моделиране на дисперсията на емисиите в атмосферния въздух.....	224
5.2.1.7.1. Устойчивост на атмосферата.....	225
5.2.1.7.2. Нормативна уредба.....	226
5.2.1.7.3. Модел 1 /PLUME/.....	227
5.2.1.7.3.1. Входни данни за модела.....	227
5.2.1.7.3.2. Максимални еднократни концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух.....	239
5.2.1.7.3.3. Максимални приземни концентрации на вредни вещества при най-неблагоприятни метеорологични условия по отношение разположението на населеното място.....	241
5.2.1.7.3.4. Териториално разпределение на приземните концентрации на вредни вещества в приземния слой на атмосферата при характерни метеорологични условия.....	243
5.2.1.7.4. Модел 2 /TRAFFIC ORACLE/. Входни данни на модела.....	245
5.2.1.7.4.1. Входни данни.....	245
5.2.1.7.4.2. Максимални приземни концентрации на вредни вещества при най-неблагоприятни метеорологични условия по отношение разположението на населеното място.....	247
5.2.1.7.4.3. Териториално разпределение на приземните концентрации на вредни вещества в приземния слой на атмосферата при характерни метеорологични условия.....	249
5.2.1.7.5. Анализ на кумулативното въздействие.....	251
5.2.1.7.6. Заключение от резултатите от моделирането.....	253
5.2.2. <i>Върху водите</i>	255
5.2.2.1. Повърхностни води.....	255
5.2.2.2. Подземни води.....	262
5.2.3. <i>Върху земните недра</i>	270
5.2.4. <i>Върху земите и почвите</i>	271
5.2.5. <i>Върху защитени територии, флората и фауната</i>	273
5.2.6. <i>Върху ландшафта</i>	274
5.2.7. <i>Върху културното наследство</i>	275
5.2.8. <i>Генериране на отпадъци</i>	276
5.2.9. <i>Вредни физични фактори</i>	278
5.3. ВЪЗМОЖНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ЗДРАВЕТО НА ХОРАТА И ХИГИЕННО-САНИТАРНИТЕ УСЛОВИЯ НА СРЕДАТА.....	282
5.3.1. <i>По време на строителството и преоборудването</i>	282
5.3.2. <i>По време на експлоатация на птицефермата</i>	284
5.3.2.1. Здравен риск за населението – значимост на въздействието.....	284
5.3.2.2. Здравен риск за работниците – значимост на въздействието.....	288
5.3.2.2.1. Характеристика на експозицията.....	289
5.3.2.2.2. Характеристика на отделните фактори по отношение влиянието им върху човешкото здраве и съпоставянето им с действащите хигиенни норми и изисквания.....	289
5.3.2.3. Оценка на здравния риск, мерки за здравна защита и управление на риска...299	
5.3.3. <i>При извънредни ситуации</i>	300
5.4. МАТРИЦА ЗА ОЦЕНКА НА ПОТЕНЦИАЛНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯ НА ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ.....	300

6. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗПОЛЗВАНИТЕ МЕТОДИКИ ЗА ПРОГНОЗА И ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА.	306
6.1. Използвани методики.....	306
6.2. ОПИСАНИЕ НА ТРУДНОСТИТЕ (ТЕХНИЧЕСКИ ПРИЧИНИ, НЕДОСТИГ ИЛИ ЛИПСА НА ДАННИ) ПРИ СЪБИРАНЕТО НА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗРАБОТВАНЕ НА ДОКЛАДА ЗА ОВОС.....	312
7. ОПИСАНИЕ НА МЕРКИТЕ, ПРЕДВИДЕНИ ДА ПРЕДОТВРАТЯТ, НАМАЛЯТ ИЛИ КЪДЕТО Е ВЪЗМОЖНО, ДА ПРЕКРАТЯТ ЗНАЧИТЕЛНИТЕ ВРЕДНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА, КАКТО И ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ТЕЗИ МЕРКИ.	312
7.1. План за изпълнение на мерките.....	312
7.2. Препоръки към план за собствен мониторинг.....	318
8. СТАНОВИЩА И МНЕНИЯ НА ЗАСЕГНАТАТА ОБЩЕСТВЕНОСТ, НА КОМПЕТЕНТНИТЕ ОРГАНИ ЗА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЕ ПО ОВОС И ДРУГИ СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ВЕДОМСТВА, В РЕЗУЛТАТ НА ПРОВЕДЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ.....	318
8.1 . Списък на проведените консултации.....	318
8.2. Представени становища, мнения и препоръки.....	319
9. ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ЕКСПЕРТИТЕ	323
10. СПИСЪК НА НЕОБХОДИМИТЕ ПРИЛОЖЕНИЯ.....	326
10.1. Графични приложения	326
10.2. СПИСЪК НА ИНФОРМАЦИОННИТЕ ИЗТОЧНИЦИ	326

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ:

1. BAT (Best Available Techniques) - най-добри налични техники
2. ISO (International Standardization Organization) - Международна организация по стандартизация
3. PLUME - програма за моделиране на разпространението на емисиите в атмосферата
4. бр. - брой
5. БТ – безопасност на труда
6. ВиК – водоснабдяване и канализация
7. ДВ – държавен вестник
8. ЗЗВВХВП – Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества препарати и продукти
9. ЗООС – Закон за опазване на околната среда
10. ЛПС – локално пречиствателно съоръжение
11. ПСОВ – пречиствателна станция за отпадъчни води
12. МОСВ – Министерство на околната среда и водите
13. МПС – моторно(и) превозно(и) средство(а)
14. НДНТ – най-добри налични техники
15. ОВОС – Оценка на въздействие върху околната среда
16. ПДК - пределно допустима концентрация
17. ПМС – постановление на Министерския съвет
18. пр. – продукт
19. ПУП – Проект за устройствен план
20. РИОСВ – регионална инспекция по околната среда и водите
21. сур. – суровина
22. БДС – български държавен стандарт
23. ГСМ – гориво за смазочни материали
24. изм. – изменение
25. доп. – допълнение
26. ЛОС – летливи органични съединения
27. ХН – хигиенни норми
28. СНЕ – схема за намаляване на емисии
29. ИАОС – Изпълнителна агенция по околна среда
30. АЕЕ – Агенция по енергийна ефективност
31. ННЕ – норми за неорганизираните емисии
32. СНЕ - стойност на неорганизираните емисии
33. КАВ – качество на атмосферния въздух
34. ДОП – долен оценъчен праг
35. ОР – органични разтворители
36. ДО – допустимо отклонение
37. КЕ – кумулативен ефект

ИЗПОЛЗВАНИ ДИМЕНСИИ:

1. dB – децибел
2. g/nm³; (г/н.м³)- грама на нормален м³
3. Gcal - гигакалория
4. Gcal/t - гигакалории на тон
5. Hz – херц
6. kCal/t – килокалория на тон
7. kg/m³ – кг/м³
8. kg/t (кг/т) – килограма на тон
9. kg/y (кг/год.) – килограма за година
10. kWh - киловат часа
11. kWh/y - киловат часа за година
12. kWh/m³ - киловат часа на м³
13. kWh/t пр.- киловат часа на тон продукт
14. l – литър
15. l/сек. (l/s)- литри на секунда
16. m³ - кубични метра
17. m³/h; (м³/ч) – м³ за час
18. m³/y; (м³/год.) - м³ за година
19. mg/dm³ (мг/дм³) - милиграм на кубически дециметър
20. mg/m³ (мг/м³) - милиграм на кубически метър
21. mg/Nm³; (мг/н.м³) – милиграм на нормален м³
22. MW – мегават
23. MWh - мегават-часа
24. MWh/t сур.- мегават часа на тон суровина
25. MWh/y (MWh/г.) - мегават часа за година
26. nm³ (н.м³)– нормален кубичен метър
27. nm³/h; Nm³/ч. (нм³/ч) - нормален кубически метър на час
28. nm³/y; (н.м³/год) – нормален м³ за година
29. t/y; t/г.;(т/год.) – тона за година
30. t/h; (т/ч) – тона за час
31. хил. т - 1 000 (хиляда) тона
32. тегл.% - тегловни проценти
33. g/h – грама за час
34. g/ед.п - грама за единица продукт

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият Доклад за оценка на въздействието върху околната среда (ДОВОС) е предназначен да оцени въздействието върху околната среда при реализацията на инвестиционно предложение „Ремонт на съществуващи сгради с предназначение „пилчарник“ и закупуване на оборудване за птицеферма за интензивно отглеждане на птици - бройлери разположена в имоти с № 107037 и № 000105, землище на с. Петко Славейков, общ. Севлиево, обл. Габрово“. Инвестиционното предложение на „ЕКСПО-ХК“ ЕООД, ще се реализира на територията на съществуващ сградеб фонд – птицекомбинат с. Петко Славейков.

Процесът на оценка на въздействието върху околната среда е систематизиран подход за идентифициране на въздействията на инвестиционното предложение върху околната и социалната среда и определяне на приложимите мерки за смекчаване, управление и контрол на въздействието. Това е процедура включваща проучване и анализиране на инвестиционното предложение и територията, която обхваща, изработване на заключения, отнасящи се до опазване на компонентите на околната среда и населението по отношение на неговата допустимост, съгласно действащите нормативни изисквания, както и тяхната екологична и социално-икономическа целесъобразност. В основата си той дава възможност на съответният компетентен орган да вземе информирано решение относно инвестиционното предложение, а също така дава възможност на потенциално засегнатите страни да вземат участие в процеса на вземане на решение.

Целта на настоящият доклад за оценка на въздействието върху околната среда е да очертае основните екологични параметри на обекта и да изясни въздействието му върху околната среда по време на ремонтните дейности и след въвеждането му в експлоатация.

Чрез извършената оценка ще се представи ясен, аргументиран и еднозначен отговор, като се:

- ✓ определят въздействията, които инвестиционното предложение може да окаже върху околната среда;
- ✓ анализира екологичното въздействие на инвестиционното предложение на базата на предлаганите сгради, съоръжения и оборудване, както и ще се определи кое от тези въздействия е значимо и се нуждае от подробно разглеждане в доклада за ОВОС;
- ✓ разгледа шума в близост до населеното място;
- ✓ определи излъчването на вредни емисии в атмосферния въздух от обекта и техните евентуални концентрации в района на селото;
- ✓ ще се определят ясни и конкретни мерки, които да предотвратят излъчването на вредни емисии от дейността;
- ✓ подпомогне извършването на консултации между възложителя и компетентните органи, неправителствените организации и обществеността;
- ✓ предоставят необходимите данни за взимане на решение по ОВОС.

С Доклада за ОВОС на инвестиционното предложение ще се отчетат препоръките и ще се даде отговор на въпросите, които са възникнали при проведените консултации в съответствие на изискванията на Чл. 95, ал. 3 от ЗООС и Наредбата за условията и реда за извършване на оценка върху околната среда. Становищата и мненията от направените консултации ще бъдат коментирани в ДОВОС.

Оценката на въздействие върху околната среда се разработва в съответствие с Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда на инвестиционни предложения за строителство, дейности и технологии.

С наредбата се определят условията и редът за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) на инвестиционните предложения по чл. 81, ал. 1, т. 2 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и чл. 31, ал. 2 от Закона за биологичното разнообразие. По смисъла на тази Наредба това е процедура за проучване и анализиране на проекта и изработване на заключение, отнасящо се до опазване на компонентите на околната среда и населението по отношение на неговата допустимост, съгласно действащите нормативни изисквания и тяхната екологична и социално-икономическа целесъобразност.

ДОВОС е разработен от екип съставен от следните независими експерти:

- **инж. Христомир Радославов Спасов** – ръководител колектив, експерт НДНТ и атмосферен въздух;
- **инж. Явор Максимов Димитров** – експерт води;
- **инж. Кръстинка Димитрова Радушева** – експерт управление на отпадъците и почви;
- **инж. Мария Василева Стоянова - Димитрова** – експерт вредни физични фактори, здравен риск;
- **Николай Венков Величков** – експерт биоразнообразие, защитени територии и ландшафт.

Нетехническо резюме на ДОВОС е представено в *Приложение № 10.2.1*. Като *Приложение № 10.2.2* е представено допълнено Задание за обхват на ОВОС в съответствие с указанията на компетентния орган с писмо с изх. № 3640/24.11.2016 г.

Списък на експертите и ръководителя на колектива с личен подпис срещу разработените раздели е представен в *Приложение № 10.2.3*. Писмени декларации по Чл. 11, ал. 3 и ал. 4 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда и копия от дипломите за завършено образование на независимите експерти са представени в *Приложение № 10.2.4* и *Приложение № 10.2.5*.

Във връзка с необходимост от издаване на разрешение за строеж по реда на ЗУТ към настоящата процедура е използвана възможността предоставена от Чл. 118, ал. 2 от ЗООС – изготвена и приложена оценката по чл. 99а, ал. 1 ЗООС /оценка за прилагане на НДНТ/ - *Приложение № 10.2.11*.

1.1. НАИМЕНОВАНИЕ НА ИНВЕСТИЦИОННОТО НАМЕРЕНИЕ

Настоящият Доклад за ОВОС се изготвя за инвестиционно предложение:

„Ремонт на съществуващи сгради с предназначение „пилчарник“ и закупуване на оборудване за птицеферма за интензивно отглеждане на птици - бройлери разположена в имоти с № 107037 и № 000105, землище на с. Петко Славейков, общ. Севлиево, обл. Габрово“

1.2. ДАННИ ЗА ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ И КООРДИНАТИ

1.2.1. Име, единен граждански номер, местожителство, статут на Възложителя

Наименование на оператора: „ЕКСПО-ХК“ ЕООД
ЕИК: 202921172
Адрес: 7700 Търговище, Промислена зона
Законен представител: Хюсеин Канак - Управител
Телефон за контакти: +359 (0) 894 466 215, +359 (0) 895 633 212
E-mail: expohk@abv.bg

1.2.2. Пълен пощенски адрес

Пълен пощенски адрес: 7700 Търговище, ул. „Брегалница“ № 4, вх. А, ет. 4, ап. 12
Телефон за контакти: +359 (0) 894 466 215, +359 (0) 895 633 212
E-mail: expohk@abv.bg

1.2.3. Телефон, факс, e-mail

Телефон за контакти: +359 (0) 894 466 215, +359 (0) 895 633 212
E-mail: expohk@abv.bg

1.2.4. Лице за контакт от страна на Възложителя

Управител: Хюсеин Канак
Телефон за контакти: +359 (0) 894 466 215, +359 (0) 895 633 212
E-mail: expohk@abv.bg

Упълномощено лице: инж. Христомир Спасов
Телефон за контакти: +359 (0) 897 906 958
E-mail: ekodizain2010@gmail.com

1.2.5. Законодателна и институционална рамка

Настоящия Доклад за ОВОС е изготвен на основание следните нормативни изисквания:

- Конвенция за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст
- Директива 2014/52/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 година за изменение на Директива 2011/92/ЕС относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда
- Директива 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда
- Директива 85/337/ЕЕС относно оценката на въздействието върху околната среда, изменена с Директива 97/11/ЕС, изменена и допълнена с Директива 2003/35/ЕС относно участието на обществеността при изготвянето на някои планове и програми, касаещи околната среда
- Глава VI, Раздел III от Закона за опазване на околната среда

- Наредбата за условията и реда за извършване на оценка въздействието върху околната среда

При изготвянето на ДОВОС екипа от независими експерти е използвал следните ръководства, методики и указания:

- Ръководство на Европейската комисия относно обхвата на Анекс I и Анекс II на Директивата за ОВОС-2015 г.
- Практическо ръководство за обучение по директивите за Стратегическа екологична оценка и ОВОС
- Частично са използвани методичните указания поставени с ръководства по ОВОС Joint Assistance to Support Projects in European Regions /JASPER/.

Институционалната рамка на ДОВОС е поставен със следните документи:

- Писмо с изх. № 3640/24.11.2016 г. по предоставено Задание за обхват и съдържание на доклад за ОВОС, съобразено с препоръките, получени от компетентния орган (РИОСВ-Велико Търново);
- Препоръки и становища, представени при проведените консултации по Задание за обхват и съдържание на доклад за ОВОС (представени в *Приложение № VIII.1* към заданието и обобщени в табличен вид).

1.2.6. Информационно осигуряване

При разработване на Доклада за ОВОС са използвани данни от няколко основни групи източници, между които действащата в страната нормативна уредба; национални програми и планове за действие по опазване на околната среда и здравето на населението; програмни и нормативни документи на ЕС; Проектна документация; Национални, регионални и столични институции; резултати от изследвания, публикации и разработки на членовете на екипа на ОВОС.

Използвани са следните източници на информация:

- РИОСВ-Велико Търново
- БДДР - Плевен
- Община Севлиево
- Национален статистически институт
- Министерство на околната среда и водите
- Министерство на земеделието и горите
- Изпълнителна агенция по околната среда
- Институт по почвите "Н. Пушкиров"
- Напоителни системи, ЕАД
- НИМХ при БАН

Информационни системи и софтуер:

- ArcGIS 8.1
- AutoCAD
- 3D Analyst

- Spatial Analyst
- ERDAS IMAGENE 8.4
- PLUME
- TRAFIC ORAKLE

2. АНОТАЦИЯ НА ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА СТРОИТЕЛСТВОТО, ДЕЙНОСТИТЕ И ТЕХНОЛОГИИТЕ

2.1. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ И РАЙОН НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ

2.1.1. Местоположение на площадката на инвестиционното предложение

Община Севлиево се намира в Централна Северна България, на площ от 934,9 km² и е най - голяма в Габровска област. В територията на общината попадат части от Дунавската равнина и Предбалкана, както и най-високите планински масиви на Средна Стара планина. Северната част на общината е разположена върху Севлиевските и Микренски височини с коти (853 m и 588 m надморски височини), а най-южната част на Община Севлиево е разположена по стръмните склонове на Централна Стара планина с коти (1400 m – 2376 m надморски височини).

В природно отношение се открояват две зони, северна – равнинна и южна – полупланинска и планинска Централната част на общината е разположена в Севлиевското котловинно поле, което има площ около 400 km² и надморска височина 200 – 220 m. Територията на общината попада във водосбора на р. Росица.

Централното местоположение на общината я определя като главен стратегически транспортен, икономически и културен център на страната. През Шипченски проход минава важен шосеен път за Южна България. Удобни пътища свързват Габрово с околните общински и областни градове в Северна България. Транспортната система играе важна комуникационна роля при осъществяване на икономическите взаимоотношения между значителна част от северната и южната част на страната. Състоянието на пътната мрежа е един от съществените ограничителни фактори, който затруднява интегрирането на районите помежду им и в европейското пространство, ограничава мобилността на работната сила, понижава достъпа до различни видове услуги. Инфраструктурното развитие ще спомогне за свързването на регионите и ще стимулира регионалната кохезия. Териториалното развитие на областта, приоритетното развитие на определени стопански отрасли, както и демографската структура на региона са повлияни и в същото време до известна степен предопределени от неговия климат и релеф.

Община Севлиево е един от най-големите административни и икономически райони в областта. Нейният център – гр. Севлиево е разположен близо до географския център на страната – на 178 km източно от гр. София. Територията на общината е 964,11 km², а релефът – полупланински. С Решение №166 от 08.03.2013 г. за административно-териториални промени в община Севлиево броят на населените места е намален от 53 на 46, тъй като се закрива населеното място с. Дрянът, а към с. Млечево се присъединяват селата Баева ливада, Българи, Малиново, Мариновци и Рогулят и към с. Столът се присъединява с. Дялък. Населението на общината към февруари 2011 г. е 35995 души.

Община Севлиево е съставена от 46 населени места – град Севлиево и 45 села. 24 села са с население под 100 човека, от които 20 са с под 50 жители.

Фигура № 2.1-1. Карта на Община Севлиево

Село Петко Славейков е разположено в северозападния край от територията на Община Севлиево. Селището се намира на 9 km северозападно от общинския център Севлиево, на границата с община Ловеч, на 22 km източно от Ловеч, на около 50 km западно от Велико Търново и на 33 km северозападно от областния център Габрово. Землището на селото заема около 21,716 хил. дка земя, значителна част от която е обработваема (ниви, лозя, овощни градини), но също така и много гори и пасища. Язовир „Стамболийски“ е разположен на около 12 km на североизток от селото.

Село Петко Славейков – население 1 123 души; землище 21,716 km². Разположено е в средния Предбалкан на средна височина от 315 м, между главен път № 4 от юг и пътя за Ловеч от север. В северната част от землището преминава р. Крапец, условията за животновъдство и растениевъдство са добри, съществуват и следи от тракийската цивилизация.

Селището е газифицирано, с асфалтирани улици и с кранове за питейна и за промишлена вода село. Населението е 1007 жители, с площ по регулация 102,85 ха.

Електроснабдяване. В селото има изградени 6 бр. ТП, задоволяващи наличните ел. консуматори. Уличната електроснабдителна мрежа е въздушен тип. Изградено е улично осветление.

В и К инфраструктура. Оператор В и К „Бяла” ЕООД – Севлиево.

Водоснабдяване. Село Петко Славейков се захранва с вода от ПС "Група Сенник". Резервирането на водата става в един напорен водоем / НВ с обем 100м³-балканска вода и НВ 500м³ За довеждане на водата до селото е изграден външен водопровод от СТ Ф108, ПЕВП Ф 75 и PVC Ф110

Канализация. Частично е изградена канализация. Няма пречиствателна станция за пречистване на отпадъчните води За отпадъчните води от по-голямата част в населеното място се използват септични или попивни ями. Създават се условия за замърсяване на почви, води и здравен риск за населението в района. Няма пречиствателна станция за пречистване на отпадъчните води.

Площадката, на която са разположени сградите на „ЕКСПО-ХК“ ЕООД - птицеферма с. Петко Славейков е разположена извън регулационния план на с. Петко Славейков. Тя се намира на 330 m в посока запад от селището. Общата площ на територията на обекта е 61,895 дка.

Фигура № 2.1.1-2. Схема с разположение на площадката

Граници на площадка на инвестиционното предложение

2.2.2. Етапи на инвестиционното предложение.

Инвестиционното предложение ще се реализира в рамките на бивш птицекомбинат на село Петко Славейков - в имоти с № 107037 и № 000105 в землището на с. Петко Славейков с ЕКАТТЕ 37811, общ. Севлиево, обл. Габрово. Като спомагателна дейност, свързана с основното инвестиционно предложение, в имот с № 107036, землище на с. Петко Славейков, общ. Севлиево, обл. Габрово с обща площ 6,357 дка ще бъде изградена площадка за съхранение на торови маси. Посочените имоти и прилежащите сгради са собственост на „ЕКСПО-ХК“ ЕООД съгласно Нотариален акт за покупко продажба на недвижими имоти № 24, том II, рег. № 3486, дело № 167 от 22.03.2016 г. (Приложение № I.1.1.).

Характеристики на имотите, предмет на инвестиционното предложение, са:

- Имот № 107037, площ – 32,333 дка., начин на трайно ползване – „птицеферма“, наличие на сгради – 01 – Пилчарник /двоен/ с площ 2147 кв.м., 02 – Пилчарник /двоен/ с площ 2151 кв.м., 03 – Пилчарник /двоен/ с площ 2130 кв.м., 04 - Пилчарник /двоен/ с площ 2128 кв.м., 05 - Сграда с друго предназначение с площ 304 кв.м., 06 - Трансформаторен пост с площ 47 кв.м., 07 - Склад с друго предназначение с площ 21 кв.м., граници – ПИ № 107036, Др.произв. база на "ЕКСПО-ХК" ЕООД, ПИ № 107012, Стопански двор на Държавен поземлен фонд – МЗХ, ПИ № 000102. Напонтел. Канал на ОБЩИНА СЕВЛИЕВО, ПИ № 000106, Напонтел. Канал на ОБЩИНА СЕВЛИЕВО, ПИ № 029054, Нива насл. На ХАСАН ХАСАНОВ АЛЕОЛУ, ПИ № 000341. Полски път на ОБЩИНА СЕВЛИЕВО, ПИ № 107001, Стопански двор на Държавен поземлен фонд – МЗХ, ПИ № 107035. Местен път на ОБЩИНА СЕВЛИЕВО;
- Имот № 000105, площ – 29,562 дка, начин на трайно ползване – „птицеферма“, наличие на сгради – 01 - Пилчарник /двоен/ с площ 2152 кв.м., 02 - Пилчарник /двоен/ с площ 2160 кв.м., 03 - Пилчарник /двоен/ с площ 2110 кв.м., 04 - Пилчарник /двоен/ с площ 2107 кв.м., 05 - Сграда с друго предназначение с площ 174 кв.м., 06 - Ремонтна работилница с площ 438 кв.м., 07 - Склад с друго предназначение с площ 724 кв.м., граници – № 000106, Напоител. Канал на ОБЩИНА СЕВЛИЕВО, № 000102, Напоител. Канал, на ОБЩИНА СЕВЛИЕВО, № 107025. Стопански двор на Държавен поземлен фонд – МЗХ, № 107034, Местен път на ОБЩИНА СЕВЛИЕВО, № 000104, Полски път на ОБЩИНА СЕВЛИЕВО, № 000108, Ведомствен път на ОБЩИНА СЕВЛИЕВО, № 029044, Нива насл. На ХРИСТО ХРИСТОВ ИВАНОВ, № 029045. Нива насл. На ЮСЕИН АЛИЕВ ДЕЛИМЕХМЕДОВ;
- Имот № 107036, площ – 6,357 дка., начин на трайно ползване – „де. Производствена база“, наличие на сгради – не, граници – № 107037, Птицеферма На "ЕКСПО-ХК" ЕООД, № 107035, Местен път на ОБЩИНА СЕВЛИЕВО, № 107014. Стопански двор на АХМЕД ИСМАИЛОВ РИЗАТОВ, № 107013, Стопански двор на РАМИЗ ХАСАН РАМИЗ, № 107012. Стопански двор на Държавен поземлен фонд - МЗХ;

Географски координати на условен геометричен център на площадката:

- N 43° 03' 46.56"
- E 24° 57' 58.67"

В Приложение № 10.1.1. са представени скици на имотите, в които ще се реализира инвестиционното предложение.

2.2.2.1. Съществуващо положение

Към настоящия момент в разглежданите имоти с предназначение „птицеферма“ са разположени 8 бр. двукорпусни сгради /16 броя животновъдни сгради/, както и няколко на брой спомагателни сгради. Сградите е се експлоатират по предназначение и в тях не се осъществява стопанска дейност.

Конструкцията на всички налични сгради е в добро състояние – без сериозни следи от повреди и външни намеси.

Животновъдните сгради са били оборудвани за отглеждане на птици, но към настоящия момент по-голяма част от оборудването е демонтирано и разпродадено от предходния собственик, а останалата част е в негодно за употреба състояние.

Съществуващите сгради се нуждаят от ремонт – покривни покрития, под, стени, както и направа на необходимите отвори и елементи за монтиране на ново оборудване за отглеждане на птици – бройлери.

2.2.2.2. Инвестиционно предложение

Инвестиционното предложение предвижда достигане на максимален производствен капацитет на птицефермата за отглеждане на птици за угодяване /бройлери/ - **336 164** места за отглеждане (336 164 бр. бройлери на жизнен цикъл; 7-8 жизненни цикъла годишно).. Съгласно Чл. 5, ал. 1 на Наредба № 26 от 05.08.2008 г. за определяне на минималните изисквания за хуманно отношение и защита при отглеждане на бройлери, гъстотата на бройлери за угодяване, не трябва да превишава 33 kg на 1 m² площ. На основание на цитираните изисквания и ограничения инвеститора определя максимална гъстота на отглежданите птици да не надвишава 33 kg/m². Чл. 5, ал. 2 и ал. 3 на същата наредба регламентира, че като изключение от изискването по ал. 1 НВМС може да разреши по-голяма гъстота на отглеждане, при условие че собственикът е изпълнил изискванията по Чл. 6 - 8, но не разрешава максималната гъстота да надхвърля 39 kg/m². На основание на цитираните изисквания и ограничения инвеститора определя максимална гъстота на отглежданите птици да не надвишава 39 kg/m².

Отглеждането на бройлери се извършва по разписана програма. Тя включва периодично изнасяне на част от птици за клане (три периода) и е базирана на нормативните изисквания. Предвиденото угодяването на бройлерите в новите сгради ще продължава в период 35 – 38 дни до достигането им максимално до 1,800 kg. Изчисляването на капацитета на новите сгради е представен в следващата таблица.

Таблица № 2.2.2.2. Угоителна програма и производствен капацитет на птицефермата

№	Имот №	Сграда №	Свободна животновъдна площ (без оборудване) m ²	Гъстота kg/m ²	Желано тегло на птиците kg	Капацитет бр.

1	107037	1	970	39	1,8	21017
2	107037	2	970	39	1,8	21017
3	107037	3	970	39	1,8	21017
4	107037	4	970	39	1,8	21017
5	107037	5	969.6	39	1,8	21008
6	107037	6	969.6	39	1,8	21008
7	107037	7	969.6	39	1,8	21008
8	107037	8	969.6	39	1,8	21008
9	000105	9	969.6	39	1,8	21008
10	000105	10	969.6	39	1,8	21008
11	000105	11	969.6	39	1,8	21008
12	000105	12	969.6	39	1,8	21008
13	000105	13	969.6	39	1,8	21008
14	000105	14	969.6	39	1,8	21008
15	000105	15	969.6	39	1,8	21008
16	000105	16	969.6	39	1,8	21008
ОБЩО						336 164

При разширението на обекта се предвиждат следните дейности:

- Ремонт и саниране на съществуващите сгради в ПИ № 107037 и № 000113 в землището на с. Петко Славейков, ЕКАТТЕ 37811, общ. Севлиево, обл. Габрово;
- Монтиране на ново оборудване на птицевъдните сгради - автоматизирани печки за отопление, хранилни и поилни линии, вентилация;
- Изграждане на нова площадка за събиране и съхранение на торовите маси в ПИ № 107036 в землището на с. Петко Славейков, ЕКАТТЕ 37811, общ. Севлиево. Капацитетът на площадката ще е до 2 560 кг;
- Населяване на селскостопанските сгради с максималния капацитет на животновъдния обект – 336 164 птици-бройлери, при максимална гъстота 39 кг/м². Угояването на бройлерите ще продължава в период 35-38 дни до достигане на максимално тегло до 1,8 кг.

С реализацията на инвестиционното предложение няма да е необходимо усвояването на допълнителни площи, както по време на строително-монтажните работи, така и по време на експлоатацията на обекта.

2.2.2.3. Етапи на реализация

Настоящото инвестиционно предложение ще се реализира, чрез преминаване през следните етапи:

- I-ри етап: Процедура по ОВОС. Срок за изпълнение: февруари 2017 г.
- II-ти етап: Кандидатстване за европейско финансиране по „Програма за развитие на селските райони“. Срок за изпълнение: февруари 2017 г.
- III-ти етап: Ремонт, оборудване на съществуващите сгради. Срок за изпълнение: април 2017 г.
- IV-ти етап: Процедура по издаване на комплексно разрешително по реда на Глава VII, раздел 2 на ЗООС. Срок за изпълнение: септември 2017 г.
- V-ти етап: Експлоатация на птицеферма. Срок за изпълнение: септември 2017 г.

- VI-ти етап: Закриване и рекултивация на площадката Срок: при вземане на решение

Посочените срокове за реализация на инвестиционното предложение са ориентировъчни и при възможност ще бъдат оптимизирани.

2.2.3. Описание на основните процеси при ремонтните дейности и използвани суровини, спомагателни материали в отделните етапи на инвестиционното предложение

2.2.3.1. Предвидени ремонтни дейности

Инвестиционното предложение не предвижда строително-монтажни дейности на площадката.

Във връзка с монтирането на новото технологично оборудване е необходимо издаването на:

- Разрешение за строеж по реда на ЗУТ от Община Севлиево.

2.2.3.2. Използвани ресурси

2.2.3.2.1. В етап на ремонт

– Вода

Водоснабдяването на площадката на птицекомбината в с. П. Славейков за поене на птиците, охлаждане и противопожарни нужди се осъществява от подземни води от един брой тръбен кладенец 1 (ТК 1), който е изграден в близост до площадката. За административно – битови нужди площадката има захранване и с вода от ВиК мрежата на Общината.

Вода за производствени, противопожарни и битови нужди се осигурява чрез самостоятелно водоснабдяване от „ТК1 - Ангел Димитоов-Гранит - Петко Славейков“ на площадката на инсталацията. За водовземането от „ТК1 - Ангел Димитоов-Гранит - Петко Славейков“ има издадено разрешително за водоползване. Изпомпваната (чрез 1 бр. хоризонтална центробежна ел. помпа непотопяема тип асинхронни – многостъпална Видинско производство, която черпи вода и я изпраща в бетонен резервоар от 50 м³, от където водата се припомпва и постъпва в капковите нипелни поилки в халетата. Водочерпането от ТК 1 е автоматизирано, а контрола на работата му се осъществява от поплаватели.

Параметри на кладенеца: дълбочина 13,50 м. Диаметър на сондиране $\varnothing$ 500 мм. Обсаден със стоманена колона $\varnothing$ 380 мм от + 0,20 до 13,50 м. Водоприемна (филтрова) част на колоната е в интервала 4,00 – 10,0 м. Тръбният кладенец е затворен с капак и има монтиран водомер към него пломбиран от БДДР с център гр. Плевен.

Предполагаемо количество вода по време на строителството ще бъде както следва:ю

- Вода за питейно-битови нужди на строителните работници – до 81 м³. Количеството е изчислено на база 20 работници и максимално дневното количество вода съгласно Приложение № 3 към чл. 18, ал. 2 Водоснабдителни

норми за питейно-битови нужди в обществено-обслужващи, производствени и селскостопански сгради към Наредба № 4 от 17 юни 2005 г. за проектиране, изграждане и експлоатация на сградни водопроводни и канализационни инсталации.

- Вода за приготвяне на строителни разтвори – до 20 m³. Количеството предвидена вода е минимално предвид използването на метална конструкция и термопанели.
- *Електроенергия*

Площадката на инвестиционното предложение е съществуващ птицекомбинат и е електрифицирана. На база договор с експлоатационно дружество.

Количеството използвана електроенергия по време на строителството ще бъде в размер до 11 MW. Основното ползване ще бъде от металорежещи инструменти и заваръчна техника.

- *Строителни материали*

При ремонт на съществуващите сгради:

- Бетон клас В25 сулфатоустойчив
- Термопанели - 8 см. с PVC покритие
- Минерална вата
- Плоскости за окачени тавани

Количествата на материалите е в пряка зависимост от необходимите ремонтни дейности на всяка сграда. Транспортирането на всички строителни материали до площадката ще се извършва посредством специализиран автомобилен транспорт.

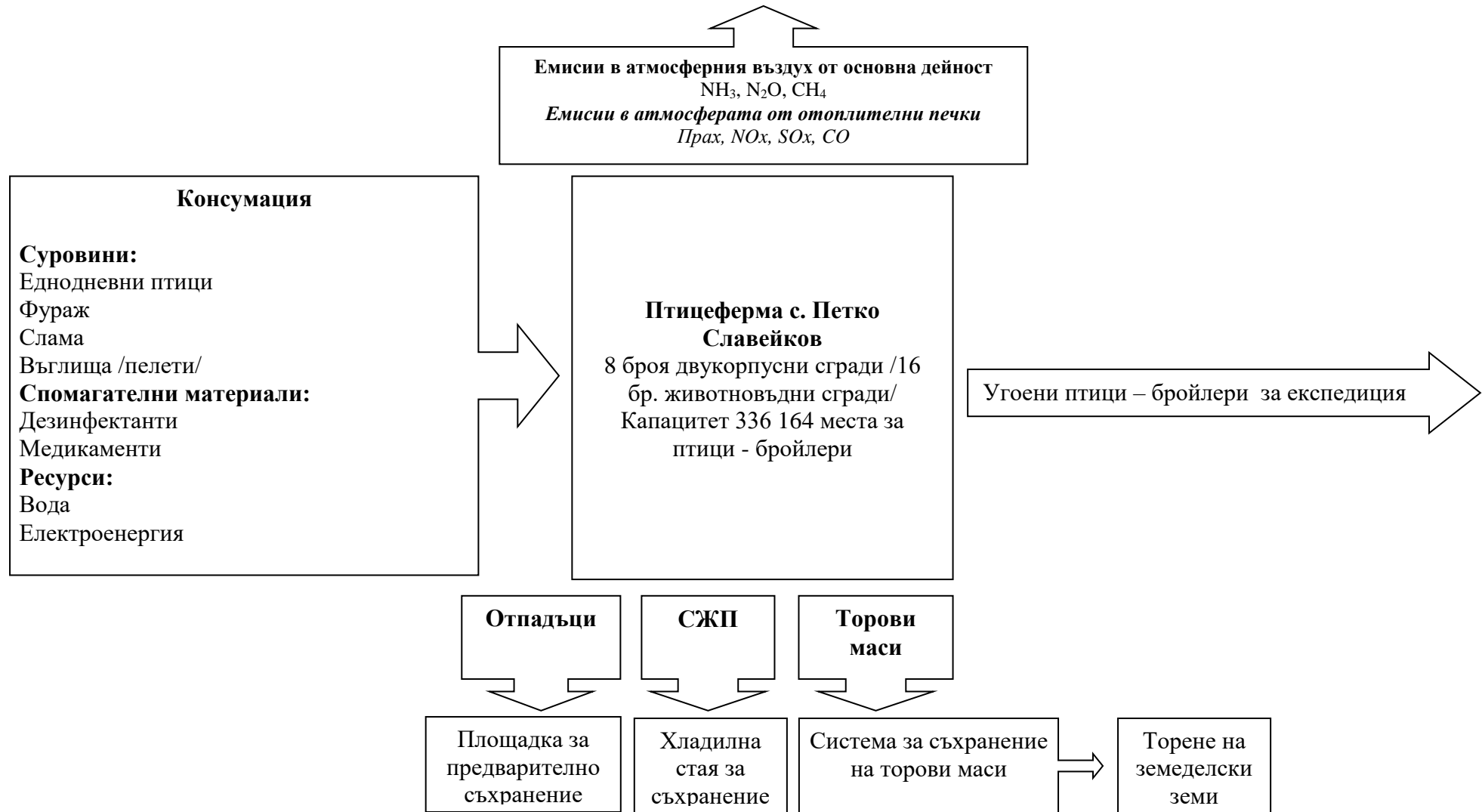
2.2.3.2.2. В етапа на експлоатация

Характера на дейността - интензивно отглеждане на птици - бройлери, както и наличната информация от референтни документи и методики предопределят дефинирането на единица продукт - 1000 бр. птици (едно скотоместо) / един жизнен цикъл. Единицата продукт в избрана в съответствие с Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, July 2003. Тази единица продукт е приложима при настоящия вид производство – интензивно отглеждане на птици - бройлери.

По – долу са описани в табличен вид параметрите (консумации, емисии, отпадъци и др.), както и техните стойности.

На следващата блок-схема е представена обобщена информация за работата на Инсталация за интензивно отглеждане на птици - бройлери на „ЕКСПО-ХК“ ЕООД.

Фигура № 2.2.3.2.2. Блок-схема за употребата на вода, електроенергия, суровини и спомагателни материали

- *Вода*

На площадката на инсталацията за интензивно отглеждане на птици на „ЕКСПО-ХК“ ЕООД птицеферма с. Петко Славейков в зависимост от начина на ползване ще се формират и използват следните потоци вода:

- вода за поене на птиците - използва се във всички поилни инсталации от животновъдните сгради;
- вода за охлаждане - използва се през топлите месеци на годината за допълване на загубите от охладителната система;
- вода за питейно-битови цели - използва се в санитарно-битовите помещения на персонала;
- вода за противопожарни нужди (при необходимост).

Водоснабдяването на площадката на птицекомбината в с. П. Славейков за поене на птиците, охлаждане и противопожарни нужди ще се осъществява от подземни води от един брой тръбен кладенец 1 (ТК 1), който е изграден в близост до площадката. За административно – битови нужди площадката има захранване и с вода от ВиК мрежата на Общината.

В Приложение № 10.2.7 е представено копие на разрешително за водовземане и договор с ВиК.

Вода за производствени, противопожарни и битови нужди ще се осигурява чрез самостоятелно водоснабдяване от „ТК1 - Ангел Димитов-Гранит - Петко Славейков“ на площадката на инсталацията. За водовземането от „ТК1 - Ангел Димитов-Гранит - Петко Славейков“ има издадено разрешително за водоползване. Изпомпваната (чрез 1 бр. хоризонтална центробежна ел. помпа непотопяема тип асинхронни – многостъпална Видинско производство, която черпи вода и я изпраща в бетонен резервоар от 50 м³, от където водата се припомпва и постъпва в капковите нипелни поилки в халетата. Водочерпането от ТК 1 е автоматизирано, а контрола на работата му се осъществява от поплаватели.

Параметри на кладенеца: дълбочина 13,50 м. Диаметър на сондиране $\approx$ 500 мм. Обсаден със стоманена колона ϕ 380 мм от + 0,20 до 13,50 м. Водоприемна (филтрова) част на колоната е в интервала 4,00 – 10,0 м. Тръбният кладенец е затворен с капак и има монтиран водомер към него пломбиран от БДДР с център гр. Плевен.

В разрешителното за водоползване е заложено за водоснабдяване на птицефермата – денонощно 50 м³ и годишно 18 250 м³ пресни подземни води втора категория от ТК 1 (съгласно Разрешително за водоползване № 11520264/21.06.2016 г. на БД – Дунавски район с център гр. Плевен, Басейнова дирекция), което се равнява на средногодишен проектен дебит $Q_{пр. ср. год.} = 0,580$ л./сек. и максимален (върхув) $Q_{макс.} = 0,870$ л./сек (при режим на водовземане до 16 часа на денонощие) които са необходими за експлоатация на птицефермата.

Съгласно изискванията на нормативната уредба, има монтирано измервателно устройство /водомер/ на съоръжението за водовземане от собствения водоизточник (ТК 1), за замерване на добитите водни количества. Кладенецът е оборудван с водомерно устройство (в началото на водохващането) за отчитане на ползваната вода за производствени нужди, битови нужди и противопожарни нужди. Чрез него се следи ежемесечно консумацията на вода

и привеждане разхода в норматива за единица продукция. Производствените нужди на водоползване в птицекомплекса включват водопой на пилетата – бройлерите.

Водата консумирана от собствения водоизточник (ТК 1) се измерва чрез монтираното водомерно устройство към него, което е пломбирано от БДДР с център гр. Плевен.

На следващата фигура е представена обобщена схема на подаването и консумацията на вода на площадката на „ЕКСПО-ХК“ ЕООД - птицеферма с. Петко Славейков.

Фигура 2.2.3.2.2-1. Обобщена схема на подаването и консумацията на вода

Съгласно Наредба № 1з - 1971 от 29.10.2009 г. за строително – технически правила и норми за осигуряване на безопасност при пожар птицефермата е с клас на функционална пожарна опасност Ф 5, подклас Ф 5.4. Наредбата изисква осигуряване разход на вода за пожарогасене 10 л/с в продължение на 3 часа пожарогасене (чл. 180). Съгласно изикванията на чл. 181 от Наредба № 1з - 1971 от 29.10.2009 г. необходимите водни количества за пожарогасене ще се съхраняват в резервоар. Обемът на необходимите водни количества за пожарогасене е следният: 10 л/с = 36 м³/ч.

На площадката на птицефермата е изграден резервоар с обем 50 м³ за съхранение на необходимото количество вода за пожарогасене. Ретензионен резервоар за съхранение на вода е разположен извън птицефермата. Резервните обеми се използват в случай на прекъснато водозахранване и/или противопожарни нужди. Съгласно чл. 183 на горесцитираната Наредба максималният срок в часове за възстановяване на необходимите водни количества за пожарогасене е 24 часа. Изградената водопроводна мрежа от тръби ПЕВП Ф63 може да провежда q макс.сек.общо — 5,0 л/с и осигурява възстановяване на необходимото водно количество за пожарогасене за 6 часа.

В обекта е изградена водопроводна мрежа. Планираните инвестиции не включват подмяна на водопроводната мрежа или нови връзки. Площадковата водопроводна инсталация е изпълнена с полипропиленови тръби - вкопани и/или положени в стени, изолирани с топлоизолация против замръзване.

Необходимите количества вода на етап експлоатация на обекта са изчислени на база разходните норми, препоръчани в BREF-документа на Европейската Комисия Intensive Rearing for Poultry and Pigs. Общият размер на необходимата вода, включва не само консумацията от животни, но също така и необходимите количества вода за охлаждане. В Таблица № 2.2.3.2.2-1. са представени данни за консумацията на вода от инсталацията за интензивно отглеждане на птици - бройлери. Таблицата включва и информацията относно вида на източника, както и изискванията на НДНТ за водовземане.

Таблица № 2.2.3.2.2-1. Използвано количество вода от инсталациите на птицефермата

Пореден номер или код и наименование на процеса и инсталацията	Вид на източника за водоснабдяване	Количество	Изискване по НДНТ
Интензивно отглеждане на птици - бройлери	„ТК1 - Ангел Димитов-Гранит - Петко Славейков“ Разрешително за водоползване № 11520264/21.06.2016 г.	6,00 m³/1000 birds/cycle (5.5 m ³ /1000bird/cycle – поене 0.5 m ³ /1000bird/cycle – допълване на система за охлаждане) 16 136 m³/yr	4,5 – 11 l/bird/cycle (4.5-11 m ³ /bird/cycle - поене; съгласно таб. 3.11)

НДНТ е да се намали използването на вода, като се прилага следното:

- почистване на животновъдните помещения и оборудване под високо налягане в края на всеки угоителен период. Важно е да се намери баланс между чистотата и използването на по-малко вода;
- редовно калибриране на инсталация за питейна вода, за да се избегне разлив
- съхранение на информация на употребата на вода чрез измерване на потреблението;
- откриване и отстраняване на течове.

Най-общо потреблението на вода за поене не се нормира предвид важната и роля за организма на животното.

Разхода на вода за питейно-битови цели е изчислен при потребелние от общо 10 човека вътрешен персонал и външни обслужващи лица (ветеринарно-медицински лица, водачи на транспортни средства и др.) и нормативни водни количества, съгласно Приложение № 3 към чл. 18, ал. 2 Водоснабдителни норми за питейно-битови нужди в обществено-обслужващи, производствени и селскостопански сгради към Наредба № 4 от 17 юни 2005 г. за проектиране, изграждане и експлоатация на сградни водопроводни и канализационни инсталации.

Таблица № 2.2.3.2.2-2. Използвано количество вода за питейно-битови цели

Пореден номер или код и наименование на процеса и инсталацията	Вид на източника за водоснабдяване	Количество	Изискване по НДНТ
Обслужващ персонал	ВиК мрежа	164,25 m ³ /у. 0.045 m ³ /човек/ден (45 l/ човек/ден)	Няма изискване

В следващата таблица е представена оценка на съответствието на използваните/необходимите количества вода с максимално разрешените количества в съответното разрешително.

Таблица № 2.2.3.2.2-3. Съответствие на необходимите количества вода

№	Пореден номер или код и наименование на процеса и инсталацията	Вид на източника за водоснабдяване	Необходимо количество преди реализиране на ИП	Необходимо количество след реализиране на ИП	Ограничение съгласно разрешително/договор	Съответствие
1	Интензивно отглеждане на птици - бройлери	„ТК1 - Ангел Димитов-Гранит - Петко Славейков“ Разрешително за водоползване № 11520264/21.06.2016 г.	0 m ³ /yr 0 m ³ /скотоместо/yr	16 136 m ³ /yr 6,0 m ³ /1000 пт/жизнен цикъл	18 250 m ³ /y	ДА
5	Обслужващ персонал	ВиК мрежа	0 m ³ /y. 0 m ³ /човек/ден (0 l/ човек/ден)	164,25 m ³ /y. 0.045 m ³ /човек/ден (45 l/ човек/ден)	не	ДА

Основен консуматор на вода на площадката ще бъде поилната инсталация към производствените халета. Предвидените поилни системи са с високи норми на ефективност, което предотвратява разливите на вода. За оптимизиране количеството потребена вода за производството, дружеството ще извършва регулярно калибриране на поилната инсталация, редовни прегледи на водопроводната мрежа, както и отстраняване в най - кратки срокове на възникнали течове.

- *Електроенергия*

Площадката на „ЕКСПО-ХК“ ЕООД птицеферма с. Петко Славейков е снабдена с електроенергия от съществуващата електропроводната мрежа. Електроснабдяването се извършва от „ЕНЕРГО ПРО“ ЕАД, на основание сключен договор. Няма наложени количествени ограничения на използваната електроенергия от страна на електроразпределителното дружество.

В границите на птицефермата е разположена съществуващ трафопост, който е собственост на оператора. Трафопоста разполага с необходимата мощност за захранване на новооборудваните животновъдни помещения.

На площадката е изградено външно осветление, което е разположено около сградите. Осветителните тела са монтирани на стоманобетонени стълбове.

Отчитането на използваното количество електроенергия се извършва чрез търговско разходомерно устройство в електромерно табло монтирано на фасадата на възловата станция.

На следващата фигура е представена обобщена схема на подаването и консумацията на електроенергия на площадката на „ЕКСПО-ХК“ ЕООД птицеферма с. Петко Славейков.

Фигура 2.2.3.2.2-2. Обобщена схема на подаването и консумацията на електроенергия

Във връзка с възможното отпадане на напрежението в електропреносната мрежа в случай на аварийни ситуации на площадката на оператора е монтиран дизелов агрегат с мощност 150 kW.

Електроенергия се използва главно за вентилаторите, помпи, електродвигатели и осветлението на сградите. В Таблица № 2.2.3.2.2-4. са представени данни относно количеството консумирана електроенергия и топлинна енергия за всяка една инсталация. Таблицата включва описание и сравнение между текущата консумация и НДНТ (Най-добрите налични техники).

Таблица № 2.2.3.2.2-4. Използвано количество енергия

Пореден номер или код и наименование на процеса и инсталацията	Доставка на електроенергия	Количество преди реализиране на ИП	Количество след реализиране на ИП	Изискване по НДНТ
Птицеферма с. Петко Славейков	Експлоатационно дружество	0 MWh/1000 birds/cycle 0 MWh/yr	2 MWh/1000 birds/cycle 5 379 MWh/yr	1,9 – 6,84 MWh/1000 birds/cycle (0,05 – 0,18 kWh/bird/day - Table 3.18 от BREF IRPP) Периодът на угояване е с продължителност 35 - 38 дни. На база на това изчисляваме: kWh > MWh bird > 1000 birds 1 day > 38 days

- Фураж

Основна суровина за отглеждане на бройлери са фуражните смески. Приготвянето и доставката им се осъществява от външен фуражен завод. Смеските съдържат зърнени култури, хранителни добавки (аминокиселини, фосфати и други) необходими за правилното и пълноценно хранене на птиците. Фуражите се зареждат и съхраняват в силози за фураж към всяка угоителна сграда.. Силозите за фураж са изработен от метал и имат цилиндрична форма. Капацитетите на метални силози за фуражът 20.3 m³ / 13.2 t. Всеки силоз е плътно затворени

и с пневматично подаване към хранилната система. Фуражът се подава механизирано в автоматизирана хранителна инсталация, по заложен в компютърната система грамажи, в зависимост от възрастовата група. Така цялото количество подаден в халетата фураж се оползотворява пълноценно от птиците. Фуражните смеси се подготвят по рецепти, в които са балансирани необходимите компоненти за пълноценно хранене на птиците.

Потреблението на фураж се определя от неговия състав и енергийна стойност, от здравословното състояние и възрастта на птиците, както и от сезона.

Фуражът се доставя в готов вид, произведен по индивидуална рецепта във външен фуражен завод. Ориентировъчният разход на фураж от инсталацията е изчислен на база препоръчителни стойности, посочени в Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, July 2003, който описва най-добри налични техники в тази област: оборудването, емисионните и консумативните нива. Документът не играе ролята на официален стандарт, а дава ръководство за инвеститорите в тази индустрия.

Таблица № 2.2.3.2.2-5. Използвано количество фураж

Консуматив	Разход за скотоместо/уг	Количество преди реализиране на ИП	Количество след реализиране на ИП
Фураж	3.3 – 4.5 t/1000birds/cycle (3.3 – 4.5 kg/bird/cycle – Table 3.2 от BREF IRPP	0.0 t/1000 birds/cycle	4.0 t/1000 birds/cycle

Най-общо потреблението на фураж /храна/ не се нормира предвид важната и роля за организма на животното.

- *Постелъчен материал*

Бройлерите за угояване се отглеждат подово върху дълбока несменяема постеля – слама. Сламата се доставя в необходимите количества, непосредствено преди зареждането на помещението с новата партида птици, с автомобилен транспорт. Тя се разтоварва директно в халетата.

При интензивното отглеждане на птици не се използват опасни вещества като суровини. В дезинфектантите има отделни съставки класифицирани като опасни. При интензивно отглеждане на птици не съществува технологична възможност за употреба на дезинфектанти несъдържащи съставки, класифицирани като опасни.

При дейността на инсталация за интензивно отглеждане на птици не се съхраняват и използват азбест съдържащи материали (плоскости, вата, вълна, платна и др.).

Таблица № 2.2.3.2.2-6. Използвано количество постелъчен материал

Консуматив	Разход за скотоместо/уг	Количество преди реализиране на ИП	Количество след реализиране на ИП

Слама	Няма норма	0.0 t/1000 birds/cycle	2724 t/1000 birds/cycle
-------	------------	------------------------	-------------------------

- *Въглища /пелети/*

Въглищата /пелети/ са необходими като гориво за отопление на халетата за угодяване на бройлери. Те се доставят до площадката с автомобилен транспорт; съхраняват се малки количества (за едноседмична консумация) в специално пожаробезопасени закрити помещения, разположени до всяка птицевъдна сграда.

Таблица № 2.2.3.2.2-7. Използвано количество въглища /пелети/

Консуматив	Разход за скотоместо/уг	Количество преди реализиране на ИП	Количество след реализиране на ИП
Въглища /пелети/	Няма норма	0.0 t/1000 birds/cycle	3270 t/1000 birds/cycle

- *Лекарствени препарати*

Лекарства са необходими за осигуряване здравето и жизнеността на животните. Антибиотиците се използват като средство за борба против оборната инфекция, която е постоянен спътник на промишленото животновъдство, за косвено стимулиране на растежа чрез унищожаване на вредните микроорганизми в храносмилателния канал на птиците. Те съдействат за подобряване оползотворяването на протеина и минералните вещества, особено в дажби от растителен произход, като подобряват смилаемостта и резорбцията на хранителните вещества, с което се повишава ефективността на смеските и дажбите. Лекарствата ще се съхраняват във ветеринарната амбулатория на площадката, в помещение с ограничен достъп на външни лица. Използването на препаратите се извършва единствено от ветеринарномедицинско лице.

Не се прилага норма за използване на медикаменти. Същото е в пряка зависимост от здравето на отглежданите животни.

- *Дезинфектанти*

Поддържането на определени зоохигиенни параметри за отглеждане на животните в птицефермата изисква използването и съхраняването дезинфектанти за почистване на помещения и лична хигиена на човека. При отглеждането на бройлери в птицефермата ще се използват:

- Commando (Komando) - представлява препарат с бактерицидно, фунгицидно и вирусцидно действие намиращ приложение за дезинфекция на ферми в това число на оборудване, поилни системи, повърхности и въздух.
- Сид20 (CID 20) – Представлява широкоспектърен дезинфектант за употреба в животновъдството, транспортните средства и оранжерийното производство. Прилага се върху всякакви повърхности без ограничения - сгради, оборудване, транспортни средства и входно-изходни филтри. Нанася се под формата на спрей, мъгла, пяна или потапяне. Активен е срещу бактерии, вируси и гъби.

- HMI® SCRUB AL е дезинфектант на алкохолна основа за хигиенна и дезинфекция на ръце и кожа с дълготрайно действие и без последващо изплакване.

Копия на актуални информационни листи за безопасност на използваните дезинфектанти са представени в *Приложение № 10.2.8* към ДОВОС.

Всички препарати се доставят непосредствено преди предстоящи дезинфекционни мероприятия, в количества, необходими за почистването. Доставените дезинфектанти се съхраняват в обособени складови помещения във всяка птицевъдна сграда, отговарящи на нормативните изисквания по отношение съхранение на опасни химични вещества и смеси.

Обособените складови помещения във всяка птицевъдна сграда разполагат със свободна площ за складиране на дезинфектанти от 2 m². В складовото помещение могат да се складира максимално 10 опаковки дезинфектанти по 20 l или максимален капацитет на склада – 0,2 t. Складовите помещения отговарят на следните изисквания:

- осигуряване на транспортна инфраструктура, която да отговаря на предвидените по вид и количества опасни вещества и смеси и на техниката, използвана за тяхното товарене и разтоварване – **Да, до складовите помещения е осигурен необходимият достъп за транспортни средства;**
- отделяне на складовете за опасни химични вещества и смеси от битови и производствени помещения и от складове за храни, лекарства, ветеринарни и козметични продукти – **Да, складовите помещения са отделени от битовките за персонала и административната сграда;**
- осигуряване на адекватна вентилация и осветление, съобразени с вида и количествата на опасните вещества и смеси, които се съхраняват – **Да, осигурена е естествена вентилация;**
- осигуряване и поддържане в изправност на технически средства за контрол и поддържане на температурата в складовите помещения за вещества, които се съхраняват в рамките на определени температурни граници – **Да, помещенията са снабдени с термометри за контрол на температурата на съхранение;**
- инсталиране на пожароизвестителни и пожарогасителни системи съгласно приложимото законодателство в съответствие с пожароопасните и взривоопасните свойства на съхраняваните вещества и смеси – **Да, в близост са разположени ръчни пожарогасители;**
- обособяване на отделни зони/участъци за съхранение на опасните вещества с несъвместими категории на опасност – **Неприложимо, съхраняваните вещества са съвместими;**
- предотвратяване изпускането на опасни химични вещества и смеси в почвите, водите и въздуха вследствие на разливи, разсипване или разпращаване, включително чрез използване на съдове и/или съоръжения за съхранение, съобразени с опасните свойства на съхраняваните опасни химични вещества или смеси – **Да, осигурени са всички възможни средства за предотвратяване на замърсяване;**
- осигуряване и поддържане на технически средства за улавяне на евентуални разливи, включително подходящи адсорбенти, които да гарантират пълното улавяне и последващото събиране и/или третиране на изтеклите вещества и

смеси за складовете, в които се съхраняват течности - **Да, ще бъдат осигурени всички възможни средства за предотвратяване на замърсяване;**

- ограничаване достъпа на външни лица до складове за опасни химични вещества и смеси – **Да, местата са с ограничен достъп /заклучен/;**
- съхранение на веществата, класифицирани като силнотоксични или като канцерогенни, мутагенни или токсични за репродукцията, категории 1 и 2, в заключени помещения или шкафове, с достъп до тях само на оторизиран персонал – **Неприложимо, не се съхраняват подобни вещества.**

Възложителя не планира извършване на техническо обслужване на МПС на територията на птицефермата. МПС ще се обслужват от външен подизпълнител - поради това на територията на птицефермата на "ЕКСПО-ХК" ЕООД в село Петко Славейков, община Севлиево няма да се съхраняват моторни масла и/или други технически течности класифицирани като опасни.

При експлоатацията на обекта от страна на възложителя „ЕКСПО-ХК“ ЕООД ще бъдат изпълнени всички законови изисквания на Наредба за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси /Приета с ПМС № 152 от 30.05.2011 г., обн., ДВ, бр. 43 от 7.06.2011 г./ . Ще се разработят и се прилагат:

- Инструкции по Чл. 4, ал. 1, т. 8-11 на Наредбата – складовото помещение и наличните химични вещества се проверяват ежемесечно;
- Оценка за безопасността при съхранение на ОХВС по Раздел IV на Наредбата.

Не се предвижда промяна във вида и начина на съхранение/използване на изброените препарати. Складовото помещение е достатъчно за съхранение на необходимото количество препарати преди конкретната употреба. Приблизителни количества са описани в следващата таблица.

Таблица № 2.2.3.2.2-8. Използвано количество дезинфектанти

Консуматив	Разход за 1000 birds/cycle	Количество преди реализиране на ИП	Количество след реализиране на ИП
Дезинфектанти	0,5	0	1345 kg/y

При работата с тях, персоналят трябва да спазва стриктно изискванията за безопасна работа, поставени в ИЛБ:

- Лични предпазни средства, които са задължителни при извършване на операции с веществото;
- Начин на съхранението му;
- Реакция при възникване на аварийни ситуации;
- Мерки за долекарска помощ.

Независимо, че на площадката ще се съхраняват дезинфектанти в малки количества, при съхранението им следва да се спазват стриктно указанията в информационните листи за безопасност.

- Горива

На площадката ще се съхранява и използва дизелово гориво за агрегата осигуряващ аварийно захранване на птицефермата с електроенергия. Дизеловото гориво ще се съхранява в оперативни количества в резервоара на агрегата, който е с обем 200 l. Възложителят не планира инсталиране на допълнителен резервоар за дизелово гориво. Копие на актуален информационен лист за безопасност на дизелово гориво е представен в *Приложение № 10.2.8* към ДОВОС. Приблизителни количества на необходимото дизелово гориво в това число и за профилактика на агрегата е описано в следващата Таблица № 2.2.3.2.2-9.

Таблица № 2.2.3.2.2-9. Планирано количество дизелово гориво

Консуматив	Разход за 1000 birds/cycle	Количество преди реализиране на ИП	Количество след реализиране на ИП
Дизелово гориво	неприложимо	0	400 l/y

Разхода на дизелово гориво не се нормира дотолкова, че е свързан с работа при аварийни ситуации на прекъсване на електроснабдяването.

2.2.4. Описание на основните характеристики на производствения процес.

2.2.4.1. Характеристики на съществуващо положение

Към настоящия момент в разглежданите имоти с предназначение „птицеферма“ са разположени 8 бр. двукорпусни сгради /16 броя животновъдни сгради/, както и няколко на брой спомагателни сгради. Сградите е се експлоатират по предназначение и в тях не се осъществява стопанска дейност.

Конструкцията на всички налични сгради е в добро състояние – без сериозни следи от повреди и външни намеси.

Животновъдните сгради са били оборудвани за отглеждане на птици, но към настоящия момент по-голяма част от оборудването е демонтирано и разпродадено от предходния собственик, а останалата част е в негодно за употреба състояние.

Съществуващите сгради се нуждаят от ремонт – покривни покрития, под, стени, както и направа на необходимите отвори и елементи за монтиране на ново оборудване за отглеждане на птици – бройлери.

2.2.4.2. Характеристики след осъществяване на инвестиционното предложение

Като основа за производство на качествен и безопасен продукт инвеститорът ще въведе основни правила за работа, инструкции и процедури, съобразно изискванията на „Лудогорско пиле“ ЕООД за интегрираните птицевъдни ферми. Те представляват система за контрол на персонал, помещения, съоръжения, материали, документация, хигиенно поддържане и технология на производство с цел да се сведе до минимум рискът от замърсяване на продукцията и околната среда чрез производствената или човешката дейност.

Максималният производствен капацитет на птицефермата за отглеждане на птици за угодяване /бройлери/ е **336 164** места за отглеждане (336 164 бр. бройлери на жизнен цикъл; 7-8 жизненни цикъла годишно).. Съгласно Чл. 5, ал. 1 на Наредба № 26 от 05.08.2008 г. за определяне на минималните изисквания за хуманно отношение и защита при отглеждане на бройлери, гъстотата на бройлери за угодяване, не трябва да превишава 33 kg на 1 m² площ. На основание на цитираните изисквания и ограничения инвеститора определя максимална гъстота на отглежданите птици да не надвишава 33 kg/m². Чл. 5, ал. 2 и ал. 3 на същата наредба регламентира, че като изключение от изискването по ал. 1 НВМС може да разреши по-голяма гъстота на отглеждане, при условие че собственикът е изпълнил изискванията по Чл. 6 - 8, но не разрешава максималната гъстота да надхвърля 39 kg/m². На основание на цитираните изисквания и ограничения инвеститора определя максимална гъстота на отглежданите птици да не надвишава 39 kg/m².

Отглеждането на бройлери се извършва по разписана програма. Тя включва периодично изнасяне на част от птици за клане (три периода) и е базирана на нормативните изисквания. Предвиденото угодяването на бройлерите в новите сгради ще продължава в период 35 – 38 дни до достигането им максимално до 1,800 kg. Изчисляването на капацитета на новите сгради е представен в следващата таблица.

Таблица № I.1.1-1. Угоителна програма и производствен капацитет на птицефермата

№	Имот №	Сграда №	Свободна животновъдна площ (без оборудване) m ²	Гъстота kg/m ²	Желано тегло на птиците kg	Капацитет бр.
1	107037	1	970	39	1,8	21017
2	107037	2	970	39	1,8	21017
3	107037	3	970	39	1,8	21017
4	107037	4	970	39	1,8	21017
5	107037	5	969.6	39	1,8	21008
6	107037	6	969.6	39	1,8	21008
7	107037	7	969.6	39	1,8	21008
8	107037	8	969.6	39	1,8	21008
9	000105	9	969.6	39	1,8	21008
10	000105	10	969.6	39	1,8	21008
11	000105	11	969.6	39	1,8	21008
12	000105	12	969.6	39	1,8	21008
13	000105	13	969.6	39	1,8	21008
14	000105	14	969.6	39	1,8	21008
15	000105	15	969.6	39	1,8	21008
16	000105	16	969.6	39	1,8	21008
ОБЩО						336 164

Птиците ще се доставят в птицефермата на възраст от 1 ден от „Лудогорско пиле” ЕООД, гр. Разград, съгласно договори за угодяване. Доставчикът притежава елитни родителски стада и собствена люпилня. Производственият процес цикличен. Периодът на угодяване е с продължителност 35 - 38 дни, като след приключване на всеки угоителен цикъл ще се извършва почистване и дезинфекция на халето и инсталациите и подготовка за следващата партида птици. Еднодневните птици се доставят до птицефермата с транспорт на „Лудогорско

пиле” ЕООД и ще се настаняват във вече подготвените за целта помещения, в които е поставена постелята от слама върху стоманобетонен под. Сградата се отоплява с печка, работеща на твърдо гориво, монтирана в обособено помещение извън сградата.

Птицекомбината е изграден върху земеделска земя и граничи с частни земеделски земи арендувани от селскостопански коопераций. Общата площ на птицекомбината е 61,895 дка., категория на земята при неполивни условия е 3 (трета). С помощта на асфалтов път от 500 м. птицекомбината се свързва с асфалтовата републиканска пътна мрежа. Отглеждането на пилета – бройлери се осъществява в халета. За отглеждане на пилета – бройлери са обособени 16 броя монолитни помещения – сгради /халета/. За да се оползотвори генетичния потенциал на бройлерите от особено голямо значение е птиците да получат добър старт.

Ключът към успешното отглеждане на бройлерите е постигането на достатъчно живо тегло и добър, равномерен растеж до 7-дневна възраст. От решаващо значение за получаване на добри резултати е стартът с доброкачествени еднодневни пилета. Добър индикатор за качеството на пилетата е смъртността след първата седмица. Прекомерната смъртност през първата седмица е указание за проблем в:

- люпилнята;
- процеса на транспортиране;
- в условията на птицекомбината;

Ето защо трябва да се прилага системна и ефективна програма за отглеждане, чието изпълнение трябва да започне още преди пристигането на пилетата.

Отглеждането на пилетата бройлери ще се осъществява в 16 броя животновъдна сграда, всяка от които ще достигне максимален капацитет посочен в Таблица № I.1.1-1. Прилага се принципа „all-in - all-out“. Този принцип на базата на де-популирането на целия животновъден обект, гарантира механичното почистване и дезинфекцията на сградите и прекъсване на микробизма след всеки оборот.

Използваната технология е т.нар. „all-in - all-out“ технология, при която в началото на угоителния цикъл се осъществява зареждане на производственото хале с еднодневни пилета, които се отглеждат без преместване, като в края на угоителния период се изнасят от халетатата и се транспортират към кланицата за по-нататъшно процесирание. На практика, за целия угоителен период до достигане на определените килограми пилетата - бройлери не напускат производствените халетата. След приключване на угоителния цикъл производственото хале изцяло се изчиства и дезинфекцира.

Подготовката на сградите, преди зареждане на партидата, включва:

- Сградите, оборудването и околните площи трябва да бъдат почистени и дезинфекцирани преди пристигането на пилетата.
- Постелята /смяна слама/ трябва да се разпръсне равномерно на дебелина 20 см.
- За да се затопли постелята, отопляването на сградите трябва да започне достатъчно рано.
- Фуражът трябва да се пусне в помещението непосредствено преди пристигането на пилетата.

- За предпочитане е да се започне с натрошени гранули с добро качество, за да се постигне максимална консумация на фураж.
- Хранилките да се зареждат до ръба и да се поставят колкото е възможно по-ниско за улесняване на достъпа до фуража
- За да се помогне на пилетата да стартират добре, да се използва допълнително фураж върху хартия и да се поставят допълнителни мини – поилки. Максималното разстояние до фуража и/или до водата трябва да бъде 1,5 м.
- Непосредствено преди пристигането на пилетата да се пусне струя вода в инсталациите за поене, с цел осигуряване на прясна вода

Настаняване на пилетата:

- Пилетата трябва да се настанят колкото е възможно по-бързо. Оставянето на струпани касетки с пилета в отоплените помещения може да предизвика прегряване. Забавянето в настаняването може да предизвика и обезводняване
- Касетките да се изпразват внимателно в близост до фураж и вода, разпръснати по цялата площ, определена за отглеждането на пилетата
- Фуражът се поставя върху хартия през първите 3 – 4 дни, като се разравя често, за да се стимулират пилетата да се хранят
- В близост до поилните инсталации се използват допълнителни поилки, през първите 3 – 4 дни поилките се почистват редовно
- Използва се максимален светлинен интензитет при настаняването на пилетата
- Наблюдава се поведението на пилетата, като индикатор за необходимата температура. Струпването и повишаването на шума от пилетата сочи за твърде ниска температура в помещението. За предпочитане е пилетата да се събират на групи по 20 – 30 и между групите да има постоянно движение.
- Пилетата трябва да са жизнени и активни.
- За стимулиране на апетита да се проверява дали температурата не е много висока
- Осигуряване и контрол на водата.

Предвидената технология е на подово отглеждане. При него птиците се движат свободно из цялото помещение. Съществуват различни форми на подово отглеждане:

- на под с дълбока постеля;
- на скаров под;
- на мрежест под.

В конкретния случай се използва начина на отглеждане в затворени помещения с дълбока несменяема постеля. Дълбоката несменяема постеля се състои от хигроскопични материали - слама, дървени стърготини, слънчогледови или оризови люспи, торф и др. Дебелината достига до 15 - 20 см при отглеждане на подрастващи и 20 - 25 см на възрастни птици. Дълбоката постеля се застила след основно механично почистване на помещенията, състоящо се в помитане на пода, сухо почистване на стените, пода и оборудването. Периодът на почистване на помещенията се извършва в рамките на около 10-15 дни. Застилането се извършва наведнъж преди зареждането на съответната партия птици. В дебелата постеля

протичат биологични процеси с отделяне на топлина. Този тип отглеждане отговаря на съвременните изисквания за хуманно отношение към птиците.

Избраната технология на отглеждане напълно съответства на утвърдените НДНТ – Раздел 5.3.2.2. от Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, July 2003 – „добре изолирани вентилирани сгради с напълно застлан под и изправни системи за поене”. Предотвратяването на овлажняване на постелята осигурява значително редуциране на емисиите на NH₃ и НМЛОС. Останалите две форми на отглеждане не се считат за приложени НДНТ т.к. въвеждането им е твърде скъпо, а ефекта за околната среда не е по-висок.

Системи за хранене на птиците - Птиците се изхранват с комбинирани фуражи в брашнест или гранулиран вид (в зависимост от възрастта). При отглеждане на птици, са разработени различни стратегии за хранене, които имат за цел да гарантират точния баланс между енергия и аминокиселини изисквания, или които имат за цел да предизвикат по-добро усвояване на хранителните вещества чрез по-добро преминаване на храната през храносмилателния тракт на птиците.

Храненето на бройлерите е напълно механизирано. То се извършва с автоматични хранилни инсталации от различен тип. За продуктивността на стадото от изключително значение е постигането на достатъчно живо тегло на 7 – дневна възраст. Това означава, че трябва да се обърне особено внимание върху началния период, както по отношение на отглеждането, така и по отношение на хранителния режим. От особено значение за постигане на висок резултат в първата седмица е стимулирането на по-висока консумация на фураж чрез улесняване на достъпа до фураж и вода и доброто качество на фуража, за предпочитане натрошени гранули. Обикновено бройлерите се хранят на воля. Дори при това положение инсталациите за хранене трябва да се изправят веднъж дневно от първата седмица нататък, за да се даде възможност на птиците да оберат всички фураж и в сградата да постъпи пресен фураж. Височината на хранилките и нивото на фуража се следят непрекъснато, за да се избегне както разпиляване, така и ограничен достъп до фураж за птиците. Тъй като птиците трябва да бъдат доставени в птицекланицата без фураж в червата, фуражът трябва да се спира навреме преди клането.

За бройлери, храненето на фази понастоящем се прилага в някои страни от ЕС. Това включва разделяне на техните изисквания в три фази, в които бройлерите показват значителна промяна в техните хранителни изисквания. Във всяка фаза целта е да се оптимизира съотношението на преработване на фуражите (FCR). Прилага се леко ограничен режим на хранене в първата фаза и по-ефективен растеж на по-късен етап. Протеините и аминокиселините трябва да бъдат с качество на високо ниво и изключително балансирани. Във фаза 2 на храносмилателния капацитет на птицата ще се е подобрил, така че повечето храна ще бъде с по-висока енергийно съдържание. При Фаза 3, съдържание на протеини и аминокиселини отново намалява, но количеството енергия, остава същата. Във всички фази, Са - Р баланс остава същия, но общата концентрация в храната намалява.

Фуражът се доставя от външен фуражен завод. Зареждането на фуража в силозите се извършва посредством пневматична система и през гъвкави тръбопроводи – „мека връзка”, което ще гарантира липсата на неорганизираните емисии на прах. Фуражът се съхранява в метални силози.

Към всяка от предвидените нови сгради са монтирани силози, всеки от които с капацитети $20.3 \text{ m}^3 / 13.2 \text{ t.}$ Всеки силос е плътно затворени и с пневматично подаване към хранилната система.

За хранене на птиците се използва напълно автоматизирана хранителна инсталация, състояща се от кръгли автохранилки. Хранилната линия се състои от метална тръба, в която се движи шнеков транспортър за придвижване и зареждане на фуража от бункера в кръгли хранилки. Кръглите хранилки са с разглобяемо дъно и вместимост 2,5-3,5 килограма фураж. Броя на хранилките, разпределени по протежението на хранителната линия, зависи от броя на заредените в сградата птици, от тяхната възраст, респективно от необходимия хранителен фронт. Хранителните линии се закрепят към тавана и височината им се променя в зависимост от възрастта и височината на пилетата. Птиците се хранят свободно без ограничение. Така описаната технология за хранене при интензивно отглеждане на пилета бройлери отговаря напълно на НДНТ за отглеждане на бройлери.

Храненето оказва най-съществено влияние върху птиците по следните показатели: продължителност на угоителния цикъл, достигнати килограми-живо тегло, конверсия на фураж и др. Рецептурите за фураж, за всяка една възраст ще се изготвят от завода за фураж. Съществуващите сгради са оборудвани с по 4 бр. хранилни линии. Оборудването за хранилните линии е доставено от водещи производители.

Система за поене - за поене на птиците се използва поилна инсталация с чашкови поилки. Във всяка сграда са монтирани общо по 5 бр. поилни линии. Височината на цялата инсталация може да се променя съобразно възрастта на птиците. Птиците ще имат свободен достъп до вода без ограничения. Налягането в системата ще може да се регулира в зависимост от консумацията на птиците, което предотвратява нежелани течове, евентуални загуби на вода, както и нежелано овлажняване на сламената постеля. Поенето на птиците по този начин гарантира рационалното използване на водата.

Водата е един от най – важните и решаващи хранителни фактори. За да се избегне обезводняването на пилетата трябва да има на разположение прясна вода по всяко време. Има пряка връзка между консумацията на вода и фураж, затова ако няма осигурена достатъчно вода намалява консумацията на фураж, а от там се понижава и растежа на пилетата. Особено важно е това в края на растежния период, когато се формира основна част от гръдната мускулатура и консумацията на достатъчно количество прясна и чиста вода е решаващо.

Когато температурата надвишава 20°C консумацията на вода се повишава. Внезапните промени в съотношението свързано с консумацията на вода/фураж, както и самото увеличение на консумацията на вода са ранни индикатори за промени в качеството на фуража, заболяване или стрес при птиците. При нормални условия съотношението вода фураж е $1,6 : 1$ /нипелови поилки/ до $1,8 : 1$ /чашкови поилки/.

Разпиляването на водата има отрицателно влияние върху качеството на постелята, което води до ставни възпаления и влошаване качеството на трупчетата. По – добро качество на водата, както и сухата постеля водят до по-малко проблеми при краката на птиците, възпаление на коленните стави и гръдни мазоли. Голямо влияние върху разпиляването на водата има избора на типа на поилна инсталация, а също и тяхната поддръжка.

- Чашковите поилки осигуряват „открита” вода и се нуждаят от редовна поддръжка, за да се избегне замърсяването и разпиляването на вода;
- Нипеловите поилки изискват по-малка поддръжка, осигуряват по-добро качество на водата /”затворена” система/ и поради силно намаленото разпиляване на вода гарантират суха подова постеля. При тези поилки съществува опасност от намаляване на водата, което води до намаляване на растежа.

Водата и водното налягане в поилната система трябва да са под непрекъснато наблюдение. Препоръчва се в началния период на отглеждане на птиците водното налягане да се увеличи и да се повишава постепенно с увеличение на възрастта. За регулиране на височината се препоръчва след стартовия период, пилетата да се протягат леко за да достигнат нипеловата поилка.

Във фермата се използва съществуваща водопроводна мрежа. Захранването се осъществява от площадкова водоснабдителна система и собствен водоизточник. Извършването на водовземане е регламентирано с издадено разрешително по реда на Закона за водите.

Поддръжката и почистването на поилната система ще се извършва регулярно след приключване на всеки угоителен период по строго определена процедура.

Технологията за поене на птици - бройлери при интензивно отглеждане напълно съответства на описаната най-добра налична техника за отглеждането на – раздел 4.3. от Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, July 2003 – „нипелни поилки с чаша”.

Вентилационна система - добрата вентилация доставя на птиците кислород и чист въздух. Замърсители като прах, амоняк, метан и въглероден диоксид и излишната влага се отвеждат извън сградата. Топлината се запазва през студените месеци, а през лятото се доставя хладен въздух.

Обобщено може да се отбележи, че системата за вентилация решава проблемите за:

- Отстраняване на излишната влага;
- Отстраняване на вредните газове и доставянето на чист въздух.
- Отстраняване на излишната топлина и охлаждане на въздуха, респективно птиците, постелята и т.н. в помещението при невисоки, а чрез движението на въздуха и при високи външни температури.
- Намаляване на запрашеността и бактериалната замърсеност на въздуха.
- Създаване на движение на въздуха с охлаждащ ефект.
- Удължаване на живота на оборудването.

Вентилационната система трябва да осигурява достатъчно кислород за развитието на птиците и подходяща температура за оптималното им отглеждане.

Обикновено необходимият въздухообмен се определя в зависимост от живото тегло на птиците в сградата и се движи от 1.5 m³/h/kg до 6 m³/h/kg. При висока външна температура около 30°C максималната стойност на въздухообмена трябва да се увеличи до 12 m³/h/kg.

Качеството на въздуха в сградите за птици трябва отговаря на следните изисквания:

- Кислород - над 16 %
- Въглероден диоксид - под 0.3 %
- Въглероден оксид - под 40 ppm
- Амоняк - под 15 ppm
- Сероводород - под 5 pp

Особено влияние вентилационната система оказва върху ефективността на производство. Така например при повишаване на средната температура в сградата от 25 °С на 35°С консумацията на комбиниран фураж може да спадне с 10 % и повече, което довежда до драстично влошаване на производствените резултати.

Като са взети предвид особеностите на климата в района на с. Петко Славейко и наличните в момента разработки за вентилационни системи във водещите световни производители е избрана вентилационна система с възможност за охлаждане на входящия въздух през горещите периоди и осигуряване на минимум вентилация през отоплителния период с цел минимизиране на топлинните загуби.

Към съществуващите животновъдни сгради са монтирани следните видове и брой вентилатори:

- 6 бр. с размери 1400/1400 и максимален обемен дебит 40 900 Nm³/h;
- 3 бр. с размери 750/750 и максимален обемен дебит 13 800 Nm³/h.

Съгласно направените изчисления и чрез комбинирано включване на различните типове вентилатори ще се осигури:

- **Минимална вентилация** – с дебит 41 400 m³/h. Целта на минималната вентилация е да вкарва достатъчно свеж въздух и отвеждането на излишната влага и амоняк при хладно време и по-малки птици.
- **Преходна вентилация** - с дебит 245 400 m³/h - когато е необходимо част от вентилаторите се включват с таймер, ръководен от температурата в помещението, но без вкарване на студен въздух върху птиците.
- **Тунелна вентилация** - с дебит 286 800 m³/h – вентилаторите се включват във зависимост от контролираните параметри на въздуха в помещението (температура и влага). Постига се максимално охлаждане чрез ефекта на охлаждащ вятър на движещия се въздушен поток в помещението на птиците.

Вентилаторните отвори са съобразени с нормалните метеорологични условия характерни за района на площадката и местоположението на населеното място.

Компенсирането на изхвърления въздух ще става през автоматични клапи, тунелни клапи и касетъчна система за охлаждане и пречистване на въздуха.

Амонячната емисия от фекалиите се намалява до минимум поради бързото изсушаване на торовата маса и прекъсване на микробиологичната ферментация. Равномерното подаване на пресен въздух на нивото на птиците, охлаждането и овлажняването му създава

необходимия микроклиматичен комфорт за постигане на висока продуктивност и нормална жизнена дейност на огромния масив от птици в сградата.

Системата за принудителна вентилация е в пълно съответствие с прилаганите технологии за вентилиране на производствените сгради и контрол на микроклимата в Европейския съюз.

Охлаждане - два вида основни системи за охлаждане се използват масово в европейското птицевъдство. При едната система свежият въздух влиза в сградата като преминава през специални охладителни пити, при което се охлажда в зависимост от температурата на водата, която облива питите. Тази система е с висока степен на ефективност. Не се препоръчва използването и в случаи на здравословни проблеми. При поява на микоплазма или други респираторни проблеми, този вид охлаждане може да предизвика допълнителни усложнения. Другата разпространена система (пряко разпръскване чрез дюзи) също е ефективна, но изисква много висока чистота на използваната вода във връзка с нормалната и безаварийна експлоатация на разпръскващите дюзи. Съществува и опасност от нежелано овлажняване на постелята, което ще доведе до повишаване на емисиите на вредни вещества в атмосферния въздух.

При избора на всяка една от системите за охлаждане се осигурява добър микроклимат на птиците, което е предпоставка за добри производствени резултати е в съответствие с прилаганите технологии в Европейския съюз.

Предвидено е охладителната система да се състои от тръби, монтирани на нивото на клапаните, доставящи вода за охладителните пити. Избраната система е в затворен цикъл – използват се обратна охлаждаща вода. Системата, която се използва е в съответствие с прилаганите технологии за охлаждане на производствените сгради и контрол на микроклимата.

Охлаждането на въздуха през горещия период ще става чрез касетъчната система действаща на принципа на адиабатно изпарително охлаждане. Пречистването, охлаждането и оросяването на въздуха се осъществява чрез преминаването му през овлажняващ слой на касетите, които се оросяват с вода.

Всяка от съществуващите сгради е оборудвана с по 10 бр. охладителни касети с обратни резервоари и помпи.

Осветление и светлинни програми - различното осветление за бройлери е насочено предимно да стимулира и контролира храненето. Използват се предимно две програми:

- продължително осветяване и само 1 час тъмнина;
- осветяване 2 часа, след което 1 час тъмнина

В конкретния случай осветлението в помещенията за интензивно отглеждане на птици е непрекъснато или 23 часа в денонощието. За един час на денонощие то се изключва, за да привикнат птиците към тъмнината, да не се плашат и да не се струпват при евентуални аварии в осветлението.

Производствените сгради са без прозорци и се използва изцяло принудително осветление с електрически крушки със зелен цвят, т.к. зелената светлина държи по-спокойни бройлерите. Разработена е конкретна светлинна програма, за всеки един от етапите от живота на бройлерите с определена продължителност и интензивност на осветлението.

Прилаганата система за осветление на производствените сгради покрива изискванията на Европейския съюз.

Продължителност на светлинния ден:

Възраст	Светлинен ден	Тъмни периоди през денонощие
0-14 дни	23 часа светлина-1 час тъмнина	21:45 – 22:00
		23:45 – 24:00
		01:45 – 04:00

Интензивност на светлината:

Възраст	Интензивност на светлината	
0 -7 дни	20 lux	High
7 – 21 дни	15 lux	Medium
21 – 28 дни	10 lux	Low
От 28 ден до предаването на птиците осветителните тела се свалят през една		

Отоплителна система - отоплението в птицевъдните сгради е необходимо през по-голяма част от годината и е задължително през целия зимен период и през период с рязко и продължително застудяване, когато температурата в халето падне под 15 градуса, какъвто е и нормативния минимум за поддържане на температура в помещение за отглеждане на птици. Отоплението ще се извършва чрез печки, ползващи твърдо гориво - въглища и/или пелети, като за съхранението им ще се изгради навес. Печките са специализирани за птицевъдство и ще бъдат с мощност 300 000 Kcal или 0,350 MW. Горивото се поставя в бункер с вместимост 350 кг. Системата е автоматична, с локално управление. Обслужването е сведено до минимум. Желаната температура в помещението се следи чрез сензори и при достигането на зададената температура, преминава на икономичен режим на работа, като спира подаването на горивото и работи само на рецикулация на въздуха.

Затопленият въздух се вкарва в помещението на птиците чрез вентилатор към топовъздушния агрегат по разпределителни въздуховоди /текстилни/. Същите ще се разположат на посочените места.

Функции на печката е:

- Автоматично включване на печката според градусите в помещението;
- Автоматично подаване на горивен материал според градусите в помещението;
- Контролиране на вътрешната температура и изписване на дигитален екран;
- Опция да ползва вече затопления въздух от помещението с цел икономия на горивото;
- Дигитално табло за управление и моторни защиты;

- Възможност за включване към вече съществуващото компютърно управление;
- Отвеждането на горещия въздух става с помощта на въздуховоди.

Монтираните печки са икономични, благодарение на системата от въздуховоди и не създават риск от пожари, тъй като са изведени от сградите и почистването и зареждането им не са в непосредствен контакт с птиците и постелята. Поддържането на печките е опростено и се извършва от ограничен брой персонал. От гледна точка превенция на аварията този вид отопление.

В помещението, където се отглеждат бройлирите трябва да се поддържа температура $30\div 32^{\circ}\text{C}$ през първите 3 дни. В края на първата седмица температурата на равнището на пилетата трябва да бъде 30°C . През всяка следваща седмица тя се намалява с по 2°C , докато достигне 22°C , и до края на отглеждането се поддържа в границите $18\div 22^{\circ}\text{C}$. Температурата се контролира с термометри, поставени на $20\div 30$ см от пода в различни точки на помещението.

Система на почистване на пода - в птицевъдството може да се приложат два начина на почистване на торовите маси - сух и мокър. При избраният начин на подово отглеждане с дълбока несменяема постеля се използва сухият способ.

При технологията на отглеждане върху дълбока несменяема постеля подът се почиства след приключване на угоителния период и изнасяне на птиците от всяка партида за клане. Оборудването - хранилната инсталация и поилната инсталация се повдигат на височина удобна за изриване на торовата постеля. Дълбоката несменяема постеля се почиства извън сградите с помощта на трактор с булдозерна лопата. Подът се почиства по следния начин: най-напред се натрупва около $0,5\text{ m}^3$ торна маса пред вратата на сградата за безпрепятствено движение на трактора. След това тракторът започва да почиства пода на лехи, като загребва известно количество торна маса и я избутва навън. Така тракторът влиза, загребва и избутва торна маса от всички лехи на сградата до окончателното му почистване.

Периодът на почистване между зарежданията е от 10 до 15 дни и зависи от сезона, и производствената програма на дружеството.

Система за почистване и дезинфекция на сградите за птици - след приключване на тороизвозването веднага започва сухо почистване на сградата, оборудването, силозите и сервизните помещения.

Производствената сграда и съоръженията ще се почистват с кърпи за изтриване, метли и др. Почистването се извършва в следния ред:

- таваните, вентилационните отвори, скарите за електрически кабели, тръбите на поилната система;
- стените и клапите;
- печките отвътре и отвън;
- шнека за фураж (предварително се разглобява);
- хранителна и поилна инсталация;
- пода;

Оборудването - хранилна и поилна инсталации се повдигат със системата на удобна за почистване и дезинфекция височина. Дъната на кръглите хранилки се отварят за почистване на вътрешната повърхност на хранилките.

Дезинфекцията на сградата се извършва с пръскане с дезинфекционен разтвор. Извършва се в същия ред, както почистването и веднага след неговото приключване. Изискванията към използваните дезинфектанти са да бъдат бактерицидни, вируцидни и спороцидни. Използват се разрешени дезинфекционни препарати и в количества, определени от ветеринарния лекар. Не се допуска превишаване на дозите и увреждане на компонентите на околната среда.

След като помещението изсъхне се монтира оборудването и се вкарва постелята. Помещението се затваря, въздухът се затопля и се фумигира. Тази процедура се извършва най-малко 48 часа преди настаняването на птиците. Халетата се запечатва и охлажда за 24 часа след фумигацията, а след приключването ѝ сградата се отваря и се пуска вентилацията.

На входа на животновъдното помещение са поставени санитарни филтри за дезинфекция на персонала.

Използваните дезинфектанти е в количества 100 литра на жизнен цикъл или около 800 литра годишно. В рамките на птицефермата е предвидено обособяване на складово помещение за съхранение на дезинфектанти. Те ще се доставят своевременно от възложителя на външно уговяване - „ПИЛКО“ ЕООД, гр. Разград.

Дезинсекция и деритизация - борба с вредни насекоми и гризачи - хлебарки, мишки, плъхове, мравки, бълхи и комари.

„Дезинсекции“ са методи и средства за унищожаване на вредните членестоноги - паразити и преносители на инфекциозни и инвазионни болести по хората и животните.

Птицевъдните сграда привличат разнообразие от външни паразити, които могат да бъдат освен преносители на болести и фактор за безпокойство на птиците (при кръвосмучещите). Унищожаването на тези паразити може да стане много бързо само тогава, когато след изваждането на пилетата от сградата се пръска с инсектициди още преди температурата да е спаднала много. Тогава се унищожават по-голямата част от тези паразити преди те да избягат в цепнатините на стените и тавана. След санитарното прекъсване и преди поставяне на оборудването е необходимо пръскането на цялата сграда с дезинфектант и инсектицид с продължително действие, който ще предпази или намали появата на паразити.

„Дератизации“ са методи и средства за унищожаване на гризачи - резервоари на инфекции, и вредители на селскостопанско и друго имущество.

Плъховете и мишките пренасят бактериални болести, особено салмонели, а така също консумират фуража, предназначен за пилетата. За предпазване от гризачи и унищожаването им, се използват токсични субстанции, обикновено антикоагуланти, които се поставят по пътищата на гризачите.

Поддържането и почистването на стопанската сграда се извършва изцяло съобразно с възприетите практики на подобни производства в европейските държави. Използва се наета специализирана фирма.

Управление на торовите маси - на територията на площадката ще се изгради нова площадка за събиране и съхранение на торовите маси в ПИ № 107036 в землището на с. Петко Славейков, общ. Севлиево. Капацитетът на площадката ще е до 2 560 т. След необходимия срок на съхранение, торовите маси (торова постеля) се почистват и се предават за съхранение и използване за наторяване на външно юридическо лице на база сключен договор.

2.2.5. Определяне на очакваните отпадъци и на емисии в резултат на строителството и експлоатацията на птицефермата

2.2.5.1. Генериране на отпадъци.

2.2.5.1.1. Отпадъци, генерирани по време на реализирането на инвестиционното предложение.

С реализиране на инвестиционното предложение „Ремонт на съществуващи сгради с предназначение „пилчарник“ и закупуване на оборудване за птицеферма за интензивно отглеждане на птици - бройлери разположена в имоти с № 107037 и № 000105, землище на с. Петко Славейков, общ. Севлиево, обл. Габрово“, ще се образуват отпадъци от строително-ремонтни и монтажни дейности, предимно от група 17, съгласно класификацията на отпадъците, Наредба № 2 от 23.07.2014 год., МОСВ и МЗ. Малки количества от опаковки и битови отпадъци също ще се образуват по време на изпълнението на инвестиционното предложение.

Образуване на отпадъци

Очакваните видове отпадъци от реализация на инвестицията са с код, наименование и количества както следва:

1. Смесени отпадъци от строителство и събаряне

Състав на отпадъка – настилки, тухли, мазилки и керемиди

Източници: строително-ремонтни дейности

Количество:

Смесени отпадъци от строителство и събаряне, различни от упоменатите в 17 09 01, 17 09 02 и 17 09 03	
t/y	10

Код съгласно класификацията на отпадъците, Наредба № 2 от 23.07.2014 год., МОСВ и МЗ.

17 09 04 - Смесени отпадъци от строителство и събаряне, различни от упоменатите в 17 09 01, 17 09 02 и 17 09 03

2. Дървесен материал

Състав на отпадъка – дървесина, целулоза

Източници: строително-ремонтни дейности

Количество:

Дървесен материал	
t/y	2,0

Код съгласно класификацията на отпадъците, Наредба № 2 от 23.07.2014 год., МОСВ и МЗ.

17 02 01- Дървесен материал

3. Желязо и стомана

Състав на отпадъка – желязо и стомана

Източници: строително-ремонтни дейности

Количество:

Желязо и стомана	
t/y	3,0

Код съгласно класификацията на отпадъците, Наредба № 2 от 23.07.2014 год., МОСВ и МЗ.

17 04 05 - Желязо и стомана

4. Изолационни материали

Състав на отпадъка – изоации, плоскости, минерална вата

Източници: строително-ремонтни дейности

Количество:

Изолационни материали, различни от упоменатите в 17 06 01 и 17 06 03	
t/y	0,5

Код съгласно класификацията на отпадъците, Наредба № 2 от 23.07.2014 год., МОСВ и МЗ.

17 06 04 - Изолационни материали, различни от упоменатите в 17 06 01 и 17 06 03

5. Хартинени и картонени опаковки

Състав на отпадъка – хартия, целулоза

Източници: опаковки от строителни материали и оборудване

Количество:

Хартиени и картонени опаковки	
t/y	0,5

Код съгласно класификацията на отпадъците, Наредба № 2 от 23.07.2014 год., МОСВ и МЗ.

15 01 01 - Хартиени и картонени опаковки

6. Пластмасови опаковки

Състав на отпадъка – полиетилен, полипропилен и др. пластмаси

Източници: опаковки от строителни материали и оборудване

Количество:

Пластмасови опаковки	
t/y	0,5

Код съгласно класификацията на отпадъците, Наредба № 2 от 23.07.2014 год., МОСВ и МЗ.

15 01 02 - Пластмасови опаковки

7. Смесени битови отпадъци

Състав на отпадъка – смесени битови отпадъци

Източници: от жизнената дейност на изпълнителите на СМР от 10 работещи и продължителност 5 месеца

Количество:

Смесени битови отпадъци	
t/y	1,0

Код съгласно класификацията на отпадъците, Наредба № 2 от 23.07.2014 год., МОСВ и МЗ.

20 03 01 - Смесени битови отпадъци

Таблица № 2.2.5.1.1.

№	Наименование на отпадъка, съгл. Наредба № 2 от 23.07.2014 г.	Код на отпадъка	Начин на образуване	Начин на третиране на площадката	Количество (t / y)
1.	Смесени отпадъци от строителство и събаряне, различни от упоменатите в 17 09 01, 17 09 02 и 17 09 03	17 09 04	Строително-ремонтни дейности	Не- предаване на външни фирми	10,0
2.	Дървесен материал	17 02 01	Строително-ремонтни дейности	Не- предаване на външни фирми	2,0
3.	Желязо и стомана	17 04 05	Строително-ремонтни дейности	Не- предаване на външни фирми	3,0
4.	Изолационни материали, различни от упоменатите в 17 06 01 и 17 06 03	17 06 04	Строително-ремонтни дейности	Не- предаване на външни фирми	0,5
5.	Хартиени и картонени опаковки	15 01 01	Опаковки от материали и консумативи	Не- предаване на външни фирми	0,5
6.	Пластмасови опаковки	15 01 02	Опаковки от материали и консумативи	Не- предаване на външни фирми	0,5
7.	Смесени битови отпадъци	20 03 01	От комунално-битова дейност	Не- предаване на външни фирми	1.0

За всички образувани отпадъци следва ежемесечно да се вписват стойности в заверена от Директора на РИОСВ-Велико Търново отчетна книга във връзка с разпоредбите на Чл. 44 от ЗУО.

С образуваните от строително-ремонтните и монтажни дейности отпадъци, на площадката на птицефермата на "ЕКСПО- ХК" ЕООД в землището на с.П.Славейков, не се предвижда да се извършват дейности с отпадъци по оползотворяване и обезвреждане. Ще се извършва само предварително съхранение на мястото на образуване им по смисъла на т.27 от § 1 на Допълнителните разпоредби, за периода до предаването на лица, притежаващи разрешения за дейности със съответните отпадъци по чл.35, ал.1 от ЗУО (ДВбр.53/2012 г., изм. и доп.).

Предварително съхранение на отпадъците

Образуваните отпадъци на етап строително-ремонтни дейности ще се съхраняват непосредствено на мястото на образуването им, като преди това се подлагат на селективно разделяне. Ще има изготвен План за управление на строителни отпадъци, като неразделна част от инвестиционния проект, с който ще се определят начините на последващото третиране, като предимствено ще се включат дейности по оползотворяване. Планът за управление на строителните отпадъци ще бъде изготвен в съответствие на чл.5 от Наредбата за управление на СО и за влагане на рециклирани строителни материали (обн.ДВ бр.89/2012 г.).

Оползотворяване/ обезвреждане на отпадъците

Определението за отпадъци е една от ключовите концепции на Рамковата директива за отпадъци (РДО) . То определя кои материали попадат в обхвата на Директивата. Понятието за отпадъци в РДО оказва значително влияние върху подхода към управлението на отпадъците. Определението е от изключителна важност, защото изяснява кои вещества или предмети не са

отпадъци. РДО определя отпадък като „всяко вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи”. Изискванията на ключовия документ на ЕС са заложи и в националното ни екологично законодателство и по-конкретно в Закона за управление на отпадъците (ЗУО). Така лицата, при чиято дейност се образуват отпадъци, прилагат следната йерархия при управление на отпадъците:

- предотвратяване на образуване на отпадъци;
- подготовка за повторна употреба;
- рециклиране;
- друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия
- обезвреждане.

В конкретни случаи всички образувани на площадката отпадъци се предават на външни лица, притежаващи разрешение за дейности с отпадъци или комплексно разрешително по Чл. 35 от ЗУО. Приоритетна операция, за която се предават отпадъците е оползотворяването в посока на повторната употреба и рециклиране.

2.2.5.1.2. Отпадъци генерирани по време на експлоатация.

Естеството на предвидената дейност не предполага образуването на производствени и/или опасни отпадъци от дейността на инсталацията за интензивно отглеждане на птици. Независимо от прилагане на съвременни техники и технологии в интензивното отглеждане на птици-бройлери, по време на експлоатацията на обекта от спомагателните, съпътстващите и допълнителните дейности, на територията на птицефермата на "ЕКСПО-ХК" ЕООД в землището на с. Петко Славейков, ще се генерират производствени, строителни, опасни и битови отпадъци.

Образуване на отпадъци

1. Производствени отпадъци

1.1. Отпадъци от пластмаси

Състав на отпадъка – твърди пластмаси

Източници: от текущ ремонт или при необходимост от подмяна на части от съоръжения на цялата площадка

Периоди на образуване: периодично

Количество:

Отпадъци от пластмаси (с изключение на опаковки)	
t/y	1,0

Код съгласно класификацията на отпадъците, Наредба № 2 от 23.07.2014 год., МОСВ и МЗ.

02 01 04 - Отпадъци от пластмаси (с изключение на опаковки)

1.2. Метални отпадъци

Състав на отпадъка – желязо, сплави

Източници: от текущ ремонт или при необходимост от подмяна на части от съоръжения на цялата площадка

Периоди на образуване: периодично

Количество:

Метални отпадъци	
t/y	1,0

Код съгласно класификацията на отпадъците, Наредба № 2 от 23.07.2014 год., МОСВ и МЗ.

02 01 10 - Метални отпадъци

1.3. Пепел от печки на твърдо гориво.

Отпадъци от изгаряне на въглища /пелети/ в отоплителните печки.

Състав на отпадъка - твърд насипен отпадък, неопасен

Източници: от отоплителни печки

Периоди на образуване: през студени месеци

Количество:

Пепел от печки на твърдо гориво	
t/y	100

Код съгласно класификацията на отпадъците, Наредба № 2 от 23.07.2014 год., МОСВ и МЗ.

10 01 01 - Сгурия, шлака и дънна пепел от котли (с изключение на пепел от котли, упомената в 10 01 04)

1.4. Хартиени опаковки

Отпадъци от опаковки на суровини и материали.

Състав на отпадъка - твърд отпадък, неопасен

Източници: от цялата площадка

Периоди на образуване: постоянно

Количество:

Хартиени опаковки	
t/y	1,0

Код съгласно класификацията на отпадъците, Наредба № 2 от 23.07.2014 год., МОСВ и МЗ.

15 01 01 – Хартиени и картонени опаковки

1.5. Пластмасови опаковки

Отпадъци от опаковки на суровини.

Състав на отпадъка - твърд отпадък, неопасен

Източници: от цялата площадка

Периоди на образуване: постоянно

Количество:

Пластмасови опаковки	
t/y	1,0

Код съгласно класификацията на отпадъците, Наредба № 2 от 23.07.2014 год., МОСВ и МЗ.

15 01 02 – Пластмасови опаковки

1.6. Опаковки от дървесни материали

Отпадъци от негодни за употреба дървени палети.

Състав на отпадъка - твърд отпадък, неопасен, дървесина

Източници: от цялата площадка

Периоди на образуване: постоянно

Количество:

Пластмасови опаковки	
t/y	1,0

Код съгласно класификацията на отпадъците, Наредба № 2 от 23.07.2014 год., МОСВ и МЗ.

15 01 03 –Опаковки от дървесни материали

1.7. Абсорбенти, филтърни материали (включително маслени филтри, неупоменати другаде), кърпи за изтриване и предпазни облекла, различни от 15 02 02

Състав на отпадъка – памучни тъкани и синтетични тъкани и материали- полиестерни, полиакрилни

Източници: употребени работни облекла и предпазни средства

Периоди на образуване: периодично

Количество:

Абсорбенти, филтърни материали, кърпи за изтриване, предпазни обекла	
t/y	1,0

Код съгласно класификацията на отпадъците, Наредба № 2 от 23.07.2014 год., МОСВ и МЗ.

15 02 03 - Абсорбенти, филтърни материали (включително маслени филтри, неупоменати другаде), кърпи за изтриване и предпазни облекла, различни от 15 02 02

1.8. Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване

Състав на отпадъка - твърд отпадък, неопасен, метални сплави

Източници: от обслужваща техника на площадката

Периоди на образуване: периодично

Количество:

Излязло от употреба оборудване, различно от упоменатото в кодове от 16 02 09 до 16 02 13	
t/y	1,0

Код съгласно класификацията на отпадъците, Наредба № 2 от 23.07.2014 год., МОСВ и МЗ.

16 02 14 – Излязло от употреба оборудване, различно от упоменатото в кодове от 16 02 09 до 16 02 13

2. Строителни отпадъци.

2.1. Смесени отпадъци от строителство и събаряне, различни от упоменатите в 17 09 01, 17 09 02 и 17 09 04

Отпадъци от строително-ремонтни дейности на площадката

Състав на отпадъка - твърд отпадък, неопасен, бетонови замазки, тухли, керемиди, мазилки

Източници: при ремонтни дейности и профилактика на площадката.

Периоди на образуване: периодично

Количество:

Смесени отпадъци от строителство и събаряне, различни от упоменатите в 17 09 01, 17 09 02 и 17 09 04	
t/y	3,0

Код съгласно класификацията на отпадъците, Наредба № 2 от 23.07.2014 год., МОСВ и МЗ

17 09 04 - Смесени отпадъци от строителство и събаряне, различни от упоменатите в 17 09 01, 17 09 02 и 17 09 04

2.2. Желязо и стомана

Състав на отпадъка - твърд отпадък, неопасен, съдържа желязо

Източници: при ремонтни дейности и профилактика на площадката.

Периоди на образуване: периодично

Количество:

Желязо и стомана	
t/y	1,0

Код съгласно класификацията на отпадъците, Наредба № 2 от 23.07.2014 год., МОСВ и МЗ

17 04 05- Желязо и стомана

3. Опасни отпадъци

3.1. Опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества или замърсени с опасни вещества

Процесите на дезинфекция, дезинсекция и деритизация изискват доставката на различни по вид препарати. Те са в различни опаковки, след изпразването на които, се генерират като опасен отпадък.

Състав на отпадъка – твърдо състояние, предимно пластмасови опаковки с опасни свойства - Н4, Н6, Н8

Източници: от дезинфектанти и препарати за деритизация и дезинсекция

Периоди на образуване: периодично

Количество:

Опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества или замърсени с опасни вещества	
t/y	0,2

Код съгласно класификацията на отпадъците, Наредба № 2 от 23.07.2014 год., МОСВ и МЗ.

15 01 10* - Опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества или замърсени с опасни вещества.

3.2. Отпадъци, чието събиране и обезвреждане е обект на специални изисквания, с оглед предотвратяване на инфекции

На площадката на птицефермата в с.Петко Славейков има оборудван ветеринарно-лечебен пункт, поради изисквани манипулации относно ветеринарните грижи при интензивното отглеждането на птиците. Те включват превантивна дейност, диагностика и лечение. Тези дейности се извършват предимно със средства за еднократна употреба. След тяхната употреба те се генерират като опасен отпадък.

Състав на отпадъка – твърдо състояние, предимно пластмасови или композитни материали, с опасни свойства - Н4, Н6, Н8

Източници: от ветеринарни средства и препарати

Периоди на образуване: периодично

Количество:

Отпадъци, чието събиране и обезвреждане е обект на специални изисквания, с оглед предотвратяване на инфекции	
t/y	0,2

Код съгласно класификацията на отпадъците, Наредба № 2 от 23.07.2014 год., МОСВ и МЗ.

18 02 02* - Отпадъци, чието събиране и обезвреждане е обект на специални изисквания, с оглед предотвратяване на инфекции

3.3. Флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак

Образува се при подмяна на негодни да по-нататъшна употреба осветителни тела на площадката.

Състав на отпадъка – твърдо състояние, с опасни свойства Н6, Н14,

Източници: от осветителни тела на осветителната система на площадката на птицефермата

Периоди на образуване: периодично, при подмяна

Количество:

Флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак	
t/y	0,1

Код съгласно класификацията на отпадъците, Наредба № 2 от 23.07.2014 год., МОСВ и МЗ.

20 01 21* – Флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак

4. Битови отпадъци.

4.1. Смесени битови отпадъци

Отпадъци, които се образуват от административната и битова дейност на площадката на птицефермата от 10 броя обслужващ персонал.

Състав на отпадъка - твърд отпадък, неопасен

Източници: от административно - комунално-битова дейност

Периоди на образуване: ежедневно

Количество:

Смесени битови отпадъци	
t/y	3,5

Код съгласно класификацията на отпадъците, Наредба № 2 от 23.07.2014 год., МОСВ и МЗ.

20 03 01 - Смесени битови отпадъци

4.2. Утайки от септични ями

Състав на отпадъка – отпадъчни води от водоплътна черпателна шахта

Източници: от жизнената дейност на 10 работещи целогодишно

Количество:

Утайки от септични ями	
t/y	1,0

Код съгласно класификацията на отпадъците, Наредба № 2 от 23.07.2014 год., МОСВ и МЗ.

20 03 04 – Утайки от септични ями

В Таблица № 2.2.5.1.2-1 са дадени отпадъците, които се образуват на цялата площадка при експлоатацията на птицефермата. Таблицата отразява генерираните отпадъци, метода на третирането им, наименованието и кода на отпадъка, съгласно *Наредба №2/23.07.2014 г. за класификация на отпадъците*, както и прогнозните годишни количества.

Таблица № 2.2.5.1.2-1

№	Наименование на отпадъка, съгл.Наредба № 2 от 23.07.2014 г.	Код на отпадъка	Начин на образуване	Начин на третиране на площадката	Максимални количеств-во (t/ y)
1.	Отпадъци от пластмаси (с изключение на опаковки)	02 01 04	Негодни за употреба части, детайли, оборудване	Не- предаване на външни фирми	1,0
2.	Метални отпадъци	02 01 10	Негодни за употреба части, детайли, оборудване	Не- предаване на външни фирми	1,0
3.	Стурия, шлака и дънна пепел от котли (с изкл. на пепел от котли, упомената в 10 01 04)	10 01 01	От печки на твърдо гориво	Не- предаване на външни фирми	100
4.	Хартиени и картонени опаковки	15 01 01	Опаковки от материали и консумативи	Не- предаване на външни фирми	1,0
5.	Пластмасови опаковки	15 01 02	Опаковки от материали и консумативи	Не- предаване на външни фирми	1,0
6.	Опаковки от дървесни материали	15 01 03	Негодни за употреба палети	Не- предаване на външни фирми	1,0
7.	Опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества или замърсени с опасни вещества	15 01 10*	Опаковки от дезифектанти и препарати	Не- предаване на външни фирми	0,2
8.	Абсорбенти, филтър-ни материали, кърпи за изтриване и пред-пазни облекла, раз-лични от упоменати-те в 15 02 02	15 02 03	Употребени работни облекла и предпазни средства	Не- предаване на външни фирми	1,0
9.	Излязло от употреба оборудване, различно от упоменатото в кодове от 16 02 09 до 16 02 13	16 02 14	Излязло от употреба ЕЕО	Не- предаване на външни фирми	1,0
10.	Желязо и стомана	17 04 05	От ремонтни дейности	Не- предаване на външни фирми	1,0
11.	Смесени отпадъци от строителство и събаряне, различни от упоменатите в 17 09 01, 17 09 02 и 17 09 04	17 09 04	От ремонтни дейности	Не- предаване на външни фирми	3,0

12.	Отпадъци, чието събиране и обезвреждане е обект на специални изисквания, с оглед предотвратяване на инфекции	18 02 02*	От ветеринарно-медицинска дейност	Не- предаване на външни фирми	0,2
13.	Флуоресцентни тръби и други отпадъци,	20 01 21*	От осветителни тела	Не- предаване на външни фирми	0,1
14.	съдържащи живак Смесени битови отпадъци	20 03 01	От комунално-битова дейност	Не- предаване на външни фирми	3,5
15.	Утайки от септични ями	20 03 04	От комунално-битова дейност	Не- предаване на външни фирми	1,0

За всички образувани отпадъци следва ежемесечно да се вписват стойности в заверена от Директора на РИОСВ-Велико Търново отчетна книга във връзка с разпоредбите на Чл. 44 от ЗУО.

Предварително съхранение на отпадъците

На площадката на птицефермата на "ЕКСПО- ХК" ЕООД в землището на с.П.Славейков няма да се извършват дейности с отпадъци по смисъла на ЗУО, а само предварително съхранение на мястото на образуването им по смисъла на т.27 от § 1 на Допълнителните разпоредби, за периода до предаването на лица, притежаващи разрешения за дейности със съответните отпадъци по чл.35, ал.1 от ЗУО (ДВбр.53/2012 г., изм. и доп.). Площадките за предварително съхранение на генерираните отпадъци трябва да отговарят на изискванията на Приложение 2, към член 12 на Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци, приета с ПМС № 53/19.03.1999 год. (Обнародвана в ДВ бр. 29/1999 год.). Всички места, определени за предварителното съхраняване на отпадъците, трябва да бъдат оборудвани с необходимите съдове, да бъдат надлежно обозначени с кода и наименованието на отпадъка и с контролиран достъп. Определените места трябва да бъдат с непропускливи покрития, а за опасните отпадъци е необходимо да бъдат и закрити. Съдовете да са от материали, невзамодействащи със съхраняваните отпадъци и с плътно затварящи се капаци. Препоръчително е да има изградена пожароизвестителна система.

Местата за предварително съхранение на площадката на "ЕКСПО- ХК" ЕООД не са определени. В етапа на експлоатацията тяхното местоположение ще бъде конкретизирано и обозначено със съответното наименование и код на отпадъка, съгласно Наредба 2 за класификация на отпадъците .

Определящото за местата на площадките за предварително съхранение на генерираните отпадъци е да отговарят на изискванията на Приложение 2, към член 12 на Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци, приета с ПМС № 53/19.03.1999 год. (Обн. ДВ бр. 29/1999 год.). Специфични изисквания, които следва да се осигурят се отнасят до :

- Отпадъци, чието събиране и обезвреждане е обект на специални изисквания, с оглед предотвратяване на инфекции (игли, спринцовки и др от ветеринарно – медицински манипулации), трябва да се събират и съхраняват в надписани

контейнери и на площадка с ограничен и контролиран достъп с цел недопускане на инциденти с работещите в птицефермата и населението в района. Предаването им за обезвреждане да бъде на базата на договор с фирма или лица, притежаващи разрешение по реда на ЗУО;

- Опасни отпадъци от осветителни тела, съдържащи живак, трябва да се осъществява в склад с непропусклив под, без връзка с канализацията и с необходимото количество абсорбенти, на територията на площадката на птицефермата на "ЕКСПО- ХК" ЕООД в землището на с.П.Славейков . Опасните отпадъци от осветителни тела, съдържащи живак трябва да се предават на организации за оползотворяване на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, в съответствие с изискванията на „Наредба за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване” (обн. ДВ., бр. 100/2013 г.);
- Опасни отпадъци от опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества, трябва да се събират в закрито помещение с непропусклив под, без връзка с канализацията и с ограничен достъп . Предаването им за последващо третиране да бъде на базата на договор с фирма или лица, притежаващи разрешение по реда на ЗУО;
- Отпадъци от метали ще се съхраняват на обособена площадка до предаването им за рециклиране на лица, притежаващи разрешително за дейности с отпадъци от черни и цветни метали (включително събиране и транспортиране), по реда на ЗУО.

Управлението на отпадъците от строително-ремонтни дейности по време на експлоатацията на обекта, ще се предоставя на лицата, които ще извършват тези дейности, съгласно сключени договори и притежаващи разрешения за дейности с отпадъци , по реда на ЗУО.

Инвестиционното предложение предвижда обслужващия персонал в птицефермата да е 10 човека. При норма един kg /ден, очакваното количество битови отпадъци ще е около 10 kg/ден или около 3,5 t/годишно. Ще се събират в специализиран контейнер до входа на птицефермата и ще се обслужва съгласно графика от фирмата извършваща събирането и транспортирането на битовите отпадъци на територията на община Севлиево.

Транспортните дейности и логистиката на площадката "ЕКСПО- ХК" ЕООД ще се извършва от външни изпълнители. Поради това при осъществяване на инвестиционното предложение и по време на експлоатацията на птицефермата няма да се образуват отпадъци от транспортни средства , отработени масла, негодни за употреба гуми и др.

В таблица № 2.2.5.1.2-2 в обобщен вид са дадени изискванията по отношение на предварителното съхранение на очакваните генерирани отпадъци на територията на птицефермата на "ЕКСПО- ХК" ЕООД в землището на с. Петко Славейков, община Севлиево.

Таблица № 2.2.5.1.2-2 Нормативни изисквания по отношение на предварителното съхранение на очакваните видове производствени и опасни отпадъци

№	Наименование на отпадъка	Код на отпадъка	Изисквания за площадката	Изисквания за съдове за съхранение
---	--------------------------	-----------------	--------------------------	------------------------------------

1.	Отпадъци от пластмаси (с изключение на опаковки)	02 01 04	Да се съхраняват на обособено и обозначено с код и наименование място.	Няма изискване
2.	Метални отпадъци	02 01 10	Да се съхраняват на обособено и обозначено с код и наименование място.	Няма изискване
3.	Стурия, шлака и дънна пепел от котли (с изкл. на пепел от котли, упомената в 10 01 04)	10 01 01	Да се съхраняват на обособено и обозначено с код и наименование място, непозволяващо разпияване.	Няма изискване
4.	Хартиени и картонени опаковки	15 01 01	Да се съхраняват на обособено и обозначено с код и наименование място, по възможност закрита площ.	Няма изискване
5.	Пластмасови опаковки	15 01 02	Да се съхраняват на обособено и обозначено с код и наименование място.	Няма изискване
6.	Опаковки от дървесни материали	15 01 03	Да се съхраняват на обособено и обозначено с код и наименование място.	Няма изискване
7.	Опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества или замърсени с опасни вещества	15 01 10*	Закрита площ, с непропускливо покритие и липса на връзка с канализация. Мястото да е обозначено с код и наименование.	Няма изискване , но по начин, не- позволяващ разпияване и смесване.
8.	Абсорбенти, филтър-ни материали, кърпи за изтриване и пред-пазни облекла, раз-лични от упомена--те в 15 02 02	15 02 03	Да се съхраняват на обособено и обозначено с код и наименование място.	Няма изискване , но по начин, не- позволяващ разпияване и смесване.
9.	Излязло от употреба оборудване, различно от упоменатото в кодове от 16 02 09 до 16 02 13	16 02 14	Да се съхраняват на обособено и обозначено с код и наименование място.	контейнер
10.	Желязо и стомана	17 04 05	Да се съхраняват на обособено и обозначено с код и наименование място.	Няма изискване
11.	Смесени отпадъци от строителство и събаряне, различни от упоменатите в 17 09 01, 17 09 02 и 17 09 04	17 09 04	Да се съхраняват на обособено и обозначено с код и наименование място.	Няма изискване
12.	Отпадъци, чието събиране и обезвреждане е обект на спец. изисквания, с оглед предотвратяване на инфекции	18 02 02*	Закрита площ, с ограничен достъп. Мястото да е обозначено с код и наименование.	Плътнo затварящи се контейнери
13.	Флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак	20 01 21*	Закрита площ, с непропускливо покритие и липса на връзка с канализация. Мястото да е обозначено с код и наименование.	Контейнер - метален или дървен, наличие на сѝра ,в определено количество спрямо колич. на отпадъка

14.	Смесени битови отпадъци	20 03 01	От комунално-битова дейност	Съгласно избраната система в общината
15.	Утайки от септични ями	20 03 04	От комунално-битова дейност	Няма изискване

Цялостната организация по управление на отпадъци в птицефермата на "ЕКСПО- ХК" ЕООД в землището на с.Петко Славейков, община Севлиево, трябва да бъде съобразена с нормативната база по отношение на екологичното законодателство. По време на експлоатацията , негативни моменти, които може да се наложи да бъдат преодолявани са:

- необходимост от обучение относно управлението на отпадъците на целия персонал , за да изпълняват задълженията си ежедневно, а не само при възникване на инциденти;
- управлението на отпадъците следва да се документира в съответствие с нормативните изисквания. В съответствие с изискванията на Наредба 2 за класификация на отпадъците, за всеки генериран на площадката на птицефермата отпадък, следва да се има утвърден „Работен лист за класификация” от РИОСВ- Велико Търново;
- необходимост от разделно събиране на отпадъците;
- опасните отпадъци, генерирани на площадките, е необходимо да се събират разделно и да се съхраняват на предварително определени места, обозначени с кода и наименованието на отпадъка, на територията на птицефермата;
- наличие на писмени договори за предаване на отпадъците, с фирма изпълнител, притежаваща разрешение за дейности с отпадъци, издадено по реда на чл.67 и чл.78 на ЗУО или КР, издадено по реда на Глава 7, Раздел II от ЗООС.

2.2.5.1.3. Странични животински продукти

От реализиране на настоящото инвестиционно предложение „Ремонт на съществуващи сгради с предназначение „пилчарник“ и закупуване на оборудване за птицеферма за интензивно отглеждане на птици - бройлери разположена в имоти с № 107037 и № 000105, землище на с. Петко Славейков, общ. Севлиево, обл. Габрово“ на "ЕКСПО- ХК" ЕООД , няма да се образуват отпадъци, които са включени в обхвата на Закона за управление на отпадъците (обн.ДВ бр.53/2012 г., изм. и доп.). Ще се генерират странични животински продукти – торова маса и трупове на животни.

Съгласно чл. 2, ал. 2 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), законът не се прилага за:

- животински фекалии и други неопасни вещества, използвани в селското стопанство;
- трупове на животни;
- странични животински продукти.

Съгласно Приложение № 1 към чл. 5, ал. 1 от *Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификация на отпадъците*, същите могат да бъдат класифицирани с кодове като:

- 02 01 06 – животински изпражнения, урина и тор (включително използвана слама), отпадъчни води, разделно събирани и пречиствани извън мястото на образуването им;
- 02 02 02 – отпадъци от животински тъкани;
- 02 02 03 - материали, негодни за консумация и употреба.

На площадката на птицефермата на "ЕКСПО- ХК" ЕООД в землището на с.Петко Славейков, община Севлиево от горепосочените ще се образуват:

- Животински изпражнения, урина и тор (включително използвана слама), отпадъчни води, разделно събирани и пречиствани извън мястото на образуването им.

Ще се съхраняват на нова площадка, включена в обхвата на настоящото инвестиционно предложение с площ от 6,357 дка с капацитет до 2 560 т.

Директива 91/676/ЕЕС наричана за кратко Нитратната директива определя минималните разпоредби относно прилагането на торенето на почвата, с цел предоставяне на всички води на общото ниво на защита срещу замърсяване с азотни съединения, както и допълнителни разпоредби за прилагане на оборски тор в определени уязвими зони.

Изискванията на Нитратната директива и прилагането на НДНТ по отношение прилагането на образуваните торови маси, не са разгледани обстойно поради факта, че възложителят възнамерява да предоставя образуваните от дейността количества тор на лица обработващи земеделски земи съгласно сключени договори.

- Отпадъци от животински тъкани (трупове на животни)

Страничен животински продукт, кат. 3 съгласно РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 1069/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 година за установяване на здравни правила относно странични животински продукти и производни продукти, непредназначени за консумация от човека.

Трупове на умрелите птици трябва да се третират съгласно изискванията на Закона за ветеринарномедицинската дейност., обн. ДВ, бр. 87 от 1 ноември 2005 г., в сила от 02.05.2006 г.

Тяхното събиране става непосредствено при случаите на образуване, а транспортирането им за обезвреждане е два до три пъти седмично със специализирани транспортни средства. Събирането на мястото на образуване става в трупосъбирателен пункт с фризерно отделение. Там трупове на птиците се съхраняват, от където се натоварват в специализирани транспортни средства на екарисаж , с който инвеститорът има сключен договор. Площадката е предназначена само за този вид отпадъци, като изискването е да бъде с ограничен достъп, оградена и отделена от останалите съоръжения в обекта.

2.2.5.2. Качествена и количествена оценка на генерираните отпадъчни газове.

2.2.5.2.1. Генерирани емисии по време на реализацията на инвестиционното предложение

В документите, описващи най-добри налични техники (НДНТ), няма изисквания за количествена оценка на емисиите от неорганизиран източници /наблегнато е основно върху организираните/, но въпреки това са използвани препоръчителните в Европейския регистър за изпускане и пренос на замърсители (ЕРИПЗ), приет на 18 януари 2006 г., дейности от „Актуализирана единна методика за инвентаризация на емисиите на вредни вещества във въздуха (Заповед № РД-165/20.02.2013 на МОСВ)”, както и с US методи за оценка EPA - AP 42 . Емисиите от дейността са анализирани и дадени подробно по - надолу в изложението, както и съответните мерки за ненарушаване качеството на атмосферния въздух, съгласно Наредба № 1 от 27.06.2005 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии.

През етапа на реализирането на инвестиционното предложение се очакват предимно дифузни - неорганизиран емисии на вредни вещества. Замърсяването на атмосферния въздух в района по време на строителството ще се дължи главно на:

- Изгорели газове от двигателите с вътрешно горене (ДВГ) на строителната техника и машините осъществяващи доставка на оборудването. Основните замърсители, които ще се отделят във въздуха са CO, NOx, SO₂, СН-ди и прах. Тези емисии ще зависят от броя и вида на използваната при МПС и режима на работа.
- Прахови частици - при изпълнение на монтажните дейности ще се емитира минимално количество прах (общ суспендиран прах и фини прахови частици), като концентрацията му до голяма степен ще зависи от сезона, през който ще се извършват монтажните дейности, от дисперсията на почвения слой, климатичните и метеорологичните фактори и предприетите мерки за намаляване праховото натоварване. Тези дейности ще се осъществяват основно в рамките на птицефермата, поради което няма да бъдат разгледани като фактор по отношение общата мощност на емисиите на площадката. Очакват се ограничени емисии главно на общ суспендиран прах в много малък периметър в работната зона главно при товаро-разтоварните работи. При тази дейност не се очакват прахови емисии, поради ниската височина на товарене и разтоварване от 0,5 до 1 м., както и от високия гранулометричен състав и влажност на почвения слой (над 1 мм. ок. 95 % и относителна влажност ок. 30 до 55 % през летните месеци). Въпреки това се предвиждат и коригиращи мерки към мониторинга по време на строителството при положение, че има периоди на силно засушаване с високи скорости на вятъра (принудително навлажняване).

За целите на настоящата оценка разглеждаме период за извършване на ремонтните дейности – 12 седмици /около 3 месеца/.

При изпълнението им ще се използва строителна техника предимно за доставка на материали, строителство и извозване на образуваните строителни отпадъци. Очакваните емисии от този етап на изпълнение на инвестицията са неорганизиран емисии – в резултат

на извършване на строителните дейности, доставка на суровини и материали, товарене и извозване на образуваните строителни отпадъци от площадката.

Необходимата механизация и транспорт за изпълнение на предвидените по проекта строителни работи, като за основни машини се приемат:

- Леки автомобили – максимално 4 бр/ден;
- Лекотоварни автомобили – максимално 5 бр/ден;
- Тежкотоварни автомобили – максимално 3 бр. ден.

Съгласно актуализирана методика за определяне емисиите на вредни вещества във въздуха, която е разработена въз основа на:

- Методика за определяне емисиите на вредни вещества във въздуха на МОСВ, приета 1999 г., публ. 2000 г.
- Ръководство за инвентаризация на емисии - ЕМЕП/CORINAIR Emission Inventory Guidebook - 3-то издание от м. септември 2004, което е изготвено на база CORINAIR-97 (SNAP97).

се определят емисиите от движение и/или дейност на двигателите с вътрешно горене (дву-четири тактови, вкл. бензинови и дизелови) на извънпътната техника. Същите представляват подвижни линейни източници на емисии на замърсителите. Основни мерки за намаляване емисиите от ДВГ са подобряване качеството на горивата, подобряване техническите параметри на двигателя, снабдяване със съоръжения (катализатори) и др. подобни. Европейски нормативни изисквания към автомобилите, изразено в намаляването на емисиите от тях, е в резултат на непрекъснатото подобряване на техническите им показатели, както и на качеството на течните горива. Предвид факта, че те ще използват български горива, отговарящи на изискванията на новото българско законодателство, което не допуска пускането на пазара на гориво-смазочни материали, съдържащи полихлорирани бифенили, тази група замърсители няма да са обект на настоящето разглеждане.

В резултат на движение и/или дейност на гореописаната техника се изпускат емисии на следните вещества.

1) Първа група:

- Азотни оксиди (NO_x)
- Не метанови летливи органични съединения (NMVOC)
- Метан (CH_4)
- Въглероден оксид (CO)
- Въглероден диоксид (CO_2)
- Двуазотен оксид (N_2O)
- Амоняк (NH_3)

2) Втора група – тежки метали:

- Кадмий (Cd)
- Хром (Cr)

- Мед (Cu)
- Никел (Ni)
- Селен (Se)
- Цинк (Zn)

3) Трета група - УОЗ:

- Полициклични ароматни въглеводороди (ПАХ)
- Диоксини и фурани DIOX

4) Четвърта група – прахови частици:

Изчислените емисии от тези източници са представени в следващите таблици.

Таблица № 2.2.5.2.1-1. Емисии от МПС по време на монтажните дейности /първа и втора група/

(дизел) EF [g/kg гориво]	SO _x	NO _x	NMVOС	CH ₄	CO	NH ₃	N ₂ O	PM	Кадмий	Мед	Хром	Никел	Селе н	Цинк
Промислена	4,0	48.8	7.08	0.17	15.8	0.007	1.30	5.73	0.01	1.7	0.05	0.07	0.01	1

Таблица № 2.2.5.2.1-2. Емисии от МПС по време на монтажните дейности /трета група/

Дизел ДВГ EF [g/kg гориво]	[µg/kg гориво] за всички дейности
B enz(a)anthracene	80
B enzo(b)fluoranthene	50
Dibenzo(a,h)anthracene	10
Benzo(a)pyrene	30
Chrysene	200
Fluoranthene	450
Phenanthrene	2500
Диоксини и фурани DIOX	10,9

Очакваните емисии от движението и работата на предвидената при преоборудването използвана техника, могат да се определят на база прогнозно количество дизелово гориво само за оборудването на неизползваните сгради. Количеството емисиите са незначителни касаещи предвидените дейностите. Разходната норма за 100 км за различните видове използвана техника е:

- Леки автомобили - варира от 4,9 до 6,9 литра дизелово гориво.
- Лекотоварни автомобили – варира от 10,6 до 21 литра дизелово гориво.
- Тежкотоварни автомобили - варира от 12 до 40,8 литра дизелово гориво.

Разходът зависи от вида и типа на използваните машини, амортизацията им и изпълняваната дейност. Условно бихме могли да приемем за средна разходна норма съответно около 6 литра за леки, 15 литра за лекотоварни и 33 литра дизелово гориво за 1 мото/час за тежкотоварни автомобили. При среден пътн от 3 km/ден в рамките на площадката за всяко МПС за период от 90 дни се получава следния разход на гориво:

- Леки автомобили - 16,2 литра на МПС или 64,8 литра дизелово гориво.
- Лекотоварни автомобили – 40,5 литра на МПС или 202,5 литра дизелово гориво.
- Тежкотоварни автомобили – 89,1 литра на МПС или 356,4 литра дизелово гориво.

Очакваното количество използвано дизелово гориво ще бъде до 0,624 тона, при ориентировъчно време за изграждането на обекта от порядъка на три месеца.

При използване на опростената методика и посочените по-горе емисионни фактори очакваните емисии на замърсителите е както следва:

Таблица № 2.2.5.2.1-3. Количества и масов поток на замърсители.

Замърсител	SOx	NOx	NMVOС	CH ₄	CO	NH ₃	N ₂ O	PM	Кадмий	Мед	Хром	Никел	Селен	Цинк
ЕФ	4,00	48,80	42589,00	0,17	42597,00	0,01	10959,00	26785,00	0,01	42552,00	0,05	0,07	0,01	1,00
Количество гориво	624	624	624	624	624	624	624	624	624	624	624	624	624	624
Количество /t/	0,002496	0,030451	26,57554	0,000106	26,58053	4,37E-06	6,838416	16,71384	6,24E-06	26,55245	3,12E-05	4,37E-05	6,24E-06	0,000624
kg/h	0,003467	0,042293	36,91047	0,000147	36,9174	6,07E-06	9,4978	23,21367	8,67E-06	36,8784	4,33E-05	6,07E-05	8,67E-06	0,000867
g/s	0,000963	0,011748	10,25291	4,09E-05	10,25483	1,69E-06	2,638278	6,448241	2,41E-06	10,244	1,2E-05	1,69E-05	2,41E-06	0,000241

Замърсител	B enz(a)anthracene	B enzo(b)fluoranthene	Dibenzo(a,h)anthracene	Benzo(a)pyrene	Chrysene	Fluoranthene	Phenanthrene	Диоксини и фурани DIOX
ЕФ	80	50	10	30	200	450	2500	10,9
Количество гориво	624	624	624	624	624	624	624	624
Количество /t/	4,992E-08	3,12E-08	6,24E-09	1,87E-08	1,25E-07	2,81E-07	1,56E-06	6,8E-09
kg/h	6,933E-08	4,33E-08	8,67E-09	2,6E-08	1,73E-07	3,9E-07	2,17E-06	9,45E-09
g/s	1,926E-08	1,2E-08	2,41E-09	7,22E-09	4,81E-08	1,08E-07	6,02E-07	2,62E-09

В този етап на реализация ще се наблюдава минимално увеличение на емисиите на определени вредни вещества и прахови частици, дължащи се на работата на машините, използвани за изпълнение на заложените строително-монтажни дейности. Не се очакват значителните въздействия върху качеството на атмосферния въздух. Въздействието се характеризира като ограничено, локално - само за обекта, в който ще се извършват дейностите, обратимо.

2.2.5.2.2. Генерирани емисии от производствена дейност.

Инвестиционното предложение предвижда въвеждане на технология за отглеждане на птици - бройлери с оборудване, включваща използване на автоматизирано хранене, поене и вентилация. Ще се използва и нова технология за събиране, отвеждане и съхранение на торови маси. В процеса по управление не се предвиждат процеси на угниване, ферментация или минерализация на последната.

В процесите на отглеждане на птици в производствената сграда се отделят незначителни количества прахови частици (в количество под ПДК), чието извеждане от помещението се осъществява с вентилационна система.

Емисиите, които ще се отделят от производствените помещения по време на експлоатацията на птицефермата се емитират следните специфични емисии в атмосферния въздух:

- хранене на животните – РМ
- настаняването им и отглеждане в помещения – NH_3 , NMVOC_s
- прибиране и съхранение на оборски тор - NH_3 , N_2O , NMVOC_s
- торене - NH_3 , N_2O , NMVOC_s

Амоняк – отделя се под формата на урея и пикочна киселина в урината на животните. Главен източник на емисии на амоняк е хидролиза на уреята до амониев карбонат (NH_4CO_3) и амоняк (NH_3), чрез ензима уреаза, който се отделя в изпражненията.

Азотен оксид – формира се чрез нитрификация на повърхностните слоеве на оборския тор.

Неметанови летливи органични съединения – (NMVOC) – те са вследствие на несмлян протеин изхвърлен с екскрементите. Продължителността на съхранение на оборския тор се отразява на NMVOC емисиите. Предпазването от овлажняване на торовата постеля значително спомага за ограничаване на емисиите на този замърсител.

Праха – емитира се от транспортирането на храната.

Метан (CH_4) и диазотен оксид (N_2O) - източник на емисии от метан и диазотен оксид са чревната ферментация и оборския тор.

Принципно тези емисии са ограничени по време и количество, в рамките на работа на вентилационната система. Анализът на данните за емисиите на вредни вещества в атмосферата в резултат от дейността на птицефермата се оценяват като незначителни. Няма

нормативна база, лимитираща съдържанието на метан в атмосферния въздух извън населените места.

Те ще попаднат в атмосферният въздух посредством вентилационната система на производствените помещения – ще се експлоатират сгради с принудителна вентилация. Отделените емисии няма да доведат до промени в качеството на атмосферният въздух, тъй като бързо дифузират в пространството. Околната среда има добър потенциал да поеме това краткотрайно натоварване.

Като интензивно миришещи вещества се разглеждат само тези вредни вещества, за които нормативната уредба не предвижда по-големи ограничения, обосновани с отрицателни техни въздействия върху човешкото здраве и/или околната среда. Използването на съвременна технология за отглеждане на птици е гаранция за това, че няма да има разпространение на неприятни миризми.

Съгласно предвидената технология за отглеждане на животните в съществуващите сгради, площите, системата за почистване на тора, техниката за раздаване на фуражите, за поене и вентилация, както и за охлаждане са в съответствие с действащите нормативи и изисквания и могат да продължат да се използват и в бъдеще. Използваните добавки към хранителните смески – ензими, което е в унисон със световната практика при отглеждане на птици, гарантира максималното редуциране на миризмите от екскрементите и продуктите на биохимични и микробиологични процеси с тях. Елиминирането на неприятни миризми от изпражненията се гарантира от предвидената технология за почистване на тора до торова площадка..

Прилаганата технология покрива изискванията на НДНТ, „вертикален” ВАТ – Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs. July 2003 (код ILF), с което се гарантира негенерирането на неприятно миришещи вещества. При експлоатацията на халетата за отглеждане на птици се отделят малки количества от амоняк, които могат да се включат в категорията на интензивно миришещи вещества във въздуха.

Предвижда се монтирането и експлоатацията на горивни източници – 16 бр. печки на твърдо гориво, чрез които ще се отопляват птицевъдните помещения. Изпусканите газове са с минимален дебит, а количествата на замърсителите в тях – в рамките на НДЕ. Експлоатацията им не предполага влошаване качествата на атмосферния въздух в района.

Източници на прах вследствие приготвяне на фуражни смески няма. Храненето на животните ще се извършва с автоматизирани линии, с доставяни готови фуражни смески. Пълненето на силозите за съхранението им се извършва от специализиран автотранспорт посредством пневматична система.

Животните ще се отглеждат в топлоизолирани затворени помещения. Точкови (организирани) източници, емитиращи отпадъчни газове и аерозолни замърсители в атмосферния въздух от птицефермата ще са изходните газове на вентилационните системи на покрива на всяко от помещенията за отглеждане на животни.

Годишните количества на замърсителите са изчислени в съответствие с утвърдена от МОСВ актуализирана „Методика за определяне емисиите на вредни вещества във въздуха“

(Заповед № РД-165/20.02.2013 на МОСВ), която е изготвена на база ръководство за инвентаризация на емисии - ЕМЕП/CORINAIR Emission Inventory Guidebook - 2006, което е изготвено на база CORINAIR-97 (SNAP97).

В таблицата са описани замърсителите на площадката, техните кодове и емисионни фактори (EF). В таблицата е показан и начинът на изчисляване на количествата на емисиите.

Операторът стриктно ще прилага практиката за намаляване емисиите на амоняк (NH₃) чрез регулиране на състава на фуражите за животните посредством подходящо съчетание на протеините. Емисионните фактори от това издание на ЕМЕП/CORINAIR обхващат изчисляването като цяло на емисиите от торта в животновъдните сгради, определените места за съхранение (торища) и при използването им като тор в земеделските земи. В следващата таблица са представени изчисления на годишните емисии в kg за отделните вещества отделни от цялата площадка на птицефермата.

Таблица № 2.2.5.2.2-1. Изчисляване годишните емисии на замърсителите от площадката на птицефермата след реализиране на инвестиционното предложение

№	Замърсител	SNAP CODE	Емисионен фактор EF, kg/1 брой животни/година	Брой скотоместа	Годишни стойности на емисиите във въздуха kg/y
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (4) x (5)
1	Амоняк (NH ₃)	100908	0,6	336 164	201 698
2	Метан (CH ₄) чр. Ферм.	100409	0,01		3 362
3	Метан (CH ₄)	100508	0,117		39 331
4	Азотен оксид (N ₂ O)	100908	0,02		6 723

Вентилацията на халетата се класифицира като общообменна въздушна вентилация на работна среда, а не като технологична вентилация, извеждаща технологични газове. По тази причина не е извършено сравнение на концентрациите на замърсителите с НДЕ по Наредба 1/2005 г. Емисиите ще се определят за натоварване на вентилационната система – 100%.

За определяне на зоните на замърсяване от емисиите на вредни вещества е използвана Методика за изчисляване височината на изпускащите устройства, разсейването и очакваните концентрации на замърсяващи вещества в приземния слой на атмосферата – програмен продукт PLUME от 25 февруари 1998г., приета от Министерството на околната среда и водите, Министерството на регионалното развитие и благоустройството и Министерството на здравеопазването.

Във връзка с извършеното в ДОВОС моделиране дисперсията на емисиите от животновъдните сгради са изчислени и емисиите на вредни вещества в атмосферния въздух от вентилационната система на животновъдните сгради. За целта е използвана и Актуализирана „Методика за изчисляване по балансови методи на емисиите на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферния въздух (съгласно ЕМЕП/CORINAIR 1997 и 2000 г., 3-то издание от м. септември 2004г.)”, утвърдена със Заповед № РД-40/22.01.2008г. на МОСВ. Тази методика позволява разделяне стойностите на емисионните фактори на замърсителите в зависимост от техния произход – Таблица 2. „Емисионни фактори за амоняк

(NH₃) за отделните под-дейности, свързани с животновъдството EF kg/1 брой животно/година“ от раздел „код на процес (SNAP CODE) от 100903“.

Таблица № 2.2.5.2.2-2. Изчисляване годишните емисии на замърсителите от животновъдните сгради след реализиране на инвестиционното предложение

№	Замърсител	SNAP CODE	Емисионен фактор EF, kg/1 брой животно/година	Брой скотоместа	Годишни стойности на емисиите във въздуха kg/y
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (4) x (5)
1	Амоняк (NH ₃)	100908	0,15	336 164	50 424
2	Метан (CH ₄)	100409	0,01		3 362

От площадката ще се емитират и емисии от съхранението на торови маси в изградените съоръжения. За целта отново е използвана и Актуализирана „Методика за изчисляване по балансови методи на емисиите на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферния въздух (съгласно ЕМЕР/CORINAIR 1997 и 2000 г., 3-то издание от м. септември 2004г.)“, утвърдена със Заповед № РД-40/22.01.2008г. на МОСВ. При извършените изчисления са използвани емисионни фактори за „Складиране извън помещенията“. Получените резултати за количествата на емисиите преди и след реализиране на инвестиционното предложение са представени в следващите таблици.

Таблица № 2.2.5.2.2-3. Изчисляване годишните емисии на замърсителите от съхранение на тор след реализиране на инвестиционното предложение

№	Замърсител	SNAP CODE	Емисионен фактор EF, kg/1 брой животно/година	Брой скотоместа	Годишни стойности на емисиите във въздуха kg/y
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (4) x (5)
1	Амоняк (NH ₃)	100908	0,02	336 164	6 723
2	Метан (CH ₄)	100508	0,01		3 362
3	Азотен оксид (N ₂ O)	100908	0,02		6 723

2.2.5.2.3. Генерирани емисии от отопление на сградите

Сградите за отглеждане на на бройлери се отопляват посредством отоплителни печки на твърдо гориво (въглища, пелети) към всяка една от тях. Сградата ще се отоплява с печка на твърдо гориво. Печките са специализирани за птицевъдство и ще бъдат с мощност 300 000 Kcal или 0,350 MW. Печките са монтирани в обособени навеси до сградата. Топлия въздух се отвежда в сградата с въздуховоди - тунели. Температурата в помещението ще се следи постоянно с термометър.

Функции на печката е:

- Автоматично включване на печката според градусите в помещението;

- Автоматично подаване на горивен материал според градусите в помещението;
- Контролиране на вътрешната температура и изписване на дигитален екран;
- Опция да ползва вече затопления въздух от помещението с цел икономия на горивото;
- Дигитално табло за управление и моторни защиты;
- Възможност за включване към вече съществуващото компютърно управление;
- Отвеждането на горещия въздух става с помощта на въздуховоди.

Разход на гориво – до 66 кг въглища/час (зависи от калоричността на подаваното гориво). Димните газове от горивния процес ще се отвеждат организирано през изпускащо устройство – комин с височина 8 м и диаметър 0,500 м. Дебитът на димните газове ще е 707 Nm³/h, а температурата им - 168°C. В годишен аспект за отопление на животновъдните сгради ще се използват 3270 тона въглища /пелети/.

Очакваните емисии на замърсители от горивния процес са изчислени чрез Актуализирана единна методика за инвентаризация на емисиите на вредни вещества във въздуха, утвърдена със Заповед № РД-165/20.02.2013 на МОСВ:

- SNAP CODE 020205 Не промишлени горивни инсталации – Теплоцентрали към жилищния сектор – Друго стационарно оборудване (печки, огнища, готварски печки, ...) към Актуализирана единна методика за инвентаризация на емисиите на вредни вещества във въздуха, утвърдена със Заповед № РД-165/20.02.2013 на МОСВ.

Получените резултати след инвентаризацията са представени в Таблица 2.2.5.2.3-1. За изчислението са използвани следните данни:

Q_i^r - Долна топлина на изгаряне, 24.741 GJ/Mg

C_g - изгореното гориво в тонове (Mg), 3270 Mg/y

EF – емисионен фактор за съответния вид замърсител - Таблица №VII-1 от Методиката.

Пресмятането на емисиите се извършва по следната обща формула, в която внесената топлина в горивната инсталация се умножава по съответния EF:

$$E_z = EF_z \times C_g \times Q_i^r$$

За целите на изчислението е прието, че се използват черни въглища.

Таблица 2.2.5.2.3-1 Годишни количества на замърсители от горивни процеси

Замърсител	SO _x	NO _x	CO	TSP	PM10	PM2.5
Количество t/yг	46.332	3.521	0.080	11.523	2.161	0.058
Емисии g/s	1.469	0.112	0.003	0.365	0.069	0.002
Емисии mg/Nm ³	813	62	1	202	38	1

Изчисленията показват минимални нива на емисиите, които не предполагат значително отрицателно въздействие върху околната среда. Поради ниската си мощност горивните източници не се номират с НДЕ съгласно Наредба № 1 от 27.06.2005 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии */Издадена от министъра на околната среда и водите, министъра на икономиката, министъра на здравеопазването и министъра на регионалното развитие и благоустройството, обн., ДВ, бр. 64 от 5.08.2005 г., в сила от 6.08.2006 г./*

2.2.5.2.4. Генерирани емисии от транспортна дейност.

Необходимата механизация и транспорт и обслужване на птицефермата са:

- Леки автомобили – максимално 1 бр/ден;
- Лекотоварни автомобили – максимално 1 бр/ден;
- Тежкотоварни автомобили – максимално 1 бр. ден.

Съгласно актуализирана методика за определяне емисиите на вредни вещества във въздуха, която е разработена въз основа на:

- Методика за определяне емисиите на вредни вещества във въздуха на МОСВ, приета 1999 г., публ. 2000 г.
- Ръководство за инвентаризация на емисии - ЕМЕП/CORINAIR Emission Inventory Guidebook - 3-то издание от м. септември 2004, което е изготвено на база CORINAIR-97 (SNAP97).

се определят емисиите от движение и/или дейност на двигателите с вътрешно горене (дву-четири тактови, вкл. бензинови и дизелови) на извънпътната техника. Същите представляват подвижни линейни източници на емисии на замърсителите. Основни мерки за намаляване емисиите от ДВГ са подобряване качеството на горивата, подобряване техническите параметри на двигателя, снабдяване със съоръжения (катализатори) и др. подобни. Европейски нормативни изисквания към автомобилите, изразено в намаляването на емисиите от тях, е в резултат на непрекъснатото подобряване на техническите им показатели, както и на качеството на течните горива. Предвид факта, че те ще използват български горива, отговарящи на изискванията на новото българско законодателство, което не допуска пускането на пазара на гориво-смазочни материали, съдържащи полихлорирани бифенили, тази група замърсители няма да са обект на настоящето разглеждане.

В резултат на движение и/или дейност на гореописаната техника се изпускат емисии на следните вещества.

1) Първа група:

- Азотни оксиди (NO_x)
- Не метанови летливи органични съединения (NMVOC)
- Метан (CH₄)
- Въглероден оксид (CO)
- Въглероден диоксид (CO₂)
- Двуазотен оксид (N₂O)

- Амоняк (NH₃)

2) Втора група – тежки метали:

- Кадмий (Cd)
- Хром (Cr)
- Мед (Cu)
- Никел (Ni)
- Селен (Se)
- Цинк (Zn)

3) Трета група - УОЗ:

- Полициклични ароматни въглеводороди (ПАН)
- Диоксини и фурани DIOX

4) Четвърта група – прахови частици:

Изчислените емисии от тези източници са представени в следващите таблици.

Таблица № 2.2.5.2.4-1. Емисии от МПС по време на монтажните дейности /първа и втора група/

(дизел) EF [g/kg гориво]	SOx	NOx	NMVOС	CH ₄	CO	NH ₃	N ₂ O	PM	Кадмий	Мед	Хром	Никел	Селе н	Цинк
Промислена	4,0	48.8	7.08	0.17	15.8	0.007	1.30	5.73	0.01	1.7	0.05	0.07	0.01	1

Таблица № 2.2.5.2.4-2. Емисии от МПС по време на монтажните дейности /трета група/

Дизел ДВГ EF [g/kg гориво]	[µg/kg гориво] за всички дейности
B enz(a)anthracene	80
B enzo(b)fluoranthene	50
Dibenzo(a,h)anthracene	10
Benzo(a)pyrene	30
Chrysene	200
Fluoranthene	450
Phenanthrene	2500
Диоксини и фурани DIOX	10,9

Очакваните емисии от движението и работата на предвидената при експлоатацията използвана техника, могат да се определят на база прогнозно количество дизелово гориво само за оборудването на неизползваните сгради. Количеството на емисиите са незначителни касаещи предвидените дейностите. Разходната норма за 100 км за различните видове използвана техника е:

- Леки автомобили - варира от 4,9 до 6,9 литра дизелово гориво.
- Лекотоварни автомобили – варира от 10,6 до 21 литра дизелово гориво.
- Тежкотоварни автомобили - варира от 12 до 40,8 литра дизелово гориво.

Разходът зависи от вида и типа на използваните машини, амортизацията им и изпълняваната дейност. Условно бихме могли да приемем за средна разходна норма съответно около 6 литра за леки, 15 литра за лекотоварни и 33 литра дизелово гориво за 1 мото/час за тежкотоварни автомобили. При среден път от 3 km/ден в рамките на площадката за всяко МПС за период от 365 дни се получава следния разход на гориво:

- Леки автомобили – 65,7 литра дизелово гориво.
- Лекотоварни автомобили – 164,3 литра дизелово гориво.
- Тежкотоварни автомобили – 361,4 литра дизелово гориво.

Очакваното количество използвано дизелово гориво ще бъде до 0,591 тона, при ориентировъчно време за изграждането на обекта от порядъка на три месеца.

При използване на опростената методика и посочените по-горе емисионни фактори очакваните емисии на замърсителите е както следва:

Таблица № 2.2.5.2.4-3. Количества и масов поток на замърсители.

Замърсителят	SOx	NOx	NMVOС	СН ₄	СО	NH ₃	N ₂ O	PM	Кадмий	Мед	Хром	Никел	Селен	Цинк
ЕФ	4,00	48,80	42589,00	0,17	42597,00	0,01	10959,00	26785,00	0,01	42552,00	0,05	0,07	0,01	1,00
Количество гориво	591	591	591	591	591	591	591	591	591	591	591	591	591	591
Количество /t/	0,002364	0,0288408	25,170099	0,0001005	25,174827	5,91E-06	6,476769	15,829935	5,91E-06	25,148232	2,955E-05	4,137E-05	5,91E-06	0,000591
kg/h	0,00328333	0,0400567	34,958471	0,0001395	34,965038	8,208E-06	8,9955125	21,986021	8,208E-06	34,9281	4,104E-05	5,746E-05	8,208E-06	0,0008208
g/s	0,00091204	0,0111269	9,7106863	3,876E-05	9,7125104	2,28E-06	2,4987535	6,107228	2,28E-06	9,70225	1,14E-05	1,596E-05	2,28E-06	0,000228

Замърсител	B enz(a)anthracene	B enzo(b)fluoranthene	Dibenzo(a,h)anthracene	Benzo(a)pyrene	Chrysene	Fluoranthene	Phenanthrene	Диоксини и фурани DIOX
ЕФ	80	50	10	30	200	450	2500	10,9
Количество гориво	591	591	591	591	591	591	591	591
Количество /t/	4,728E-08	2,955E-08	5,91E-09	1,773E-08	1,182E-07	2,66E-07	1,478E-06	6,442E-09
kg/h	6,5667E-08	4,104E-08	8,208E-09	2,463E-08	1,642E-07	3,694E-07	2,052E-06	8,947E-09
g/s	1,8241E-08	1,14E-08	2,28E-09	6,84E-09	4,56E-08	1,026E-07	5,7E-07	2,485E-09

2.2.5.2.5. Генерирани емисии от аварийни ситуации.

Възможни аварийни ситуации при експлоатация на птицефермата са пожар, земетресение, наводнение и др.

При пожар се генерират CO₂, CO, SO_x и NO_x. Количествата зависят от големината и продължителността на възникналата аварията.

2.2.5.3. Генериране на отпадъчни води.

При реализация на инвестиционното предложение ще се извършва ползване на вода за:

- поене на животните;
- охлаждане на свеж въздух;
- противопожарни нужди;
- питейно-битови нужди на персонала.

Характера на инвестиционното предложение не предполага образуването на производствени и охлаждащи отпадъчни води.

В с. Петко Славейков не се експлоатира улична канализационна мрежа. Предвижда се изграждане на 2 бр. водоплътна черпателна шахта. В нея ще постъпват битово-фекалните отпадъчни води формирани от битовите помещения и офисите. След сключване на договор с лицензирана фирма, отпадъчните води периодично ще се изпомпват и извозват до най-близката пречиствателна станция за отпадъчни води.

На площадката е разположена съществуваща канализационна система, която не се експлоатира. Инвестиционното предложение предвижда канализационната система на площадката да се използва за формиран нов поток води – дъждовни води. До настоящия момент този поток се оттича повърхностно по площадката. След промяната в канализационните колектори в тях ще се събират дъждовните води от покривните конструкции и ще се заустват в съществуващо сухо дере/отводнителен канал, който преминава през площадката.

Като Приложение № 10.1.4. е представена схема на площадката с нанесена канализационната система.

Предвидената за използване канализация, както и заустването са съществуващи.

Генерираните отпадъчни води от обекта чрез които се генерират емисии са следните:

2.2.5.3.1. Битово – фекални отпадъчни води.

В етапа на строителство и ремонт

Битово-фекалните отпадъчни води по време на строително-монтажните работи ще се формират от строителните работници на площадката. Съгласно Чл. 16, ал. 1 от Наредба № РД-02-20-8 от 17 май 2013 г. за проектиране, изграждане и експлоатация на канализационни

системи (Обн., ДВ, бр. 49 от 2013 г.; изм. и доп., бр. 82 от 2014 г.) средното денонощно количество на битовите отпадъчни води от урбанизираните територии (в т.ч. обектите за обществено обслужване) се определя въз основа на максималният брой жители за икономически обоснован експлоатационен срок. Средната денонощна отводнителна норма се приема 90 % от средноденонощното потребление на вода за питейно-битови нужди и за общественообслужващи сгради за съответния период. Количество на битово-фекалните отпадъчни води се приема за 90% от водопотреблението на етап строителство и възлиза на максимално на 0.81 m³/d. За целия период на строителство, с ориентировъчна продължителност от 3 месеца, ще се формират общо 73 m³ битово-фекални отпадъчни води.

Инвестиционното предложение предвижда изграждането на 2 бр. водоплътни черпателни шахти, всяка от които с обем 10 m³, за събиране на формираните битов-фекални отпадъчни води. Събраните отпадъчни води ще се изпомпват и транспортират до близко разположена ГПСОВ за последващо пречистване. Отпадъчните води ще се предават за пречистване на външна ПСОВ. Възложителя следва да сключи договори със външно дружество за транспортиране на течния отпадък и ГПСОВ за приемане на течния отпадък.

В етапа на експлоатация

Битово-фекалните отпадъчни води по време на експлоатацията на птицефермата ще се формират от работниците и административния персонал на площадката. Съгласно Чл. 16, ал. 1 от Наредба № РД-02-20-8 от 17 май 2013 г. за проектиране, изграждане и експлоатация на канализационни системи (Обн., ДВ, бр. 49 от 2013 г.; изм. и доп., бр. 82 от 2014 г.) средното денонощно количество на битовите отпадъчни води от урбанизираните територии (в т.ч. обектите за обществено обслужване) се определя въз основа на максималният брой жители за икономически обоснован експлоатационен срок. Средната денонощна отводнителна норма се приема 90 % от средноденонощното потребление на вода за питейно-битови нужди и за общественообслужващи сгради за съответния период. Количество на битово-фекалните отпадъчни води се приема за 90% от водопотреблението на етап експлоатация. При 10 човека персонал на площадката те ще възлизат максимално на 0.41 m³/d. В годишен аспект ще се формират общо 148 m³ битово-фекални отпадъчни води.

Инвестиционното предложение предвижда изграждането на 2 бр. водоплътни черпателни шахти, всяка от които с обем 10 m³, за събиране на формираните битов-фекални отпадъчни води. Събраните отпадъчни води ще се изпомпват и транспортират до близко разположена ГПСОВ за последващо пречистване. Отпадъчните води ще се предават за пречистване на външна ПСОВ. Възложителя следва да сключи договори със външно дружество за транспортиране на течния отпадък и ГПСОВ за приемане на течния отпадък.

2.2.5.3.2. Дъждовни води.

Дъждовните води паднали върху покривите на сградите, зелените площи и вътрешните пътища ще се оттичат по система от улици и покрити отводнителни канавки, а от там ще се извеждат в открит канал преминаващ между двата имота на птицефермата.

По време на строителство и ремонт

На този етап от инвестиционното предложение не може да се прогнозира количество на формирани дъждовни води от площадката на птицефермата. Поради краткия период за реализиран същото е възможно да бъде нулево /при липса на валежи/.

Не се предвижда промяна в описания начин на събиране и отвеждане на дъждовните води от обекта.

Евентуално замърсяване на този поток може да се получи при замърсяване на строителната площадката в следствие разпиляване на строителни материали, или при замърсяване от строителната техника – кал, пръст.

По време на експлоатация

Не се предвижда промяна в описания начин на събиране и отвеждане на дъждовните води от обекта.

Евентуално замърсяване на този поток може да се получи при замърсяване на площадката в следствие разпиляване на отпадъци, или при замърсяване от транспортна техника – кал, пръст.

Поради предвидената за въвеждане практика за съхранение на отпадъците и организация по постъпване и движение на транспортни средства на територията на птицефермата не се предполага подобно замърсяване.

В съответствие с утвърдено задания за обхват и съдържание на Доклад за ОВОС характеристиката и въздействието върху този вид отпадъчни води няма да бъде разгледан. С настоящия Доклад.

2.2.5.4. Генериране на физични фактори/шум, вибрации, лъчения, опасни вещества и др./

Шумът е един от основните фактори с неблагоприятно въздействие върху населението. Не случайно законодателството в областта на защита от шума в околната среда урежда проблемите, свързани с разработването на мерки за избягване, предотвратяване и намаляване на вредното въздействие на шума, целящи чрез тяхното осъществяване защита на човешкото здраве и околната сред, както и осигуряване на качество на живот на населението.

Площадката на инвестиционното предложение е разположена в район относително нисък шумов фон. Тя е разположена в края на населеното място.

Режимът на работа в птицефермата ще бъде непрекъснат. Съоръженията, от които се генерира шум са вентилаторите в халетата, звуците от животните и звуци от съоръженията за хранене. Шум може да се генерира също така от вътрешния автотранспорт. През нощта не се предвижда работа на съоръжения и движение на товарни автомобили.

Площадката на птицефермата граничи със земеделски земи, след които е разположена жилищната зона на с. Петко Славейков. Най-близките къщи на населеното място се намират на около 330 м западно от птицефермата.

Съгласно Наредба № 6/2006 г. на МОСВ граничните стойности на показателите на шума са както следва:

по границата на производствената площадка:

- еквивалентно дневно ниво – 70 dB (A);
- еквивалентно вечерно ниво – 70 dB (A);
- еквивалентно нощно ниво – 70 dB (A).

в мястото на въздействие (най-близката граница на жилищна зона):

- еквивалентно дневно ниво – 55 dB (A);
- еквивалентно вечерно ниво – 50 dB (A);
- еквивалентно нощно ниво – 45 dB (A).

По време на ремонта се предвижда известно шумово натоварване, до завършване на строителната дейност.

При експлоатацията шум ще генерират следните източници:

- нормално шумово натоварване от сградите – до 67 dB(A);
- вентилационни системи /работят целогодишно/ – до 43 dB(A);
- хранилна система /около 1 час дневно/ - до 63 - 90 dB(A);
- автотранспорт за доставка на фуражи /около 2 часа седмично/ – до 92 dB(A);
- извозване на птичи тор /8 часа на ден, 2 дена през разрешените сезони/– до 88 dB(A);

Общото сумарно ниво на шум на територията на „ЕКСПО-ХК“ - птицеферма с. Петко Славейков, по време на експлоатацията, няма да превишава 70 dB(A) – пределно допустимото ниво на звуково налягане в промишлени територии и зони за дневен и нощен период.

В птицефермата не са предвидени съоръжения, които да бъдат източници на вибрации.

Аналогично разположение и шумово натоварване се разглежда в друг животновъден обект - птицеферма. Оператора е извършил измерване на нивата на звукова мощност от съществуващата дейност.

Резултатите показват липса на превишения. Данни за извършените измервания са представени в следващата таблица.

Таблица № 2.2.5.4-1. Резултати от измерване на шум

Дневно ниво на шум

№ по ред	Наименование на характеристиката	Единица на величината	Метод на изпитване	Код по вх. - изх. дневник	Резултат от изпитването		Гранична стойност на показателя*	Условия при изпитването				Отклонения от метода на изпитване
					LA _{eq}	Неопределеност		T, °C	B, hPa	RH, %	V _{вятър} , m/s	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.1	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	48,4	0,3	70	20,8	1011	69,7	1,7	няма
2	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.2	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	46,4	0,3	70	20,8	1011	69,7	1,7	няма
3	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.3	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	45,7	0,3	70	20,8	1011	69,7	1,7	няма
4	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.4	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	50,3	0,3	70	20,8	1011	69,7	1,7	няма
5	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.5	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	45,9	0,3	70	20,8	1011	69,7	1,7	няма
6	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.6	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	41,2	0,3	70	20,8	1011	69,7	1,7	няма
7	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.7	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	39,2	0,3	70	20,8	1011	69,7	1,7	няма
8	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.8	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	39,5	0,3	70	20,8	1011	69,7	1,7	няма
9	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.9	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	39,2	0,3	70	20,8	1011	69,7	1,7	няма
10	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.10	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	39,1	0,3	70	20,8	1011	69,7	1,7	няма
11	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.11	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	39,8	0,3	70	20,8	1011	69,7	1,7	няма
12	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.12	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	44,3	0,3	70	20,8	1011	69,7	1,7	няма
13	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.13	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	46,2	0,3	70	20,8	1011	70,8	1,7	няма

14	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.14	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	41,5	0,3	70	20,8	1011	70,8	1,7	няма
15	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.15	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	45,4	0,3	70	20,8	1011	70,8	1,7	няма
16	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.16	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	50,1	0,3	70	20,8	1011	69,7	1,7	няма
17	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.17	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	45,7	0,3	70	20,8	1011	69,7	1,7	няма
18	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.18	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	45,3	0,3	70	20,8	1011	69,7	1,7	няма
19	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.19	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	40,4	0,3	70	20,8	1011	69,5	1,9	няма
20	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.20	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	39,5	0,3	70	20,8	1011	69,2	1,9	няма
21	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.21	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	43,7	0,3	70	20,8	1011	69,2	1,9	няма
22	Средно еквивалентно ниво на шума по контура (L _{ср})	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	45,1	0,3	70	20,8	1011	69,8	1,7	-
23	Ниво на обща звукова мощност за контура (L _p)	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	96,4	3,9	Не се нормира	-	-	-	-	-
24	Изчислено ниво на шума от обекта в мястото на въздействие – в северния край на ул."Зеленика" - с. Подгорица (L)	dB(A)	-	538/2015	26,4	-	55	-	-	-	-	-

Вечерно ниво на шум

№ по ред	Наименование на характеристиката	Единица на величината	Метод на изпитване	Код по вх. - изх. дневник	Резултат от изпитването		Гранична стойност на показателя*	Условия при изпитването				Отклонения от метода на изпитване
					L _{Aeq}	Неопределеност		T, °C	B, hPa	RH, %	V _{вятър} , m/s	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.1	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	42,9	0,3	70	17,4	1010	70,6	2,0	няма

2	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.2	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	46,1	0,3	70	17,4	1010	70,6	2,0	няма
3	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.3	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	45,1	0,3	70	17,4	1010	70,6	2,0	няма
4	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.4	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	50,1	0,3	70	17,4	1010	70,6	2,0	няма
5	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.5	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	45,6	0,3	70	17,4	1010	70,6	2,0	няма
6	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.6	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	41,0	0,3	70	17,4	1010	70,6	2,0	няма
7	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.7	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	37,7	0,3	70	17,4	1010	70,6	2,0	няма
8	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.8	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	38,9	0,3	70	17,4	1010	70,6	2,0	няма
9	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.9	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	38,3	0,3	70	17,4	1010	70,6	2,0	няма
10	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.10	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	37,8	0,3	70	17,4	1010	70,6	2,0	няма
11	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.11	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	38,7	0,3	70	17,4	1010	70,6	2,0	няма
12	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.12	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	43,3	0,3	70	17,4	1010	70,6	2,0	няма
13	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.13	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	45,8	0,3	70	17,4	1010	71,5	2,0	няма
14	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.14	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	41,8	0,3	70	17,4	1010	71,5	2,0	няма
15	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.15	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	46,7	0,3	70	17,4	1010	71,5	2,0	няма
16	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.16	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	48,3	0,3	70	17,4	1010	70,6	2,0	няма
17	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.17	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	46,3	0,3	70	17,4	1010	70,6	2,0	няма
18	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.18	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	42,4	0,3	70	17,4	1010	70,6	2,0	няма
19	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.19	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	43,5	0,3	70	17,4	1010	70,5	2,1	няма

20	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.20	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	44,7	0,3	70	17,4	1010	70,4	2,1	няма
21	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.21	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	41,5	0,3	70	17,4	1010	70,4	2,1	няма
22	Средно еквивалентно ниво на шума по контура (L_{ср})	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	44,5	0,3	70	17,4	1010	70,7	2,0	-
23	Ниво на обща звукова мощност за контура (L_p)	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	95,8	3,8	Не се нормира	-	-	-	-	-
24	Изчислено ниво на шума от обекта в мястото на въздействие – в северния край на ул. "Зеленика" - с. Подго-рица (L)	dB(A)	-	538/2015	25,8	-	50	-	-	-	-	-

Нощно ниво на шум

№ по ред	Наименование на характеристиката	Единица на величината	Метод на изпитване	Код по вх. - изх. дневник	Резултат от изпитването		Гранична стойност на показателя*	Условия при изпитването				Отклонения от метода на изпитване
					L _{Aeq}	Неопределеност		T, °C	B, hPa	RH, %	V _{вятър} , m/s	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.1	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	41,2	0,3	70	16,3	1010	72,5	2,0	няма
2	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.2	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	42,5	0,3	70	16,3	1010	72,5	2,0	няма
3	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.3	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	44,8	0,3	70	16,3	1010	72,5	2,0	няма
4	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.4	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	49,2	0,3	70	16,3	1010	72,5	2,0	няма
5	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.5	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	44,5	0,3	70	16,3	1010	72,5	2,0	няма
6	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.6	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	39,7	0,3	70	16,3	1010	72,5	2,0	няма
7	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.7	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	34,9	0,3	70	16,3	1010	72,5	2,0	няма

8	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.8	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	36,1	0,3	70	16,3	1010	72,5	2,0	няма
9	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.9	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	36,5	0,3	70	16,3	1010	72,5	2,0	няма
10	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.10	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	34,3	0,3	70	16,3	1010	72,5	2,0	няма
11	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.11	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	38,7	0,3	70	16,3	1010	72,5	2,0	няма
12	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.12	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	43,0	0,3	70	16,3	1010	72,5	2,0	няма
13	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.13	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	40,5	0,3	70	16,3	1010	73,0	2,0	няма
14	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.14	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	39,3	0,3	70	16,3	1010	73,0	2,0	няма
15	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.15	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	43,9	0,3	70	16,3	1010	73,0	2,0	няма
16	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.16	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	46,4	0,3	70	16,3	1010	72,5	2,0	няма
17	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.17	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	42,9	0,3	70	16,3	1010	72,5	2,0	няма
18	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.18	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	40,4	0,3	70	16,3	1010	72,5	2,0	няма
19	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.19	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	38,2	0,3	70	16,3	1010	72,3	2,1	няма
20	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.20	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	37,5	0,3	70	16,3	1010	72,1	2,1	няма
21	Екв. ниво на шума по измервателния контур – т.21	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	38,1	0,3	70	16,3	1010	72,1	2,1	няма
22	Средно еквивалентно ниво на шума по контура (L_{ср})	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	42,3	0,3	70	16,3	1010	72,5	2,0	-
23	Ниво на обща звукова мощност за контура (L_p)	dB(A)	БДС ISO 8297:2005	538/2015	93,6	3,8	Не се нормира	-	-	-	-	-
24	Изчислено ниво на шума от обекта в мястото на въздействие – в северния край на	dB(A)	-	538/2015	23,6	-	45	-	-	-	-	-

ул. "Зеленика" - с. Подго-рица (L)												
---------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Видно от извършените измервания всички резултати са в рамките на утвърдените норми. При аварийни ситуации е възможно получаване на шум, който е възможно да превишава определената гранична стойност.

Не се очаква изменение на съществуващия шумов режим по границата на площадката след реализиране на инвестиционното предложение на площадката на птицефермата на “ЕКСПО-ХК“ ЕООД в с. Петко Славейков, община Севлиево.

3. АЛТЕРНАТИВИ ЗА МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ И/ИЛИ АЛТЕРНАТИВИ НА ПРЕДЛАГАНИТЕ ОТ ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГИИ И МОТИВИТЕ ЗА НАПРАВЕНИЯ ИЗБОР

В настоящия раздел са представени проучените от възложителя алтернативи за местоположение и/или алтернативи на технологии и мотивите за направения избор за проучването, имайки предвид въздействието върху околната среда, включително "нулева алтернатива".

Инвестиционното предложение е обвързано с оборудване и експлоатация на съществуващи животновъдни сгради с високоефективно, надеждно оборудване, отговарящо на всички европейски изисквания.

3.1. “НУЛЕВА” АЛТЕРНАТИВА

Нулевата алтернатива се свежда до поддържане на съществуващ морално остарял и амортизиран сграден фонд в поземлените имоти, предмет на инвестиционното предложение, без осъществяване на производствена дейност /интензивно отглеждане на птици - бройлери/, при което:

- ще бъдат необходими средства за поддържане на съществуващ сграден фонд без това да носи високи позитиви на дружеството и на обществото;
- ще се възпрепятства разкриването на работни места в района на община Севлиево и в частност с. Петко Славейков;
- ще бъде възпрепятствано осъществяването на приоритетна производствена дейност по отглеждане на животни за производство на месо.

Изброените фактори са достатъчен аргумент за отхвърляне на нулева алтернатива по отношение реализиране на инвестиционното предложение.

Приемането на “нулева алтернатива” би означавало:

- Да не се изпълни инвестиционната програма на фирмата, което ще обезмисли инвестицията от доставката на оборудване за фермата;
- Да не се разкрият нови работни места.
- Да не се реализира свободен капацитет - да се увеличи необходимостта от внос на традиционни за България продукти от птиче месо от други страни, което е негатив за икономиката ни и за българският потребител.

Площадката предмет на инвестиционното предложение не попада в защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии и защитени зони, съгласно Закона за биологичното разнообразие. Реализирането на инвестиционното предложение няма да се отрази негативно на параметрите на околната среда.

Анализ на елементите на околната среда и социално-икономическите условия, без да бъде реализирано инвестиционното предложение – т.н. „нулева алтернатива“, е извършен в следващия раздел 4 от настоящия Доклад за ОВОС.

3.2. АЛТЕРНАТИВА ПО МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ.

Инвестиционното предложение ще се осъществи в имоти собственост на възложителя. По отношение на местоположение, алтернативи не са приложими, предвид факта, че площадката е съществуваща и е в непосредствена близост до основната производствена площадка на дружеството. Предложението ще се реализира върху собствен терен, в който ще се извърши оборудване и експлоатация на съществуващи сгради.

Не се разглеждат алтернативи за местоположение. Предвидените дейности по оборудване на съществуващи сгради в обекта е възможно да бъдат осъществени само на съществуващата площадка с наличния сграден фонд. Обектът е с напълно изградена площадкова инфраструктура. Използва се от „ЕКСПО-ХК“ ЕООД на основание документи за собственост.

От друга страна реализиране на инвестицията дава възможност за развитие на дейността в отговор на пазарните условия. Местоположението е подходящо, предвид изградената инфраструктура, комуникации и традиции, както и обучени хора за производството.

Площадката е с изградена инфраструктура. Поради тази причина е подходяща за осъществяване на инвестиционното предложение. Не се очаква трансгранично въздействие и няма да се изгражда нова или да се променя съществуващата техническа и пътна инфраструктура. Също така, не се предвижда усвояване на нови земи.

3.3 АЛТЕРНАТИВИ „ЗА НАЙ-ДОБРИ НАЛИЧНИ ТЕХНИКИ(НДНТ)”

Инвестиционното предложение попада в обхвата на Приложение № 4 на ЗООС. Във връзка с необходимост от издаване на разрешение за строеж по реда на ЗУТ към настоящата процедура е използвана възможността предоставена от Чл. 118, ал. 2 от ЗООС –изготвена и приложена оценката по чл. 99а, ал. 1 ЗООС /оценка за прилагане на НДНТ/.

Основните въздействия върху околната среда, свързани с емисиите на амоняк във въздуха, както и азотни и фосфорни емисии в почвата, повърхностните и подземните води като резултат от образуването, съхранението и използването на оборски тор. Мерките за намаляване на тези емисии не предполагат ограничения на начина на съхранение, третиране или използване на оборския тор, а са отнесени до цялата верига от технологични процеси, включително стъпки за свеждане до минимум на образуването на оборски тор. Това започва с добро стопанисване (добри земеделски практики) и мерки в храненето и отглеждането, последвано от третиране и съхранение на оборския тор, и накрая разпространението му върху обработваеми земи. За да се предотврати редуцирането или анулирането на ползите от дадена

мярка, приложена в началото на технологичната верига, от липсата на прилагани технологични решения (на пример при управлението на оборски тор) по-нататък по веригата, то е важно да се прилагат концепцията за НДНТ.

Концепцията за прилагане на най-добрите налични техники във фермата означава винаги прилагането на добри земеделски практики и хранителни мерки заедно с НДНТ в дизайна на животновъдните сгради. Освен това, НДНТ в намаляване на потреблението на вода и енергия също има своето важно значение. Съхранение на оборски тор и третирането на оборски тор в рамките на земеделското стопанство са източници на емисии, при които прилагането на НДНТ ще доведат до съществено редуциране на емисиите.

Характерно в този животновъден сектор е, че проектирането и експлоатацията на системата за подслон на животните само по себе си е основна техника, което също допринася за цялостното екологично представяне. При модернизация на съществуващи сгради (каквото е разглеждания случай), наличната конструкция и вид на сградата ще оказват влияние върху избора на нови техники, които могат да бъдат приложени. Преминаването от една сградна система към друга, обикновено означава пълна замяна на системата, но в някои случаи изпълнението на незначителни промени в сградата, в която е инсталирана системата, ще бъдат достатъчни. Обикновено сградната система е дългосрочна инвестиция и това трябва да се вземе предвид при определянето на приоритетите на прилагането на най-добрите налични техники.

В следващата таблица са представени стойностите на редуциране емисиите от амоняк при различните технологии на отглеждане на птици утвърдени в световен мащаб.

Таблица 3.3-1. Варианти на технологии, представени в BREF Code ILF – 2003

Техники (Препоръчителни)	Редуциране на NH ₃ (%)	Cross-media effects	Приложи – мост	Годишни разходи за редуциране на емисии от NH ₃ (EUR/kg)
Вентилиране на постелята с вентилатори	0,080 (kg NH ₃ /бройлер място/год.)	- Ниво на праха - Входяща енергия, зависеща от вентилационната система	Често приложима	----
Глава 4.5.3.1 Перфориран под с принудително сушене на постелята с въздух	83	Висок енергиен разход на входяща енергия	Приложими по препоръка	2,73
Глава 4.5.3.2 Подова система със скари – полици с принудително изсушаване с въздух	94	- Висок енергиен разход на входяща енергия; - Понижаване на количество прах	Изисква монтиране на полици	2,13
Глава 4.5.3.3	94	- Висок енергиен разход на входяща енергия;	- Изисква монтиране на полици;	2,13

Техники (Препоръчителни)	Редуциране на NH ₃ (%)	Cross-media effects	Приложи – мост	Годишни разходи за редуциране на емисии от NH ₃ (EUR/kg)
Система от клетки в редици с подвижни стени		- Стандартно ниво на прахоотнасяне; - Ниско ниво на прахоотнасяне, ако не се използва сламена постеля	- Ограничено приложение (безопасност, здравословност)	

Добрите земеделски практики са съществена част от най-добрите налични техники. Въпреки че е трудно да се определи количествено ползите за околната среда по отношение на намаляването на емисиите или намаляване на използването на енергия и вода, несъмнено добросъвестното управление на стопанството ще допринесе за подобряване на екологичните показатели при процеса на интензивно отглеждане на птици.

За подобряване на екологичните показатели на ферма за интензивно отглеждане на птици, НДНТ представляват следното:

- идентифициране и прилагане на програми за образование и обучение за персонала на фермата (*раздел 4.1.2 от BREF с код ILF*);
- водене на регистри за използвана вода и енергия, разход на фураж за животновъдството, отпадъци, образуването и приложението на оборски тор (*раздел 4.1.4 от BREF с код ILF*);
- притежават разработена процедура, за въздействие върху непланирани и неорганизираните емисии и мерки при инциденти (*раздел 4.1.5 от BREF с код ILF*);
- изпълнение на програма за ремонт и поддръжка, за да се гарантира, че структурите и оборудването са в добро работно състояние и, че съоръженията се поддържат чисти (*раздел 4.1.6 от BREF с код ILF*);
- план за безопасни и правилни дейности, като доставката на материалите и изнасянето на продукти и отпадъци (*раздел 4.1.3 от BREF с код ILF*);
- планиране на използването на образувания оборски тор (торенето на почвата) (*раздел 4.1.3 от BREF с код ILF*).

При дейностите по последната точка от добрите земеделски практики следва да се вземат в предвид разпоредбите на Директива 91/676/ЕЕС наричана за кратко Нитратна директива. Нитратната директива определя минималните разпоредби относно прилагането на торенето на почвата, с цел предоставяне на всички води на общото ниво на защита срещу замърсяване с азотни съединения, както и допълнителни разпоредби за прилагане на оборски тор в определени уязвими зони.

Изискванията на Нитратната директива и прилагането на НДНТ по отношение прилагането на образувания тор не са разгледани обстойно поради факта, че оператора на бъдещата инсталация възнамерява да предоставя образувания от дейността количества тор на лица обработващи земеделски земи.

3.4.1. Описание и информация избраната технология.

Дейността, предмет на инсталацията е интензивно отглеждане на бройлери. Производствените сгради представляват монолитни бетонни конструкции, бетонови стени и покривни панели. По страничните стени от двете страни са разположени приточни клапи. В предната част на сградата е разположено помещение за системата за управление и наблюдение на процесите по отглеждане на птиците. Основните вентилатори на вентилационната система са разположени по задната страна на сградата. Разположението е подбрано така, че да няма смесване на въздуха, излизащ от сградите с този който постъпва в тях. Пресният въздух се подава от “чиста” зона, а отработеният се изхвърля на вън в “мръсна” зона.

Използваната технология е т.нар. „all-in - all-out” технология, при която в началото на угоителния цикъл се осъществява зареждане на производственото хале с едnodневни пилета, които се отглеждат без преместване, като в края на угоителния период се изнасят от халетатата и се транспортират към кланицата за по-нататъшно процесирание. На практика, за целия угоителен период до достигане на определените килограми пилетата - бройлери не напускат производствените халетата. След приключване на угоителния цикъл производственото хале изцяло се изчиства и дезинфектира.

За правилното отглеждане на бройлери важни фактори са:

- Добър старт – през първата седмица от живота на птиците, имунната система на младите пилета се развива. Условия като лесно намиране на храна и чиста вода, оптимална температура на околната среда допринасят особено много за растежа на птиците през първата седмица. Повишаване на теглото през първата седмица от живота е основен индикатор за общото здравословно състояние на птицата;
- Качествена храна;
- Чиста вода;
- Суха постеля;
- Добър климат;
- Минимален стрес – стресът потиска имунната система. Трябва да се минимизира транспортирането, ваксинации, инжекции.

Отглеждането на пилетата бройлери ще се осъществява в 16 броя производствени сгради. В единия край на всяка една от сградите е предвидено помещение за инсталиране на системата за управление и наблюдение на процесите по отглеждане на птиците. Сградите ще се оборудват с вентилаторни отвори и клапи за свеж въздух съгласно изискванията за постигане на оптимален микроклимат..

Предвидената технология е на подово отглеждане. При него пилетата се обитават цялото помещение. Съществуват различни форми на подово отглеждане:

- на под с дълбока постеля;
- на скарров под;
- на мрежест под.

В разглеждания случай е избран начинът на отглеждане на птиците в сгради с дълбока несменяема постеля и принудителна вентилация. Дълбоката несменяема постеля се състои от хигроскопични материали - слама, дървени стърготини, слънчогледови или оризови люспи,

торф и др. Дебелината и достига до 15 - 20 см при отглеждане на подрастващи и 20 - 25 см на възрастни птици. Дълбоката постеля се застила след основно механично почистване на помещенията, състоящо се в почистване на пода, стените и оборудването. Периодът на почистване на помещенията се извършва в рамките на около 10 - 15 дни. Застилането се извършва наведнъж преди зареждането на съответната партида птици. В дебелината постеля протичат биологични процеси с отделяне на топлина. Този тип отглеждане отговаря на съвременните изисквания за хуманно отношение към птиците.

Предвидените мерки за редуциране емисиите на амоняк от сградите за отглеждане на бройлери са използването на добре изолирани, проветрени чрез принудителна вентилация сгради, с изцяло застлан под и снабдени с питейна система против разлив на вода. Прилагането на тези мерки се счита за Категория 1 и ще осигури съответствие на сградите с изискванията на Приложение IX на Протокол към Конвенцията от 1979 г. за трансграничното замърсяване на въздуха на далечни разстояния за намаляване на подкиселяването, еутрофикацията и тропосферния озон (*ратифициран със закон, приет от 39-то НС на 20.04.2005 г. - ДВ, бр. 38 от 3.05.2005 г. Издаден от Министерството на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 93 от 22.11.2005 г., в сила за Република България от 3.10.2005 г.*). Към настоящия момент не е доказано с точност количественото редуциране на емисиите на амоняк с прилагането на тези мерки. Въпреки това прилагането на тези мерки е несъмнено доказателство за редуциране на вредните емисии. Счита се, че то е в интервала **40 - 90 %** в зависимост от стриктното им прилагане.

Избраната технология на отглеждане напълно съответства на утвърдените НДНТ – Раздел 5.3.2.2. от Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, July 2003 – „добре изолирани вентилирани сгради с напълно застлан под и изправни системи за поене”. Предотвратяването на овлажняване на постелята осигурява значително редуциране на емисиите на NH₃ и НМЛОС. Останалите две форми на отглеждане не се считат за приложени НДНТ т.к. въвеждането им е твърде скъпо, а ефекта за околната среда не е значително по-висок.

В съответствие с разпоредбите на Чл. 3, пар. 8, Приложение IX на Протокола към Конвенцията от 1979 г. за трансграничното замърсяване на въздуха на далечни разстояния за намаляване на подкиселяването, еутрофикацията и тропосферния озон (обн. ДВ, 38/2005г.) за съществуващи съоръжения за съхранение на тор, се изисква прилагане на мерки за намаляване на емисиите на амоняк. При оценяване на приетите от възложителя мерки за редуциране неорганизираните емисии на амоняк са взети в предвид посочени в документ GUIDANCE DOCUMENT ON CONTROL TECHNIQUES FOR PREVENTING AND ABATING EMISSIONS OF AMMONIA насоки.

Съществуват няколко метода за намаляване **емисиите на амоняк (NH₃)**, които са подборно разработени в ръководствата за добри земеделски практики. Най-общо те са следните.

Чрез регулиране на състава на храната. По-добро съчетание на протеините в храните. Тази практика зависи от вида на добитъка, който се отглежда (в кой конкретен SNAP CODE между 100901 до 100915 попада). Тази практика води до по-малко намаляване емисиите на амоняк в сравнение със следващата.

Чрез добро стопанисване. Намаляване замърсените с тор повърхности, водещо до намаляване на емисиите. Отглеждане навън може да доведе до намаляване на температурата, а от там и на изпаренията на амоняк от торта. За отглеждане на птици има много ефикасна техника с подвижни подове, чрез които се отвежда течната и твърда торови фракции. За кокошки носачки удачни са конвейрите за изнасяне на торовите фракции.

Система за обработка на торта. Отделяне на твърдата и течна торови фракции. Тази система води до значително намаляване емисиите на амоняк, тъй като от твърдата фракция те са сравнително малко. Компостиране на твърдата торова фракция води до повишаване на емисиите по време на процеса.

Правилно складиране. Покриване на ямите за тор намаляват емисиите на амоняк с около 80%. Тази система се комбинира и с добро стопанисване, т.е. навременно почистване на торта от сградите, съоръжения за бързо отвеждане на течната торова фракция, поддържане на постоянна температура.

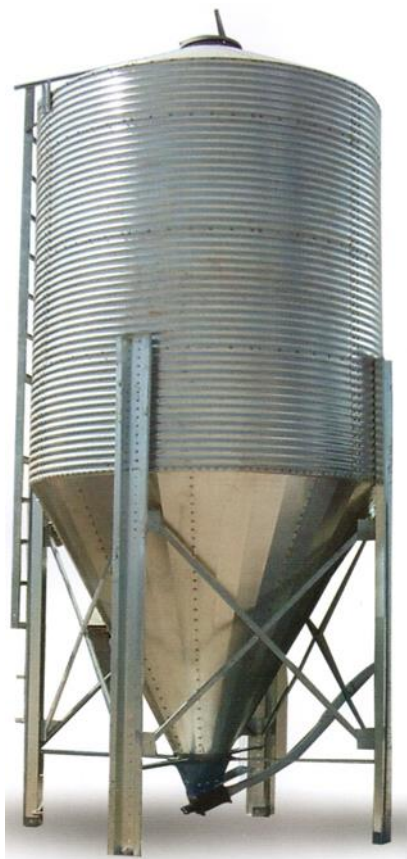
По отношение животновъдните сгради възложителя ще прилага следните мерки за намаляване на емисиите на амоняк:

- технология на отглеждане с използване на **добре изолирани сгради с принудителна вентилация, напълно застлан под със сламена постеля и изправни системи за поене.** Чрез тази мярка се гарантира редуциране на емисиите с до **40-90 %**. Тази мярка ще осигури съответствие на съоръжението с изискванията на Приложение IX на Протокол към Конвенцията от 1979 г. за трансграничното замърсяване на въздуха на далечни разстояния за намаляване на подкиселяването, еутрофикацията и тропосферния озон (ратифициран със закон, приет от 39-то НС на 20.04.2005 г. - ДВ, бр. 38 от 3.05.2005 г. Издаден от Министерството на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 93 от 22.11.2005 г., в сила за Република България от 3.10.2005 г.).

Тази мярка е категоризирана като категория 1 съгласно Таблица 3 на документ GUIDANCE DOCUMENT ON CONTROL TECHNIQUES FOR PREVENTING AND ABATING EMISSIONS OF AMMONIA.

Системи за хранене на птиците - птиците се изхранват с комбинирани фуражи в брашнест или гранулиран вид (в зависимост от възрастта). При отглеждане на птици, са разработени различни стратегии за хранене, които имат за цел да гарантират точния баланс между енергия и аминокиселини изисквания, или които имат за цел да предизвикат по-добро усвояване на хранителните вещества чрез по-добро преминаване на храната през храносмилателния тракт на птиците.

В повечето държави разходите за храна възлизат на около 70% от разходите за производство на пилешко месо. Съдържанието на храната оказва съществено влияние на техническото изпълнение. Дажбата от храна на бройлерите може да се изчисли като се вземе предвид точният баланс на енергия, протеини и аминокиселини, мазнини, минерали и витамини, за да се оптимизира растежа. Съставът на фуража е различен за женски и мъжки екземпляри, променя се и при различните възрасти на птиците.

За бройлери, храненето на фази понастоящем се прилага в някои страни от ЕС. Това включва разделяне на техните изисквания в три фази, в които бройлерите показват значителна промяна в техните хранителни изисквания. Във всяка фаза целта е да се оптимизира съотношението на преработване на фуражите (FCR). Прилага се леко ограничен режим на хранене в първата фаза и по-ефективен растеж на по-късен етап. Протеините и аминокиселините трябва да бъдат с качество на високо ниво и изключително балансирани. Във фаза 2 на храносмилателния капацитет на птицата ще се е подобрил, така че повечето храна ще бъде с по-висока енергийно съдържание. При Фаза 3, съдържание на протеини и аминокиселини отново намалява, но количеството енергия, остава същата. Във всички фази, Са - Р баланс остава същия, но общата концентрация в храната намалява.

Фуражът се доставя от външен фуражен завод. Зареждането на фуража в силозите ще се извършва посредством пневматична система и през гъвкави тръбопроводи – „мека връзка”, което ще гарантира липсата на неорганизиран емисии на прах. Фуражът се съхранява в метални силози към всяка сграда с плътно затваряне и с пневматично подаване към хранителната система монтирани до всяка една от производствените халета.

За хранене на птиците ще се използва напълно автоматизирана хранителна инсталация, състояща се от кръгли автохранилки. Хранителната линия се състои от метална тръба, в която се движи шнеков транспортър за придвижване и зареждане на фуража от бункера в кръгли хранилки. Кръглите хранилки са с разглобяемо дъно и вместимост 2,5-3,5 килограма фураж. Броя на хранилките, разпределени по протежението на хранителната линия, зависи от броя на заредените в сградата пилета, респективно от необходимия хранителен фронт. Хранителните линии се закрепят към тавана и височината им се променя в зависимост от възрастта и височината на пилетата. Така описаната технология за хранене при интензивно отглеждане на пилета бройлери отговаря напълно на НДНТ за отглеждане на бройлери.

Храненето оказва най-съществено влияние върху птиците по следните показатели: продължителност на угоителния цикъл, достигнати килограми-живо тегло, конверсия на фураж и др. Рецептурите за фураж, за всяка една възраст ще се изготвят от възложителя. Оборудването ще бъде доставено от водещи производители, с които възложителят води преговори.

Избраната техника на хранене напълно съответства на НДНТ представени в референтния документ - т. 5.3.1. от Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, July 2003.

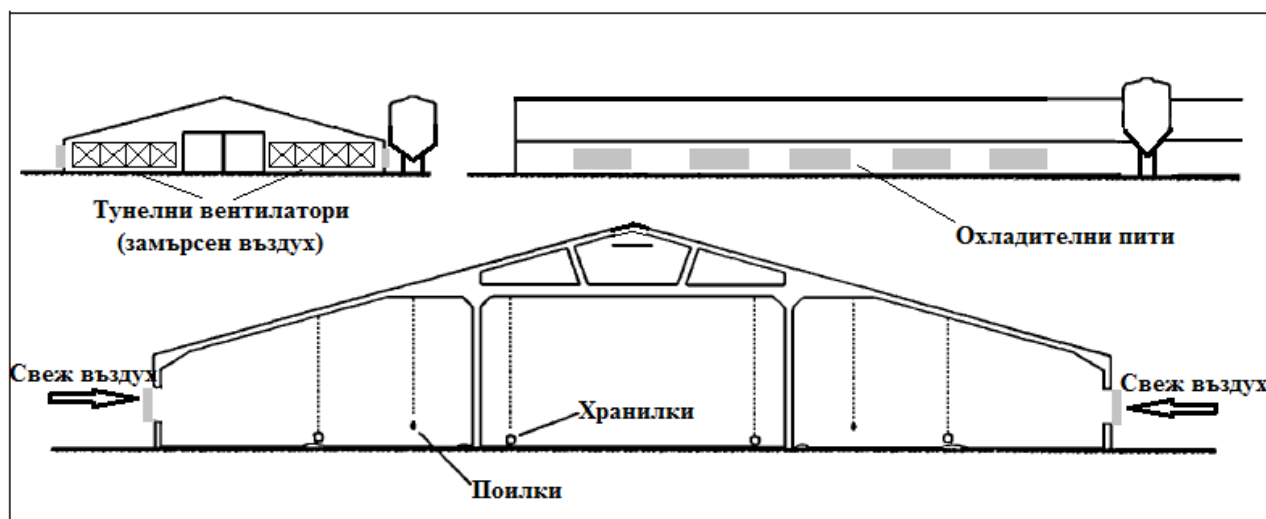
Система за отглеждане (сграда и оборудване) - избран е начинът на отглеждане на птиците в изолирани сгради, оборудвани с принудителна вентилация и с дълбока несменяема постеля (Раздел 4.5.3. и 5.3.2.2. BREF с код IIF). Дълбоката несменяема постеля се състои от хигроскопични материали - слама, дървени стърготини, слънчогледови или оризови люспи,

торф и др. Дебелината и достига до 15 - 20 см при отглеждане на подрастващи и 20 -25 см на възрастни птици. Дълбоката постеля се застила след основно механично почистване на помещенията, състоящо се в помитане на пода. Периодът на почистване на помещенията се извършва в рамките на около 10-15 дни. Застилането се извършва наведнъж преди зареждането на съответната партида птици. В дебелината постеля протичат биологични процеси с отделяне на топлина. Този тип отглеждане отговаря на съвременните изисквания за хуманно отношение към птиците.

Избраната технология на отглеждане напълно съответства на утвърдените НДНТ – Раздел 5.3.2.2. от Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, July 2003 – „добре изолирани сгради с тунелни вентилатори, напълно застлан под и изправни системи за поене”. Предотвратяването на овлажняване на постелята осигурява значително редуциране на емисиите на NH₃ и НМЛОС. Останалите две форми на отглеждане не се считат за приложени НДНТ т.к. въвеждането им е твърде скъпо, а ефекта за околната среда не е значително по-висок.

На следващата фигура е представена принципна схема на животновъдна сграда и технологичното оборудване и вентилационната система.

Фигура № 3.3-1. Принципна схема на животновъдна сграда за отглеждане на птици.

Система за поене - за поене на птиците ще се използва поилна инсталация с нипелни поилки с чашки. Височината на цялата инсталация може да се променя съобразно възрастта на птиците. Птиците ще имат свободен достъп до вода през целия светъл период от денонощието. Налягането в системата ще може да се регулира в зависимост от консумацията на птиците, което предотвратява нежелани течове, евентуални загуби на вода, както и нежелано овлажняване на сламената постеля. Поенето на птиците по този начин гарантира рационалното използване на водата.

Редуцирането на потреблението на вода от животните не се счита за уместно. То ще варира в съответствие с прилагания хранителен режим, въпреки че някои производствени стратегии включват ограничаване на достъпа до вода. Постоянен достъп до вода по принцип се счита за задължителен (хуманно отношение към животните). Намаляване на употребата на вода е въпрос на информираност и е преди всичко въпрос на управление на фермата.

Поддръжката и почистването на поителната система ще се извършва регулярно след приключване на всеки угоителен период по строго определена процедура. Ежедневно ще се извършва визуален оглед на състоянието на поилната система за възникване на аварии и/или течове.

Водоснабдяването на птицефермата се извършва и ще се извършва от собствен водоизточник на основание на издадено разрешително за водовземане по реда на Закона за водите.

Технологията за поене на птици - бройлери при интензивно отглеждане напълно съответства на описаната най-добра налична техника за отглеждането на – *раздел 4.3. и 5.3.3. om Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, July 2003* – „нипелни поилки с чаша”.

Вентилационна система - добрата вентилация доставя на птиците кислород и чист въздух. Замърсители като прах, амоняк, метан и въглероден диоксид и излишната влага се отвеждат извън сградата. Топлината се запазва през студените месеци, а през лятото се доставя хладен въздух.

Обобщено може да се отбележи, че системата за вентилация решава проблемите за:

- Отстраняване на излишната влага;
- Отстраняване на вредните газове и доставянето на чист въздух.
- Отстраняване на излишната топлина и охлаждане на въздуха, респективно птиците, постелята и т.н. в помещението при невисоки, а чрез движението на въздуха и при високи външни температури.

- Намаляване на запрашеността и бактериалната замърсеност на въздуха.
- Създаване на движение на въздуха с охлаждащ ефект.
- Удължаване на живота на оборудването.

Вентилационната система трябва да осигурява достатъчно кислород за развитието на птиците и подходяща температура за оптималното им отглеждане.

Обикновено необходимият въздухообмен се определя в зависимост от живото тегло на птиците в сградата и се движи от $1.5 \text{ m}^3/\text{h/kg}$ до $6 \text{ m}^3/\text{h/kg}$. При висока външна температура около 30°C максималната стойност на въздухообмена трябва да се увеличи до $12 \text{ m}^3/\text{h/kg}$.

Качеството на въздуха в сградите за птици трябва отговаря на следните изисквания:

- Кислород - над 16 %
- Въглероден диоксид - под 0.3 %
- Въглероден оксид - под 40 ppm
- Амоняк - под 15 ppm
- Сероводород - под 5 pp

Особено влияние вентилационната система оказва върху ефективността на производство. Така например при повишаване на средната температура в сградата от 25°C на 35°C консумацията на комбиниран фураж може да спадне с 10 % и повече, което довежда до драстично влошаване на производствените резултати.

Като са взети предвид особеностите на климата в района на с. Петко Славейков и наличните в момента разработки за вентилационни системи във водещите световни производители е избрана вентилационна система с възможност за охлаждане на входящия въздух през горещите периоди и осигуряване на минимум вентилация през отоплителния период с цел минимизиране на топлинните загуби.

Фигура № 3.3-2. Тунелни вентилатори.

Към съществуващите животновъдни сгради са монтирани следните видове и брой вентилатори:

- 6 бр. с размери 1400/1400 и максимален обем дебит $40\,900 \text{ Nm}^3/\text{h}$;

- 3 бр. с размери 750/750 и максимален обемен дебит 13 800 Nm³/h.

Съгласно направените изчисления и чрез комбинирано включване на различните типове вентилатори ще се осигури:

- **Минимална вентилация** – с дебит 41 400 m³/h. Целта на минималната вентилация е да вкарва достатъчно свеж въздух и отвеждането на излишната влага и амоняк при хладно време и по-малки птици.
- **Преходна вентилация** - с дебит 245 400 m³/h - когато е необходимо част от вентилаторите се включват с таймер, ръководен от температурата в помещението, но без вкарване на студен въздух върху птиците.
- **Тунелна вентилация** - с дебит 286 800 m³/h – вентилаторите се включват във зависимост от контролираните параметри на въздуха в помещението (температура и влага). Постига се максимално охлаждане чрез ефекта на охлаждащ вятър на движещия се въздушен поток в помещението на птиците.

Вентилаторните отвори са съобразени с нормалните метеорологични условия характерни за района на площадката и местоположението на населеното място.

Компенсирането на изхвърления въздух ще става през автоматични клапи, тунелни клапи и касетъчна система за охлаждане и пречистване на въздуха.

Амонячната емисия от фекалиите се намалява до минимум поради бързото изсушаване на торовата маса и прекъсване на микробиологичната ферментация. Равномерното подаване на пресен въздух на нивото на птиците, охлаждането и овлажняването му създава необходимия микроклиматичен комфорт за постигане на висока продуктивност и нормална жизнена дейност на огромния масив от птици в сградата.

Системата за принудителна вентилация е в пълно съответствие с прилаганите технологии за вентилиране на производствените сгради и контрол на микроклимата в Европейския съюз.

Системата за принудителна вентилация е в пълно съответствие с прилаганите технологии за вентилиране на производствените сгради и контрол на микроклимата в Европейския съюз - *Раздел 5.3.2.2. om Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, July 2003* – „добре изолирани сгради с принудителна вентилация, напълно застлан под и изправни системи за поене”.

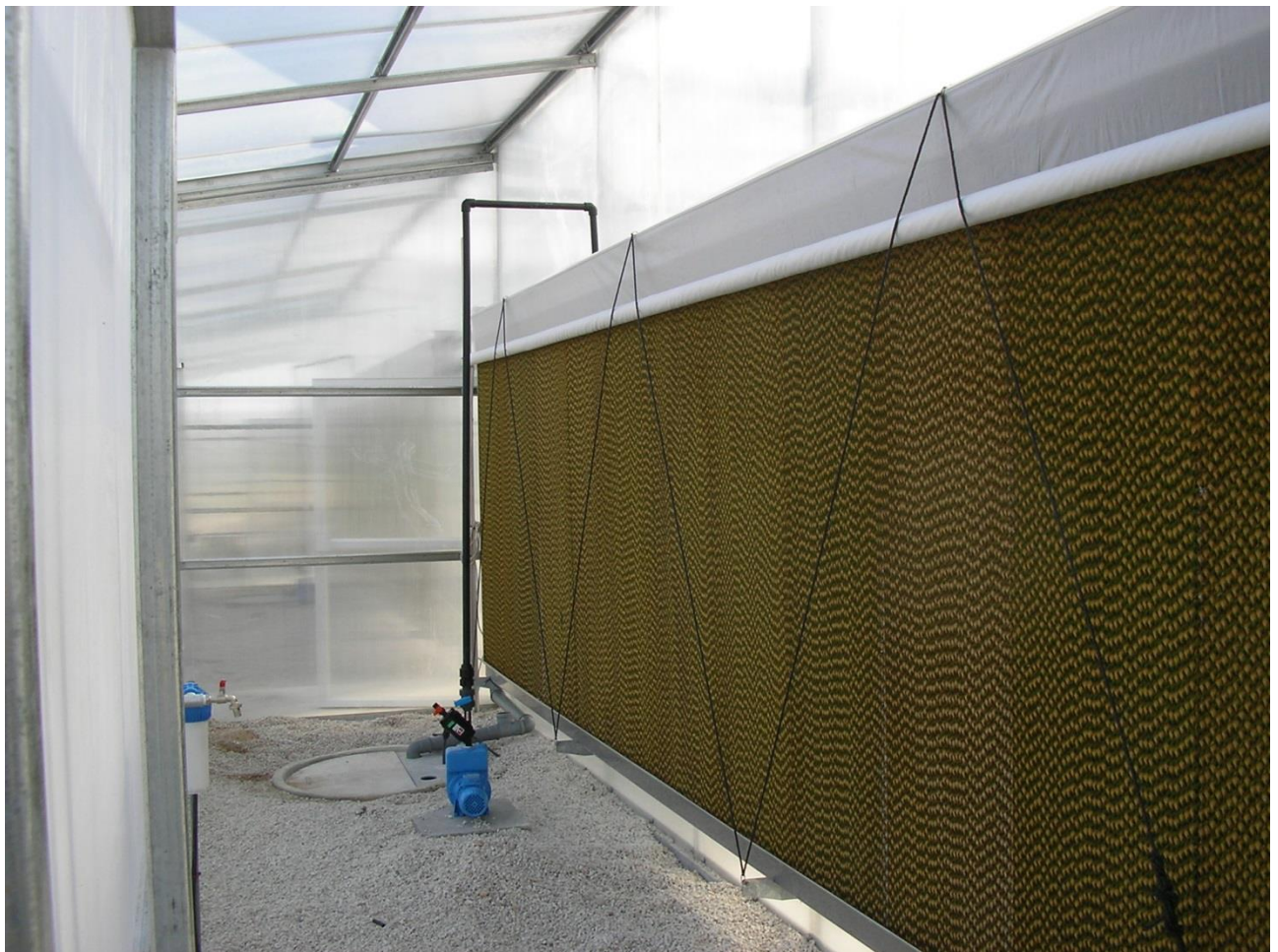
Охлаждане - два вида основни системи за охлаждане се използват масово в европейското птицевъдство. При едната система свежият въздух влиза в сградата като преминава през специални охладителни пити, при което се охлажда в зависимост от температурата на водата, която облива питите. Тази система е ефективна. Не се препоръчва използването и в случаи на здравословни проблеми. При поява на микоплазма или други респираторни проблеми, този вид охлаждане може да предизвика допълнителни усложнения. Другата разпространена система (пряко разпръскване чрез дюзи) също е ефективна, но трябва да има много високо качество на водата за да работят нормално дюзите. Съществува и опасност от нежелано овлажняване на постелята, което ще доведе до повишаване на емисиите на вредни вещества в атмосферния въздух.

При избора на всяка една от системите за охлаждане се осигурява добър микроклимат на птиците, което е предпоставка за добри производствени резултати е в съответствие с прилаганите технологии в Европейския съюз.

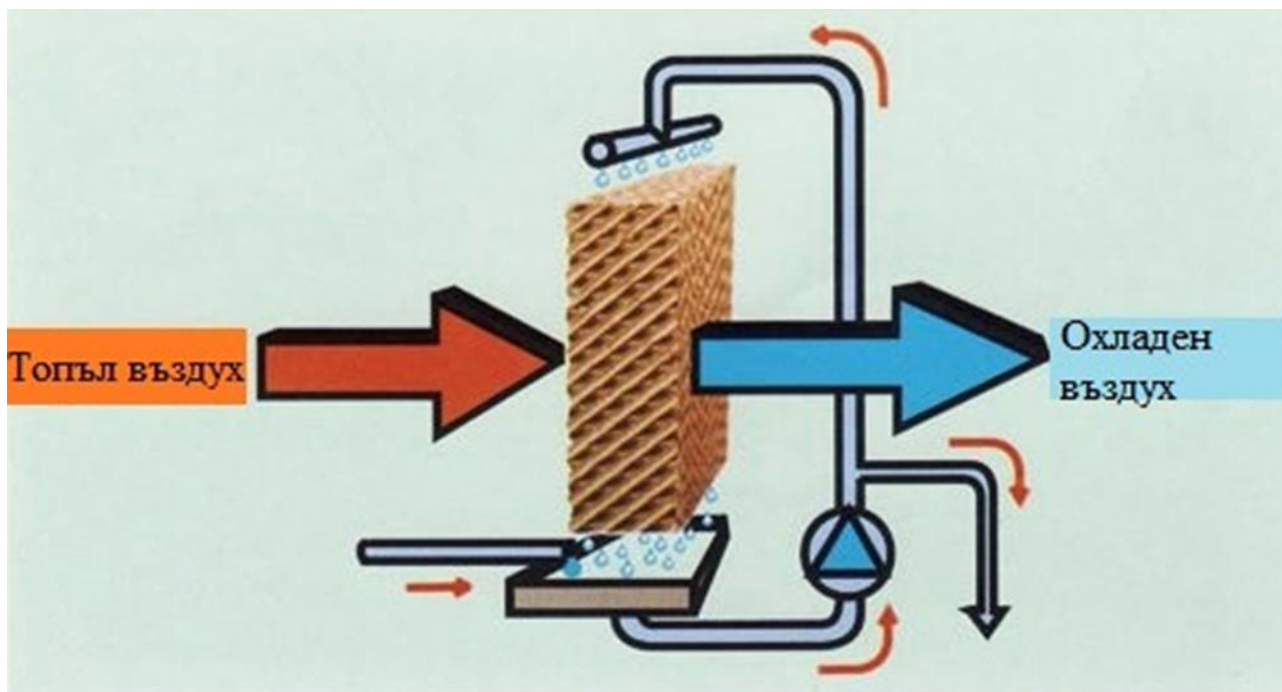
Предвидено е охладителната система да се състои от тръби, монтирани на нивото на клапаните, доставящи вода за охладителните писти. Избраната система е в затворен цикъл – използват се оборотна охлаждаща вода. Системата, която се използва е в съответствие с прилаганите технологии за охлаждане на производствените сгради и контрол на микроклимата.

Охлаждането на въздуха през горещия период ще става чрез касетъчната система действаща на принципа на адиабатно изпарително охлаждане. Пречиштането, охлаждането и оросяването на въздуха се осъществява чрез преминаването му през овлажняения слой на касетите, които се оросяват с вода. Всяка от съществуващите сгради е оборудвана с по 10 бр. охладителни касети с оборотни резервоари и помпи.

Фигура № 3.3-3. Охладителна система тип „Pad cooling”

Осветление и светлинни програми - различното осветление за бройлери е насочено предимно да стимулира и контролира храненето. Използват се предимно две програми:

- продължително осветяване и само 1 час тъмнина;
- осветяване 2 часа, след което 1 час тъмнина

В нашия случай осветлението в помещенията за развъждане на бройлери е непрекъснато или 23 часа в денонощието. За един час на денонощие то се изключва, за да привикнат пилетата към тъмнината, да не се плашат и да не се струпват при евентуални аварии в осветлението.

Производствените сгради са без прозорци и ще се използва изцяло принудително осветление с електрически крушки със зелен цвят, т.к. зелената светлина държи по-спокойни бройлерите и те я предпочитат. Разработена е конкретна светлинна програма, за всеки един от етапите от живота на бройлерите с определена продължителност и интензивност на осветлението.

Прилаганата система за осветление на производствените сгради покрива изискванията на Европейския съюз.

Таблица № 3.3-1. Продължителност на светлинния ден

Възраст	Светлинен ден		Тъмни периоди през денонощие
	23 часа светлина	1 час тъмнина	
0-14 дни			21:45 – 22:00 23:45 – 24:00 01:45 – 04:00 03:45 – 04:00

Таблица № 3.3-2. Интензивност на светлината

Възраст	Интензивност на светлината	
0 - 7 дни	20 lux	High
7 – 21 дни	15 lux	Medium
21 – 28 дни	10 lux	Low
От 28 ден до клането крушките се свалят през една		

Отоплителна система - отоплението в птицевъдните сгради е необходимо през по-голяма част от годината и е задължително през целия зимен период и през период с рязко и продължително застудяване, когато температурата в халето падне под 15 градуса, какъвто е и нормативния минимум за поддържане на температура в помещение за отглеждане на птици. Отоплението ще се извършва чрез печки, ползващи твърдо гориво - въглища и/или пелети, като за съхранението им ще се изгради навес. Печките са специализирани за птицевъдство и ще бъдат с мощност 300 000 Kcal или 0,350 MW. Горивото се поставя в бункер с вместимост 350 кг. Системата е автоматична, с локално управление. Обслужването е сведено до минимум. Желаната температура в помещението се следи чрез сензори и при достигането на зададената температура, преминава на икономичен режим на работа, като спира подаването на горивото и работи само на рециркулация на въздуха.

Затопленият въздух се вкарва в помещението на птиците чрез вентилатор към топовъздушния агрегат по разпределителни въздуховоди /текстилни/. Същите ще се разположат на посочените места.

Функции на печката е:

- Автоматично включване на печката според градусите в помещението;
- Автоматично подаване на горивен материал според градусите в помещението;
- Контролиране на вътрешната температура и изписване на дигитален екран;
- Опция да ползва вече затопления въздух от помещението с цел икономия на горивото;
- Дигитално табло за управление и моторни защиты;
- Възможност за включване към вече съществуващото компютърно управление;
- Отвеждането на горещия въздух става с помощта на въздуховоди.

Монтираните печки са икономични, благодарение на системата от въздуховоди и не създават риск от пожари, тъй като са изведени от сградите и почистването и зареждането им не са в непосредствен контакт с птиците и постелята. Поддържането на печките е опростено и се извършва от ограничен брой персонал. От гледна точка превенция на аварията този вид отопление.

В помещението, където се отглеждат бройлирите трябва да се поддържа температура 30÷32°C през първите 3 дни. В края на първата седмица температурата на равнището на пилетата трябва да бъде 30°C. През всяка следваща седмица тя се намалява с по 2°C, докато достигне 22°C, и до края на отглеждането се поддържа в границите 18÷22°C. Температурата се контролира с термометри, поставени на 20÷30 см от пода в различни точки на помещението.

Таблица 3.3-3. Температурна програма

Възраст на птиците	Температура
- ден 1	33-34°C
- ден 2	32°C

- ден 3-7	29-30°C
- седмица 2	26-28°C
- седмица 3	24-25°C
- седмица 4	23°C
- седмица 5	20°C
- седмица 6	17-18°C

Предвижда се експлоатацията на общо 16 бр. изпусकाщи устройства към отоплителни печки в животновъдните сгради.

Система на почистване на пода - в птицевъдството може да се приложат два начина на почистване на торовите маси - сух и мокър. При избраният начин на подово отглеждане с дълбока несменяема постеля се използва сухият способ.

При технологията на отглеждане върху дълбока несменяема постеля подът ще се почиства след приключване на угоителния период и изнасяне на птиците от всяка партида за клане. Оборудването - хранилната инсталация и поилната инсталация се повдигат на височина удобна за изриване на торовата постеля. Дълбоката несменяема постеля ще се изрива извън сградите с трактор с булдозерна лопата. Подът ще се почиства по следния начин: най-напред ще се натрупва около 0,5 m³ торна маса пред вратата на сградата за безпрепятствено движение на трактора. След това тракторът започва да почиства пода на лехи, като загребва известно количество торна маса и я избутва навън. Така тракторът влиза, загребва и избутва торна маса от всички лехи на сградата до окончателното му почистване.

Периодът на почистване между зарежданията е от 10 до 15 дни и зависи от сезона, и производствената програма на дружеството.

Система за дезинфекция на сградите за птици - след приключване на тороизвозването веднага започва почистване и дезинфекция на сградите, оборудването, силозите и сервизните помещения.

Почистването на всички съоръжения се извършва посредством кърпи за изтриване, метли и др. Дезинфекцията на сградите се извършва чрез напръскване с дезинфекционен разтвор. Изискванията към използваните дезинфектанти са да бъдат бактерицидни, вируцидни и спороцидни. Използват се разрешени дезинфекционни препарати и в количества, определени от ветеринарния лекар. Не се допуска превишаване на дозите и увреждане на компонентите на околната среда.

На входа на всяко производствено помещение ще се постави санитарен филтър за дезинфекция на персонала.

Дезинсекция и дератизация - борба с вредни насекоми и гризачи - хлебарки, мишки, плъхове, мравки, бълхи и комари.

„Дезинсекции“ са методи и средства за унищожаване на вредните членостопноги - паразити и преносители на инфекциозни и инвазионни болести по хората и животните.

Птицевъдните сгради привличат едно разнообразие от външни паразити, които могат да бъдат освен преносители на болести и фактор за безпокойство на пилетата(при кръвосмучещите). Унищожаването на тези паразити може да стане много бързо само тогава,

когато след изваждането на пилетата от сградата се пръска с инсектициди още преди температурата да е спаднала много. Тогава се унищожават по-голямата част от тези паразити преди те да избягат в цепнатините на стените и тавана. След санитарното прекъсване и преди поставяне на оборудването е необходимо пръскането на цялата сграда с дезинфектант и инсектицид с продължително действие, който ще предпази или намали появата на паразити.

„Дератизации“ са методи и средства за унищожаване на гризачи - резервоари на инфекции, и вредители на селскостопанско и друго имущество.

Плъховете и мишките пренасят бактериални болести, особено салмонели, а така също консумират фуража, предназначен за пилетата. За предпазване от гризачи и унищожаването им, се използват токсични субстанции, обикновено антикоагуланти, които се поставят по пътищата на гризачите.

Поддържането и почистването на стопанската сграда ще се извършва изцяло съобразно с възприетите практики на подобни производства в европейските държави. Ще бъде наета специализирана фирма за извършване на услугите.

Управление на торовите маси. Нитратната директивата определя минимални изисквания за съхранението на оборския тор като цяло с цел предоставяне на всички води на общото ниво на защита срещу замърсяване, както и допълнителни изисквания за съхранение на оборски тор в определения в нитратно уязвимите зони. Необходимият капацитет на съоръженията за съхранение на тор зависи от климата и периодите, в които прилагането в земеделието не е възможно. Например, капацитетът може да се различава от оборски тор, който се произвежда в една ферма в продължение на 4-5 месеца в средиземноморски климат, а 7 - 8 месеца в Атлантическия океан или континентални условия, за 9 - 12-месечен период в северните райони.

За стифирането на суха тор върху постоянна площадка, НДНТ е:

- наличие на бетонен под, със система за събиране и резервоар за оттичане течност, и
- разположение на площадката на място, където съществува най-малко вероятно да се предизвика раздразнение на чувствителните рецептори за миризма, като се вземе предвид разстоянието до рецепторите и преобладаващата посока на вятъра.

Площадката следва да се позиционира възможно най-далеч от чувствителните рецептори като, жилищни територии и речни корита (включително полски канавки).

Площадка за твърда торова маса. Инвестиционното предложение предижда изграждането на торова площадка с под от водоплътен бетон и покрив от ламарина или термопанели върху метална конструкция. Капацитетът на площадката ще бъде 2560 тона /допусната техническа грешка в използванат дименсия в заданието и процедурното писмо/. Площадката ще бъде разположена в поземлен имот № 107036 в землището на с. Петко Славейков, ЕКАТТЕ 37811, общ. Севлиево.

Количествата на торовите маси от птицефермата са определени съгласно Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, July 2003.

Обобщени данни за годишните количества формирана тор след реализиране на инвестиционното предложение са представени в следващите таблици.

Таблица № 3.3-4. Количества торови маси след реализиране на инвестиционното предложение

Вид отглеждани животни	образувана тор kg/bird/yr	брой животни	количество тор за годинс t/yr
Птици - бройлери	10 - 17	336 164	3 362

Таблица № 3.3-5. Съхранение за твърда торова маса

№	Съоръжение	Капацитет t	Период на съхранение
1	Торова площадка	2560	278 дни /9,3 месеца/
Общ период на съхранение:			9 месеца

Съгласно Правилата за добра земеделска практика, приети със Заповед № РД-09-550/02.08.2016 г. периоди през които разпръскването на подобряващи почвата вещества не е допустимо са:

- от 1 ноември до 20 февруари за Южна България (области Благоевград, Бургас, Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Сливен, Смолян, Стара Загора, Хасково, Ямбол, София - град, София - област, Перник и Кюстендил).
- от 1 ноември до 25 февруари за Северна България (области Барна, Враца, Велико Търново, Видин, Габрово, Добрич, Ловеч, Монтана, Плевен, Разград, Русе, Силистра, Търговище и Шумен).
- от 1 ноември до 5 февруари на площи с едногодишни култури, засети през есента (есенници).
- от 1 ноември до 25 февруари на свободни площи, подготвени за засяване и засаждане на земеделски култури.
- от 15 ноември до 25 февруари при създаване на нови овощни насаждения. При тях по изключение се допуска внасяне на оборски тор до 15 ноември.

При оборно отглеждане на животни, капацитетът на изградените съоръжения да е достатъчен за съхраняване на генерирания в стопанството оборски тор най-малко за 6 месеца.

Описаните в Таблица 3.3-5 срокове съответстват на заложените срокове по т. 1 и т. 4, раздел 1 от Правила за добра земеделска практика. Правилата за добра земеделска практика са разработени в изпълнение на изискванията на Наредба № 2 от 13.09.2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници, издадена от министъра на околната среда и водите, министъра на здравеопазването и министъра на земеделието и продоволствието (обн., ДВ, бр.27 от 11.03.2008 г., в сила от 11.03.2008 г.).

Високото съдържание на органична маса, макро и микроелементи в оборския тор от птицефермите го определят като особено добър за торене на селскостопанските култури за подобряване на почвеното плодородие и повишаване добивите от земеделски култури. Внесената органична маса от течния оборски тор подобрява водно-физическите свойства на почвата, запасява я с макро и микроелементи, биологически активни вещества и повишава

общата биогенност на почвата. Оборският тор не съдържа токсични вещества, които биха оказали неблагоприятно влияние върху почвата, растенията, хората и животните.

Възможни алтернативи за последващо използване на торовите маси, предвид низложеното по-горе, са:

- торене на земеделски земи от външни юридически и физически лица – след сключване на договор за предаване;
- използване при гъбопроизводство от външни юридически и физически лица – след сключване на договор за предаване;
- компостиране - след сключване на договор за предаване;

Практика на възложителя е да предава торовите маси от птицефермите за прилагане в земеделието, за което е сключен договор.

Бетоновата площадка за съхранение на твърдата торова фаза ще бъде изградена от водоуплътен бетон над кота терен. Тази мярка е изпълнена с цел недопускане на атмосферна вода и овлажняване на торовата маса. При такава конструкция на съоръжението не се налага изграждане на охранителни канавки и събирателни резервоари.

Торовата площадка ще се покрива с метална конструкция и покрив от ламарина, което допълнително ще предпазва от овлажняване торовата маса.

В съответствие с разпоредбите на Чл. 3, пар. 8, Приложение IX на Протокола към Конвенцията от 1979 г. за трансграничното замърсяване на въздуха на далечни разстояния за намаляване на подкиселяването, еутрофикацията и тропосферния озон (обн. ДВ, 38/2005г.) за нови съоръжения за съхранение на тор, се изисква прилагане на мерки за намаляване на емисиите на амоняк.

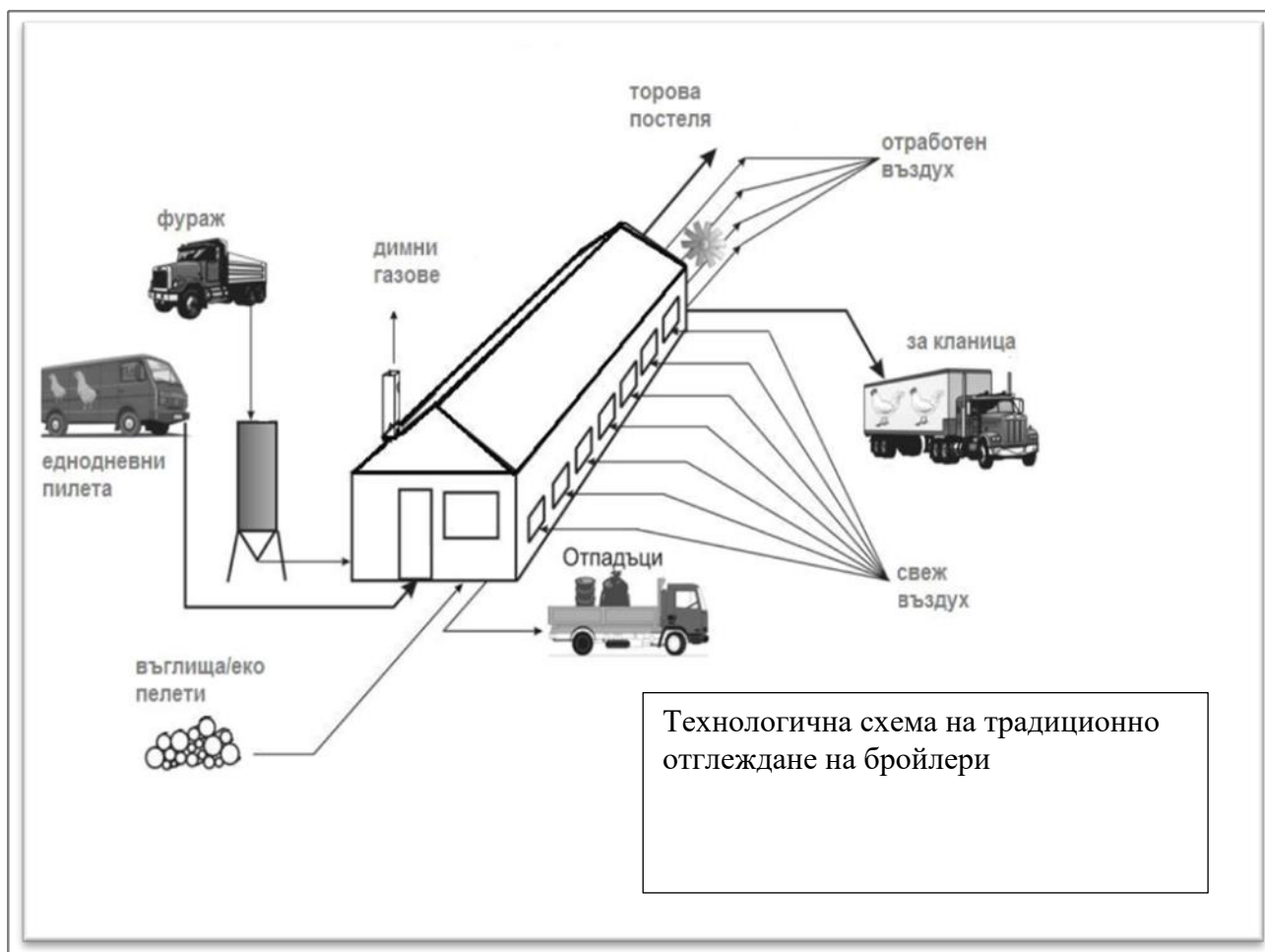
По отношение площадката за съхранение на твърда торова фаза възложителя ще прилага следните мерки за намаляване на емисиите на амоняк:

- покриване на сухтата торова маса с **плътен покрив/ламарина или термопанели/**. Чрез тази мярка се гарантира редуциране на емисиите с до **80 %**. Тази мярка ще осигури съответствие на съоръжението с изискванията на Приложение IX на Протокол към Конвенцията от 1979 г. за трансграничното замърсяване на въздуха на далечни разстояния за намаляване на подкиселяването, еутрофикацията и тропосферния озон (ратифициран със закон, приет от 39-то НС на 20.04.2005 г. - ДВ, бр. 38 от 3.05.2005 г. Издаден от Министерството на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 93 от 22.11.2005 г., в сила за Република България от 3.10.2005 г.).

Тази мярка е категоризирана като категория 1 съгласно Таблица 3 на документ GUIDANCE DOCUMENT ON CONTROL TECHNIQUES FOR PREVENTING AND ABATING EMISSIONS OF AMMONIA.

На следващата фигура е представен технологичния процес, както и неговите консумации и емисии.

Фигура № 3.1.1-2. Технологична схема на производствения процес

4. ОПИСАНИЕ И АНАЛИЗ НА КОМПОНЕНТИТЕ И ФАКТОРИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И НА МАТЕРИАЛНОТО И КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО, КОИТО ЩЕ БЪДАТ ЗАСЕГНАТИ В ГОЛЯМА СТЕПЕН ОТ ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ, КАКТО И ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО МЕЖДУ ТЯХ.

4.1. ТОПОГРАФИЯ. РЕЛЕФ.

4.1.1. Географско местоположение

Община Севлиево се намира в Централна Северна България, на площ от 934,9 км² и е най-голяма в Габровска област. В територията на общината попадат части от Дунавската равнина и Предбалкана, както и най-високите планински масиви на Средна Стара планина. Северната част на общината е разположена върху Севлиевските и Микренски височини с коти (853 м. и 588 м. надморски височини), а най-южната част на Община Севлиево е разположена по стръмните склонове на Централна Стара планина с коти (1400 м. – 2376 м. надморски височини).

В природно отношение се открояват две зони, северна – равнинна и южна – полупланинска и планинска Централната част на общината е разположена в Севлиевското

котловинно поле, което има площ около 400 км² и надморска височина 200 – 220 м. Територията на общината попада във водосбора на р. Росица.

4.1.2. Релеф

Геоморфоложките форми на община Севлиево се характеризират с полупланински и планински релеф прорязан от севлиевската котловина. Севлиевската котловина е изградена от не дълбоки речни тераси с направление юг-север и значителни по обхват долинни разширения със сложна конфигурация. През котловината протичат още реките Росица, Видима, Лопощница и техните притоци. В централната част на котловината е разположен гр. Севлиево.

Района на гр. Севлиево е ограден на север от Севлиевските възвишения (853 м. надморска височина), на запад от понижението “Раздола” до с. Богатово и рид “Кършията” (308,5 м. надморска височина). Близо до гр. Севлиево, на около 1 000 м. в югозападна посока, се намира рид “Ламуклука” (285,7 м. надморска височина).

На юг от гр.Севлиево р.Росица протича през равнинно хълмиста местност, като равнинната част (местността “Малково” (219,8 – 225,9 м. надморска височина) и навлиза в пролома Белия бряг обграден от ридовете “Кушлюва могила” (271,8 м. надморска височина), “Баадълта” (326 м. надморска височина) и “Вълчи трап” (299,1 м. надм. височина), разположени в посока от север на юг. На изток от града релефът е предимно хълмист, като котите са между 194,1 и 259,9 м. надморска височина.

На базата на комплексна характеристика на геоелементите характеризиращи ландшафта в Община Севлиево може да се дадат количествени топографски показатели описани в следващата таблица.

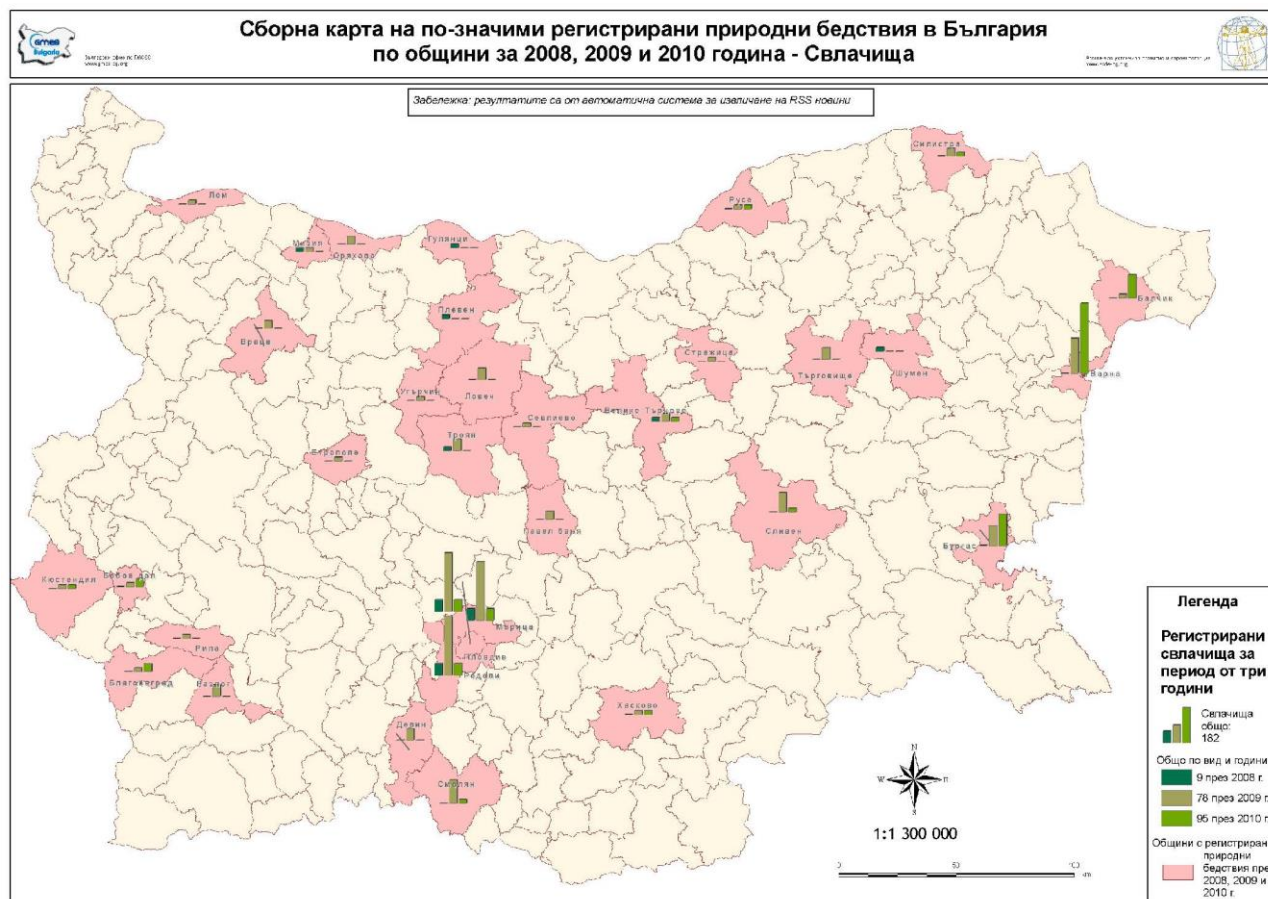
Таблица № 4.1.2. “Количествени показатели на ландшафта в Община Севлиево”

Показател	Количество		
	от	до	средно
Абсолютна височина (м.)	192	2376	-
Абсолютна височина на Севлиевската котловина (м.)	192	226	-
Гъстота на разчленяването (м / 1 км ² .)	1,0	3,5	-
Дълбочина на разчленяването (м / 1 км ² .)	25	650	-
Площ на Община Севлиево (кв. км.)			934
Площ на Севлиевска котловина (кв. км.)			400
Площ на гр. Севлиево (кв. км.)			2,5

Централните и северните части на общината, попадащи в Дунавската равнина обхващат хълмисти равнини и разчленени плата със заоблени форми, просечени на места от дълбоки долове и ровини. Не са регистрирани срутища, свлачища и други ограничителни физико-геоложки явления.

Фигура № 4.1.2.

Реализирането на инвестиционното предложение не предполага въздействие върху топографията и релефа в района. Птицефермата е съществуваща, но не се експлоатира. Площадката е антропогенизирана и не предполага поява на чувствителни рецептори за въздействие.

4.2. КЛИМАТИЧНИ И МЕТЕОРОЛОГИЧНИ УСЛОВИЯ

Районът на община Севлиево попада в умерено - континенталната европейска климатична област. Тя обхваща цялата Дунавска равнина и предпланините на Балкана (до 1 000 m надморска височина), която е под влиянието предимно на северните и северозападни ветрове. Тук са изразени най – ясно параметрите на континенталния характер на климата с високи температури през лятото и ниски – през студените месеци на годината. Температурните амплитуди достигат до 20–25 °С. Амплитудата на средната месечна температура на въздуха има стойности, характерни за умерено-континенталната климатична област.

Съгласно климатичната подялба на България, районът на община Севлиево се отнася към Севернобългарската умерено - континентална климатична подобласт на Европейска континентална климатична област. Климатичните особености за района на разглеждания обект се определят както от разположението на България в умерените ширини на северното полукълбо, така и от орографията на района с характерните елементи от топографията и релефа на Дунавската хълмиста равнина. Комплексът от физикогеографски и хидрометеорологични фактори определя умерено континентален до континентален характер на климата в района на разглеждания обект.

Климатът на общината се отличава с ясно изразен умерено-континентален характер. Основните фактори, обуславящи този тип климат са разположението на общината в югоизточната част на Дунавската равнина и възможността за безпрепятствено нахлуване на северозападни, северни и североизточни въздушни маси. Само южната по-висока част от територията се отнася към планинската климатична област. Климатът се формира главно под влияние на континентални въздушни маси от умерените ширини, които нахлуват предимно от северозапад (по рядко от североизток) и на континентални въздушни маси, формирани над Балканския полуостров. С по-малка честота на нахлуване са трансформираните океански въздушни маси, които нахлуват предимно от северозапад и запад, тропични въздушни маси от юг и на арктични въздушни маси от североизток. Средната продължителност на слънчевото греене е 2204 часа годишно и е по-голяма от тази за страната, благодарение на по-малката средна облачност. Под влияние на релефа умерено-континенталният тип климат е модифициран до известна степен в направление “север – юг”. Влиянието на релефа се изразява и в създаване на условия за увеличаване на облачността и на количеството на падналите валежи в южните части на общината.

Средногодишната температура е 10,5 - 11°C. Средногодишното количество на валежите е в диапазона 700 - 1300 мм. Разпределението по месеци и сезони съответства на типичния за континенталния климат режим с максимум през късна пролет и ранно лято и минимум през късно лято и есен. Характерни за общината са градушките през топлото полугодие, както и интензивните извалявания. Преобладаващите ветрове са западните и северозападните. Това води до снегонавявания, които понякога предизвикват блокиране на транспортните връзки.

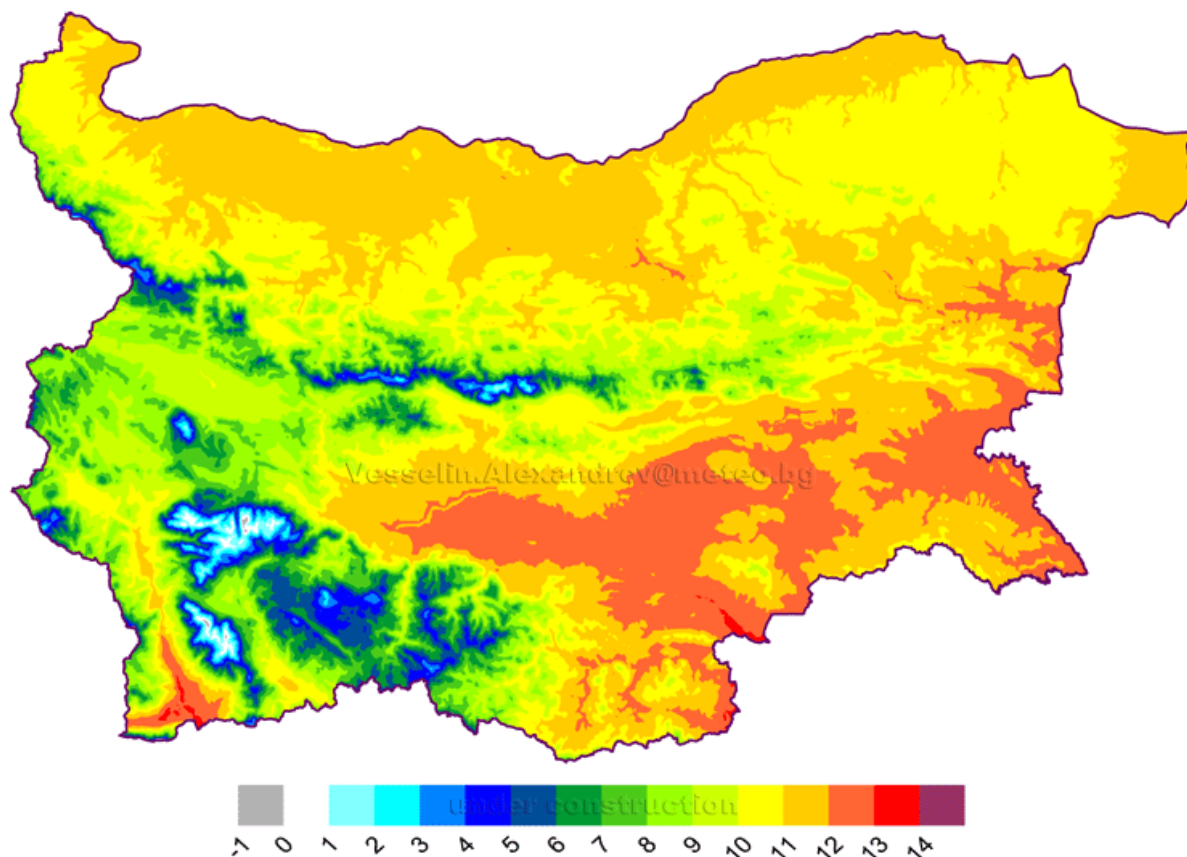
4.2.1. Температура

Температурният режим на общината е типичен за умерено-континенталния тип климат - с горещо лято и студена зима. Района се характеризира със студена зима и сухо, топло лято. Средномесечната температура на най-студения месец (януари) е -3,1° - -1,5°C. Средномесечната температура на най-топлия месец (юли) е +22°C, като по този начин се оформя значителна годишна температурна амплитуда от 21°C. Резкият контраст между зимните и летни условия характеризира климата на община Севлиево като подчертано континентален. Това се потвърждава и от средната годишна амплитуда, която е около 23-24°C. Средно-годишната температура за Община Севлиево е 10,5 °C.

Таблица № 4.2.1-1. Средногодишни стойности на температурата

Показател	Месец												Средно годишно
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Средна температура	-3.1	0.2	4.7	11.4	16.2	19.7	21.5	21.2	16.9	11.4	6.1	0.1	10.5

Фигура. № 4.2.1-1. Средногодишни стойности на температура

4.2.2. Слънчева радиация. Слънчево греене

Слънчевата и космическа радиация са един от факторите, оказващи влияние на екологичното и санитарно хигиенното състояние на селищата. Интензивността на сумарната радиация върху хоризонтална площ е най-голяма през м.юли през първата половина на деня. По сумарна годишна радиация гр. Севлиево попада в зона "B".

Слънчевата радиация е основен климатообразуващ фактор и главен източник на топлинна енергия. Замърсяването на атмосферата в града се отразява върху загубите от биологично активната част на слънчевата радиация. Газовете от двигателите с вътрешно горене и от промишлените и битови обекти интензивно поглъщат ултравиолетовата радиация. От друга страна токсичността на тези газове под действието на същата радиация нараства десетки пъти. Сумарната радиация нараства с височината на слънцето и в часовете около обяд достига максималните си стойности. От значение за прихода и разхода на слънчевата радиация е и прозрачността на атмосферата, която в града понякога значително варира. Продължителността на слънчевото греене има сериозно отношение към компонентите на околната среда. Броят на часовете слънчево греене зависи от дължината на деня, респективно от географската ширина на мястото, облачността и закритостта на хоризонта. Слънчевата и космическа радиация са един от факторите, оказващи влияние на екологичното и санитарно хигиенното състояние на селищата. Интензивността на сумарната радиация върху хоризонтална площ е най-голяма през м.юли през първата половина на деня. По сумарна годишна радиация гр. Севлиево попада в зона "B". Годишната продължителност на слънчевото греене е 2065 часа при сумарна слънчева радиация 3100 MJ/m^2 , което не стимулира вторични химични процеси.

За сравнение станция "Сандански" е с 46 дни годишно без слънчево греене, а станция "Лом" -106 дни годишно. Конкретни данни за слънчевата радиация за ст. Севлиево липсват, поради което са използвани репрезентативни данни за други райони на страната. Сумарната радиация нараства с височината на слънцето и в часовете около обяд достига максималните си стойности. Познаването на светлинния режим в града е тясно свързано с хигиената на труда, експлоатацията на различни технически съоръжения и др.

4.2.3. Облачност

Режимът и характерът на облачността в дадено място е свързан както с режима на валежите и мъглите, така и с количеството слънчева радиация, която достига до земята. Максимумът на слънчевото греене съвпада с минимума на общата облачност през август.

Облачността през зимата е предимно ниска и слоеста, по голяма сутрин и в ранните вечерни часове. От пролетта нататък характерът на облачността се променя - максимумът от сутрешните часове преминава в часовете след обяд. Това е свързано със зачестилата се поява на конвективна облачност след обяд. Нарастването на ниската облачност започва през октомври, когато е и преходът в денонощния ход - от следобеден към сутрешен максимум, който е характерен за зимния период.

4.2.4. Валежи и влажност на въздуха.

Годишните валежи на територията на общината се изменят в диапазона 700 – 1300мм. На територията на общината се запазва характерната за умерено-континенталната климатична област особеност на нарастване количеството на падналите валежи в посока към Главната Старопланинска верига, като най-голяма е валежната сума в южната част на общината, а най-малка в северната.

Вътрешногодишното разпределение на валежите се характеризира с проява на типичен умерено-континентален режим - основен максимум през май-юни и минимум през февруари. В следващата Таблица № 5.5.1-3 са представени средногодишните стойности на валежи, а в Таблица № 5.5.1-4 са представени средносезонните стойности на показателите. Към таблиците са представени и климатични карти на България, отразяващи цитираните стойности на показателите.

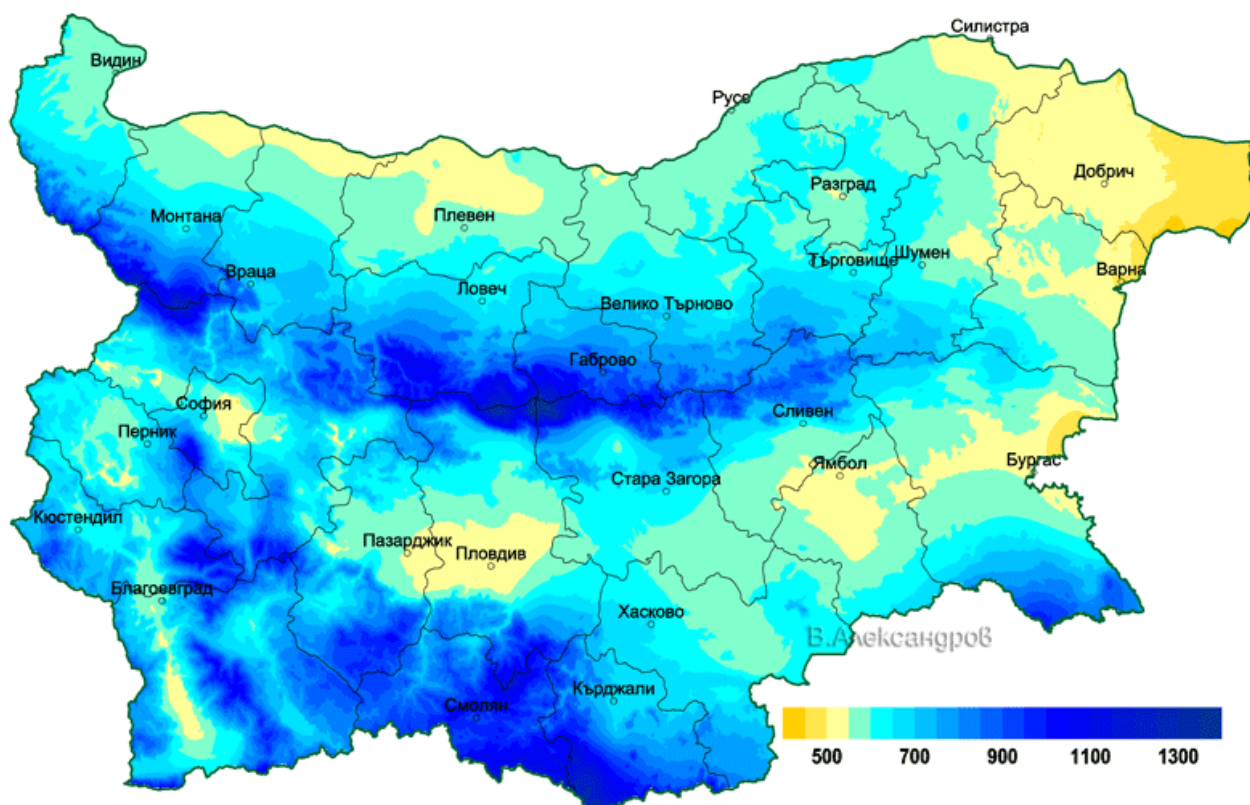
Таблица № 4.2.4-1. Средногодишни стойности на валежи

Показател	Месец												Общо годишно
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Средно количество на валежи	40	33	36	60	95	100	79	56	41	44	43	41	668

Таблица № 4.2.4-2 Средносезонните стойности на показателите.

Показател	Сезон			
	З	П	Л	Е
Средно количество на валежи	114	191	234	128

Фигура № 4.2.4-1. Средногодишни стойности на валежи

Разпределението на валежите потвърждава принадлежността на разглежданата територия към умерено континенталния климат - връх на валежната вълна през май и юни и вторичен минимум през зимата. Но главният минимум - през септември - очевидно е предизвикан от медитеранското климатично влияние. Ако съпоставим валежите от студеното полугодие с тези от топлото полугодие, достигаме до съотношение 0,8:1. Това означава неравномерно разпределение във времето е неблагоприятно обстоятелство за самоочистването на атмосферата.

Снежна покривка се установява през периода ноември – март. Тя пада по-рано и се разтопява по-късно във високопланинска част на територията, където е по-устойчива и по-дебела. Общият брой на дни със снежна покривка се колебае между 90 – 110, с максимална средна десетдневна височина през второ и трето тримесечие на м. януари – 10 - 12 см.

4.2.5. Мъгли

Мъглите са характерно явление за студеното полугодие (октомври – март). Средният брой дни с мъгла за гр. Севлиево е 32. В посока към Главната Старопланинска верига средният брой на дни с мъгла намалява на 23. Месеците декември и януари се характеризират с най-голям брой дни с мъгла 6 - 7 дни, което се отразява неблагоприятно върху показателите за чистота на атмосферния въздух. Продължителността на мъглата е друга основна характеристика. Най-често са мъглите с продължителност до 3 часа и от 3 до 6 часа. Наблюдават се и мъгли с продължителност няколко денонощия. Те затормозяват транспорта, трудовата дейност в много отрасли и водят до повишаване концентрациите на много от замърсителите на приземния въздух. В Таблица 5.5.1-2 са представени средния брой дни с наличие на мъгли.

Таблица № 4.2.5-1. Среден брой дни с наличие на мъгли

Показател	Месец												Общо годишно
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Брой дни с мъгла	6,4	4,2	1,8	0,9	1,3	0,7	0,4	0,5	1,6	6,1	6,2	6,6	73,6

4.2.6. Ветрове. Роза на вятъра.

Важната климатообразуваща роля на атмосферната циркулация се изразява в преноса на въздушни маси с различен географски произход и различни термодинамични свойства.

Режимът на вятъра над територията се определя от редица фактори, основните от които са атмосферната циркулация, формите на релефа, характера на постилащата повърхност. Релефните дадености, отдалечеността от естествени планински възвишения са предпоставка за ветровите процеси. Районът се характеризира като ветровит. Един от климатичните елементи с най-силно влияние върху разпределението на вредните вещества от обекта в атмосферата е вятърът. Представени са многогодишни, сезонни и моментни стойности за параметрите на ветровите процеси в зоната, от които се вижда, че преобладават ветровете от северната/северозападната четвърт - около 50%. От значение в конкретния случай са ветровете със скорост до 10 m/s. Разпределението на тези ветрове е представено в следващата таблица и розата на вятъра за района.

Посоката на ветровете се формира под влиянието на динамични природни фактори, които са характерни за района на Предбалкана. Преобладават северозападните /22.9%/ и западните /21.2%/ ветрове и в по-малка степен северните /13.0%/ и североизточните /14.8%/ ветрове.

Средната годишна скорост на вятъра се колебае между 0.8 и 0.9 м/сек. Най-голяма е средната месечна скорост през зимата (февруари и март), когато достига до 1.4 м/сек., като тези стойности намаляват в посока на Главната Старопланинска верига. Честата повторемост на тихо време и ниската скорост на вятъра са фактори, които забавят самопречиствателните процеси на въздуха. Това е особено характерно за зимния сезон, когато нараства количеството на емитираните вещества в атмосферата.

От гледна точка на възможностите за задържане и натрупване на замърсители във въздуха имат значение случаите на тихо време. Разглежданата територия е сред областите със среден процент на тихо време – 60,1 % от наблюдаваните дни. За разглеждания район случаите с тихо време (скорост на вятъра под 1 m/s) са средно около 48,7-68,9%, т.е. потенциалът на замърсяване е сравнително голям. Един от най-важните климатични фактори, влияещи върху степента на разсейване на атмосферните примеси е честотата на случаите на "тихо" време, когато скоростта на вятъра е под 1 m/s. Районът се намира в област със средна – около 60 % повторемост на тихо време. Само югоизточните, южните и югозападните ветрове са под 10 %, останалите са с почти еднакви проценти (над 10 %), като с най-голяма вероятност са ветровете от северозапад – в 22.9 % от случаите. Най-силни са ветровете от северозапад (3,8 m/s), а най-слаби са от изток и юг (2.3 m/s). През студеният период на годината дните на тихо време надхвърлят 65.0%. Това дава основание за извода, че през 1/3 от дните в годината - 122 дни ветровете не благоприятстват разсейването на замърсителите. Именно през есенно-зимния сезон са замерени най- високи концентрации на фин прах и сероводород в атмосферния

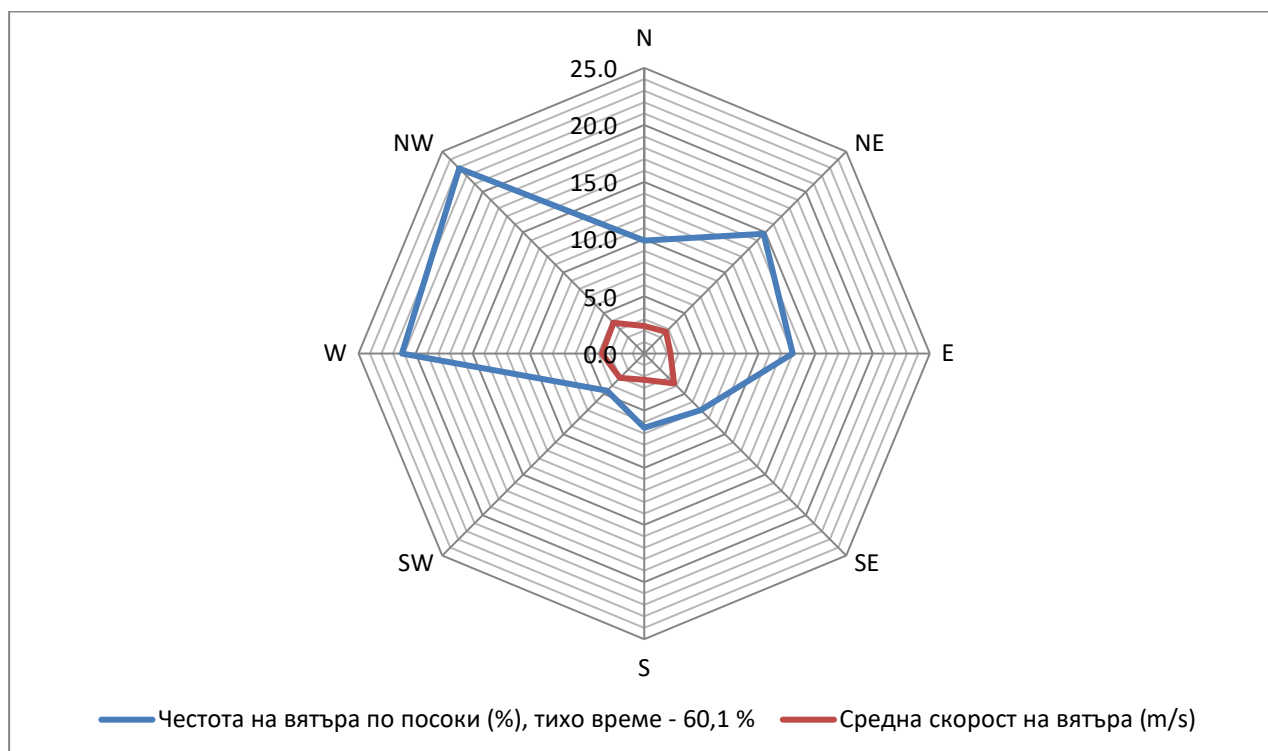
въздух на гр. Севлиево. Обобщени данни за честотата и скоростта на вятъра по посоки са представени в Таблица № 4.2.6-1.

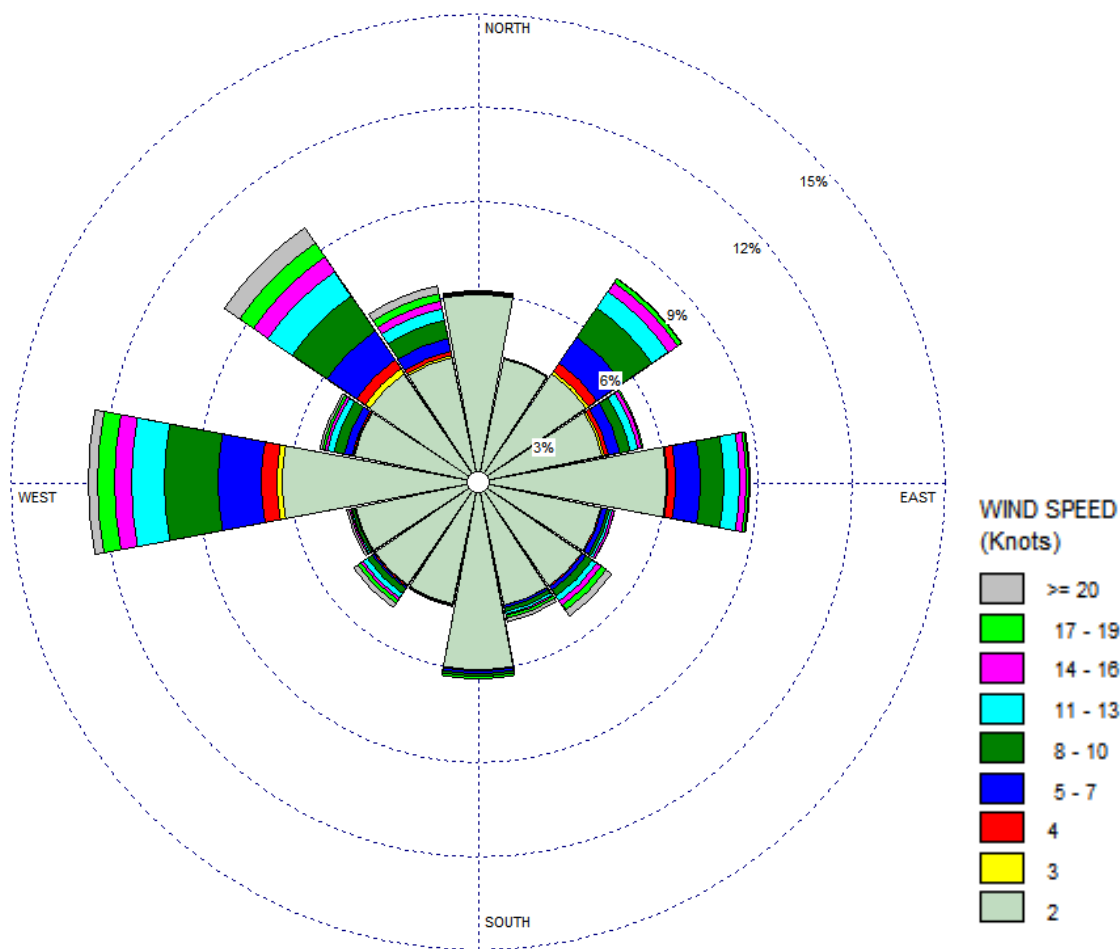
Таблица № 4.2.6-1 Честота на ветровете по посоки

	N	NE	E	SE	S	SW	W	NW
Честота	9.9	14.8	13.0	7.0	6.5	4.6	21.3	22.9
Скорост	2.4	2.7	2.3	3.7	2.3	3.0	3.7	3.8

На фигурата по-долу е показана в общ вид розата на ветровете за района на гр. Севлиево.

Фиг. № 4.2.6-1 Роза на ветровете в района на площадката.

4.3. ВЪЗДУХ.

4.3.1. Характеристика на КАВ

Атмосферният въздух е елемент на околната среда, който оказва пряко и косвено въздействие върху здравословното състояние на човека. Атмосферното замърсяване е проблем на модерното общество, актуален най-вече за големите градове и индустриалните райони.

Опазването на качеството на атмосферния въздух е огромен проблем, който ще доминира в политиката на ЕС и през следващите години. Въздухът няма да стане по - чист единствено чрез стриктен контрол на замърсяването. Това ще изисква задълбочени промени в политиката на ЕС, националните и местните политики като разнообразие на мерки, действия и практики в различните области.

Спектърът от глобални проблеми, изискващ внимание е широк: изчерпването на озоновия слой, киселинните дъждове, нивата на озона и другите замърсители в приземните слоеве, промените в климата.

Тези проблеми действително са много тревожни, но изглеждат отдалечени от ежедневиия живот на хората. За много здравни експерти и гражданите по - важното е директната връзка между качеството на въздуха в населените места и човешкото здраве.

В градските територии са концентрирани голяма част от промишлените дейности, интензивен трафик, но тук са разположени и жилищата на хората. В резултат на това огромното нарастване на замърсяването на въздуха е проблем, който рефлектира върху всеки от нас. И всички ние имаме ролята да участваме в намирането на решение.

Рамковата директива 96/62/ЕС за управление на качеството на въздуха в градовете е ключов елемент от стратегията на ЕС за подобряване качеството на въздуха като цяло. Това налага стриктни изисквания относно извършвания мониторинг за вида и броя на контролираните замърсители, с оглед изготвяне на планове за действие за подобряване качеството на въздуха в средносрочен и дългосрочен аспект. От друга страна информирането на обществеността е основно изискване в Директивата.

Качеството на въздуха е последица от комбинираното действие на много и разнообразни фактори. Метеорологичните характеристики въздействат пряко върху разпространението на замърсителите в атмосферния въздух.

Нивото на замърсяване на въздуха се определя както от количеството емисии от различни източници, така и от характера на разсейването им в атмосферата.

Във връзка с ограничаване на антропогенното въздействие са издавани различни нормативни актове, имащи за цел защитата здравето на човека и на околната среда от отрицателни последици. С тези закони и норми се ограничават:

- ✓ емисии – въз основа на видовете източници се определят допустимите концентрации вредни вещества в т. н. димни газове, които могат да бъдат изпускани в атмосферния въздух – Норми за допустими емисии (НДЕ);
- ✓ имисии – определят се допустимите (граничните) концентрации на вредните вещества, чието наличие в атмосферния въздух не е свързано със здравен риск за населението – Пределно допустими концентрации (ПДК). Пределно допустима концентрация (ПДК) е максималната концентрация на вредно вещество, която за определен период от време не оказва нито пряко, нито косвено вредно въздействие върху човека.

Нормативните документи в българското законодателство, които определят нормите за ПДК за отделните замърсители и съответните им допустими отклонения, намаляващи линейно до съответната година, са:

- Наредба № 14/1997 г. – Норми за пределно допустими концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места;
- Наредба № 9/1999 г. – Норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици и олово в атмосферния въздух;
- Наредба № 4/2004 г. – Норми за озон и алармени прагове за нивата на озон в атмосферния въздух;
- Наредба № 1 /2004 г. – Норми за бензен и въглероден оксид в атмосферния въздух.

Контролът и оценката на показателите за качеството на атмосферния въздух в приземния слой се извършват в съответствие със Закона за чистотата на атмосферния въздух (ДВ бр.45/1996г.), Наредба № 7 за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух

(ДВ бр.45/1999г.), Наредба №12/2010 за норми на серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух и Наредба № 14 за норми за пределно допустими концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населени места (ДВ бр.88/1997г.).

Пределно допустимите концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух са:

- Максимална еднократна - допустимата краткосрочна концентрация в продължение на 30 или 60 минутна експозиция;
- Средноденонощна - допустимата концентрация в продължение на 24 часова експозиция. Получава се като средноаритметична величина от единичните измервания в продължение на 24 часа;
- Средногодишна - допустимата концентрация в продължение на едногодишна експозиция. Получава се като средноаритметична стойност от средноденонощните концентрации, регистрирани в продължение на една година.
- Алармен праг е всяко ниво, чието превишаване е свързано с риск за здравето на населението, включително при кратковременна експозиция и при превишаването на което се предприемат съответните мерки за информиране и предупреждаване на населението в съответните райони.

На територията на община Севлиево няма действащи постоянни пунктове за контрол на атмосферния въздух. Община Севлиево разполага с разработена и приета Програма за намаляване нивата на замърсяване на атмосферния въздух в гр.Севлиево 2015 – 2017 г.

На територията на Община град Севлиево към 2014 г. няма постоянно действащи пунктове за контрол на КАВ. Измерването на нивата на основните атмосферни замърсители (в т.ч. и на ФПЧ10) във въздуха на гр.Севлиево се осъществява от мобилната станция за имисионен контрол на въздуха при ИАОС (РЛ) - Русе по график и на площадка - пункт за мониторинг (ПМ) с местоположение утвърдени от МОСВ. За периода до 2014 г. мониторинга на КАВ в гр.Севлиево е осъществяван от ПМ - „ОБС” намиращ се в централната част на гр. Севлиево на паркинга до сградата на Община Севлиево.

По вид ПМ - „ОБС” гр.Севлиево е градски фонов - за мобилен периодичен имисионен контрол, разположен в застроената част на града, без преобладаващо влияние на емисии от производствени и други дейности.

- Обхват на ПМ – 100 м – 2 км .
- Обект на изпитване - проби от атмосферен въздух.
- Вид на пробите – въздушни проби, пробонабирани на височина 5м.
- Вид на изпитването – серен диоксид, азотен диоксид, азотен оксид, сероводород, въглероден оксид , фини прахови частици (ФПЧ10) и озон.

Данните от измерванията, прогнозите и мерките на изготвената програма са съотносими единствено към територията на гр. Севлиево. Разглеждания район на с. Петко Славейков не попада в обхвата на територията с налични данни за качество на атмосферния въздух.

4.3.2. Прогноза на въздействие.

Очаква се върху качеството на атмосферния въздух да оказват влияние следните емисии.

- емисии от основната дейност – описани са в раздел II „Характеристика на инвестиционното предложение“, т. 3.3 „Въздух“.
- неорганизираны емисии (транспорт и др.) - това са емисии от изгорели газове от транспорт, свързан с основната дейност.

Годишните количества на замърсителите са изчислени в съответствие с утвърдена от МОСВ актуализирана „Методика за определяне емисиите на вредни вещества във въздуха“ (Заповед № РД-165/20.02.2013 на МОСВ), която е изготвена на база ръководство за инвентаризация на емисии - ЕМЕП/CORINAIR Emission Inventory Guidebook - 2006, което е изготвено на база CORINAIR-97 (SNAP97).

В таблицата са описани замърсителите на площадката, техните кодове и емисионни фактори (ЕФ). В таблицата е показан и начинът на изчисляване на количествата на емисиите.

Операторът стриктно прилага практиката за намаляване емисиите на амоняк (NH_3) чрез регулиране на състава на фуражите за животните посредством подходящо съчетание на протеините. Емисионните фактори от това издание на ЕМЕП/CORINAIR обхващат изчисляването като цяло на емисиите от торта в животновъдните сгради, определените места за съхранение (торища) и при използването им като тор в земеделските земи. В следващата таблица са представени изчисления на годишните емисии в kg за отделните вещества отделени от цялата площадка на птицефермата.

Таблица № 4.3.2-1. Изчисляване годишните емисии на замърсителите от площадката на птицефермата след реализиране на инвестиционното предложение

№	Замърсител	SNAP CODE	Емисионен фактор ЕФ, kg/1 брой животно/година	Брой скотоместа	Годишни стойности на емисиите във въздуха kg/y
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (4) x (5)
1	Амоняк (NH_3)	100908	0,6	336 164	201 698
2	Метан (CH_4) чр. Ферм.	100409	0,01		3 362
3	Метан (CH_4)	100508	0,117		39 331
4	Азотен оксид (N_2O)	100908	0,02		6 723

Вентилацията на халетата се класифицира като общообменна въздушна вентилация на работна среда, а не като технологична вентилация, извеждаща технологични газове. По тази причина не е извършено сравнение на концентрациите на замърсителите с НДЕ по Наредба 1/2005 г. Емисиите ще се определят за натоварване на вентилационната система – 100%.

За определяне на зоните на замърсяване от емисиите на вредни вещества е използвана Методика за изчисляване височината на изпускащите устройства, разсейването и очакваните концентрации на замърсяващи вещества в приземния слой на атмосферата – програмен продукт PLUME от 25 февруари 1998г., приета от Министерството на околната среда и водите,

Министерството на регионалното развитие и благоустройството и Министерството на здравеопазването.

Във връзка с извършеното в ДОВОС моделиране дисперсията на емисиите от животновъдните сгради са изчислени и емисиите на вредни вещества в атмосферния въздух от вентилационната система на животновъдните сгради. За целта е използвана и Актуализирана „Методика за изчисляване по балансови методи на емисиите на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферния въздух (съгласно ЕМЕП/CORINAIR 1997 и 2000 г., 3-то издание от м. септември 2004г.)”, утвърдена със Заповед № РД-40/22.01.2008г. на МОСВ. Тази методика позволява разделяне стойностите на емисионните фактори на замърсителите в зависимост от техния произход – Таблица 2. „Емисионни фактори за амоняк (NH₃) за отделните под-дейности, свързани с животновъдството EF kg/1 брой животно/година“ от раздел „код на процес (SNAP CODE) от 100903“.

Таблица № 4.3.2-2. Изчисляване годишните емисии на замърсителите от животновъдните сгради след реализиране на инвестиционното предложение

№	Замърсител	SNAP CODE	Емисионен фактор EF, kg/1 брой животно/година	Брой скотоместа	Годишни стойности на емисиите във въздуха kg/y
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (4) x (5)
1	Амоняк (NH ₃)	100908	0,15	336 164	50 424
2	Метан (CH ₄)	100409	0,01		3 362

От площадката ще се емитират и емисии от съхранението на торови маси в изградените съоръжения. За целта отново е използвана и Актуализирана „Методика за изчисляване по балансови методи на емисиите на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферния въздух (съгласно ЕМЕП/CORINAIR 1997 и 2000 г., 3-то издание от м. септември 2004г.)”, утвърдена със Заповед № РД-40/22.01.2008г. на МОСВ. При извършените изчисления са използвани емисионни фактори за „Складиране извън помещенията“. Получените резултати за количествата на емисиите преди и след реализиране на инвестиционното предложение са представени в следващите таблици.

Таблица № 4.3.2-3. Изчисляване годишните емисии на замърсителите от съхранение на тор след реализиране на инвестиционното предложение

№	Замърсител	SNAP CODE	Емисионен фактор EF, kg/1 брой животно/година	Брой скотоместа	Годишни стойности на емисиите във въздуха kg/y
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (4) x (5)
1	Амоняк (NH ₃)	100908	0,02	336 164	6 723
2	Метан (CH ₄)	100508	0,01		3 362
3	Азотен оксид (N ₂ O)	100908	0,02		6 723

В съответствие с разпоредбите на Чл. 3, пар. 8, Приложение IX на Протокола към Конвенцията от 1979 г. за трансграничното замърсяване на въздуха на далечни разстояния за

намаляване на подкиселяването, еутрофикацията и тропосферния озон (обн. ДВ, 38/2005г.) за съществуващи съоръжения за съхранение на тор, се изисква прилагане на мерки за намаляване на емисиите на амоняк. При оценяване на приетите от възложителя мерки за редуциране неорганизираните емисии на амоняк са взети в предвид посочени в документ GUIDANCE DOCUMENT ON CONTROL TECHNIQUES FOR PREVENTING AND ABATING EMISSIONS OF AMMONIA насоки.

Съществуват няколко метода за намаляване **емисиите на амоняк (NH₃)**, които са подборно разработени в ръководствата за добри земеделски практики. Най-общо те са следните.

Чрез регулиране на състава на храната. По-добро съчетание на протеините в храните. Тази практика зависи от вида на добитъка, който се отглежда (в кой конкретен SNAP CODE между 100901 до 100915 попада). Тази практика води до по-малко намаляване емисиите на амоняк в сравнение със следващата.

Чрез добро стопанисване. Намаляване замърсените с тор повърхности, водещо до намаляване на емисиите. Отглеждане навън може да доведе до намаляване на температурата, а от там и на изпаренията на амоняк от торта.

Система за обработка на торта. Отделяне на твърдата и течна торова фракция. Тази система води до значително намаляване емисиите на амоняк, тъй като от твърдата фракция те са сравнително малко. Компостиране на твърдата торова фракция води до повишаване на емисиите по време на процеса.

Правилно складиране. Покриване на ямите за тор намаляват емисиите на амоняк с около 80%. Тази система се комбинира и с добро стопанисване, т.е. навременно почистване на торта от сградите, съоръжения за бързо отвеждане на течната торова фракция, поддържане на постоянна температура.

По отношение животновъдните сгради възложителя ще прилага следните мерки за намаляване на емисиите на амоняк:

- технология на отглеждане с използване на **добре изолирани сгради с принудителна вентилация, напълно застлан под със сламена постеля и изправни системи за поене**. Чрез тази мярка се гарантира редуциране на емисиите с до **40-90 %**. Тази мярка ще осигури съответствие на съоръжението с изискванията на Приложение IX на Протокол към Конвенцията от 1979 г. за трансграничното замърсяване на въздуха на далечни разстояния за намаляване на подкиселяването, еутрофикацията и тропосферния озон (ратифициран със закон, приет от 39-то НС на 20.04.2005 г. - ДВ, бр. 38 от 3.05.2005 г. Издаден от Министерството на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 93 от 22.11.2005 г., в сила за Република България от 3.10.2005 г.).

Тази мярка е категоризирана като категория 1 съгласно Таблица 11 на документ GUIDANCE DOCUMENT ON CONTROL TECHNIQUES FOR PREVENTING AND ABATING EMISSIONS OF AMMONIA.

По отношение площадката за съхранение на твърда торова фаза възложителя ще прилага следните мерки за намаляване на емисиите на амоняк:

- покриване на сухтата торова маса с **плътен покрив/ламарина или термопанели/**. Чрез тази мярка се гарантира редуциране на емисиите с до **80 %**. Тази мярка ще осигури съответствие на съоръжението с изискванията на Приложение IX на Протокол към Конвенцията от 1979 г. за трансграничното замърсяване на въздуха на далечни разстояния за намаляване на подкиселяването, еутрофикацията и тропосферния озон (ратифициран със закон, приет от 39-то НС на 20.04.2005 г. - ДВ, бр. 38 от 3.05.2005 г. Издаден от Министерството на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 93 от 22.11.2005 г., в сила за Република България от 3.10.2005 г.).

Тази мярка е категоризирана като категория 1 съгласно Таблица 3 на документ GUIDANCE DOCUMENT ON CONTROL TECHNIQUES FOR PREVENTING AND ABATING EMISSIONS OF AMMONIA.

Качеството на атмосферния въздух е състояние на приземния слой на атмосферата, определено от състава и съотношението на естествените ѝ съставки и добавените вещества от естествен и/или антропогенен произход. Характерна тенденция в страната за периода на последните години е значителното намаляване на емисии на атмосферни замърсители. Тази тенденция е следствие главно от спада на промишленото производство и енергопотреблението, реструктуриране на промишлеността и не на последно място, взетите конкретни екологични мерки.

Оценката на качеството на атмосферния въздух е свързана с нивото на замърсяване в разглеждания район. Съществените фактори, оказващи влияние са:

- съществуващия фон в района;
- количеството и състава на емитираните във въздуха вредни вещества;
- метериологичните и климатичните особености на района, спомагащи разсейването на вредните вещества в атмосферата.

Районът на с. Петко Славейков не е включен като постоянен или временен пункт за мониторинг на въздуха от НАСЕМ. Замърсяването на въздуха в района основно се дължи на два вида източници – отоплителни битови инсталации и транспортни източници. По влияние и значимост за района с най-голямо значение са емитерите на вредни вещества от битовото отопление. С по-слабо влияние се характеризира транспортният поток поради изключително ниската интензивност на транспортната дейност.

Влиянието на организирани източници е многократно по-ниско от въздействието на неорганизираните. Класифицирането по вид на емитираните вредни вещества показва, че основни източници на серни оксиди са битовото отопление; източници на азотни оксиди са автотранспортът, битово отопление през зимния сезон; източници на въглероден оксид са битовото отопление през зимния сезон; източници на неорганичен или органичен, производствен или естествен прах са автотранспортният поток, откритите земеделски площи и др.

В раздел 5 на настоящия доклад е извършено математическо моделиране дисперсията на замърсителите в атмосферния въздух. Използвани са утвърдени от МОСВ методики.

Въздействието върху атмосферния въздух представлява индиректно въздействие върху почви, повърхностни, подземни води и човешкото здраве. Прилагането на мерки за редуциране на емисиите на замърсители в атмосферния въздух е от значителна важност за предотвратяване възникването на редица неблагоприятни процеси като еутрофикация, киселяване на почвите, възникване на здравословни проблеми в населението и др.

При значително въздействието върху атмосферния въздух съществува потенциал за взаимодействие с фактор „Човешко здраве“. Във връзка с това в раздел 5 въздействието следва да бъде разгледано и при двата компонента.

4.4. ЗЕМНИ НЕДРА.

4.4.1. Физико-геоложки процеси и явления

Свлачища

Свлачищните процеси не са равномерно разпределени по цялата територия на страната. Те са концентрирани в отделни области, характерни със специфични геоложки и тектонски строеж и са обособени в няколко свлачищни района.

В България са обособени следните свлачищни райони:

- Черноморски свлачищен район;
- Дунавски свлачищен район;
- Предбалкански свлачищен район;
- Подбалкански свлачищен район;
- Софийски свлачищен район;
- Югозападен свлачищен район;
- Родопски свлачищен район.

Предбалканският свлачищен район е с висока съвременна активност. В него са регистрирани общо 520 свлачища, които засягат 161 653 души. Данните показват, че най-голяма е концентрацията на свлачища в Предбалканския и Дунавския райони, както и че в тези райони и делът на засегнатото население е най-голям.

Над 60% от територията на общината се характеризира със слаба и слаба до умерена степен на ерозия. Свлачищата на територията на общината към август 2015 г. са 45 на брой, 9 % от които са стабилизирани, 7 % са потенциални и 84 % са периодично активни.

В землището на с. Петко Славейков са регистрирани следните свлачища:

- GAB29.56037.01 - с. П. Славейково, откос на стена на микроязовира
- GAB29.56037.02 - с. П. Славейково, над преливника на яз. “Под Куза“
- GAB29.56037.03 - с. П. Славейково, над левия бряг на яз. “Под Куза“

Цитираните свлачища са достатъчно отдалечени от площадката на инвестиционното предложение и не представляват риск за реализирането му.

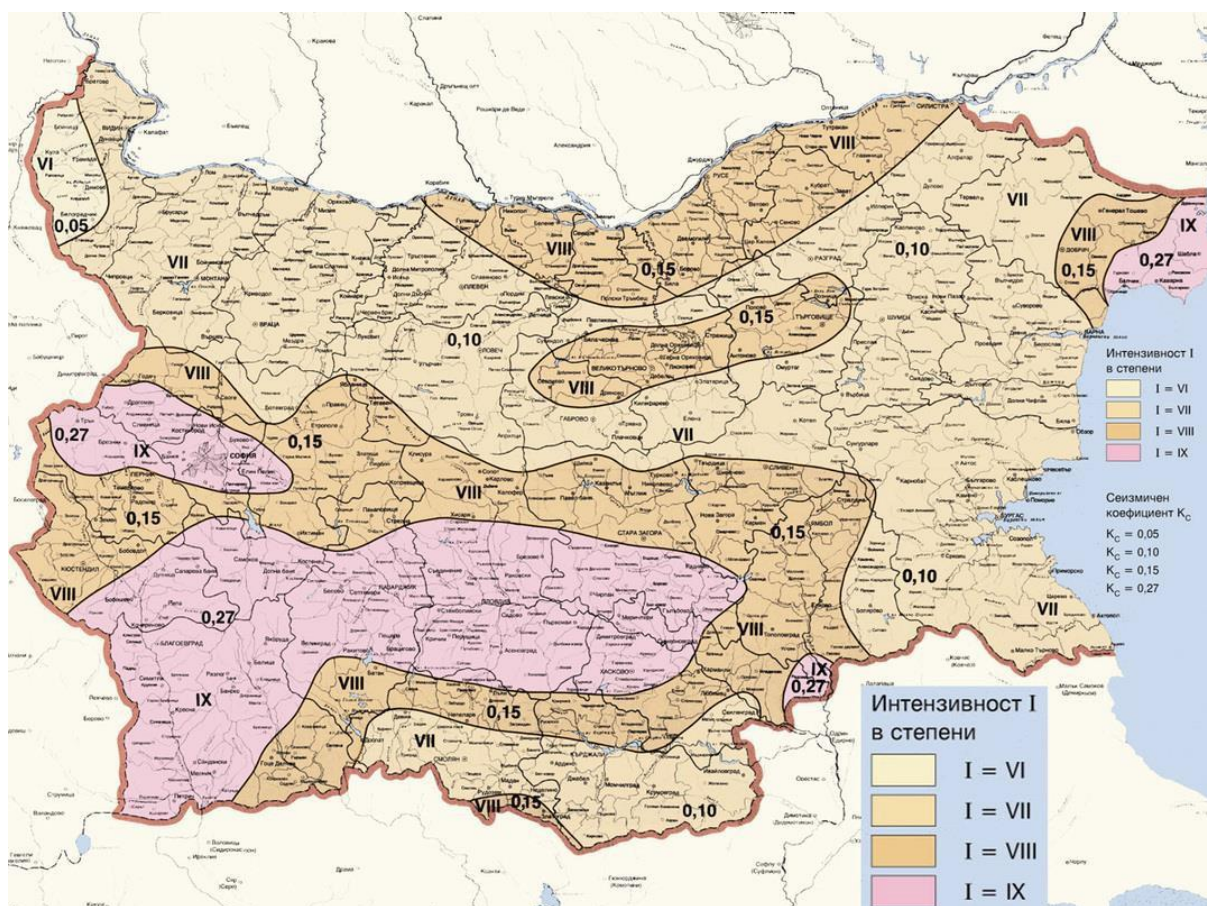
4.4.2. Сеизмичност

Територията на България спада към опасните земетръсни зони на Земята. Страната ни се намира в централната част на Балканския полуостров, който е най-активен възел в Европа от Алпо-Хималайския земетръсен пояс. Земетръсната активност на територията на страната е една от най-ярките изяви на съвременната геодинамика по нашите земи. Дълбочинните разломи и свързаното с тях блоково строене на земната кора са играли важна роля в геоложкото ни развитие. Редица разломи показват и съвременна активност. От началото на плиоцена цялата страна е обект на интензивни вертикални тектонски движения, главно с позитивен знак, комбинирани и със съответни хоризонтални движения.

Установено е, че сеизмичната опасност в България, в това число и в района на община Търговище, се определя главно от сеизмичните източници, идентифицирани на територията на страната, групирани в географски определените основни сеизмични зони: Шабленска, Провадийска, Горнооряховска, Софийска, Маришка и Струмска (Кресненска) и с източник Вранча (Румъния). Относително по-слабо е влиянието на сеизмичните източници Мраморно море (Турция) и Ксанти (Гърция).

Сеизмичната активност в района е много слаба поради липсата на сеизмични огнища и се определя на шеста степен по скалата на Медведев – Шпонхоер – Карник. По-голямо значение има територията от общината до Горно Оряховският сеизмичен център и интензивните огнища, разположени в района на Карпатската дъга. Това има преди всичко значение за относително високото, но незначително по обхват строителство в Севлиево, разположено непосредствено върху ниските речни тераси на р. Вит.

Тектоника

В пределите на Община Севлиево и районите около нея попадат части от три големи тектонски единици – Същински Предбалкан, Преходна зона и Мизийска платформа. Те показват различия както в тектонския си строеж, така и в скалните последователности от горна юра насам.

Същински предбалкан

Севлиевска антиклинала

Севлиевската антиклинала е линейна антиклинална структура с екваториална посока и сложен вътрешен строеж. В пределите района попада нейната ядка, изградена от седиментите на Камчийската свита, и северното ѝ бедро, очертано по разкритията на Горнооряховската свита. В значителна степен то съвпада с Брестнишко-Преславката флексура. Западно от Севлиево се набелязват периклиналният завършек на структурата и съчленяването ѝ с по-западно разположените антиклинали.

Северното бедро на Севлиевската антиклинала по посока на структурата постепенно променя характера си. Западно от с. Идилево то е полегато, като наклоните на пластовете не превишават 25° . Тук границата между ядната и антиклиналата и северното ѝ бедро има разломен характер. На изток наклоните се увеличават, така че цялото бедро, маркирано от разкритията на Горнооряховската свита, придобива флексурен характер.

Търновска антиклинала

Търновската антиклинала е плоска позитивна структура със субекваториална посока, оформена на повърхостта от скалите на Българенската и Еменската свита. Тя се проследява по целия район, като сводовата ѝ част (далеч невинаги ясно изразена) преминава южно от селата Агатово и Горско Калугерово на запад и северно от селата Ново село и Балван на изток. Антиклиналата е асиметрична, като южното ѝ бедро е тясно, по-стръмно и съвпада със северното бедро на Ловешката синклинала на запад и Балванската синклинала на изток. То е силно разломено от система надлъжни разломи, принадлежащи към Брестово-Добромирския разломен сноп. Северното бедро е по-полегато особено в източните райони, където наклоните са от порядъка на единици градуси и това определя значителната му ширина. По тези места цялата анатиклинална структура става по-тясна, силно разломена. Една надлъжна система от дизюнктивни нарушения с разседен (на места до възседен) характер се следи от с. Агатово на изток в землищата на селата Крамолин, Горско Косово, Вишовград.

Ловешка синклинала

Ловешката синклинала се разполага между Брестнишко-Преславската флексура на юг и Търновската антиклинала на север. Синклиналата на запад от с. Добромирка е много плоска с наклони до 10-15° в двете ѝ бедра. Центриклиналният завършек на структурата добре се очертава по разкритията на дебелцовския клин на Еминската свита югоизточно от село Добромирка.

На територията на Северна България Дунавската система за ранно оповестяване на земетресения включва 8 сеизмични станции и 8 алармени системи.

4.4.3. Инженерно-геоложки условия

Стратиграфия

Най-широко развитие на повърхността имат седиментите на долната кредна серия, покрити в северната част предимно от кватернерни наслаги. Само в югоизточната част на картния лист ограничено разпространение имат еоценски скали. Дълбоките проучвателни сондажи разкриват по-ниски нива на мезозоя до долния триас включително. Скали с палеозойска възраст не са достигнати. По такъв начин характеризираните по-долу единици (или литогенетични типове) се намират в стратиграфския диапазон от долния триас до кватернера при значителни отсъствия в горната креда и терциера.

Кредна система

Кредната система в пределите на територията на Община Севлиево е представена само от долната креда. Част от нейните седименти са „интимно” свързани с горнокредните, като изграждат общи литостратиграфски единици. Тук се характеризират единиците, принадлежащи изцяло на долнокредната серия. Те са обособени в 14 свити, от които само една (Салашката свита) няма разпространение на повърхността. Осем от свитите са обособени в Ловешка ургонска група. Тъй като до голяма степен те определят „физиономията” в района, характеристиката им е разгледана с по-голяма степен на детайлност.

Долнокредна серия

Салашка свита

Салашката свита има ограничено развитие в централната част на т.н. Преходна зона, където е документирана в сондажите. В други два сондажа, разположени по на юг, подложката е от Тичанската свита. В южна посока се осъществява хоризонтален преход към нея. Салашката свита е представена от микритни и глинести варовици и мергели, а на места и от слабо доломитизирани варовици. Във вертикална посока се увеличава глинестият компонент и докато долните нива са предимно варовикови, в горните е съществено присъствието и на мергелите.

Камчийска свита

Камчийската свита е разкрита на повърхността в най-южните части на района, принадлежащи към същинския Предбалкан. Покрива се от отложенията на Горнооряховската свита. На север се следи в дълбочина докъм централната част на Преходната зона, като е документирана в сондажите Р-2 Агато̀во и Р-2 Сухиндол. Както и в района на с. Душево (Р-46) с дебелина около 1600 – 1700м.

Специфичната особеност на Камчийската свита е нейната макроритмичност. Тя се обуславя от редуването на дебели (няколко десетки метра) предимно пясъчникови пачки, редуващи се с още дебели (десетки до първите стотици метра) предимно мергелни пачки. В самите пясъчникови пачки се установява ритмичност от по-висок порядък поради присъствието на мергелни слоеве, както и на алевролити. Доминиращият скален тип – пясъчниците, са полимиктови, често литокластични и само в отделни случаи аркозни с глинесто-карбонатна спойка. Те показват масивна или хоризонтална слоиста текстура. Мергелните пачки са по-еднородни, като доминиращи са мергелите до глинестите мергели. Глинестият компонент се увеличава нагоре по разреза и това обуславя присъствието на глинестите мергели в средната и предимно в горната част на свитата. В хоризонтална посока на север количеството и дебелината на пясъчниковите пачки се редуират.

Разпоповски член

Седиментите на Разпоповския член се проследяват като две тесни ивици в западната част на района. Южната ивица е развита между с. Кръвеник и мах. Паздери, а северната-югозападно от с. Батошево към местата южно от с. Столът и северно от с. Лъгът.

Хъневска свита

Контактите на Хъневската свита се наблюдават само в отделни разрези: при с. Кръвеник, където с бърз литоложки преход над Разпоповския член на Камчийската свита идват силно алевроитови мергели на Хъневската свита.

Горнооряховска свита

Горнооряховската свита е най-широко разпространената литостратиграфска единица, като се установява повсеместно и в трите тектонски зони – Същинския Предбалкан, Преходната зона и Мизийската платформа. Освен в повърхностните разкрития тя е установена и във всички сондажи.

Горнооряховската свита е една от „най-монотонните“ по състав. Почти изцяло тя е изградена от мергелни скали, сред които преобладават слабо алевритовите глинести мергели и в по-малка степен чистите мергели. Срещат се редки прослойки от пясъчници и алевролити, а на места – и единични прослойки от глинести варовици. Поради хоризонталните „зацепвания“ с другите единици дебелината на Горнооряховската свита е силно променлива – от 500 в Предбалкана и южната периферия на Мизийската платформа до 1500м в централната част на Предходната зона. Към същинския Предбалкан се отнасят най-южните части на района (Община Севлиево), изградени на повърхността от скалите на Камчийската и Горнооряховската свити, с локално разпространение и на Романската свита.

Кормянска пясъчникова свита

Типовият ѝ разрез се намира по шосето южно от с. Крушево и източно от с. Кормянско. Пясъчниците на Кормянската свита се разполагат с бърз преход над мергелите на Горнооряховската свита, а се покриват от варовиците на Крушевската свита, като границата литоложки е добре изявена. По повърхностните разкрития добре се следи изклинването ѝ на изток, а по сондажни данни – и на север. На юг тя се съчленява хоризонтално с основата на Романската свита.

В строежа на Кормянската свита главна роля играят пясъчниците и алевролитите. Глинестите скали, представени обикновено от алевроитови глинести мергели, се срещат често в долната част на разрезите. Кормянската пясъчникова свита има баремска възраст.

Крушевска варовикова свита

Типовият ѝ разрез се намира в северния край на село Крушево.

Разкритията на Крушевската свита се следят като тясна непрекъсната ивица с посока запад-изток, която пресича целия район в южната му част от землището на с. Градище до това на с. Пушево. По данни от сондажите много бързо на север от ивицата на разкрития, Крушевската свита изклинва. Тя е изградена от варовици. На места, както при мах. Кална кория, в тялото на свитата се вклиняват пластове от пясъчници. В самия типов разрез се установява последователност, в която в долните части преобладават афанитови и пахиодонтни варовици, които нагоре се сменят от оолитни, а горните нива са изградени от биогенни. Дебелината на Крушевската свита е в тясна зависимост от нейния състав и е от порядъка на 70м. Крушевската варовикова свита има баремска възраст.

Еменска варовикова свита

Разкритията на Еменската свита заемат обширни площи в южната половина на района и особено в по-източните райони, където нараства дебелината на свитата и тя става по – компактна. Еменската варовикова свита представлява геоложко тяло с много сложна конфигурация. Два от клиновете на Еменската свита са с по-големи размери. Поради това те са именувани и разпространението им е показано на геоложката карта. Долният клин е означен като Дебелцовски, а горният – като Младенски. На север единицата изклинва, като се замества от мергелите на Горнооряховската свита.

В състава на Еменската свита преобладават чистите светли порцеланови варовици. Те са до такава степен характерни за Еменската свита и в същото време са редки за останалите

варовикови свити, че могат да се разглеждат като „индексов” скален тип. Варовиците на „индексовия” тип изграждат значителна част от основното тяло на свитата. Те рязко доминират в Младенския и обединения Дебелцовско-Младенски клин. Най-голяма пъстрота на състава се установява западно от село Добромирка, където присъстват и пластове от теригенни скали. Поради сложната конфигурация на тялото на Еменската свита дебелината ѝ е променлива с тенденция към пълно изкливане на север. Сумарната ѝ стойност, включваща и клиновете, достига 400м. Дебелцовският клин и значителна част от Дебелцовско-Младенския принадлежат на баремския етап, докато по-високите нива са аптски.

Белоречка теригенна свита

Свитата има сравнително ограничено развитие между селата Агато̀во и Михалци.

Деветашка варовикова свита

Свитата е изградена от разнообразни варовици, които най-често са светли и безцветни и твърде чисти от към теригенни примеси. В сред тях съществена роля играят типичните ургонски варовици. Биоконструирани варовици са особено добре развити в района на с. Крамолин. Спомагателните разрези при село Горско Сливово и Крамолин. Дебелината на свитата е над 150м. с тенденция към редуциране до пълно изкливане на север.

Деветашката свита има аптска възраст. Делувиалните отложения са широко разпространени в подножието на склоновете и по речно-овражната система. Представени са от пясъчливи глинни, в основата с ръбести чакъли и скални късове с глинесто-пясъчлив запълнител, припокриващи различни по стратиграфия и литология седименти. Дебелината им варира от 1-2m до 9-10m (в района на с. Дамяново, Агато̀во, Кормянско и др.).

Алувиално-пролувиалните отложения изпълват ограничени по площ долини и уширения в средните и горни течения на р. Росица и притоците ѝ. Представени са от чакъли с пясъчливо-глинест запълнител, на места припокривани от маломощни глинни с обща дебелина 1-3m. Формиралите се порови, ненапорни, пресни подземни води са с незначителни ресурси, подхранват се от инфилтрация на валежни, скатови и речни води, а се дренират изключително от реките. Най-голямо практическо значение за община Севлиево имат подземните води в алувиалните отложения на р. Росица след вливането на р. Видима, които образуват алувиална равнина (Севлиевска котловина) с обща площ 20-25km², пресечена от р. Росица. Алувиалните отложения изграждат терасния спектър на реката – ниска и висока тераса с еднотипен дву (три) слоен литоложки разрез: върху долнокредни непроницаеми мергели (долен съвършен водоупор) залягат чакъли с пясъчлив запълнител до пясъци с чакъли и чисти пясъци, припокривани от глинесто-пясъчливи материали с варовити ядки (горен несъвършен водоупор).

По данни от многобройни шурфи, сондажи и шахтови кладенци дебелината на чакълесто-пясъчливите отложения в дясната тераса варира от 1.1m до 4.5m, като от юг на север расте, и е средно 2-3m; на покривните глинни е от 1.0m до 3.5m, като нараства към ската, а общата дебелина на алувия е около 5.0-5.5m. В лявата (по-широка) тераса дебелината на долния слой е 1.5-3.9m, на покривката – 2.0-5.3m, общата мощност на алувия е 4.3-9.4m (по-голяма е във високите тераси) и е средно около 6m.

Кватернер (Q). Кватернерните отложения изграждат покривката в района и имат широко площно разпространение. Представени са от делувиално-елувиални глини и алувиални чакълесто-песъчливи и глинести отложения.

Алувиалните отложения се срещат в участъците с развити речни тераси по долината на р. Паничарка. Представени са повсеместно от грубо зърнести чакъли и валуни с песъчливо-глинест запълнител. В отделни участъци чакълесто-песъчливият хоризонт е покрит от песъчливи глини с дебелина до 2 – 2,5 m. Общата мощност на алувиалните отложения рядко надвишава 5 m. Делувиално-елувиалните отложения в района изграждат покривката от склоновете и билните заравнености. Представени са от прахови до прахово-песъчливи глини, на места с включения от ръбести скални късове. Имат твърде променлива дебелина – от 1 – 2 m до повече от 10 m.

4.4.4. Подземни богатства

На територията на община Севлиево са установени находища на обикновени и огнеупорни глини, които са основа за производство на тухли, керемиди, цигли, капаци и др. строителни материали. В близост до площадката на инвестиционното предложение не са разположени подобни находища.

4.4.5. Прогноза за въздействие

Инвестиционното предложение не предполага въздействие върху земните недра в района. Компонентът не е разгледан в детайли с настоящия Доклад за ОВОС.

4.5. ВОДИ.

4.5.1. Хидрология. Повърхностни води.

В хидроложко отношение района на инвестиционното предложение попада във водосборната площ на повърхностно водно тяло BG1YN400R003 „Росица YNRWB03“, поречие на р. Янтра, попадащо в обхвата на управление на Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски район (БДДР). Местоположението на водното тяло е представено на Фиг. П.2.1.1-1 и Фиг. П.2.1.1-2.

Фиг. № П.4.5.1-1. Карта с нанесени повърхностни водни тела

Положението на водосборната област на р. Янтра е определено с географските координати между $42^{\circ} 40'$ и $43^{\circ} 40'$ с. ш. и между $24^{\circ} 45'$ и $26^{\circ} 30'$ и. д. Поречието заема части от Плевенска, Русенска и Шуменска област и е ограничено от запад с поречие Осъм, от изток с поречие Камчия и Русенски Лом и от юг със Стара планина. Водосборната област има площ от 7869 кв. км.

Река Янтра е дълга 285 км и води началото си от подножието на връх Х. Димитър при кота 1340 м н. в. и координати на извора $42^{\circ} 44' 20''$ с. ш. и $25^{\circ} 25' 80''$ и. д. До Търново реката тече в североизточна посока, след това, като завива на изток, прави остър десен завой и приема северна посока, която посока запазва до вливането си в Дунав под с. Кривина. Координати на устието $43^{\circ} 38' 20''$ с. ш. и $25^{\circ} 34' 40''$ и. д. с кота 18 м.

Поради силното си лъкагушене особено в средното и долното течение Янтра има голям коефициент на извитост – 3,1 и малък среден наклон – 4,6 ‰. Ниските стойности за гъстота на речната мрежа, характерни за двете съседни източни поречия Вит и Осъм, са налице и при поречие Янтра. Гъстотата на речната мрежа за главната река е 0,7 км/км², а за нейните притоци варира между 0,3 км/км² (р. Елийска) и 1,5 км/км² (р. Острешка). От всичките - тридесет притока с дължина над 10 км едва девет имат гъстота на речната мрежа над единица. При поречие Янтра влияние върху малката гъстота на речната мрежа оказват не толкова формата на водосборната област и броят на притоците, колкото малката надморска височина на цялата водосборна област (470 м) и в частност малката надморска височина в началото и при горното течение на реките в поречието.

Средният найлон на реките е в границите между 10,6 ‰ за р. Лефеджа при с. Бреговица и 48 ‰ за р. Плачковска. Изключение правят само четири притока със среден наклон между 71 ‰ и 124 ‰ (р. Козята).

По-значителни притоци са: р. Росица – с дължина 164 км и водосборна площ 2265 км², р. Лефеджа – дължина 92 км, площ 2424 км², р. Джулюница – дължина 85 км, площ 892 км², и пр.

В горния дял на поречие Янтра са характерни високите планински ридове и върхове на Стара планина. Теренът е със спокойни релефни очертания – заоблени вододелни била и хребети. Последното се дължи на еднообразния петрографски състав на скалите и тектонската обработка, което е позволило да се стигне до еднаква степен на напредък в ерузираното. Голямата лабилност на основните скални породи, представени главно от мергелни пясъчници по отношение действието на атмосферните агенти, е допринесла да се получат в този район голямо разчленяване на терена от силно развитата и дезориентирана хидрографна мрежа. Тук се е получило разчленяване и до известна степен замъгляване на верижния характер на планинските ридове, който е така типичен за янтърския дял на Предбалкана.

Средищните дялове на Предбалкана имат по-скоро характер на хълмисти възвишения и невысоки планински ридове, достигащи не повече от 500 до 600 м височина. Но макар и с неголяма надморска височина благодарение типа на тектонските структури, изграждащи тези отдели от проучваната област, тук са налице силно изразителни релефни очертания със стръмни до отвесни скатови откоси. Типичните за тази област морфо-орографски форми, даващи облика на северния янтърски дял от Предбалкана, се явяват дългите почти успоредно редуващи се хълмисто-планински възвишения и ридове с посока почти изток – запад. Спокойните юротипни тектонски типове са позволили оформяването на теренните очертания, както и долинните връзвания да се сведат до строга закономерност. Разглеждана в цялост, тази зона от поречието на Янтра показва, че почти всички основни орографски единици строго следват тектонските структури, като се простират почти успоредно на Главната Старопланинска верига. В долното си течение р. Янтра пресича Дунавската хълмиста равнина. Тя се характеризира с плоско заоблени ниски хълмове, височината на които с приближаване към Дунав намалява.

Горите в поречието заемат 28 ‰ от цялата водосборна област, т. е. към 2250 кв. км. Те са предимно два вида – букови гори и широколистни нискостеблени. Буковите стари вековни и непроходими гори образуват един непрекъснат пояс, широк от 3 - 10 км, който се простира по цялото било и по високите склонове на Стара планина, като се почне от Ботев връх и се стигне до гр. Котел. Другият вид преобладаващи гори, именно нискостеблените, заемат понископланинските и предпланински дялове на Стара планина и равнинните части на водосборната област.

Последните са групирани в отделни гори с площ между 1 и 60 кв. км, като по-значителни от тях се намират във водосборната област на р. Лефеджа. Така залесеността към хидрометричната станция Водолей на р. Росица е 27 ‰, а към х. м. станция Бреговица на р. Лефеджа е 42 ‰. От вливането на р. Лефеджа до устието на р. Янтра залесеността значително намалява, като се простира главно от дясната' страна на реката. След с. Полско Косово до устието басейнът е напълно обезлесен.

Река Янтра води началото си от така наречената Голяма поляна под връх Атово падале. Водите си черпи от шест неголеми извора, които се събират в една глава (образуват общ извор) с диаметър около 3,5 м. Дебитът на този извор е около 30 л/сек.

От извора на р. Янтра до вливането в нея на р. Бяла коритото на реката е доста стръмно и е с наклон приблизително 30 %. Реката е много буйна, изпъстрена е с доста водопадчета, шумна и пенлива. Коритото ѝ е покрито с доста камъни с различни размери; а самото дъно е от скален произход. Реката тече в много дълбок дол, като склоновете на басейна са много стръмни и почти целите са залесени.

Залесеността е предимно от букови гори. От Горското държавно стопанство „Сапатовец“ (при вливането на Бялата река в р. Янтра) надолу реката променя характера си както по отношение на коритото си, така също и по отношение на режима.

Коритото се разширява и достига до 20 м ширина и има доста стръмни брегове на височина до 3 м. Басейнът на реката е с непълна залесеност. Дъното е чакълесто, като на известно протежение по реката съществуват скални участъци. Течението в сравнение с горния участък е по-спокойно, но все пак още е доста шумно. Долината на реката на този ѝ участък е доста широка и почти цялата е заета от обработваеми площи. Склоновете на басейна са по-полегати и са с наклони около 30°. Залесеността им е около 80 %.

След г. Априлово докъм гр. Габрово р. Янтра навлиза в горната част на средното си течение. Коритото на реката тук достига до 40 м ширина. Бреговете са отвесни с височина до 2 м, а на няколко места (района на с. Етър) реката, получава значителни оширения, като бреговете изчезват и се заместват със слабо наклонени плоскости (поляни). Дъното ѝ е покрито с чакъл и пясък.

Залесеността на басейна в този участък не е плътна и достига до 60%. Водите вече текат доста успокоено, без шум и без големи скорости.

От гр. Габрово до с. Самоводене р. Янтра протича през долната част на средното си течение. Излизайки от гр. Габрово, р. Янтра е оформена вече като голяма река вследствие на няколкото притока, които вливат в нея доста вода. Долината ѝ е доста широка и почти цялата се заема от обработваеми площи. Коритото на реката достига до 60 - 80 м и е оградено със сравнително високи брегове (до 3 м). По дъното му вече не се наблюдават камъните, характерни за горното ѝ течение, а е покрито с дребен чакъл и пясък. Скоростите са доста успокоени и течението е слабо, вследствие на което се срещат вирове, острови и пр.

Десните оградни възвишения на водосборната област от гр. Габрово до вливането на р. Дряновска са залесени с широколистни нискостеблени гори (габър, бряст, дъб и др.) и са прошарени с обработваеми площи и овощни градини. Залесеността тук е приблизително 60 %.

Левите оградни възвишения почти изцяло се обработват от местното население. Залесеността с нискостеблени широколистни гори е много слаба и възлиза приблизително на около 10%. От гр. Търново надолу до към с. Раданово р. Янтра навлиза в своето долно течение. Напречният профил на долината е разлят, трапецовиден. Тук течението е напълно спокойно и тихо. Коритото се доста разширява, като в района на с. Темниско и с. Долна Оряховица надминава 100 м. На много места реката тече по няколко ръкава, между които е израснал едър ракитак и върбалак. На места бреговете достигат до 4,0 м, а на места са толкова ниски, че с

много слаб наклон се съединяват с прилежащите обработваеми площи. Главно в участъка между с. Темниско и Долна Оряховица реката силно меандрира. Дъното на реката е пясъчливо-чакълесто. Долината в най-долното течение на реката все по-ясно приема трапецовиден профил.

Десните оградни възвишения на водосборната област (около Горна Оряховица) са голи баири. Малко по-ниско се забелязват малки площи от храсти и тръни. В по-ниската си част склоновете на водосборната област се използват от местното население за засаждане на лозя, овощни градини и пр.

Цялата долина в тази част е заета от обработваеми площи, които достигат почти до билата на левите оградни възвишения. При такъв характер на водосборната област реката се влива в р. Дунав.

По размер на водосборна площ поречието на р. Янтра е второто по големина в Дунавския район след този на р. Искър. Водосборната област на р. Янтра и притоците ѝ граничи на запад с поречието на р. Осъм, на изток с това на р. Русенски Лом и на р. Камчия, на север с р. Дунав, а на юг със Стара планина. Река Янтра има тридесет притока с дължина над 10 км. По големи от тях са: р. Росица дълга 164 км. и водосборна площ 2 265 кв.км., р. Стара река (р. Лефеджа) - 92 км. с площ 2 424 кв.км., р. Джулюница - 85 км. с площ 892 кв.км. и др.

Гъстотата на речната мрежа в поречието варира. За р. Янтра тя е 0.7 км/кв.км., докато за притоците се движи в граници от 0.3 км/кв.км.(за р. Елийска) до 1.5 км/кв.км (за р. Острецка).

Средната надморска височина за цялата водосборна област е 470 м., а средният наклон се изменя от 10.6 ‰ (за Стара река) до 48 ‰ (за р. Плачковска). По-големи са наклоните на реките в горното течение (от 71 ‰ до 124 ‰). Река Янтра има в горното си течение среден наклон около 34 ‰, докато при устието стига до 0.25 ‰, където се характеризира и с голям коефициент на извитост (около 3.1)

Залесеност

Горите в поречието заемат 28 % от цялата водосборна област, т. е. към 2250 кв. км. Те са предимно два вида – букови гори и широколистни нискостеблени. Буковите гори образуват един непрекъснат пояс, широк от 3 - 10 км, който се простира по цялото било и по високите склонове на Стара планина, като се почне от Ботев връх и се стигне до гр. Котел. Другият вид преобладаващи гори, нискостеблените, заемат по-нископланинските и предпланински дялове на Стара планина и равнинните части на водосборната област.

Последните са групирани в отделни гори с площ между 1 и 60 кв. км, като по-значителни от тях се намират във водосборната област на р. Лефеджа. От вливането на р. Лефеджа до устието на р. Янтра залесеността значително намалява, като се простира главно от дясната страна на реката. След с. Полско Косово до устието басейнът е напълно обезлесен.

Долина и корито на р. Янтра

Река Янтра води началото си от така наречената Голяма поляна под връх Атово падале. Водите си черпи от шест неголеми извора, които се събират в една глава (образуват общ извор) с диаметър около 3,5 м. Дебитът на този извор е около 30 л/сек.

От извора на р. Янтра до вливането в нея на р. Бяла коритото на реката е доста стръмно и е с наклон приблизително 30 ‰. Реката е много буйна, изпъстрена е с доста водопадчета. Коритото ѝ е покрито с доста камъни с различни размери, а самото дъно е от скален произход.

При гр. Габрово р. Янтра навлиза в горната част на средното си течение. Коритото на реката тук достига до 40 м ширина. Бреговете са отвесни с височина до 2 м, а на няколко места (района на с. Етър) реката, получава значителни уширения, като бреговете изчезват и се заместват със слабо наклонени плоскости (поляни). Дъното ѝ е покрито с чакъл и пясък.

След гр. Велико Търново р. Янтра навлиза в своето долно течение. Дъното на реката е пясъчливо-чакълесто. Влива се в р. Дунав при с. Кривина.

Съгласно изготвената риск оценка в ПУРБ 2010-2015 г. на повърхностните водни тела има дванадесет тела в лошо екологично състояние, четири от тях са разположени на р. Янтра, а останалите на нейните притоци, р. Росица, р. Негованка, р. Бохът, р. Магър, р. Бюк дере и р. Дряновска.

Проблемите, водещи до недоброто им състояние са в резултат на органични замърсители, опасни вещества и замърсяване с нитрати и са предизвикани от зауствания на пречиствателни станции за отпадъчни води, отпадъчни води от селищни канализации без пречистване, индустриални предприятия, селскостопански дейности.

Оттока на реките във водосбора на р. Росица е вследствие валежите и снеготопенето над водосборната зона, като се наблюдават сезонни максимуми и минимуми.

Вътрешногодишното разпределение на оттока в поречието на р. Росица е обусловено от сезонните изменения на климатичните фактори във водосборния басейн на р. Росица. Пълноводието на р. Росица настъпва през периода март – юни, когато пролетното снеготопене се съчетава с падналите върху водосбора валежи. Във високопланинската част на водосбора на височина над 1500 m трайна снежна покрива се задържа до края на март. Пълноводието на реката се прекратява в края на м. юни, като след това започва лятно-есенното маловодие. В по-ниските части на водосборния басейн на реката и нейните притоци пълноводието се измества назад с около един месец към зимата.

Максималното средномесечно водно количество за р. Росица при с. Валевци е 17,5% и се проявява през месец април, докато при гр. Севлиево то протича през месец май. Минималните средномесечни водни количества протичат през месец октомври и са съответно 3,1% и за двата пункта.

Таблица П.4.5.1-1. Процентно разпределение на оттока на р. Росица и р. Видима

№	Река/ пункт	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год. сума
1	р. Видима с. Видима	3,92	4,53	7,72	15,96	20,41	14,83	8,55	5,38	4,06	3,71	4,94	5,97	100
2	р. Росица с. Валевци	5,88	9,07	12,22	17,49	15,72	11,21	7,07	4,21	3,19	3,10	4,46	6,54	100
3	р. Росица гр.Севлиево	5,91	9,77	12,58	15,65	16,22	12,77	7,46	4,10	3,64	3,06	3,58	5,46	100

*Източник: Генерална схема за използване на водите на поречието на р. Янтра

Таблица № П.4.5.1-2. Измерени водни количества поречие р. Росица Измерени водни количества поречие р. Росица за 2004 г. куб. м/сек

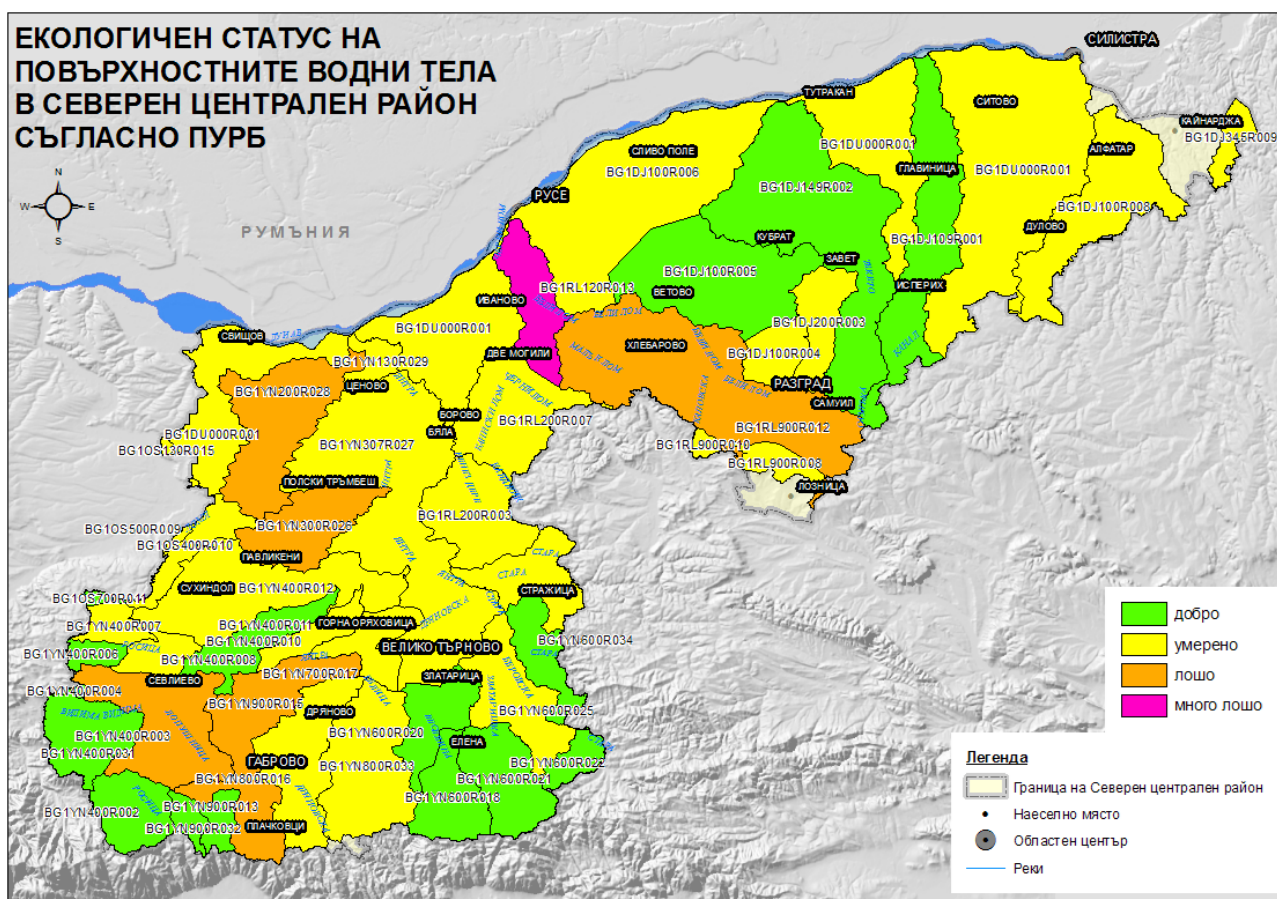
Река	Пункт	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Росица	Севлиево	4,80	23,76	9,88	8,80	8,80	14,68	3,38	9,96	1,30	3,78	14,93	7,24
Росица	Поликрайще	5,88	6,23	9,17	2,51	2,90	10,93	7,89	8,47	4,78	3,76	7,11	7,11

*Източник: Доклад Басейнова Дирекция Плевен 2005 г.

В хидрогеоложко отношение Севлиевската котловина и в речната тераса на р. Росица се определят с висока проводимост – над 500 m²/d. Експлоатационните ресурси на котловината се оценяват на 500 – 650 l/sec (15,8 – 20,8 x 10⁶ m³). Естествените ресурси са оценени на 500 до 700 l/sec при отточен модул 12 – 17 l/sec/km².

Като неводоносна се определя територията на общината разположена на запад от Севлиевската котловина.

Фигура П.4.5.1-2. Екологичен статус на повърхностните водни тела

*Източник: Регионален план за развитие на Северен централен район за периода 2014–2020 г.

На територията на общината липсват естествени езера. Най-голямото хидротехническо съоръжение в община Севлиево е язовир „Александър Стамболийски“. Разположен е до с.

Горско Косово на територията на областите Габрово и Велико Търново. Отстои на 13 km от гр. Сухиндол, на 3,3 km от гр. Севлиево и на 50 km от гр. Велико Търново. Общата му дължина от началото при гр. Севлиево до изградената язовирна стена до с. Горско Косово е 18 km. Язовирната стена е от каменно-зидан тип. Височината ѝ от основата е 66 m, дължината по короната ѝ – 300 m. Стената е строена по немски проект, създаден преди Втората световна война. Той е първият голям язовир в България, построен в периода 1940 ÷ 1953 г. и водното му тяло има следните основни характеристики:

При построяването на язовир „Александър Стамболийски” са прихванати водите на реките Росица и Видима.

Водосборната област на язовира е 1478 km². Водохранилището му разполага с:

- Завирен обем – 220 млн. m³;
- Полезен обем – 200 млн. m³;
- Най- високо водно ниво – 190.75 m;
- Най- високо работно водно ниво – 185 m;
- Най- ниско работно водно ниво – 164 m;
- Залята площ – 11,44 кв. км.

Повърхностно водно тяло BG1YN400R003 „Росица“ е определено като тип BGTR13, поречие на р. Янтра е оценено в лошо екологично състояние, съгласно ПУРБ за Дунавски район 2010 – 2015 г. Водното тяло е включено в Приложение № 5.2.1.1 „Изключения за повърхностните водни тела категория реки, за етапно постигане на целите за опазване на околната среда“ от раздел 5 към ПУРБ за Дунавски район. Химичното състояние на водното тяло е оценено като „добро“. За екологичното състояние е поставена цел „Предотвратяване влошаването на екологичното състояние и постигане на добро“ със срок 2021 г., а като цел за химичния статус е поставена „Запазване и подобряване на доброто химично състояние“ със срок 2015 г. Общото състояние на водното тяло е оценено като „добро“ със срок до 2021 г. Като показател, който ще бъде приведен в добро състояние е посочен „БИ (органични замърсители). Вид на изключението за това повърхностно водно тяло е определено „Етапно постигане на целите за опазване на околната среда“, а като причина за изключение от целите за опазване на околната среда е определено „Естествените условия не позволяват подобряване на състоянието на водното тяло в определения срок“.

Естествените условия са свързани с ниската самопочистваща (регенерираща) способност на водните тела. Естествената регенерация на водоприемниците е сложен процес от химични, физични и биохимични процеси, като състава на замърсяващите вещества определя същността на самопочистването. Едновременно с разреждането на замърсяващите вещества след вливането им във водните тела може да се създадат условия за утаяване на част от грубо суспендираните замърсители. При утаяването на водата се остраняват част от замърсяващите вещества – намалява се тяхната концентрация, което е равностойно на самопочистване. Суспендираните замърсители във водните тела, особено от органичен произход, се използват от обитателите на водните басейни.

Планктонът се намира в суспендирано състояние и пасивно се движи във водата, като използва за храна замърсяващите вещества. Бентосът – организми, които са прикрепени към дъното на водоприемниците, използва за храна утаяващите се вещества. По такъв начин

плактонът и бентосът стават фактори на естествената самопречистваща способност на водните тела – намаляват концентрацията на замърсяващите вещества и абсолютното им количество.

Част от останалите неразтворени и разтворени замърсяващи органични вещества служат като енергиен или хранителен източник на много микроорганизми. Освен това под влияние на биохимични процеси замърсяващите органични вещества могат да се отстранят до известна степен и чрез химични процеси на окисление.

Естествената регенерация на водата във водохранилищата и водните течения се извършва с различна скорост и на различно разстояние от мястото на максимално замърсяване, и зависи от характера на замърсяването, количеството и състоянието (разтворими, суспендирани или плуващи) на замърсителите.

Предвидените основни мерки за повърхностно водно тяло BG1YN400R003 „Росица“, съгласно Приложение № 7.1.7. от Раздел 7 на ПУРБ 2010 – 2015 г. са както следва:

- Контрол по изпълнението на условията в издаденото комплексно разрешително
- Контрол на изпълнението на условията на разрешителното за заустване на отпадъчни води във водни обекти
- Доизграждане на канализационна мрежа за населено място над 10 000 е.ж. на гр.Севлиево
- Изграждане на ГПСОВ над 10 000 е.ж. в чувствителна зона на гр.Севлиево
- Закриване на общинското депо на гр. Севлиево
- Контрол на задължително изпълнение от земеделските стопани в уязвимите зони на програми от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници
- Спазване на правила за добра земеделска практика с цел опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници
- Разрешителен режим за водно тяло, съобразно ОВОС/екологичната оценка и/или оценката за съвместимост
- Контрол по спазване на условията в разрешителното за водовземане

Предвидените допълнителни мерки за повърхностно водно тяло BG1YN400R003 „Росица“

- Допълнителни условия в издадените и новоиздаващите се разрешителните за заустване на отпадъчни води в повърхностни водни обекти с цел достигане на доброто състояние на водния обект
- Подобряване на сметосъбирането и сметоизвозването в населените места

Минерални води – местонахождение, характеристики, дебит, използване, потенциал

На територията на Общината няма известни източници на минерални води, използвани за лечебни или други цели.

Влияние на изпускани отпадъчни води върху питейни водоизточници

Река Росица е основен приемник на отпадъчни води в Община Севлиево. Констатира се, че реката е изложена на непрекъснато нарастващо замърсяване.

Водоснабдяването на гр. Севлиево и селата, се осъществява от шест на брой водохващания “планински” тип.

Дългогодишните наблюдения на РИОКОЗ показват, че няма регистрирани преки замърсявания на питейни водоизточници с изпускани отпадъчни води. Като цяло качеството на водата в района отговаря на изискванията в Наредба № 9 (ДВ бр. 30/ 2001 г.) за качество на вода, предназначена за питейно-битови цели.

Риск от наводнения

Индикатори за оценка на изменението на климата – увеличена честота на екстремните метеорологични и климатични явление: топлинни вълни, поройни дъждовеи суши.

Настъпилите в последните години наводнения са проявление на екстремните метеорологични явления в България и/или недостатъчна защита от вредно въздействие на водите. Наводненията са естествени природни явления, които не могат да бъдат избегнати. За нашата страна те се определят като най-значимото природно бедствие, взело жертви и нанесло щети за стотици милиони левове само през последните няколко години. За разлика от другите природни бедствия наводненията се поддават в значителна степен на прогнозиране както по отношение на възникването и разпространението им, така и по отношение на възможните последици В ПУРН за Дунавски басейнов район на водосбора на река Янтра са определени осем РЗПРН. За община Севлиево е BG1_APSFR_YN_041 „Река Росица при град Севлиево“ с дължина 14,8 км и код на водното тяло BG1YN400R003 със степен на риск – висок.

През 2013 и 2014 г. на територията на община Севлиево са регистрирани 2 наводнения. Те са с източник придошла река след интензивни валежи.

В участъка на р. Росица при гр. Севлиево няма изградени предпазни диги. Реката преминава покрай града в естествено състояние. Съществуват възможности за разливане към дясната по-широка ниска тераса и по лявата по-висока тераса, където са разположени квартали от града.

В Приложение XXXX са дадени карти на единственият район в риск от наводнение в община Севлиево.

Дейности за намаляване на риска

- Рехабилитация на язовирни стени и съоръжения към тях;
- Почистване на речни корита и сухи дерета и осигуряване на финансирането им;
- Експертиза на състоянието на потенциално опасните язовири и съоръженията към тях; прогнозиране на водните количества, включително прогнозната височина на водния стълб; прогнозни заливни зони по поречието на язовира след стената;
- Изграждане и модернизация на система за наблюдение, ранно предупреждение и оповестяване на общината и населението;
- Повишаване на подготовеността и подобряване на реакциите на населението при наводнения.

Видно от приложените карти на заплахата и карти на риска от наводнения за район с код BG1_APSFR_YN_041 и наименование „Река Росица при град Севлиево“, площадката на птицефермата в с. Петко Славейков **не попада** в район със значителен потенциален риск от наводнения. Функционирането и експлоатацията на птицефермата няма да увеличи потенциала на риска от наводнения по течението на р. Росица.

Съгласно проект на ПУРБ за периода 2016 – 2021 г. разглежданата площадка попада в обособено повърхностно водно тяло BG1YN400R1003 „РОСИЦА YNRWB1003“, поречие на р. Янтра. Новото водно тяло обхваща площта на р. Росица от вливане на р. Видима до язовир „Александър Стамболийски“, вкл. приток р. Чупарата. Разликата с определеното в ПУРБ 2010 – 2016 г. водно тяло е, че в него има 1 речен сегмент, който е бил към водно тяло BG1YN400R008.

Съгласно Приложение № 4.1.2.1 от раздел 4 на проекта на ПУРБ 2016 – 2021г. за Дунавски район, в т. 221 от таблица „Оценка на екологичното състояние/ потенциал и химичното състояние на повърхностните водни тела за втория цикъл на ПУРБ“, повърхностно водно тяло BG1YN400R1003 „РОСИЦА YNRWB1003“ е оценено в „умерено“ екологично състояние и „добро“ химично състояние.

Антропогенният натиск върху водно тяло с код BG1YN400R1003 е систематизиран в ПУРБ 2016 – 2021 г., като е проучен в детайли, съгласно проведените мониторингови, проучвателни и контролни дейности в първия цикъл на ПУРБ.

Значимите видове натиск върху водно тяло с код BG1YN400R1003, систематизирани в проекта на ПУРБ 2016 – 2021 г., са както следва:

Точкови източници на отпадъчни води с преобладаващ битов характер в ДРБУ, съгласно Приложение № 2.2.1.1 към раздел 2 от проекта на ПУРБ 2016 - 2021 г.

Код на повърхностно водно тяло	Име на точковия източник	Пречистени/ непречистени ОВ с преобладаващ битов характер	Източник на ОВ с преобладаващ битов характер
BG1YN400R1003	СКС на с. Богатово, общ. Севлиево	пречистени	ПСОВ до 2000 е.ж.
BG1YN400R1003	Севлиево	пречистени	ПСОВ над 2000 е.ж.
BG1YN400R1003	ЛПСОВ на "Хамбургер България" ЕООД	пречистени	ЛПСОВ

В обхвата на водно тяло с код BG1YN400R1003 не са идентифицирани точкови източници на биоразградими промишлени отпадъчни води в случаите, когато товарът на замърсяването от тези отпадъчни води е над 4000 е.ж. и се заустват във водоприемници в чувствителни зони (без да преминават през ГПСОВ) в ДРБУ, съгласно Приложение № 2.2.1.3А от проекта на ПУРБ.

Точкови източници на промишлени отпадъчни води с разрешително по Закона за водите в ДРБУ, съгласно Приложение № 2.2.1.3Б към раздел 2 от проекта на ПУРБ 2016 - 2021 г.

Код на повърхностно водно тяло	Водосборна площ, кв. км	Използвана земеделска площ във водосборната площ на водното тяло, кв. км	Обработваема земя във водосборната площ на водното тяло, кв. км	Зърнен култури във водосборната площ на водното тяло, кв. км	Технически култури във водосборната площ на водното тяло, кв. км	Фуражни култури във водосборната площ на водното тяло, кв. км	Ягоди, пресни зеленчуци (вкл. картофи) и цветя във водосборната площ на водното тяло, кв. км	Семейни градини във водосборната площ на водното тяло, кв. км	Постоянно затревени площи във водосборната площ на водното тяло, кв. км	Овощни и видове и други трайни насаждения без лозя във водосборната площ на водното тяло, кв. км	Лозя във водосборната площ на водното тяло, кв. км	Други площи от обработваема земя във водосборната площ на водното тяло, кв. км
BG1YN400R1003	174.33	42.019	33.38	18.19	7.872	2.599	0.063	0.081	8.01	0.511	0.03	4.657

Код на повърхностно водно тяло	Име на точковия източник на промишлени отпадъчни води с разрешително по Закона за водите	Вид на индустрията
BG1YN400R1003	Галваничен цех гр. Севлиево	Обработване на метални повърхности вкл. Галванизация

Точкови източници на промишлени отпадъчни води с комплексно разрешително по Закона за опазване на околната среда в ДРБУ, съгласно Приложение № 2.2.1.4 към раздел 2 от проекта на ПУРБ 2016 - 2021 г.

Код на повърхностно водно тяло	Име на точковия източник на промишлени отпадъчни води с комплексно разрешително по Закона за опазване на околната среда
BG1YN400R1003	"СИБИ" ООД

Използвана земеделска площ и обработваема земя, вкл. отглеждани земеделски култури, спрямо водосборната площ на повърхностните водни тела в ДРБУ съгласно Приложение № 2.2.2.2А към раздел 2 от проекта на ПУРБ 2016 - 2021 г.

Внасяни торове върху използваната земеделска площ (ИЗП) във водосборната площ на всяко повърхностно водно тяло в ДРБУ, съгласно Приложение № 2.2.2.2В към раздел 2 от проекта на ПУРБ 2016 – 2021 г.

Код на актуализираните повърхностни водни тела	Водосборна площ, кв. км	ИЗП във водосборната площ на водното тяло, кв. км	ИЗП върху която се внася твърд тор във водосборната площ на водното тяло, кв. км	ИЗП върху която се внася полутечен тор във водосборната площ на водното тяло, кв. км	ИЗП върху която се внася комбинирани торове (без оранжерии) във водосборната площ на водното тяло, кв. км	ИЗП върху която се внася азотни торове (без оранжерии) във водосборната площ на водното тяло, кв. км	ИЗП върху която се внася калиев и торове (без оранжерии) във водосборната площ на водното тяло, кв. км	ИЗП върху която се внася минерални торове (без оранжерии) във водосборната площ на водното тяло, кв. км	ИЗП върху която се внася фосфорни торове (без оранжерии) във водосборната площ на водното тяло, кв. км
BG1YN400R1003	174.33	42.019	0.008	0	0.0763	0.2445	0.03	0.2718	0.1052

Товар от биогенни елементи (азот и фосфор) внесени в повърхностните води, в резултат на торене с минерални азотни и фосфорни торове, в зависимост от различните култури в ДРБУ, съгласно Приложение № 2.2.2.2Д към раздел 2 на ПУРБ 2016 – 2021 г.

Код на повърхностно водно тяло	Азот, постъпващ към повърхностните води от торене, кг/г	Фосфор, постъпващ към повърхностните води от торене, кг/г
BG1YN400R1003	569249.3	343408.1

Резултати от модел MONERIS за периода 2010 – 2012г., проследяващи разпространението на общ азот чрез торене във водосбора на повърхностните водни тела в ДРБУ, съгласно Приложение № 2.2.2.2Е към раздел 2 на ПУРБ 2016 – 2021 г.

Код на повърхностното водно тяло	Земеделие - товар общ азот от торене във водосбора на повърхностното водно тяло, кг/ха/год
BG1YN400R1103	2,500546112

Внасяни препарати за растителна защита (ПРЗ) върху използваната земеделска площ (ИЗП) във водосборната площ на всяко повърхностно водно тяло в ДРБУ, съгласно Приложение № 2.2.2.2Ж към раздел 2 на ПУРБ 2016 – 2021 г.

Код на актуализираното повърхностно водно тяло	Водосборна площ, кв. км	ИЗП във водосборната площ на водното тяло, кв. км	ИЗП върху която се внасят инсектициди (без оранжерии) във водосборната площ на водното тяло, кв. км	ИЗП върху която се внасят фунгициди (без оранжерии) във водосборната площ на водното тяло, кв. км	ИЗП върху която се внасят хербициди (без оранжерии) във водосборната площ на водното тяло, кв. км
BG1YN400R1003	174.326909	42.01904879	0.03836472	0.111406897	0.214938299

Големи складове за пестициди, обслужващи цяла община в обхвата на ДРБУ, съгласно Приложение № 2.2.2.2И към раздел 2 на ПУРБ 2016 – 2021 г.

Име на населеното място	Община	Собственост на склад за пестициди	Охрана на склад за пестициди	Твърди пестициди (неизвестни), кг	Смесени пестициди, кг	Течни пестициди (неизвестни), кг	Общо пестициди, кг
Севлиево	Севлиево	частна	охраняем	31699	0	7105	38804

Гъстотата на отглежданите животни във водосборната площ на всяко повърхностно водно тяло в ДРБУ, съгласно Приложение № 2.2.2.3А към раздел 2 на ПУРБ 2016 – 2021 г.

Код на актуализираните повърхностни и водни тела	Водосборна площ, кв. км	Кози във водосборната площ на водното тяло, бр/кв. км	Овце във водосборната площ на водното тяло, бр/кв. км	Еднокопитни животни във водосборната площ на водното тяло, бр/кв. км	Свине във водосборната площ на водното тяло, бр/кв. км	Зайци във водосборната площ на водното тяло, бр/кв. км	Птици във водосборната площ на водното тяло, бр/кв. км	Говеда във водосборната площ на водното тяло, бр/кв. км
BG1YN400R1003	174.3269	6.1626	15.9182	0.5536	5.2681	4.0036	191.8118	0.1522

Товари от биогенни елементи (азот и фосфор) внесени в повърхностните води, в резултат на отглеждане на едър рогат добитък, овце и кокошки в ДРБУ, съгласно Приложение № 2.2.2.3В към раздел 2 на ПУРБ 2016 – 2021 г.

Код на водното тяло	Азот, отиващи към повърхностните води от едър рогат добитък, овце и кокошки, кг/г	Фосфор, отиващи към повърхностните води от едър рогат добитък, овце и кокошки, кг/г
BG1YN400R1003	6160,1	4196,9

В повърхностно водно тяло с код BG1YN400R1003 не се извършва добив на подземни богатства, съгласно Приложение № 2.2.2.4 към раздел 2 на ПУРБ 2016 – 2021 г.

Податливост на ерозия във водосборната площ на повърхностните водни тела в ДРБУ, съгласно Приложение № 2.2.2.5А към раздел 2 на ПУРБ 2016 – 2021 г.

Код на актуализираното повърхностно водно тяло	Площ на повърхностно водно тяло, кв. км	Площ на степента на податливост на ерозия във водосбора на актуализираното повърхностно водно тяло, кв. км						
		Населен и места, водни площи и скали	Много слаба податливост на ерозиране	Слаба податливост на ерозиране	Средна податливост на ерозиране	Средна до силна податливост на ерозиране	Силна податливост на ерозиране	Много силна податливост на ерозиране
BG1YN400R1003	174,32691	13,08326	-	3,94836	41,18225	112,98367	3,12937	-

Товари на определени замърсители - кадмий, олово, живак, постъпващи от атмосферни отлагания във водосборната площ и във водната площ на повърхностните водни тела, съгласно Приложение № 2.2.2.7А към раздел 2 на ПУРБ 2016 – 2021 г.

Код на повърхностно водно тяло (ВТ)	Площ на ВТ (кв. км)	Водна площ от ВТ (%)	Дял на водна площ от ВТ (нула до 1)	Общо количество кадмий в рамките на ВТ (гр. за 2012 г.)	Общо количество кадмий в рамките на водната площ на ВТ (гр. за 2012 г.)	Общо количество олово в рамките на ВТ (гр. за 2012 г.)	Общо количество олово в рамките на водната площ на ВТ (гр. за 2012 г.)	Общо количество живак в рамките на ВТ (гр. за 2012 г.)	Общо количество живак в рамките на водната площ на ВТ (гр. за 2012 г.)
BG1YN400R1003	174,327	1,281	0,013	12392,203	158,794	386029,508	4946,582	2946,996	37,763

Резултати от модел MONERIS за периода 2010 – 2012г., проследяващи разпространението на общ азот чрез атмосферни отлагания във водосбора на повърхностните водни тела в ДРБУ, съгласно Приложение № 2.2.2.7Б към раздел 2 на ПУРБ 2016 – 2021 г.

Код на повърхностното водно тяло	Атмосферни отлагания- товар общ азот във водосбора на повърхностното водно тяло, т за периода 2010 - 2012г.
BG1YN400R1003	0,504321782

Товари на определени замърсители (антрацен, кадмий, мед, флуорантен, олово, никел, цинк), постъпващи от автомобилния транспорт (магистрала и първокласни пътища) във водосборната площ на повърхностните водни тела, съгласно Приложение № 2.2.2.8 към раздел 2 на ПУРБ 2016 – 2021 г.

Код на повърхностното водно тяло (ВТ)	Дял (от нула до 1) от ВТ, представя водна площ	Общо антрацен кг/г, постъпващ от магистрала и пътища във ВТ	Общо кадмий кг/г, постъпващ от магистрала и пътища във ВТ	Общо мед кг/г, постъпващ от магистрала и пътища във ВТ	Общо флуорантен кг/г, постъпващ от магистрала и пътища във ВТ	Общо олово кг/г, постъпващ от магистрала и пътища във ВТ	Общо никел кг/г, постъпващ от магистрала и пътища във ВТ	Общо цинк кг/г, постъпващ от магистрала и пътища във ВТ
BG1YN400R1003	0,0128	0,0077	0,0019	2,1167	0,0282	0,3754	0,0836	22,3607

Структура на ползването на земята във водосборната площ на повърхностните водни тела в ДРБУ, съгласно Приложение № 2.2.2.9А към раздел 2 на ПУРБ 2016 – 2021 г.

Код на актуализираните повърхностни водни тела	Площ на актуализираните повърхностни водни тела, кв. км	Урбанизирана територия във водосборната площ водното тяло, кв. км	Промислена територия във водосборната площ водното тяло, кв. км	Земеделска територия във водосборната площ водното тяло, кв. км	Горска територия във водосборната площ водното тяло, кв. км	Други видове земеползване във водосборната площ водното тяло, кв. км
BG1YN400R1003	174,327	7,586	5,210	115,695	45,124	0,712

Натиск от физични изменения (хидроморфологични изменения) в ДРБУ, съгласно Приложение № 2.2.2.9А към раздел 2 на ПУРБ 2016 – 2021 г.

Код на повърхностното водно тяло	Хидроморфологични дейности											
	Корекции на реки	Язовир и, изградени на реки	Миграционни бариери	Водоземане	Регулиране на оттока	Укрепване на бреговете	Пристанища на инфраструктура	Драгажни дейности	Изземване на наноси и отложения	СМ ВТ	ИВТ	Естествено езеро
BG1YN400R1003	не	не	не	да	не	не	не	не	не	не	не	не

При реализацията на инвестиционното предложение няма вероятност да се променят значително изследваните в ПУРБ 2016 – 2021 г. показатели на антропогенният натиск. Промяна ще настъпи в брой птици на квадратен километър, като от 191 бр/ кв. км при експлоатация на птицефермата ще достигне до 2123 бр/ кв. км за повърхностно водно тяло с код BG1YN400R1003. Въпреки, че е идентифицирано като значим вид натиск, този показател не се очаква

4.5.2 Подземни води.

Съгласно становище на Басейнова дирекция „Дунавски район“ с изх. № 6349 от 05.11.2016 г., инвестиционното предложение попада в района на разпространение на подземно водно тяло с име „Карстови води в Централния Балкан“ и код BG1G0000ТЖК045. Тялото е в лошо химично и добро количествено състояние.

Следва да се има предвид, че всички подземни водни тела в Дунавския басейнов район са определени като зони за защита на питейните води от подземни водни тела.

Съгласно горесцитираното становище инвестиционното предложение, предмет на настоящия ДОВОС, **не попада** в обхвата на санитарно-охранителни зони, зони за защита на питейните води от повърхностни водни тела, зони за отдих и водни спортове, уязвими зони и зони за стопански ценни видове риби.

Района на инвестиционното предложение е разположено в южната част на Дунавски район за басейново управление на водите. Хидрогеоложките условия са обусловени от следните хоризонти:

Карстово-пукнатинни води. В района на вододела на р. Янтра и р. Баниски Лом между селата Волово и Орловец се разкрива ивица от барем-аптски отложения, представени от преходен варовито-мергелен faciес.

В този глинесто-варовит комплекс се формира карстово-пукнатинна вода с ненапорен характер. Разположението на водоносния хоризонт над ерозионния базис осигурява интензивна циркулация и обмен на водите.

Карстови води в горноюрско-валанджския водоносен хоризонт. Този хоризонт в Мизийската област има регионално разпространение, голяма площ, дебелина и значителни запаси от вода. За разглежданият район изкуствено се дренира вода от този хоризонт, чрез тръбни сондажи при Полски Тръмбеш с отделен дебит на сондажите от 4-5 до 50dm³ /s.

Водното тяло попада в уязвима зона. Така наречените „уязвими зони” са области с определена почвено-геоморфоложка характеристика в близост до водни обекти, при които земеделската дейност води до риск за замърсяване на водите с нитрати. Водното тяло е в добро химично състояние по отношение оценка на риска от точкови и дифузни източници на замърсяване. Не е определено въздействие на човешката дейност върху състоянието на водното тяло

Съгласно Приложение 4.2.3.1 от раздел 4 на ПУРБ 2010 – 2015г. за ДРБУ, химичното състояние на подземно водно тяло с име „Карстови води в Централния Балкан“ и код BG1G0000TJK045 е определено като лошо. В Таблица № 4.5.2-1 е представена информацията относно състоянието на водното тяло и отклоненията по определен показател:

Таблица № 4.5.2-1

Код на ПВТ съгласно приетата кодировка	Наименование на водното тяло	Риск оценка	Състояние	Отклонения по показател	Източник на замърсяването
47 BG1G0000TJK045	Карстови води в Централния Балкан	не в риск	лошо	NO ₃	дифузни

Съгласно Приложение № 4.2.3.2 от раздел 4 на ПУРБ 2010 – 2015г. за ДРБУ, количественото състояние на подземно водно тяло с име „Карстови води в Централния Балкан“ и код BG1G0000TJK045 е определено като добро. В таблица № 4.5.2-2 е представена информацията относно състоянието на водното тяло.

Таблица № 4.5.2-2

Код на ПВТ съгласно приетата кодировка	Наименование на водното тяло	Площ, кв. км	Естествени ресурси в л/сек	Водочерпене, л/сек			Свободни водни количества, л/сек	Статус
				разрешено годишно черпене	от кладенци и за собствени потребности	Общо черпене		
BG1G0000TJK045	Карстови води в Централния Балкан	8904	6960	1401	10	1411	5549	добър

Съгласно действащият ПУРБ 2010 – 2015 г. за Дунавски район за басейново управление на водите, подземното водно тяло е оценено по няколко обобщени показатели.

Оценка на ресурсите на подземно водно тяло с код BG1G0000TJK045 и наименование „Карстови води в Ловеч-Търновския масив“ през 2006 г., съгласно Приложение 2.2.3.1. от раздел 2 на ПУРБ 2010-2015 г. за ДРБУ представена в таблица № 4.5.2-3.

Таблица № 4.5.2-3 Оценка на ресурсите на подземно водно тяло с код BG1G0000TJK045

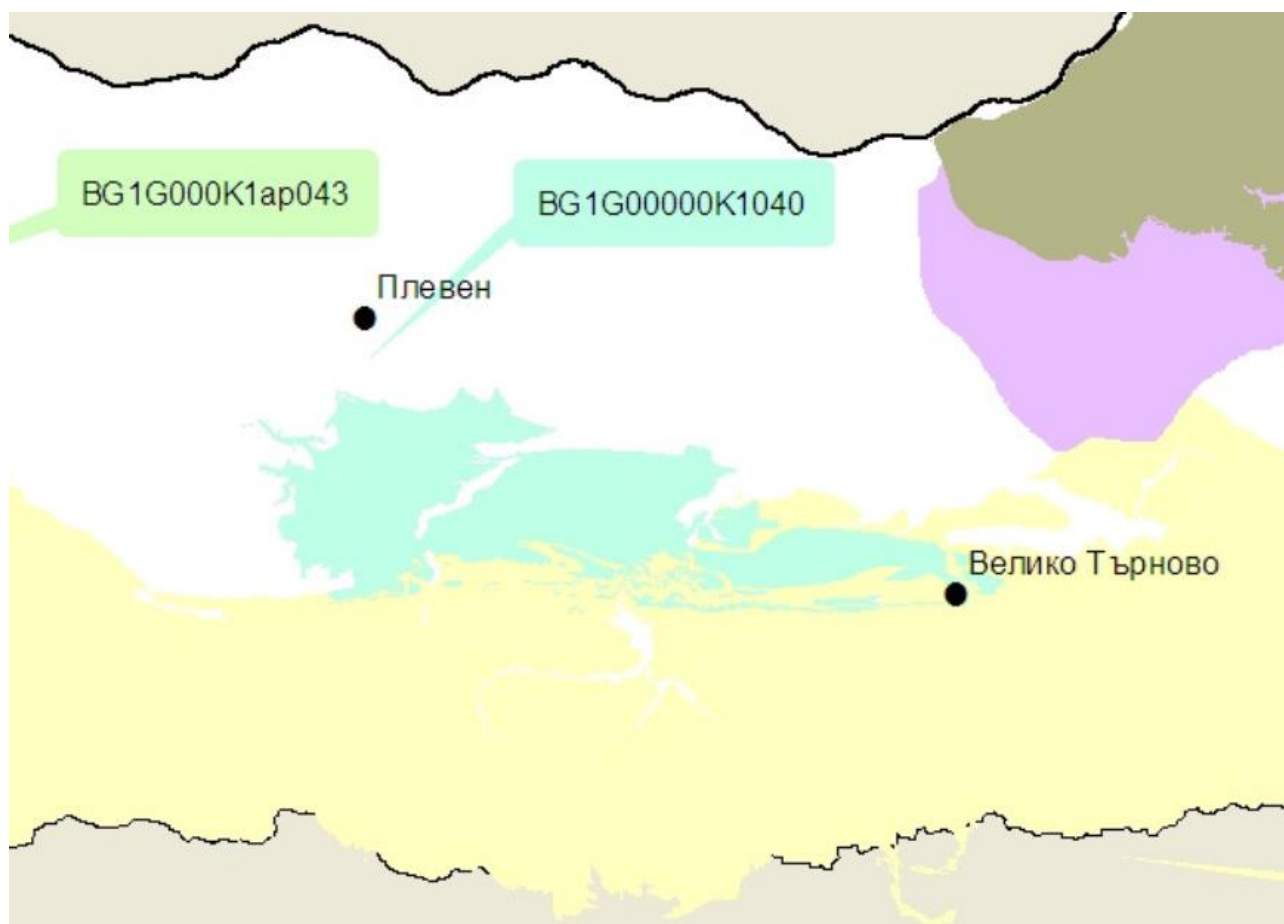
ОЦЕНКА НА РЕСУРСИТЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДНИ ТЕЛА ПРЕЗ 2006 Г. В БДП												
Код на ПВТ съгласно приетата кодировка	Наименование на водното тяло	Площ, кв. км	Източници на формиране на експлоатационните ресурси, в л/сек			Експлоатационни ресурси в л/сек	Категоризиране на експлоатационните ресурси			Модул на експлоатационните ресурси, в л/сек/кв. км	Общо черпене в л/сек	Свободни количества, в л/сек
			естествени ресурси	привлекаеми ресурси	изкуствено подхранване		EP 1	EP 2	EP 3			
BG1G0000TJK045	Карстови води в Централния Балкан	8904	6960			7830	0	3915	3915	1	1618	2297

Видно от таблицата, свободните водни количества на подземно водно тяло с код BG1G0000TJK045 са в достатъчен обем да задоволят бъдещи инвестиционни намерения и да обезпечат водовземането за нуждите на инвестиционното намерение за експлоатация на птицеферма в с. Петко Славейков, общ. Севлиево.

От направената в ПУРБ 2010-2015 г. оценка на водовземането от подземно водно тяло с код BG1G0000TJK045 се вижда, че сектор животновъдство съставлява едва 6% от общия натиск върху водното тяло в следствие на водовземане. От това следва, че при спазване на разрешеното водно количество в разрешителното за водовземане от подземни води, птицефермата няма да окаже съществено въздействие върху количественото състояние на подземното водно тяло.

Съгласно разрешително за водовземане от подземни води, чрез съществуващи съоръжения № 11520264/ 21.06.2016 г., разрешеното водовземане е от подземно водно тяло Карстови води в Ловеч-Търновския масив BG1G00000K1040 и площ 1380 кв. км. Местоположението на водното тяло е представено на следващата фигура.

Фиг. № 4.5.2-1. Водно тяло BG1G00000K1040

Карстово-пукнатинни води. В района на вододела на р.Янтра и р.Баниски Лом между селата Волово и Орловец се разкрива ивица от барем-аптски отложения, представени от преходен варовито-мергелен фациес.

В този глинесто-варовит комплекс се формира карстово-пукнатинна вода с ненапорен характер. Разположението на водоносния хоризонт над ерозионния базис осигурява интензивна циркулация и обмен на водите.

Карстови води в горноюрско-валанжския водоносен хоризонт. Този хоризонт в Мизийската област има регионално разпространение, голяма площ, дебелина и значителни запаси от вода. За разглежданият район изкуствено се дренира вода от този хоризонт, чрез тръбни сондажи при Полски Тръмбеш с отделен дебит на сондажите от 4-5 до 50 dmi /s.

Водното тяло попада в уязвима зона. Така наречените “уязвими зони” са области с определена почвено-геоморфоложка характеристика в близост до водни обекти, при които земеделската дейност води до риск за замърсяване на водите с нитрати. Водното тяло е в добро химично състояние по отношение оценка на риска от точкови и дифузни източници на замърсяване. Не е определено въздействие на човешката дейност върху състоянието на водното тяло

Съгласно действащият ПУРБ 2010 – 2015 г. за Дунавски район за басейново управление на водите, подземното водно тяло е оценено по няколко обобщени показатели.

Оценка на ресурсите на подземно водно тяло с код BG1G00000K1040 и наименование „Карстови води в Ловеч-Търновския масив“ през 2006 г., съгласно Приложение 2.2.3.1. от раздел 2 на ПУРБ 2010-2015 г. за ДРБУ представена в следващата таблица.

Таблица № 4.5.2-4 Оценка на ресурсите на подземно водно тяло с код BG1G00000K1040

ОЦЕНКА НА РЕСУРСИТЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДНИ ТЕЛА ПРЕЗ 2006 Г. В БДДР												
Код на ПВТ съгласно приетата кодировка	Наименование на водното тяло	Площ, кв. км	Източници на формиране на експлоатационните ресурси, в л/сек			Експлоатационни ресурси в л/сек	Категоризиране на експлоатационните ресурси			Модул на експлоатационните ресурси, в л/сек/кв. км	Общо черпене в л/сек разрешено годишно черпене	Свободни количества, в л/сек
			естествен и ресурси	привлекаем ресурси	изкуствено подхранване		EP 1	EP 2	EP 3			
BG1G00000K1040	Карстови води в Ловеч-Търновския масив	1380	1260			1030	0	515	515	1	20	495

Видно от таблицата, свободните водни количества на подземно водно тяло с код BG1G00000K1040 са в достатъчен обем да задоволят бъдещи инвестиционни намерения и да обезпечат водовземането за нуждите на инвестиционното намерение за експлоатация на птицеферма в с. Петко Славейков, общ. Севлиево.

От направената в ПУРБ 2010-2015 г. оценка на водовземането от подземно водно тяло с код BG1G00000K1040 се вижда, че сектор животновъдство съставлява едва 6% от общия натиск върху водното тяло в следствие на водовземане. От това следва, че при спазване на разрешеното водно количество в разрешителното за водовземане от подземни води, птицефермата няма да окаже съществено въздействие върху количественото състояние на подземното водно тяло.

Самата оценка на водовземането от подземните водни тела към 01.01.2009 г. в Дунавския район за басейново управление на водите, съгласно Приложение № 2.2.3.2 от раздел 2 към ПУРБ 2010-2015г. е дадено в следващата таблица.

Таблица № 4.5.2-5

ОЦЕНКА НА ВОДОВЗЕМАНЕТО ОТ ПОДЗЕМНИТЕ ВОДНИ ТЕЛА КЪМ 01.01.2009г. ДУНАВСКИ РАЙОН ЗА БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ																			
Код на ПВТ съгласно приетата кодировка	Наименование на водното тяло	Площ, кв. км	Експлоатационни ресурси в л/сек	Категоризиране на експлоатационните ресурси			Модул на експлоатационните ресурси, в л/сек/кв.км	Водочерпене, л/сек			Свободни количества, л/сек	Водочерпене по цели, куб.м							
				ЕР1	ЕР2	ЕР3		разрешено годишно черпене	откладенци за собствени потребности	Общо черпене		питейно-битово водоснабдяване на населените места	Самостоятелно битово водоснабдяване	Животновъдство	Напоиване на земеделски култури	Промислени цели	Охлаждане	Други	Общо
BG1G00000K1040	Карстови води в Ловеч-Търновския масив	1380	1030	0	515	515	0.75	69	1	70	445	1551262	73425	139174	0	192416	96840	124010	2177127

Натискът от водовземане, съгласно изнесените данни в проекта на ПУРБ 2016-2021г. за сектор животновъдство показват дори по-малък дял – експлоатационен индекс едва 0.03% от общото водовземане от това подземно водно тяло. При спазване на разрешения годишен лимит, водовземането от собствения водоизточник за нуждите на птицефермата, вероятността за влошаване на количественото състояние на подземно водно тяло с код BG1G00000K1040 е нищожна.

Съгласно оценката на водовземането, извършено в ПУРБ 2010-2015г., животновъдството може да бъде пренебрегнато като значим фактор при натиска върху количественото състояние на водно тяло с код BG1G00000K1040. Този факт може да бъде проследен в таблица 4.5.2-3 Оценка на водовземането в ДРБУ, определни през 2006 г., съгласно Приложение № 2.2.3.3. от раздел 2 на ПУРБ 2010-2015 г. за ДРБУ.

Таблица № 4.5.2-6. Оценка на водовземането в ДРБУ, определни през 2006 г.

ОЦЕНКА НА ВОДОВЗЕМАНЕТО ПО ПОРЕЧИЯ ОТ ПВТ НА БДР, ОПРЕДЕЛЕНИ ПРЕЗ 2006Г.								
№ на подземно водно тяло	Питейно-битово водоснабдяване на населените места	Самостоятелно питейно-битово водоснабдяване	Животновъдство	Напояване на земеделски култури	Промислени цели	Охлаждане	Други	Сума
BG1G00000K1040	432882	1825	0	0	87400	0	18510	540617

В проекта на ПУРБ 2016-2021 г. натискът върху водно тяло с код BG1G00000K1040 е разгледан подробно и са използвани различен подход и показатели.

Натиск от водовземане върху подземните водни тела в ДРБУ, съгласно Приложение № 2.3.3.1 към раздел 2 на ПУРБ 2016 – 2021 г. е представено в следващата таблица.

Таблица № 4.5.2-7

Код на подземното водно тяло	Наименование на водното тяло	Разрешени средногодишни дебити, в л/сек														Разполагам и ресурс на ПВТ	Експлоатационен индекс	
		Цел на водовземане																
		(3.2.) За централно питейно-битово водоснабдяване на населението		(3.1.) За селскостопански и цели (напояване и животновъдство)		(3.3.) За индустриални цели		(3.4.) За охлаждане или производство на енергия (без ВЕЦ)		(3.5.) За аквакултури		(3.6.) За задоволяване на собствени потребности на гражданите (домакинствата)		(3.6.) Други				Общо
		Градско развитие	Експлоатационен индекс	Селско стопанство	Експлоатационен индекс	Индустрия	Експлоатационен индекс	Индустрия	Експлоатационен индекс	Аквакултури	Експлоатационен индекс	Градско развитие/селско стопанство /други	Експлоатационен индекс	Услуги, отдих и воден спорт	Експлоатационен индекс			
BG1G00000K1040	Карстови води в Ловеч-Търновския масив	7414	0,01%	22870	0,03%	549806	1%	194400	0,2%			235850	0,3%	49830	0,1%	1060170	78911783	1%

Райони с идентифициран значим натиск върху подземните водни тела в ДРБУ, съгласно Приложение № 2.3.3.2 към раздел 2 на ПУРБ 2016 – 2021 г.

Код на ПВТ	Наименование на района (системата)	Сумарен дебит (Qсум), л/сек	Разполагам ресурс за участъка, л/сек	Експлоатационен индекс, %
BG1G00000K1040	Ловеч	23,18	7,22	321%

Изменение на разполагаеми ресурси на подземните водни тела в периода 2010 – 2014 г. в ДРБУ, съгласно Приложение № 2.3.4.1 към раздел 2 на ПУРБ 2016 – 2021 г.

Код на ПВТ съгласно приетата кодировка	Наименование на водното тяло	Разкрита площ без населени места, кв. км	Разполагаеми ресурси по данни за 2010г., л/сек	Разполагаеми ресурси по данни за 2011г., л/сек	Разполагаеми ресурси по данни за 2012г., л/сек	Разполагаеми ресурси по данни за 2013г., л/сек
BG1G00000K1040	Карстови води в Ловеч-Търновския масив	1334	2336	2336	2336	2323

Разполагаемият ресурс в района на подземното водно тяло показват стабилна тенденция във времето. Нещо повече, наблюдава се лек спад в края на изследвания период. С експлоатацията на птицефермата не се очаква значителен натиск върху разполагаемият ресурс на подземно водно тяло с код BG1G00000K1040.

Оценка на химично състояние на подземни водни тела в Дунавски район, съгласно Приложение № 4.2.2.1 към раздел 4 на ПУРБ 2016 – 2021 г.

Оценка на химично състояние на подземни водни тела в Дунавски район								
код ПВТ	наименование на ПВТ	тест: обща оценка на химичното състояние на ПВТ /добро/лошо/	тест: интрузия на солени или замърсени води /неприложимо/добро/лошо/	тест: значимо влошаване на екологичното или химичното състояние на повърхностните водни тела, причинено от пренос на замърсители от ПВТ /неприложимо/добро/лошо/	тест: значимо влошаване на състоянието на земните екосистеми, зависещи от подземните води, поради пренасянето на замърсители от ПВТ /неприложимо/добро/лошо/	тест: влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване /неприложимо/добро/лошо/	обща оценка на химичното състояние на ПВТ	Наличие на възходяща тенденция /да/не/
BG1G00000K1040	Карстови води в Ловеч-Търновския масив	лошо	няма	няма хидравлична връзка с повърхностни води	неприложимо	лошо	лошо	да

При спазване на условията в издаденото разрешително за експлоатация на собствен водоизточник на територията на птицефермата, не се очаква значително въздействие върху химичното състояние на подземното водно тяло.

Необходимо е да се отбележи факта, че имотите, в които ще се реализира инвестиционното предложение попадат в обхвата на второ подземно водно тяло. Същото е с код BG1G0000TJK045 и наименование „Карстови води в Централен Балкан“.

Тъй като разрешеното водовземане от собствен водоизточник е за водно тяло с код BG1G00000K1040 и наименование „Карстови води в Ловеч-Търновския масив“ и експлоатацията на водовземното съоръжение е именно от това водно тяло, то оценката на вероятното въздействие в настоящият ДОВОС е извършена единствено за водно тяло с код BG1G00000K1040 и наименование „Карстови води в Ловеч-Търновския масив“

4.5.3. Прогноза за въздействие върху води

Въз основа на направеният анализ на състоянието на водните тела в района на птицеферма в с. Петко Славейков, общ. Севлиево, както и от предложените количествени и качествени оценки на състоянието на повърхностното водно тяло, при реализация на инвестиционното предложение въздействие върху повърхностни водни тела не се очаква.

Инвестиционното предложение включва експлоатация на собствено водовземно съоръжение, което обуславя количествено въздействие върху подземно водно тяло Карстови води в Ловеч-Търновския масив BG1G00000K1040.

Не се очаква проява на значително неблагоприятно въздействие върху подземно водно тяло с код BG1G0000TJK045.

Количественото въздействие върху подземното водно тяло не предполага значително увеличение на натиска в резултат на експлоатацията на птицефермата в с. Петко Славейков, общ. Севлиево. Качествено въздействие не се очаква, поради наличието на условия, при които е разрешено водовземането от собствения водоизточник, вкл. за провеждане на регулярен мониторинг по утвърдени показатели в акредитирани лаборатории.

Други възможни въздействия се обуславят от възможността от замърсяване на плитко лежащи подземни води в резултат от дейността на птицефермата. За предотвратяване и недопускане замърсяването на води в района на инвестиционното предложение са предвидени допълнителни мерки и е избран сух способ за почистване на сградите за отглеждане на птици.

При значително въздействието /качествено/ върху повърхностните и подземни води съществува потенциал за взаимодействие с фактор „Човешко здраве“ и „Почви“. Във връзка с това в раздел 5 въздействието следва да бъде разгледано и при двата компонента.

4.6. ЗЕМИ И ПОЧВИ.

4.6.1. Състояние на почвите.

Община Севлиево се намира в Централна Северна България, на площ от 934,9 km² и е най - голяма в Габровска област. В територията на общината попадат части от Дунавската равнина и Предбалкана, както и най-високите планински масиви на Средна Стара планина. Северната част на общината е разположена върху Севлиевските и Микренски височини с коти (853 m и 588 m надморски височини), а най-южната част на Община Севлиево е разположена

по стръмните склонове на Централна Стара планина с коти (1400 m – 2376 m надморски височини).

В природно отношение се открояват две зони, северна – равнинна и южна – полупланинска и планинска Централната част на общината е разположена в Севлиевското котловинно поле, което има площ около 400 km² и надморска височина 200 – 220 m. Територията на общината попада във водосбора на р. Росица.

Почвената покривка се обуславя от геоложкия строеж и отразява влиянието на континенталните климатични условия, нископланинският и хълмист релеф, растителна покривка и антропогенна дейност на човека. Разнообразието на релефа и почвообразуващите скали, създава разнообразие в почвената покривка за територията на Община Севлиево. По данни на почвената карта на България, в разглеждания район са разпространени почви от следните типове и подтипове: сиви горски, тъмносиви, светлосиви, кафяви горски тъмни, преходни и светли, хумусно-карбонатни, алувиални и алувиално-ливадни.

Сивите горски почви имат най-широко разпространение, като се срещат почти по цялата територия. Определени са трите подтипа сиви горски почви - *сива, светлосива и тъмносива*. Рязка диференциация по механичен състав на хоризонтите не се наблюдава. Почвите са предимно тежко пясъчливо-глинести (процента на глина е от 40 до 50%). Реакцията на сивите горски почви е неутрална до слабо алкална, като обикновено в горния почвен слой киселинността е по-ниска вследствие биологичната акумулация на калий. Половината от хумусните запаси на тези почви са съсредоточени в първите 25 см на А хоризонт.

Сивите горски почви се срещат по повсеместно по цялата територия, на всякакви изложения и теренни форми. Количеството на хумус е сравнително високо, което съчетано със сравнително мощният почвен профил най-често с дълбочина над 60 см, създават добри потенциални възможности за развитие на растителност.

Тъмносивите горски почви се отличават от сивите с малко по-високо съдържание на хумус /2-3%/, малко по-мощен хумусен хоризонт /30-40см/, по-слабо развит илувиален хоризонт и по-слабо изразена текстурна диференциация на профила. Образувани са върху карбонатни почвообразуващи материали под влияние на разрежена широколистна растителност или в резултат на деградацията на сивите горски почви. Това са много плодородни почви за района и са благоприятна основа за развитието и разпространението на местна широколистна растителност.

Светлосивите /псевдоподзолисти/ горски почви са образувани върху безкарбонатен скелетен субстрат и при участие на широколистни дъбови гори. Отличават се с ниско съдържание на органично вещество, слаба водопропускливост и повърхностно преовлажнение.

Най-общото и най-характерното за сивите горски почви в района е, че са образувани върху изветрителни продукти на карбонатни или безкарбонатни скали и под изключителното влияние на широколистна горска растителност.

Кафяви горски почви са разпространени в пояса 1000-2000m. Образувани са върху леко-пясъчливо глинест елувий, делувий или пролувий, при влажен климат и широкото участие на широколистни /букови /, иглолистни и смесени гори. Отличават се с малка мощност

на почвения хоризонт 40-80 см, незначителен хумусен хоризонт и незначително съдържание на хумус 3-9 %. Поделят се на *светлокафяви*, разпространени в по-ниския пояс на буковите гори и *тъмнокафяви*, разпространени по северните склонове и високопланинския пояс иглолистни гори. Кафявите горски почви са свързани предимно с разпространението на буковите и иглолистни гори. Подходящи са за отглеждането на кореноплодни култури и студоустойчиви зърнени култури.

Черноземните почви са разпространени в равнинната част. Въз основа на главните морфологични признаци - линията на шупване с НСІ, мощност на хумусния хоризонт, обща мощност на хумусния и преходния хоризонт, дълбочината на отлагане на карбонатния мицел, по време на теренни проучвания са установени следните подтипове черноземни почви - *типичен чернозем, карбонатен чернозем и излужен чернозем*. По-тежкия механичен състав и уплътняването в илувиалния хоризонт намаляват водопропускливостта на черноземните почви. Независимо от това, поради значителната влагоемност при навлажняване тези почви натрупват големи количества продуктивна влага. Хумусният хоризонт е с мощност от 46 см до 65 см с леко до тежко пясъчливо-глинест механичен състав. Почвите са добре запасени с хумус и общо взето добре запасени с азот, с реакция от 6.37 рН до 7.90 рН.

Хумусно-карбонатните почви са формирани изключително върху варовици. Срещат се предимно в южните склонове, където са размесени със сиви и светлосиви почви. При хумусно-карбонатните черноземи общата мощност на хумусния и преходния хоризонт (А+В) е 80-190 см.

Алувиалните и алувиално-ливадните почви са разположени в заливните и надзаливни тераси на водни обекти. Те са формирани върху алувиални отложения под въздействието на ливадна растителност и близки подпочвени води през зимно-пролетния период. Имат рохкав и добре аериран профил и хумусен хоризонт в различна степен хумусиран /средно 1-3%/ , чиято мощност е обикновено между 10 и 40 см . Под него следват пластове от нанос, някои от които са повлияни от почвообразователния процес, но впоследствие заляти и погребани. Механичният състав е изключително разнообразен, но най-често пясъчлив и глинесто-пясъчлив. Почвената реакция е в почти всички случаи неутрална до слабо алкална. Алувиални наноси в района се срещат главно в близост до по-големите водни течения.

Алувиално - ливадните почви в района имат средно мощен хумусен хоризонт /30-40см./ и не особено дълбок почвен профил /до около 60-70 см/. Те са рохкави, почти безструктурни или със слабо оформена и нездрава троховидно-зърнеста структура в повърхностния хоризонт. В дълбочина следват безкарбонатни и карбонатни пясъци, чакъли и пясъчливи глинени. Механичният състав е лек- обикновено глинесто-пясъчлив със съдържание на физическа глина в слабо изразения хумусен хоризонт 11,4-19,0 %.

Те са бедно хумусни почви и слабо запасени с общ азот. Стойностите им са съответно под 1.0 % и под 0.1 %. Почвената реакция в повърхностния хоризонт е неутрална - рН / 6,9 - 5.95. В следващите надолу хоризонти и пластове почвената реакция е слабо алкална. По отношение устойчивостта на тези почви на химическо замърсяване поради неутралната си до слабо алкална реакция биха могли да бъдат отнесени към трети клас.

В района на община Севлиево с най-голям относителен дял са земеделските територии, върху които се развива стопанската дейност в общината, и същевременно са подложени на значителен антропогенен натиск. Въздействията се изразяват в почвообработки, торене, прилагане на препарати за растителна защита, внасяне на подобрители и др.

Най-разпространените форми на увреждане на почвата са химическото замърсяване с тежки метали и металоиди, различни форми на деградационни процеси като ерозия, киселяване, засоляване, запечатване.

4.6.2. Прогноза за въздействие върху почвите.

Село Петко Славейков е разположено в северозападния край от територията на Община Севлиево. Селището се намира на 9 km северозападно от общинския център Севлиево, на границата с община Ловеч, на 22 km източно от Ловеч, на около 50 km западно от Велико Търново и на 33 km северозападно от областния център Габрово. Землището на селото заема около 21,716 хил. дка земя, значителна част от която е обработваема (ниви, лозя, овощни градини), но също така и много гори и пасища. Язовир „Стамболийски” е разположен на около 12 km на североизток от селото.

Площадката, на която са разположени сградите на „ЕКСПО-ХК“ ЕООД - птицеферма с. Петко Славейков е разположена извън регулационния план на с. Петко Славейков. Тя се намира на 330 m в посока запад от селището. Общата площ на територията на обекта е 61,895 дка.

При разширението на обекта се предвиждат следните дейности:

- Ремонт и саниране на съществуващите сгради в ПИ № 107037 и № 000113 в землището на с. Петко Славейков, ЕКАТТЕ 37811, общ. Севлиево, обл. Габрово;
- Монтиране на ново оборудване на птицевъдните сгради - автоматизирани печки за отопление, хранилни и поилни линии, вентилация;
- Изграждане на нова площадка за събиране и съхранение на торовите маси в ПИ № 107036 в землището на с. Петко Славейков, ЕКАТТЕ 37811, общ. Севлиево. Капацитетът на площадката ще е до 2 560 т;
- Населяване на селскостопанските сгради с максималния капацитет на животновъдния обект – 336 164 птици-бройлери, при максимална гъстота 39 кг/м². Угояването на бройлерите ще продължава в период 35-38 дни до достигане на максимално тегло до 1,8 кг.

През последните години в района на община Севлиево се налага тенденцията за намаляване на замърсяването на земите и почвите. С прилагането на Добрите земеделски практики от земеделските производители в региона, спазването на технологичните изисквания при употребата на пестициди и торове, както и пестеливото им използване в земеделието, отказът от опожаряване, програмите за екологично земеделие и животновъдство, въведеният контрол за ограничаване на емисионното замърсяване по отношение на въздуха, водите и управлението на отпадъците, технологичното обновление в производствените процеси, са дейности, които водят до намаляване на деградацията на земите и почвите.

С реализацията на инвестиционното предложение не се очаква отрицателно въздействие върху компонента почви. Индиректно при експлоатацията, в частност от

формирането на торови маси, въздействието ще е в положителен аспект върху плодородието на земеделските земи в районите, които се обработват с тях.

При значително въздействието /качествено/ върху почви съществува потенциал за взаимодействие с фактор „Човешко здраве“ и „Води“. Във връзка с това в раздел 5 въздействието следва да бъде разгледано и при двата компонента.

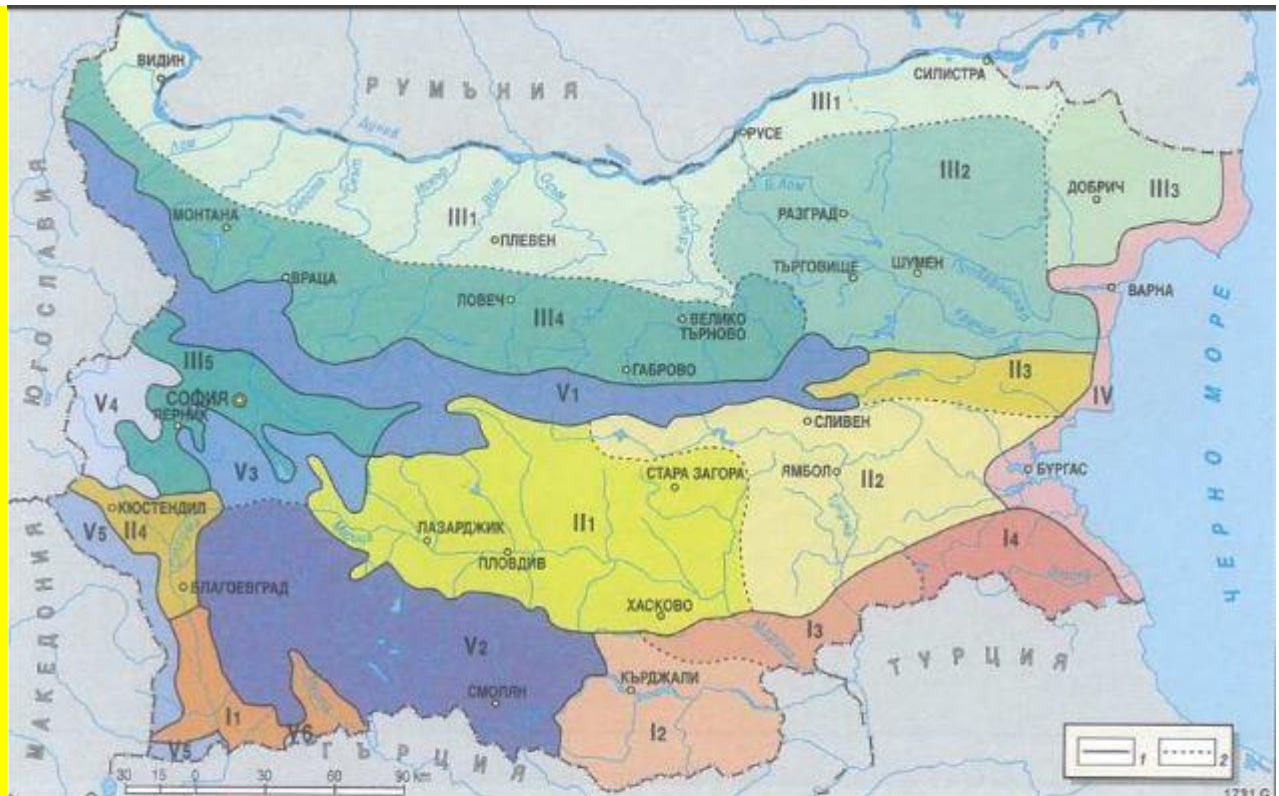
4.7. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ, ФЛОРА И ФАУНА.

4.7.1. Биогеографска характеристика на района

Село Петко Славейков е разположено в Средния Предбалкан, на 338 м. надморска височина. Климатът е умерено-континентален. Районът се намира под непосредственото и силно въздействие на издигащата се от юг Стара планина. Зимата е продължителна, сравнително студена и снеговита, пролетта е хладна, а лятото горещо и продължително. Преобладават излужени сиво горски почви, които са тежко глинесто-песъкливи и с тежък механичен състав.

Според биогеографското райониране на България попада в Севернобългарския биогеографски район, Предбалкански подрайон (Груев и Кузманов 1994).

Фигура № 4.7.1-1. Карта на Севернобългарския биогеографски район, Лудогорски подрайон

Биогеографски райони и подрайони на България (по Груев, 1988)

I-Южнобългарски район: I₁-Струмско-Местенски подрайон; I₂-Източнородопски подрайон;

I₃-Долномаришко-Долнотунджански подрайон; I₄-Странджански подрайон;

II-Среднобългарски район: II₁-Подрайон на Горнотракийската низина; II₂-Подрайон на Тунджанската хълмиста низина; II₃-Източ-ностаропланински подрайон; II₄-Горнострумски подрайон;

III-Севернобългарски район: III₁-Дунавски подрайон; III₂-Лудогорски подрайон; III₃-Добруджански подрайон; III₄-Предбалкански подрайон; III₅-Софийско-Радомирски подрайон;

IV-Черноморски район;

V-Планински район: V₁-Старопланински подрайон; V₂-Рило-Родопски подрайон; V₃-Витошко-Ихтимански подрайон; V₄-Крайщенско-Конявски подрайон; V₅-Западнобългарски граничен планински подрайон; V₆-Подрайон на Славянка.

Според геоботаническото райониране на България (Бондев 1997 г.), разглежданата територия попада в Европейска широколистна горска област, Илирийска провинция, Предбалкански окръг. Простира се успоредно на Стара планина, от горната част на поречието на река Янтра до западната граница, в пределите габъро-дъбовия пояс.

Характеризира се с голямо растително видово разнообразие. Застъпени са множество реликтни видове: силиврякът (*Haberlea itiodoraensis*), водният габър (*Ostrya carpini flora*), лавровишня (*Prunus laurocerasus*) и др., както и ендемити: стефчова тлъстига (*Sedum steftscho*), пъстър минзухар (*Crocus reticulatus*), нейчев зановец (*Chamaecytisus neicheffii*), дегенов скален копър (*S. degenii*), български ерантис (*Eranthis bulgaricus*), велчево плюскавиче (*Silene velchevii*) и др.

Горските комплекси са много на брой силно разпокъсани от обработваеми земи и пасища. Доминиращ вид е церът (*Quercus cerris*) и заема 33% от от залесените площи, понякога смесени с благун (*Quercus frainetto*). Следват в низходящ ред според площното си участие акация (*Robinia pseudoacacia*), черен бор (*Pinus nigra*), бук (*Fagus sylvatica*), келяв габър

(*Carpinus orientalis*), бял бор (*Pinus sylvestris*), сребролиста липа (*Tilia tomentosa*), зимен дъб (*Quercus petraea*), червен дъб (*Quercus rubra*) и др. В горските съобщества се формират храстови етажи с участие на леска (*Corylus avellana*), трънка (*Prunus spinosa*), дрян (*Cornus mas*), шипка (*Rosa canina*), птиче грозде (*Ligustrum vulgare*), глог (*Crataegus monogyna*), къпина (*Rubus fruticosus*), малина (*Rubus idaeus*), люляк (*Syringa vulgaris*) и др.

Върху терени с бедни почви са се формирали ксерофитни тревни съобщества доминирани от саядината (*Chrysopogon gryllus*) и белизмата (*Dichanthium ischaemum*), а на плодородни почви формациите са от мезофитни съобщества от ливадна класица (*Alopecurus pratensis*), пълзяща детелина (*Trifolium repens*), ливадна власатка (*Festuca pratensis*), полевица (*Agrostis alba*) и др.

България се разделя на седем зоогеографски района (Георгиев 1982) отнасящи се към Евросибирската и Средиземноморската подобласти. Фауната в разглеждания терен попада в старопланински район. Включва Стара Планина, Предбалкана и Средна гора. Представена е предимно от евросибирски, холарктични и палеарктични и видове.

4.7.2. Флора

Територията предмет на реализация на птицефермата е разположена върху урбанизирани територии. Намира се на западния край на селото на отстояние около 200 м. от последните къщи. На север граничи с третокласен път 401, а на юг с асфалтов път водещ към селото. Върху настоящия имот е изградена действаща до преди няколко години птицеферма. В нейните граници почти напълно липсва естествена растителност поради характера на провежданите дейности. В свободните от застрояване пространства се развиват вторично рудерализирани ксеромезофитни тревни формации с доминиране на сем. Житни (Poaceae).

При посещението ни на терена на птицефермата в с. Петко Славейков, бяха установени тревни асоциации с участие на трескот (*Cynodon dactylon*), полска овсига (*Bromus arvensis*), дългоосилеста овсига (*Bromus sterilis*), див плевелен овес (*Avena fatua*), ливадна ливадина (*Poa pratensis*), обикновена полевица (*Agrostis capillaris*), миши ечемик (*Hordeum murinum*), петльово просо (*Echinochloa crus-galli*), зелена кощрява (*Setaria viridis*), сивосинкава кощрява (*Setaria pumila*), ежова главица (*Dactylis glomerata*), белизма (*Botriochloa ischaemum*), обикновен пирей (*Elymus repens*) и др.

Представители от сем. Бобови (Fabaceae) заемат до 10% от тревостоя и включват главно едногодишни ефемерни или летни видове като извито сграбиче (*Astragalus hamosus*), дребноплодна люцерна (*Medicago minima*), азиатска глушина (*Vicia peregrina*), а от многогодишните най-добре представени са обикновен звездан (*Lotus corniculatus*), сърповидна люцерна (*Medicago falcata*) и обикновена комунига (*Melilotus officinalis*).

Разнотривието е с разнообразен видов състав и достига 30% от тревостоя. С по-голяма честота и обилие се срещат: полска паламида (*Cirsium arvense*), обикновен магарешки бодил (*Carduus acanthoides*), рогачица (*Xanthium strumarium*), казашки бодил (*Xanthium spinosum*), хилядолистен равнец (*Achillea millefolium*), лечебна върбинка (*Verbena officinalis*), слънчева метличина (*Centaurea solstitialis*), едролистен живовляк (*Plantago major*), полска мента (*Mentha arvensis*), бучиниш (*Conium maculatum*), нарязанолистна лугачка (*Dipsacus laciniatus*), тревист бъз (*Sambucus ebulus*) и др.

На територията на инвестиционното предложение почти липсват дървесни видове. Установени бяха няколко единични декоративни и плодни дръвчета: бреза (*Betula pendula*), ябълка, орех и др.

От храстите присъстват обикновен дрян (*Cornus mas*), кучешки дрян (*Cornus sanguinea*), обикновена шипка (*Rosa canina*), къпина (*Rubus sp.*), и др. От лианите се развива обикновен повет (*Clematis vitalba*).

Територията извън птицефермата е заета на север от горски масиви предимно от цер (*Quercus cerris*), и малки площи червен дъб (*Quercus rubra*), космат дъб (*Quercus pubescens*), а на запад и юг от обработваеми земи и пасища и по-малки по площ разпокъсани горски масиви от цер (*Quercus cerris*), акация (*Robinia pseudoacacia*), черен бор (*Pinus nigra*), келяв габър (*Carpinus orientalis*).

През терена на птицефермата в посока запад-изток преминава напоителен канал водещ началото си от яз. Крапец намиращ се на около 5 км. западно от фермата. По бреговете му преди да навлезе на територията на птицефермата се развиват тополи (*Populus sp.*), които вероятно са изкуствено засадени и отделни екземпляри от бяла върба (*Salix alba*), а тревната растителност е представена от мезофити и хигрофити: водно пипериче (*Persicaria hydropiper*), гъши очибелец (*Potentilla anserina*), обикновена мента (*Mentha spicata*) и др.

В регистъра на вековни дървета на територията на с. Петко Славейков е регистрирано едно дърво – черница (*Morus spp.*) на възраст 154 г. (към момента).

Няма литературни данни и за находища на лечебни растения със стопанско значение, които попадат под разпоредбите на Закона за лечебните растения.

Няма литературни данни за находища на ендемични видове или видове защитени от Закон за биоразнообразието в района на село Петко Славейков.

При реализацията на инвестиционното предложение ще се засегнат единствено храстовотревните екосистеми на площадката на птицефермата. Характерно за тях е, че са доста толерантни и пластични и добре приспособени към специфичните условия, създавани от основните екологични фактори. При по-малките промени в хидрологичен, температурен и светлинен режим след усвояване на територия от човека, те сравнително лесно възстановяват предишното си качество, при последващата липса на масирано въздействие. Формира се бавно ново мозаечно флористично съобщество от рудерално – антропопресивен характер без консервационно значение.

4.7.3. Фауна

Характера на местообитанията в района на инвестиционното предложение и с. Петко Славейково, обуславя видовото разнообразие на фауната.

По литературни данни, в този биогеографски подрайон са установени голям брой ендемити сред безгръбначните. Техния брой в западна Стара планина е 197, а в централна – 193. Подземната фауна е също богато представена. Сред тях има 11 балкански и 109 български ендемита.

Няма литературни данни за находища на редки, застрашени, или ендемични безгръбначни в района на терена на птицефермата или в близост до него.

Гръбначната фауна е сравнително добре представена, което е обусловено от сравнително разнообразните местообитания в близост до терена на птицефермата – широколистни гори, горски окрайнини, храсталачни групи и открити земеделски площи.

Поради липаса на повирхностни води на територията на птицефермата а и около нея, няма предпоставки за наличие на ихтиофауна.

- Херпетофауна

Видовият състав на херпетофауната (по литературни данни), който потенциално може да присъства на разглеждания терен и в близост около него според биогеографския район: кафява крастава жаба (*Bufo bufo*), зелена крастава жаба (*Bufo viridis*), дървестница (*Hyla arborea*), горска жаба (*Rana dalmatina*), шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*), шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), горски гушер (*Darevskia praticola*), зелен гушер (*Lacerta viridis*), голям стрелец (*Coluber caspius*), смок мишкар (*Elaphe longissima*), медянка (*Coronella austriaca*);

- Орнитофауна

Птиците в района са добре представени като видово разнообразие. Могат да се разделят на видове свързани с горския биом, обитаващи откритите пространства и земеделските територии и синантропни видове.

В горските формации редовно гнездещи видове са: Гургулица (*Streptopelia turtur*), Гривяк (*Columba palumbus*), Червеногръдка (*Erithacus rubecula*), Чинка (*Fringilla coelebs*), Поен дрозд (*Turdus philomelos*), Сойка (*Garrulus glandarius*), Горска дърволазка (*Certhia familiaris*), Кос (*Turdus merula*), Горска зидарка (*Sitta europaea*), Лъскавоглав синигер (*Poecile palustris*), Син синигер (*Cyanistes caeruleus*), Голям синигер (*Parus major*), Голям синигер (*Parus major*), Елов певец (*Phylloscopus collybita*), Голямо черноглаво коприварче (*Sylvia atricapilla*), Жълта овесарка (*Emberiza citrinella*), Орехче (*Troglodytes troglodytes*), Южен славей (*Luscinia megarhynchos*), Щиглец (*Carduelis carduelis*), Черешарка (*Coccothraustes coccothraustes*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Горска ушата сова (*Asio otus*), Голям пъстър кълвач (*Dendrocopos major*), Сирийски кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Малък пъстър кълвач (*Dendrocopos minor* и др.

От грабливите птици характерни са: малък орел (*Aquila pennata*), малък креслив орел (*Aquila pomarina*), обикновен мишелов (*Buteo buteo*), голям ястреб (*Accipiter gentilis*), керкenez (*Falco tinnunculus*) и др.

Видовете обитаващи откритите селскостопански територии са: Червеногръба сврачка (*Lanius collurio*), Сива овесарка (*Emberiza calandra*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*), Черноглава овесарка (*Emberiza melanocephala*), Полско врабче (*Passer montanus*), Жълта стърчиопашка (*Motacilla flava*), Полска чучулига (*Alauda arvensis*) и др.

Видовете проявяващи синантропност и гнездещи по съществуващи сгради и в близост до тях са домашно врабче (*Passer domesticus*), селска лястовица (*Hirundo rustica*), градска лястовица (*Delichon urbica*), обикновен скорец (*Sturnus vulgaris*) и кукумявка (*Athene noctua*).

Поради неподходящия за теренни проучвания сезон са използвани литературни данни.

- Бозайници

Тъй като оградата на обекта ограничава достъпът на едри животни, бозайниците на територията на обекта са представени предимно от разред гризачи. - от сем. Хомякови: полевка (*Microtus arvalis*), и сем. Мишевидни: сив плъх (*Rattus norvegicus*), черен плъх (*Rattus rattus*), домашна мишка (*Mus musculus*), полска мишка (*Apodemus agrarius*).

Местообитанията в близост до терена на птицефермата предполага присъствието още на: сърна (*Cervus elaphus*), благороден елен (*Capreolus capreolus*), дива свиня (*Sus scrofa*), чакал (*Canis aureus*), лисица (*Vulpes vulpes*) и др.

Няма литературни данни за провеждани системни проучвания на прилепната фауна в близост до разглеждания терен. Местообитанията на територията на фермата и около нея не предполагат наличие на удобни места за размножаване, почивка или хибернация. Въпреки това е възможно при хранене или миграция прилепи да навлизат в периметъра.

4.7.3. Защитени зони:

В близост до инвестиционния проект се намират две защитени зони:

- Язовир Стамболийски BG0000275 - Защитена зона по Директива за местообитанията, която се допира до защитена зона по Директива за птиците, обявен за защитена зона с РМС № 122 от 2 март 2007г./обн. ДВ бр. 21 от 09.03.2007г. Заема площ от 9355.55 хектара. Разположен е на територията на областите Габрово и Велико Търново. Началото му започва на 3 км. от западния край на Севлиево, а стената му е край с. Горско Калугерово, Сухиндолска община. Най-близкия контур на защитената зона отстои на около 4 км. от границите на птицефермата.

Цели на опазване:

- запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона;
- запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, в ключително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата;
- възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Предмет на опазване:

Предмет на опазване са 13 вида бозайници: Широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*); *Европейски вълк (*Canis lupus*); Видра (*Lutra lutra*); Дългопръст ношник (*Myotis caraccinii*); Трицветен ношник (*Myotis emarginatus*); Остроух ношник (*Myotis blythii*); Дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersi*); Добруджански (среден) хомяк (*Mesocricetus newtoni*); Средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*); Южен подковонос (*Rhinolophus euryale*); Подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*); Пъстър пор (*Vormela peregusna*); Лалугер (*Spermophilus citellus*), 7 вида земноводни и влечуги: Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*); Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*); Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*); Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*); Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*); Ивичест смок (*Elaphe quatuorlineata*); Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*), 5 вида риби и 7 вида безгръбначни.

- Видима BG0000618 - Защитена зона по Директива за местообитанията, която припокрива защитена зона по Директива за птиците, обявена с РМС No 122 от 2 март 2007г./обн. ДВ бр. 21 от 09.03.2007 г.

Зоната е разположена на площ от 1823.05 хектара и включва средното и долно течение на река Видима под град Априлци. Това е една от малкото запазени големи реки в България и най-важният хабитат в Северна България за редки видове риби. Пасажи от *Alnus glutinosa* (черна елша) са разпространени по целия речен участък. Зоната е биокоридор, като важен мост за риби и защитени представители на крайречните хабитати. Свързана е със защитени зони BG0002110 Априлци (тип J) и BG0002111 Велчево (тип J).

Най-близкия контур на защитената зона отстои на около 10 км. от границите на птицефермата.

Цели на опазване:

- запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона;
- запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, в ключително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата;
- възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Предмет на опазване:

Предмет на опазване са природни местообитания: 6110 - *Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi*; 6430 - Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс; 9150 - Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*); 9180 - *Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове; 91E0 - *Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae*).

Защитени са 15 вида бозайници: Широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*); *Европейски вълк (*Canis lupus*); Видра (*Lutra lutra*); Дългокрил прилеп (*Miniopterus*

schreibersi); Дългоух нощник (*Myotis bechsteini*); Остроух нощник (*Myotis blythii*); Дългопръст нощник (*Myotis saraccinii*); Трицветен нощник (*Myotis emarginatus*); Голям нощник (*Myotis myotis*); Средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*); Южен подковонос (*Rhinolophus euryale*); Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*); Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*); Подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*); Пъстър пор (*Vormela peregusna*), 4 вида земноводни и влечуги: Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*); Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*); Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*); Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), 5 вида риби и 6 вида безгръбначни.

4.7.4. Защитени територии

В близост до инвестиционния проект се намират две защитени територии.

- **ДЕДЕРИЦА** (Код в регистъра: 205) - защитена местност, прекатегоризирана със Заповед No.РД-1320 от 27.12.2002 г., бр. 7/2003 на Държавен вестник. Заема площ от 199.3 хектара в землището на с. Дебелцово, с. Кормянско, с. Крушево. Цел на обявяване е опазване на характерен горски ландшафт във водосбора на яз. "Ал. Стамболийски". Най-близкия контур на защитената територия отстои на около 8 км. от територията на птицефермата.
- **ЛАФТИН** (Код в регистъра: 198) - защитена местност, прекатегоризирана със Заповед No.РД-1313 от 27.12.2002 г., бр. 7/2003 на Държавен вестник. Заема площ от 18.79 хектара, актуализирана със Заповед No.РД-353 от 13.05.2014 г., бр. 47/2014 на Държавен вестник. Цел на обявяване е опазването на редки и застрашени птици - черен щъркел, бухал и др. Най-близкия контур на защитената територия отстои на около 7 км. от територията на птицефермата.

4.8. ЛАНДШАФТ.

4.8.1. Състояние на ландшафта.

Съгласно Европейската конвенция на ландшафта-2005г., “ландшафтът е територия, специфичният облик и елементите на която са възникнали в резултат от действията и взаимодействията между природните и/или човешки фактори”.

Съгласно приетите в България определения, “ландшафтът е териториална система, съставена от взаимодействащи си природни и антропогенни компоненти и комплекси”.

Състоянието на ландшафтите се измерва чрез категорията “устойчивост на ландшафтите”. Това е категория, която отразява тяхното постоянство във времето. Тя се разглежда като неподатливост спрямо величината на въздействието, влияещо върху структурата на ландшафта, както и като способността му към продължително еднопосочно развитие при спазване на естествените му или придобити свойства за определен прогностичен период.

Като правило, устойчивостта на ландшафтите е:

- потенциална, определена още като естествена или генетична, характерна за ландшафти, при които антропогенен натиск липсва или е много нисък; към тази категория се отнасят озеленените и незастроени пространства, речните долини,

земяделските земи и горски територии, териториите, намиращи се под защита на специални закони;

- конкретна, определена и като относителна, която е в пряка зависимост от степента на антропогенното въздействие и колкото по-хетерогенна е ландшафтната структура, толкова по-податливи на промени и нарушения са ландшафтните; към тази категория се отнасят територии, които се намират под антропогенен натиск, като в зависимост от характера на натоваване могат да бъдат изведени различни степени на устойчивост на ландшафтните.

Ландшафтната система се състои от четири класа: равнинни, междупланински равнинно – низинни, котловинни, планински ландшафти. Те имат 13 типа, 30 подтипа и 77 групи.

Според точка 25 на § 1 на допълнителните разпоредби на Закона за биологичното разнообразие "ландшафт" е територия, специфичният облик и елементите на която са възникнали като резултат на действия и взаимодействия между природни и/или човешки фактори. Ландшафтът навсякъде по света е комбиниран резултат от естествените процеси, които протичат в природата, и човешките дейности, които се включват в тях.

С оглед на отговорността към бъдещите поколения ландшафтът е с огромна значимост за съвременното общество. Това е свързано с неговото опазване, поддържане, развиване и доколкото е необходимо и възможно неговото възстановяване така, че трайно да осигурява : разнообразие, идентичност и естетика в природната среда. Ландшафтът е природен ресурс, който е неразривно свързан с обществото. Определящи за това са:

- функциониране и продуктивност на екосистемите;
- възможност за регенериране и устойчиво използване на природните ресурси;
- подобряване условията на живот на населението.

Разглеждаме ландшафта като природно-териториален комплекс в чиито естествени граници природните компоненти (скали, релеф, климат, води, почви, растителен и животински свят) са взаимно свързани и образуват единство. Ландшафта на площадката предмет на инвестиционното предложение е резултат от намесата на човека – естествения ландшафт е променен и антропогенизиран.

Територията на община Севлиево попада в II район (Средна Стара планина). На територията ѝ е изградена една пробна площадка за оценка състоянието на короните на иглолистните дървесни видове, а в непосредствена близост, но на територията на Община Габрово е разположена пробна площадка за оценка на състоянието на широколистните видове. Степента на увреждане на короните на дърветата е малка, съответно на иглолистните видове е между 11 и 25%, а на широколистните видове – под 10%.

Съгласно схемата на ландшафтното регионално райониране на България (География на България, Петров, 1997 г.) Община Севлиево попада в следната ландшафтна структура:

Б. Старопланинска област

VI Централно старопланинска подобласт

43 Севлиево-Габровски район

Съгласно същата класификация долините части на Общината се определят като:

Клас – котловинни ландшафти;

Тип – ландшафти на умерено континентален, ливадно-степни и лесо ливадно котловинни дъна;

Група – ландшафти на ливадно-степните хълмисти дъна на вътрешно планинските котловини с неспоени кватернерни наслаги и с висока степен на земеделско усвояване.

По отношение на структурата на ландшафтите в община Севлиево може да се обобщи, че в резултат на многогодишната антропогенизация на района и корекции на релефа, част от компонентите на околната среда са променени, ограничени или унищожени. Естествените ландшафти са заменени от нови категории ландшафти като: селищни инфраструктури, комуникационни трасета и антропогенни натрупвания.

По отношение на структурата на ландшафтите може да се обобщи, че в резултат на многогодишната антропогенизация на площадката на птицефермата в ливадно-степните хълмисти дъна на вътрешно планинските котловини са настъпили дълбоки и съществени промени. Променено е биоразнообразието в тях, а естественият ландшафт е заменен антропогенен и промишлен.

Към момента на изготвяне на настоящия ДОВОС в района на площадката предмет на инвестиционното предложение се очертава „аграрен ландшафт“. Разглеждаме ландшафта като природно-териториялен комплекс, в чиито естествени граници природните компоненти (скали, релеф, климат, води, почви, растителност и животни) образуват взаимно свързано и обусловено единство.

Реализирането на инвестиционното предложение „Ремонт на съществуващи сгради с предназначение „пилчарник“ и закупуване на оборудване за птицеферма за интензивно отглеждане на птици - бройлери разположена в имоти с № 107037 и № 000105, землище на с. Петко Славейков, общ. Севлиево, обл. Габрово” няма да доведе до промени в локалния ландшафт.

Сградният фонд и съпътстващи съоръжения ще се впишат в общия пейзаж; планираното реализиране на разглежданият проект не предвижда промени на локалния ландшафт и околните терени.

Налага се извода, че характера и предмета на инвестиционното предложение са такива, че обемно-пространствените му параметри се вписват в общия ландшафт и не могат самостоятелно да предизвикат значими изменения в неговите елементи и типове. Въздействието може да се оцени като локално без да засяга околните терени.

4.8.2. Прогноза за въздействие върху ландшафта.

Миграцията на замърсителите в ландшафта се осъществява по пътя на четири основни компонента на околната среда - атмосферен въздух, води /повърхностни и подземни/ и почви. Анализът на възможните миграции дава основание за следната оценка:

- по пътя на атмосферният въздух - подчертаната динамичност на този компонент определя значително разнообразие в разпространението на вредности по въздушен път в пространствен аспект; предпоставките за разпространение на замърсители във въздуха на общината са налични, налични са и източници на вредни емисии - подвижни и стационарни, локални, което налага контрол и санкции от страна на контролния орган;
- по пътя на повърхностните води — по отношение на повърхностните води, миграцията на замърсители се стимулира по индиректен път - от подпочвените води и по директен - чрез вливането на непречистени отпадъчни води в речните води; веригата е сравнително лабилна и в първия случай зависи от състоянието на подземните води, а във втория - от техническата обезпеченост за пречистване на отпадъчните води; от двете възможности, по-неблагоприятната за общината е свързана с ниската степен на пречистване на отпадъчните води и директното изливане на непречистени води в реките;
- по пътя на подземните води — по отношение на подземните води миграция на вредни вещества е възможна т. к. подхранването на водоносния комплекс е резултат от инфилтрацията на атмосферни валежи, повърхностни води, вкл. недостатъчно пречистени отпадъчни и подземни води;
- чрез почви — пренос на замърсители по пътя на почвите е възможна, предвид наличието основно на нерегламентирани и nereкултивирани депа за отпадъци.

Ремонта и оборудването на съществуващите сгради в животновъдния обект ще се впише в съществуващия ландшафт. След осъществяване на инвестиционното предложение ландшафта няма да се промени и няма да окаже въздействие ландшафта като компонент на околната среда.

От посоченото по-горе може да се направи заключението, че ландшафтът се характеризира със сравнително висока степен на естествена устойчивост на ландшафтите и ниска степен на общо антропогенно натоварване. Независимо от това, основните му съставляващи елементи се намират в непосредствена връзка по отношение миграцията на замърсители и влошаването на състоянието на който и да е от тях се отразява неблагоприятно върху състоянието на всички останали.

Поради изложеното по-горе с настоящия Доклад за ОВОС не е извършено детайлно разглеждане на компонента на околната среда.

При експлоатация на инвестиционното предложение не се очакват промени в структурата и функционирането на ландшафтите, освен вече съществуващите такива. Инвестиционното предложение няма да окаже въздействие върху този компонент на околната среда.

4.9. ВРЕДНИ ФИЗИЧНИ ФАКТОРИ.

Основните източници на шум в района на с. Петко Славейков са типичните източници, характерни за съвременните населени места - транспортните потоци на различните видове транспорт - пътен, ж.п., въздушен/ и локалните източници на шум - промишлени, комунално-битови, спортни и други обекти.

Основно влияние върху шума на територията на населеното място има транспортната инфраструктура, която е представена от пътища на републиканската и общинска пътна мрежа и ж.п.инфраструктура.

4.9.1. Пътна инфраструктура

Републиканската пътна мрежа на територията на землището на с. Петко Славейков включва участъци от следните пътища от първи, втори и трети клас:

- Път I-4 (Е-772) София-Севлиево-В.Търново-Търговище-Шумен-Варна, който осигурява по-голямата част от далечните външни връзки на общината; физическото състояние на пътя не е добро;
- Път III-401, осъществяващ връзките с гр. Ловеч

Площадката на инвестиционното предложение е разположена в район относително нисък шумов фон. Тя е разположена в края на населеното място. Към регулярното шумово въздействие от дейността на съществуващата птицеферма по време на реализация на ИП ще бъде добавено и въздействието от източниците на шумови емисии от транспортните средства и техника за доставка на материали, ремонт и извозване на образуваните строителни отпадъци. За настоящата оценка се приема, че необходимата механизация и транспорт за изпълнение на предвидените по проекта за реализация на ИП строителни работи включва следните машини:

- Леки автомобили – максимално 4 бр/ден;
- Лекотоварни автомобили – максимално 5 бр/ден;
- Тежкотоварни автомобили – максимално 3 бр. ден.

4.9.2. Железопътна инфраструктура

През общинската територия не преминава железопътна линия.

4.9.3. Локални източници на шум

По данни на РИОСВ – В. Търново през 2003 г. са направени измервания на шума в гр. Севлиево и във фирмите “Видима” АД (площадка гр. Севлиево), “Видима” АД (площадка с. Градница), “Идеал Стандарт България” АД, гр. Севлиево. Резултатите показват, че няма замърсяване в гр. Севлиево от шум на автомобилен и железопътен транспорт и локални източници (заведения за обществено хранене, търговски обекти и др.). По данни на РЗИ Габрово от мониторинг на шум в област Габрово през 2015 г. Показани в таблицата по-долу:

Измерени средни шумови нива, сравнени с граничните стойности на нивата на шум.		средна стойност dB (A)	гранични стойности на нивата на шум
ПУНКТ			
№1.	ДКЦ – 1 база – гр. Габрово	66,5	60
№2.	ДКЦ – 2 база – гр. Габрово	67,9	60
№3.	БМЦ – гр. Габрово, ул. „Брянска”1	68,9	60
№4.	кв. “Младост” – кръстовище за кв. “Трендафил”	65,2	60
№5.	кв. “Младост” /кръстовище S/ – гр. Габрово	65,9	60
№6.	Завод “Инструмент” – гр. Габрово	64,0	60
№7.	Читалище “Развитие” – гр. Севлиево	66,4	60
№8.	МБАЛ – гр. Севлиево	63,5	60
№9.	Хотел “Трявна” – гр. Трявна	62,5	60
№10.	МБАЛ – гр. Дряново	63,2	60
№11.	“Търговия на едро” - Габрово	66,9	70
№12.	Бетонов възел – Севлиево	63,3	70
№13.	Автогара – гр. Габрово	66,7	70
№14.	Фирма “Мак” – гр. Габрово	67,4	70
№15.	МБАЛ – гр. Габрово	60,5	55
№16.	ЦДГ “Мики маус” 2 – гр. Габрово	64,5	55
№17.	ул. “Морава” – гр. Габрово /кв. “Крушата”/	66,3	55
№18.	ЦДГ “Слънце” – гр. Севлиево	65,4	55
№19.	кв. “Светушка” – гр. Трявна	56,6	55
№20.	кв. “Априлци” – гр. Дряново	66,2	55

Отчетени са превишения за три от четирите мониториращи пункта на територията на Община Севлиево.

Шумовите емисии в общината са чувствително понижени от реализираните мерки и осъществявания постоянен контрол. Целесъобразно ще бъде през следващите години да продължи политиката на увеличаване на зелените площи в селищата и общината.

Като локален източник може да се разглежда птицефермата на възложителя – площадката, на която ще се реализира инвестиционното предложение.

Шумът е един от основните фактори с неблагоприятно въздействие върху населението. Не случайно законодателството в областта на защита от шума в околната среда урежда проблемите, свързани с разработването на мерки за избягване, предотвратяване и намаляване на вредното въздействие на шума, целящи чрез тяхното осъществяване защита на човешкото здраве и околната среда, както и осигуряване на качество на живот на населението.

Площадката на инвестиционното предложение е разположена в район относително нисък шумов фон. Тя е разположена в края на населеното място.

Режимът на работа на птицефермата ще бъде непрекъснат. Съоръженията, от които се генерира шум са вентилаторите в халетата, звуците от животните и звуци от съоръженията за хранене. Шум може да се генерира също така от вътрешния автотранспорт. През нощта не се предвижда работа на съоръжения и движение на товарни автомобили.

Площадката на птицефермата граничи със земеделски земи. Най-близките къщи на с. Петко Славейков се намират на около 330 м от птицефермата.

Съгласно Наредба № 6/2006 г. на МОСВ граничните стойности на показателите на шума са както следва:

по границата на производствената площадка:

- еквивалентно дневно ниво – 70 dB (A);
- еквивалентно вечерно ниво – 70 dB (A);
- еквивалентно нощно ниво – 70 dB (A).

в мястото на въздействие (най-близката граница на жилищна зона):

- еквивалентно дневно ниво – 55 dB (A);
- еквивалентно вечерно ниво – 50 dB (A);
- еквивалентно нощно ниво – 45 dB (A).

По време на строежа се предвижда известно шумово натоварване, до завършване на строителната дейност.

При експлоатацията шум ще генерират следните източници:

- нормално шумово натоварване от сградите – до 67 dB(A);
- вентилационни системи /работят целогодишно/ – до 43 dB(A);
- хранилна система /около 1 час дневно/ - до 63 - 90 dB(A);
- автотранспорт за доставка на фуражи /около 2 часа седмично/ – до 92 dB(A);
- извозване на птичи тор /8 часа на ден, 2 дена през разрешените сезони/ – до 88 dB(A);

Общото сумарно ниво на шум на територията на „ЕКСПО-ХК“ - птицеферма с. Петко Славейков, по време на експлоатацията, няма да превишава 70 dB(A) – пределно допустимото ниво на звуково налягане в промишлени територии и зони за дневен и нощен период.

В птицефермата не са предвидени съоръжения, които да бъдат източници на вибрации.

4.9.4. Прогноза за въздействие

Инвестиционното предложение не предвижда монтирането и експлоатацията на съоръжения източници на наднормени нива на шум. Всички технологични модули са съобразени с изискванията за хуманно отношение към животните.

Експлоатацията птицефермата не предполага допълнително шумово натоварване.

При прогнозиране на очакваното еквивалентно ниво на шума в мястото на въздействие е необходимо да бъдат отчетени:

- снижението на нивото на шума в зависимост от разстоянието от източника на шума, ;
- снижението на нивото на шума в следствие на неговото поглъщане от въздуха;
- снижението на нивото на шума от шумозащитни екрани;

- снижението на нивото на шума от повърхността на територията;
- снижението на нивото на шума от наличието на зелени насаждения;
- влиянието на отразеният звук от оградящите конструкции на сградите.

Птицефермата на "ЕКСПО-ХК" ЕООД е частично озеленен с дървесна растителност. Същата осигурява екраниране на шумови емисии, което допълнително редуцира въздействието им върху на засегнатото население от най-близкото населено място село с.Петко Славейков и околната среда.

При значително въздействието върху шумовото натоварване съществува потенциал за взаимодействие с фактор „Човешко здраве“. Във връзка с това в раздел 5 въздействието следва да бъде разгледано и при двата компонента.

4.10. КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО.

4.10.1. Недвижимо културно наследство

Община Севлиево е един от утвърдените регионални културни центрове. В общинския център има действащи Градска библиотека, Дом на културата „Мара Белчева“, Исторически музей – Хаджистояновото училище, Архитектурно-възрожденски комплекси „Дандолови къщи“, „Табаханата“, средновековен град-крепост „Хоталич“, Градска художествена галерия „Асен и Илия Пейкови“ и НЧ „Развитие-1870“. На художествената галерия, Дома на културата и Градската библиотека са направени подобрения. Обновена е и експозицията за средновековния град Хоталич в Историческия музей.

Разположението на обектите на наследството в землището на с. Петко Славейков по брой, вид и настоящия статут са:

- Народно читалище “Възраждане - 1927” с.Петко Славейков - Основано през 1927 год. Намира се в самостоятелна двуетажна сграда с обща площ 250 кв. м, включваща: зрителна зала, гримьорни и библиотека. Библиотечният фонд е 12899 тома. Към читалището работи група за изворен фолклор.

Видът и настоящия статут на обектите недвижими културни ценности в землището на с. Петко Славейков е представен в следващата таблица.

Населено място		с. Петко Славейков		
ОБЩ БРОЙ		5		
в това число	<i>в населено място</i>		1	
	<i>извън населено място</i>		4	
РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО ВИД	<i>архитектурно строителни</i>		0	
	<i>исторически</i>		0	
	<i>художествени</i>		0	
	<i>военни паметници</i>		1	
	АРХЕОЛОГИЧЕСКИ	<i>крепостни съоръжения</i>		2
		<i>селищни могили, селища</i>		2
		НЕКРОПОЛИ	<i>плоски</i>	0
			<i>могилни</i>	0
<i>единични могили</i>	0			
СТАТУС	<i>декларирани</i>		0	

	обявени	0
--	---------	---

4.10.2. Нематериално културно наследство

Нематериалното културно наследство на с. Петко Славейков обхваща местните фолклор, обичаи и празнично-обредна система, занаяти, както и разнообразни периодични и еднократни прояви в общинския културен календар.

4.10.3. Прогноза за въздействие

Реализирането и експлоатацията на инвестиционното предложение не предполага въздействие върху НКЦ. Площадката на птицефермата е съществуваща и не попада на територията на НКЦ.

4.11. ДЕМОГРАФСКИ, СОЦИАЛНИ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ УСЛОВИЯ.

4.11.1. Население

Оценката на демографското развитие и оценката на настоящите и бъдещи проблеми на община Севлиево могат да се разглеждат реално само в контекста на демографското развитие и проблемите на национално, областно и общинско ниво.

Тенденцията за нарастване на градското население в страната вероятно ще продължи и в плановия период 2014 – 2020 год., но преминаването на границата от 80% ще бъде отрицателен фактор за развитието на страната и обезлюдяване на много населени места (предимно малки и много малки села). В повечето случаи това води до изоставяне на изградена социална и техническа инфраструктура, в много случаи и на годен жилищен фонд.

На ниво община Севлиево данните за числеността на населението показват едно балансирано развитие между градското и селско население. В посоченият период 1992-2001 год. населението на общината спада с 11652 чов. (24,5%). Този спад е значителен, но се запазва един добър баланс – градско /селско население (63% / 37%). До голяма степен това се дължи на големия брой села в общината, но и на правилната и ефективна политика на общинската администрация.

Трябва да се отбележи, че в периода след приемането ни в Европейския съюз се полагат сериозни усилия за развитие на селските райони по програми финансирани от държавата и целеви фондове на Европейския съюз.

В тази връзка регионалното и устройствено планиране имат значителна роля за развитие на селските райони и градски центрове за реструктуриране на селищната мрежа поради обезлюдяване на населените места не само поради намаляващия естествен прираст на населението. На областно ниво данните показват тенденция близка до тази на национално ниво. Общото население на област Габрово през 1992 год., е 161 987 чов., а през 2011 год. спада на на 122 702 чов. Спадът е равен на 39 285 чов.(24.3%). Този показател е значително по-висок от средното за страната. Аналогичен е случая с градското население, което за периода спада с 26 495 чов. (20.9%), а относителното му тегло нараства от 78,23% на 81.68 %.

Ниското ниво на селското население през 2011 год. се дължи главно на община Габрово (9,7 %) и община Трявна- 4,5 %.

ЕКАТТЕ	Населено място	2012			2013			2014		
		общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
0729	Община Севлиево	35160	17054	18106	34698	168782	17826	34143	16587	17556
56037	С. Петко Славейков	1053	517	536	1037	512	525	1007	502	505

През 2014 год. намалението на броя на населението на общината е 555 чов., от тях дялът на гр. Севлиево е 323 чов. По населените места оценката на темповете на намаляване на населението ще бъде изпълнено само за тези, които ще запазят статута си до 2027 год. Основният фактор за намаляване на броя на населението е отрицателния естествен и механичен прираст на населението, които ще бъдат анализирани по-долу.

4.11.3. Възрастова структура на населението

Възrastовата структура на населението по данни от преброяването на населението към 01.02.2011 год. Е представена в долната таблица.

Възrastовата структура е представена по 5 годишни групи общо за област Габрово и за община Севлиево – общо и по населени места. Агрегирането на данните е представено в три групи население по навършени години както следва:

Население от 0–14 год. население от 15–64 год. Население на 65 и повече

Общо: 4487 чов. (12,5 %) Общо: 22 667 чов. (63,0 %) Общо: 8 841 чов.(24,5%)

В градовете: 3525 чов.(9,8 %) В градовете: 15 238 чов. (42,3%) В градовете: 3 913 чов.(13,6%)

В селата: 962 чов. (2,7 %) В селата: 7 429 чов.(20,7 %) В Селата: 4 928 чов.(13,6%)

ОБЩО НАСЕЛЕНИЕ : 35 995 чов. (100 %)

В градовете : 22 627 чов. (63 %)

В селата : 13 319 чов. (37,0 %)

Данните показват, че възrastовата структура е неблагоприятна за демографското развитие на общината. Групата от населението на 0-14 год.е почти два пъти с по-нисък брой от групата на населението над 65 год. Това означава,че през следващите 15 години населението на общината ще намалее поради отрицателния естествен прираст с около 4500 чов. Този проблем подробно се разглежда в следващия раздел – естествен и механичен прираст на населението.

Информация за възrastовите групи с населените места на общината е представена в следващата таблица.

Области	Възrastови групи (в навършени)											
Общини												

ДОКЛАД ЗА ОВОС НА ИНВЕСТИЦИОННО ПРЕДЛОЖЕНИЕ

„Ремонт на съществуващи сгради с предназначение „пилчарник“ и закупуване на оборудване за птицеферма за интензивно отглеждане на птици - бройлери разположена в имоти с № 107037 и № 000105, землице на с. Петко Славейков, общ. Севлиево, обл. Габрово”

Населени места	Общ	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
СЕВЛИЕВО	35995	141	1525	154	1677	1756	1827	2231	2493	233	2379	2327	260	3032	2496	2047	2063	1345	890
ГР.СЕВЛИЕВО	22676	961	1018	107	1145	1235	1827	1643	1856	168	1754	1576	169	1790	1285	935	869	504	320
САГАТОВО	303	14	12	14	11	9	14	13	5	8	13	17	17	21	15	29	44	29	18
С.БАЕВА	26	1	1	-	3	4	1	-	-	3	-	1	-	2	2	6	-	1	1
С.БАТОШЕВО	553	23	20	15	26	29	35	27	29	28	31	48	39	53	35	49	40	21	5
С.БЕРИЕВО	288	4	3	6	9	10	11	3	8	11	15	14	12	32	32	38	36	29	15
С.БОАЗЪТ	53	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	1	-	5	8	9	13	9	5
С.БОГАТОВО	420	14	15	13	11	12	8	17	24	19	20	14	24	47	60	41	28	34	19
С.БУРЯ	226	2	5	2	3	3	3	2	12	7	5	3	13	35	39	29	34	19	10
С.БЪЛГАРИ	6	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	2	1	-	-	-
С.ВАЛЕВЦИ	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	3	1	-	2	2	2	3
С.ВОЙНИШКА	72	3	7	5	2	3	5	5	1	2	3	5	4	5	4	10	4	3	1
С.ГОРНА РОСИЦА	693	25	16	22	23	19	18	27	38	40	32	43	47	67	83	55	68	41	29
С.ГРАДИЩЕ	184	6	4	4	5	4	6	4	4	2	7	9	12	15	18	21	26	15	22
С.ГРАДНИЦА	996	56	45	46	51	56	42	45	56	61	49	56	65	94	80	65	65	30	34
С.ДАМЯНОВО	434	10	20	12	20	14	14	13	14	22	20	22	28	44	40	36	42	36	27
С.ДЕБЕЛЦОВО	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
С.ДИСМАНИЦА	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	1
С.ДОБРОМИРК	727	25	46	39	20	22	15	33	32	30	23	34	45	74	59	44	71	64	51
С.ДРЯНЪТ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
С.ДУШЕВО	665	50	43	32	37	35	36	31	37	27	32	31	42	61	52	43	38	23	15
С.ДУШЕВСКИ	21	-	-	1	1	-	-	-	2	-	-	-	3	7	-	1	-	2	4
С.ДЯЛЪК	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	2	1	-	1
С.ЕНЕВ РЪТ	22	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2	5	3	-	1	3	1	1	5
С.ИДИЛЕВО	125	2	5	4	1	4	2	7	4	2	14	7	4	9	14	10	14	16	6
С.КАРАМИЧЕВЦ	28	-	-	-	-	4	1	-	-	1	2	4	3	1	4	1	5	-	2
С.КАСТЕЛ	43	4	-	-	1	1	2	4	1	-	2	2	2	5	9	2	3	3	2
С.КОРИЯТА	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	2	-	2	3	2
С.КОРМЯНСКО	666	34	30	28	32	24	34	31	43	37	33	56	48	48	55	55	44	20	14
С.КРАМОЛИН	399	8	17	15	21	15	11	20	17	18	16	17	29	35	41	43	35	17	24
С.КРУШЕВО	533	11	17	21	20	18	18	26	28	39	21	24	41	58	57	31	45	36	22
С.КРЪВЕНИК	129	4	5	6	2	2	2	9	4	10	6	10	11	13	14	9	9	7	6
С.КУПЕН	30	-	-	-	1	-	-	1	1	-	4	2	3	1	5	7	2	3	-
С.ЛОВНИДОЛ	318	8	13	4	3	6	9	6	10	11	9	5	17	41	29	41	50	35	21
С.МАЛИНОВО	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
С.МАЛКИ	215	8	6	6	4	8	7	5	7	8	13	8	12	16	20	23	27	31	6
С.МАРИНОВЦИ	36	-	-	2	2	-	-	-	1	1	-	-	4	7	3	3	6	3	4
С.МЛАДЕН	161	4	1	9	4	2	1	4	7	5	2	2	8	14	19	19	26	24	10
С.МЛЕЧЕВО	72	1	-	-	-	1	1	1	-	1	3	3	7	8	10	8	15	7	6
С.ПЕТКО СЛАВЕЙКОВ	1070	38	33	36	50	55	53	64	54	65	54	84	96	100	92	65	58	42	31
С.ПОПСКА	39	-	-	-	-	1	4	1	1	-	3	4	7	6	5	2	4	-	1
С.РОГУЛЯТ	24	-	3	-	-	-	-	-	2	-	-	2	-	1	3	2	6	5	-
С.РЯХОВЦИТЕ	1365	36	59	67	83	80	64	89	105	88	92	78	107	96	108	83	67	43	20
С.СЕЛИЩЕ	142	1	2	1	3	3	3	7	4	6	10	9	8	13	13	23	15	15	6
С.СЕННИК	842	38	37	19	32	26	26	39	36	36	26	51	54	82	73	64	94	60	49
С.СТОКИТЕ	216	-	2	4	3	3	2	9	3	10	9	13	20	26	22	26	28	19	17
С.СТОЛЪТ	238	8	16	10	8	10	11	13	9	14	11	13	18	15	12	13	23	23	11
С.ТАБАШКА	59	-	-	-	-	-	1	-	1	1	2	6	5	10	5	5	9	8	6
С.ТУМБАЛОВО	75	1	1	3	1	1	-	-	4	2	6	5	6	7	7	9	10	5	7
С.ТЪРХОВО	140	3	4	6	4	4	4	3	7	6	3	4	9	11	17	15	15	19	6
С.УГОРЕЛЕЦ	42	-	-	-	-	2	-	-	1	2	1	2	5	2	8	9	6	4	-
С.ХИРЕВО	166	1	2	4	3	4	1	5	8	9	6	5	5	17	13	29	25	15	14
С.ШОПИТЕ	31	-	-	1	-	1	-	2	-	-	1	2	1	3	2	4	7	3	4
С.ШУМАТА	388	12	17	19	32	24	25	21	16	20	20	30	26	30	18	26	29	16	7

Видно от информацията преобладаващото население на с. Петко Славейков е между 50 и 70 годишна възраст.

4.11.4. Социално – икономически показатели

На следващата таблица са показани данни за естествения прираст на община Севлиево-2010, 2011, 2012 и 2014 год.

Показатели	Мерна единица	2010	2011	2012	2014
живородени	Брой	365	329	304	262
мъже	Брой	186	173	159	140
жени	Брой	179	156	145	122
умрели	Брой	707	698	757	690
мъже	Брой	372	364	374	363
жени	Брой	335	334	383	327
Естествен прираст	Брой	- 342	- 369	- 453	- 428
мъже	Брой	- 186	- 191	- 215	- 223
жени	Брой	- 156	-178	- 238	-205

Данните показват, че броя на живородените деца в общината постоянно намалява през годините на посочения период. От 365 деца през 2010 год. на 262 деца през 2014 год. Тази тенденция вероятно ще продължи и до 2020 год. поради намаляването броя на фертилния контингент, независимо от стимулиращите мерки на национално ниво за повишаване на раждаемостта. Броят на починалите лица през посочения период запазва ниво от 757 чов. през 2012 год. до 690 чов. през 2014 год. Тази тенденция вероятно ще се запази като реалистичен вариант, поради високият брой на населението в надтрудоспособна възраст. Оптимистичното очакване е, че поради подобряването на системата на здравеопазване и социалното подпомагане на възрастните граждани, ще се намали смъртността. През 2014 год. естествения прираст на общината (умрели минус родени) е отрицателен, минус 428 чов. (12.4 %). Това показва, че 77% от общото намаление на населението (555 чов.) се дължи на отрицателния естествен прираст.

Може да се приеме, че е налице тенденция на увеличаване на темповете на намаляванена годишния брой на населението на общината. Основният фактор за този процес е отрицателния естествен прираст. По наша оценка базирана на неблагоприятната възрастова структура, може да се приеме, че средногодишното намаление на населението в периода до 2020 год. ще е около 500 чов. Това означава, че в следващия 6 годишен период общото намаление на населението ще е около 3000 души. Като песимистична прогноза може да се приеме, че в края на 2020 год. населението на община Севлиево ще бъде около 31 000 човека.

4.11.5. Здравни показатели на населението на Област Габрово и Община Севлиево

Здравна мрежа обслужваща през 2015 г. населението на област Габрово е ресурсно обезпечена като обхваща 7 болнични лечебни заведения - четири многопрофилни болници за активно лечение (едната частна); две специализирани болници за лечение на белодробни болести (една за активно лечение и една детска) и държавна психиатрична болница. На територията на област Габрово в извънболничната помощ работят 3 диагностично консултативни центъра, 12 медицински центъра, 68 ИППМП, 62 ИПСМП, 119 ИППДП, 1 ИПСДП, 2 ГППМП, 2 ГПСМП, 7 ГППДП, 5 МДЛ, 18 МТЛ, 1 ЦСМП с 4 филиала, 8 детски ясли и 3 яслени групи към ОДЗ, 1 хоспис, 1 РЗИ. Обслужвано е населението на област Габрово, което към 31.12.2015 г. е наброявало **114 272** души. По данни на РЗИ Габрово характерно за възрастовата сруктура на населението за 2015 г.на областта е, че:

- Делът на младото население (до 19 г.) е **15,09 %** при 15,11 % за 2014 г., (средно за страната 18,33 %).
- Населението в средна възраст (20 – 64г.) е **57,46 %** при 58,2 % за 2014 г. (при средно за страната 61,24 %).

- Делът на възрастното население (над 65 г.) е **27,45 %** при 26,69 % за 2014г. и е по-голям от средния за страната – 20,43 % за 2015 г.

Очертава се трайна тенденция към намаляване делът на младото население (под 19 г.) и населението в трудоспособна възраст за сметка на увеличаване на процента на възрастното население.

Процесът на остаряване е по-силно изразен сред жените отколкото сред мъжете. Средната възраст в областта за 2015 г. е 47,11 г., като при мъжете тя е 44,82 г. и при жените 49,26 г, при средна за страната 42,89 г. Средната възраст за община Севлиево е 46,17 г. (мъже – 43,85 г. и жени – 48,38г.).

По-висок е делът на **градското население** – за областта той е 81,81% (за страната 73,07%).

Населението на областта в последните 30 години **прогресивно застарява и намалява** средно с 2,16 % годишно, като за 2015 г. намалението е с 1,79 %, сравнено с 2014 г.

Смъртността в област Габрово традиционно е **по-висока** от средната за страната. Поради застаряването на населението и миграцията на младото население извън областта тенденцията е към увеличаване на смъртността. В последните десет години стойностите ѝ се движат между 15,7 ‰ и 18,03 ‰, а през 2015 г тя е най висока 18,95 ‰.

През 2015 г. **96,47 %** от всички умираания в област Габрово се дължат на пет класа болести:

- на първо място болестите на органите на кръвообръщението – **67,37 %** (за страната – 65,86 %);
- на второ – злокачествените новообразувания – **18,58 %** (за страната – 16,62 %);
- на трето – болести на храносмилателната система - **4,49 %** (за страната – 3,54 %);
- на четвърто място - болестите на дихателната система – **2,79 %** (за страната – 3,61 %) и
- на пето – травми и отравяния – **2,75 %** (за страната – 2,7 %).

Таблица 4.11.5.-1 . Смъртност по класове болести през 2015 г. в област Габрово

клас	Класове болести по МКБ	Брой	На 100 х. души	Отн. дял
	ОБЩО	2234	1937,4	100
1	Инфекциозни болести и паразитози	12	10,41	0,54
2	Новообразувания	413	358,16	18,49
3	Болести на кръвта и кръвотворните органи	1	0,87	0,04
4	Болести на ендокр. жл., хранен. и обмяната	35	30,35	1,57
5	Психични и поведенчески разстройства	3	2,60	0,13
6	Болести на нервната система	14	12,14	0,63
9	Болести на органите на кръвообращението	1494	1295,6	66,88
10	Болести на дихателната система	57	49,43	2,55
11	Болести на храносмилателната система	95	82,39	4,25
12	Болести на кожата и подкожната тъкан	2	1,73	0,09
13	Болести на костно-муск. с-ма и съед. тъкан	1	0,87	0,04

14	Болести на пикочо-половата система	16	13,88	0,72
16	Някои състояния в перинаталния период	2	1,73	0,09
17	Вродени аномалии	2	1,73	0,09
18	Симптоми, признаци и отклонения от нормата	28	24,28	1,25
19	Травми и отравяния	59	51,17	2,64

В Таблица 4.11.5.-2 са посочени регистрираните заболявания за 2015 година по класове болести в област Габрово - заболявания, регистрирани при посещенията в амбулаториите за първична медицинска помощ в област Габрово през 2015г.

От таблицата е видно, че в структурата на заболяемостта преобладават болестите на органите на кръвообращението, дихателната система, пикочо-половата система и болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан.

Таблица 4.11.5.-2 Структура на заболяемост на населението от област Габрово през 2015г.

№ на класа	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	регистрирани заболявания			от тях за първи път		
		брой	отн. дял.	на 1000 д насел.	брой	отн. дял.	на 1000 д насел.
	ОБЩО I – XIX клас	159392	100	1382,27	56970	100	494,05
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	10164	6,38	88,14	5523	9,69	47,90
II	Новообразувания	3584	2,25	31,08	801	1,41	6,95
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и имунния механизъм	738	0,46	6,40	196	0,34	1,70
IV	Болести на ендокринната система, разстр. на храненето и на обмяната на веществата	8855	5,56	76,79	1068	1,87	9,26
V	Психични и поведенчески разстройства	2525	1,58	21,90	453	0,80	3,93
VI	Болести на нервната система	8808	5,53	76,38	2205	3,87	19,12
VII	Болести на окото и придатъците му	8664	5,44	75,14	2566	4,50	22,25
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	4826	3,03	41,85	1872	3,29	16,23
IX	Болести на органите на кръвообращението	32044	20,10	277,89	3910	6,86	33,91
X	Болести на дихателната система	30613	19,21	265,48	16679	29,28	144,64
XI	Болести на храносмилателната система	7684	4,82	66,64	2819	4,95	24,45
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	5370	3,37	46,57	2543	4,46	22,05
XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	12280	7,70	106,49	3360	5,90	29,14
XIV	Болести на пикочо-половата система	13073	8,20	113,37	4433	7,78	38,44
XV	Бременност, раждане и послеродов период	485	0,30	4,21	252	0,44	2,19
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	38	0,02	0,33	9	0,02	0,08
XVII	Вродени аномалии	352	0,22	3,05	91	0,16	0,79
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата	2425	1,52	21,03	1326	2,33	11,50
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	6864	4,31	59,53	6864	12,05	59,53

През 2015 г. се наблюдава намаление на броя на хоспитализираните в многопрофилните болници в областта. Структурата на заболяемостта по причини за хоспитализация в областта показва, че водещи са болестите на дихателната система 25,01 %; болестите на органите на кръвообращението – 15,56 % и болестите на храносмилателната система – 9,37 %.

4.11.6. Прогноза за въздействие

Реализирането на инвестиционното предложение в район с вискока безработица неминуемо ще окаже положително въздействие върху местното население.

Възможно отрицателно въздействие върху населението може да се появи при неспазване на мерки за предотротяване или редуциране на отрицателните въздействия върху компонентите на околната среда.

4.12. ОЦЕНКА НА ЗДРАВНО-ХИГИЕННИТЕ АСПЕКТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И РИСКА ЗА ЧОВЕШКОТО ЗДРАВЕ.

4.12.1. Рисковите фактори свързани с увреждане здравето на хората/физични фактори, токсико - химични фактори, биологични фактори, санитарно-битови условия и др./

Инвестиционното предложение за „Ремонт на съществуващи сгради с предназначение „пилчарник“ и закупуване на оборудване за птицеферма за интензивно отглеждане на птици - бройлери разположена в имоти с № 107037 и № 000105, землище на с. Петко Славейков, общ. Севлиево, обл. Габрово” предмет на доклада за оценка на въздействието върху околната среда в рамките на съществуваща неизползваема птицеферма. С инвестиционното шането предложение възложителя планира извършването на следните дейности:

- Ремонт и саниране на съществуващите сгради в ПИ № 107037 и № 000113 в землището на с. Петко Славейков, ЕКАТТЕ 37811, общ. Севлиево, обл. Габрово;
- Монтиране на ново оборудване на птицевъдните сгради - автоматизирани печки за отопление, хранилни и поилни линии, вентилация;
- Изграждане на нова площадка за събиране и съхранение на торовите маси в ПИ № 107036 в землището на с. Петко Славейков, ЕКАТТЕ 37811, общ. Севлиево. Капацитетът на площадката ще е до 2 560 кг;
- Населяване на селскостопанските сгради с максималния капацитет на животновъдния обект – 336 164 птици-бройлери, при максимална гъстота 39 кг/м². Угояването на бройлерите ще продължава в период 35-38 дни до достигане на максимално тегло до 1,8 кг.

С реализирането на инвестиционното предложение ще се осъществи модернизация на съществуващ сграден фонд на бивш птицевод от възложителя като се предвижда оборудване с автоматизирани хранителна, поилна, вентилационна и отоплителна инсталации за хранене и поене на угояваните пилета, както и осигуряване на подходящ микроклимат посредством вентилационна и отоплителна инсталации във всяка птицевъдна сграда. С планираната модернизация ще се осигурят необходимите условия за отглеждане на бройлери в птицефермата в с. Петко Славейков, така и ще се подобрят условията на труд за обслужващият персонал. Имотите, в които са разположени сградите на „ЕКСПО-ХК“ ЕООД и ще се реализира инвестиционно предложение са разположени извън регулационния план на село Петко Славейков. Площадката се намира на около 330 m в западна посока от селото и най-близките къщи на жилищната зона на село Петко Славейков. Общата площ на територията на обекта е 61,895 дка. По данни на последното преброяване (2011г.) населението на с. Петко Славейков възлиза на 1070 души. То е едно от 10 структуро определящите села с население над 500 души на Община Севлиево със социални функции - в него има действащо основно училище, целодневна детска градина „Мечо пух“, читалище и др..

Здравен риск за населението възниква при негативно въздействие върху един или няколко компонента на околната среда в резултат от предложената дейност. Поради тази причина подробно са разгледани предполагаемите влияния на дейността върху всеки един от тези фактори, както и конкретното възникване на здравен риск ако такъв съществува.

Фактори, които биха могли да повлияят отрицателно върху населението:

Отглеждане на птици и опасност от инфекциозни заболявания – угодването на бройлери ще се извършва в изолирани от външната среда затворени помещения. Контакт между птиците и външна среда може да се осъществи само при зареждането на еднодневните пилета за угодване в сградата (разтоварване на касетите с пилета) и при изнасянето на угоените бройлери за клане (натоварване в специализирани камиони). Имотите са обособени като отделна площадка, оградена с поддържана собствена ограда. Ще бъдат въведени строги правила за спазване на производствената и лична хигиена. В обекта ще се допускат само работници и служители на фирмата, които преминават задължителна дезинфекция на обувки и ръце, изкъпване и обличане на работно облекло. Същата процедурата ще се повтаря и при напускане на птицефермата.

Обекта е с ограничен достъп - в него ще се допускат само МПС свързани с производствената дейност (превоз на пилета за угодване и готова продукция, фураж, доставка на гориво, почистване и превоз на постеля и др.) след като са преминали цялостна дезинфекция на каросерията, ремаркетата, ходовата част, калниците и гумите. Чрез въвеждането и стриктното спазване на тези предпазителни мерки се свежда до минимум рискът от внасяне или изнасяне от фермата на инфекциозни заболявания общи за птиците и здравето на работещите на площадката.

Неорганизираните емисии в атмосферния въздух - основен източник на неорганизираните емисии в обекта са транспортните средства на негова територия, които могат да бъдат класифицирани като линейни подвижни организирани източници. Транспортните средства са периодично действащи. Тези транспортни средства изпускат в работната и в околната среда незначителен обем на емисии от газообразни и аерозолни органични замърсители

Вредни вещества в атмосферния въздух от горивни източници. - горивни източници се явяват отоплителните печки към всяка сграда. От експлоатацията им ще се емитират азотни и серни оксиди, въглероден оксид и прах. Съгласно представената количествена оценка в т. 2.2.5.2.3. на насоящия ДОВОС тези емисии са в минимални количества и не биха оказали значително отрицателно въздействие върху околната среда и човешкото здраве.

Интензивномиршещи вещества – емисии на интензивно миришещи вещества могат да се емитират при възникване на ферментационни процеси на торовите маси при нерегламентираното и овлажняване. Предвидната технология за отглеждане обхваща:

- Използване на дълбока несменяема постеля – предвидено е застилане на целия под на животновъдните помещения с надробена слама в пласт от минимум 20 см. Отработената постеля /примесена с птичата тор/ се отстранява след всеки жизнен цикъл. Съгласно представената в настоящия ДОВОС технология отстраняването на торта ще се извършва **от 5 до 7 пъти годишно** в относително равни интервали от време.

- Принудително сушене на торовата постеля в сградите – предвидената технология предвижда тунелни и кросови вентилатори с различна височина на монтаж. Вентилацията е проектирана по начин гарантиращ извършването на принудително сушене на торовата постеля.
- Предотвратяване на овлажняване – поенето на птиците ще се извършва чрез нипелни поилки с чашка под тях. Използването на такъв тип поилки гарантира липса на възможност от попадане на вода върху торовата постеля. Сградните водопроводи са снабдени с аварийна система с магнит вентили, които се затварят автоматично при наличие на голяма консумация /авария на тръбопровод/.
- Съхранение на торови маси – предвидено е изграждане на тороохранилище. Същото ще бъде изпълнено с под от водопълтен бетон и стени и покрив от ламарина или термопанели. Вида на предвиденото тороохранилище е представен на следващата фигура.

Фигура № IV.4.12.1. Тороохранилище

С оглед намаляване на евентуалното въздействие върху населеното място тороохранилището ще бъде ориентирано успоредно на направлението от птицефермата до с. Петко Славейков. Отворите за вкарване и изкарване на торовата маса ще бъдат единствено в западната част на съоръжението като останалите стени ще бъдат плътни. Подобна ориентация и конструкция ще

предотврати преминаването на въздушни струи през съхраняваните торови маси. Предвид предоставените възможности и заявена готовност за използване на формираните торови маси от местни гъбопроизводители и кооперации, обработващ земеделски земи, тороохранилището ще се използва единствено при форсмажорни обстоятелства до нормализиране на работния процес и възможност за транспортиране на торовата маса от съответните лица. След реализиране на проекта и сключване на договор с изброените лица торовите маси ще се товарят от самите сгради и ще се транспортира до техни площадки и инсталации.

Съгласно изготвения от **Европейската комисия справочен документ Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, July 2003 /т. 4.7., стр. 232/** доказва, че редуцирането на интензивномиришещи вещества /амоняк и др./ се редуцират чрез:

- Добро състояние на сградите;
- Съхранение на торовата маса извън сградите в обособени тороохранилища с покритие;
- Предотвратяване преминаването на въздушен поток през тороохранилището

Като специфични мерки за редуциране на миризмите се считат използването на хоризонтална вентилация, която да разсъсредоточи източниците на емисии. Разреждането и разсъсредоточаването се спомага от противотока на вентилационната система и характерните за района ветрове. За постигане на тези цели е задължително използването на принудителна вентилация. Животновъдни сгради с естествена вентилация обикновено са значителни емитери на миризми с високи концентрации.

Вредни вещества в атмосферният въздух от вентилационните системи на птицевъдните сгради – В ДОВОС е извършено математическо симулиране на дисперсията на емисиите на вредни вещества (амоняк) от всички организирани точкови източници на вентилационните системи на птицевъдните сгради на площадката и оценка на влиянието върху КАВ с версия на програмен продукт „PLUME”, разработена съгласно „Методика за изчисляване височината на изпускащите устройства, разсейването и очакваните концентрации на замърсяващи вещества в приземния слой” от 25 февруари 1998 година и приета от Министерството на околната среда и водите, Министерството на регионалното развитие и благоустройството и Министерството на здравеопазването (публикувана в Бюлетин на „Строителство и архитектура“, бр.7/8 от 1998 г.).

На базата на направените модели на разпространението на емисиите на NH₃ емитирани от организирани източници на птицекомбината се вижда, че:

- изчислените стойности на максимално еднократните (при най-неблагоприятни климатични условия) концентрации на амоняк в приземния слой на атмосферата са **многократно под средночасовата норма** за този замърсител, съгласно *Наредба № 14 от 23.09.1997г. (Таблица № 5.2.1.7.3.3.)*
- максималната средногодишна концентрация се получава извън населени места. За този замърсител в българското законодателство няма определена

средногодишна норма за КАВ, а има определена само 24 часова, която се спазва.

- Емисии на интензивно миришещи вещества във въздуха - характерно за планираната дейност на възловителя е, че се отделят специфични миризми. Тези интензивно миришещи вещества са присъщи за процеса на интензивно отглеждане на животни. Характерно за тях е, че съдържат неприятно миришещи компоненти (кетони, алдехиди, меркаптани, феноли, следи от сероводород, амоняк). Тези токсични газове се отделят в атмосферата при аеробните и малка част анаеробни процеси на минерализация, протичащи в птичата тор. Сроковете на протичане на тези процеси са по кратък през летния период 30 - 40 дни и по дълъг през сезонно зимния около 130 -140 дни. Гореспоменатите токсични газове ще се образуват при наторяване с пресен птичи тор на селскостопански земи. Възприемат се субективно като неприятни миризми. През периода (2 – 3 дни) на почистване на торовата постеля и товаренето и в транспортните средства, които ще я превозват до обработваеми земеделски земи ще се отделят незначителни емисии на интензивно миришещи вещества. Като се има в предвид, че такова почистване ще се извършва 7 – 8 пъти годишно, приносът му за замърсяване на въздуха е незначителен. Освен това в обекта няма да се извършва постоянно съхраняване на торови маси. Трупосъбирането и трупоизвозването ще се извършват ежедневно при наличие на висока смъртност. От направените моделирания с програмите PLUME и TRAFFIC ORACLE за въздействието на производствената дейност на птицекомбината в с. Петко Славейков върху КАВ в района и направения анализ на кумулативното въздействие се достига до извода, че след реализиране на инвестиционното предложение обекта ще оказва влияние върху КАВ по отношение на замърсителя амоняк, но то ще бъде допустимо, тъй като максималните еднократни и средногодишни концентрации на замърсителя (включително с отчитане на взаимното кумулиране на източниците на емисии), ще бъдат по-ниски от нормативно определените ПДК. Не се очакват интензивни миризми, които да достигнат до жилищната зона на с. Петко Славейков.

Реализирането на инвестиционното предложение в условията на обособен животновъден обект по отношение на съществуващите жилищни сгради няма да доведе до потенциално засягане на население и/или жилищни територии. Потенциално засегнати от инвестицията ще са основно работещите на обекта, експонирани по време на ремонта и преоборудването, както и по време на експлоатацията му. Поради спецификата на инвестиционното предложение, от здравни позиции може да се направи извода, че при вземането на нужните предохранителни мерки, въздействията върху човешкото здраве и териториалния обхват се очаква да имат строго локален характер и с повече трудово-медицинска актуалност

Начин на живот и здраве

В структурата на факторите на риска за смъртност, поведенческите фактори - нездравословно хранене, тютюнопушене, ниска физическа активност, злоупотреба с алкохол, наркотици и др., заемат водеща роля. В Годишният анализ на здравно-демографското състояние и здравната мрежа в област Габрово за 2015 година РЗИ отчита, че

- нездравословното хранене е фактор, водещ до редица болести на органите на кръвообращението, някои видове рак, диабет, болести на храносмилателната система, също и болести свързани с недохранването. Както за цялата страна, така и за областта е характерно, че населението се храни нездравословно – висока консумация на мазнини от животински произход, недостатъчен прием на пресни плодове и зеленчуци, ниска консумация на мляко, млечни продукти и риба, висок прием на сол.
- ниската физическа активност е предпоставка за забавяне на нормалното физическо и психическо развитие в детската възраст и води до появата на затлъстяване и други състояния. Същата е рисков фактор за сърдечносъдови заболявания, рак, диабет тип 2 и др.
- активното, както и пасивното тютюнопушене повишава опасността от рак на белия дроб, ИБС и др. Болести
- злоупотреба с алкохол – фактор водещ до соматични, психологични и социални последици, като цироза на черния дроб, рак на устната кухина, фаринкса, ларинкса, хранопровода, стомаха, дебелото черво и гърдата. Увеличава риска от инсулт, хипертония, кардиомиопатия. Големи са проблемите, свързани с работното място и производителността на труда, семейството, насилието, самоубийствата, престъпленията.
- употреба на наркотични вещества – води до нетрудоспособност, недохранване, преждевременна смърт, заразяване с хепатит, СПИН и др. Страда семейството и обществото – тежки престъпления, загуба на интелектуален и трудов потенциал.

Влияние на факторите на околната среда върху здравето

В някои градове в страната, подложени на интензивно замърсяване на атмосферния въздух от промишлеността и транспорта, заболяемостта е над средната за страната. Водещи са болестите на дихателната система, зачестяват новообразуванията, настъпват неблагоприятни промени в репродуктивното здраве.

Съществуват проблеми в качеството на питейните води. Установяват се микробиологични отклонения в селища без пречиствателни съоръжения, наднормено нитратно съдържание в райони с активна селскостопанска дейност. Проблемите са следствие и от режимното водоснабдяване в много населени места, особено през лятото и есента, както и от остарели и амортизирани водопроводни мрежи.

Условията на труд у нас се различават от тези в страните от Европейския съюз по следните характеристики: по-висока заетост в традиционно рискови сектори и по-висок дял на експонираните на различни производствени рискове; повече стресови ситуации и оплаквания, свързани със здравето; по-малко информираност и участие на работещите в дейности за здраве и безопасност при работа и др.

4.12.2. Оценка на здравния риск.

За оценка на значимостта на въздействието са отчетени:

- Вида и големината на положителните и отрицателните ефекти (интензитет, честота, обхват във времето и пространството).

- Способността на рецептора да се възстановява като се отчита чувствителността и издръжливостта му.
- Количественото изражение на засегнатите рецептори, вкл. жители, работници, посетители.

Критерии за оценка значимостта на въздействието			
	Ниска степен	Средна степен	Висока степен
Ниска стойност/чувствителност	Незначително	Слабо (ниско)	Умерено (средно)
Средна стойност/чувствителност	Слабо (ниско)	Умерено (средно)	Значително (високо)
Висока стойност/чувствителност	Умерено (средно)	Значително (високо)	Значително (високо)

Въздействията от извършване на ремонт и монтажните дейности по преоборудване на животновъдните сгради на птицефермата върху здравият статус на населението могат да се оценят като ограничени (незначителни), с временно действие (само по време на монтажните дейности), преки и непреки, без кумулативно действие. По време на експлоатация на птицефермата здравият риск за работниците е на приемливо ниво умерен. Той може да бъде изчислен, предвиден и управляван предвид на разгледаните и анализирани фактори. Не се очаква неблагоприятно въздействие върху околната среда и здравето на хората, живеещи в село Петко Славейков и другите съседни населени места в общината. Очаква се осигуряване на устойчиво развитие на района съобразно действащите в страната норми и положително развитие от новоразкритите работни места.

4.12.3. Мерки за здравна защита. Управление на риска.

По време на експлоатация на птицефермата здравият риск за работниците е на приемливо ниво умерен. Той може да бъде изчислен, предвиден и управляван предвид на разгледаните и анализирани фактори. При стриктно спазване на изискванията за безопасност при работа, осигуряване на необходимите зоохигиенни изисквания и биозащита на животновъдния обект не се очакват увреждания на работниците обслужващи птицефермата. С предвидените превантивни технически и технологически мерки за преоборудване и модернизация на птицефермата се свежда максимално отрицателното въздействие на работната среда върху здравето на персонала.

5. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ПРЕДПОЛАГАЕМИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ НАСЕЛЕНИЕТО И ОКОЛНАТА СРЕДА ПО ВРЕМЕ НА СТРОИТЕЛСТВО И ЕКСПЛОАТАЦИЯ.

5.1. ВЪЗМОЖНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ПО ВРЕМЕ НА РЕМОНТ И ОБОРУДВАНЕ НА СГРАДИТЕ

5.1.1. Върху атмосферния въздух

В документите, описващи най-добри налични техники (НДНТ), няма изисквания за количествена оценка на емисиите от неорганизиран източници /наблегнато е основно върху

организираните/, но въпреки това са използвани препоръчителните в Европейския регистър за изпускане и пренос на замърсители (ЕРИПЗ), приет на 18 януари 2006 г., дейности от „Актуализирана единна методика за инвентаризация на емисиите на вредни вещества във въздуха (Заповед № РД-165/20.02.2013 на МОСВ)”, както и с US методи за оценка ЕРА - AP 42 . Емисиите от дейността са анализирани и дадени подробно по - надолу в изложението, както и съответните мерки за ненарушаване качеството на атмосферния въздух, съгласно Наредба № 1 от 27.06.2005 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии.

През етапа на реализирането на инвестиционното предложение се очакват предимно дифузни - неорганизираните емисии на вредни вещества. Замърсяването на атмосферния въздух в района по време на строителството ще се дължи главно на:

- Изгорели газове от двигателите с вътрешно горене (ДВГ) на строителната техника и машините осъществяващи доставка на оборудването. Основните замърсители, които ще се отделят във въздуха са CO, NO_x, SO₂, CH-ди и прах. Тези емисии ще зависят от броя и вида на използваната при МПС и режима на работа.
- Прахови частици - при изпълнение на монтажните дейности ще се емитира минимално количество прах (общ суспендиран прах и фини прахови частици), като концентрацията му до голяма степен ще зависи от сезона, през който ще се извършват монтажните дейности, от дисперсията на почвения слой, климатичните и метеорологичните фактори и предприетите мерки за намаляване праховото натоварване. Тези дейности ще се осъществяват основно в рамките на птицефермата, поради което няма да бъдат разгледани като фактор по отношение общата мощност на емисиите на площадката. Очакват се ограничени емисии главно на общ суспендиран прах в много малък периметър в работната зона главно при товаро-разтоварните работи. При тази дейност не се очакват прахови емисии, поради ниската височина на товарене и разтоварване от 0,5 до 1 м., както и от високия гранулометричен състав и влажност на почвения слой (над 1 мм. ок. 95 % и относителна влажност ок. 30 до 55 % през летните месеци). Въпреки това се предвиждат и коригиращи мерки към мониторинга по време на строителството при положение, че има периоди на силно засушаване с високи скорости на вятъра (принудително навлажняване).

За целите на настоящата оценка разглеждаме период за извършване на строителните дейности – 12 седмици /около 3 месеца/.

При изпълнението им ще се използва строителна техника предимно за доставка на материали, ремонт и извозване на образуваните строителни отпадъци. Очакваните емисии от този етап на изпълнение на инвестицията са неорганизираните емисии – в резултат на извършване на строителните дейности, доставка на суровини и материали, товарене и извозване на образуваните строителни отпадъци от площадката.

Необходимата механизация и транспорт за изпълнение на предвидените по проекта строителни работи, като за основни машини се приемат:

- Леки автомобили – максимално 4 бр/ден;

- Лекотоварни автомобили – максимално 5 бр/ден;
- Тежкотоварни автомобили – максимално 3 бр. ден.

Съгласно актуализирана методика за определяне емисиите на вредни вещества във въздуха, която е разработена въз основа на:

- Методика за определяне емисиите на вредни вещества във въздуха на МОСВ, приета 1999 г., публ. 2000 г.
- Ръководство за инвентаризация на емисии - ЕМЕП/CORINAIR Emission Inventory Guidebook - 3-то издание от м. септември 2004, което е изготвено на база CORINAIR-97 (SNAP97).

се определят емисиите от движение и/или дейност на двигателите с вътрешно горене (дву-четири тактови, вкл. бензинови и дизелови) на извънпътната техника. Същите представляват подвижни линейни източници на емисии на замърсителите. Основни мерки за намаляване емисиите от ДВГ са подобряване качеството на горивата, подобряване техническите параметри на двигателя, снабдяване със съоръжения (катализатори) и др. подобни. Европейски нормативни изисквания към автомобилите, изразено в намаляването на емисиите от тях, е в резултат на непрекъснатото подобряване на техническите им показатели, както и на качеството на течните горива. Предвид факта, че те ще използват български горива, отговарящи на изискванията на новото българско законодателство, което не допуска пускането на пазара на гориво-смазочни материали, съдържащи полихлорирани бифенили, тази група замърсители няма да са обект на настоящето разглеждане.

В резултат на движение и/или дейност на гореописаната техника се изпускат емисии на следните вещества.

1) Първа група:

- Азотни оксиди (NO_x)
- Не метанови летливи органични съединения (NMVOC)
- Метан (CH_4)
- Въглероден оксид (CO)
- Въглероден диоксид (CO_2)
- Двуазотен оксид (N_2O)
- Амоняк (NH_3)

2) Втора група – тежки метали:

- Кадмий (Cd)
- Хром (Cr)
- Мед (Cu)
- Никел (Ni)
- Селен (Se)
- Цинк (Zn)

3) Трета група - УОЗ:

- Полициклични ароматни въглеводороди (РАН)
- Диоксини и фурани DIOX

4) Четвърта група – прахови частици:

Изчислените емисии от тези източници са представени в следващите таблици.

Таблица № 5.1.1-1. Емисии от МПС по време на монтажните дейности /първа и втора група/

(дизел) EF [g/kg гориво]	SOx	NOx	NMVOС	CH ₄	CO	NH ₃	N ₂ O	PM	Кадмий	Мед	Хром	Никел	Селен	Цинк
Промишлена	4,0	48.8	7.08	0.17	15.8	0.007	1.30	5.73	0.01	1.7	0.05	0.07	0.01	1

Таблица № 5.1.1-2. Емисии от МПС по време на монтажните дейности /трета група/

Дизел ДВГ EF [g/kg гориво]	[µg/kg гориво] за всички дейности
B enz(a)anthracene	80
B enz(o)b)fluoranthene	50
Dibenzo(a,h)anthracene	10
Benzo(a)pyrene	30
Chrysene	200
Fluoranthene	450
Phenanthrene	2500
Диоксини и фурани DIOX	10,9

Очакваните емисии от движението и работата на предвидената при преоборудването използвана техника, могат да се определят на база прогнозно количество дизелово гориво само за оборудването на неизползваните сгради. Количеството емисии са незначителни касаещи предвидените дейности. Разходната норма за 100 км за различните видове използвана техника е:

- Леки автомобили - варира от 4,9 до 6,9 литра дизелово гориво.
- Лекотоварни автомобили – варира от 10,6 до 21 литра дизелово гориво.
- Тежкотоварни автомобили - варира от 12 до 40,8 литра дизелово гориво.

Разходът зависи от вида и типа на използваните машини, амортизацията им и изпълняваната дейност. Условно бихме могли да приемем за средна разходна норма съответно около 6 литра за леки, 15 литра за лекотоварни и 33 литра дизелово гориво за 1 мото/час за тежкотоварни автомобили. При среден път от 3 km/ден в рамките на площадката за всяко МПС за период от 90 дни се получава следния разход на гориво:

- Леки автомобили - 16,2 литра на МПС или 64,8 литра дизелово гориво.
- Лекотоварни автомобили – 40,5 литра на МПС или 202,5 литра дизелово гориво.
- Тежкотоварни автомобили – 89,1 литра на МПС или 356,4 литра дизелово гориво.

Очакваното количество използвано дизелово гориво ще бъде до 0,624 тона, при ориентировъчно време за изграждането на обекта от порядъка на три месеца.

При използване на опростената методика и посочените по-горе емисионни фактори очакваните емисии на замърсителите е както следва:

Таблица № 5.1.1-3. Количества и масов поток на замърсители.

Замърсител	SO _x	NO _x	NM VOC	CH ₄	CO	NH ₃	N ₂ O	PM	Кадмий	Мед	Хром	Никел	Селен	Цинк
ЕФ	4,00	48,80	42589,00	0,17	42597,00	0,01	10959,00	26785,00	0,01	42552,00	0,05	0,07	0,01	1,00
Количество гориво	624	624	624	624	624	624	624	624	624	624	624	624	624	624
Количество /t/	0,002496	0,030451	26,57554	0,000106	26,58053	4,37E-06	6,838416	16,71384	6,24E-06	26,55245	3,12E-05	4,37E-05	6,24E-06	0,000624
kg/h	0,003467	0,042293	36,91047	0,000147	36,9174	6,07E-06	9,4978	23,21367	8,67E-06	36,8784	4,33E-05	6,07E-05	8,67E-06	0,000867
g/s	0,000963	0,011748	10,25291	4,09E-05	10,25483	1,69E-06	2,638278	6,448241	2,41E-06	10,244	1,2E-05	1,69E-05	2,41E-06	0,000241

Замърсител	B enz(a)anthracene	B enzo(b)fluoranthene	Dibenzo(a,h)anthracene	Benzo(a)pyrene	Chrysene	Fluoranthene	Phenanthrene	Диоксини и фурани DIOX
ЕФ	80	50	10	30	200	450	2500	10,9
Количество гориво	624	624	624	624	624	624	624	624
Количество /t/	4,992E-08	3,12E-08	6,24E-09	1,87E-08	1,25E-07	2,81E-07	1,56E-06	6,8E-09
kg/h	6,933E-08	4,33E-08	8,67E-09	2,6E-08	1,73E-07	3,9E-07	2,17E-06	9,45E-09
g/s	1,926E-08	1,2E-08	2,41E-09	7,22E-09	4,81E-08	1,08E-07	6,02E-07	2,62E-09

В този етап на реализация ще се наблюдава минимално увеличение на емисиите на определени вредни вещества и прахови частици, дължащи се на работата на машините, използвани за изпълнение на заложените строително-монтажни дейности. Не се очакват значителните въздействия върху качеството на атмосферния въздух. Въздействието се характеризира като ограничено, локално - само за обекта, в който ще се извършват дейностите, обратимо.

Значимост на въздействието на инвестиционното предложение върху атмосферния въздух.

Характеристики на въздействието	Оценка	Забележка
Вид на въздействие /положително, отрицателно/	Отрицателно	С пренебрежими количества на емисиите
Характер на въздействие /пряко, непряко/	Пряко	-
Териториален обхват на въздействие /площадка на ИП, 1 - км зона, 2 км зона, най-близко населено място/	Площадката на ИП	-
Степен на въздействие /ниска, средна, висока/	Ниска	-
Честота на въздействие /постоянно, временно/	Временно	-
Продължителност на въздействие /краткотрайно, средно или дълготрайно/	Краткотрайно	До 3 месеца – срок за извършване на СМР
Обратимост на въздействието /обратимо, необратимо/	Обратимо	-
Кумулативност на въздействието /наличие на КЕ, отсъствие на КЕ/	Отсъствие на КЕ	Разгледаното въздействие няма обща точка на кумулиране с преминаващите на отстояние транспортни пътища

5.1.2. Върху водите

5.1.2.1. Повърхностни води

В хидроложко отношение района на инвестиционното предложение попада във водосборната площ на повърхностно водно тяло BG1YN400R003 „Росица YNRWB03“, поречие на р. Янтра, попадащо в обхвата на управление на Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски район (БДДР).

Съгласно изготвената риск оценка в ПУРБ 2010-2015 г. на повърхностните водни тела има дванадесет тела в лошо екологично състояние, четири от тях са разположени на р. Янтра,

а останалите на нейните притоци, р. Росица, р. Негованка, р. Бохът, р. Магър, р. Биюк дере и р. Дряновска.

Проблемите, водещи до недоброто им състояние са в резултат на органични замърсители, опасни вещества и замърсяване с нитрати и са предизвикани от зауствания на пречиствателни станции за отпадъчни води, отпадъчни води от селищни канализации без пречистване, индустриални предприятия, селскостопански дейности.

Оттока на реките във водосбора на р. Росица е вследствие валежите и снеготопенето над водосборната зона, като се наблюдават сезонни максимуми и минимуми.

Вътрешногодишното разпределение на оттока в поречието на р. Росица е обусловено от сезонните изменения на климатичните фактори във водосборния басейн на р. Росица. Пълноводието на р. Росица настъпва през периода март – юни, когато пролетното снеготопене се съчетава с падналите върху водосбора валежи. Във високопланинската част на водосбора на височина над 1500 m трайна снежна покрива се задържа до края на март. Пълноводието на реката се прекратява в края на м. юни, като след това започва лятно-есенното маловодие. В по-ниските части на водосборния басейн на реката и нейните притоци пълноводието се измества назад с около един месец към зимата.

Максималното средномесечно водно количество за р. Росица при с. Валевици е 17,5% и се проявява през месец април, докато при гр. Севлиево то протича през месец май. Минималните средномесечни водни количества протичат през месец октомври и са съответно 3,1% и за двата пункта.

В хидрогеоложко отношение Севлиевската котловина и в речната тераса на р. Росица се определят с висока проводимост – над 500 m²/d. Експлоатационните ресурси на котловината се оценяват на 500 – 650 l/sec (15,8 – 20,8 x 10⁶ m³). Естествените ресурси са оценени на 500 до 700 l/sec при отточен модул 12 – 17 l/sec/km².

Повърхностно водно тяло BG1YN400R003 „Росица“ е определено като тип BGTR13, поречие на р. Янтра е оценено в лошо екологично състояние, съгласно ПУРБ за Дунавски район 2010 – 2015 г. Водното тяло е включено в Приложение № 5.2.1.1 „Изключения за повърхностните водни тела категория реки, за етапно постигане на целите за опазване на околната среда“ от раздел 5 към ПУРБ за Дунавски район. Химичното състояние на водното тяло е оценено като „добро“. За екологичното състояние е поставена цел „Предотвратяване влошаването на екологичното състояние и постигане на добро“ със срок 2021 г., а като цел за химичния статус е поставена „Запазване и подобряване на доброто химично състояние“ със срок 2015 г. Общото състояние на водното тяло е оценено като „добро“ със срок до 2021 г. Като показател, който ще бъде приведен в добро състояние е посочен „БИ (органични замърсители). Вид на изключението за това повърхностно водно тяло е определено „Етапно постигане на целите за опазване на околната среда“, а като причина за изключение от целите за опазване на околната среда е определено „Естествените условия не позволяват подобряване на състоянието на водното тяло в определения срок“.

Предвидените основни мерки за повърхностно водно тяло BG1YN400R003 „Росица“, съгласно Приложение № 7.1.7. от Раздел 7 на ПУРБ 2010 – 2015 г. са както следва:

- Контрол по изпълнението на условията в издаденото комплексно разрешително
- Контрол на изпълнението на условията на разрешителното за заустване на отпадъчни води във водни обекти
- Доизграждане на канализационна мрежа за населено място над 10 000 е.ж. на гр.Севлиево
- Изграждане на ГПСОВ над 10 000 е.ж. в чувствителна зона на гр.Севлиево
- Закриване на общинското депо на гр. Севлиево
- Контрол на задължително изпълнение от земеделските стопани в уязвимите зони на програми от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници
- Спазване на правила за добра земеделска практика с цел опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници
- Разрешителен режим за водно тяло, съобразно ОВОС/екологичната оценка и/или оценката за съвместимост
- Контрол по спазване на условията в разрешителното за водовземане

Предвидените допълнителни мерки за повърхностно водно тяло BG1YN400R003 „Росица“

- Допълнителни условия в издадените и новоиздаващите се разрешителните за заустване на отпадъчни води в повърхностни водни обекти с цел достигане на доброто състояние на водния обект
- Подобриване на сметосъбирането и сметоизвозването в населените места

Минерални води – местонахождение, характеристики, дебит, използване, потенциал

На територията на Общината няма известни източници на минерални води, използвани за лечебни или други цели.

Влияние на изпускани отпадъчни води върху питейни водоизточници

Река Росица е основен приемник на отпадъчни води в Община Севлиево. Констатира се, че реката е изложена на непрекъснато нарастващо замърсяване.

Водоснабдяването на гр. Севлиево и селата, се осъществява от шест на брой водохващания “планински” тип.

Дългогодишните наблюдения на РИОКОЗ показват, че няма регистрирани преки замърсявания на питейни водоизточници с изпускани отпадъчни води. Като цяло качеството на водата в района отговаря на изискванията в Наредба № 9 (ДВ бр. 30/ 2001 г.) за качество на вода, предназначена за питейно-битови цели.

Риск от наводнения

Индикатори за оценка на изменението на климата – увеличена честота на екстремните метеорологични и климатични явление: топлинни вълни, поройни дъждовеи суши.

Настъпилите в последните години наводнения са проявление на екстремните метеорологични явления в България и/или недостатъчна защита от вредно въздействие на водите. Наводненията са естествени природни явления, които не могат да бъдат избегнати. За нашата страна те се определят като най-значимото природно бедствие, взело жертви и нанесло щети за стотици милиони левове само през последните няколко години. За разлика от другите природни бедствия наводненията се поддават в значителна степен на прогнозиране както по отношение на възникването и разпространението им, така и по отношение на възможните последици В ПУРН за Дунавски басейнов район на водосбора на река Янтра са определени осем РЗПРН. За община Севлиево е BG1_APSFR_YN_041 „Река Росица при град Севлиево“ с дължина 14,8 км и код на водното тяло BG1YN400R003 със степен на риск – висок.

През 2013 и 2014 г. на територията на община Севлиево са регистрирани 2 наводнения. Те са с източник придошла река след интензивни валежи.

В участъка на р. Росица при гр. Севлиево няма изградени предпазни диги. Реката преминава покрай града в естествено състояние. Съществуват възможности за разливане към дясната по-широка ниска тераса и по лявата по-висока тераса, където са разположени квартали от града.

Дейности за намаляване на риска

- Рехабилитация на язовирни стени и съоръжения към тях;
- Почистване на речни корита и сухи дерета и осигуряване на финансирането им;
- Експертиза на състоянието на потенциално опасните язовири и съоръженията към тях; прогнозиране на водните количества, включително прогнозната височина на водния стълб; прогнозни заливни зони по поречието на язовира след стената;
- Изграждане и модернизация на система за наблюдение, ранно предупреждение и оповестяване на общината и населението;
- Повишаване на подготвеността и подобряване на реакциите на населението при наводнения.

Видно от приложените карти на заплахата и карти на риска от наводнения за район с код BG1_APSFR_YN_041 и наименование „Река Росица при град Севлиево“, площадката на птицефермата в с. Петко Славейков **не попада** в район със значителен потенциален риск от наводнения. Функционирането и експлоатацията на птицефермата няма да увеличи потенциала на риска от наводнения по течението на р. Росица.

Съгласно проект на ПУРБ за периода 2016 – 2021 г. разглежданата площадка попада в обособено повърхностно водно тяло BG1YN400R1003 „РОСИЦА YNRWB1003“, поречие на р. Янтра. Новото водно тяло обхваща площта на р. Росица от вливане на р. Видима до язовир „Александър Стамболийски“, вкл. приток р. Чупарата.

Съгласно Приложение № 4.1.2.1 от раздел 4 на проекта на ПУРБ 2016 – 2021г. за Дунавски район, в т. 221 от таблица „Оценка на екологичното състояние/ потенциал и химичното състояние на повърхностните водни тела за втория цикъл на ПУРБ“, повърхностно водно тяло BG1YN400R1003 „РОСИЦА YNRWB1003“ е оценено в „умерено“ екологично състояние и „добро“ химично състояние.

Настоящото инвестиционно предложение не генерира промишлени отпадъчни води, зауствани в повърхностен воден обект и няма вероятност да окаже кумулативен ефект с набелязаните точкови източници на промишлени отпадъчни води с разрешителни по ЗВ в района.

Аналогично на точковите източници на отпадъчни води с разрешително по ЗВ за заустване на такива в повърхностни води, точковите източници на промишлени отпадъчни води с комплексно разрешително по ЗООС не могат да окажат вероятно въздействие от кумулативен характер върху повърхностното водно тяло в разглеждания район.

В обхвата на водно тяло с код BG1YN400R1003 не са идентифицирани точкови източници на биоразградими промишлени отпадъчни води в случаите, когато товарът на замърсяването от тези отпадъчни води е над 4000 е.ж. и се заустват във водоприемници в чувствителни зони (без да преминават през ГПСОВ) в ДРБУ, съгласно Приложение № 2.2.1.3А от проекта на ПУРБ.

При реализацията на инвестиционното предложение няма вероятност да се променят значително изследваните в ПУРБ 2016 – 2021 г. показатели на антропогенния натиск. Промяна ще настъпи в брой птици на квадратен километър, като от 191 бр/ кв. км при експлоатация на птицефермата ще достигне до 2123 бр/ кв. км за повърхностно водно тяло с код BG1YN400R1003. Въпреки, че е идентифицирано като значим вид натиск, този показател не се очаква да повлияе значително върху качеството и количеството на повърхностните води, поради следните причини:

- Сух способ на почистване на сградите в птицефермата;
- Липса на заустване на отпадъчни води във воден обект;
- На територията на птицефермата не се генерират производствени и промишлени отпадъчни води;
- Спазване на изискванията на издаденото разрешително за водоземане от подземни води, в т.ч. ежемесечно измерване, регулярен мониторинг на химични показатели на водата, мерки за защита на подземните води от замърсяване на площадката и т.н.;
- Спазване изискванията на ЗВ и ЗУТ при проектиране на черпателните резервоари за битови отпадъчни води;
- Договор с лицензирана фирма за транспортиране на утайки от черпателните резервоари до ПСОВ с действащо разрешително за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води;
- Допълнителни мерки за недопускане замърсяването на повърхностни води.

Сградите в разглежданите имоти на птицефермата са съществуващи - монолитни, със стоманобетонен под. Част от основните дейности свързани с реализирането на инвестиционното предложение ще се извършват в рамките на съществуващите сгради. Площадката е отдалечена от водни течения и не се предвижда заустване на отпадъчни води в повърхностни водни обекти. Въздействие върху повърхностните води по време на строителството се оценява като нулево.

Инвестиционното предложение предвижда изграждането на 2 бр. водоплътни черпателни шахти, всяка от които с обем 10 m³, за събиране на формираните битов-фекални отпадъчни води. Събраните отпадъчни води ще се изпомпват и транспортират до близко

разположена ГПСОВ за последващо пречистване. Отпадъчните води ще се предават за пречистване на външна ПСОВ. Възложителя следва да сключи договори със външно дружество за транспортиране на течния отпадък и ГПСОВ за приемане на течния отпадък.

Извършена е прогноза и оценка на въздействието на предвидените при реализацията на инвестиционното предложение дейности върху режима на повърхностните водни обекти в района на инвестиционното предложение. Местоположението на площадката, както и дейностите по преоборудване, залегнали в инвестиционното предложение, не предполагат негативни въздействия върху количествените и качествени показатели на повърхностни водни обекти. Не се предвижда да се засегнат техни крайбрежни заливаеми ивици, легла в естествено състояние, бентове и диги.

Не се предвижда въздействие върху увеличаване на заплахата и на риска от наводнения в разглеждания район.

Съгласно чл. 3, т. 5 и т. 6 от *Наредба № 2/ 08.06.2011 г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване (в сила от 21.06.2011 г., обн. ДВ. Бр. 47 от 21.06.2011 г., изм. ДВ. Бр. 48 от 27.06.2015 г.)*, изтичането на води от охранителни канали за атмосферни води около обекти и изтичането на атмосферни води, формирани от отводняване на покриви на сгради, за които е осигурено самостоятелно отвеждане до вливането им в повърхностни води не се счита за заустване на отпадъчни води.

Поради тази причина, не се налага издаването на разрешително за заустване на дъждовните води в повърхностни водни обекти.

Замърсяване на дъждовните води от обектите на птицефермата е малко вероятно.

Не се предвижда промяна в описания начин на събиране и отвеждане на дъждовните води от обекта. Очакваните количества дъжд могат да се поемат от пощадковата канализация и открития канал без това да застраши състоянието на повърхностните води.

Евентуално замърсяване на този поток може да се получи при замърсяване на строителната площадката в следствие разпиляване на строителни материали, или при замърсяване от строителната техника – кал, пръст.

Реализацията на инвестиционното предложение не предвижда заустване на отпадъчни води в повърхностни водни обекти.

Значимост на въздействието на инвестиционното предложение върху повърхностните води.

Характеристики на въздействието	Оценка	Забележка
Вид на въздействие <i>/положително, отрицателно/</i>	Нулево	В етапа на реализация не се предвижда поява на въздействие
Характер на въздействие <i>/пряко, непряко/</i>	Непряко	От дъждовни води

Териториален обхват на въздействие /площадка на ИП, 1 - км зона, 2 км зона, най-близко населено място/	Площадка на ИП	До вливане в открит канал
Степен на въздействие /ниска, средна, висока/	Ниска	
Честота на въздействие /постоянно, временно/	Временно	При дъжд
Продължителност на въздействието /краткотрайно, средно или дълготрайно/	Краткотрайно	В рамките на валежа
Обратимост на въздействието /обратимо, необратимо/	Обратимо	
Кумулативност на въздействието /наличие на КЕ, отсъствие на КЕ/	Отсъствие на КЕ	

5.1.2.2. Подземни води

Съгласно становище на Басейнова дирекция „Дунавски район“ с изх. № 6349 от 05.11.2016 г., инвестиционното предложение попада в района на разпространение на подземно водно тяло с име „Карстови води в Централния Балкан“ и код BG1G0000TJK045. Тялото е в лошо химично и добро количествено състояние.

Следва да се има предвид, че всички подземни водни тела в Дунавския басейнов район са определени като зони за защита на питейните води от подземни водни тела.

Съгласно горесцитираното становище инвестиционното предложение, предмет на настоящия ДОВОС, **не попада** в обхвата на санитарно-охранителни зони, зони за защита на питейните води от повърхностни водни тела, зони за отдых и водни спортове, уязвими зони и зони за стопански ценни видове риби.

Района на инвестиционното предложение е разположено в южната част на Дунавски район за басейново управление на водите. Хидрогеоложките условия са обусловени от следните хоризонти:

Карстово-пукнатинни води. В района на вододела на р. Янтра и р. Баниски Лом между селата Волово и Орловец се разкрива ивица от барем-аптски отложения, представени от преходен варовито-мергелен фациес.

В този глинесто-варовит комплекс се формира карстово-пукнатинна вода с ненапорен характер. Разположението на водоносния хоризонт над ерозионния базис осигурява интензивна циркулация и обмен на водите.

Карстови води в горноюрско-валанжския водоносен хоризонт. Този хоризонт в Мизийската област има регионално разпространение, голяма площ, дебелина и значителни запаси от вода. За разглеждания район изкуствено се дренира вода от този хоризонт, чрез тръбни сондажи при Полски Тръмбеш с отделен дебит на сондажите от 4-5 до 50dm³/s.

Водното тяло попада в уязвима зона. Така наречените “уязвими зони” са области с определена почвено-геоморфоложка характеристика в близост до водни обекти, при които земеделската дейност води до риск за замърсяване на водите с нитрати. Водното тяло е в добро химично състояние по отношение оценка на риска от точкови и дифузни източници на замърсяване. Не е определено въздействие на човешката дейност върху състоянието на водното тяло

Съгласно Приложение 4.2.3.1 от раздел 4 на ПУРБ 2010 – 2015г. за ДРБУ, химичното състояние на подземно водно тяло с име „Карстови води в Централния Балкан“ и код BG1G0000TJK045 е определено като лошо. Видно от данните в ПУРБ относно състоянието на водното тяло, отклоненията са по показател NO₃.

Съгласно Приложение № 4.2.3.2 от раздел 4 на ПУРБ 2010 – 2015г. за ДРБУ, количественото състояние на подземно водно тяло с име „Карстови води в Централния Балкан“ и код BG1G0000TJK045 е определено като добро. Видно от данните в ПУРБ относно количественото състояние на водното тяло, същото е определено като добро.

Съгласно действащият ПУРБ 2010 – 2015 г. за Дунавски район за басейново управление на водите, подземното водно тяло е оценено по няколко обобщени показатели.

Оценката на ресурсите на подземно водно тяло с код BG1G0000TJK045 и наименование „Карстови води в Ловеч-Търновския масив“ през 2006 г., е съгласно Приложение 2.2.3.1. от раздел 2 на ПУРБ 2010-2015 г. за ДРБУ.

Видно от данните, свободните водни количества на подземно водно тяло с код BG1G0000TJK045 са в достатъчен обем да задоволят бъдещи инвестиционни намерения и да обезпечат водовземането за нуждите на инвестиционното намерение за експлоатация на птицеферма в с. Петко Славейков, общ. Севлиево.

От направената в ПУРБ 2010-2015 г. оценка на водовземането от подземно водно тяло с код BG1G0000TJK045 се вижда, че сектор животновъдство съставлява едва 6% от общия натиск върху водното тяло в следствие на водовземане. От това следва, че при спазване на разрешеното водно количество в разрешителното за водовземане от подземни води, птицефермата няма да окаже съществено въздействие върху количественото състояние на подземното водно тяло.

Съгласно разрешително за водовземане от подземни води, чрез съществуващи съоръжения № 11520264/ 21.06.2016 г., разрешеното водовземане е от подземно водно тяло Карстови води в Ловеч-Търновския масив BG1G00000K1040 и площ 1380 кв. км.

Съгласно действащият ПУРБ 2010 – 2015 г. за Дунавски район за басейново управление на водите, подземното водно тяло е оценено по няколко обобщени показатели.

Свободните водни количества на подземно водно тяло с код BG1G00000K1040 са в достатъчен обем да задоволят бъдещи инвестиционни намерения и да обезпечат водовземането за нуждите на инвестиционното намерение за експлоатация на птицеферма в с. Петко Славейков, общ. Севлиево.

От направената в ПУРБ 2010-2015 г. оценка на водовземането от подземно водно тяло с код BG1G00000K1040 се вижда, че сектор животновъдство съставлява едва 6% от общия натиск върху водното тяло в следствие на водовземане. От това следва, че при спазване на разрешеното водно количество в разрешителното за водовземане от подземни води, птицефермата няма да окаже съществено въздействие върху количественото състояние на подземното водно тяло.

Натискът от водовземане, съгласно изнесените данни в проекта на ПУРБ 2016-2021г. за сектор животновъдство показват дори по-малък дял – експлоатационен индекс едва 0.03% от общото водовземане от това подземно водно тяло. При спазване на разрешения годишен лимит, водовземането от собствения водоизточник за нуждите на птицефермата, вероятността за влошаване на количественото състояние на подземно водно тяло с код BG1G00000K1040 е нищожна.

Съгласно оценката на водовземането, извършено в ПУРБ 2010-2015г., животновъдството може да бъде пренебрегнато като значим фактор при натиска върху количественото състояние на водно тяло с код BG1G00000K1040.

Разполагаемият ресурс в района на подземното водно тяло показват стабилна тенденция във времето. Нещо повече, наблюдава се лек спад в края на изследвания период. С експлоатацията на птицефермата не се очаква значителен натиск върху располагаемият ресурс на подземно водно тяло с код BG1G00000K1040

При спазване на условията в издаденото разрешително за експлоатация на собствен водоизточник на територията на птицефермата, не се очаква значително въздействие върху химичното състояние на подземното водно тяло.

Тъй като разрешеното водовземане от собствен водоизточник е за водно тяло с код BG1G00000K1040 и наименование „Карстови води в Ловеч-Търновския масив“ и експлоатацията на водовземното съоръжение е именно от това водно тяло, то оценката на вероятното въздействие в настоящият ДОВОС е извършена за водно тяло с код BG1G00000K1040 и наименование „Карстови води в Ловеч-Търновския масив“.

Въз основа на направеният анализ на състоянието на водните тела в района на птицеферма в с. Петко Славейков, общ. Севлиево, както и от предложените количествени и качествени оценки на състоянието на повърхностното водно тяло, при реализация на инвестиционното предложение въздействие върху повърхностни водни тела не се очаква.

Инвестиционното предложение включва експлоатация на собствено водовземно съоръжение, което обуславя количествено въздействие върху подземно водно тяло Карстови води в Ловеч-Търновския масив BG1G00000K1040.

Количественото въздействие върху подземното водно тяло не предполага значително увеличение на натиска в резултат на експлоатацията на птицефермата в с. Петко Славейков, общ. Севлиево. Качествено въздействие не се очаква, поради наличието на условия, при които е разрешено водовземането от собствения водоизточник, вкл. за провеждане на регулярен мониторинг по утвърдени показатели в акредитирани лаборатории.

Други възможни въздействия се обуславят от възможността от замърсяване на плитко лежащи подземни води в резултат от строително-монтажните работи при реализация на инвестиционното предложение. За предотвратяване и недопускане замърсяването на води в района на инвестиционното предложение са предвидени допълнителни мерки.

Сградите в птицефермата са съществуващи - монолитни, със стоманобетонов под. Част от основните дейности свързани с реализирането на инвестиционното предложение ще се извършват в рамките на съществуващите сгради.

Битово-фекалните води се формират от санитарните възли в битовите помещения за персонала и строителните работници.

За извършване на необходимите строително-монтажни работи ще бъдат заети до 20 души персонал.

Използвани са нормативни водни количества, съгласно Приложение № 2 от Наредба 4 за проектиране, изграждане и експлоатация на сградни водопроводни и канализационни инсталации.

Битово – фекални отпадъчни води.

На територията на с. Петко Славейков има изградена канализационна система, като в нея са включени 85% от жителите на селото. Имотите на птицефермата не са включени към канализационната система на населеното място. За отвеждане на отпадъчни води се предвижда да бъдат изградени два броя водоплътни, подземни, чрепателни резервоари с обем 10 куб. м, които ще събират отпадъчните води от обслужващия персонал. Местоположението им се предвижда да бъде от северната страна, непосредствено до сградите в имот № 107037. При проектиране и изпълнение на резервоарите ще се спазват изискванията за проектиране на канализационни системи.

Сградното канализационно отклонение ще се проектира от тръби с диаметър най-малко 150 мм и с максимален наклон 15% в съответствие с количеството на провежданите отпадъчни води и с оглед предотвратяване на утаяване и запушвания. В местата на преминаване на сградното канализационно отклонение през стената на сградата отворът ще се изпълни с размер от темето на тръбата до горния ръб на отвора в стената не по-малък от 0,15 м, като пространството се запълва с водоплътен и газоплътен еластичен материал.

При проектирането на канализационната инсталация ще се предвидят клозетни казанчета с икономично използване на водата.

В етапа на строителство и ремонт

Битово-фекалните отпадъчни води по време на строително-монтажните работи ще се формират от строителните работници на площадката. Съгласно чл. 16, ал. 1 от Наредба № РД-02-20-8 от 17 май 2013 г. за проектиране, изграждане и експлоатация на канализационни системи (Обн., ДВ, бр. 49 от 2013 г.; изм. и доп., бр. 82 от 2014 г.) средното денонощно количество на битовите отпадъчни води от урбанизираните територии (в т.ч. обектите за обществено обслужване) се определя въз основа на максималният брой жители за икономически обоснован експлоатационен срок. Средната денонощна отводнителна норма се

приема 90 % от средноденонощното потребление на вода за питейно-битови нужди и за общественослужващи сгради за съответния период. Количество на битово-фекалните отпадъчни води се приема за 90% от водопотреблението на етап строителство и възлиза на максимално на 0.81 куб. м/ден. За целия период на строителство, с ориентировъчна продължителност от 3 месеца, ще се формират общо 73 куб. м битово-фекални отпадъчни води.

Оразмеряването на резервоарите позволява запълването им за около 22 работни дни, т.е. след запълване на резервоарите, веднъж месечно съдържанието ще се източва от специализирана техника /външна услуга/ и ще се транспортира до ПСОВ за пречистване.

По този начин обезвреждането на отпадъчните води може да се оцени като задоволително, предвид липсата на изградена канализационна система в населеното място и в обекта. Оразмеряването на резервоарите е достатъчно за да не бъде допуснато замърсяване на терена около шахтите и изключва замърсяването на компоненти на околната среда в района на птицефермата.

Битово-фекални отпадъчни води се формират в ежедневната работа на строителните работници на площадката. Този тип води са замърсени главно с органични вещества и детергенти. Очакваният състав и количество на основните замърсявания на водите е:

- Н.В-ва = 65 гр.ж./ден
- БПК5 = 54 гр.ж./ден
- N = 8 гр.ж./ден
- P = 3,3 гр.ж./ден

По време на реализацията на инвестиционното предложение, липсват пряко въздействия върху подземните водни обекти. Възможна е поява на непряко въздействие върху подземното водно тяло с код BG1G00000K1040 - „Карстови води в Ловеч-Търновския масив“, което се изразява в количествено отношение. Водовземането на площадката е законосъобразно – на основание издадено разрешително за водовземане по реда на Закона за водите. Разрешените количества са достатъчни за задоволяване потребностите на птицефермата след осъществяване на промените.

При реализация на инвестиционното предложение ще се извършва ползване на вода за:

- вода за питейно-битови цели - използва са в санитарно-битовите помещения на персонала и строителните работници;
  - вода за противопожарни нужди (при необходимост).
- По отношение на води за питейно-битово водоснабдяване, площадката е водоснабдена от водоснабдителната мрежа на лицензиран ВиК оператор - „Бяла“ ЕООД гр. Севлиево, съгласно сключен договор.

Площадката не попада в обхвата на учредени санитарно-охранителна зона (съгласно становище на БД „Дунавски район“).

Значимост на въздействието на инвестиционното предложение върху подземните води.

Характеристики на въздействието	Оценка	Забележка
Вид на въздействие <i>/положително, отрицателно/</i>	Отрицателно /количествено отношение/	В рамките на законосъобразно водоземане
Характер на въздействие <i>/пряко, непряко/</i>	Пряко	Чрез водоземно съоръжение - „ТК1 – Ангел Димитров-Гранит-Петко Славейков“
Териториален обхват на въздействие <i>/площадка на ИП, 1 - км зона, 2 км зона, най-близко населено място/</i>	водно тяло с код BG1G00000K1040 и наименование „Карстови води в Ловеч-Търновския масив“ водно тяло с код BG1G0000TJK045 и наименование „Карстови води в Централен Балкан“.	- -
Степен на въздействие <i>/ниска, средна, висока/</i>	Ниска	-
Честота на въздействие <i>/постоянно, временно/</i>	Временно	При извършване на водоземане
Продължителност на въздействие <i>/краткотрайно, средно или дълготрайно/</i>	Краткотрайно	-
Обратимост на въздействието <i>/обратимо, необратимо/</i>	Обратимо	Възстановяване количествено състояние на водното тяло
Кумулативност на въздействието <i>/наличие на КЕ, отсъствие на КЕ/</i>	Наличие на КЕ от водоземане от други водоползватели	Кумулативния ефект от извършването на водоземане е преценен при издаване на разрешително за водоземане. Водоземането е в рамките на свободния ресурс на водното тяло.

5.1.3. Върху земните недра

Инвестиционното предложение не предвижда извършването на дълбоки изкопи, сондиране или други геотехнически мероприятия.

Площадката в която ще се реализира инвестиционното намерение е антропогенизирана и с изградена инфраструктура обект - по време на оборудването и експлоатацията на птицефермата след реализацията на ИП не се очаква допълнително негативно въздействие по компонент земни недра.

Въздействието се определя като нулево.

Значимост на въздействието на инвестиционното предложение върху земните недра.

Характеристики на въздействието	Оценка	Забележка
Вид на въздействие <i>/положително, отрицателно/</i>	Нулево	-
Характер на въздействие <i>/пряко, непряко/</i>	-	-
Териториален обхват на въздействие <i>/площадка на ИП, 1 - км зона, 2 км зона, най-близко населено място/</i>	-	-
Степен на въздействие <i>/ниска, средна, висока/</i>	-	-
Честота на въздействие <i>/постоянно, временно/</i>	-	-
Продължителност на въздействие <i>/краткотрайно, средно или дълготрайно/</i>	-	-
Обратимост на въздействието <i>/обратимо, необратимо/</i>	-	-
Кумулативност на въздействието <i>/наличие на КЕ, отсъствие на КЕ/</i>	-	-

5.1.4. Върху земите и почвите

Инвестиционното предложение предвижда разширение на съществуващ пилчарник чрез следните дейности:

- Ремонт и саниране на съществуващите сгради в ПИ № 107037 и № 000113 в землището на с. Петко Славейков, ЕКАТТЕ 37811, общ. Севлиево, обл. Габрово;
- Монтиране на ново оборудване на птицевъдните сгради - автоматизирани печки за отопление, хранилни и поилни линии, вентилация;
- Изграждане на нова площадка за събиране и съхранение на торовите маси в ПИ № 107036 в землището на с. Петко Славейков, ЕКАТТЕ 37811, общ. Севлиево.

Така инвестиционното предложение обхваща вече усвоен за целта терен. При реализиране на инвестиционното предложение не се предвижда изграждане на нови пътища и друга съпътстваща инфраструктура.

Предвижда усвояване на допълнителен терен в ПИ № 107036 в землището на с. Петко Славейков в площадка за събиране и съхранение на торовите маси, на площ от 6,357 дка.

Въздействието се оценява на минимално.

Значимост на въздействието на инвестиционното предложение върху почви.

Характеристики на въздействието	Оценка	Забележка
Вид на въздействие <i>/положително, отрицателно/</i>	отрицателно	Пренебрежимо
Характер на въздействие <i>/пряко, непряко/</i>	пряко	-
Териториален обхват на въздействие <i>/площадка на ИП, 1 - км зона, 2 км зона, най-близко населено място/</i>	Само на площадката на ИП	-
Степен на въздействие <i>/ниска, средна, висока/</i>	ниска	-
Честота на въздействие <i>/постоянно, временно/</i>	постоянно	За времето на осъществяване на ИП
Продължителност на въздействие <i>/краткотрайно, средно или дълготрайно/</i>	краткотрайно	За времето на осъществяване на ИП
Обратимост на въздействието <i>/обратимо, необратимо/</i>	обратимо	Почистване на терени с открити почви
Кумулативност на въздействието <i>/наличие на КЕ, отсъствие на КЕ/</i>	Отсъствие на КЕ	-

5.1.5. Върху защитени територии, флората и фауната

При реализацията на проекта, антропогенното влияние ще е не по-силно от съществуващото и в момента. Всички дейности заложи при реализирането на заложената модернизация ще се извършват единствено на територията на съществуващата в момента птицеферма. Въздействието върху растителната покривка ще е пряко и продължително, но загубите на биологично разнообразие ще са минимални. Препоръчаният вариант за реализация на инвестиционното предложение ще е с минимално отрицателно въздействие върху околната среда и растителната покривка.

Въздействието върху животинската компонента ще е косвено по време на монтажните дейности и за периода на експлоатация. Пряко не се унищожават или увреждат местообитания на видове от херпетофауната и дребни бозайници. Не се засягат гнездови хабитати на птици. Не се отнемат трайно площи с трофична стойност за хищниците. Не се засягат утвърдени сезонни миграционни коридори. Не се очаква фрагментиране на популациите.

Птицефермата обект на инвестиционно предложение за „Ремонт на съществуващи сгради с предназначение „пилчарник“ и закупуване на оборудване за птицеферма за интензивно отглеждане на птици - бройлери разположена в имоти с № 107037 и № 000105, землище на с. Петко Славейков, общ. Севлиево, обл. Габрово”, се е намирала в процес експлоатация допреди 4 години. Достъпът до терена е ограничен от ограда по целия периметър. Реализацията на инвестиционното намерение не поражда необходимост от изграждане на нова техническа инфраструктура. Ново строителство не се предвижда, а

изкопни работи се предвиждат на ограничен терен, намиращ се изцяло в периметъра на обекта, единствено при инсталирането на водоплътни черпателни резервоари.

Като се има в предвид направения по-горе анализ на състоянието и характеристиките на флората и фауната, както и характера на дейностите предвидени при ремонта на съществуващите сгради с предназначение „пилчарник“, и последващата експлоатация на птицефермата, може да се заключи че :

- **Флора:** предвижда се изсичане на храсти и зачистване на затревени площи на ограничена площ, единствено не терена на действащата птицеферма. Не се очакват преки или косвени негативни въздействия в резултат на унищожаване или замърсяване на съседни площи.
- **Фауна:** предвидените дейности не нарушават или замърсяват и не се отнемат територии от местообитанията на местна фауна. Не се очакват преки или косвени негативни въздействия.
- **Защитени зони и защитени територии:** обекта на инвестиционното предложение не попада в зони защитени по смисъла на Закона за Биоразнообразието и Закона за защитените територии. Отстоянието до най-близката защитена територия **Лафтин** е около 7 км., а до най-близката защитена зона **Язовир Стамболийски BG0000275**, е около 4 км. Поради значителното отстояние, не се очакват пряко или непряко негативно въздействие.

Значимост на въздействието на инвестиционното предложение върху защитени територии, флората и фауната.

Характеристики на въздействието	Оценка	Забележка
Вид на въздействие <i>/положително, отрицателно/</i>	Нулево	-
Характер на въздействие <i>/пряко, непряко/</i>	-	-
Териториален обхват на въздействие <i>/площадка на ИП, 1 - км зона, 2 км зона, най-близко населено място/</i>	-	-
Степен на въздействие <i>/ниска, средна, висока/</i>	-	-
Честота на въздействие <i>/постоянно, временно/</i>	-	-
Продължителност на въздействие <i>/краткотрайно, средно или дълготрайно/</i>	-	-
Обратимост на въздействието <i>/обратимо, необратимо/</i>	-	-
Кумулативност на въздействието <i>/наличие на КЕ, отсъствие на КЕ/</i>	-	-

5.1.6. Върху ландшафта

По време на ремонтната дейност и оборудването временно ще има влошаване на локалния характер на средата. Ще има временно складиране на строителни материали, присъствие и работа на строителна механизация и временно ще се съхраняват строителни материали, които ще окажат отрицателно въздействие върху естетическия облик на цялата местност.

Значимост на въздействието на инвестиционното предложение върху ландшафта.

Характеристики на въздействието	Оценка	Забележка
Вид на въздействие <i>/положително, отрицателно/</i>	Отрицателно	Наличие на строителна техника и строителни материали и СО
Характер на въздействие <i>/пряко, непряко/</i>	Пряко	-
Териториален обхват на въздействие <i>/площадка на ИП, 1 - км зона, 2 км зона, най-близко населено място/</i>	Площадката на ИП	За обекта и съседните на него терени, с пряк визуален контакт към местата, на които се извършват строителни дейности, в т.ч. съхранение на материали и отпадъци
Степен на въздействие <i>/ниска, средна, висока/</i>	Ниска	Възможен е само дискомфорт по отношение на естетическо възприемане
Честота на въздействие <i>/постоянно, временно/</i>	Временно	-
Продължителност на въздействие <i>/краткотрайно, средно или дълготрайно/</i>	Краткотрайно	-
Обратимост на въздействието <i>/обратимо, необратимо/</i>	Обратимо	След изнасяне на строителната техника, предаване на отпадъците за последващо третиране и използване на строителните материали, въздействието се преустановява
Кумулативност на въздействието <i>/наличие на КЕ, отсъствие на КЕ/</i>	Липса на КЕ	-

5.1.7. Върху културното наследство

В процеса на реализация на инвестиционното предложение няма да бъдат засегнати археологически недвижими културни ценности, вследствие на което не се очаква въздействие върху културно – историческото наследство. Въздействието се приема за нулево.

Значимост на въздействието на инвестиционното предложение върху културното наследство.

Характеристики на въздействието	Оценка	Забележка
Вид на въздействие <i>/положително, отрицателно/</i>	Нулево	-
Характер на въздействие <i>/пряко, непряко/</i>	-	-
Териториален обхват на въздействие <i>/площадка на ИП, 1 - км зона, 2 км зона, най-близко населено място/</i>	-	-
Степен на въздействие <i>/ниска, средна, висока/</i>	-	-
Честота на въздействие <i>/постоянно, временно/</i>	-	-
Продължителност на въздействие <i>/краткотрайно, средно или дълготрайно/</i>	-	-
Обратимост на въздействието <i>/обратимо, необратимо/</i>	-	-
Кумулативност на въздействието <i>/наличие на КЕ, отсъствие на КЕ/</i>	-	-

5.1.8. Генериране на отпадъци, свързани със строителните дейности

Инвестиционното предложение, което ще се реализира , не поражда необходимост от нова инфраструктура на обекта - птицефермата на "ЕКСПО- ХК" ЕООД в землището на с.Петко Славейков, община Севлиево.

Извършена е прогноза и оценка на въздействието на предвидените генерирани отпадъци опасни и неопасни - производствени, строителни и битови отпадъци. Това е извършено за 2-та етапа : по време на строителството и при реализацията на инвестиционното предложение върху околната среда в района на инвестиционното предложение.

През етапа на строителството , генерираните отпадъци ще се управляват чрез изискванията на приетата Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали (ДВ бр. 89/2012 г.). За целта ще бъде изготвен План за управление на строителни отпадъци, като неразделна част от инвестиционния проект, с който

ще се определят начините на последващото третиране, като предимствено ще се включат дейности по оползотворяване. Планът за управление на строителните отпадъци ще бъде изготвен в съответствие на чл.5 от *Наредбата за управление на СО и за влагане на рециклирани строителни материали* (обн.ДВ бр.89/2012 г.).

Въздействието на генерираните отпадъци по време на строителството върху компонентите на околната среда може да се класифицира като незначително, временно , възстановимо и с малък териториален обхват.

На етап строителство по фактор "Отпадъци" мерките, които се налага да се прилагат за намаляване на въздействието са:

- намаляване количествата на образуваните отпадъци чрез използване на годните материали;
- селективно събиране на отпадъците;
- осигуряване на процент оползотворени отпадъци чрез предаване на дейности за рециклиране, повторна употреба, обратни насипи и др., съгласно сключване на договори с лица, притежаваща разрешение за дейности с отпадъци, издадено по реда на чл.67 и чл.78 на ЗУО или КР, издадено по реда на Глава 7, Раздел II от ЗООС;
- осигуряване на маркирана площадка за предварително съхранение на образуваните отпадъци;
- водене на отчетност съгласно *Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали* (ДВ бр. 89/2012 г.).

Значимост на въздействието на инвестиционното предложение върху отпадъците.

Характеристики на въздействието	Оценка	Забележка
Вид на въздействие <i>/положително, отрицателно/</i>	отрицателно	От образуваните количества отпадъци
Характер на въздействие <i>/пряко, непряко/</i>	пряко	Образувани директно от СМР дейности
Териториален обхват на въздействие <i>/площадка на ИП, 1 - км зона, 2 км зона, най-близко населено място/</i>	Локален - на площадката на ИП	Площта на обекта е достатъчен и не изисква допълнителна площ.Отпадъците ще се управляват чрез ПУСО.
Степен на въздействие <i>/ниска, средна, висока/</i>	Ниска	За образуваните СО има решение за третиране, с превес на оползотворяване
Честота на въздействие <i>/постоянно, временно/</i>	Временно	За времето на изпълнение на СМР
Продължителност на въздействие	Краткотрайно	Планирано възникване по врена изпълнение

/краткотрайно, средно или дълготрайно/		
Обратимост въздействието /обратимо, необратимо/	на	Обратимо Има решение за рециклиране и повторна употреба на голяма част от СО
Кумулативност въздействието /наличие на КЕ, отсъствие на КЕ/	на	Отсъствие на КЕ -

5.1.9. Вредни физични фактори.

Източник на шум в околната среда строителната техника за извършване на различните видове ремонтни дейности. Основните използвани машини и съоръжения и нивата на излъчвания от тях шум са дадени в следващата таблица.

Таблица № 5.1.9. Нива на шум от строителна техника и МПС

МПС	Ниво на звукова мощност, dBA	Ниво на звуково налягане, dBA
Самосвал с дизелов двигател	90-100	86-93
Автокран	92-95	84-90
Бетонобъркачка с дизелов двигател	90-100	80-97

В близост до работещите машини и съоръжения може да се очаква еквивалентно ниво на шума 90 dBA. Обслужващият ремонтните дейности транспорт за извозване на отпадъците и доставка на необходимите материали и елементи на производствените съоръжения, ще се движи по пътната мрежа в района. Създаваният шум по време на строителните работи е непостоянен и с временен характер.

Изложени на този фактор ще са строителните работници на площадката. Не се очаква достигане на шум от строителните машини до населеното място. Препоръчва се мярка за извършване на всички строителни дейности на площадката в светлата част на денонощието.

Значимост на въздействието на инвестиционното предложение вредните физични фактори.

Характеристики на въздействието	Оценка	Забележка
Вид на въздействие /положително, отрицателно/	Отрицателно	Свързано с експлоатация на строителна техника и СМР
Характер на въздействие /пряко, непряко/	Пряко	-
Териториален обхват на въздействие /площадка на ИП, 1 - км зона, 2 км зона, най-близко населено място/	Площадката на ИП	Шумовите емисии са ограничени в рамките на обекта, поради голямата му площ
Степен на въздействие /ниска, средна, висока/	Ниска	-

Честота на въздействие <i>/постоянно, временно/</i>	Временно	-
Продължителност на въздействие <i>/краткотрайно, средно или дълготрайно/</i>	Краткотрайно	Наблюдава се за ограничен период от време (по време на строителството), но като правило изчезва след приключване на дейностите
Обратимост на въздействието <i>/обратимо, необратимо/</i>	Обратимо	След изнасяне на строителната техника и приключване на етапа въздействието се преустановява
Кумулативност на въздействието <i>/наличие на КЕ, отсъствие на КЕ/</i>	Липса на КЕ	Не се очаква шумът от строителните дейности да окаже кумулативен ефект ведно с другите дейности, извършвани в обекта. Не са известни други източници на сходен шум в района.

5.2. ВЪЗМОЖНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ПО ВРЕМЕ НА ЕКСПЛОАТАЦИЯ НА ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ

5.2.1. Върху атмосферния въздух

От производствените помещения по време на експлоатацията на птицефермата се емитират следните специфични емисии в атмосферния въздух: амоняк, метан, диазотен монооксид, въглеродни оксиди, прах (предимно ФПЧ₁₀) и неприятни миризми. Те ще попаднат в атмосферният въздух посредством вентилационната система на производствените помещения. Отделените емисии няма да доведат до промени в качеството на атмосферният въздух, тъй като бързо дифузират в пространството. Евентуалното разпрашаване по време на строителните работи ще бъде ограничено във времето. Околната среда има добър потенциал да поеме това краткотрайно натоварване.

Като интензивно миришещи вещества се разглеждат само тези вредни вещества, за които нормативната уредба не предвижда по-големи ограничения, обосновани с отрицателни техни въздействия върху човешкото здраве и/или околната среда. Използването на съвременна технология за отглеждане на птици - бройлери е гаранция за това, че няма да има разпространение на неприятни миризми.

Съгласно прилаганата технология за отглеждане на животните в съществуващите сгради, площите, системата за почистване на тора, техниката за раздаване на фуражите, за поене, отопление и вентилация, както и за охлаждане са в съответствие с действащите нормативи и изисквания и могат да продължат да се използват и в бъдеще. Използваните добавки към хранителните смеси – ензими, което е в унисон със световната практика при отглеждане на птици - бройлери, гарантира максималното редуциране на миризмите от екскрементите и продуктите на биохимични и микробиологични процеси с тях. Елиминирането на неприятни миризми от изпражненията се гарантира от системата за

почистване на тора, която се почиства и ще се съхранява на предвидена торова площадка / торохранилище/.

Прилаганата технология покрива изискванията на НДНТ, „вертикален” ВАТ – Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs. July 2003 (код ILF), с което се гарантира негенерирането на неприятно миришещи вещества. При експлоатацията на халетата за отглеждане на бройлери се отделят малки количества от амоняк и метан, които могат да се включат в категорията на интензивно миришещи вещества във въздуха.

Горивни източници се явяват отоплителните печки към всяка сграда. От експлоатацията им ще се емитират азотни и серни оксиди, въглероден оксид и прах. Съгласно представената количествена оценка в т .2.2.5.2.3. на насоящия ДОВОС тези емисии са в минимални количества и не биха оказали значително отрицателно въздействие върху околната среда и човешкото здраве.

Източници на прах вследствие приготвяне на фуражни смеси няма. Храненето на животните ще се извършва с автоматизирани линии, с доставяни готови фуражни смеси. Пълненето на силозите за съхранението им се извършва от специализиран автотранспорт посредством пневматична система.

В инсталацията животните ще се отглеждат в топлоизолирани затворени помещения. Всяко помещение е оборудвано с високотехнологична аспирационна система, с компютърно управление.

Точкови (организирани) източници, емитиращи отпадъчни газове и аерозолни замърсители в атмосферния въздух от инсталацията за интензивно отглеждане на птици - бройлери са изходните газоходи на вентилационните системи към всяко от помещенията за отглеждане на животни.

Основните вредни веществата, които се изхвърлят от тези източници са:

- Амоняк (NH_3);
- Метан – от чревна ферментация.

Неорганизиран източник на емисии (основно NH_3 , N_2O и CH_4) в атмосферния въздух е повърхността на хранилищата за тор.

Транспортната дейност в района на инсталацията е несъществен източник на неорганизирани емисии от прах и изгорелите газове от двигателите с вътрешно горене на транспортните средства..

Разпространението на голяма част от вредностите ще става в района на обекта. В зависимост от метеорологичните условия в района и най-вече от посоката на преобладаващите ветрове, които за района на инвестиционното предложение, съгласно графиката „Роза на ветровете” са от север, северозапад и запад. На площадката и в близост до нея, няма обекти подлежащи на здравна защита или със специален здравен статут.

В атмосферния въздух, в района на производствената площадка, не се изпускат замърсители от други действащи промишлени дейности.

Разсейването на вредните вещества, изпускани в атмосферата от неподвижни точкови източници зависи от множество фактори по основните от които са, както следва:

- ✓ Метеорологични параметри:
  - Скорост и посока на вятъра. Скоростта на вятъра предопределя височината на издигане на факела, посоката на неговото разпространение и разрушаването му;
  - Стабилност на атмосферата (съгласно класификацията на Паскуил и Гифорд). Във всеки един момент, тя зависи от статичната стабилност (свързана с изменение на температурата с височината), термичната турбулентност (предизвиквана от нагряване на въздуха от земната повърхност) и механичната турбулентност (функция на скоростта на вятъра и грапавостта на теренната повърхност);
  - Височина на смесване. Тя представлява разстоянието над земната повърхност, до което достига неограниченото вертикално смесване на отпадъчните газове и атмосферния въздух. Когато височината на смесване е малка, но все пак над височината на факела, приземните концентрации ще бъдат относително високи;
  - Температури. Температурата на отпадъчните газове и околната температура (разликата между тях) са причина за появата на подемната сила, която заедно с началния импулс предизвикват издигането на факела. От последното (ефективната височина) до голяма степен зависи разсейването на вредните вещества.
- ✓ Емисионни параметри, към които могат да бъдат отнесени:
  - Количество (обемен дебит) на отпадъчните газове (респ. скорост на отпадъчните газове на изход от изпускащото устройство);
  - Масови потоци (мощности на емисиите) на вредните вещества;
  - Емисионни концентрации;
  - При аерозоли и прахови замърсители - фракционен състав и плътност на твърдата фаза, определящи скоростта на утаяване на частиците;
- ✓ Параметри (геометрия) на изпускащите устройства (височина, диаметър);
- ✓ Топография на терена на района, имаща голямо значение за поведението на факела а от там за приземните концентрации на замърсителите. Съществена роля за това играят и следните фактори:
  - Повдигнати терени;
  - Долинни конфигурации;
  - Близост до големи водни басейни;
  - Разчлененост на релефа;
- ✓ Характер на местността в която е разположена производствената площадка (в населено място или извън населено място);
- ✓ Наличие, в близост до източниците, на сгради с височина съизмерима с тази на изпускащите устройства;

Преди да започне количествена оценка на разсейването на вредните вещества изпускани в атмосферата от неподвижните източници, разположени на площадката, в една или друга степен ще бъдат разгледани описаните по-горе фактори.

5.2.1.1. Метеорологични параметри

Районът на община Севлиево попада в умерено - континенталната европейска климатична област. Тя обхваща цялата Дунавска равнина и предпланините на Балкана (до 1 000 m надморска височина), която е под влиянието предимно на северните и северозападни ветрове. Тук са изразени най – ясно параметрите на континенталния характер на климата с високи температури през лятото и ниски – през студените месеци на годината. Температурните амплитуди достигат до 20–25 °С. Амплитудата на средната месечна температура на въздуха има стойности, характерни за умерено-континенталната климатична област.

Съгласно климатичната подялба на България, районът на община Севлиево се отнася към Севернобългарската умерено - континентална климатична подобласт на Европейска континентална климатична област. Климатичните особености за района на разглеждания обект се определят както от разположението на България в умерените ширини на северното полукълбо, така и от орографията на района с характерните елементи от топографията и релефа на Дунавската хълмиста равнина. Комплексът от физикогеографски и хидрометеорологични фактори определя умерено континентален до континентален характер на климата в района на разглеждания обект.

Климатът на общината се отличава с ясно изразен умерено-континентален характер. Основните фактори, обуславящи този тип климат са разположението на общината в югоизточната част на Дунавската равнина и възможността за безпрепятствено нахлуване на северозападни, северни и североизточни въздушни маси. Само южната по-висока част от територията се отнася към планинската климатична област. Климатът се формира главно под влияние на континентални въздушни маси от умерените ширини, които нахлуват предимно от северозапад (по рядко от североизток) и на континентални въздушни маси, формирани над Балканския полуостров. С по-малка честота на нахлуване са трансформираните океански въздушни маси, които нахлуват предимно от северозапад и запад, тропични въздушни маси от юг и на арктични въздушни маси от североизток. Средната продължителност на слънчевото греене е 2204 часа годишно и е по-голяма от тази за страната, благодарение на по-малката средна облачност. Под влияние на релефа умерено-континенталният тип климат е модифициран до известна степен в направление “север – юг”. Влиянието на релефа се изразява и в създаване на условия за увеличаване на облачността и на количеството на падналите валежи в южните части на общината.

Средногодишната температура е 10,5 - 11°С. Средногодишното количество на валежите е в диапазона 700 - 1300 мм. Разпределението по месеци и сезони съответства на типичния за континенталния климат режим с максимум през късна пролет и ранно лято и минимум през късно лято и есен. Характерни за общината са градушките през топлото полугодие, както и интензивните извалявания. Преобладаващите ветрове са западните и северозападните. Това води до снегонавявания, които понякога предизвикват блокиране на транспортните връзки.

5.2.1.1.1. Температура

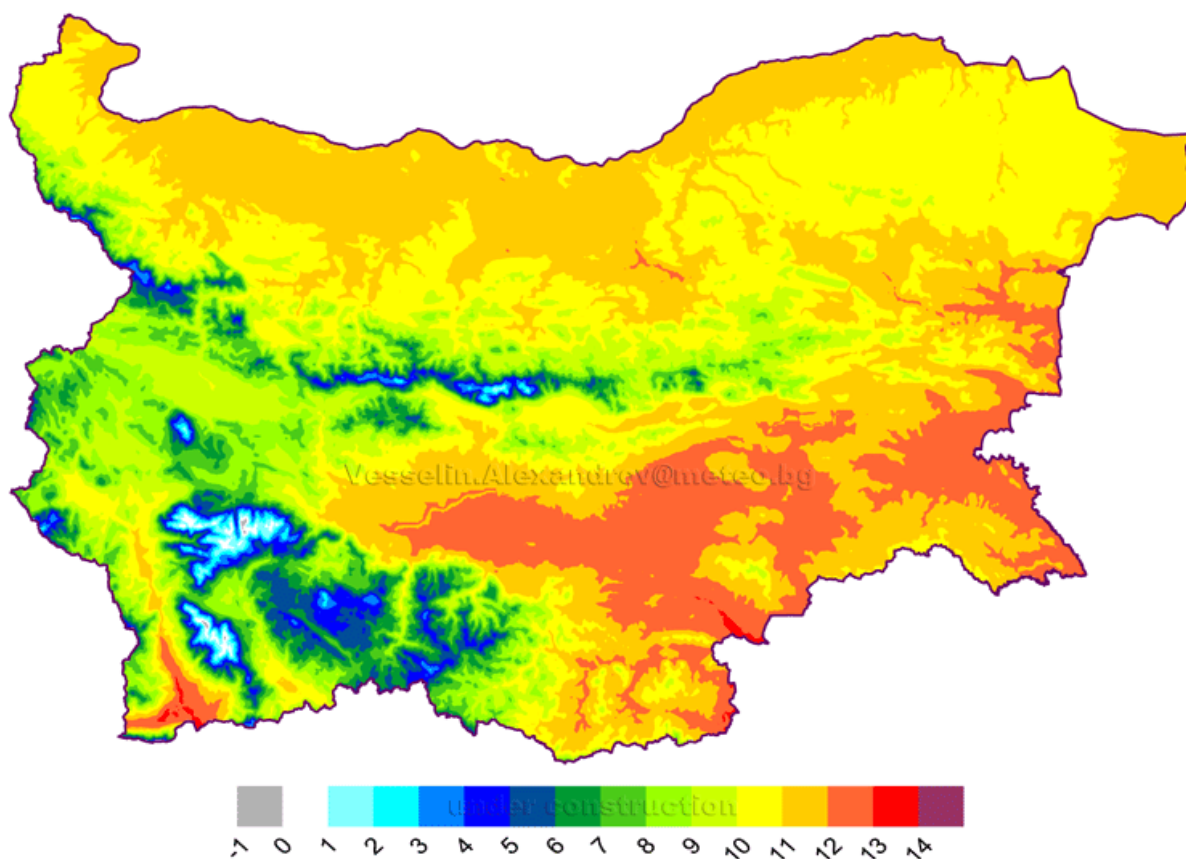
Температурният режим на общината е типичен за умерено-континенталния тип климат - с горещо лято и студена зима. Района се характеризира със студена зима и сухо, топло лято. Средномесечната температура на най-студения месец (януари) е -3,1° - -1,5°С. Средномесечната температура на най-топлия месец (юли) е +22°С, като по този начин се оформя значителна годишна температурна амплитуда от 21°С. Резкият контраст между

зимните и летни условия характеризира климата на община Севлиево като подчертано континентален. Това се потвърждава и от средната годишна амплитуда, която е около 23-24°C. Средно-годишната температура за Община Севлиево е 10,5 °С.

Таблица № 5.2.1.1.1-1. Средногодишни стойности на температурата

Показател	Месец												Средно годишно
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Средна температура	-3.1	0.2	4.7	11.4	16.2	19.7	21.5	21.2	16.9	11.4	6.1	0.1	10.5

Фигура. № 5.2.1.1.1-1. Средногодишни стойности на температура

5.2.1.1.2. Слънчева радиация. Слънчево греене

Слънчевата и космическа радиация са един от факторите, оказващи влияние на екологичното и санитарно хигиенното състояние на селищата. Интензивността на сумарната радиация върху хоризонтална площ е най-голяма през м.юли през първата половина на деня. По сумарна годишна радиация гр. Севлиево попада в зона "B".

Слънчевата радиация е основен климатообразуващ фактор и главен източник на топлинна енергия. Замърсяването на атмосферата в града се отразява върху загубите от биологично активната част на слънчевата радиация. Газовете от двигателите с вътрешно горене и от промишлените и битови обекти интензивно поглъщат ултравиолетовата радиация.

От друга страна токсичността на тези газове под действието на същата радиация нараства десетки пъти. Сумарната радиация нараства с височината на слънцето и в часовете около обяд достига максималните си стойности. От значение за прихода и разхода на слънчевата радиация е и прозрачността на атмосферата, която в града понякога значително варира. Продължителността на слънчевото греене има сериозно отношение към компонентите на околната среда. Броят на часовете слънчево греене зависи от дължината на деня, респективно от географската ширина на мястото, облачността и закритостта на хоризонта. Слънчевата и космическа радиация са един от факторите, оказващи влияние на екологичното и санитарно хигиенното състояние на селищата. Интензивността на сумарната радиация върху хоризонтална площ е най-голяма през м.юли през първата половина на деня. По сумарна годишна радиация гр. Севлиево попада в зона "В". Годишната продължителност на слънчевото греене е 2065 часа при сумарна слънчева радиация 3100 MJ/m^2 , което не стимулира вторични химични процеси.

За сравнение станция "Сандански" е с 46 дни годишно без слънчево греене, а станция "Лом" -106 дни годишно. Конкретни данни за слънчевата радиация за ст. Севлиево липсват, поради което са използвани репрезентативни данни за други райони на страната. Сумарната радиация нараства с височината на слънцето и в часовете около обяд достига максималните си стойности. Познаването на светлинния режим в града е тясно свързано с хигиената на труда, експлоатацията на различни технически съоръжения и др.

5.2.1.1.3. Облачност

Режимът и характерът на облачността в дадено място е свързан както с режима на валежите и мъглите, така и с количеството слънчева радиация, която достига до земята. Максимумът на слънчевото греене съвпада с минимума на общата облачност през август.

Облачността през зимата е предимно ниска и слоеста, по голяма сутрин и в ранните вечерни часове. От пролетта нататък характерът на облачността се променя - максимумът от сутрешните часове преминава в часовете след обяд. Това е свързано със зачестилата се поява на конвективна облачност след обяд. Нарастването на ниската облачност започва през октомври, когато е и преходът в денонощния ход - от следобеден към сутрешен максимум, който е характерен за зимния период.

5.2.1.1.4. Валежи и влажност на въздуха.

Годишните валежи на територията на общината се изменят в диапазона 700 – 1300мм. На територията на общината се запазва характерната за умерено-континенталната климатична област особеност на нарастване количеството на падналите валежи в посока към Главната Старопланинска верига, като най-голяма е валежната сума в южната част на общината, а най-малка в северната.

Вътрешногодишното разпределение на валежите се характеризира с проява на типичен умерено-континентален режим - основен максимум през май-юни и минимум през февруари. В следващата Таблица № 5.2.1.1.4-1 са представени средногодишните стойности на валежи, а в Таблица № 5.2.1.1.4-2 са представени средносезонните стойности на показателите. Към таблиците са представени и климатични карти на България, отразяващи цитираните стойности на показателите.

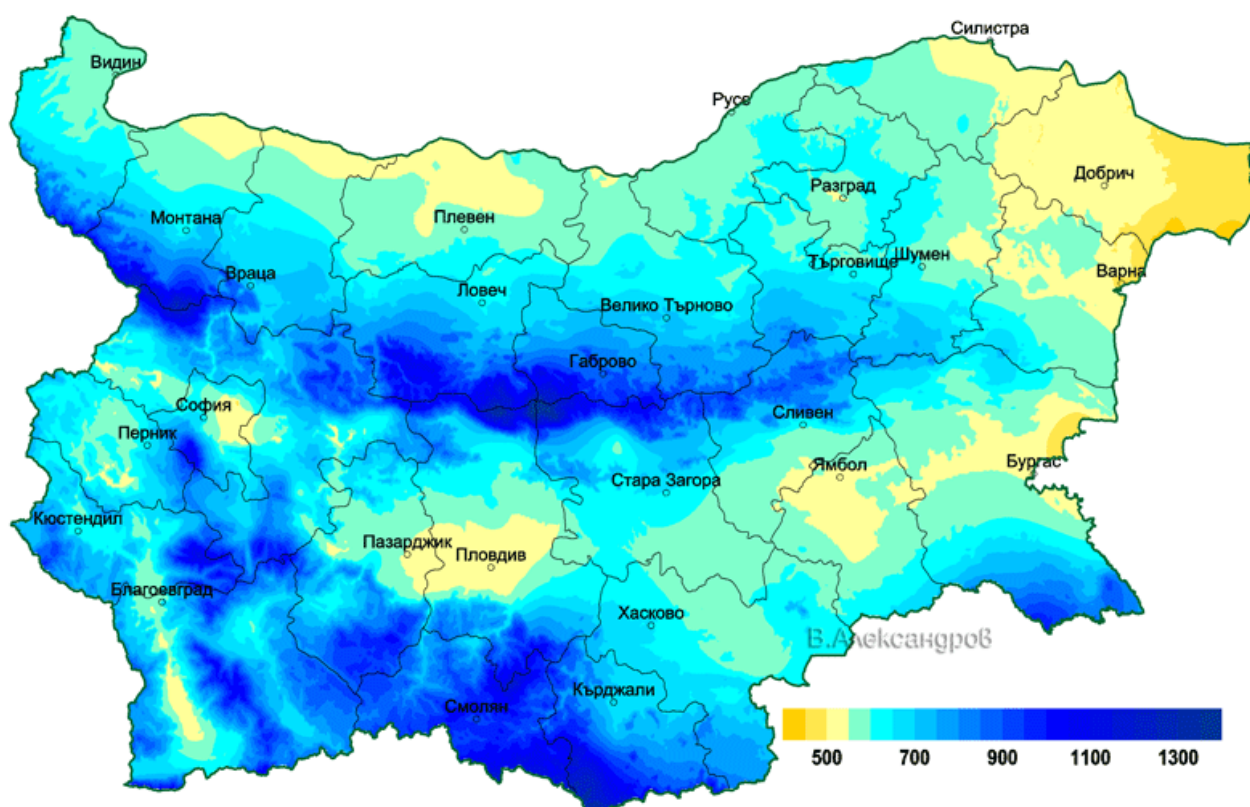
Таблица № 5.2.1.1.4-1. Средногодишни стойности на валежи

Показател	Месец												Общо годишно
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Средно количество на валежи	40	33	36	60	95	100	79	56	41	44	43	41	668

Таблица № 5.2.1.1.4-2 Средносезонните стойности на показателите.

Показател	Сезон			
	З	П	Л	Е
Средно количество на валежи	114	191	234	128

Фигура № 5.2.1.1.4-1. Средногодишни стойности на валежи

Разпределението на валежите потвърждава принадлежността на разглежданата територия към умерено континенталния климат - връх на валежната вълна през май и юни и вторичен минимум през зимата. Но главният минимум - през септември - очевидно е предизвикан от медитеранското климатично влияние. Ако съпоставим валежите от студеното полугодие с тези от топлото полугодие, достигаме до съотношение 0,8:1. Това означава неравномерно разпределение във времето е неблагоприятно обстоятелство за самоочистването на атмосферата.

Снежна покривка се установява през периода ноември – март. Тя пада по-рано и се разтопява по-късно във високопланинска част на територията, където е по-устойчива и по-дебела. Общият брой на дни със снежна покривка се колебае между 90 – 110, с максимална средна десетдневна височина през второ и трето тримесечие на м. януари – 10 - 12 см.

5.2.1.1.5. Мъгли

Мъглите са характерно явление за студеното полугодие (октомври – март). Средният брой дни с мъгла за гр. Севлиево е 32. В посока към Главната Старопланинска верига средният брой на дни с мъгла намалява на 23. Месеците декември и януари се характеризират с най-голям брой дни с мъгла 6 - 7 дни, което се отразява неблагоприятно върху показателите за чистота на атмосферния въздух. Продължителността на мъглата е друга основна характеристика. Най-често са мъглите с продължителност до 3 часа и от 3 до 6 часа. Наблюдават се и мъгли с продължителност няколко денонощия. Те затормозяват транспорта, трудовата дейност в много отрасли и водят до повишаване концентрациите на много от замърсителите на приземния въздух. В Таблица 5.2.1.1.5-2 са представени средния брой дни с наличие на мъгли.

Таблица № 5.2.1.1.5-1. Среден брой дни с наличие на мъгли

Показател	Месец												Общо годишно
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Брой дни с мъгла	6,4	4,2	1,8	0,9	1,3	0,7	0,4	0,5	1,6	6,1	6,2	6,6	73,6

5.2.1.1.6. Ветрове. Роза на вятъра.

Важната климатообразуваща роля на атмосферната циркулация се изразява в преноса на въздушни маси с различен географски произход и различни термодинамични свойства.

Режимът на вятъра над територията се определя от редица фактори, основните от които са атмосферната циркулация, формите на релефа, характера на постилащата повърхност. Релефните дадености, отдалечеността от естествени планински възвишения са предпоставка за ветровите процеси. Районът се характеризира като ветровит. Един от климатичните елементи с най-силно влияние върху разпределението на вредните вещества от обекта в атмосферата е вятърът. Представени са многогодишни, сезонни и моментни стойности за параметрите на ветровите процеси в зоната, от които се вижда, че преобладават ветровете от северната/северозападната четвърт - около 50%. От значение в конкретния случай са ветровете със скорост до 10 m/s. Разпределението на тези ветрове е представено в следващата таблица и розата на вятъра за района.

Посоката на ветровете се формира под влиянието на динамични природни фактори, които са характерни за района на Предбалкана. Преобладават северозападните /22.9%/ и западните /21.2%/ ветрове и в по-малка степен северните /13.0%/ и североизточните /14.8%/ ветрове.

Средната годишна скорост на вятъра се колебае между 0.8 и 0.9 м/сек. Най-голяма е средната месечна скорост през зимата (февруари и март), когато достига до 1.4 м/сек., като тези стойности намаляват в посока на Главната Старопланинска верига. Честата повтораемост на тихо време и ниската скорост на вятъра са фактори, които забавят самопречиствателните процеси на въздуха. Това е особено характерно за зимния сезон, когато нараства количеството на емитираните вещества в атмосферата.

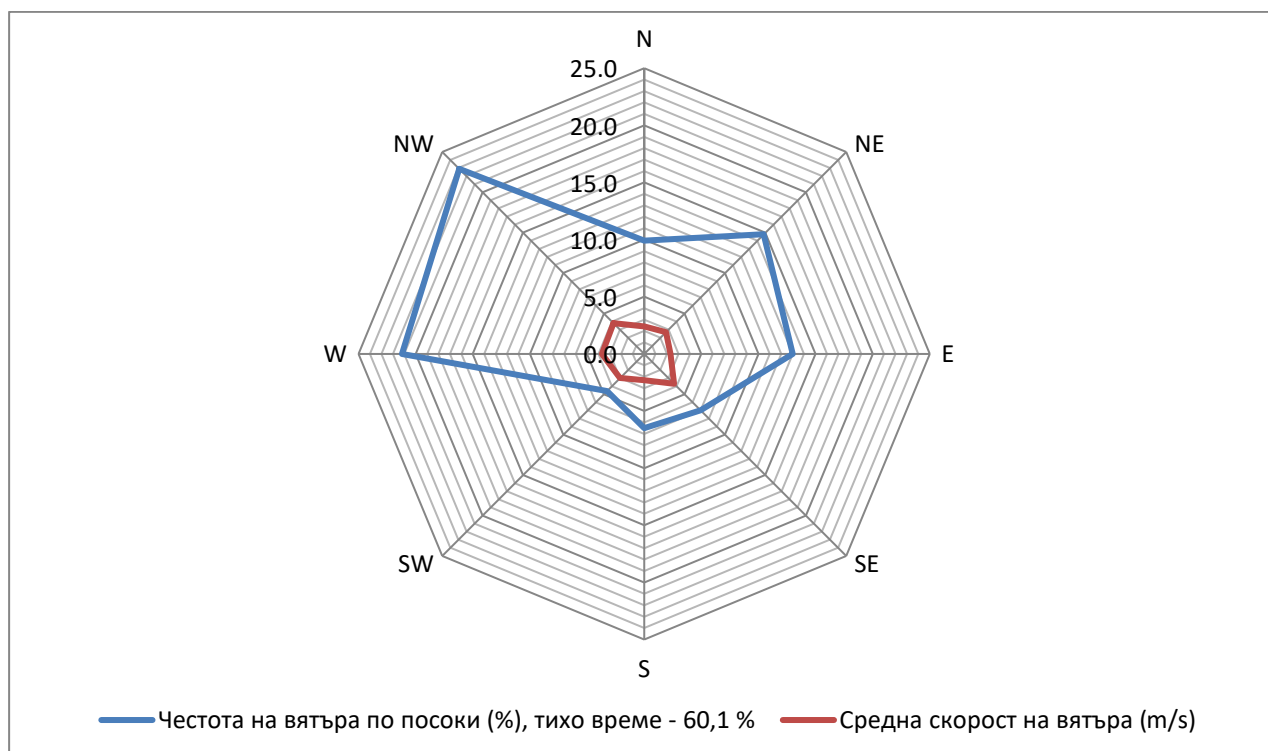
От гледна точка на възможностите за задържане и натрупване на замърсители във въздуха имат значение случаите на тихо време. Разглежданата територия е сред областите със среден процент на тихо време – 60,1 % от наблюдаваните дни. За разглеждания район случаите с тихо време (скорост на вятъра под 1 m/s) са средно около 48,7-68,9%, т.е. потенциалът на замърсяване е сравнително голям. Един от най-важните климатични фактори, влияещи върху степента на разсейване на атмосферните примеси е честотата на случаите на "тихо" време, когато скоростта на вятъра е под 1 m/s. Районът се намира в област със средна – около 60 % повтораемост на тихо време. Само югоизточните, южните и югозападните ветрове са под 10 %, останалите са с почти еднакви проценти (над 10 %), като с най-голяма вероятност са ветровете от северозапад – в 22.9 % от случаите. Най-силни са ветровете от северозапад (3,8 m/s), а най-слаби са от изток и юг (2.3 m/s). През студеният период на годината дните на тихо време надхвърлят 65.0%. Това дава основание за извода, че през 1/3 от дните в годината - 122 дни ветровете не благоприятстват разсейването на замърсителите. Именно през есенно-зимния сезон са замерени най- високи концентрации на фин прах и сероводород в атмосферния въздух на гр. Севлиево. Обобщени данни за честотата и скоростта на вятъра по посоки са представени в Таблица № 5.2.1.1.6-1.

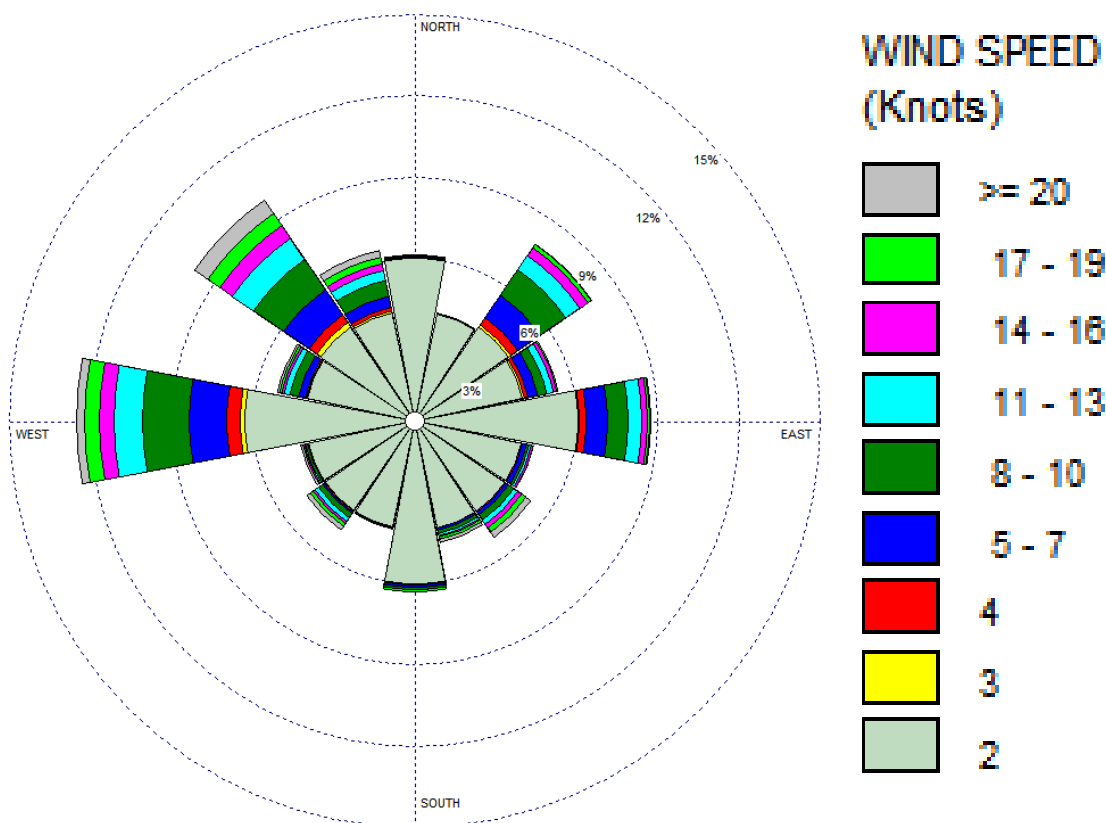
Таблица № 5.2.1.1.6-1 Честота на ветровете по посоки

	N	NE	E	SE	S	SW	W	NW
Честота	9.9	14.8	13.0	7.0	6.5	4.6	21.3	22.9
Скорост	2.4	2.7	2.3	3.7	2.3	3.0	3.7	3.8

На фигурата по-долу е показана в общ вид розата на ветровете за района на гр. Севлиево.

Фиг. № 5.2.1.1.6-1 Роза на ветровете в района на площадката.

5.2.1.1.7. Качество на атмосферния въздух

Община Севлиево има разработена и приета общинска програма за управление на качеството на атмосферния въздух (КАВ) с период на действие 2003-2010 год. В съответствие с чл. 27 от ЗЧАВ и чл. 30 на Наредба № 7 / 03.05.1999 г. за оценка и управление на КАВ, територията на Община Севлиево е включена в списъка на районите за оценка и управление на КАВ, на територията на Република България по показателите фини прахови частици (ФПЧ10) и сероводород. Данни за съдържания на ФПЧ10 в атмосферния въздух на гр.Севлиево са регистрирани от периодични измервания на мобилната станция за имисионен контрол на въздуха, на Националната система за мониторинг на околната среда /НСМОС/ при ИАОС-МОСВ.

Във връзка с открита през 2010 г. процедура в Европейската комисия за нарушение на Общностното право от България за неспазване на нормите за ФПЧ10, МОСВ предприема инициатива за преразглеждане на действащите в момента Общински програми по чл.27 от ЗЧАВ за качество на атмосферния въздух (КАВ).

Изискванията на МОСВ са за разработване на Общински програми за управление на качеството на атмосферния въздух (КАВ) и оценка нивата и приноса на замърсяване на атмосферния въздух от отделните източници на емисии и по-конкретно, оценка нивата на ФПЧ10, което да бъде извършено чрез дисперсионно моделиране.

Целта на програмата е предприемане на мерки за достигане и поддържане на установените норми за КАВ до 2014 година. За постигането ѝ следва да се решат следните задачи:

- Анализ на всички събрани данни за периода от 2007 до 2010г.;
- За референтна година е взета 2007 година;
- Инвентаризация на емисиите с ФПЧ10 по източници и сектори към референтната 2007г. и към 2010г. и количествено определяне на приноса на отделните сектори/източници на емисии към нивата на замърсяване;
- Дисперсионно моделиране на базата на анализите и оценките на емисиите, (включително на базата на прогнозна информация за бъдещата дейност) и оценка приноса на отделните източници на замърсяване (промишленост, битов сектор, транспорт, фон и др.) към нивата на замърсяване на атмосферния въздух.
- Определяне на факторите, които са причина за нарушеното КАВ (неблагоприятните климатични условия, влияние на топографските условия);
- На основа на получените резултати формулиране на мерки за подобряване, поддържане и или задържане качеството на атмосферния въздух (КАВ) на територията на Община Севлиево и поддържане на съответствие с нормите за ФПЧ10, в условията на градска среда, отговарящи на здравните потребности на населението.
- Подобряване процеса на управление на КАВ в гр.Севлиево, чрез система от мерки, за намаляване нива на ФПЧ10 с отчитане актуалния принос на отделните сектори на атмосферно замърсяване (промишленост, битово отопление, транспорт и др.)
- Насърчаване осъществяването на утвърдени европейски практики допринасящи за намаляване емисиите на замърсителите във въздуха;
- Повишаване на обществената информираност по проблемите на замърсяването на атмосферния въздух;

Съгласно „Доклад за състоянието на околната среда през 2015 година“ на РИОСВ, гр. Велико Търново, контролът на основните показатели, характеризиращи КАВ в региона се осъществява от пунктовете за мониторинг, разположени на територията на РИОСВ, а именно:

- Пункт с ръчно пробовземане и последващ лабораторен анализ в гр. Велико Търново – намира се в сградата на РИОСВ. В пункта се измерват следните показатели: фини прахови частици до 10 μm и 2.5 μm (ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2,5});
- Автоматично измервателна станция (АИС) гр. Горна Оряховица. В нея се измерват следните показатели: озон, азотен оксид, азотен диоксид, серен диоксид, ФПЧ₁₀ и метеорологични параметри;
- Диференциална оптична автоматична система (ДОАС), разположена в гр. Свищов. Чрез ДОАС се измерват следните замърсители: озон, азотен оксид, азотен диоксид, серен диоксид, ФПЧ₁₀, сероводород, серовъглерод и метеорологични параметри.

От описаните по-горе пунктове за мониторинг най-близо разположен до производствената площадка на птицекомбината в с. П. Славейков е пункта в гр. Велико Търново.

В доклада на РИОСВ е описано, че в пункта се наблюдават 47 броя превишения на средноденонощната норма на ФПЧ₁₀ от 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Средногодишната норма от 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ не е

превишена. Превишенията са главно през зимните месеци (отоплителния сезон), като основните причини за това са използваните горива в битовия сектор и неблагоприятните метеорологични условия през зимния сезон – мъгли, безветрие, температурни инверсии.

В пункта не се следи показател амоняк.

5.2.1.2. Емисионни параметри.

От производствените помещения по време на експлоатацията на птицефермата се емитират следните специфични емисии в атмосферния въздух: амоняк, метан, диазотен монооксид, въглеродни оксиди, прах (предимно ФПЧ₁₀) и неприятни миризми. Те ще попаднат в атмосферният въздух посредством вентилационната система на производствените помещения. Отделените емисии няма да доведат до промени в качеството на атмосферният въздух, тъй като бързо дифузират в пространството. Околната среда има добър потенциал да поеме това краткотрайно натоварване.

Като интензивно миришещи вещества се разглеждат само тези вредни вещества, за които нормативната уредба не предвижда по-големи ограничения, обосновани с отрицателни техни въздействия върху човешкото здраве и/или околната среда. Използването на съвременна технология за отглеждане на птици - бройлери е гаранция за това, че няма да има разпространение на неприятни миризми.

Съгласно прилаганата технология за отглеждане на животните в съществуващите сгради, площите, системата за почистване на тора, техниката за раздаване на фуражите, за поене, отопление и вентилация, както и за охлаждане са в съответствие с действащите нормативи и изисквания и могат да продължат да се използват и в бъдеще. Използваните добавки към хранителните смески – ензими, което е в унисон със световната практика при отглеждане на птици - бройлери, гарантира максималното редуциране на миризмите от екскрементите и продуктите на биохимични и микробиологични процеси с тях. Елиминирането на неприятни миризми от изпражненията се гарантира от системата за почистване на тора, която се почиства и ще се съхранява на предвидена торова площадка / торохранилище/.

Прилаганата технология покрива изискванията на НДНТ, „вертикален” ВАТ – Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs. July 2003 (код ILF), с което се гарантира негенерирането на неприятно миришещи вещества. При експлоатацията на халетата за отглеждане на бройлери се отделят малки количества от амоняк и метан, които могат да се включат в категорията на интензивно миришещи вещества във въздуха.

Горивни източници се явяват отоплителните печки към всяка сграда. От експлоатацията им ще се емитират азотни и серни оксиди, въглероден оксид и прах. Съгласно представената количествена оценка в т. 2.2.5.2.3. на настоящия ДОВОС тези емисии са в минимални количества и не биха оказали значително отрицателно въздействие върху околната среда и човешкото здраве.

Източници на прах вследствие приготвяне на фуражни смески няма. Храненето на животните ще се извършва с автоматизирани линии, с доставяни готови фуражни смески.

Пълненето на силозите за съхранението им се извършва от специализиран автотранспорт посредством пневматична система.

В инсталацията животните ще се отглеждат в топлоизолирани затворени помещения. Всяко помещение е оборудвано с високотехнологична аспирационна система, с компютърно управление.

Точкови (организирани) източници, емитиращи отпадъчни газове и аерозолни замърсители в атмосферния въздух от инсталацията за интензивно отглеждане на птици - бройлери са изходните газоходи на вентилационните системи към всяко от помещенията за отглеждане на животни.

Емисиите, които ще се отделят от производствените помещения по време на експлоатацията на птицефермата се емитират следните специфични емисии в атмосферния въздух:

- хранене на животните – PM
- настаняването им и отглеждане в помещения – NH₃, NMVOC_s
- прибиране и съхранение на оборски тор - NH₃, N₂O, NMVOC_s
- торене - NH₃, N₂O, NMVOC_s

Амоняк – отделя се под формата на урея и пикочна киселина в урината на животните. Главен източник на емисии на амоняк е хидролиза на уреята до амониев карбонат (NH₄)CO₃ и амоняк (NH₃), чрез ензима уреаза, който се отделя в изпражненията.

Азотен оксид – формира се чрез нитрификация на повърхностните слоеве на оборския тор.

Неметанови летливи органични съединения – (NMVOC) – те са вследствие на несмлян протеин изхвърлен с екскрементите. Продължителността на съхранение на оборския тор се отразява на NMVOC емисиите. Предпазването от овлажняване на торовата постеля значително спомага за ограничаване на емисиите на този замърсител.

Прах – емитира се от транспортирането на храната.

Метан (CH₄) и диазотен оксид (N₂O) - източник на емисии от метан и диазотен оксид са чревната ферментация и оборския тор.

Принципно тези емисии са ограничени по време и количество, в рамките на работа на вентилационната система. Анализът на данните за емисиите на вредни вещества в атмосферата в резултат от дейността на птицефермата се оценяват като незначителни. Няма нормативна база, лимитираща съдържанието на метан в атмосферния въздух извън населените места.

Годишните количества на замърсителите са изчислени в съответствие с утвърдена от МОСВ актуализирана „Методика за определяне емисиите на вредни вещества във въздуха“ (Заповед № РД-165/20.02.2013 на МОСВ), която е изготвена на база ръководство за инвентаризация на емисии - ЕМЕП/CORINAIR Emission Inventory Guidebook - 2006, което е изготвено на база CORINAIR-97 (SNAP97).

В таблицата са описани замърсителите на площадката, техните кодове и емисионни фактори (EF). В таблицата е показан и начинът на изчисляване на количествата на емисиите.

Операторът стриктно ще прилага практиката за намаляване емисиите на амоняк (NH₃) чрез регулиране на състава на фуражите за животните посредством подходящо съчетание на протеините. Емисионните фактори от това издание на ЕМЕП/CORINAIR обхващат изчисляването като цяло на емисиите от торта в животновъдните сгради, определените места за съхранение (торища) и при използването им като тор в земеделските земи. В следващата таблица са представени изчисления на годишните емисии в kg за отделните вещества отделени от цялата площадка на птицефермата.

Таблица № 5.2.1.2-1. Изчисляване годишните емисии на замърсителите от площадката на птицефермата след реализиране на инвестиционното предложение

№	Замърсител	SNAP CODE	Емисионен фактор EF, kg/1 брой животни/година	Брой скотоместа	Годишни стойности на емисиите във въздуха kg/y
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (4) x (5)
1	Амоняк (NH ₃)	100908	0,6	336 164	201 698
2	Метан (CH ₄) чр. Ферм.	100409	0,01		3 362
3	Метан (CH ₄)	100508	0,117		39 331
4	Азотен оксид (N ₂ O)	100908	0,02		6 723

Вентилацията на халетата се класифицира като общообменна въздушна вентилация на работна среда, а не като технологична вентилация, извеждаща технологични газове. По тази причина не е извършено сравнение на концентрациите на замърсителите с НДЕ по Наредба 1/2005 г. Емисиите ще се определят за натоварване на вентилационната система – 100%.

За определяне на зоните на замърсяване от емисиите на вредни вещества е използвана Методика за изчисляване височината на изпускащите устройства, разсейването и очакваните концентрации на замърсяващи вещества в приземния слой на атмосферата – програмен продукт PLUME от 25 февруари 1998г., приета от Министерството на околната среда и водите, Министерството на регионалното развитие и благоустройството и Министерството на здравеопазването.

Във връзка с извършеното в ДОВОС моделиране дисперсията на емисиите от животновъдните сгради са изчислени и емисиите на вредни вещества в атмосферния въздух от вентилационната система на животновъдните сгради. За целта е използвана и Актуализирана „Методика за изчисляване по балансови методи на емисиите на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферния въздух (съгласно ЕМЕП/CORINAIR 1997 и 2000 г., 3-то издание от м. септември 2004г.)”, утвърдена със Заповед № РД-40/22.01.2008г. на МОСВ. Тази методика позволява разделяне стойностите на емисионните фактори на замърсителите в зависимост от техния произход – Таблица 2. „Емисионни фактори за амоняк (NH₃) за отделните под-дейности, свързани с животновъдството EF kg/1 брой животни/година“ от раздел „код на процес (SNAP CODE) от 100903“.

Таблица № 5.2.1.2-2. Изчисляване годишните емисии на замърсителите от животновъдните сгради след реализиране на инвестиционното предложение

№	Замърсител	SNAP CODE	Емисионен фактор EF, kg/1 брой животно/година	Брой скотоместа	Годишни стойности на емисиите във въздуха kg/y
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (4) x (5)
1	Амоняк (NH ₃)	100908	0,15	336 164	50 424
2	Метан (CH ₄)	100409	0,01		3 362

От площадката ще се емитират и емисии от съхранението на торови маси в изградените съоръжения. За целта отново е използвана и Актуализирана „Методика за изчисляване по балансови методи на емисиите на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферния въздух (съгласно ЕМЕР/CORINAIR 1997 и 2000 г., 3-то издание от м. септември 2004г.)”, утвърдена със Заповед № РД-40/22.01.2008г. на МОСВ. При извършените изчисления са използвани емисионни фактори за „Складиране извън помещенията“. Получените резултати за количествата на емисиите преди и след реализиране на инвестиционното предложение са представени в следващите таблици.

Таблица № 5.2.1.2-3. Изчисляване годишните емисии на замърсителите от съхранение на тор след реализиране на инвестиционното предложение

№	Замърсител	SNAP CODE	Емисионен фактор EF, kg/1 брой животно/година	Брой скотоместа	Годишни стойности на емисиите във въздуха kg/y
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (4) x (5)
1	Амоняк (NH ₃)	100908	0,02	336 164	6 723
2	Метан (CH ₄)	100508	0,01		3 362
3	Азотен оксид (N ₂ O)	100908	0,02		6 723

В съответствие с разпоредбите на Чл. 3, пар. 8, Приложение IX на Протокола към Конвенцията от 1979 г. за трансграничното замърсяване на въздуха на далечни разстояния за намаляване на подкиселяването, еутрофикацията и тропосферния озон (обн. ДВ, 38/2005г.) за съществуващи съоръжения за съхранение на тор, се изисква прилагане на мерки за намаляване на емисиите на амоняк. При оценяване на приетите от възложителя мерки за редуциране неорганизираните емисии на амоняк са взети в предвид посочени в документ GUIDANCE DOCUMENT ON CONTROL TECHNIQUES FOR PREVENTING AND ABATING EMISSIONS OF AMMONIA насоки.

Съществуват няколко метода за намаляване *емисиите на амоняк (NH₃)*, които са подборно разработени в ръководствата за добри земеделски практики. Най-общо те са следните.

Чрез регулиране на състава на храната. По-добро съчетание на протеините в храните. Тази практика зависи от вида на добитъка, който се отглежда (в кой конкретен SNAP CODE между 100901 до 100915 попада). Тази практика води до по-малко намаляване емисиите на амоняк в сравнение със следващата.

Чрез добро стопанисване. Намаляване замърсените с тор повърхности, водещо до намаляване на емисиите. Отглеждане навън може да доведе до намаляване на температурата, а от там и на изпаренията на амоняк от торта.

Система за обработка на торта. Отделяне на твърдата и течна торова фракция. Тази система води до значително намаляване емисиите на амоняк, тъй като от твърдата фракция те са сравнително малко. Компостиране на твърдата торова фракция води до повишаване на емисиите по време на процеса.

Правилно складиране. Покриване на ямите за тор намаляват емисиите на амоняк с около 80%. Тази система се комбинира и с добро стопанисване, т.е. навременно почистване на торта от сградите, съоръжения за бързо отвеждане на течната торова фракция, поддържане на постоянна температура.

По отношение животновъдните сгради възложителя ще прилага следните мерки за намаляване на емисиите на амоняк:

- технология на отглеждане с използване на **добре изолирани сгради с принудителна вентилация, напълно застлан под със сламена постеля и изправни системи за поене.** Чрез тази мярка се гарантира редуциране на емисиите с до **40-90 %**. Тази мярка ще осигури съответствие на съоръжението с изискванията на Приложение IX на Протокол към Конвенцията от 1979 г. за трансграничното замърсяване на въздуха на далечни разстояния за намаляване на подкиселяването, еутрофикацията и тропосферния озон (ратифициран със закон, приет от 39-то НС на 20.04.2005 г. - ДВ, бр. 38 от 3.05.2005 г. Издаден от Министерството на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 93 от 22.11.2005 г., в сила за Република България от 3.10.2005 г.).

Тази мярка е категоризирана като категория 1 съгласно Таблица 11 на документ GUIDANCE DOCUMENT ON CONTROL TECHNIQUES FOR PREVENTING AND ABATING EMISSIONS OF AMMONIA.

По отношение площадката за съхранение на твърда торова фаза възложителя ще прилага следните мерки за намаляване на емисиите на амоняк:

- покриване на сухата торова маса с **плътен покрив/ламарина или термопанели/**. Чрез тази мярка се гарантира редуциране на емисиите с до **80 %**. Тази мярка ще осигури съответствие на съоръжението с изискванията на Приложение IX на Протокол към Конвенцията от 1979 г. за трансграничното замърсяване на въздуха на далечни разстояния за намаляване на подкиселяването, еутрофикацията и тропосферния озон (ратифициран със закон, приет от 39-то НС на 20.04.2005 г. - ДВ, бр. 38 от 3.05.2005 г. Издаден от Министерството на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 93 от 22.11.2005 г., в сила за Република България от 3.10.2005 г.).

Тази мярка е категоризирана като категория 1 съгласно Таблица 3 на документ GUIDANCE DOCUMENT ON CONTROL TECHNIQUES FOR PREVENTING AND ABATING EMISSIONS OF AMMONIA.

Останалите емисионни фактори за амоняк се отнасят до разстилане и торене на земеделски земи с органична тор. Тези процеси не се извършват от възложителя и не са ситуирани на площадката, поради което не са разгледани в настоящия доклад.

Сградите за отглеждане на бройлери се отопляват посредством отоплителни печки на твърдо гориво (въглища, пелети) към всяка една от тях. Печките са специализирани за птицевъдство и ще бъдат с мощност 300 000 Kcal или 0,350 MW. Печките са монтирани в обособени навеси до сградата. Топлия въздух се отвежда в сградата с въздуховоди - тунели. Температурата в помещението ще се следи постоянно с термометър.

Функции на печката е:

- Автоматично включване на печката според градусите в помещението;
- Автоматично подаване на горивен материал според градусите в помещението;
- Контролиране на вътрешната температура и изписване на дигитален екран;
- Опция да ползва вече затопления въздух от помещението с цел икономия на горивото;
- Дигитално табло за управление и моторни защиты;
- Възможност за включване към вече съществуващото компютърно управление;
- Отвеждането на горещия въздух става с помощта на въздуховоди.

Разход на гориво – до 66 кг въглища/час (зависи от калоричността на подаваното гориво). Димните газове от горивния процес ще се отвеждат организирано през изпускащо устройство – комин с височина 8 м и диаметър 0,500 м. Дебитът на димните газове ще е 707 Nm³/h, а температурата им - 168°C. В годишен аспект за отопление на животновъдните сгради ще се използват 3270 тона въглища /пелети/.

Очакваните емисии на замърсители от горивния процес са изчислени чрез Актуализирана единна методика за инвентаризация на емисиите на вредни вещества във въздуха, утвърдена със Заповед № РД-165/20.02.2013 на МОСВ:

- SNAP CODE 020205 Не промишлени горивни инсталации – Теплоцентрали към жилищния сектор – Друго стационарно оборудване (печки, огнища, готварски печки, ...) към Актуализирана единна методика за инвентаризация на емисиите на вредни вещества във въздуха, утвърдена със Заповед № РД-165/20.02.2013 на МОСВ.

Получените резултати след инвентаризацията са представени в Таблица 2.2.5.2.3-1. За изчислението са използвани следните данни:

Q_f^i - Долна топлина на изгаряне, 24.741 GJ/Mg

S_g - изгореното гориво в тонове (Mg), 3270 Mg/y

EF – емисионен фактор за съответния вид замърсител - Таблица №VII-1 от Методиката.

Пресмятането на емисиите се извършва по следната обща формула, в която внесената топлина в горивната инсталация се умножава по съответния EF:

$$E_3 = EF_3 \times C_T \times Q^i$$

За целите на изчислението е прието, че се използват черни въглища.

Таблица 2.2.5.2.3-1 Годишни количества на замърсители от горивни процеси

Замърсител	SOx	NOx	CO	TSP	PM10	PM2.5
Количество t/yr	46.332	3.521	0.080	11.523	2.161	0.058
Емисии g/s	1.469	0.112	0.003	0.365	0.069	0.002
Емисии mg/Nm ³	813	62	1	202	38	1

Изчисленията показват минимални нива на емисиите, които не предполагат значително отрицателно въздействие върху околната среда. Поради ниската си мощност горивните източници не се номират с НДЕ съгласно Наредба № 1 от 27.06.2005 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии /Издадена от министъра на околната среда и водите, министъра на икономиката, министъра на здравеопазването и министъра на регионалното развитие и благоустройството, обн., ДВ, бр. 64 от 5.08.2005 г., в сила от 6.08.2006 г./.

5.2.1.3. Параметри (геометрия) на изпускащите устройства (височина, диаметър).

Изпускащите устройства на площадката ще бъдат с височина от 1,81 m (стенни вентилатори). Тези размери влияят съществено върху ефективната височина на източниците (височината на издигане на факела). Диаметърът на изпускащото устройство еднозначно определя скоростта на газа на изход от устието, а тя определя импулсната съставяща на силите предизвикващи издигането на факела. Скоростта на отпадъчните газове на изход от източниците варира в големи граници. Височината на източниците и скоростта на напускащите ги газове до голяма степен определят разстоянията до зоните с максимални приземни концентрации.

5.2.1.4. Топография на терена на района.

Районът в който е разположена площадката на обекта е равнинен, урбанизиран район. В околните терени не се наблюдават силно изразени негативни образувания, както и възвишения. Площадката не е разположена до големи повърхностни водни обекти, които окажат влияние върху разпространението на емисиите в атмосферния въздух.

5.2.1.5. Характер на местността в която е разположена производствената площадка.

Площадката е разположена в близост до населено място, което води до изменения в метеорологичните условия. Разликата в температурите населено място - околност е от 2 до 10°C в зависимост от големината на населеното място, числеността на населението и замърсяването на въздуха.

5.2.1.6. Наличие, в близост до източниците, на сгради с височина съизмерима с тази на изпускащите устройства.

Изпускащите устройства на площадката са с височина 1.81 m, надхвърляща височината на сградите. Стенните вентилатори ще бъдат монтирани така, че газохода да не среща преки прегрдаи (други сгради или съоръжения). По тази причина, не би следвало да се появява ефекта на аеродинамичната сянка, предизвикващ задържане на замърсителите в междуградното пространство.

5.2.1.7. Математическо моделиране на дисперсията на емисиите в атмосферния въздух

На територията на птицекомбината в с. Петко Славейков не се предвиждат съоръжения за пречистване на отпадъчните газове. Поради спецификата на производството източници, емитиращи отпадъчни газове в атмосферния въздух от инсталацията за интензивно отглеждане на птици са изходните газоходи на вентилационните системи. Вентилацията на халетата се класифицира като общообменна въздушна вентилация на работна среда. При обичайната практика на отглеждането на птици в закрити помещения отработения от помещенията въздух се изхвърля директно в атмосферата без пречистване, т. е. съоръжения за пречистване на отпадъчните газове не се използват. Тази общоприета практика е в съответствие с изискванията за НДНТ: “Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs” (July 2003) – BREF, т. 2.2.1 (фиг. 2.8), т. 4.5.1 (фиг. 4.8).

Освен вентилаторите на площадката има и други организирани източници на емисии – печки за отопление на помещенията за отглеждане на птици - бройлери. Към всяка една сграда има по 1 брой печка на твърдо гориво (въглища или пелети). Всяка печка е снабдена със собствено ИУ. Тъй като топлинната мощност на всяка печка е под 0,5 MW, то съгласно Приложение № 7 към чл. 21, ал. 1 на *Наредба № 1/27.06.2005г.* ИУ към печките **не подлежат на нормиране и мониторинг**. Не се предвиждат пречиствателни съоръжения към печките.

Моделирането е изготвено в следния обхват:

- моделиране на очакваното замърсяване със замърсител **амоняк** (основен източник на интензивно миришещи вещества/газ с остра характерна миризма), изпускан в атмосферния въздух от вентилаторите на сградите за отглеждане на птици – бройлери, извършено с програмен продукт „**PLUME**”, разработен съгласно „Методика за изчисляване височината на изпускащите устройства, разсейването и очакваните концентрации на замърсяващи вещества в приземния слой” от 25 февруари 1998 година и приета от Министерството на околната среда и водите, Министерството на регионалното развитие и благоустройството и Министерството на здравеопазването (публикувана в Бюлетин на „Строителство и архитектура“, бр.7/8 от 1998 г.).
- моделиране на очакваното замърсяване със замърсител **амоняк**, изпускан в атмосферния въздух от неорганизиран площен източник на емисии – предвижда се един брой торохранилище за временно съхранение (до 6 месеца годишно) на торовите маси. Моделирането е извършено с **утвърден от МОСВ програмен продукт TRAFFIC ORACLE**;
- Актуализираната методика за инвентаризация на емисиите на вредни вещества във въздуха (съгласно ЕМЕП/CORINAIR 2006г.), утвърдена със Заповед № РД-165/20.02.2013г. на МОСВ, е описано че може да се очакват емисии на

замърсителите метан, азотен и диазотен оксид. Съгласно методиката емисиите на двуазотен оксид (N_2O) се управляват чрез много параметри и зависят от редица условия като: вида на почвите, културите, вида на торта. Климатът изключително силно влияе върху формиране на биогенния азотен диоксид в почвата. Има емисии и на азотен оксид (NO), но засега няма достатъчно извършени изследвания, за да се включва емисионен фактор (ЕФ) за него. Азотният оксид е безцветен и неутрален газ. Диазотният оксид е безцветен, незапалим, неутрален газ с приятна сладникава миризма. Метанът (CH_4) е безцветен газ, без миризма. Диазотният оксид и метана са парникови газове и за тях в българското законодателство не са определени НДЕ. Във връзка с описаното, липсата на ЕФ за NO и липсата на норми за качество на атмосферния въздух (КАВ) за CH_4 и N_2O , за тези замърсители **не е извършвано моделиране**.

- Тъй като топлинната мощност на всяка печка е под 0,5 MW, то съгласно Приложение № 7 към чл. 21, ал. 1 на *Наредба № 1/27.06.2005г.* ИУ към печките **не подлежат на нормиране и мониторинг**. Поради това, моделиране за печките **не е извършвано**.

Целта на настоящата разработка е чрез математическо моделиране и компютърно симулиране разпространението на замърсителите във въздуха, със симулационни пакети PLUME и TRAFFIC ORACLE, да бъде доказано, че няма да се наруши КАВ в района и ще бъдат спазени всички нормативни изисквания.

5.2.1.7.1. Устойчивост на атмосферата

Устойчивостта на атмосферата е важен фактор за разсейването на замърсителите. Тя зависи от:

- механичната турбулентност - функция на скоростта на вятъра и грападостта на подстилящата повърхност;
- термичната турбулентност - предизвикана от конвекцията на нагретия от земната повърхност въздух;
- статичната стабилност - свързана с изменението на температурата на въздуха по височина.

Индикатор за устойчивостта на атмосферата е класът на устойчивост. Съгласно възприетата в Западна Европа и САЩ класификация на Паскуил-Гифорд класовете означават:

- A - силна неустойчивост
- B - умерена неустойчивост
- C - слаба неустойчивост
- D - неутрална устойчивост
- E - слаба устойчивост
- F - умерена устойчивост.

Устойчивостта на атмосферата е фактор, който се използва при оценката на максималноеднократните концентрации в приземния атмосферен слой при използване на опцията „една посока на вятъра“ от програмните продукти PLUME и TRAFFIC ORACLE.

5.2.1.7.2. Нормативна уредба

Във връзка с ограничаване на антропогенното въздействие върху околната среда държавната администрация е издала различни нормативни актове, имащи за цел защитата на здравето на хората, животните и растенията, техните съобщества и местообитания, природните и културни ценности от вредни въздействия, както и да предотвратят настъпването на опасности и щети за обществото при изменение в качеството на атмосферния въздух. С тези законови и подзаконови нормативни актове се регламентират нормите на допустими емисии (НДЕ) и нивата (концентрациите) на замърсителите в атмосферния въздух.

НДЕ на вредни вещества определят допустимото количество вредни вещества, които могат да бъдат изпускани в атмосферния въздух от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии. Те са установени с оглед предотвратяване или ограничаване на възможните преки и/или косвени въздействия от емисиите върху околната среда, както и на свързаните с тях потенциални рискове за човешкото здраве.

Ниво (концентрация) на даден замърсител в атмосферния въздух или т.нар. пределно допустима концентрация (ПДК) е определената му стойност или отлагането му от атмосферния въздух върху открити площи за определен период от време. Норма за качество на атмосферния въздух е всяко ниво, установено с цел избягване, предотвратяване или ограничаване на вредни въздействия върху здравето на населението и/или околната среда, което следва да бъде постигнато в определен за целта срок, след което да не бъде превишавано.

Нормативна уредба, регламентираща нормите за нивата (концентрациите) на вредните вещества в приземния слой на атмосферата

За конкретния случай те са регламентирани в Наредба № 14 от 23.09.1997г. на МОСВ и МЗ за норми за пределно допустими концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населени места (обн. ДВ, бр. 88 от 03.10.1997г., бр. 42 от 29.05.2007г., в сила от **01.01.2008г.**).

В таблицата по-долу са дадени конкретните стойности на нормите за нивата на замърсителите (ПДК) съгласно изброената наредба.

Таблица 5.2.1.7.1.2. Пределно допустими концентрации на замърсители съгласно Наредба № 14/23.09.1997г.

Норма	Период на осредняване	Стойност (mg/m ³)	Дата към която нормата трябва да бъде спазена
<i>Амоняк NH₃</i>			
Средночасова норма за опазване на човешкото здраве	1 час	0.25	01.01.2008 г.
Средноденонощна норма за опазване на човешкото здраве	24 часа	0.1	01.01.2008 г.

5.2.1.7.3. Модел 1 /PLUME/

5.2.1.7.3.1. Входни данни за модела

Точкови източници/изпускатели устройства на замърсяване на атмосферния въздух от работата на птицекомбината са вентилационната система на животновъдните помещения за отглеждане на птици - бройлери (16 броя сгради). Изхвърлянето на обработения въздух от работните помещения на птицекомбината се извършва чрез изпускатели устройства (стенни вентилатори) разположени на недлъжните стени на всяка от сградите за отглеждане на птици. На територията на площадката са разположени общо 144 бр. точкови източници на отпадъчни газове в атмосферния въздух (стенни вентилатори), като параметрите и координатите им са дадени в Таблица № 7. и Таблица № 8.

Таблица № 5.2.1.7.3-1. Точкови източници на емисии в атмосферния въздух

№ на ИУ*	Производствен процес, инсталация	Дебит на отпадъчните газове (Nm ³ /h)	Височина [m]	Диаметър [m]	Температура на отпадъчните газове [°C]	Емисия на амоняк [g/s]
1	Отглеждане на птици, сграда № 1	40 900	1,8	1,40	30	0,06**
2	Отглеждане на птици, сграда № 1	40 900	1,8	1,40	30	
3	Отглеждане на птици, сграда № 1	40 900	1,8	1,40	30	
4	Отглеждане на птици, сграда № 1	40 900	1,8	1,40	30	
5	Отглеждане на птици, сграда № 1	40 900	1,8	1,40	30	
6	Отглеждане на птици, сграда № 1	40 900	1,8	1,40	30	
7	Отглеждане на птици, сграда № 1	13 800	1,4	0,75	30	
8	Отглеждане на птици, сграда № 1	13 800	1,8	0,75	30	
9	Отглеждане на птици, сграда № 1	13 800	2,5	0,75	30	
10	Отглеждане на птици, сграда № 2	40 900	1,8	1,40	30	0,06
11	Отглеждане на птици, сграда № 2	40 900	1,8	1,40	30	
12	Отглеждане на птици, сграда № 2	40 900	1,8	1,40	30	
13	Отглеждане на птици, сграда № 2	40 900	1,8	1,40	30	
14	Отглеждане на птици, сграда № 2	40 900	1,8	1,40	30	
15	Отглеждане на птици, сграда № 2	40 900	1,8	1,40	30	
16	Отглеждане на птици, сграда № 2	13 800	1,4	0,75	30	
17	Отглеждане на птици, сграда № 2	13 800	1,8	0,75	30	
18	Отглеждане на птици, сграда № 2	13 800	2,5	0,75	30	

№ на ИУ*	Производствен процес, инсталация	Дебит на отпадъчните газове (Nm ³ /h)	Височина [m]	Диаметър [m]	Температура на отпадъчните газове [°C]	Емисия на амоняк [g/s]
19	Отглеждане на птици, сграда № 3	40 900	1,8	1,40	30	0,06
20	Отглеждане на птици, сграда № 3	40 900	1,8	1,40	30	
21	Отглеждане на птици, сграда № 3	40 900	1,8	1,40	30	
22	Отглеждане на птици, сграда № 3	40 900	1,8	1,40	30	
23	Отглеждане на птици, сграда № 3	40 900	1,8	1,40	30	
24	Отглеждане на птици, сграда № 3	40 900	1,8	1,40	30	
25	Отглеждане на птици, сграда № 3	13 800	1,4	0,75	30	
26	Отглеждане на птици, сграда № 3	13 800	1,8	0,75	30	
27	Отглеждане на птици, сграда № 3	13 800	2,5	0,75	30	
28	Отглеждане на птици, сграда № 4	40 900	1,8	1,40	30	0,06
29	Отглеждане на птици, сграда № 4	40 900	1,8	1,40	30	
30	Отглеждане на птици, сграда № 4	40 900	1,8	1,40	30	
31	Отглеждане на птици, сграда № 4	40 900	1,8	1,40	30	
32	Отглеждане на птици, сграда № 4	40 900	1,8	1,40	30	
33	Отглеждане на птици, сграда № 4	40 900	1,8	1,40	30	
34	Отглеждане на птици, сграда № 4	13 800	1,4	0,75	30	
35	Отглеждане на птици, сграда № 4	13 800	1,8	0,75	30	
36	Отглеждане на птици, сграда № 4	13 800	2,5	0,75	30	
37	Отглеждане на птици, сграда № 5	40 900	1,8	1,40	30	0,06
38	Отглеждане на птици, сграда № 5	40 900	1,8	1,40	30	
39	Отглеждане на птици, сграда № 5	40 900	1,8	1,40	30	
40	Отглеждане на птици, сграда № 5	40 900	1,8	1,40	30	
41	Отглеждане на птици, сграда № 5	40 900	1,8	1,40	30	
42	Отглеждане на птици, сграда № 5	40 900	1,8	1,40	30	
43	Отглеждане на птици, сграда № 5	13 800	1,4	0,75	30	
44	Отглеждане на птици, сграда № 5	13 800	1,8	0,75	30	
45	Отглеждане на птици, сграда № 5	13 800	2,5	0,75	30	

№ на ИУ*	Производствен процес, инсталация	Дебит на отпадъчните газове (Nm ³ /h)	Височина [m]	Диаметър [m]	Температура на отпадъчните газове [°C]	Емисия на амоняк [g/s]
46	Отглеждане на птици, сграда № 6	40 900	1,8	1,40	30	0,06
47	Отглеждане на птици, сграда № 6	40 900	1,8	1,40	30	
48	Отглеждане на птици, сграда № 6	40 900	1,8	1,40	30	
49	Отглеждане на птици, сграда № 6	40 900	1,8	1,40	30	
50	Отглеждане на птици, сграда № 6	40 900	1,8	1,40	30	
51	Отглеждане на птици, сграда № 6	40 900	1,8	1,40	30	
52	Отглеждане на птици, сграда № 6	13 800	1,4	0,75	30	
53	Отглеждане на птици, сграда № 6	13 800	1,8	0,75	30	
54	Отглеждане на птици, сграда № 6	13 800	2,5	0,75	30	
55	Отглеждане на птици, сграда № 7	40 900	1,8	1,40	30	0,06
56	Отглеждане на птици, сграда № 7	40 900	1,8	1,40	30	
57	Отглеждане на птици, сграда № 7	40 900	1,8	1,40	30	
58	Отглеждане на птици, сграда № 7	40 900	1,8	1,40	30	
59	Отглеждане на птици, сграда № 7	40 900	1,8	1,40	30	
60	Отглеждане на птици, сграда № 7	40 900	1,8	1,40	30	
61	Отглеждане на птици, сграда № 7	13 800	1,4	0,75	30	
62	Отглеждане на птици, сграда № 7	13 800	1,8	0,75	30	
63	Отглеждане на птици, сграда № 7	13 800	2,5	0,75	30	
64	Отглеждане на птици, сграда № 8	40 900	1,8	1,40	30	0,06
65	Отглеждане на птици, сграда № 8	40 900	1,8	1,40	30	
66	Отглеждане на птици, сграда № 8	40 900	1,8	1,40	30	
67	Отглеждане на птици, сграда № 8	40 900	1,8	1,40	30	
68	Отглеждане на птици, сграда № 8	40 900	1,8	1,40	30	
69	Отглеждане на птици, сграда № 8	40 900	1,8	1,40	30	
70	Отглеждане на птици, сграда № 8	13 800	1,4	0,75	30	
71	Отглеждане на птици, сграда № 8	13 800	1,8	0,75	30	
72	Отглеждане на птици, сграда № 8	13 800	2,5	0,75	30	

ДОКЛАД ЗА ОВОС НА ИНВЕСТИЦИОННО ПРЕДЛОЖЕНИЕ

„Ремонт на съществуващи сгради с предназначение „пилчарник“ и закупуване на оборудване за птицеферма за интензивно отглеждане на птици - бройлери разположена в имоти с № 107037 и № 000105, землице на с. Петко Славейков, общ. Севлиево, обл. Габрово”

№ на ИУ*	Производствен процес, инсталация	Дебит на отпадъчните газове (Nm ³ /h)	Височина [m]	Диаметър [m]	Температура на отпадъчните газове [°C]	Емисия на амоняк [g/s]
73	Отглеждане на птици, сграда № 9	40 900	1,8	1,40	30	0,06
74	Отглеждане на птици, сграда № 9	40 900	1,8	1,40	30	
75	Отглеждане на птици, сграда № 9	40 900	1,8	1,40	30	
76	Отглеждане на птици, сграда № 9	40 900	1,8	1,40	30	
77	Отглеждане на птици, сграда № 9	40 900	1,8	1,40	30	
78	Отглеждане на птици, сграда № 9	40 900	1,8	1,40	30	
79	Отглеждане на птици, сграда № 9	13 800	1,4	0,75	30	
80	Отглеждане на птици, сграда № 9	13 800	1,8	0,75	30	
81	Отглеждане на птици, сграда № 9	13 800	2,5	0,75	30	
82	Отглеждане на птици, сграда № 10	40 900	1,8	1,40	30	0,06
83	Отглеждане на птици, сграда № 10	40 900	1,8	1,40	30	
84	Отглеждане на птици, сграда № 10	40 900	1,8	1,40	30	
85	Отглеждане на птици, сграда № 10	40 900	1,8	1,40	30	
86	Отглеждане на птици, сграда № 10	40 900	1,8	1,40	30	
87	Отглеждане на птици, сграда № 10	40 900	1,8	1,40	30	
88	Отглеждане на птици, сграда № 10	13 800	1,4	0,75	30	
89	Отглеждане на птици, сграда № 10	13 800	1,8	0,75	30	
90	Отглеждане на птици, сграда № 10	13 800	2,5	0,75	30	
91	Отглеждане на птици, сграда № 11	40 900	1,8	1,40	30	0,06
92	Отглеждане на птици, сграда № 11	40 900	1,8	1,40	30	
93	Отглеждане на птици, сграда № 11	40 900	1,8	1,40	30	
94	Отглеждане на птици, сграда № 11	40 900	1,8	1,40	30	
95	Отглеждане на птици, сграда № 11	40 900	1,8	1,40	30	
96	Отглеждане на птици, сграда № 11	40 900	1,8	1,40	30	
97	Отглеждане на птици, сграда № 11	13 800	1,4	0,75	30	
98	Отглеждане на птици, сграда № 11	13 800	1,8	0,75	30	
99	Отглеждане на птици, сграда № 11	13 800	2,5	0,75	30	

№ на ИУ*	Производствен процес, инсталация	Дебит на отпадъчните газове (Nm ³ /h)	Височина [m]	Диаметър [m]	Температура на отпадъчните газове [°C]	Емисия на амоняк [g/s]
100	Отглеждане на птици, сграда № 12	40 900	1,8	1,40	30	0,06
101	Отглеждане на птици, сграда № 12	40 900	1,8	1,40	30	
102	Отглеждане на птици, сграда № 12	40 900	1,8	1,40	30	
103	Отглеждане на птици, сграда № 12	40 900	1,8	1,40	30	
104	Отглеждане на птици, сграда № 12	40 900	1,8	1,40	30	
105	Отглеждане на птици, сграда № 12	40 900	1,8	1,40	30	
106	Отглеждане на птици, сграда № 12	13 800	1,4	0,75	30	
107	Отглеждане на птици, сграда № 12	13 800	1,8	0,75	30	
108	Отглеждане на птици, сграда № 12	13 800	2,5	0,75	30	
109	Отглеждане на птици, сграда № 13	40 900	1,8	1,40	30	0,06
110	Отглеждане на птици, сграда № 13	40 900	1,8	1,40	30	
111	Отглеждане на птици, сграда № 13	40 900	1,8	1,40	30	
112	Отглеждане на птици, сграда № 13	40 900	1,8	1,40	30	
113	Отглеждане на птици, сграда № 13	40 900	1,8	1,40	30	
114	Отглеждане на птици, сграда № 13	40 900	1,8	1,40	30	
115	Отглеждане на птици, сграда № 13	13 800	1,4	0,75	30	
116	Отглеждане на птици, сграда № 13	13 800	1,8	0,75	30	
117	Отглеждане на птици, сграда № 13	13 800	2,5	0,75	30	
118	Отглеждане на птици, сграда № 14	40 900	1,8	1,40	30	0,06
119	Отглеждане на птици, сграда № 14	40 900	1,8	1,40	30	
120	Отглеждане на птици, сграда № 14	40 900	1,8	1,40	30	
121	Отглеждане на птици, сграда № 14	40 900	1,8	1,40	30	
122	Отглеждане на птици, сграда № 14	40 900	1,8	1,40	30	
123	Отглеждане на птици, сграда № 14	40 900	1,8	1,40	30	
124	Отглеждане на птици, сграда № 14	13 800	1,4	0,75	30	
125	Отглеждане на птици, сграда № 14	13 800	1,8	0,75	30	
126	Отглеждане на птици, сграда № 14	13 800	2,5	0,75	30	

№ на ИУ*	Производствен процес, инсталация	Дебит на отпадъчните газове (Nm ³ /h)	Височина [m]	Диаметър [m]	Температура на отпадъчните газове [°C]	Емисия на амониак [g/s]
127	Отглеждане на птици, сграда № 15	40 900	1,8	1,40	30	0,06
128	Отглеждане на птици, сграда № 15	40 900	1,8	1,40	30	
129	Отглеждане на птици, сграда № 15	40 900	1,8	1,40	30	
130	Отглеждане на птици, сграда № 15	40 900	1,8	1,40	30	
131	Отглеждане на птици, сграда № 15	40 900	1,8	1,40	30	
132	Отглеждане на птици, сграда № 15	40 900	1,8	1,40	30	
133	Отглеждане на птици, сграда № 15	13 800	1,4	0,75	30	
134	Отглеждане на птици, сграда № 15	13 800	1,8	0,75	30	
135	Отглеждане на птици, сграда № 15	13 800	2,5	0,75	30	
136	Отглеждане на птици, сграда № 16	40 900	1,8	1,40	30	0,06
137	Отглеждане на птици, сграда № 16	40 900	1,8	1,40	30	
138	Отглеждане на птици, сграда № 16	40 900	1,8	1,40	30	
139	Отглеждане на птици, сграда № 16	40 900	1,8	1,40	30	
140	Отглеждане на птици, сграда № 16	40 900	1,8	1,40	30	
141	Отглеждане на птици, сграда № 16	40 900	1,8	1,40	30	
142	Отглеждане на птици, сграда № 16	13 800	1,4	0,75	30	
143	Отглеждане на птици, сграда № 16	13 800	1,8	0,75	30	
144	Отглеждане на птици, сграда № 16	13 800	2,5	0,75	30	

*Всички вентилатори са стенни.

**Определяне на емисията на амониак от вентилаторите: Броят на местата на птиците за сгради от № 1 до № 4 вкл. е 21 017 за всяка сграда, а броят на местата на птиците за сгради от № 5 до № 16 вкл. е 21 008 за всяка сграда. Умножавайки 21 017 по ЕФ (0,15 кг/за 1 място за птица/година), определен в SNAP CODE 100908 на методика CORINAIR от 2007г. (не е използван ЕФ от Актуализираната методика за инвентаризация на емисиите на вредни вещества във въздуха (съгласно ЕМЕП/CORINAIR 2006г.), утвърдена със Заповед № РД-165/20.02.2013г. на МОСВ, тъй като той се отнася за цялостната дейност) и преобразувайки мерните единици е определена емисията на амониак (0,1 g/s). Същата е намалена с 40 % (0,06 g/s), тъй като Възложителя прилага мерки за намаляване на емисиите на амониак (*виж по-долу*). По аналогичен начин са определени емисиите и на останалите сгради.

Емисии, отделяни от производствените халета за отглеждане на пилета – бройлери в резултат от чревната ферментация:

При чревната ферментация на отглежданите пилета – бройлери се отделя метан и амоняк, като особено внимание се обръща на последния. Емисиите се отвеждат в атмосферния въздух чрез 144 бр. стенни вентилатори, монтирани на стените на сградите. Вентилаторите са смукателни и имат за цел да извършат въздухообмен на въздуха в халетата с цел регулиране на параметрите на микроклимата в тях – температура и влажност, като управлението им е автоматично с помощта на контролери и датчици.

За редуцирането на емисиите на амоняк от сградите за отглеждане на птици – бройлери, Възложителя предвижда прилагането на следните мерки:

- добър хранителен режим – използваните добавки към хранителните смески – ензими, което е в унисон със световната практика при отглеждане на птици, гарантира максималното редуциране на миризмите от екскрементите и продуктите на биохимични и микробиологични процеси в тях;
- използване на специални хранилки за намаляване на разхищението на храна
- застилане на пода е само със суха слама. Сламата, която се използва се съхранява в отделно обособена за целта сграда, помещението е с много добра изолация и се извършва естествено проветрение. Ще се извършват периодични обучения на персонала в птицекомбината с оглед правилните действия преди зареждане на съответната партида. Съгласно т. 3.3.1.1 Levels of excretion and characteristics of poultry manure от НДНТ-документа, дълбоката несменяема постеля е суха със съдържание на сухо вещество 50%-80%. Изчисленията показват, че с повишаване на сухото съдържание в постелята от < 40% до > 50% сухо вещество, емисиите на NH₃ (гр/час) намаляват до около 50%. Прилагането само на тази техника може да доведе до снижаване емисиите на амоняк с повече от 20%;
- **използване на нипелни поилки** – Нипеловите поилки изискват по-малка поддръжка, осигуряват по-добро качество на водата /”затворена” система/ и поради силно намаленото разпиляване на вода гарантират суха подова постеля. Съгласно т. 86 от *Guidance document on control techniques for preventing and abating emissions of ammonia, Geneva, September 2007* – поддържането на суха постеля се постига чрез намаляване разливането на вода от поилната система в халетата. Технологиията за поене на птици - бройлери при интензивно отглеждане напълно съответства на описаната най-добра налична техника за отглеждането на – раздел 4.3. от Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, July 2003 – „нипелни поилки с чаша”.
- редовно отстраняване на торта от сградите в края на всеки угоителен цикъл, като се прилага „сухо почистване“ на помещенията;
- експлоатиране на система за принудителна вентилация – въздухът се извежда от сградата чрез механични вентилатори и се заменя с пресен въздух от входящите отвори. Контролирането на микроклимата обикновено е по-добро отколкото при естествената вентилация.

Системата за принудителна вентилация е в пълно съответствие с прилаганите технологии за вентилиране на производствените сгради и контрол на микроклимата в Европейския съюз - *Раздел 4.5.3. и Раздел 5.3.2.2. om Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, July 2003* – „добре изолирани сгради с принудителна вентилация, напълно застлан под със сламена постеля и изправни системи за поене”.

Предвидените по-горе мерки за редуциране емисиите на амоняк от сградите за отглеждане на бройлери се считат за Категория 1 и 2 съгласно *Guidance document on control techniques for preventing and abating emissions of ammonia, Geneva, September 2007* и ще осигурят съответствие на сградите с изискванията на Приложение IX на Протокол към Конвенцията от 1979 г. за трансграничното замърсяване на въздуха на далечни разстояния за намаляване на подкиселяването, еутрофикацията и тропосферния озон (*ратифициран със закон, приет от 39-то НС на 20.04.2005 г. - ДВ, бр. 38 от 3.05.2005 г. Издаден от Министерството на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 93 от 22.11.2005 г., в сила за Република България от 3.10.2005 г.*). Към настоящия момент не е доказано с точност количественото редуциране на емисиите на амоняк с прилагането на тези мерки. Въпреки това прилагането на тези мерки е несъмнено доказателство за редуциране на вредните емисии. Счита се, че то е в интервала **40 - 90 %** в зависимост от стриктното им прилагане.

Както се вижда от гореописаното предвидената от Възложителя технология за отглеждане на птици – бройлери и предвидените мерки за намаляване на емисиите на амоняк **изцяло съответстват** на НДНТ-документа за дейността (*Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, July 2003*), *Guidance document on control techniques for preventing and abating emissions of ammonia, Geneva, September 2007* и Приложение IX на Протокол към Конвенцията от 1979 г. за трансграничното замърсяване на въздуха на далечни разстояния за намаляване на подкиселяването, еутрофикацията и тропосферния озон.

Таблица № 5.2.1.7.3-2. Координати на източниците на замърсяване

№ на сграда	Точков източник на емисии	Географски координати на условен геометричен център на всяка сграда	
		N (север)	E (изток)
1	9 бр. вентилатори	43°03'49.75"	24°57'48.41"
2	9 бр. вентилатори	43°03'49.23"	24°57'51.20"
3	9 бр. вентилатори	43°03'47.99"	24°57'57.42"
4	9 бр. вентилатори	43°03'47.42"	24°58'00.10"
5	9 бр. вентилатори	43°03'49.21"	24°57'47.70"
6	9 бр. вентилатори	43°03'48.41"	24°57'51.58"
7	9 бр. вентилатори	43°03'48.46"	24°57'47.54"
8	9 бр. вентилатори	43°03'47.69"	24°57'51.28"
9	9 бр. вентилатори	43°03'46.36"	24°57'48.66"
10	9 бр. вентилатори	43°03'45.62"	24°57'52.41"
11	9 бр. вентилатори	43°03'45.65"	24°57'48.50"
12	9 бр. вентилатори	43°03'44.91"	24°57'52.16"
13	9 бр. вентилатори	43°03'44.78"	24°57'48.15"
14	9 бр. вентилатори	43°03'44.05"	24°57'51.90"
15	9 бр. вентилатори	43°03'44.13"	24°57'47.92"
16	9 бр. вентилатори	43°03'43.40"	24°57'51.67"

Освен вентилаторите на площадката има и други организирани източници на емисии – печки за отопление на помещенията за отглеждане на птици - бройлери. Към всяка една сграда има по 1 брой печка на твърдо гориво (въглища или пелети). В *Таблица № 9* и *Таблица № 10* са дадени параметрите и координатите на печките. Всяка печка е снабдена със собствено ИУ. Тъй като топлинната мощност на всяка печка е под 0,5 MW, то съгласно Приложение № 7 към чл. 21, ал. 1 на *Наредба № 1/27.06.2005г.* ИУ към печките **не подлежат на нормиране и мониторинг. Поради това моделиране на печките не е извършвано.**

Таблица № 5.2.1.7.3-3. Точкови източници на емисии в атмосферния въздух

№ на ИУ	Производствен процес, инсталация, източник на емисии	Дебит на отпадъчните газове (Nm ³ /h)	Височина [m]	Диаметър [m]	Температура на отпадъчните газове [°C]	Топлинна мощност MW	Гориво
К 1-16	16 броя печки за отопление	707	8	0,5	180	0,35	Въглища/пелети

През изпускащите устройства към печките в атмосферата ще се изпускат емисии от горивни процеси – прах, NO_x, SO_x и CO.

Таблица № 5.2.1.7.3-4. Координати на източниците на замърсяване

№ на ИУ	Производствен процес, инсталация, източник на емисии	Географски координати	
		N (север)	E (изток)
1	Печка № 1	43°03'49.38"	24°57'49.56"
2	Печка № 2	43°03'49.32"	24°57'49.86"
3	Печка № 3	43°03'47.58"	24°57'58.32"
4	Печка № 4	43°03'47.48"	24°57'58.83"
5	Печка № 5	43°03'49.15"	24°57'49.20"
6	Печка № 6	43°03'49.04"	24°57'50.34"
7	Печка № 7	43°03'47.96"	24°57'48.75"
8	Печка № 8	43°03'47.69"	24°57'49.80"
9	Печка № 9	43°03'46.36"	24°57'50.18"
10	Печка № 10	43°03'46.22"	24°57'51.15"
11	Печка № 11	43°03'45.09"	24°57'49.72"
12	Печка № 12	43°03'44.93"	24°57'50.70"
13	Печка № 13	43°03'44.81"	24°57'49.64"
14	Печка № 14	43°03'44.64"	24°57'50.58"
15	Печка № 15	43°03'43.61"	24°57'49.18"
16	Печка № 16	43°03'43.42"	24°57'50.16"

Както се вижда от Таблица № 7. общия брой на вентилаторите е над 10. В модела PLUME може да се въвеждат до 10 броя ИУ. Поради тази причина са създадени т. нар. **виртуални изпускащи устройства**, като са следвани и спазени указанията, представени от **Министерството на околната среда и водите** („Създаване на виртуални устройства (ВУ) за целите на математическото моделиране с програмен продукт PLUME в случаите на повече от 10 изпускащи устройства на дадена площадка, които трябва да бъдат включени в модела”).

Съгласно указанията на МОСВ параметрите на ВУ се определят като се спазват следните стъпки:

1. Височината на ВУ – h [m] се получава като сумата от произведенията на височината на съответното съществуващото ИУ се умножи по неговия дебит и след това се раздели на сумата от дебитите на съществуващите ИУ.

$$h = (h_1 * V_1 + h_2 * V_2 + \dots + h_n * V_n) : (V_1 + V_2 + \dots + V_n), \text{ където:}$$

$$h_1 + h_2 + \dots + h_n - \text{височина на съответните съществуващи ИУ [m];}$$

$V_1 + V_2 + \dots + V_n$ – дебит на изпусканите газове от съответните съществуващи ИУ [Nm^3/s].

2. Физическа скорост на изпусканите газове от всяко съществуващо ИУ – S_i [m/s] се получава като дебитът на изпусканите газове от съответните съществуващи ИУ се раздели на площта на напречните сечения на съответните съществуващи ИУ.

$S_i = V_i/F_i$, където:

V_i – дебит на изпусканите газове от съответните съществуващи ИУ [Nm^3/s]

F_i – площ на напречните сечения на съответните съществуващи ИУ [m^2].

3. Средна скорост на изпусканите газове от ВУ – S [m/s] се получава като сумата от произведенията на физическата скорост на съществуващото ИУ се умножи по неговия дебит и след това се раздели на сумата от дебитите на съществуващите ИУ.

$$S = (S_1 \cdot V_1 + S_2 \cdot V_2 + \dots + S_n \cdot V_n) : (V_1 + V_2 + \dots + V_n)$$

4. Площ на напречното сечение на ВУ – F [m^2] се получава като сумата от дебитите на съществуващите ИУ се раздели на средната скорост на изпусканите газове от ВУ.

$$F = (V_1 + V_2 + \dots + V_n) : S$$

5. Средна температура на изпусканите газове от ВУ – T [$^{\circ}\text{C}$] се получава като сумата от произведенията на температурата на съществуващото ИУ се умножи по неговия дебит и след това се раздели на сумата от дебитите на съществуващите ИУ.

$$T = (T_1 \cdot V_1 + T_2 \cdot V_2 + \dots + T_n \cdot V_n) : (V_1 + V_2 + \dots + V_n)$$

6. Дебит на изпусканите газове от ВУ – V [Nm^3/s] се получава като се сумират дебитите на съответните съществуващи ИУ.

$$V = V_1 + V_2 + \dots + V_n$$

7. Координати на ВУ – за улеснение на извършващите моделирането, не се търси център на тежестта на площадката в зависимост от дебита и височината на съществуващите ИУ, а ВУ се разполага на мястото на съществуващото ИУ с най-голям дебит.

В следващата таблица е показано кои реални съществуващи ИУ са обединени във ВУ.

Таблица № 5.2.1.7.3-5. Обединяване на съществуващи ИУ във ВУ

Виртуално изпускащо устройство №	Реално съществуващо изпускащо устройство №
ВУ 1	Вентилаторите, разположени в сгради № 1 и № 2
ВУ 2	Вентилаторите, разположени в сгради № 3 и № 4
ВУ 3	Вентилаторите, разположени в сгради № 5 и № 6
ВУ 4	Вентилаторите, разположени в сгради № 7 и № 8
ВУ 5	Вентилаторите, разположени в сгради № 9 и № 10
ВУ 6	Вентилаторите, разположени в сгради № 11 и № 12
ВУ 7	Вентилаторите, разположени в сгради № 13 и № 14

ВУ 8	Вентилаторите, разположени в сгради № 15 и № 16
-------------	---

Използвайки указанията и формулите на МОСВ, са определени параметрите на ВУ, като те са дадени в следващата таблица.

Таблица № 5.2.1.7.3-6. Параметри на ВУ и съответните максимални емисии, използвани като входни данни в PLUME

ВУ №	X(E)*	Y(N)*	h	d	T	V	V	Емисия [g/s]
	[m]	[m]	[m]	[m]	[°C]	[Nm ³ /s]	[m ³ /s]***	Амоняк
ВУ 1	1197.3	2125.2	1.81	5.18	30	159.33	176.84	0.12**
ВУ 2	1460.0	2047.0	1.81	5.18	30	159.33	176.84	0.12
ВУ 3	1268.0	2082.2	1.81	5.18	30	159.33	176.84	0.12
ВУ 4	1176.7	2085.9	1.81	5.18	30	159.33	176.84	0.12
ВУ 5	1284.7	1995.6	1.81	5.18	30	159.33	176.84	0.12
ВУ 6	1196.3	1998.7	1.81	5.18	30	159.33	176.84	0.12
ВУ 7	1272.0	1947.5	1.81	5.18	30	159.33	176.84	0.12
ВУ 8	1182.0	1952.1	1.81	5.18	30	159.33	176.84	0.12

Забележки: Wg – скоростта на гравитационно отлагане на газообразните вещества е 0 m/s.

*Програмата PLUME работи с относителни координати, определени спрямо долния ляв ъгъл на областта на моделиране – в случая карта на изследваната област (3000m на 3000m), включваща разположението на площадката на птицекOMBината в с. П. Славейков. Координатите са преизчислени от географските координати на условните геометрични центрове на сгради №№ 1, 4, 6, 7, 10, 11, 14, 15, като избора е направен на случаен принцип.

**Определяне на емисията на амоняк от вентилаторите: Броят на местата на птиците за сгради от 1 до 4 вкл. е 21 017 за всяка сграда, а броят на местата на птиците за сгради от 5 до 16 вкл. е 21 008 за всяка сграда. Умножавайки 21 017 по ЕФ (0,15 кг/за 1 място за птица/година), определен в SNAP CODE 100908 на методика CORINAIR от 2007г. (не е използван ЕФ от Актуализираната методика за инвентаризация на емисиите на вредни вещества във въздуха (съгласно ЕМЕР/CORINAIR 2006г.), утвърдена със Заповед № РД-165/20.02.2013г. на МОСВ, тъй като той се отнася за цялостната дейност) и преобразувайки мерните единици е определена емисията на амоняк (0,1 g/s). Същата е намалена с 40 %, тъй като Възложителя прилага мерки за намаляване на емисиите на амоняк (*виж по-горе*) и в околната среда ще се отделят емисии на амоняк максимум до 0,06 g/s. Тъй като едно ВУ включва две сгради то емисията 0,06 g/s е удвоена (0.12 g/s). По аналогичен начин са определени емисиите и на останалите ВУ.

***Тъй като в програмата PLUME, респ. в „Методика за изчисляване на височината на изпускащите устройства, разсейването и очакваните концентрации на замърсяващи вещества в приземния слой“, скоростта на газовете, изпускани от неподвижни източници еднозначно се определя от диаметъра и дебита им, е необходимо дебитът на източника да бъде преизчислен спрямо реалната температура на газовете по формулата:

$$v_s = V \frac{\pi d^2}{4}, \text{ където:}$$

v_s – скорост на изходящите газове, [m/s];

V – обеман дебит на изходящите газове при реални условия, [m³/s];

d – диаметър на изпускащото устройство [m].

Ето защо, дебитът на изходящите газове се преизчислява по формулата:

$$V = V_0 * (T + 273)$$

273

където:

V_0 – обемен дебит на изходящите газове при нормални условия, [Nm^3/s];

T – температура на изходящите газове, [$^{\circ}C$].

Във връзка с горното и предвид това, че в програмата PLUME се въвежда реален дебит в m^3/s , то именно такъв дебит е използван в настоящото моделиране.

Изследвана област от въздушния басейн

В съответствие с резултатите от някои предварителни изчисления и предвид разположението на жилищните райони около площадката на птицефермата, са избрани следните размери на изследваната област от въздушното пространство:

- дължина (изток-запад) – 3 000 m;
- широчина (север-юг) – 3 000 m.

Метеорологични условия на симулиране

Подробна характеристика на метеорологичните условия, както и тяхното влияние върху разпространението на замърсителите е дадено в т. II от настоящата разработка.

Таблица № 5.2.1.7.3-7 Класове на устойчивост в зависимост от скоростта на вятъра

Скорост на вятър [m/s]	Клас на устойчивост
1	A, B
2.5	B, C, E
4	B, C, D, E
5.5	C, D
7	D

Моделиране на дисперсията на емисиите на вредни вещества от всички организирани точкови източници на площадката и оценка на влиянието върху КАВ е направено с версия на програмен продукт „PLUME”, разработена съгласно „Методика за изчисляване височината на изпускащите устройства, разсейването и очакваните концентрации на замърсяващи вещества в приземния слой” от 25 февруари 1998 година и приета от Министерството на околната среда и водите, Министерството на регионалното развитие и благоустройството и Министерството на здравеопазването (публикувана в Бюлетин на „Строителство и архитектура“, бр.7/8 от 1998 г.).

Тази методика се използва при изчисляване на разпространението в атмосферата на вредни вещества, съдържащи се в изходящите отпадъчни газове от неподвижни източници (промишлени предприятия, топлоелектрически централи и др.), независимо от обема, температурата и състава на тези газове, както и от наличието на пречиствателни съоръжения за отпадъчни газове.

5.2.1.7.3.2. Максимални еднократни концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух

Програмният продукт разполага с възможност за оценка на максимално еднократните концентрации, които биха се получили в приземния атмосферен слой в резултат на специфични метеорологични условия. За тази цел при зададени параметри на изпускащите устройства, както и на съответните емисии, се редува целия набор от метеорологични параметри (посока, скорост на вятъра и клас на устойчивост), като се определят тези, при които се получава най-висока стойност на изчислената приземна концентрация.

Моделът PLUME отчита ефектите на топлинно или механично издигане на струята (заложен в кода на продукта), вследствие на което се увеличава физическата височина на комина до т.н. ефективната височина, която зависи правопрпорционално от разликата между температурата на изхвърляните газове от изпускащото устройство и температурата на околния въздух. Следователно по-ниски ефективни височини ще се получат при по-високи температури на околния въздух (летни температури), а следователно и по-големи максимални стойности на замърсяването. За целите на моделирането е използвана температура на околния въздух 30 °С.

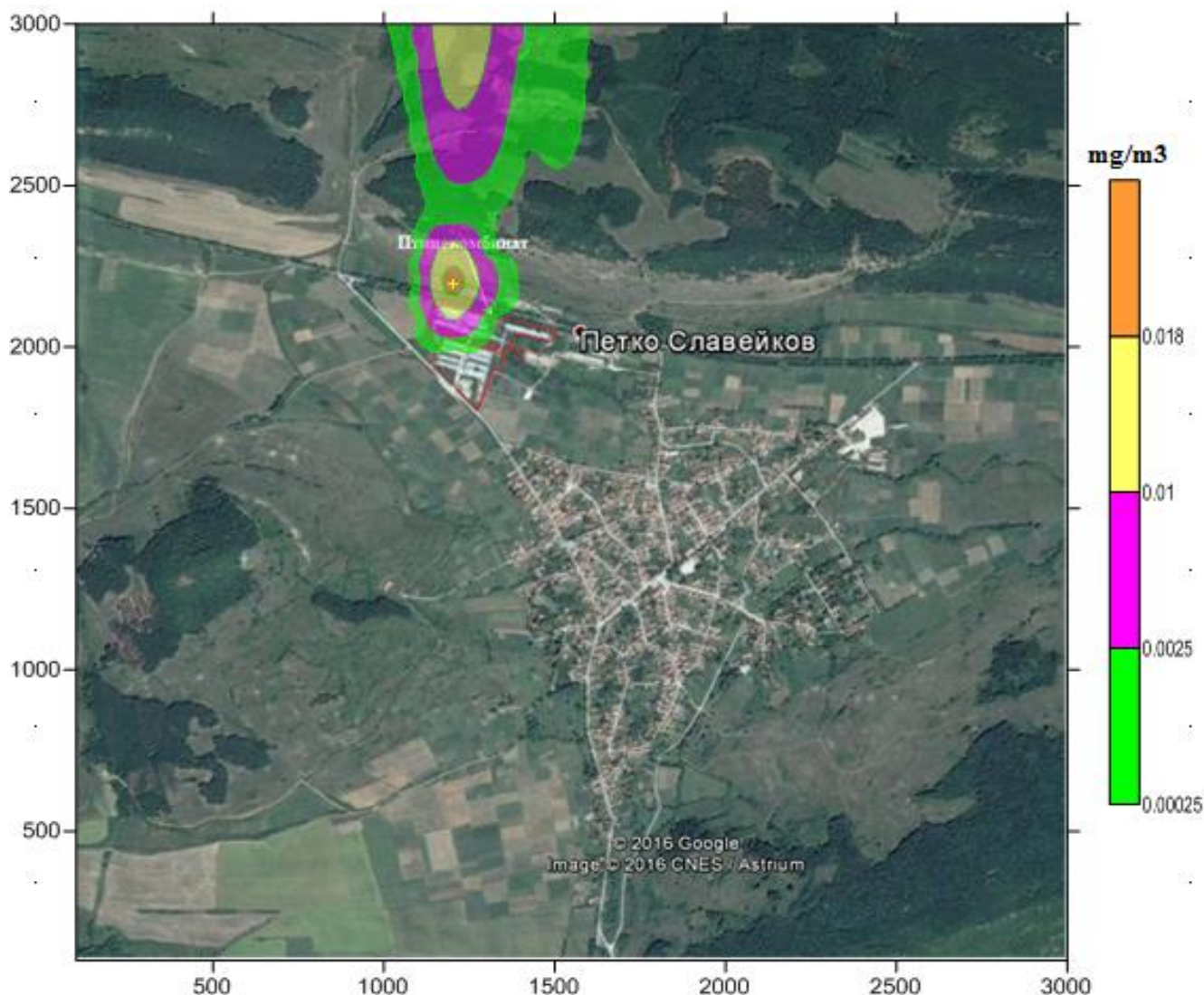
Входни данни:

- *Входни параметри на модела* – областта, за която се пресмята замърсяването, е – 3 000 x 3 000 метра (30 стъпки по 100 m в посока запад-изток и 30 стъпки по 100 m в посока север-юг);
- *Тип подложна повърхност* – извънградски район;
- *Метеорология* – за целите на изследването са използвани метеорологичните условия посочени в т. II от настоящата разработка, като скоростта и посоката на вятъра и класа на устойчивост са определени през третата опция на модела PLUME. Като приложение **само на електронен носител** са дадени резултатите, получени при определяне на максималното предходно замърсяване;
- *Параметри на източника* – физическите параметри на източниците, координатите им и максималните емисиите в [g/s] са дадени в *Таблица № 5.2.1.7.3-б*. Скоростта на гравитационно отлагане за газообразните вещества е 0 m/s.

За пълнота на изследването на следващите няколко фигури са показани максимално еднократните полета (изолинии) на замърсяване с амоняк при съответните най-неблагоприятни метеорологични условия през деня, тъй като тогава се получават възможно най-големите стойности на концентрациите. На фигурите с **червена линия** са очертани границите на производствената площадка на птицекомбината в с. П. Славейков.

На *Фигура № 5.2.1.7.3.2*, са показани максимално еднократните полета на замърсяване със замърсител амоняк, получени при използване на входни данни (посока и скорост на вятъра и клас на устойчивост), получени при третата опция на програмата PLUME „Максимално предходно замърсяване на съществуващи ИУ“. С кръстче е отбелязана максималната изчислена концентрация (0,0265 mg/m³), която се получава на 248.6m. от последния неподвижен източник. Както се вижда от фигурата максималната концентрация се получава извън населени места и е 9 пъти под допустимата норма от 0,25 mg/m³.

Фигура № 5.2.1.7.3.2 Изолнии на концентрациите на NH₃ при една посока на вятъра

Резултати:

Както се вижда от горните фигури, **максимално еднократните концентрации на амоняк са многократно по-ниски от нормативно определените ПДК.** В *Таблица № 5.2.1.7.3.2.* са представени обобщени резултати на изчислените максимални концентрации на вредни вещества в приземния слой на атмосферата, както и сравнението им с ПДК, определени в българското законодателство и посочени по-горе.

Таблица № 5.2.1.7.3.2. Изчислени стойности за максимално еднократните концентрации на замърсителите, емитирани от дейността на птицекомбината, в приземния слой на атмосферата и сравнението им с действащите норми за КАВ

Замърсител	Метеорологични условия	Разстояние от посл. източник	Изчислена макс. концентрация	Мярка	Норма съгласно българското законодателство		Съответствие
		[m]	Стойност		Стойност	Вид	
Изчислени стойности за максимално еднократните концентрации на замърсителите, при използване на входни данни (посока и скорост на вятъра и клас на устойчивост), получени при третата опция на програмата PLUME „Максимално предходно замърсяване на съществуващи ИУ“							

Замърсител	Метеорологични условия	Разстояние от посл. източник	Изчислена макс. концентрация	Мярка	Норма съгласно българското законодателство		Съответствие
		[m]	Стойност		Стойност	Вид	
NH ₃	скорост – 4 m/s посока – 180 ⁰ клас на уст. – E	248,6	0,0265	mg/m ³	0,250	ср. часова	Да

Извод:

На базата на направените модели на разпространението на емисиите на NH₃ емитирани от организирани източници на птицекомбината се вижда, че изчислените стойности на максимално еднократните (при най-неблагоприятни климатични условия) концентрации на амоняк в приземния слой на атмосферата са **многократно под средночасовата норма** за този замърсител, съгласно *Наредба № 14 от 23.09.1997г.*

5.2.1.7.3.3. Максимални приземни концентрации на вредни вещества при най-неблагоприятни метеорологични условия по отношение разположението на населеното място

Програмният продукт разполага с възможност за оценка на максимално еднократните концентрации, които биха се получили в приземния атмосферен слой в резултат на специфични метеорологични условия. За тази цел при зададени параметри на изпускащите устройства, както и на съответните емисии, се редува целия набор от метеорологични параметри (посока, скорост на вятъра и клас на устойчивост), като се определят тези, при които се получава най-висока стойност на изчислената приземна концентрация.

Моделът PLUME отчита ефектите на топлинно или механично издигане на струята (заложени в кода на продукта), вследствие на което се увеличава физическата височина на комина до т.н. ефективната височина, която зависи правопрпорционално от разликата между температурата на изхвърляните газове от изпускащото устройство и температурата на околния въздух. Следователно по-ниски ефективни височини ще се получат при по-високи температури на околния въздух (летни температури), а следователно и по-големи максимални стойности на замърсяването. За целите на моделирането е използвана температура на околния въздух 30 °C.

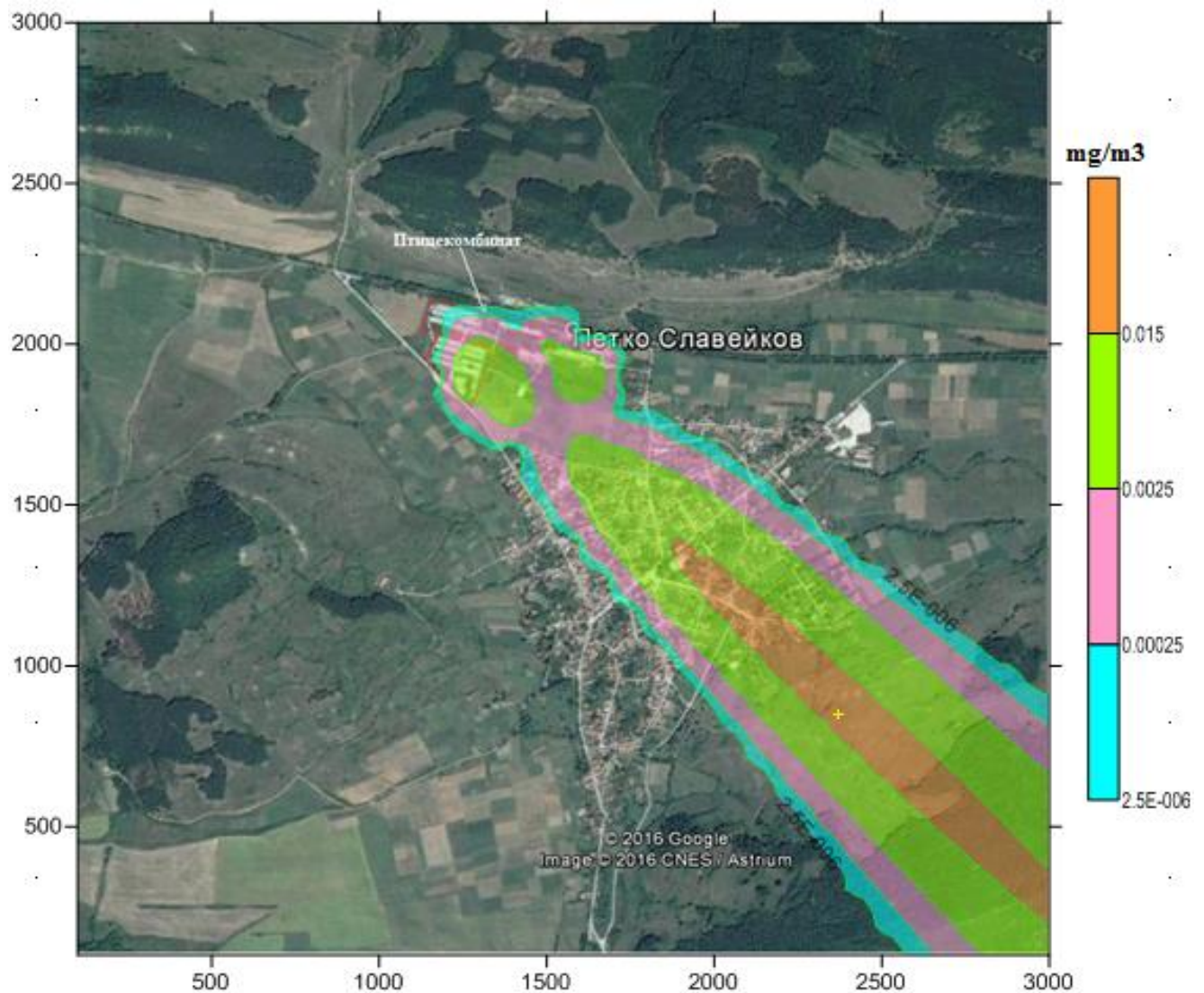
Входни данни:

- *Входни параметри на модела* – областта, за която се пресмята замърсяването, е – 3 000 x 3 000 метра (30 стъпки по 100 m в посока запад-изток и 30 стъпки по 100 m в посока север-юг);
- *Тип подложна повърхност* – извънградски район;
- *Метеорология* – за целите на изследването са използвани метеорологичните условия посочени в т. II от настоящата разработка, като скоростта и посоката на вятъра и класа на устойчивост са определени през третата опция на модела PLUME. Като приложение **само на електронен носител** са дадени резултатите, получени при определяне на максималното предходно замърсяване;
- *Параметри на източника* – физическите параметри на източниците, координатите им и максималните емисиите в [g/s] са дадени в *Таблица № 5.2.1.7.3-б*. Скоростта на гравитационно отлагане за газообразните вещества е 0 m/s.

За пълнота на изследването на следващите няколко фигури са показани максимално еднократните полета (изолинии) на замърсяване с амоняк при съответните най-неблагоприятни метеорологични условия през деня, тъй като тогава се получават възможно най-големите стойности на концентрациите. На фигурите с **червена линия** са очертани границите на производствената площадка на птицекомбината в с. П. Славейков.

На Фигура № 5.2.1.7.3.3. са показани максимално еднократните полета на замърсяване със замърсител амоняк, получени при използване на входни данни (скорост на вятъра и клас на устойчивост), получени при третата опция на програмата PLUME „Максимално предходно замърсяване на съществуващи ИУ“ и посока на вятъра към с. Петко Славейков. С кръстче е отбелязана максималната изчислена концентрация ($0,020 \text{ mg/m}^3$), която се получава на 1 468.5м. от последния неподвижен източник. Както се вижда от фигурата максималната концентрация се получава извън населени места и е 12,5 пъти под допустимата норма от $0,25 \text{ mg/m}^3$.

Фигура № 5.2.1.7.3.3. Изолинии на концентрациите на NH_3 при една посока на вятъра

Резултати:

Както се вижда от горните фигури, **максимално еднократните концентрации на амониак са многократно по-ниски от нормативно определените ПДК**. В *Таблица № 5.2.1.7.3.3.* са представени обобщени резултати на изчислените максимални концентрации на вредни вещества в приземния слой на атмосферата, както и сравнението им с ПДК, определени в българското законодателство и посочени по-горе.

Таблица № 5.2.1.7.3.3. Изчислени стойности за максимално еднократните концентрации на замърсителите, емитирани от дейността на птицекомбината, в приземния слой на атмосферата и сравнението им с действащите норми за КАВ

Замърсител	Метеорологични условия	Разстояние от посл. източник	Изчислена макс. концентрация	Мярка	Норма съгласно българското законодателство		Съответствие
		[m]	Стойност		Стойност	Вид	
Изчислени стойности за максимално еднократните концентрации на замърсителите, при използване на входни данни (скорост на вятъра и клас на устойчивост), получени при третата опция на програмата PLUME „Максимално предходно замърсяване на съществуващи ИУ“ и посока на вятъра към с. Петко Славейков							
NH ₃	скорост – 4 m/s посока – 315 ⁰ клас на уст. – E	1 468,5	0,0200	mg/m ³	0,250	ср. часова	Да

Извод:

На базата на направените модели на разпространението на емисиите на NH₃ емитирани от организирани източници на птицекомбината се вижда, че изчислените стойности на максимално еднократните (при най-неблагоприятни климатични условия) концентрации на амониак в приземния слой на атмосферата са **многократно под средночасовата норма** за този замърсител, съгласно *Наредба № 14 от 23.09.1997г.*

5.2.1.7.3.4. Териториално разпределение на приземните концентрации на вредни вещества в приземния слой на атмосферата при характерни метеорологични условия

Чрез програмния продукт може да се направи оценка за средномесечното или средногодишното замърсяване. За тази цел при зададени параметри на изпускащите устройства, както и на съответните емисии, се редува целия набор от метеорологични параметри (посока, скорост и честота на вятъра), като се определят тези, при които се получава най-висока стойност на изчислената приземна концентрация.

Съгласно нормативната уредба няма определени средномесечни ПДК. Поради тази причина този клон на програмата се използва най-често за определяне на средногодишните концентрации на замърсителите в приземния атмосферен слой.

Входни данни:

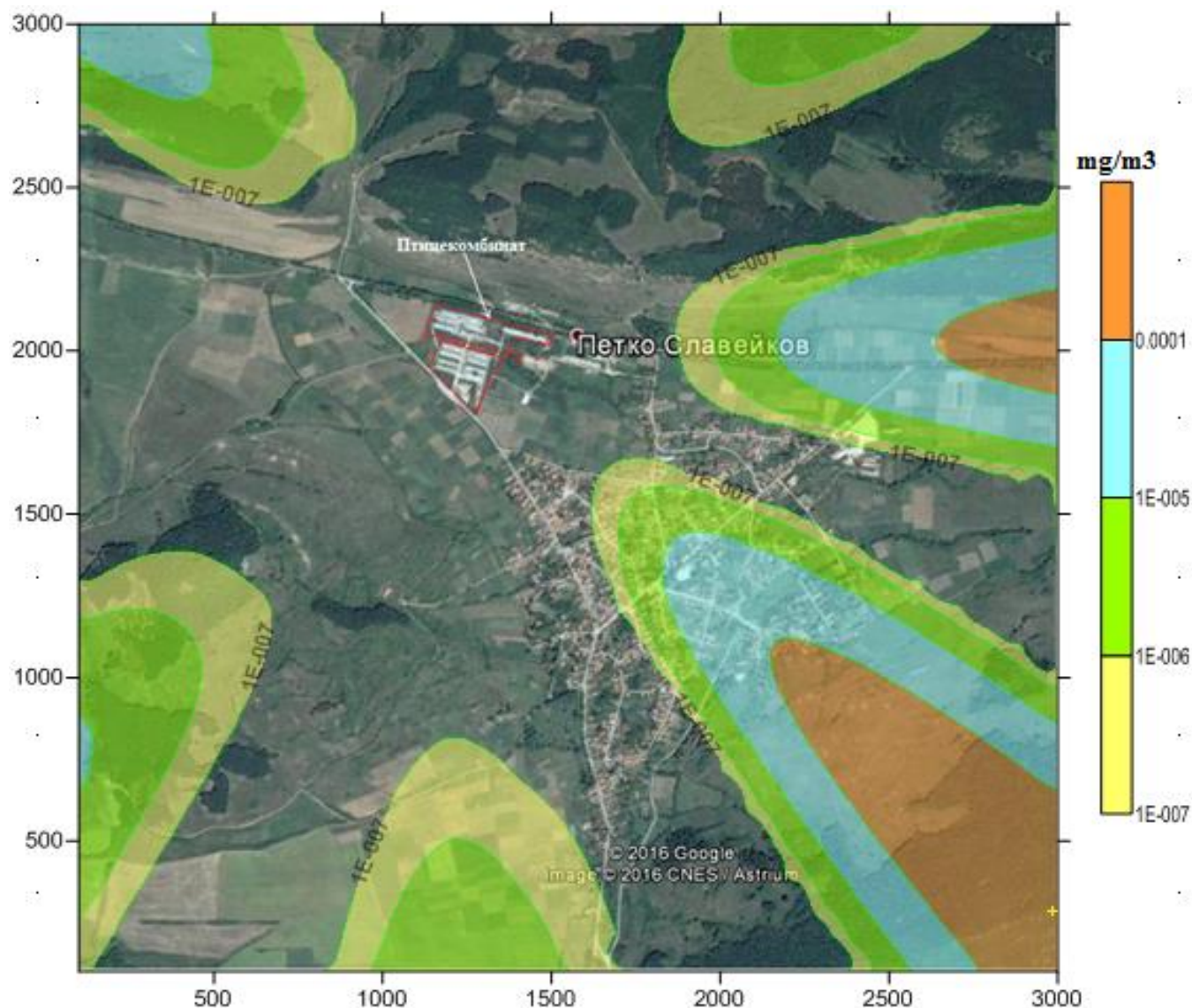
- *Входни параметри на модела* – областта, за която се пресмята замърсяването, е – 3 000 x 3 000 метра (30 стъпки по 100 m в посока запад-изток и 30 стъпки по 100 m в посока север-юг);
- *Тип подложна повърхност* – извънградски район;

- *Метеорология* – за целите на изследването са използвани данните за средногодишна скорост и честота на вятъра по посоки, дадени в *Таблица № 5.* и средногодишна температура на въздуха от 10.5°C.
- *Параметри на източника* – физическите параметри на източниците, координатите им и максималните емисиите в [g/s] са дадени в *Таблица № 5.2.1.7.3-б.* Скоростта на гравитационно отлагане за газообразните вещества е 0 m/s.

За пълнота на изследването на следващата фигура са показани годишните приземни полета (изолинии) на замърсяване с амоняк. На фигурата с **червена линия** са очертани границите на производствената площадка на птицекомбината в с. Петко Славейков.

На *Фигура № 5.2.1.7.3.4.* са показани годишните полета на замърсяване със замърсител амоняк. С кръстче е отбелязана максималната изчислена концентрация (0,00041 mg/m³ или 0,41 µg/m³), която се получава на 2 456.5м. от последния неподвижен източник. Както се вижда от фигурата максималната концентрация се получава извън населени места.

Фигура № 5.2.1.7.3.4. Изолинии на концентрациите на NH₃ при роза на вятъра

Резултати:

Както се вижда от горната фигура, **максималната средногодишна концентрация** на замърсителя амоняк е **многократно по-ниска от нормативно определените ПДК**. В Таблица № 5.2.1.7.3.4. са представени обобщени резултати на изчислените максимални стойности на средногодишните концентрации на вредни вещества в приземния слой на атмосферата, както и сравнението им с ПДК, определени в българското законодателство и посочени по-горе.

Таблица № 5.2.1.7.3.4. Изчислени максимални стойности за средногодишните концентрации на замърсителите, емитирани от дейността на птицекомбината в с. Петко Славейков, в приземния слой на атмосферата и сравнението им с действащите норми за КАВ

Замърсител	Изчислена макс. концентрация	Мярка	Норма съгласно българското законодателство			Съответствие
	Стойност		Стойност	Вид	Наредба	
NH ₃	0,00041	mg/m ³	0,1	24-часова (няма годишна ПДК)	Наредба № 14/23.09.1997г.	Да

Извод:

От направения модел на разпространение на амоняк се вижда, че максималната средногодишна концентрация се получава извън населени места. За този замърсител в българското законодателство няма определена средногодишна норма за КАВ, а има определена само 24 часова, която се спазва.

5.2.1.7.4. Модел 2 /TRAFFIC ORACLE/. Входни данни на модела

5.2.1.7.4.1. Входни данни

Инвестиционното предложение предвижда изграждане на ново съоръжение за съхранение на торови маси (торохранилище) с размери 100 x 13 x 4 м. Торга ще се съхранява 6 месеца в годината.

В Таблица № 5.2.1.7.4.1-1 са представени параметрите на площния източник и максималната емисия на замърсителя амоняк, които са използвани като входни данни в програмата.

Таблица № 5.2.1.7.4.1-1 Параметри на торохранилището и максималната емисия на амоняк, използвани като входни данни в TRAFFIC ORACLE

№ на площен източник	X ₀	Y ₀	X-страна	Y-страна	Височина на сградите	Интезитет на движението	Емисия [g/s]
	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]		Амоняк
Торохранилище	1421.7	2027.5	100	13	4	1	0.032*

Забележки: W_g – скоростта на гравитационно отлагане на газообразните вещества е 0 m/s.

*Определяне на емисията на амоняк – В Актуализираната методика за инвентаризация на емисиите на вредни вещества във въздуха (съгласно ЕМЕП/CORINAIR 2006г.), утвърдена със Заповед № РД-165/20.02.2013г. на МОСВ е даден ЕФ за амоняк, който е общ за цялостната дейност (грижи за добитъка, съхраняване на тор, разстилане и т.н.). Поради тази причина е използван ЕФ по таблица 2 от SNAP CODE 100907 „ЕФ за Складиране

на тор извън помещения при бройлери“ на методиката от 2007г. Умножавайки общият 336164 бр. места за птици по ЕФ (0,03 кг/за 1 място за птица/година) и преобразувайки мерните единици се получава **годишна емисия** от 0,32 g/s. Тъй като Възложителят ще прилага мерки за намаляване на емисиите на амоняк от тороохранилището с 80 % (*описани са по-долу*), то емисията на амоняк от 0,32 g/s ще бъде намалена минимум с 80 % и в околната среда ще се отделят емисии на амоняк от тороохранилищата максимум до 0,064 g/s. Тъй като торта ще се съхранява само 6 месеца в годината, то изчислените емисии ще са два пъти по-ниски (0.032 g/s). Именно тази емисия е използвана при моделирането с програмата TRAFFIC ORACLE.

Мерки за намаляване на емисиите от тороохранилището

Предвидената мярка за редуциране емисиите на амоняк е предвидено монтирането на плътно покритие върху тороохранилището - конструкция тип „черупка“ (ламарина или термопанели). Чрез тази мярка се гарантира редуциране на емисиите с до **80 %**. Тази мярка ще осигури съответствие на съоръжението с изискванията на Приложение IX на Протокол към Конвенцията от 1979 г. за трансграничното замърсяване на въздуха на далечни разстояния за намаляване на подкиселяването, еутрофикацията и тропосферния озон (*ратифициран със закон, приет от 39-то НС на 20.04.2005 г. - ДВ, бр. 38 от 3.05.2005 г. Издаден от Министерството на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 93 от 22.11.2005 г., в сила за Република България от 3.10.2005 г.*). Плътното покритие на тороохранилището се счита за марка от категория 1 съгласно GUIDANCE DOCUMENT ON CONTROL TECHNIQUES FOR PREVENTING AND ABATING EMISSIONS OF AMMONIA.

Изследвана област от въздушния басейн

В съответствие с резултатите от някои предварителни изчисления и предвид разположението на жилищните райони около площадката на птицефермата, са избрани следните размери на изследваната област от въздушното пространство:

- дължина (изток-запад) – 3 000 m;
- ширина (север-юг) – 3 000 m.

Метеорологични условия на симулиране

Подробна характеристика на метеорологичните условия, както и тяхното влияние върху разпространението на замърсителите е дадено в т. II от настоящата разработка.

При опцията „Една посока“ в симулационния пакет априори са зададени различни класове на устойчивост на атмосферата определени на база отчитане на влиянието на скоростта на вятъра, слънчевото греене, облачността и използването на данни получени чрез третата опция на програмата „Максимално възможно еднократно замърсяване“ за площни източници.

Таблица 5.2.1.7.4.1-2. Класове на устойчивост в зависимост от скоростта на вятъра

Скорост на вятър [m/s]	Клас на устойчивост
1	A, B
2.5	B, C, E
4	B, C, D, E
5.5	C, D
7	D

5.2.1.7.4.2. Максимални приземни концентрации на вредни вещества при най-неблагоприятни метеорологични условия по отношение разположението на населеното място

Програмният продукт разполага с възможност за оценка на максимално еднократните концентрации, които биха се получили в приземния атмосферен слой в резултат на специфични метеорологични условия. За тази цел при зададени параметри на източниците, както и на съответните емисии, се редува целия набор от метеорологични параметри (посока, скорост на вятъра и клас на устойчивост), като се определят тези, при които се получава най-висока стойност на изчислената приземна концентрация.

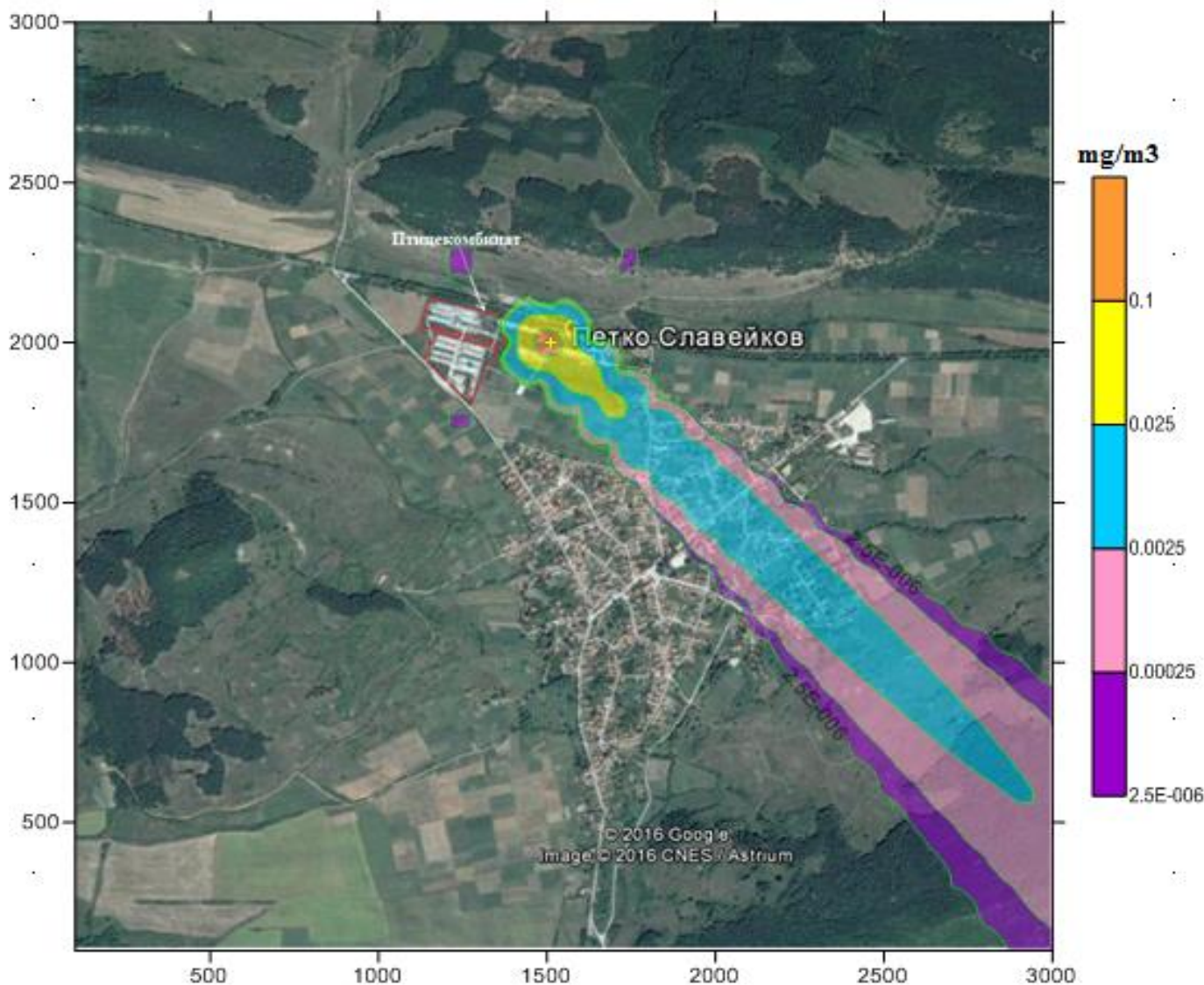
Входни данни:

- *Входни параметри на модела* – областта, за която се пресмята замърсяването, е – 3 000 x 3 000 метра (30 стъпки по 100 m в посока запад-изток и 100 стъпки по 40 m в посока север-юг);
- *Тип на подложна повърхност* – извънградски район;
- *Метеорология* – за целите на изследването са използвани метеорологичните условия посочени по-горе, като скоростта на вятъра и класа на устойчивост са определени през третата опция на програмата „Максимално възможно еднократно замърсяване” за площни източници на модела TRAFFIC ORACLE. Като приложение **само на електронен носител** са дадени резултатите, получени при определяне на „Максимално възможно еднократно замърсяване”;
- *Параметри на източника и емисии* – съгласно Таблица 5.2.1.7.4.1-1. Скоростта на гравитационно отлагане за газообразните вещества е 0 m/s.

За пълнота на изследването на следващата фигура са показани максимално еднократните полета (изолинии) на замърсяване с амоняк при съответните най-неблагоприятни метеорологични условия през деня, тъй като тогава се получават възможно най-големите стойности на концентрациите. На фигурата с **червена линия** са очертани границите на производствената площадка на птицекомбината в с. П. Славейков.

На Фигура № 5.2.1.7.4.2. са показани максимално еднократните полета на замърсяване със замършител амоняк, получени при използване на входни данни (скорост на вятъра и клас на устойчивост), получени при третата опция на програмата TRAFFIC ORACLE „Максимално възможно еднократно замърсяване” и посока на вятъра към с. Петко Славейков. С кръстче е отбелязана максималната изчислена концентрация (0,205 mg/m³). Както се вижда от фигурата максималната концентрация се получава извън населени места и е под допустимата норма от 0,25 mg/m³.

Фигура № 5.2.1.7.4.2. Изолинии на концентрациите на NH₃ в посока към с. Петко Славейков

Резултати:

В Таблица № 5.2.1.7.4.2. са представени обобщени резултати на изчислените максимални концентрации на вредни вещества в приземния слой на атмосферата, както и сравнението им с ПДК, определени в българското законодателство и посочени в т. III от настоящата разработка.

Таблица № 5.2.1.7.4.2. Изчислени стойности за максимално еднократните концентрации на амоняк, емитиран от торохранилището, в приземния слой на атмосферата и сравнението им с действащите норми за КАВ

Замърсител	Метеороло-гични условия	Изчислена макс. концентрация	Мярка	Норма съгласно българското законодателство		Съответствие
		Стойност		Стойност	Вид	
Резултати, получени при използване на входни данни (скорост на вятъра и клас на устойчивост) от третата опция на програмата TRAFFIC ORACLE и посока на вятъра E (315° - северозапад) към с. Петко Славейков						
NH ₃	скорост – 2,5 m/s	0,205	mg/m ³	0,250	ср. часова	Да

Замърсител	Метеороло-гични условия	Изчислена макс. концентрация	Мярка	Норма съгласно българското законодателство		Съответствие
		Стойност		Стойност	Вид	
	посока – 315 ⁰ клас на уст. – E					

Извод:

На базата на направения модел на разпространението на емисиите на NH₃ емитиран от торохранилището се вижда, че изчислената стойност на максимално еднократната (при най-неблагоприятни климатични условия) концентрация на амоняк в приземния слой на атмосферата е **под средночасовата норма**, определена за този замърсител, съгласно *Наредба № 14/23.09.1997г.*

5.2.1.7.4.3. Териториално разпределение на приземните концентрации на вредни вещества в приземния слой на атмосферата при характерни метеорологични условия

Чрез програмния продукт може да се направи оценка за средномесечното или средногодишното замърсяване. За тази цел при зададени параметри на изпускащите устройства, както и на съответните емисии, се редува целия набор от метеорологични параметри (посока, скорост и честота на вятъра), като се определят тези, при които се получава най-висока стойност на изчислената приземна концентрация.

Съгласно нормативната уредба няма определени средномесечни ПДК. Поради тази причина този клон на програмата се използва най-често за определяне на средногодишните концентрации на замърсителите в приземния атмосферен слой.

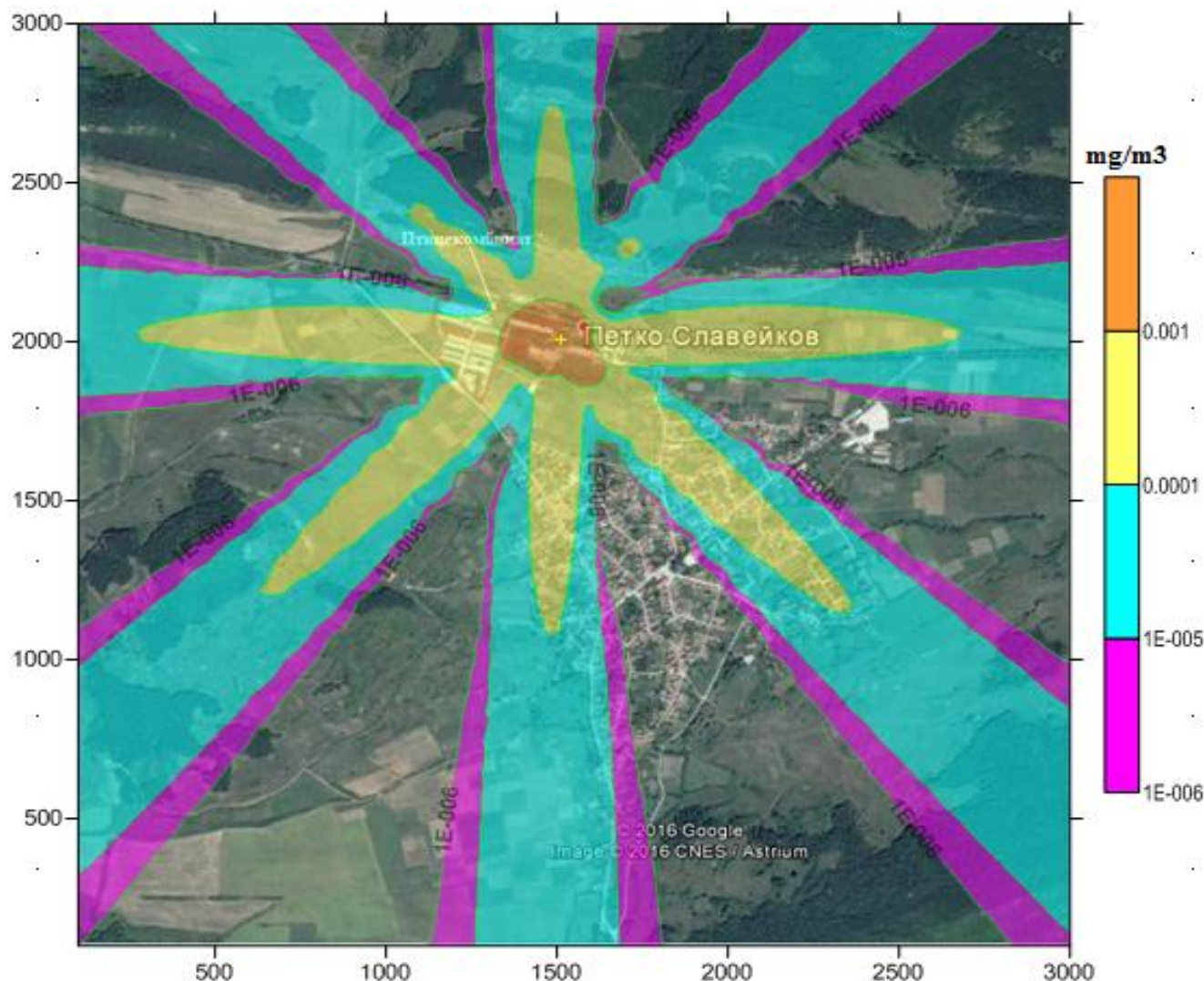
Входни данни:

- *Входни параметри на модела* – областта, за която се пресмята замърсяването, е – 3 000 x 3 000 метра (30 стъпки по 100 m в посока запад-изток и 30 стъпки по 100 m в посока север-юг);
- *Тип подложна повърхност* – извънградски район;
- *Метеорология* – за целите на изследването са използвани данните за средногодишна скорост и честота на вятъра по посоки, дадени по-горе и средногодишна температура на въздуха от 10.5°C.
- *Параметри на източника* – съгласно *Таблица 5.2.1.7.4.1-1*. Скоростта на гравитационно отлагане за газообразните вещества е 0 m/s.

За пълнота на изследването на следващата фигура са показани годишните приземни полета (изолинии) на замърсяване с амоняк. На фигурата с **червена линия** са очертани границите на производствената площадка на птицекомбината в с. Петко Славейков.

На *Фигура № 5.2.1.7.4.3* са показани годишните полета на замърсяване със замърсител амоняк. С кръстче е отбелязана максималната изчислена концентрация (0,0118 mg/m³). Както се вижда от фигурата максималната концентрация се получава извън населени места и по конкретно в близост до границите на площадката на птицекомбината.

Фигура № 5.2.1.7.4.3. Изолинии на концентрациите на амоняк при роза на вятъра

Резултати:

Както се вижда от горната фигура, **максималната средногодишна концентрация** на замърсителя амоняк е **многократно по-ниска от нормативно определените ПДК**. В Таблица № 5.2.1.7.4.3. са представени обобщени резултати на изчислените максимални стойности на средногодишните концентрации на вредни вещества в приземния слой на атмосферата, както и сравнението им с ПДК, определени в българското законодателство и посочени в *т. III* по-горе.

Таблица № 5.2.1.7.4.3. Изчислени максимални стойности за средногодишните концентрации на замърсителите, емитирани от дейността на птицекомбината в с. Петко Славейков, в приземния слой на атмосферата и сравнението им с действащите норми за КАВ

Замърсител	Изчислена макс. концентрация Стойност	Мярка	Норма съгласно българското законодателство			Съответствие
			Стойност	Вид	Наредба	
NH ₃	0,0118	mg/m ³	0,1	24-часова (няма годишна ПДК)	Наредба № 14/23.09.1997г.	Да

Извод:

От направения модел на разпространение на амоняк се вижда, че максималната средногодишна концентрация се получава извън населени места. За този замърсител в българското законодателство няма определена средногодишна норма за КАВ, а има определена само 24 часова, която се спазва.

5.2.1.7.5. Анализ на кумулативното въздействие

В т. 5.2.1.7.3 и т. 5.2.1.7.4 по-горе са направени два модела: **МОДЕЛ 1** – Математическо моделиране с PLUME за оценка на въздействието на емисиите на амоняк в приземния слой на атмосферата, очаквани от **организираните източници** на емисии в птицекомбината (вентилаторите) и **МОДЕЛ 2** – Математическо моделиране с TRAFFIC ORACLE за оценка на очакваното замърсяване със замърсител амоняк, изпускан в атмосферния въздух от **неорганизираните площни източници** на емисии – торохранилище.

Нито една от двете програми по отделно не може да направи оценка на очакваното замърсяване от двете групи източници на замърсяване – организирани и неорганизирани.

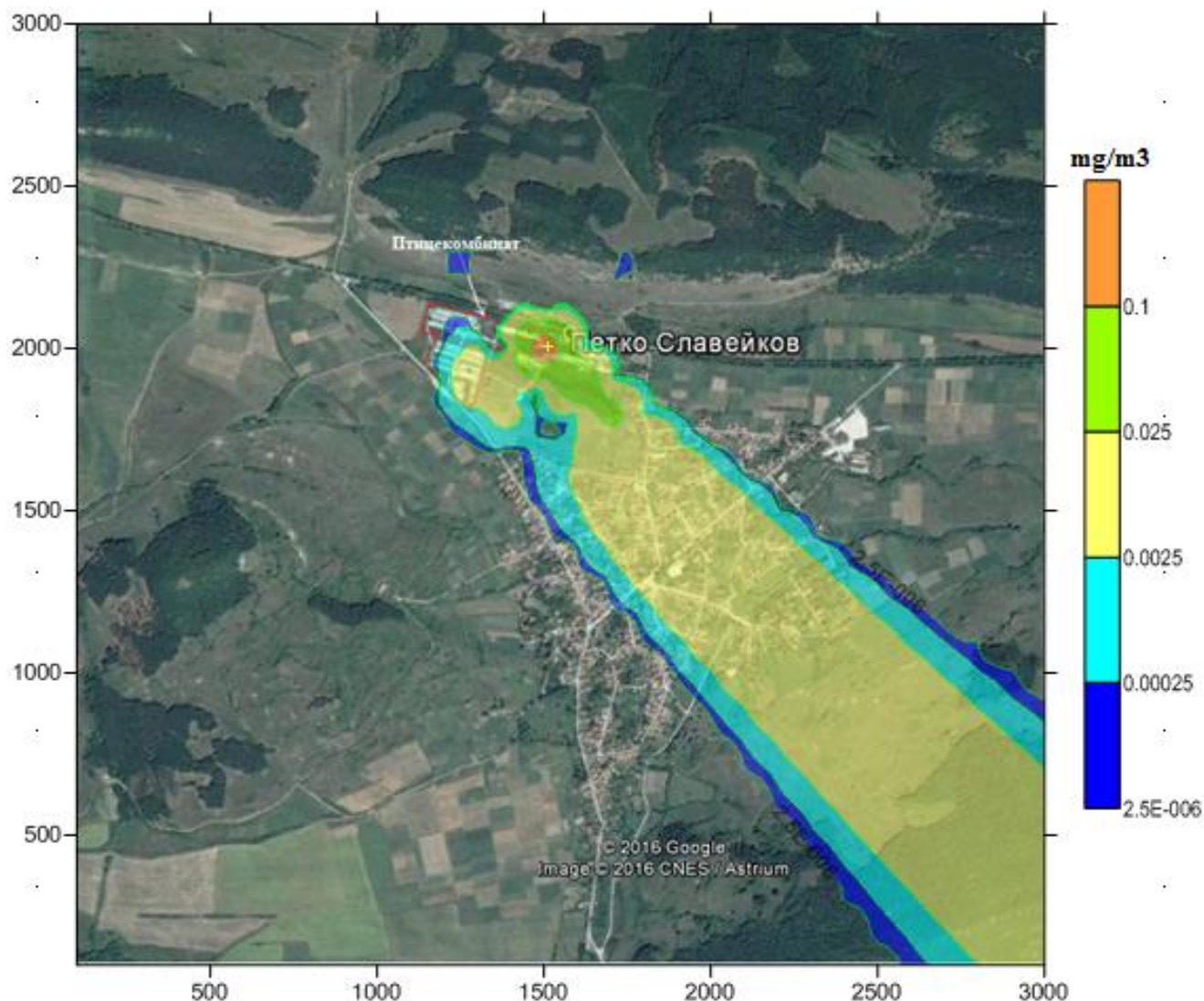
Поради това и с цел **оценка на кумулативното въздействие** на емисиите от двата вида източници, получените резултати, записани в текстовите (DAT) файлове (DAT файла на амоняк получен с PLUME и DAT файла на амоняк, получен с TRAFFIC ORACLE) се сумират с помощта на модул SUPERPOSITION от пакета TRAFFIC ORACLE с цел да се спази принципът на суперпозицията, каквито са и указанията в „Методика за изчисляване височината на изпускащите устройства, разсейването и очакваните концентрации на замърсяващи вещества в приземния слой” от 25 февруари 1998 година. Получените сумарни DAT файлове са дадени само на електронен носител в папка „Kumulativno vuzdeistvie“.

Получените резултати са представени на следващите фигури, като за изчертаването им е ползван графичен софтуер, каквито са и указанията в „Методика за изчисляване височината на изпускащите устройства, разсейването и очакваните концентрации на замърсяващи вещества в приземния слой” от 25 февруари 1998 година.

На Фигура № 5.2.1.7.5-1, са показани максимално еднократните полета на замърсяване със замърсител амоняк, при кумулативно въздействие на двата източника на емисии – вентилаторите и торохранилището. С кръстче е отбелязана максималната изчислена концентрация, която се получава извън населени места и по конкретно в близост до границите на площадката на птицекомбината. От фигурата и от DAT-файла се вижда, че максималната концентрация се получава в точка с координати X=1500м. и Y=2000м. и е 0,2086 mg/m³, което е **по-малко** от ПДК от 0,25 mg/m³, съгласно Наредба № 14 от 23.09.1997г.

Достоверността на получените резултати лесно може да бъде проверена чрез мислено наслагване на фигурите от двата модела, дадени по-горе в разработката.

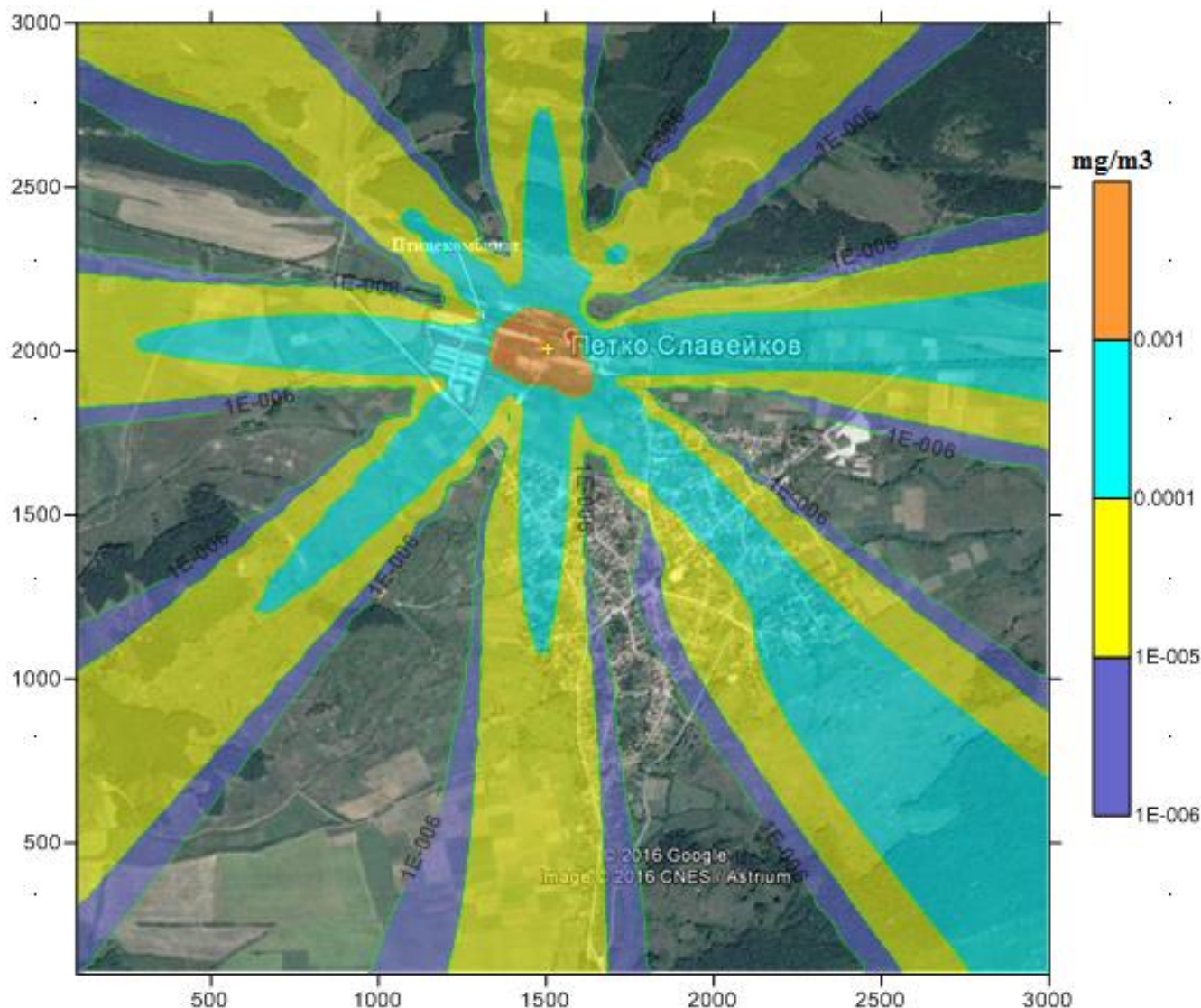
Фигура № 5.2.1.7.5-1. Изолинии на концентрациите на амоняк в посока към с. Петко Славейков

На *Фигура № 5.2.1.7.5-2*, са показани средногодишните полета на замърсяване със замърсител амоняк, при кумулативно въздействие на двата източника на емисии – вентилаторите и торохранилището. С кръстче е отбелязана максималната изчислена концентрация, която се получава извън населени места и по конкретно в близост до границите на площадката на птицекомбината. От фигурата и от DAT-файла се вижда, че максималната концентрация се получава в точка с координати $X=1500\text{m}$ и $Y=2000\text{m}$ и е $0,01177\text{ mg/m}^3$. За замърсител амоняк няма определена средногодишна ПДК, а има определена само 24-часова ($0,1\text{ mg/m}^3$), която се спазва.

Достоверността на получените резултати лесно може да бъде проверена чрез мислено наслабяване на фигурите от двата модела, дадени по-горе в разработката.

Фигура № 5.2.1.7.5-2. Изолинии на концентрациите на амоняк при роза на вятъра

5.2.1.7.6. Заключение от резултатите от моделирането

От направените моделирания с програмите PLUME и TRAFFIC ORACLE за въздействието на производствената дейност на птицекомбината в с. Петко Славейков върху КАВ в района и направения анализ на кумулативното въздействие в т. VI, може да се направи следния извод: след реализиране на инвестиционното предложение обекта ще оказва влияние върху КАВ по отношение на замърсителя амоняк, но то ще бъде допустимо, тъй като максималните еднократни и средногодишни концентрации на замърсителя (включително с отчитане на взаимното кумулиране на източниците на емисии), ще бъдат по-ниски от нормативно определените ПДК.

Забележка: Неразделна част от настоящата разработка е електронния носител със съответните DAT файлове, резултатите за максималното възможно еднократно замърсяване и изолините на приземните концентрации, получени чрез програмните продукти PLUME и TRAFFIC ORACLE.

Краткотрайно въздействие

Обектът няма да оказва краткотрайно негативно въздействие върху атмосферния въздух по отношение на разгледаните замърсители. В годишен и краткосрочен аспект качеството на атмосферния въздух няма да бъде повлияно отрицателно след реализация на инвестиционното предложение на „ЕКСПО-ХК“ ЕООД, като въздействието е само в непосредствена близост до площадката.

Дълготрайно (или средногодишно) въздействие

Обектът няма да оказва отрицателно въздействие върху атмосферния въздух по отношение на разгледаните замърсители.

При отчетеното кумулативно въздействие - допълнителното (годишно) натоварване в разгледания район. При спазване на съответните НДЕ в отпадъчните газове на вентилационните устройства, няма да има отрицателен ефект върху населени райони и екосистеми.

Значимост на въздействието на инвестиционното предложение върху КАВ.

Характеристики на въздействието	Оценка	Забележка
Вид на въздействие <i>/положително, отрицателно/</i>	Отрицателно	Минимално повишаване емисиите на амоняк
Характер на въздействие <i>/пряко, непряко/</i>	Пряко	-
Териториален обхват на въздействие <i>/площадка на ИП, 1 - км зона, 2 км зона, най-близко населено място/</i>	До 200 м югоизточно от птицефермата	-
Степен на въздействие <i>/ниска, средна, висока/</i>	Ниска	В рамките на утвърдените норми
Честота на въздействие <i>/постоянно, временно/</i>	Постоянно	По време експлоатацията на птицефермата
Продължителност на въздействие <i>/краткотрайно, средно или дълготрайно/</i>	Дълготрайно	По време експлоатацията на птицефермата
Обратимост на въздействието <i>/обратимо, необратимо/</i>	Обратимо	При преустановяване експлоатацията на птицефермата въздействието преустановява
Кумулативност на въздействието <i>/наличие на КЕ, отсъствие на КЕ/</i>	Наличие на КЕ	Кумулативност се наблюдава при едновременната експлоатация на птицефермата и обектите на ИП. Въздействието при отчитане на КЕ е в рамките на утвърдените норми

5.2.2. Върху водите

5.2.2.1. Повърхностни води

В хидроложко отношение района на инвестиционното предложение попада във водосборната площ на повърхностно водно тяло BG1YN400R003 „Росица YNRWB03“, поречие на р. Янтра, попадащо в обхвата на управление на Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски район (БДДР).

Съгласно изготвената риск оценка в ПУРБ 2010-2015 г. на повърхностните водни тела има дванадесет тела в лошо екологично състояние, четири от тях са разположени на р. Янтра, а останалите на нейните притоци, р. Росица, р. Негованка, р. Бохът, р. Магър, р. Бюк дере и р. Дряновска.

Проблемите, водещи до недоброто им състояние са в резултат на органични замърсители, опасни вещества и замърсяване с нитрати и са предизвикани от зауствания на пречиствателни станции за отпадъчни води, отпадъчни води от селищни канализации без пречистване, индустриални предприятия, селскостопански дейности.

Оттока на реките във водосбора на р. Росица е вследствие валежите и снеготопенето над водосборната зона, като се наблюдават сезонни максимуми и минимуми.

Вътрешногодишното разпределение на оттока в поречието на р. Росица е обусловено от сезонните изменения на климатичните фактори във водосборния басейн на р. Росица. Пълноводието на р. Росица настъпва през периода март – юни, когато пролетното снеготопене се съчетава с падналите върху водосбора валежи. Във високопланинската част на водосбора на височина над 1500 m трайна снежна покрива се задържа до края на март. Пълноводието на реката се прекратява в края на м. юни, като след това започва лятно-есенното маловодие. В по-ниските части на водосборния басейн на реката и нейните притоци пълноводието се измества назад с около един месец към зимата.

Максималното средномесечно водно количество за р. Росица при с. Валевици е 17,5% и се проявява през месец април, докато при гр. Севлиево то протича през месец май. Минималните средномесечни водни количества протичат през месец октомври и са съответно 3,1% и за двата пункта.

В хидрогеоложко отношение Севлиевската котловина и в речната тераса на р. Росица се определят с висока проводимост – над 500 m²/d. Експлоатационните ресурси на котловината се оценяват на 500 – 650 l/sec (15,8 – 20,8 x 10⁶ m³). Естествените ресурси са оценени на 500 до 700 l/sec при отточен модул 12 – 17 l/sec/km².

Повърхностно водно тяло BG1YN400R003 „Росица“ е определено като тип BGTR13, поречие на р. Янтра е оценено в лошо екологично състояние, съгласно ПУРБ за Дунавски район 2010 – 2015 г. Водното тяло е включено в Приложение № 5.2.1.1 „Изключения за повърхностните водни тела категория реки, за етапно постигане на целите за опазване на околната среда“ от раздел 5 към ПУРБ за Дунавски район. Химичното състояние на водното тяло е оценено като „добро“. За екологичното състояние е поставена цел „Предотвратяване влошаването на екологичното състояние и постигане на добро“ със срок 2021 г., а като цел за химичния статус е поставена „Запазване и подобряване на доброто химично състояние“ със срок 2015 г. Общото състояние на водното тяло е оценено като „добро“ със срок до 2021 г.

Като показател, който ще бъде приведен в добро състояние е посочен „БИ (органични замърсители). Вид на изключението за това повърхностно водно тяло е определено „Етапно постигане на целите за опазване на околната среда“, а като причина за изключение от целите за опазване на околната среда е определено „Естествените условия не позволяват подобряване на състоянието на водното тяло в определения срок“.

Предвидените основни мерки за повърхностно водно тяло BG1YN400R003 „Росица“, съгласно Приложение № 7.1.7. от Раздел 7 на ПУРБ 2010 – 2015 г. са както следва:

- Контрол по изпълнението на условията в издаденото комплексно разрешително
- Контрол на изпълнението на условията на разрешителното за заустване на отпадъчни води във водни обекти
- Доизграждане на канализационна мрежа за населено място над 10 000 е.ж. на гр. Севлиево
- Изграждане на ГПСОВ над 10 000 е.ж. в чувствителна зона на гр.Севлиево
- Закриване на общинското депо на гр. Севлиево
- Контрол на задължително изпълнение от земеделските стопани в уязвимите зони на програми от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници
- Спазване на правила за добра земеделска практика с цел опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници
- Разрешителен режим за водно тяло, съобразно ОВОС/екологичната оценка и/или оценката за съвместимост
- Контрол по спазване на условията в разрешителното за водовземане

Предвидените допълнителни мерки за повърхностно водно тяло BG1YN400R003 „Росица“

- Допълнителни условия в издадените и новоиздаващите се разрешителните за заустване на отпадъчни води в повърхностни водни обекти с цел достигане на доброто състояние на водния обект
- Подобряване на сметосъбирането и сметоизвозването в населените места

Минерални води – местонахождение, характеристики, дебит, използване, потенциал

На територията на Общината няма известни източници на минерални води, използвани за лечебни или други цели.

Влияние на изпускани отпадъчни води върху питейни водоизточници

Река Росица е основен приемник на отпадъчни води в Община Севлиево. Констатира се, че реката е изложена на непрекъснато нарастващо замърсяване.

Водоснабдяването на гр. Севлиево и селата, се осъществява от шест на брой водохващания “планински” тип.

Дългогодишните наблюдения на РИОКОЗ показват, че няма регистрирани преки замърсявания на питейни водоизточници с изпускани отпадъчни води. Като цяло качеството

на водата в района отговаря на изискванията в Наредба № 9 (ДВ бр. 30/ 2001 г.) за качество на вода, предназначена за питейно-битови цели.

Риск от наводнения

Индикатори за оценка на изменението на климата – увеличена честота на екстремните метеорологични и климатични явления: топлинни вълни, поройни дъждове и суши.

Настъпилите в последните години наводнения са проявление на екстремните метеорологични явления в България и/или недостатъчна защита от вредно въздействие на водите. Наводненията са естествени природни явления, които не могат да бъдат избегнати. За нашата страна те се определят като най-значимото природно бедствие, взело жертви и нанесло щети за стотици милиони левове само през последните няколко години. За разлика от другите природни бедствия наводненията се поддават в значителна степен на прогнозиране както по отношение на възникването и разпространението им, така и по отношение на възможните последици В ПУРН за Дунавски басейнов район на водосбора на река Янтра са определени осем РЗПРН. За община Севлиево е BG1_APSFR_YN_041 „Река Росица при град Севлиево“ с дължина 14,8 км и код на водното тяло BG1YN400R003 със степен на риск – висок.

През 2013 и 2014 г. на територията на община Севлиево са регистрирани 2 наводнения. Те са с източник придошла река след интензивни валежи.

В участъка на р. Росица при гр. Севлиево няма изградени предпазни диги. Реката преминава покрай града в естествено състояние. Съществуват възможности за разливане към дясната по-широка ниска тераса и по лявата по-висока тераса, където са разположени квартали от града.

Дейности за намаляване на риска

- Рехабилитация на язовирни стени и съоръжения към тях;
- Почистване на речни корита и сухи дерета и осигуряване на финансирането им;
- Експертиза на състоянието на потенциално опасните язовири и съоръженията към тях; прогнозиране на водните количества, включително прогнозната височина на водния стълб; прогнозни заливни зони по поречието на язовира след стената;
- Изграждане и модернизация на система за наблюдение, ранно предупреждение и оповестяване на общината и населението;
- Повишаване на подготвеността и подобряване на реакциите на населението при наводнения.

Видно от приложените карти на заплахата и карти на риска от наводнения за район с код BG1_APSFR_YN_041 и наименование „Река Росица при град Севлиево“, площадката на птицефермата в с. Петко Славейков **не попада** в район със значителен потенциален риск от наводнения. Функционирането и експлоатацията на птицефермата няма да увеличи потенциала на риска от наводнения по течението на р. Росица.

Съгласно проект на ПУРБ за периода 2016 – 2021 г. разглежданата площадка попада в обособено повърхностно водно тяло BG1YN400R1003 „РОСИЦА YNRWB1003“, поречие на

р. Янтра. Новото водно тяло обхваща площта на р. Росица от вливане на р. Видима до язовир „Александър Стамболийски“, вкл. приток р. Чупарата.

Съгласно Приложение № 4.1.2.1 от раздел 4 на проекта на ПУРБ 2016 – 2021г. за Дунавски район, в т. 221 от таблица „Оценка на екологичното състояние/ потенциал и химичното състояние на повърхностните водни тела за втория цикъл на ПУРБ“, повърхностно водно тяло BG1YN400R1003 „РОСИЦА YNRWB1003“ е оценено в „умерено“ екологично състояние и „добро“ химично състояние.

Антропогенният натиск върху водно тяло с код BG1YN400R1003 е систематизиран в ПУРБ 2016 – 2021 г., като е проучен в детайли, съгласно проведените мониторингови, проучвателни и контролни дейности в първия цикъл на ПУРБ.

Настоящото инвестиционно предложение не генерира промишлени отпадъчни води, зауствани в повърхностен воден обект и няма вероятност да окаже кумулативен ефект с набелязаните точкови източници на промишлени отпадъчни води с разрешителни по ЗВ в района.

Аналогично на точковите източници на отпадъчни води с разрешително по ЗВ за заустване на такива в повърхностни води, точковите източници на промишлени отпадъчни води с комплексно разрешително по ЗООС не могат да окажат вероятно въздействие от кумулативен характер върху повърхностното водно тяло в разглеждания район.

В обхвата на водно тяло с код BG1YN400R1003 не са идентифицирани точкови източници на биоразградими промишлени отпадъчни води в случаите, когато товарът на замърсяването от тези отпадъчни води е над 4000 е.ж. и се заустват във водоприемници в чувствителни зони (без да преминават през ГПСОВ) в ДРБУ, съгласно Приложение № 2.2.1.3А от проекта на ПУРБ.

При реализацията на инвестиционното предложение няма вероятност да се променят значително изследваните в ПУРБ 2016 – 2021 г. показатели на антропогенния натиск. Промяна ще настъпи в брой птици на квадратен километър, като от 191 бр/ кв. км при експлоатация на птицефермата ще достигне до 2123 бр/ кв. км за повърхностно водно тяло с код BG1YN400R1003. Въпреки, че е идентифицирано като значим вид натиск, този показател не се очаква да повлияе значително върху качеството и количеството на повърхностните води, поради следните причини:

- Сух способ на почистване на сградите в птицефермата
- Липса на заустване на отпадъчни води във воден обект;
- На територията на птицефермата не се генерират производствени и промишлени отпадъчни води;
- Спазване на изискванията на издаденото разрешително за водоземане от подземни води, в т.ч. ежемесечно измерване, регулярен мониторинг на химични показатели на водата, мерки за защита на подземните води от замърсяване на площадката и т.н.;
- Спазване изискванията на ЗВ и ЗУТ при проектиране на черпателните резервоари за битови отпадъчни води;

- Договор с лицензирана фирма за транспортиране на утайки от черпателните резервоари до ПСОВ с действащо разрешително за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води;
- Допълнителни мерки за недопускане замърсяването на повърхностни води.

Сградите в разглежданите имоти на птицефермата са съществуващи - монолитни, със стоманобетонен под. Част от основните дейности свързани с реализирането на инвестиционното предложение ще се извършват в рамките на съществуващите сгради. Площадката е отдалечена от водни течения и не се предвижда заустване на отпадъчни води в повърхностни водни обекти. Въздействие върху повърхностните води по време на строителството се оценява като нулево.

Извършена е прогноза и оценка на въздействието на предвидените при реализацията на инвестиционното предложение дейности върху режима на повърхностните водни обекти в района на инвестиционното предложение. Местоположението на площадката, както и дейностите по преоборудване, залегнали в инвестиционното предложение, не предполагат негативни въздействия върху количествените и качествени показатели на повърхностни водни обекти. Не се предвижда да се засегнат техни крайбрежни заливаеми ивици, легла в естествено състояние, бентове и диги.

Не се предвижда въздействие върху увеличаване на заплахата и на риска от наводнения в разглеждания район.

Съгласно чл. 3, т. 5 и т. 6 от *Наредба № 2/ 08.06.2011 г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване (в сила от 21.06.2011 г., обн. ДВ. Бр. 47 от 21.06.2011 г., изм. ДВ. Бр. 48 от 27.06.2015 г.)*, изтичането на води от охранителни канали за атмосферни води около обекти и изтичането на атмосферни води, формирани от отводняване на покриви на сгради, за които е осигурено самостоятелно отвеждане до вливането им в повърхностни води не се счита за заустване на отпадъчни води.

Поради тази причина, не се налага издаването на разрешително за заустване на дъждовните води в повърхностни водни обекти.

Замърсяване на дъждовните води от обектите на птицефермата е малко вероятно.

Не се предвижда промяна в описания начин на събиране и отвеждане на дъждовните води от обекта.

Евентуално замърсяване на този поток може да се получи при замърсяване на площадката в следствие разпиляване на отпадъци по терена, или при замърсяване от транспортна техника – кал, пръст.

Поради въведената практика за съхранение на отпадъците и организация по постъпване и движение на транспортни средства на територията на птицефермата не се предполага подобно замърсяване.

В съответствие с утвърдено задание за обхват и съдържание на Доклад за ОВОС характеристиката и въздействието върху този вид води няма да бъде разгледан с настоящия Доклад.

Инвестиционното предложение предижда изграждането на торова площадка с под от водоуплътен бетон и покрив от ламарина върху метална конструкция. Капацитетът на площадката ще бъде 2560 тона /допусната техническа грешка в използванат дименсия в заданието и процедурното писмо/. Площадката ще бъде разположена в поземлен имот № 107036 в землището на с. Петко Славейков, ЕКАТТЕ 37811, общ. Севлиево.

Количествата на торовите маси от птицефермата са определени съгласно Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, July 2003. Обобщени данни за годишните количества формирана тор след реализиране на инвестиционното предложение са представени в следващите таблици.

Таблица № 3.3-4. Количества торови маси след реализиране на инвестиционното предложение

Вид отглеждани животни	образувана тор кг/bird/yr	брой животни	количество тор за годинс t/yr
Птици - бройлери	10 - 17	336 164	3 362

Таблица № 3.3-5. Съхранение за твърда торова маса

№	Съоръжение	Капацитет t	Период на съхранение
1	Торова площадка	2560	278 дни /9,3 месеца/
Общ период на съхранение:			9 месеца

Съгласно Правилата за добра земеделска практика, приети със Заповед № РД-09-550/02.08.2016 г. периоди през които разпръскването на подобряващи почвата вещества не е допустимо са:

- от 1 ноември до 20 февруари за Южна България (области Благоевград, Бургас, Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Сливен, Смолян, Стара Загора, Хасково, Ямбол, София - град, София - област, Перник и Кюстендил).
- от 1 ноември до 25 февруари за Северна България (области Барна, Враца, Велико Търново, Видин, Габрово, Добрич, Ловеч, Монтана, Плевен, Разград, Русе, Силистра, Търговище и Шумен).
- от 1 ноември до 5 февруари на площи с едногодишни култури, засети през есента (есенници).
- от 1 ноември до 25 февруари на свободни площи, подготвени за засяване и засаждане на земеделски култури.
- от 15 ноември до 25 февруари при създаване на нови овощни насаждения. При тях по изключение се допуска внасяне на оборски тор до 15 ноември.

При оборно отглеждане на животни, капацитетът на изградените съоръжения да е достатъчен за съхраняване на генерирания в стопанството оборски тор най-малко за б месеца.

Описаните в Таблица 3.3-5 срокове съответстват на заложените срокове по т. 1 и т. 4, раздел 1 от Правила за добра земеделска практика. Правилата за добра земеделска практика са разработени в изпълнение на изискванията на Наредба № 2 от 13.09.2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници, издадена от министъра на околната среда и водите, министъра на здравеопазването и министъра на земеделието и продоволствието (обн., ДВ, бр.27 от 11.03.2008 г., в сила от 11.03.2008 г.).

Високото съдържание на органична маса, макро и микроелементи в оборския тор от птицефермите го определят като особено добър за торене на селскостопанските култури за подобряване на почвеното плодородие и повишаване добивите от земеделски култури. Внесената органична маса от течния оборски тор подобрява водно-физическите свойства на почвата, запасява я с макро и микроелементи, биологически активни вещества и повишава общата биогенност на почвата. Оборският тор не съдържа токсични вещества, които биха оказали неблагоприятно влияние върху почвата, растенията, хората и животните.

Възможни алтернативи за последващо използване на торовите маси, предвид низложеното по-горе, са:

- торене на земеделски земи от външни юридически и физически лица – след сключване на договор за предаване;
- използване при гъбопроизводство от външни юридически и физически лица - след сключване на договор за предаване;
- компостиране - след сключване на договор за предаване;

Практика на възложителя е да предава торовите маси от птицефермите за прилагане в земеделието, за което е сключен договор.

Бетоновата площадка за съхранение на твърдата торова фаза ще бъде изградена от водоплътен бетон над кота терен. Тази мярка е изпълнена с цел недопускане на атмосферна води и овлажняване на торовата маса. При такава конструкция на съоръжението не се налага изграждане на охранителни канавки и събирателни резервоари.

Торовата площадка ще се покрива с метална конструкция и покрив от ламарина, което допълнително ще предпазва от овлажняване торовата маса.

При реализация на инвестиционното предложение не се предвижда заустване на отпадъчни води в повърхностни водни обекти.

Значимост на въздействието на инвестиционното предложение върху повърхностните води.

Характеристики на въздействието	Оценка	Забележка
Вид на въздействие /положително, отрицателно/	Нулево	В етапа на реализация не се предвижда поява на въздействие
Характер на въздействие /пряко, непряко/	Непряко	От дъждовни води

Териториален обхват на въздействие /площадка на ИП, 1 - км зона, 2 км зона, най-близко населено място/	Площадка на ИП	До вливане в открит канал
Степен на въздействие /ниска, средна, висока/	Ниска	
Честота на въздействие /постоянно, временно/	Временно	При дъжд
Продължителност на въздействието /краткотрайно, средно или дълготрайно/	Краткотрайно	В рамките на валежа
Обратимост на въздействието /обратимо, необратимо/	Обратимо	
Кумулативност на въздействието /наличие на КЕ, отсъствие на КЕ/	Отсъствие на КЕ	

5.2.2.2. Подземни води

Съгласно становище на Басейнова дирекция „Дунавски район“ с изх. № 6349 от 05.11.2016 г., инвестиционното предложение попада в района на разпространение на подземно водно тяло с име „Карстови води в Централния Балкан“ и код BG1G0000TJK045. Тялото е в лошо химично и добро количествено състояние.

Следва да се има предвид, че всички подземни водни тела в Дунавския басейнов район са определени като зони за защита на питейните води от подземни водни тела.

Съгласно горесцитираното становище инвестиционното предложение, предмет на настоящия ДОВОС, **не попада** в обхвата на санитарно-охранителни зони, зони за защита на питейните води от повърхностни водни тела, зони за отдых и водни спортове, уязвими зони и зони за стопански ценни видове риби.

Района на инвестиционното предложение е разположено в южната част на Дунавски район за басейново управление на водите. Хидрогеоложките условия са обусловени от следните хоризонти:

Карстово-пукнатинни води. В района на вододела на р. Янтра и р. Баниски Лом между селата Волово и Орловец се разкрива ивица от барем-аптски отложения, представени от преходен варовито-мергелен фациес.

В този глинесто-варовит комплекс се формира карстово-пукнатинна вода с ненапорен характер. Разположението на водоносния хоризонт над ерозионния базис осигурява интензивна циркулация и обмен на водите.

Карстови води в горноюрско-валанжския водоносен хоризонт. Този хоризонт в Мизийската област има регионално разпространение, голяма площ, дебелина и значителни запаси от вода. За разглеждания район изкуствено се дренира вода от този хоризонт, чрез тръбни сондажи при Полски Тръмбеш с отделен дебит на сондажите от 4-5 до 50dm³/s.

Водното тяло попада в уязвима зона. Така наречените “уязвими зони” са области с определена почвено-геоморфоложка характеристика в близост до водни обекти, при които земеделската дейност води до риск за замърсяване на водите с нитрати. Водното тяло е в добро химично състояние по отношение оценка на риска от точкови и дифузни източници на замърсяване. Не е определено въздействие на човешката дейност върху състоянието на водното тяло

Съгласно Приложение 4.2.3.1 от раздел 4 на ПУРБ 2010 – 2015г. за ДРБУ, химичното състояние на подземно водно тяло с име „Карстови води в Централния Балкан“ и код BG1G0000TJK045 е определено като лошо. Видно от данните в ПУРБ относно състоянието на водното тяло, отклоненията са по показател NO₃.

Съгласно Приложение № 4.2.3.2 от раздел 4 на ПУРБ 2010 – 2015г. за ДРБУ, количественото състояние на подземно водно тяло с име „Карстови води в Централния Балкан“ и код BG1G0000TJK045 е определено като добро. Видно от данните в ПУРБ относно количественото състояние на водното тяло, същото е определено като добро.

Съгласно действащият ПУРБ 2010 – 2015 г. за Дунавски район за басейново управление на водите, подземното водно тяло е оценено по няколко обобщени показатели.

Оценката на ресурсите на подземно водно тяло с код BG1G0000TJK045 и наименование „Карстови води в Ловеч-Търновския масив“ през 2006 г., е съгласно Приложение 2.2.3.1. от раздел 2 на ПУРБ 2010-2015 г. за ДРБУ.

Видно от данните, свободните водни количества на подземно водно тяло с код BG1G0000TJK045 са в достатъчен обем да задоволят бъдещи инвестиционни намерения и да обезпечат водовземането за нуждите на инвестиционното намерение за експлоатация на птицеферма в с. Петко Славейков, общ. Севлиево.

От направената в ПУРБ 2010-2015 г. оценка на водовземането от подземно водно тяло с код BG1G0000TJK045 се вижда, че сектор животновъдство съставлява едва 6% от общия натиск върху водното тяло в следствие на водовземане. От това следва, че при спазване на разрешеното водно количество в разрешителното за водовземане от подземни води, птицефермата няма да окаже съществено въздействие върху количественото състояние на подземното водно тяло.

Съгласно разрешително за водовземане от подземни води, чрез съществуващи съоръжения № 11520264/ 21.06.2016 г., разрешеното водовземане е от подземно водно тяло Карстови води в Ловеч-Търновския масив BG1G00000K1040 и площ 1380 кв. км.

Карстово-пукнатинни води. В района на вододела на р.Янтра и р.Баниски Лом между селата Волово и Орловец се разкрива ивица от барем-аптски отложения, представени от преходен варовито-мергелен фациес.

В този глинесто-варовит комплекс се формира карстово-пукнатинна вода с ненапорен характер. Разположението на водоносния хоризонт над ерозионния базис осигурява интензивна циркулация и обмен на водите.

Карстови води в горноюрско-валанджския водоносен хоризонт. Този хоризонт в Мизийската област има регионално разпространение, голяма площ, дебелина и значителни запаси от вода. За разглеждания район изкуствено се дренира вода от този хоризонт, чрез тръбни сондажи при Полски Тръмбеш с отделен дебит на сондажите от 4-5 до 50dm³ /s.

Водното тяло попада в уязвима зона. Така наречените “уязвими зони” са области с определена почвено-геоморфоложка характеристика в близост до водни обекти, при които земеделската дейност води до риск за замърсяване на водите с нитрати. Водното тяло е в добро химично състояние по отношение оценка на риска от точкови и дифузни източници на замърсяване. Не е определено въздействие на човешката дейност върху състоянието на водното тяло

Съгласно действащият ПУРБ 2010 – 2015 г. за Дунавски район за басейново управление на водите, подземното водно тяло е оценено по няколко обобщени показатели.

Свободните водни количества на подземно водно тяло с код BG1G00000K1040 и BG1G0000TJK045 и наименование „Карстови води в Централен Балкан“ са в достатъчен обем да задоволят бъдещи инвестиционни намерения и да обезпечат водовземането за нуждите на инвестиционното намерение за експлоатация на птицеферма в с. Петко Славейков, общ. Севлиево.

От направената в ПУРБ 2010-2015 г. оценка на водовземането от подземно водно тяло с код BG1G00000K1040 и BG1G0000TJK045 и наименование „Карстови води в Централен Балкан“ се вижда, че сектор животновъдство съставлява едва 6% от общия натиск върху водното тяло в следствие на водовземане. От това следва, че при спазване на разрешеното водно количество в разрешителното за водовземане от подземни води, птицефермата няма да окаже съществено въздействие върху количественото състояние на подземното водно тяло.

Натискът от водовземане, съгласно изнесените данни в проекта на ПУРБ 2016-2021г. за сектор животновъдство показват дори по-малък дял – експлоатационен индекс едва 0.03% от общото водовземане от това подземно водно тяло. При спазване на разрешения годишен лимит, водовземането от собствения водоизточник за нуждите на птицефермата, вероятността за влошаване на количественото състояние на подземно водно тяло с код BG1G00000K1040 и BG1G0000TJK045 и наименование „Карстови води в Централен Балкан“ е нищожна.

Съгласно оценката на водовземането, извършено в ПУРБ 2010-2015г., животновъдството може да бъде пренебрегнато като значим фактор при натиска върху количественото състояние на водно тяло с код BG1G00000K1040 и BG1G0000TJK045 и наименование „Карстови води в Централен Балкан“.

Разполагаемият ресурс в района на подземното водно тяло показват стабилна тенденция във времето. Нещо повече, наблюдава се лек спад в края на изследвания период. С експлоатацията на птицефермата не се очаква значителен натиск върху располагаемия ресурс на подземно водно тяло с код BG1G00000K1040 и водно тяло с код BG1G0000TJK045 и наименование „Карстови води в Централен Балкан“.

При спазване на условията в издаденото разрешително за експлоатация на собствен водоизточник на територията на птицефермата, не се очаква значително въздействие върху химичното състояние на подземното водно тяло.

Тъй като разрешеното водовземане от собствен водоизточник е за водно тяло с код BG1G00000K1040 и наименование „Карстови води в Ловеч-Търновския масив“ и експлоатацията на водовземното съоръжение е именно от това водно тяло, то оценката на вероятното въздействие в настоящият ДОВОС е извършена за водно тяло с код BG1G00000K1040 и наименование „Карстови води в Ловеч-Търновския масив“.

Въз основа на направеният анализ на състоянието на водните тела в района на птицеферма в с. Петко Славейков, общ. Севлиево, както и от предложените количествени и качествени оценки на състоянието на повърхностното водно тяло, при реализация на инвестиционното предложение въздействие върху повърхностни водни тела не се очаква.

Инвестиционното предложение включва експлоатация на собствено водовземно съоръжение, което обуславя количествено въздействие върху подземно водно тяло Карстови води в Ловеч-Търновския масив BG1G00000K1040.

Количественото въздействие върху подземното водно тяло не предполага значително увеличение на натиска в резултат на експлоатацията на птицефермата в с. Петко Славейков, общ. Севлиево. Качествено въздействие не се очаква, поради наличието на условия, при които е разрешено водовземането от собствения водоизточник, вкл. за провеждане на регулярен мониторинг по утвърдени показатели в акредитирани лаборатории.

Други възможни въздействия се обуславят от възможността от замърсяване на плитко лежащи подземни води в резултат от дейността на птицефермата. За предотвратяване и недопускане замърсяването на води в района на инвестиционното предложение са предвидени допълнителни мерки и е избран сух способ за почистване на сградите за отглеждане на птици.

Сградите в птицефермата са съществуващи - монолитни, със стоманобетонен под. Битово-фекалните води се формират от санитарните възли в битовите помещения за персонала.

Работещите в момента във фермата се предвижда да бъдат 10 човека – ветеринарен лекар, гледачи и охрана. За извършване на необходимите строително-монтажни работи ще бъдат заети до 20 души персонал.

Използвани са нормативни водни количества, съгласно Приложение № 2 от Наредба 4 за проектиране, изграждане и експлоатация на сградни водопроводни и канализационни инсталации.

Битово – фекални отпадъчни води.

На територията на с. Петко Славейков има изградена канализационна система, като в нея са включени 85% от жителите на селото. Имотите на птицефермата не са включени към канализационната система на населеното място. За отвеждане на отпадъчни води се предвижда да бъдат изградени два броя водооплътни, подземни, чрепателни резервоари с обем 10 куб. м, които ще събират отпадъчните води от обслужващия персонал. Местоположението им се предвижда да бъде от северната страна, непосредствено до сградите в имот № 107037. При проектиране и изпълнение на резервоарите ще се спазват изискванията за проектиране на канализационни системи.

Сградното канализационно отклонение ще се проектира от тръби с диаметър най-малко 150 мм и с максимален наклон 15% в съответствие с количеството на провежданите отпадъчни води и с оглед предотвратяване на утаяване и запушвания. В местата на преминаване на сградното канализационно отклонение през стената на сградата отворът ще се изпълни с размер от темето на тръбата до горния ръб на отвора в стената не по-малък от 0,15 м, като пространството се запълва с водоплътен и газоплътен еластичен материал.

При проектирането на канализационната инсталация ще се предвидят клозетни казанчета с икономично използване на водата.

Битово-фекалните отпадъчни води по време на експлоатацията на птицефермата ще се формират от работниците и административния персонал на площадката. Съгласно чл. 16, ал. 1 от Наредба № РД-02-20-8 от 17 май 2013 г. за проектиране, изграждане и експлоатация на канализационни системи (Обн., ДВ, бр. 49 от 2013 г.; изм. и доп., бр. 82 от 2014 г.) средното денонощно количество на битовите отпадъчни води от урбанизираните територии (в т.ч. обектите за обществено обслужване) се определя въз основа на максималният брой жители за икономически обоснован експлоатационен срок. Средната денонощна отводнителна норма се приема 90 % от средноденонощното потребление на вода за питейно-битови нужди и за общественообслужващи сгради за съответния период. Количество на битово-фекалните отпадъчни води се приема за 90% от водопотреблението на етап експлоатация. При 10 човека персонал на площадката те ще възлизат максимално на 0.45 куб. м/ден. За периода на експлоатация, годишно ще се формират общо около 41 куб. м битово-фекални отпадъчни води.

Оразмеряването на резервоарите позволява запълването им за около 22 работни дни, т.е. след запълване на резервоарите, веднъж месечно съдържанието ще се източва от специализирана техника /външна услуга/ и ще се транспортира до ПСОВ за пречистване.

По този начин обезвреждането на отпадъчните води може да се оцени като задоволително, предвид липсата на изградена канализационна система в населеното място и в обекта. Оразмеряването на резервоарите е достатъчно за да не бъде допуснато замърсяване на терена около шахтите и изключва замърсяването на компоненти на околната среда в района на птицефермата.

Битово-фекални отпадъчни води се формират в ежедневната работа на персонала. Този тип води са замърсени главно с органични вещества и детергенти. Очакваният състав и количество на основните замърсявания на водите е:

- Н.В-ва = 65 гр.ж./ден
- БПК5 = 54 гр.ж./ден
- N = 8 гр.ж./ден
- P = 3,3 гр.ж./ден

По време на реализацията на инвестиционното предложение, липсват преки въздействия върху подземните водни обекти. Възможна е поява на непряко въздействие върху подземното водно тяло с код BG1G00000K1040 - „Карстови води в Ловеч-Търновския масив“, което се изразява в количествено отношение. Водовземането на площадката е законосъобразно – на основание издадено разрешително за водовземане по реда на Закона за водите. Разрешените количества са достатъчни за задоволяване потребностите на птицефермата след осъществяване на промените.

При реализация на инвестиционното предложение ще се извършва ползване на вода за:

- вода за поене на птиците - използва се във всички поилни инсталации от животновъдните сгради;
- вода за охлаждане - използва се през топлите месеци на годината за допълване на загубите от охладителната система;
- вода за питейно-битови цели - използва се в санитарно-битовите помещения на персонала;
- вода за противопожарни нужди (при необходимост).

В етапа на експлоатация на обекта, водоснабдяването на същия ще се извършва от два паралелни водоизточника:

- По отношение на води за питейно-битово водоснабдяване, площадката е водоснабдена от водоснабдителната мрежа на лицензиран ВиК оператор - „Бяла“ ЕООД гр. Севлиево, съгласно сключен договор.
- По отношение на животновъдните нужди, площадката е водоснабдена чрез водовземане от подземни студени води с цел „животновъдство“ от собствен водоизточник: Гръбен кладенец „ТК1 – Ангел Димитров-Гранит-Петко Славейков“, разположен в имот № 107037, в землището на с. Петко Славейков, общ. Севлиево, обл. Габрово.

За експлоатация на собствения водоизточник има действащо разрешително за водовземане от подземни води, чрез съществуващи съоръжения № 11520264/ 21.06.2016 г. издадено от директор на Басейнова дирекция „Дунавски район“ на основание чл. 44 и чл. 52, ал. 1, т. 4 и във връзка с чл. 79, ал. 2 и ал. 3 от Закона за водите. Географските координати на съоръжението са WGS84 N 43° 3' 47" и E 24° 57' 55".

Разрешеното водно количество в размер на 18 250 куб. м/ год са достатъчни за задоволяване нуждите на птицефермата. Във връзка с извършваното законосъобразно водовземане въздействието е определено като отрицателно, с много ниска степен.

Площадката не попада в обхвата на учредени санитарно-охранителна зона (съгласно становище на БД „Дунавски район“).

Инвестиционното предложение предижда изграждането на торова площадка с под от водоплътен бетон и покрив от ламарина върху метална конструкция. Капацитетът на площадката ще бъде 2560 тона /допусната техническа грешка в използванат дименсия в заданието и процедурното писмо/. Площадката ще бъде разположена в поземлен имот № 107036 в землището на с. Петко Славейков, ЕКАТТЕ 37811, общ. Севлиево.

Количествата на торовите маси от птицефермата са определени съгласно Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, July 2003. Обобщени данни за годишните количества формирана тор след реализиране на инвестиционното предложение са представени в следващите таблици.

Таблица № 3.3-4. Количества торови маси след реализиране на инвестиционното предложение

Вид отглеждани животни	образувана тор кг/bird/yr	брой животни	количество тор за годинс t/yr
Птици - бройлери	10 - 17	336 164	3 362

Таблица № 3.3-5. Съхранение за твърда торова маса

№	Съоръжение	Капацитет t	Период на съхранение
1	Торова площадка	2560	278 дни /9,3 месеца/
Общ период на съхранение:			9 месеца

Съгласно Правилата за добра земеделска практика, приети със Заповед № РД-09-550/02.08.2016 г. периоди през които разпръскването на подобряващи почвата вещества не е допустимо са:

- от 1 ноември до 20 февруари за Южна България (области Благоевград, Бургас, Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Сливен, Смолян, Стара Загора, Хасково, Ямбол, София - град, София - област, Перник и Кюстендил).
- от 1 ноември до 25 февруари за Северна България (области Барна, Враца, Велико Търново, Видин, Габрово, Добрич, Ловеч, Монтана, Плевен, Разград, Русе, Силистра, Търговище и Шумен).
- от 1 ноември до 5 февруари на площи с едногодишни култури, засети през есента (есенници).
- от 1 ноември до 25 февруари на свободни площи, подготвени за засяване и засаждане на земеделски култури.
- от 15 ноември до 25 февруари при създаване на нови овощни насаждения. При тях по изключение се допуска внасяне на оборски тор до 15 ноември.

При оборно отглеждане на животни, капацитетът на изградените съоръжения да е достатъчен за съхраняване на генерирания в стопанството оборски тор най-малко за 6 месеца.

Описаните в Таблица 3.3-5 срокове съответстват на заложените срокове по т. 1 и т. 4, раздел 1 от Правила за добра земеделска практика. Правилата за добра земеделска практика са разработени в изпълнение на изискванията на Наредба № 2 от 13.09.2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници, издадена от министъра на околната среда и водите, министъра на здравеопазването и министъра на земеделието и продоволствието (обн., ДВ, бр.27 от 11.03.2008 г., в сила от 11.03.2008 г.).

Високото съдържание на органична маса, макро и микроелементи в оборския тор от птицефермите го определят като особено добър за торене на селскостопанските култури за подобряване на почвеното плодородие и повишаване добивите от земеделски култури. Внесената органична маса от течния оборски тор подобрява водно-физическите свойства на почвата, запасва я с макро и микроелементи, биологически активни вещества и повишава общата биогенност на почвата. Оборският тор не съдържа токсични вещества, които биха оказали неблагоприятно влияние върху почвата, растенията, хората и животните.

Възможни алтернативи за последващо използване на торовите маси, предвид низложеното по-горе, са:

- торене на земеделски земи от външни юридически и физически лица – след сключване на договор за предаване;
- използване при гъбопроизводство от външни юридически и физически лица - след сключване на договор за предаване;
- компостиране - след сключване на договор за предаване;

Практика на възложителя е да предава торовите маси от птицефермите за прилагане в земеделието, за което е сключен договор.

Бетоновата площадка за съхранение на твърдата торова фаза ще бъде изградена от водоупътен бетон над кота терен. Тази мярка е изпълнена с цел недопускане на атмосферна вода и овлажняване на торовата маса. При такава конструкция на съоръжението не се налага изграждане на охранителни канавки и събирателни резервоари.

Торовата площадка ще се покрива с метална конструкция и покрив от ламарина, което допълнително ще предпазва от овлажняване торовата маса.

Значимост на въздействието на инвестиционното предложение върху подземните води.

Характеристики на въздействието	Оценка	Забележка
Вид на въздействие <i>/положително, отрицателно/</i>	Отрицателно /количествено отношение/	В рамките на законосъобразно водовземане
Характер на въздействие <i>/пряко, непряко/</i>	Пряко	Чрез водовземно съоръжение - „ТК1 – Ангел Димитров-Гранит-Петко Славейков“
Териториален обхват на въздействие <i>/площадка на ИП, 1 - км зона, 2 км зона, най-близко населено място/</i>	водно тяло с код BG1G00000K1040 и наименование „Карстови води в Ловеч-Търновския масив“ BG1G0000TJK045 и наименование „Карстови води в Централен Балкан“.	- -
Степен на въздействие <i>/ниска, средна, висока/</i>	Ниска	-
Честота на въздействие <i>/постоянно, временно/</i>	Временно	При извършване на водовземане
Продължителност на въздействие <i>/краткотрайно, средно или дълготрайно/</i>	Дълготрайно	-
Обратимост на въздействието <i>/обратимо, необратимо/</i>	Обратимо	Възстановяване количествено състояние на водното тяло

Кумулативност на въздействието <i>/наличие на КЕ, отсъствие на КЕ/</i>	Наличие на КЕ от водоземане от други водоползватели	Кумулативния ефект от извършваното водоземане е преценен при издаване на разрешително за водоземане. Водоземането е в рамките на свободния ресурс на водното тяло.
---	---	--

На площадката няма точкови и площни източници на вещества от Приложение № 1 и Приложение № 2 на Наредба № 1/07.07.2000 год. за проучването, ползването и опазването на подземните води и Списък I и Списък II на Наредба № 6/09.11.2000 год. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти. Не се експлоатират складове за съхранение на опасни химични вещества и смеси.

Характерно за извършваната дейност и нейното бъдещо разширение е използването единствено на площите в животновъдните сгради – животните се зареждат в сградите и не ги напускат през целия жизнен цикъл.

Съгласно представената информация на площадката не се експлоатират точкови източници на замърсители в почви, повърхностни и подземни води. На площадката се експлоатира система за събиране, третиране /механични сепариране/ и съхранение на торовите маси от животновъдните сгради.

Мерки за недопускане на замърсяване на подземните води и почвите:

- ограждане мястото на евентуална авария и осигуряване на неговата охрана;
- подходяща обработка на разлетите и/или разсипаните вещества със сорбционни материали;
- събиране, неутрализиране или унищожаване на разлетите и/или разсипаните вещества и ликвидиране на последиците от аварията.

Спазването на Програма от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони и Правила за добра земеделска практика, одобрени със Заповед на Министъра на земеделието и храните, гарантират опазването на почвите, повърхностните и подземните води в района.

Въздействие върху качеството на подземните води би могло да възникне следствие дифузно замърсяване. Основен източник на замърсяване на подземните води би могло да бъде неправилно управление на торови маси. При нормална експлоатация на птицефермата не се очаква въздействие върху качеството на подземните води в района.

5.2.3. Върху земните недра

Площадката в която ще се реализира инвестиционното намерение е антропогенизирана и с изградена инфраструктура обект - по време на експлоатацията на птицефермата не се очаква допълнително негативно въздействие по компонент земни недра.

Въздействието се оценява като нулево.

Значимост на въздействието на инвестиционното предложение върху земни недра.

Характеристики на въздействието	Оценка	Забележка
Вид на въздействие <i>/положително, отрицателно/</i>	нулево	В етапа на експлоатация не се предвижда поява на въздействие
Характер на въздействие <i>/пряко, непряко/</i>	-	-
Териториален обхват на въздействие <i>/площадка на ИП, 1 - км зона, 2 км зона, най-близко населено място/</i>	-	-
Степен на въздействие <i>/ниска, средна, висока/</i>	-	-
Честота на въздействие <i>/постоянно, временно/</i>	-	-
Продължителност на въздействие <i>/краткотрайно, средно или дълготрайно/</i>	-	-
Обратимост на въздействието <i>/обратимо, необратимо/</i>	-	-
Кумулативност на въздействието <i>/наличие на КЕ, отсъствие на КЕ/</i>	-	-

5.2.4. Върху земите и почвите

Отделяните емисии във въздуха от дейността на инвестиционното предложение се разпростират локално. По състав те не са предпоставка или заплаха за замърсяване на почвите. Основното въздействие върху почвите в района от инвестиционното предложение би било неправилното управление на торовите маси.

Съхранението на торовите маси има възможност да повлияе локално на почвите в района на съоръженията за съхранение на торови маси. Съгласно инвестиционните намерения на възложителя, за торовите маси ще се използва новоизградена площадка на площ от 6,357 дка. Площадката ще е водонепропусклива (бетонова), гарантираща липсата на замърсяване на почви и подземни води, следствие просмукване на инфилтрат в почвата. Предвижда се също цялата площадка да бъде изградена с навес, който да предпазва директното въздействие на дъждовните води върху стифираните торови маси.

Въздействие върху качеството на почвите би могло да възникне следствие неспазване на правилата за добра земеделска практика по отношение съхранение на торовите маси на площадката на птицефермата. Цитираните съоръжения напълно съответстват на изискванията на Нитратната директива (Правила за добра земеделска практика) и НДНТ.

Спазването на Програма от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони и Правила за добра земеделска практика, одобрени със Заповед на Министъра на земеделието и храните, гарантират опазването на почвите, повърхностните и подземните води в района на наторяваните площи.

Въздействие върху качеството на подземните води би могло да възникне следствие дифузно замърсяване. Основен източник на замърсяване на подземните води би могло да бъде неправилни управление и съхранение на торови маси. При нормална експлоатация не се очаква въздействие върху качеството на подземните води в района.

Замърсяване би могло да възникне при аварии и инциденти, като пропуск на бетоновия под или навеса, разпиляване на торови маси. Вероятността от възникване на такава аварийна ситуация е изключително малка.

При нормална експлоатация не се очаква въздействие върху качеството на почвите в района. Отрицателното въздействие върху почвите се оценява на нулево. При внасяне на торови маси за наторяване на земеделски земи и спазване на добрите земеделски практики се очаква косвено положително въздействие от дейността на птицефермата.

Характеристики на въздействието	Оценка	Забележка
Вид на въздействие <i>/положително, отрицателно/</i>	Положително	Внасяне на хранителни вещества в земеделски земи при спазване на ПДЗП
Характер на въздействие <i>/пряко, непряко/</i>	Непряко	Извършва се предаване на торовите маси на външно юридическо лице
Териториален обхват на въздействие <i>/площадка на ИП, 1 - км зона, 2 км зона, най-близко населено място/</i>	Землище на с. Петко Славейков	-
Степен на въздействие <i>/ниска, средна, висока/</i>	Висока	Внасянето на органичен тор значително подобрява почвеното плодородие и добивите на ЗП
Честота на въздействие <i>/постоянно, временно/</i>	Временно	По време на разрешените от ПДЗП периоди за торене
Продължителност на въздействие <i>/краткотрайно, средно или дълготрайно/</i>	Дълготрайно	Въздействието е свързано с експлоатацията на птицефермата
Обратимост на въздействието <i>/обратимо, необратимо/</i>	Обратимо	При преустановяване внасянето на органични вещества същите се изчерпват от насажданите култури
Кумулативност на въздействието <i>/наличие на КЕ, отсъствие на КЕ/</i>	Липса на КЕ	-

5.2.5. Върху защитени територии, флората и фауната

При експлоатацията на птицефермата, антропогенното влияние ще е не по-силно от съществуващото и в момента. Всички дейности заложи при реализирането на заложената модернизация ще се извършват единствено на територията на съществуващата в момента птицеферма. Въздействието върху растителната покривка ще е пряко и продължително, но загубите на биологично разнообразие ще са минимални. Препоръчаният вариант за реализация на инвестиционното предложение ще е с минимално отрицателно въздействие върху околната среда и растителната покривка.

Въздействието върху животинската компонента ще е косвено по време на монтажните дейности и за периода на експлоатация. Пряко не се унищожават или увреждат местообитания на видове от херпетофауната и дребни бозайници. Не се засягат гнездови хабитати на птици. Не се отнемат трайно площи с трофична стойност за хищниците. Не се засягат утвърдени сезонни миграционни коридори. Не се очаква фрагментиране на популациите.

Птицефермата обект на инвестиционно предложение за *„Ремонт на съществуващи сгради с предназначение „пилчарник“ и закупуване на оборудване за птицеферма за интензивно отглеждане на птици - бройлери разположена в имоти с № 107037 и № 000105, землище на с. Петко Славейков, общ. Севлиево, обл. Габрово”*, се е намирала в процес експлоатация до преди 4 години. Достъпът до терена е ограничен от ограда по целия периметър. Реализацията на инвестиционното намерение не поражда необходимост от изграждане на нова техническа инфраструктура. Ново строителство не се предвижда, а изкопни работи се предвиждат на ограничен терен, намиращ се изцяло в периметъра на обекта, единствено при инсталирането на водоплътни черпателни резервоари.

Като се има в предвид направения по-горе анализ на състоянието и характеристиките на флората и фауната, както и характера на дейностите предвидени при ремонта на съществуващите сгради с предназначение „пилчарник“, и последващата експлоатация на птицефермата, може да се заключи че :

- **Флора:** предвижда се изсичане на храсти и зачистване на затревени площи на ограничена площ, единствено не терена на действащата птицеферма. Не се очакват преки или косвени негативни въздействия в резултат на унищожаване или замърсяване на съседни площи.
- **Фауна:** предвидените дейности не нарушават или замърсяват и не се отнемат територии от местообитанията на местна фауна. Не се очакват преки или косвени негативни въздействия.
- **Защитени зони и защитени територии:** обекта на инвестиционното предложение не попада в зони защитени по смисъла на Закона за Биоразнообразието и Закона за защитените територии. Отстоянието до най-близката защитена територия **Лафтин** е около 7 км., а до най-близката защитена зона **Язовир Стамболийски BG0000275**, е около 4 км. Поради значителното отстояние, не се очакват пряко или непряко негативно въздействие.

Значимост на въздействието на инвестиционното предложение върху защитени територии, флората и фауната.

Характеристики на въздействието	Оценка	Забележка
Вид на въздействие <i>/положително, отрицателно/</i>	Нулево	-
Характер на въздействие <i>/пряко, непряко/</i>	-	-
Териториален обхват на въздействие <i>/площадка на ИП, 1 - км зона, 2 км зона, най-близко населено място/</i>	-	-
Степен на въздействие <i>/ниска, средна, висока/</i>	-	-
Честота на въздействие <i>/постоянно, временно/</i>	-	-
Продължителност на въздействие <i>/краткотрайно, средно или дълготрайно/</i>	-	-
Обратимост на въздействието <i>/обратимо, необратимо/</i>	-	-
Кумулативност на въздействието <i>/наличие на КЕ, отсъствие на КЕ/</i>	-	-

5.2.6. Върху ландшафта

В резултат на многогодишната антропогенизация на площадката на птицефермата от осемдесетте години на миналият век в природният горски ландшафт са настъпили дълбоки и съществени промени. Променено е биоразнообразието в тях, а естественият ландшафт е заменен от антропогенен и промишлен. През осемдесетте години на миналият век поетапно са изградени и оборудвани работните помещения и съпътстващите съоръжения на птицефермата, с което трайно е променен горският ландшафт в „антропогенен“.

Сградният фонд и съпътстващи съоръжения на птицефермата е изграден и вписан в общия пейзаж; планираното оборудване на разглежданият проект не предвижда промени на локалния ландшафт и околни терени.

При реализацията на инвестиционното предложение не се очакват промени в структурата и функционирането на ландшафтите, освен вече съществуващите такива. Инвестиционното предложение няма да окаже въздействие върху този компонент на околната среда.

При добро стопанисване и поддържане на производствените сгради в добро състояние експлоатацията няма да има значимо въздействие върху ландшафтните характеристики. Ползването на сградите няма да включва допълнителни изменения в тях, тяхната структура и въздействие.

Въздействието се оценява като „нулево“.

Значимост на въздействието на инвестиционното предложение върху ландшафта.

Характеристики на въздействието	Оценка	Забележка
Вид на въздействие <i>/положително, отрицателно/</i>	Нулево	-
Характер на въздействие <i>/пряко, непряко/</i>	-	-
Териториален обхват на въздействие <i>/площадка на ИП, 1 - км зона, 2 км зона, най-близко населено място/</i>	-	-
Степен на въздействие <i>/ниска, средна, висока/</i>	-	-
Честота на въздействие <i>/постоянно, временно/</i>	-	-
Продължителност на въздействие <i>/краткотрайно, средно или дълготрайно/</i>	-	-
Обратимост на въздействието <i>/обратимо, необратимо/</i>	-	-
Кумулативност на въздействието <i>/наличие на КЕ, отсъствие на КЕ/</i>	-	-

5.2.7. Върху културното наследство

По време на експлоатацията на животновъдният обект няма да бъдат засегнати археологически недвижими културни ценности, вследствие на което не се очаква въздействие върху културно-историческото наследство.

Въздействието се оценява като „нулево”.

Значимост на въздействието на инвестиционното предложение върху културно наследство.

Характеристики на въздействието	Оценка	Забележка
Вид на въздействие <i>/положително, отрицателно/</i>	Нулево	-
Характер на въздействие <i>/пряко, непряко/</i>	-	-
Териториален обхват на въздействие <i>/площадка на ИП, 1 - км зона, 2 км зона, най-близко населено място/</i>	-	-

Степен на въздействие /ниска, средна, висока/	-	-
Честота на въздействие /постоянно, временно/	-	-
Продължителност на въздействие /краткотрайно, средно или дълготрайно/	-	-
Обратимост на въздействието /обратимо, необратимо/	-	-
Кумулативност на въздействието /наличие на КЕ, отсъствие на КЕ/	-	-

5.2.8. Генериране на отпадъци

Инвестиционното предложение, което ще се реализира, не поражда необходимост от нова инфраструктура на обекта - птицефермата на "ЕКСПО- ХК" ЕООД в землището на с.Петко Славейков, община Севлиево.

Извършена е прогноза и оценка на въздействието на предвидените генерирани отпадъци опасни и неопасни - производствени, строителни и битови отпадъци. Това е извършено за 2-та етапа : по време на строителството и при реализацията на инвестиционното предложение върху околната среда в района на инвестиционното предложение.

Дейността по отглеждане интензивно отглеждане на птици в птицефермата на "ЕКСПО- ХК" ЕООД в землището на с.Петко Славейков, община Севлиево, не е източник на отпадъци по смисъла на ЗУО. От спомагателните и допълнителните дейности в процеса на отглеждането на животните, на територията на птицефермата на "ЕКСПО- ХК" ЕООД в землището на с.Петко Славейков, община Севлиево, се генерират производствени, строителни, опасни и битови отпадъци.

От реализиране на настоящото инвестиционно предложение „Ремонт на съществуващи сгради с предназначение „пилчарник“ и закупуване на оборудване за птицеферма за интензивно отглеждане на птици - бройлери разположена в имоти с № 107037 и № 000105, землище на с. Петко Славейков, общ. Севлиево, обл. Габрово“, предвид нарастване на капацитета на птиците във всички етапи на отглеждането им, се очаква да се увеличи и количеството на образуваните отпадъци от спомагателните и допълнителните дейности. Дейността, която се извършва с тях на площадката е предварителното им съхранение на мястото на образуването им по смисъла на т.27 от § 1 на Допълнителните разпоредби, за периода до предаването на лица, притежаващи разрешения за дейности със съответните отпадъци по чл.35, ал.1 от ЗУО (ДВбр.53/2012 г., изм. и доп.).

За намаляване на негативното въздействие, площадките за предварително съхранение на генерираните отпадъци трябва да отговарят на изискванията на Приложение 2, към член 12 на Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци, приета с ПМС № 53/19.03.1999 год. (Обнародвана в ДВ бр. 29/1999 год.). Всички места, определени за предварителното съхраняване на отпадъците, трябва да бъдат

оборудвани с необходимите съдове, да бъдат надлежно обозначени и с контролиран достъп. Определените места трябва да бъдат с непропускливи покрития, а за опасните отпадъци е необходимо да бъдат и закрити помещения. Съдовете да са от материали, невзамодействащи със съхраняваните отпадъци и с плътно затварящи се капаци. Препоръчително е да има изградена пожароизвестителна система.

На територията на птицефермата на "ЕКСПО- ХК" ЕООД в землището на с.Петко Славейков, община Севлиево, на местата за производствените и опасните отпадъци няма и не се очаква да възникнат проблеми, свързани с отпадъците. Прогнозните количества, независимо от увеличението им по време на експлоатацията на птицефермата, пред вид правилното им управление, не могат да окажат значителни въздействия върху компонентите на околната среда като:

- осигуряване на определени и обозначени места за предварително съхранение на образуваните отпадъци;
- водене на отчетност съгласно *Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри* (обн. ДВ, бр. 51 от 20.06.2014 г.)
- за образуваните отпадъци съществуват лица, притежаваща разрешение за дейности с отпадъци, издадени по реда на чл.67 и чл.78 на ЗУО или КР, издадено по реда на Глава 7, Раздел II от ЗООС, за което е необходимо сключване на договори.

За опасните отпадъци, специфични изисквания, които следва да се осигурят с мерки, се отнасят до :

- отпадъци, чието събиране и обезвреждане е обект на специални изисквания, с оглед предотвратяване на инфекции (игли, спринцовки и др от ветеринарно – медицински манипулации), трябва да се събират и съхраняват в надписани контейнери и на площадка с ограничен и контролиран достъп;
- отпадъците от осветителни тела, съдържащи живак, трябва да се събират в склад с непропусклив под, без връзка с канализацията и с необходимото количество абсорбент (сяра) .

Предварителното съхранение на опасни и неопасни отпадъци на обособените за целта места няма да оказва негативно въздействие върху компонентите на околната среда върху територията на площадката на птицефермата на "ЕКСПО- ХК" ЕООД в землището на с.Петко Славейков, община Севлиево и в близост до нея при спазване на препоръчаните мерки.

Въздействието на генерираните отпадъци по време на експлоатацията, върху компонентите на околната среда може да се класифицира като незначително, постоянно по време на експлоатацията, възстановимо и с малък териториален обхват.

Въздействието на генерираните отпадъци по време на експлоатацията, върху компонентите на околната среда може да се класифицира като незначително, постоянно по време на експлоатацията, възстановимо и с малък териториален обхват.

Значимост на въздействието на инвестиционното предложение върху отпадъците

Характеристики на въздействието	Оценка	Забележка
Вид на въздействие <i>/положително, отрицателно/</i>	отрицателно	От образуваните количества отпадъци
Характер на въздействие <i>/пряко, непряко/</i>	непряко	Отпадъците са образувани от спомагателни и обслужващи дейности на площадката
Териториален обхват на въздействие <i>/площадка на ИП, 1 - км зона, , най-близко населено място/</i>	Локален - на площадката на ИП	Площта на обекта е достатъчен и не изисква допълнителна площ за образуваните отпадъци
Степен на въздействие <i>/ниска, средна, висока/</i>	Ниска	За образуваните отпадъци в голяма степен има решение за третиране, дори и за опасните
Честота на въздействие <i>/постоянно, временно/</i>	Постоянно	Процесът на отглеждане е непрекъснат
Продължителност на въздействие <i>на</i> <i>/краткотрайно, средно или дълготрайно/</i>	Дълготрайно	Планирано възникване по време на експлоатация
Обратимост на въздействието <i>на</i> <i>/обратимо, необратимо/</i>	Обратимо	Има решение за рециклиране и повторна употреба на голяма част от образуваните отпадъци
Кумулативност на въздействието <i>на</i> <i>/наличие на КЕ, отсъствие на КЕ/</i>	Наличие на КЕ - спрямо съществуващото състояние на площадката Отсъствие на КЕ- спрямо други подобни производства в района	Увеличаване на капацитета Не е установено наличие на подобни обекти в района на с.Петко Славейков

5.2.9. Вредни физични фактори

Площадката на птицефермата граничи със земеделски земи, след които е разположена жилищната зона на с. Петко Славейков. Най-близките къщи на населеното място се намират на около 330 м западно от птицефермата.

Съгласно Наредба № 6/2006 г. на МОСВ граничните стойности на показателите на шума са както следва:

по границата на производствената площадка:

- еквивалентно дневно ниво – 70 dB (A);
- еквивалентно вечерно ниво – 70 dB (A);
- еквивалентно нощно ниво – 70 dB (A).

в мястото на въздействие (най-близката граница на жилищна зона):

- еквивалентно дневно ниво – 55 dB (A);
- еквивалентно вечерно ниво – 50 dB (A);
- еквивалентно нощно ниво – 45 dB (A).

По време на ремонта се предвижда известно шумово натоварване, до завършване на строителната дейност.

При експлоатацията шум ще генерират следните източници:

- нормално шумово натоварване от сградите – до 67 dB(A);
- вентилационни системи /работят целогодишно/ – до 43 dB(A);
- хранилна система /около 1 час дневно/ - до 63 - 90 dB(A);
- автотранспорт за доставка на фуражи /около 2 часа седмично/ – до 92 dB(A);
- извозване на птичи тор /8 часа на ден, 2 дена през разрешените сезони/ – до 88 dB(A);

Общото сумарно ниво на шум на територията на „ЕКСПО-ХК“ - птицеферма с. Петко Славейков, по време на експлоатацията, няма да превишава 70 dB(A) – пределно допустимото ниво на звуково налягане в промишлени територии и зони за дневен и нощен период.

Повишено шумово натоварване се очаква епизодично. Ще се формира шумово натоварване и от следните периодични източници:

- Транспорт на животни до и от площадката. Честота – регулярно на всеки 45 дена на хале; източник – автотранспортна техника (камиони); в дневния период на денонощието; очаквано шумово натоварване до 50 dB(A);
- Транспорт/доставка на фуражи; зареждане на бункери. Честота – регулярно; източник – автотранспортна техника (камиони); в дневния период на денонощието; очаквано шумово натоварване до 60 - 70 dB(A);
- Извозване на трупове на умрели животни - Честота – регулярно; източник – автотранспортна техника (трактор); в дневния период на денонощието; очаквано шумово натоварване до 60 - 70 dB(A).

Площадката на инвестиционното предложение е разположена в район, в който шумовия фон е много нисък. Характеристиката и спецификата на осъществяваната дейност предвиждат минимални по честота и времетраене на емисии на шум, които ще се генерират след реализирането на инвестиционното намерение.

Съгласно действащото законодателство и конкретно разпоредбите на чл. 3 от Закона за защита от шума в околната среда, дейностите предизвикващи въздействие върху хората в урбанизираните територии, в парковете и градините или в други тихи зони в урбанизираните територии, в тихите зони извън урбанизираните територии или в районите в близост до детски

и лечебни заведения, училища и научноизследователски организации подлежат на оценка, управление и контрол на шума в околната среда. Законът не се прилага за шум, предизвикан от лицето, подложено на неговото въздействие. Действащ като стресов фактор, шумът атакува почти всички органи и системи. Индивидуално оценено, въздействието на шума най-често се представя като: предизвиква раздразнение, главоболие, пречи на съня и почивката, затруднява възприемането на речта, пречи на умствената работа. Съгласно изискванията на Наредба № 6 от 26 юни 2006 год. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението, издадена от Министъра на здравеопазването и Министъра на околната среда и водете, граничните стойности на нивата на шума за производствени и складови територии и зони е 70 dBA за ден, вечер и нощ. Изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда са определени съгласно Наредба №54 от 13.12.2010 г за дейността на Националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда.

По време на експлоатацията на обекта не следва да се очакват наднормени нива шум в работната среда. Евентуален източник на шум са превозните средства, които обслужват производствената дейност във фермата, които ще са с непостоянен характер.

Наднормени нива на общи вибрации не се очакват. Операторите на оборудването по време на производственият процес не са експонирани на локални вибрации. Не се очаква изразяване на неблагоприятен здравен ефект или увреждания.

С Наредба № 44 за ветеринарномедицинските изисквания към животновъдните обекти се поставят изисквания към нивото на шум за животновъдни сгради . Нивото на шума в птицевъдната сграда е интегрална величина от шумовия фон в района на фермата, шума от механизацията в помещението и шума от животните. Проектирането, изграждането и експлоатацията на сградите трябва да осигурява ниво на шума в жизнената зона на животните не повече от 70 dB.

При изчисление съгласно Методика за определяне на общата звукова мощност, излъчвана в околната среда от промишлено предприятие и определяне на нивото на шума в мястото на въздействие – утвърдена със Заповед № РД-613/08.08.2012 г. се получават резултати, които не надвишават определените норми.

Граничните стойности за нивото на шума за различни територии и урбанизирани зони в населените места са регламентирани в Наредба № 6 за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните часове на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и вредните ефекти от шума върху здравето на населението (МЗ, МОСВ, ДВ бр. 58/2006 г.).

Съгласно тази наредба граничните стойности на нивото на шума за жилищни зони са:

- дневен период – 55 dBA;
- вечерен период – 50 dBA;

– нощ – 45 dBA.

За производствено-складови зони за дневен, вечерен и нощен период - 70 dBA.

Разстоянието от източника на шум, на което се достига хигиенната норма за съответен вид територия и период на денонощието, при безпрепятствено разпространение на шума над равнинна повърхност, определя големината на шумозащитната зона. От гледна точка на защитата от шум, определящо е изискването за периода на оценка с най-строга норма за шум, в зависимост от режима на работа на източника.

Очакваните шумови нива от експлоатацията на обекта за жилищната територия на приблизително 330 м от контура на работната площадка са по-ниски от граничната стойност за нощ, вечер и ден, посочена в Наредба № 6 от 26.06.2006 г. за показатели на шум в околна среда на МЗ и МОСВ - за граничните стойности на нивата на шума в различните територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях.

Основните дейности (външни източници), при които се отделя по-силен шум са транспортни дейности. Тези дейности се извършват периодично (през няколко дни) и през светлата част на денонощието поради което шумовото натоварване е с променлива интензивност и не се очаква да се превишават нормативните нива.

Характеристики на въздействието	Оценка	Забележка
Вид на въздействие <i>/положително, отрицателно/</i>	Отрицателно	Очаква се увеличаване на шумовите нива в обекта и от транспортни дейности спрямо текущото състояние
Характер на въздействие <i>/пряко, непряко/</i>	Пряко	-
Териториален обхват на въздействие <i>/площадка на ИП, 1 - км зона, 2 км зона, най-близко населено място/</i>	До 100 м	Не се очаква разпространение на наднормени нива на шум извън обекта
Степен на въздействие <i>/ниска, средна, висока/</i>	Ниска	-
Честота на въздействие <i>/постоянно, временно/</i>	Временно	Само при извършване на дейността, но е възможно през целия период на експлоатация на обекта
Продължителност на въздействие <i>/краткотрайно, средно или дълготрайно/</i>	Дълготрайно	Само при извършване на дейността, но е възможно през целия период на експлоатация на обекта
Обратимост на въздействието <i>/обратимо, необратимо/</i>	Обратимо	След преустановяване на извършваните дейности въздействието се прекратява
Кумулативност на въздействието	Липса на КЕ	Липса на източници на наднормен шум.

/наличие на КЕ, отсъствие на КЕ/

Използваната пътна мрежа е слабо натоварена

5.3. ВЪЗМОЖНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ЗДРАВЕТО НА ХОРАТА И ХИГИЕННО-САНИТАРНИТЕ УСЛОВИЯ НА СРЕДАТА

5.3.1. По време на строителството и преоборудването

По време на ремонта и преоборудването на птицевъдните сгради, работниците на обекта ще бъдат изложени на следните неблагоприятни физични фактори:

Прах при ремонтни дейности – за превоз на строителни материали и отпадъци ще се използва тежкотоварен автомобилен транспорт, като при най-неблагоприятни климатични условия (сухо и безветрено време), прахът е възможно да достигне еднократни стойности над ПДК. Тези прахови емисии са неорганизиран и ще зависят до голяма степен от метеорологичните условия (вятър, влажност, температура, устойчивост на атмосферата), характеристиките на земните частици, пътна покривка и много други условия. Повишени емисии на прах се очакват в рамките на сградите в периода на строителството и планираните ремонти. На строителите следва да се предоставят лични предпазни средства. При наличие на данни за експозиция на работещите на прах съдържащ азбест или азбестосъдържащи материали възложителят ще спазва изискванията на Наредба № 9 от 4 август 2006 г. за защита на работещите от рискове, свързани с експозиция на азбест при работа (Обн., ДВ, бр. 71 от 01.09.2006 г. – в сила от 01.12.2006 г.). Съгласно Наредбата, дейности по разрушаване и/или демонтаж на азбест и азбестосъдържащи продукти се извършват от юридически или физически лица, които имат издадени разрешения по Закона за здравето (ДВ, бр. 70 от 2004 г.) в случая от Директора на регионалната здравна инспекция град Габрово.

За населението на село Петко Славейков не се очаква негативно въздействие от страна на вредни физични фактори по време на строителството и преоборудването на работните помещения, както и експлоатацията на обекта.

Шум – не се очакват стойности превишаващи пределно допустимите норми, като степенът на въздействие е незначителна с локален характер.

По време на ремонтните дейности и преоборудването се прогнозира увеличаване на шума, най-вече от повишения транспортен трафик, като се препоръчва използване на антифони от строители/монтажници в най-натоварените точки.

Източници на вредни вещества при ремонтните дейности са представени в Таблица 5.3.1-1:

Наименование Химичен състав	Източник	Опасност за здравето и за околната среда
Дизелово гориво	МПС	Вредни. Запалими. Дразнителни. Алергени. Канцерогени Категория 3. Опасни за околната среда
Въглеродни оксиди, азотни оксиди и серни оксиди, въгледороди, ЛОС, прах	Емисии от ДВГ на МПС	Дразнителни. Вредни. Алергени. Мутагени. Опасни за околната среда.

Цимент, бетон, строителни отпадъци, хидроизолации, лепила, бои, разтворители	По време на реконструкцията	Дразнене и алергични заболявания на горните дихателни пътища (ГДП), очите и кожата.
Почвен прах (ФПЧ) със свободен кристален силициев диоксид под 2 %	Прах при строителни, изкопни и товаро-разтоварителни работи. Замърсени вътрешни пътища, площадки и рампи.	Дразнене на горните дихателни пътища (ГДП), очите и кожата

Количеството им ще бъде ограничено, тъй като дейностите ще се извършват на площадката на съществуващ животновъден обект – птицеферма; при монтиране на ново технологично оборудване в съществуващи производствени помещения.

Вибрации – рисков фактор за работниците извършващи монтажните работи, но не е значим за населението.

Неблагоприятен микроклимат – рисков фактор за работниците ангажирани със монтаж и ремонтни дейности, предвид необходимостта да се работи и на открито.

Отпадъци - на територията на птицефермата няма и не се очаква да възникнат проблеми, свързани с отпадъците. Прогнозните количества са незначителни, както по време на ремонта и преоборудването, така и след разширяването на производствената дейност с реализацията на модернизацията. Образованите отпадъци по време на монтажните дейности ще се предават за оползотворяване на лицензирани фирми.

Характеристики на въздействието	Оценка	Забележка
Вид на въздействие <i>/положително, отрицателно/</i>	Отрицателно	Единствено за работещите
Характер на въздействие <i>/пряко, непряко/</i>	Пряко	-
Териториален обхват на въздействие <i>/площадка на ИП, 1 - км зона, 2 км зона, най-близко населено място/</i>	Площадката на ИП	-
Степен на въздействие <i>/ниска, средна, висока/</i>	Среда	-
Честота на въздействие <i>/постоянно, временно/</i>	Временно	До реализиране на ИП
Продължителност на въздействие <i>/краткотрайно, средно или дълготрайно/</i>	Краткотрайно	До реализиране на ИП

Обратимост въздействието <i>на</i> <i>/обратимо, необратимо/</i>	Обратимо	Въздействието преустановява при завършване на дейностите по СМР
Кумулативност въздействието <i>на</i> <i>/наличие на КЕ, отсъствие на КЕ/</i>	Отсъствие на КЕ	-

5.3.2. По време на експлоатация на птицефермата

За населението на с. Петко Славейков не съществува здравен риск от реализацията на инвестиционното предложение. Критерии за оценка на здравния риск:

- териториален обхват - ограничен в границите на площадката по отношение на въздействие върху атмосферния въздух, подземните води и почви и физичните фактори на околната среда;
- степен на въздействие - при спазени изисквания на Закона за здравословни и безопасни условия на труд и изисквания на Нормативната уредба за хуманно отношение при отглеждане на животни се очаква ниска степен на въздействие върху персонала в птицефермата;
- продължителност на въздействие - ежедневно, целогодишно при непрекъснатата експлоатация на обекта;

5.3.2.1. Здравен риск за населението – значимост на въздействието

Инвестиционното предложение засяга основно работещия персонал на площадката и в незначителна степен населението на с. Петко Славейков, разположени най-близо до производствените сгради на птицефермата, съответно на 330 м. от границата на жилищната зона. В радиус от 300 метра около производствените сгради за отглеждане птици - бройлери на площадката на възложителя няма жилищни зони или складови бази от хранителната промишленост със специфичен хигиенно-охранителен статут или подлежащи на здравна защита.

По време на експлоатация на птицефермата здравният риск за населението е нисък. Населението не е изложено на вредности от производствената дейност на птицефермата. Фактори, които биха могли да повлияят отрицателно върху населението:

Отглеждане на птици и опасност от инфекциозни заболявания – угодването на бройлери ще се извършва в изолирани от външната среда затворени помещения. Контакт между птиците и външна среда може да се осъществи само при зареждането на едnodневните пилета за угодване в сградата (разтоварване на касетите с пилета) и при изнасянето на угоените бройлери за клане (натоварване в специализирани камиони). Имотите са обособени като отделна площадка, оградена с поддържана собствена ограда. Ще бъдат въведени строги правила за спазване на производствената и лична хигиена. В обекта ще се допускат само работници и служители на фирмата, които преминават задължителна дезинфекция на обувки и ръце, изкъпване и обличане на работно облекло. Същата процедурата ще се повтаря и при напускане на птицефермата.

Обекта е с ограничен достъп - в него ще се допускат само МПС свързани с производствената дейност (превоз на пилета за угодяване и готова продукция, фураж, доставка на гориво, почистване и превоз на постеля и др.) след като са преминали цялостна дезинфекция на каросерията, ремаркетата, ходовата част, калниците и гумите. Чрез въвеждането и стриктното спазване на тези предохранителни мерки се свежда до минимум рискът от внасяне или изнасяне от фермата на инфекциозни заболявания общи за птиците и здравето на работещите на площадката.

Неорганизираните емисии в атмосферния въздух - основен източник на неорганизираните емисии в обекта са транспортните средства на негова територия, които могат да бъдат класифицирани като линейни подвижни организирани източници. Транспортните средства са периодично действащи. Тези транспортни средства изпускат в работната и в околната среда незначителен обем на емисии от газообразни и аерозолни органични замърсители

Вредни вещества в атмосферния въздух от горивни източници. - горивни източници се явяват отоплителните печки към всяка сграда. От експлоатацията им ще се емитират азотни и серни оксиди, въглероден оксид и прах. Съгласно представената количествена оценка в т. 2.2.5.2.3. на настоящия ДОВОС тези емисии са в минимални количества и не биха оказали значително отрицателно въздействие върху околната среда и човешкото здраве.

Интензивномиришещи вещества – емисии на интензивно миришещи вещества могат да се емитират при възникване на ферментационни процеси на торовите маси при нерегламентираното и овлажняване. Предвидената технология за отглеждане обхваща:

- Използване на дълбока несменяема постеля – предвидено е застилане на целия под на животновъдните помещения с надробена слама в пласт от минимум 20 см. Отработената постеля /примесена с птичата тор/ се отстранява след всеки жизнен цикъл. Съгласно представената в настоящия ДОВОС технология отстраняването на торта ще се извършва **от 5 до 7 пъти годишно** в относително равни интервали от време.
- Принудително сушене на торовата постеля в сградите – предвидената технология предвижда тунелни и кросови вентилатори с различна височина на монтаж. Вентилацията е проектирана по начин гарантиращ извършването на принудително сушене на торовата постеля.
- Предотвратяване на овлажняване – поенето на птиците ще се извършва чрез нипелни поилки с чашка под тях. Използването на такъв тип поилки гарантира липса на възможност от попадане на вода върху торовата постеля. Сградните водопроводи са снабдени с аварийна система с магнит вентили, които се затварят автоматично при наличие на голяма консумация /авария на тръбопровод/.
- Съхранение на торови маси – предвидено е изграждане на тороохранилище. Същото ще бъде изпълнено с под от водоплътен бетон и стени и покрив от ламарина или термопанели. Вида на предвиденото тороохранилище е представен на следващата фигура.

Фигура № IV.4.12.1. Торохранилище

С оглед намаляване на евентуалното въздействие върху населеното място торохранилището ще бъде ориентирано успоредно на направлението от птицефермата до с. Петко Славейков. Отворите за вкарване и изкарване на торовата маса ще бъдат единствено в западната част на съоръжението като останалите стени ще бъдат плътни. Подобна ориентация и конструкция ще предотврати преминаването на въздушни струи през съхраняваните торови маси. Предвид предоставените възможности и заявена готовност за използване на формираните торови маси от местни гъбопроизводители и кооперации, обработващ земеделски земи, торохранилището ще се използва единствено при форсмажорни обстоятелства до нормализиране на работния процес и възможност за транспортиране на торовата маса от съответните лица. След реализиране на проекта и сключване на договор с изброените лица торовите маси ще се товарят от самите сгради и ще се транспортира до техни площадки и инсталации.

Съгласно изготвения от **Европейската комисия справочен документ Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, July 2003 /т. 4.7., стр. 232/** доказва, че редуцирането на интензивномиришещи вещества /амоняк и др./ се редуцират чрез:

- Добро състояние на сградите;
- Съхранение на торовата маса извън сградите в обособени торохранилища с покритие;
- Предотвратяване преминаването на въздушен поток през торохранилището

Като специфични мерки за редуциране на миризмите се считат използването на хоризонтална вентилация, която да разсъсредоточи източниците на емисии. Разреждането и разсъсредоточаването се спомага от противотока на вентилационната система и характерните за района ветрове. За постигане на тези цели е задължително използването на принудителна вентилация. Животновъдни сгради с естествена вентилация обикновено са значителни емитери на миризми с високи концентрации.

В настоящия ДОВОС /раздел 7, т. 7.1./ са предложени специфични мерки за редуциране на емисиите на интензивномиришещи вещества.

Вредни вещества в атмосферният въздух от вентилационните системи на птицевъдните сгради – В ДОВОС е извършено математическо симулиране на дисперсията на емисиите на вредни вещества (амоняк) от всички организирани точкови източници на вентилационните системи на птицевъдните сгради на площадката и оценка на влиянието върху КАВ с версия на програмен продукт „PLUME”, разработена съгласно „Методика за изчисляване височината на изпускащите устройства, разсейването и очакваните концентрации на замърсяващи вещества в приземния слой” от 25 февруари 1998 година и приета от Министерството на околната среда и водите, Министерството на регионалното развитие и благоустройството и Министерството на здравеопазването (публикувана в Бюлетин на „Строителство и архитектура“, бр.7/8 от 1998 г.).

На базата на направените модели на разпространението на емисиите на NH₃ емитирани от организирани източници на птицекомбината се вижда, че:

- изчислените стойности на максимално еднократните (при най-неблагоприятни климатични условия) концентрации на амоняк в приземния слой на атмосферата са **многократно под средночасовата норма** за този замърсител, съгласно *Наредба № 14 от 23.09.1997г. (Таблица № 5.2.1.7.3.3.)*
- максималната средногодишна концентрация се получава извън населени места. За този замърсител в българското законодателство няма определена средногодишна норма за КАВ, а има определена само 24 часова, която се спазва.
- Емисии на интензивно миришещи вещества във въздуха - характерно за планираната дейност на възловителя е, че се отделят специфични миризми. Тези интензивно миришещи вещества са присъщи за процеса на интензивно отглеждане на животни. Характерно за тях е, че съдържат неприятно миришещи компоненти (кетони, алдехиди, меркаптани, феноли, следи от сероводород, амоняк). Тези токсични газове се отделят в атмосферата при аеробните и малка част анаеробни процеси на минерализация, протичащи в птичата тор. Сроковете на протичане на тези процеси са по кратък през летния период 30 - 40 дни и по дълъг през сезонно зимния около 130 -140 дни. Гореспоменатите токсични газове ще се образуват при наторяване с пресен птичи тор на селскостопански земи.

Възприемат се субективно като неприятни миризми. През периода (2 – 3 дни) на почистване на торовата постеля и товаренето и в транспортните средства, които ще я превозват до обработваеми земеделски земи ще се отделят незначителни емисии на интензивно миришещи вещества. Като се има в предвид, че такова почистване ще се извършва 7 – 8 пъти годишно, приносът му за замърсяване на въздуха е незначителен. Освен това в обекта няма да се извършва постоянно съхраняване на торови маси. Трупосъбирането и трупоизвозването ще се извършват ежедневно при наличие на висока смъртност. От направените моделирания с програмите PLUME и TRAFFIC ORACLE за въздействието на производствената дейност на птицекомбината в с. Петко Славейков върху КАВ в района и направения анализ на кумулативното въздействие се достига до извода, че след реализиране на инвестиционното предложение обекта ще оказва влияние върху КАВ по отношение на замърсителя амоняк, но то ще бъде допустимо, тъй като максималните еднократни и средногодишни концентрации на замърсителя (включително с отчитане на взаимното кумулиране на източниците на емисии), ще бъдат по-ниски от нормативно определените ПДК. Не се очакват интензивни миризми, които да достигнат до жилищната зона на с. Петко Славейков.

Реализирането на инвестиционното предложение в условията на обособен животновъден обект по отношение на съществуващите жилищни сгради няма да доведе до потенциално засягане на население и/или жилищни територии. Потенциално засегнати от инвестицията ще са основно работещите на обекта, експонирани по време на ремонта и преоборудването, както и по време на експлоатацията му. Поради спецификата на инвестиционното предложение, от здравни позиции може да се направи извода, че при вземането на нужните предохранителни мерки, въздействията върху човешкото здраве и териториалния обхват се очаква да имат строго локален характер и с повече трудово-медицинска актуалност

Дейността по време на строителство на ИП и бъдеща експлоатация на птицефермата е изцяло локализирана на производствената площадка. Реализацията на проекта не засяга жилищни зони в района или складови бази от хранителната промишленост със специфичен хигиенно-охранителен статут или подлежащи на здравна защита и няма да окаже вредно въздействие върху тях.

5.3.2.2. Здравен риск за работниците – значимост на въздействието

Подложени на влиянието на вредни за здравето рискови фактори са работещите при експлоатацията на птицефермата. В хигиенен аспект се формират следните елементи на условията на труд:

- технически елементи (механична-, електро- и пожаро- безопасност);
- санитарно–хигиенни елементи (различни производствени фактори – физични, токсохимични, биологични, санитарно-битово обслужване);
- психо-физиологични елементи (физическо натоварване, нервно емоционално напрежение, режим на труд и почивка, работна поза);

Изхождайки от характеристиката на основните технологични процеси при описание условията на труд и оценка за здравно-хигиенните аспекти от реализираната дейност на обекта, потенциално-професионалните вредности, идентифициращи се като рискови фактори на работната среда на територията на обект са както следва:

По време на експлоатацията на птицефермата здравен риск за работниците е на приемливо ниво умерен. Той може да бъде изчислен, предвиден и управляван предвид на разгледаните и анализирани фактори. При стриктно спазване на изискванията за безопасност при работа не се очакват увреждания на работниците обслужващи птицефермата. С предвидените превантивни технически и технологически мерки за модернизация на птицефермата се свежда максимално отрицателното въздействие на работната среда върху здравето на персонала.

5.3.2.2.1. Характеристика на експозицията

Експозицията на рисковите за здравето фактори при изграждането на обекта ще бъде в рамките на една работна смяна - 8 ч. При експлоатацията на обекта за работещия персонал експозицията ще бъде: - по отношение на прах и токсични вещества в помещенията за птици ще бъде около 5 - 6 ч. в рамките на работния ден (смяна). - По отношение на шум експозицията ще бъде: около 4 часа в помещенията за птици.

5.3.2.2.2. Характеристика на отделните фактори по отношение влиянието им върху човешкото здраве и съпоставянето им с действащите хигиенни норми и изисквания

По време на експлоатацията, работниците на обекта ще бъдат изложени на следните неблагоприятни фактори:

Микроклимат

Микроклиматът на работната среда включва в себе си онези фактори, които играят съществена роля върху процесите на терморегулацията в човешкия организъм. Последният се дефинира като общо въздействие на физическите му параметри: температура на въздуха, относителна влажност, скорост на движение, инфрачервена (топлинна) радиация. Докато влажността и движението на въздуха имат косвено влияние върху интензивността на топлинното въздействие, като го засилват или отслабват, то топлината е водещият елемент на микроклимата в производствени условия. Санитарно- хигиенната практика различава следните видове неблагоприятен микроклимат: преохлаждащ, прегряващ, с повишена влажност и със силни въздушни течения. За участващите в дейностите на открито по време на експлоатацията на обекта стойностите на параметрите на микроклимата са идентични с тези на микроклимата на местността. Рискът за тази категория хора е от простудни заболявания на горни дихателни пътища и заболявания на периферна нервна система през студения период на годината. Работещите в помещенията за птици през летния период за кратко време са подложени на въздействието на микроклимат с повишена скорост на движение на въздуха докато се нормализира влажността на въздуха (температурата и влажността на въздуха се контролират автоматично). Според изискванията на БДС - 14776/87 г. здравният риск за възникване на простудни заболявания за тях е минимален.

Шум

Спецификата на дейността в птицефермата – интензивно угодяване на бройлери не следва да се образува и генерира наднормен шум по време на експлоатацията и. Шумът се отразява отрицателно на производствения процес поради което е производствено недопустим. Той създава стрес и дискомфорт на угодяваните бройлери и води до намаляване на желаните показатели при тяхното отглеждане. Повишено шумово натоварване се очаква епизодично.

Характеристиката и спецификата на осъществяваната дейност предвиждат минимални по честота и времетраене на емисии на шум, които ще се генерират след реализирането на инвестиционното намерение. Съгласно действащото законодателство и конкретно разпоредбите на чл. 3 от Закона за защита от шума в околната среда, дейностите предизвикващи въздействие върху хората в урбанизираните територии, в парковете и градините или в други тихи зони в урбанизираните територии, в тихите зони извън урбанизираните територии или в районите в близост до детски и лечебни заведения, училища и научноизследователски организации подлежат на оценка, управление и контрол на шума в околната среда. Законът не се прилага за шум, предизвикан от лицето, подложено на неговото въздействие. Действащ като стресов фактор, шумът атакува почти всички органи и системи. Индивидуално оценено, въздействието на шума най-често се представя като: предизвиква раздразнение, главоболие, пречи на съня и почивката, затруднява възприемането на речта, пречи на умствената работа. По време на експлоатацията на обекта не следва да се очакват наднормени нива шум в работната среда.

Евентуален източник на шум са превозните средства, които обслужват производствената дейност във фермата, които ще са с непостоянен характер. Птицефермата на "ЕКСПО-ХК" ЕООД е частично озеленен с дървесна растителност. Същата осигурява екраниране на шумови емисии, което допълнително редуцира въздействието им върху на засегнатото население от най-близкото населено място село с.Петко Славейков и околната среда.

Наднормени нива на общи вибрации не се очакват. Операторите на оборудването по време на производственият процес не са експонирани на локални вибрации. Не се очаква изразяване на неблагоприятен здравен ефект или увреждания. Не се очаква получаване на вибрации и различни видове лъчения – светлинни, топлинни и др.

Осветление

Осветлението в производствените сгради за носачки е изкуствено, в сортировъчно отделение и административен офис - смесено. Осветлението е съгласно СХН на БДС 1786/84.

Токсикомични фактори

По време на експлоатацията на птицефермата се емитират специфични емисии в както в помещенията за отглеждане на животните така и в атмосферния въздух: амоняк, метан, въглероден диоксид, прах (предимно FPCH_{10}) и неприятни миризми. Те ще попаднат в атмосферния въздух посредством вентилационната система на производствените халета. Отделените емисии няма да доведат до промени в качеството на атмосферния въздух, тъй като бързо дифузират в пространството. Околната среда в района на птицефермата има добър потенциал да поеме това краткотрайно натоварване. Съгласно прилаганата технология за отглеждане на животните в съществуващите сгради, системата за почистване на тора,

техниката за хранене с фуражите и поене на животните, отопление и вентилация са в съответствие с действащите нормативи.

Основните вредни вещества, които се изхвърлят от точковите източници (вентилатори) са:

- Амоняк (NH_3);

Газ с характерна миризма. Прониква в организма главно през дихателната система (рядко през храносмилателната). С водата от течния секрет на лигавиците образува амониева основа, която причинява корозивни увреждания. Около некротичните и иритативните участъци се образува токсикален оток. Характерен е отокът на ларингса и спазъмът на глотиса, затрудняващи дишането и гълтането. Проявите са: остър конюнктивит (дразнене на очите и обилно сълзотечение), пристъпи от суха кашлица и болки зад гръдната кост, последвани от затруднено дишане и гълтане. При хроничните отравяния се развива бронхит и бронхиолит с усложнения - белодробен оток и бронхопневмонии. Ср. см. ПДК е $18,0 \text{ mg/m}^3$ максимално еднократна ПДК - $27,0 \text{ mg/m}^3$ (Нар. 13 на МЗ т. 30 от Приложение N 1 към чл. 1).

В съответствие с разпоредбите на Чл. 3, пар. 8, Приложение IX на Протокола към Конвенцията от 1979 г. за трансграничното замърсяване на въздуха на далечни разстояния за намаляване на подкиселяването, еутрофикацията и тропосферния озон (обн. ДВ, 38/2005г.) за съществуващи съоръжения за съхранение на тор, се изисква прилагане на мерки за намаляване на емисиите на амоняк. При оценяване на приетите от възложителя мерки за редуциране неорганизираните емисии на амоняк са взети в предвид посочени в документ GUIDANCE DOCUMENT ON CONTROL TECHNIQUES FOR PREVENTING AND ABATING EMISSIONS OF AMMONIA насоки.

Съществуват няколко метода за намаляване *емисиите на амоняк (NH_3)*, които са подборно разработени в ръководствата за добри земеделски практики. Най-общо те са следните.

Чрез регулиране на състава на храната. По-добро съчетание на протеините в храните. Тази практика зависи от вида на добитъка, който се отглежда (в кой конкретен SNAP CODE между 100901 до 100915 попада). Тази практика води до по-малко намаляване емисиите на амоняк в сравнение със следващата.

Чрез добро стопанисване. Намаляване замърсените с тор повърхности, водещо до намаляване на емисиите. Отглеждане навън може да доведе до намаляване на температурата, а от там и на изпаренията на амоняк от торта.

Система за обработка на торта. Отделяне на твърдата и течна торова фракция. Тази система води до значително намаляване емисиите на амоняк, тъй като от твърдата фракция те са сравнително малко. Компостиране на твърдата торова фракция води до повишаване на емисиите по време на процеса.

Правилно складиране. Покриване на ямите за тор намаляват емисиите на амоняк с около 80%. Тази система се комбинира и с добро стопанисване, т.е. навременно почистване на торта от сградите, съоръжения за бързо отвеждане на течната торова фракция, поддържане на постоянна температура.

По отношение животновъдните сгради възложителя ще прилага следните мерки за намаляване на емисиите на амоняк:

- технология на отглеждане с използване на **добре изолирани сгради с принудителна вентилация, напълно застлан под със сламена постеля и изправни системи за поене**. Чрез тази мярка се гарантира редуциране на емисиите с до **40-90 %**. Тази мярка ще осигури съответствие на съоръжението с изискванията на Приложение IX на Протокол към Конвенцията от 1979 г. за трансграничното замърсяване на въздуха на далечни разстояния за намаляване на подкиселяването, еутрофикацията и тропосферния озон (ратифициран със закон, приет от 39-то НС на 20.04.2005 г. - ДВ, бр. 38 от 3.05.2005 г. Издаден от Министерството на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 93 от 22.11.2005 г., в сила за Република България от 3.10.2005 г.).

Тази мярка е категоризирана като категория 1 съгласно Таблица 11 на документ GUIDANCE DOCUMENT ON CONTROL TECHNIQUES FOR PREVENTING AND ABATING EMISSIONS OF AMMONIA.

По отношение площадката за съхранение на твърда торова фаза възложителя ще прилага следните мерки за намаляване на емисиите на амоняк:

- покриване на сухтата торова маса с **плътен покрив/ламарина или термопанели/**. Чрез тази мярка се гарантира редуциране на емисиите с до **80 %**. Тази мярка ще осигури съответствие на съоръжението с изискванията на Приложение IX на Протокол към Конвенцията от 1979 г. за трансграничното замърсяване на въздуха на далечни разстояния за намаляване на подкиселяването, еутрофикацията и тропосферния озон (ратифициран със закон, приет от 39-то НС на 20.04.2005 г. - ДВ, бр. 38 от 3.05.2005 г. Издаден от Министерството на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 93 от 22.11.2005 г., в сила за Република България от 3.10.2005 г.).

Тази мярка е категоризирана като категория 1 съгласно Таблица 3 на документ GUIDANCE DOCUMENT ON CONTROL TECHNIQUES FOR PREVENTING AND ABATING EMISSIONS OF AMMONIA.

Останалите емисионни фактори за амоняк се отнасят до разстилане и торене на земеделски земи с органична тор. Тези процеси не се извършват от възложителя и не са ситуирани на площадката, поради което не са разгледани в настоящия доклад.

- Въглероден диоксид CO₂

Отделя се чрез издишвания въздух от носачките в съответните помещения и малка част от започващите процеси на гниене на птичата тор. По-тежък от въздуха. При концентрация над 8 об.% причинява интоксикация, поради изместване на кислорода от въздуха. Голямата му концентрация в кръвта (проникнал по екзогенен път) причинява патологични ефекти в мозъка и белия дроб. Ср. см. ПДК е 9000,0 mg/m³, М. едн. ПДК - 27,0 mg/m³ (т. 87 от Приложение N 1 към чл. 1 от Нар. № 13 наМЗ).

- Прах

Причинява кашлица, задух. При продължително въздействие води до възникване на хроничен астматичен бронхит (алергени са пух и частите от перушина), който може да прогресира в бронхиална астма. Също така е причина за често възникване на възпалителни заболявания на горни дихателни пътища, бронхити и бронхопневмонии. При хора с отслабени защитни сили може да стане причина за развитите на белодробна туберкулоза. Ср. см. ПДК е $5,0 \text{ mg/m}^3$ (т. 25 от Прил. 2 към чл. 1 на Нар. Н 13 на МЗ). Стойностите на праховото натоварване в района са ниски и няма да предизвикат замърсяване на жилищната среда с оказване на неблагоприятно въздействие върху здравето на населението на село Петко Славейков. Неорганизираните емисии на прах на територията на птицефермата са с органичен локален мащаб. Автоматизираното хранене на угояваните бройлери елиминира отделянето на прах при товаро-разтоварните дейности.

Неорганизиран източник на емисии (основно NH_3 , N_2O и CH_4) в атмосферния въздух е повърхността на торта - площадката за съхранение на твърдият оборски тор.

Транспортната дейност в района на инсталацията е несъществен източник на неорганизираните емисии от прах и изгорелите газове от двигателите с вътрешно горене на транспортните средства. Групата на емитираните замърсители включва дразнещи газове и прах, макар и в незначителни количества. Те имат дразнещ локален и общ токсичен ефект. Биха могли да доведат например до алергични реакции.

Възложителя планира използването по време на експлоатацията на птицефермата след реализация на ИП на следните опасни вещества и смеси: дезинфектанти и биоциди за почистване на помещения и лична хигиена на човека:

- Commando (Komando) - представлява препарат за дезинфекция на ферми в това число на оборудване, поилни системи, повърхности и въздух.

Опасности за здравето: Вреден при вдишване и поглъщане. Причинява изгаряния. Дразни очите. Токсичен при вдишване, при контакт с кожата и при поглъщане. Опасност от много сериозни необратими ефекти при вдишване, при контакт с кожата и при поглъщане. Вреден при поглъщане. Дразни дихателните пътища.

Основни симптоми: Изгаряща болка и тежки изгаряния на кожата. Дерматити. Сърбеж. Причинява тежки увреждания на очите. Симптомите могат да включват парене, сълзотечение, зачервяване, подуване, замъглено виждане. Може да възникне постоянно увреждане на очите включително слепота. Може да причини дразнене на дихателната система. Затруднено дишане. Може да причини алергична кожна реакция. Продължителната експозиция може да причини хронични ефекти

Опасности за околната среда: Силно токсичен за водните организми.

Изисква лични предпазни мерки включващи използването на лични предпазни средства: за защита на очите се препоръчва носене на защитни очила със странична защита; за защита на ръцете се препоръчва носене на подходящи ръкавици устойчиви на химикали. Да се ползват подходящи средства за дихателна защита в съответствие с EN141 Препоръчва се използването на непроницаема престилка. Прилага се в минимални концентрации поради което риска за здравето е незначителен.

- Сид20 (CID 20) – Представява широкоспектърен дезинфектант за употреба в животновъдството, транспортните средства под формата на спрей, мъгла, пяна или потапяне. Активен е срещу бактерии, вируси и гъби.

Опасности за здравето: Вреден при вдишване и поглъщане. Причинява тежки изгаряния на кожата и сериозно увреждане на очите. Може да причини алергични или астматични симптоми или затруднения в дишането при вдишване. Предполага се, че причинява рак и генетични дефекти. Токсичен при контакт с кожата. Може да причини алергична кожна реакция

Основни симптоми: Изгаряща болка и тежки изгаряния на кожата. Дерматити. Сърбеж. Причинява тежки увреждания на очите. Симптомите могат да включват парене, сълзотечение, зачервяване, подуване, замъглено виждане. Затруднено дишане. Може да причини алергична кожна реакция.

Опасности за околната среда: Силно токсичен за водните организми.

Изисква лични предпазни мерки включващи използването на лични предпазни средства: за защита на очите се препоръчва носене на защитни очила; за защита на ръцете се препоръчва носене на подходящи ръкавици. Препоръчва се измиването на ръцете преди употреба на хранителни продукти. Прилага се в минимални концентрации поради което риска за здравето е незначителен.

- HMI® SCRUB AL е дезинфектант на алкохолна основа за хигиенна и дезинфекция на ръце и кожа с дълготрайно действие и без последващо измиване.

Опасности за здравето: Вреден при вдишване и поглъщане. Може да причини увреждане на очите.

Основни симптоми: Парене, дразнене. Може да причини увреждане на очите.

Опасности за околната среда: Биоразградим.

Не изисква използването на лични предпазни средства.

Списък на всички използвани в производствения процес опасни химични вещества и смеси, техните търговски наименования, състав, категория на опасност, предупрежденията за опасност и препоръки за безопасност на ОХВС са представени в следващата таблица Таблица № 5.3.2.-1. Състав, категория на опасност, предупреждения за опасност и препоръки за безопасност на използваните ОХВС.

Таблица № 5.3.2.-1. Състав, категория на опасност, предупреждения за опасност и препоръки за безопасност на използваните ОХВС.

Наименование на веществото/с места	Състав	Категория на опасност	Предупреждения за опасност – код и наименование	Препоръки за безопасност
HMI® SCRUB AL	Етанол - 67-72 % CAS № 64-17-5 EC № 200-578-6 Хлорхексидин диглюконат- 0,45-0,60% CAS № 18472-51-0 EC № 242-354-0 Глицерин - < 1% CAS № 56-81-5 EC № 200-289-5 REACH № OS-2116607225-54-0000	Запалими течности, категория на опасност 3	H226: Запалими течности и пари.	При предотвратяване: P210: Да се пази от топлина/искри/открит пламък/нагорещени повърхности. — Тютюнопушенето забранено. P233: Съдът да се съхранява плътно затворен. P243: Вземете предпазни мерки срещу освобождаване на статично електричество. При реагиране: P370+ P378: При пожар: Използвайте прах, устойчива на алкохол пяна, водна мъгла и въглероден диоксид за гасене.
Cid 20	Alkyldimethylbenzylammoniumchloride - 5 – 15 w/w% (CAS № 68424-85-1 EO № 270-325-2 REACH-№ 01-2119945987-15 Formaldehyde- 5 – 15 w/w% CAS № 50-00-0 EO № 200-001-8 REACH-№ 01-2119513723-45 Glutaraldehyde- 5 – 15 w/w% CAS № 111-30-8 EO № 203-856-5 REACH-№ 01-2119455549-26 Glyoxal-1– 5 w/w% CAS № 107-22-2 EO № 203-474-9 REACH-№ 01-2119461733-37 Isopropanol-1– 5 w/w% CAS № 67-63-0	Carc.Cat.3; Muta.Cat.3	H314 - Причинява тежки изгаряния на кожата и сериозно увреждане на очите H334 - Може да причини алергични или астматични симптоми или затруднения в дишането при вдишване H302 - Вреден при поглъщане H351 - Предполага се, че причинява рак H341 - Предполага се, че причинява генетични дефекти H317 - Може да причини алергична кожна реакция H311 - Токсичен при контакт с кожата H331 - Токсичен при вдишване H400: Силно токсичен за водните организми	P280 - Използвайте предпазни ръкавици/предпазно облекло/предпазни очила/предпазна маска за лице P260 - Не вдишвайте аерозоли P303 – При контакт с кожата (или косата): Незабавно се освободи от/свали цялото замърсено облекло. Измий обилно със сапун и вода. P304+P340: При вдишване: Изведи на чист въздух и постави в позиция, улесняваща дишането. Незабавно се обадете в Център по токсикология или на лекар. Спешна нужда от специализирано лечение. P305 – При контакт с очите: Промивай внимателно с вода в продължение на няколко минути. Свалете контактните лещи, ако има такива и доколкото това е възможно. Продължете с изплакването Незабавно се обадете в Център по токсикология или на лекар Спешна помощ P301+P330+P331+P310+P321 - ПРИ ПОГЛЪЩАНЕ Изплакнете устата НЕ предизвиквайте повръщане

	EO № 603-117-00-0 REACH-№ 01-2119457558-25			Незабавно се обадете в Център по токсикология или на лекар Спешна помощ
Commando (Командо)	Glutaral - 10-20% CAS № 111-30-8 EC № 203-856-5 C12-15 Alcohol Ethoxylate (7EO) - 5 -10% CAS № 68131-39-5 Didesyl Dimetyl Ammonium Chloride - 1-5% CAS № 7173-51-5 EC № 230-525-2 Propan-2-ol - 1-5% CAS № 67-63-0 EC № 200-661-7 REACH registration number: 01-2119457558-25-xxxx Phosphoric acid - 0 -1% CAS № 7664-38-2 EC № 231-633-2 Methanol - 0 - 1% CAS № 67-56-1 EC № 200-659-6	Корозивен Опасен за околната среда	H318 Предизвиква сериозно увреждане на очите H319 Предизвиква сериозно дразнене на очите H225 Силно запалими течности и пари H334 Може да причини алергични или астматични симптоми или затруднения в дишането при вдишване H317 Може да причини алергична кожна реакция H336 Може да предизвика сънливост или световъртеж H335 Може да предизвика дразнене на дихателните пътища H331 Токсичен при вдишване H301 Токсичен при поглъщане H311 Токсичен при контакт с кожата H400 Силно токсичен за водните организми	P102 Да се съхранява извън обсега на деца. P261 Избягвайте вдишване на изпарения/аерозоли. P280 Използвайте предпазни ръкавици/предпазно облекло/предпазни очила/предпазна маска за лице. P284 (В случай на недостатъчна вентилация) Носете респираторни предпазни средства. P301 + P330 + P331 ако е погълнато: Промийте устата. Не предизвиквайте повръщане. P303 + P361 + P353 ако е попаднало върху кожата(или косата): снемете незабавно всички замърсени дрехи. Промийте кожата със вода/душ. P304 + P340 ако е инхалирано: Изведете пострадалия на чист въздух и го поставете в позиция, улесняваща дишането. P305 + P351 + P338 ако Промивайте внимателно с вода в продължение на няколко минути. Свалете контактните лещи, ако има такива и доколкото това е възможно. Продължете с изплакването. P315 Незабавно потърсете медицински съвет/помощ. P501 Съдържанието/съдът да се изхвърли в съответствие с местната уредба.
Дизелово гориво	Горива, дизелови – 100% CAS number: 68334-30-5; EC number: 269-822-7	Физически рискове: Категория 3 Запалими течност и пари. Вредности за здравето: Категория 4 Вреден при вдишване. Категория 2 Предизвиква дразнене на кожата. Категория 2 Предполага се, че причинява рак. Категория 2 Може да причини увреждане на	H226 - Запалими течност и пари. H304 - Може да бъде смъртоносен при поглъщане и навлизане в дихателните пътища. H315 - Предизвиква дразнене на кожата. H332 - Вреден при вдишване. H351 - Предполага се, че причинява рак. H373 - Може да причини увреждане на органите при продължителна или повтаряща се експозиция	Не се посочват в ИЛБ

		<p>органите при продължителна или повтаряща се експозиция Категория 1 Може да бъде смъртоносен при поглъщане и навлизане в дихателните пътища.</p> <p>Опасности за околната среда</p> <p>Категория 2 Токсичен за водните организми, с дълготраен ефект.</p>	<p>H411 - Токсичен за водните организми, с дълготраен ефект.</p>	
--	--	--	--	--

Планираните за използване дезифектанти и биоциди изискват прилагане на хигиенни мерки като измиване ръцете и лицето, преди почивките и веднага след работа с продукта; да не се яде, пие или пуши по време на използване на продукта.

Биологични фактори

Могат да предизвикат специфични инфекциозни заболявания и паразитози, хронични кожни поражения. Повишеното микробно съдържание във въздуха може да бъде причина за алергизиране на организма и за намаляване защитните сили на организма с последица - възникване на белодробни туберкулози.

Психофизиологични елементи на условията на труд

Предвид едносменния режим на работа (дневна смяна), разнообразията на дейностите, физическото натоварване, работна поза и психосензорно натоварване – не представляват риск за здравето на работещите.

Санитарно-битовите условия на работна среда

Не генерират здравен риск за работещите.

Кумулативни и комбинирани въздействия върху околната среда и здравето на хората

Работещите в птицефермата ще бъдат обект на въздействие на механични замърсители на въздуха, специфични миризми и ще бъдат експонирани от неблагоприятното въздействие на някои физически фактори. Поради отдалечеността на най-близките до птицефермата населени места и като се вземат предвид изводите по компонентите на околната среда, не се очаква здравен риск за населението в с. Петко Славейков при спазване на мерките в ДОВОС. При експлоатацията на обекта рисковите фактори, които ще оказват влияние комбинирано са:

- Подтискането на дишането от повишеното съдържание на CO₂ в помещенията за бройлери способства за повишено задържане на прах в горните и средни отдели на дихателната система и обратно - прахът затруднява още по-вече издишването и затруднява още-повече отделянето на CO₂ от дихателната система, усилвайки неговото въздействие върху организма. Създава се порочен кръг от действието на двата рискови фактора, комбинирано въздействие на CO₂ и прах в посоки синергизъм - усилване на вредния ефект.
- Шумът и токсичните вещества в помещенията за бройлери също усилват въздействията си в посока намаляване на вниманието – комбинирано
- При пожар CO и NOx ще въздействат комбинирано в посока синергизъм - усилване на ефекта от въздействията си.

Кумулативно и отдалечено въздействие на рискови фактори не се очаква. Продължителният стаж е предпоставка за хронифициране ефекта от въздействието на някои фактори - прах, шум, токсични вещества, микрофлора.

5.3.2.3. Оценка на здравния риск, мерки за здравна защита и управление на риска

Рискът е статистическа величина, показваща очакваната честота на нежеланите ефекти вследствие на експозицията на вредни фактори. Определя се от вероятността за поява и характера на даден вреден ефект и връзката му с пораждащата го причина. Оценяването на риска е процес на формиране на отношение към определени негови характеристики (размер, значение, пораждаща го обстановка и др.). За околната среда:

- по отношение на неприятни миризми - опасност главно за хората с хронични дихателни и сърдечни заболявания и опасност от разпространение на инфекциозни заболявания при наторяване с пресен птичи тор - здравният риск заслужава внимание.

За населението на с. петко Славейков не съществува здравен риск от реализацията на инвестиционния проект. Минимален здравен риск би имало при разливи на пресен птичи тор при транспорт и при замърсяване с отпадъци при транспорт.

За работната среда:

- по отношение на прах в помещенията за птици здравният риск е висок
- по отношение на токсични вещества и опасност от инфекциозни заболявания и паразитози здравният риск е изискващ внимание.

Здравният риск за работещите в обекта е управляем при спазване мерките за ограничаване на отрицателните последици в резултат от експлоатацията на обекта и нормативните документи за хигиенни и безопасни условия на труд. Във връзка с това на всяко работно място се изпълняват мероприятия за отстраняване или намаляване на рисковете. Контролът върху риска улеснява управлението му и включва циклично повтарящи се подетапи (уточняване на типа и нивата на необходимия контрол за достигане на допустимата експозиция, уточняване на контролираните рискови групи, планиране и осъществяване, оценяване нивата на актуалния риск, ефективността на осъществявания контрол и изготвяне на прогнози).

Критерии за оценка на здравния риск:

- териториален обхват – ограничен в границите на обекта по отношение на въздействие върху атмосферния въздух, подземните води и почви и физичните фактори на околната среда.
- степен на въздействие – при спазени изисквания на Закона за здравословни и безопасни условия на труд и изисквания на Нормативната уредба за хуманно отношение при отглеждане на животни се очаква ниска степен на въздействие върху персонала в птицефермата.
- продължителност на въздействие – ежедневно, целогодишно при непрекъснатата експлоатация на обекта.

Инвеститорът следва да гарантира прозрачност и достъп на обществеността и заинтересуваните групи от населението до информацията свързана със здравния риск, за да се осигури спокойствие по време на експлоатацията на предприятието.

Характеристики на въздействието	Оценка	Забележка
Вид на въздействие <i>/положително, отрицателно/</i>	Отрицателно	Единствено за работещите
Характер на въздействие <i>/пряко, непряко/</i>	Пряко	-
Териториален обхват на въздействие <i>/площадка на ИП, 1 - км зона, 2 км зона, най-близко населено място/</i>	Площадката на ИП	-
Степен на въздействие <i>/ниска, средна, висока/</i>	Ниска	-
Честота на въздействие <i>/постоянно, временно/</i>	Постоянно	При експлоатация на птицефермата
Продължителност на въздействие <i>/краткотрайно, средно или дълготрайно/</i>	Краткотрайно	При работа под описаните въздействия
Обратимост на въздействието <i>/обратимо, необратимо/</i>	Обратимо	Въздействието преустановява при приключване на извършваната работа
Кумулативност на въздействието <i>/наличие на КЕ, отсъствие на КЕ/</i>	Отсъствие на КЕ	-

5.3.3. При извънредни ситуации

Рискови фактори за здравето на работещите и населението по време на ремонтните дейности, преоборудването и експлоатацията на птицефермата биха възникнали при аварийни ситуации. Те са свързани главно с нарушаване на правилата за охрана на труда и биозащита водещи до потенциални емисии предимни в работната среда.

5.4. МАТРИЦА ЗА ОЦЕНКА НА ПОТЕНЦИАЛНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯ НА ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ

Обобщени въздействия върху околната среда следствие извършване на планираните дейности на етап ремонт и оборудване са представени в Матрица 1.

Обобщени въздействия върху околната среда следствие извършване на планираните дейности на етап експлоатация са представени в Матрица 2.

При обобщаване на въздействията в матриците е посочено въздействието върху съотвения фактор от изпълнение на най-негативно въздействащата върху фактора дейност, изпълнявана през етапа.

Матрица 1

Въздействие	Вероятност на поява на въздействието ¹	Териториален обхват на въздействието	Вид на въздействието		Степен на въздействието ³	Характеристика на въздействието			
			Положително/отрицателно	Пряко/непряко		Честота ⁴	Продължителност ⁵	Обратимост	Кумулативност
1.1.Върху въздуха	Очаква се	Площадката на ИП	Отрицателно	Пряко	Ниска	Временно	Краткотрайно	Обратимо	Не
1.2.Върху водите	Очаква се	Подземно водно тяло	Отрицателно	Пряко	Ниска	Временно	Краткотрайно	Обратимо	Да
1.3.Върху почвата	Не се очаква	Площадката на ИП	Отрицателно	Пряко	Ниска	Временно	Краткотрайно	Обратимо	Не
1.4.Върху земните недра	Не се очаква	-	-	-	-	-	-	-	-
1.5.Върху ландшафта	Очаква се	Площадката на ИП	Отрицателно	Пряко	Ниска	Временно	Краткотрайно	Обратимо	Не
1.6. Върху минералното разнообразие	Не се очаква	-	-	-	-	-	-	-	-
1.7. Върху биологичното разнообразие	Не се очаква	-	-	-	-	-	-	-	-
1.8.Върху материалното и културното наследство	Не се очаква	-	-	-	-	-	-	-	-
1.9.Върху персонала	Очаква се	Площадката на ИП	Отрицателно	Пряко	Средна	Временно	Краткотрайно	Обратимо	Не
1.10.Върху населението	Не се очаква	-	-	-	-	-	-	-	-
1.11.От генериране на отпадъци	Очаква се	Площадката на ИП	Отрицателно	Пряко	Ниска	Временно	Краткотрайно	Обратимо	Не
1.12. От рискови енергийни източници	Не се очаква	-	-	-	-	-	-	-	-

Въздействие	Вероятност на поява на въздействието ¹	Териториален обхват на въздействието	Вид на въздействието		Степен на въздействието ³	Характеристика на въздействието			
			Положително/ отрицателно	Пряко/ непряко		Честота ⁴	Продължителност ⁵	Обратимост	Кумулативност
1.13. Върху материалните активи	Очаква се	Възложителя	Положително	Пряко	Средна	Постоянно	Дълготрайно	Обратимо	Да
1.14. От генетично модифицирани организми	Не се очаква	-	-	-	-	-	-	-	-
1.15. Дискомфорт	Очаква се	Площадката на ИП	Отрицателно	Пряко	Ниска	Временно	Краткотрайно	Обратимо	Не

Матрица 2

Въздействие	Вероятност на поява на въздействието ¹	Териториален обхват на въздействието	Вид на въздействието		Степен на въздействието ³	Характеристика на въздействието			
			Положително/отрицателно	Пряко/непряко		Честота ⁴	Продължителност ⁵	Обратимост	Кумулативност
1.1.Върху въздуха	Очаква се	Площадката на ИП +200 м югоизток	Отрицателно	Пряко	Ниска	Постоянно	Дълготрайно	Обратимо	Да
1.2.Върху водите	Очаква се	Подземно водно тяло	Отрицателно	Пряко	Ниска	Временно	Дълготрайно	Обратимо	Да
1.3.Върху почвата	Очаква се	Земеделски земи	Положително	Непряко	Висока	Временно	Дълготрайно	Обратимо	Не
1.4.Върху земните недра	Не се очаква	-	-	-	-	-	-	-	-
1.5.Върху ландшафта	Не се очаква	-	-	-	-	-	-	-	-
1.6. Върху минералното разнообразие	Не се очаква	-	-	-	-	-	-	-	-
1.7. Върху биологичното разнообразие	Не се очаква	-	-	-	-	-	-	-	-
1.8.Върху материалното и културното наследство	Не се очаква	-	-	-	-	-	-	-	-
1.9.Върху персонала	Очаква се	Площадката на ИП	Отрицателно	Пряко	Ниска	Постоянно	Краткотрайно	Обратимо	Не
1.10.Върху населението	Не се очаква	-	-	-	-	-	-	-	-
1.11.От генериране на отпадъци	Очаква се	Площадката на ИП	Отрицателно	Непряко	Ниска	Постоянно	Дълготрайно	Обратимо	Да
1.12. От рискови енергийни източници	Не се очаква	-	-	-	-	-	-	-	-

Въздействие	Вероятност на поява на въздействието ¹	Териториален обхват на въздействието	Вид на въздействието		Степен на въздействието ³	Характеристика на въздействието			
			Положително/ отрицателно	Пряко/ непряко		Честота ⁴	Продължителност ⁵	Обратимост	Кумулативност
1.13. Върху материалните активи	Очаква се	Възложителя	Положително	Пряко	Средна	Постоянно	Дълготрайно	Обратимо	Да
1.14. От генетично модифицирани организми	Не се очаква	-	-	-	-	-	-	-	-
1.15. Дискомфорт	Очаква се	Площадката на ИП	Отрицателно	Пряко	Ниска	Временно	Дълготрайно	Обратимо	Не

6. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗПОЛЗВАНИТЕ МЕТОДИКИ ЗА ПРОГНОЗА И ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА.

6.1. ИЗПОЛЗВАНИ МЕТОДИКИ

Основните методи за оценка на компонентите и факторите на околната среда при разработването на доклада за ОВОС на инвестиционно предложение за „Ремонт на съществуващи сгради с предназначение „пилчарник“ и закупуване на оборудване за птицеферма за интензивно отглеждане на птици - бройлери разположена в имоти с № 107037 и № 000105, землище на с. Петко Славейков, общ. Севлиево, обл. Габрово” с възложител „ЕКСПО-ХК“ ЕООД са системно - екологичния анализ и обобщение на данни, факти и литература по проблемите. При обобщението на данни и заключенията са прилагани съществуващите нормативни документи, закони, наредби и правилници, методични указания, инструкции, заповеди, постановления, стратегии и план-програми. Освен това е извършено още и :

- ✓ Посещения на място и теренно проучване на площадката на птицефермата
- ✓ Анализ на карти и схеми
- ✓ Анализ на проектната документация
- ✓ Анализ на научната литература
- ✓ Сравнителен анализ с нормативните документи
- ✓ Синтезиране на резултатите от анализите и съставяне на експертната оценка

Освен общите методични подходи, изброени по-горе, при анализите и оценките на въздействието върху отделните компоненти са използвани следните методики:

- Указания за изготвяне на ОВОС на инвестиционни предложения, МОСВ, София, 2002;
- Методика за изчисляване по балансови методи на емисиите на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферния въздух
- Добри земеделски практики, утвърдени в Република България.
- Сравнителен анализ на чужд опит и набиране на сведения от правени от други автори изследвания и доклади за ОВОС в същия регион.

При изготвянето на ДОВОС са използвани следните литературни източници на информация, нормативни документи (закони, наредби, методики, методични указания, инструкции, заповеди, постановления, правилници, стратегии и план – програми),:

Нормативна уредба:

- ✓ Конвенция за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст
- ✓ Директива 2014/52/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 година за изменение на Директива 2011/92/ЕС относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда на български език и на английски език

- ✓ Директива 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда (кодифициран текст) на български език и на английски език
- ✓ Директива 85/337/ЕЕС относно оценката на въздействието върху околната среда, изменена с Директива 97/11/ЕС, изменена и допълнена с Директива 2003/35/ЕС относно участието на обществеността при изготвянето на някои планове и програми, касаещи околната среда
- ✓ Директивата относно емисиите от промишлеността (комплексното предотвратяване и контрола на замърсяването) 2010/75/ЕС;
- ✓ Закон за опазване на околната среда (Обн. ДВ, бр. 91/2002 г. и изм. и доп.);
- ✓ Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда, обн. ДВ бр. 12 от 12.02.2016 г.
- ✓ Наредбата за условията и реда за издаване на комплексни разрешителни (ДВ 80/2009 г. и изм. и доп.);
- ✓ Практическо ръководство за обучение по директивите за Стратегическа екологична оценка и ОВОС
- ✓ Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси (Обн. ДВ, бр. 10/04.02.2000 г. и изм. и доп.);
- ✓ Наредба за реда и начина на класифициране, опаковане и етиктиране на химичните вещества и смеси (Обн. ДВ, бр. 68/31.08.2010 г.);
- ✓ Регламент 1907/2006г. (ЕО) за регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химичните вещества;
- ✓ Регламент (ЕО) № 1272/2008 на Европейския Парламент и на Съвета от 16 декември 2008 година относно класифицирането, етиктирането и опаковането на вещества и смеси, за изменение и за отмяна на директиви 67/548/ЕИО и 1999/45/ЕО и за изменение на Регламент (ЕО) № 1907/2006;
- ✓ Наредба за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и за ограничаване на последствията от тях (обн. ДВ, бр. 39/2006 г. и изм. и доп.);
- ✓ Наредба за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси, (приета с ПМС № 152/30.05.2011 г., обн. ДВ., бр. 43 от 7 юни 2011 г.);
- ✓ Закон за водите (обн. ДВ бр. 67/27.07.1999 г. и изм. и доп.);
- ✓ Наредба № 1 от 7.07.2000 г. за проучването, ползването и опазването на подземните води (обн. ДВ бр. 87/2007 г. и изм. и доп.);
- ✓ Наредба № 1 от 11.04.2011 г. за мониторинг на водите (Издадена от министъра на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 34 от 29.04.2011 г., в сила от 29.04.2011 г., изм. и доп., бр. 22 от 5.03.2013 г., в сила от 5.03.2013 г.);
- ✓ Наредба № 2 от 16.10.2000 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници (обн. ДВ бр. 27/2008 г. и изм. и доп.);
- ✓ Наредба № 3 от 88/16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно - охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди (обн. ДВ, бр. 88/2000 г. и изм. и доп.);
- ✓ Наредба № 9 от 16.03.2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели (обн. ДВ бр. 30/2001 г. и изм. и доп.);

- ✓ Наредба № 7 за условията и реда за заустване на производствени отпадъчни води в канализационните системи на населените места (ДВ бр.98/2000 г.);
- ✓ Наредба № 4 на МРРБ за условията и реда за присъединяване на потребители и за ползване на водоснабдителни и канализационни системи (ДВ бр.88/2004 г.);
- ✓ Закон за управление на отпадъците (Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г., в сила от 13.07.2012 г.);
- ✓ Наредба № 1 от 04.06.2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри;
- ✓ Наредба № 2 за класификация на отпадъците (Издадена от министъра на околната среда и водите и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 66 от 8.08.2014 г.);
- ✓ Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали (приета с ПМС 277 от 5.11.2012 г., обн., ДВ, бр. 89 от 13.11.2012 г., в сила от 13.11.2012 г.);
- ✓ Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки (Приета с ПМС № 271 от 30.10.2012 г., обн., ДВ, бр. 85 от 6.11.2012 г., в сила от 6.11.2012 г.);
- ✓ Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци (приета с ПМС № 53 от 1999 г., ДВ, бр. 29/1999 г. и изм. и доп.);
- ✓ Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (Издадена от министъра на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 80 от 13.09.2013 г., в сила от 13.09.2013 г.);
- ✓ Наредба № 7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци (Изд. на МОСВ, МРРБ, МЗГ, и МЗ, обн. ДВ бр. 81 от 17.09.2004 г.);
- ✓ Наредба за отработените масла и отпадъчни нефтопродукти (приета с ПМС № 352 от 27.12.2012 г., ДВ, бр. 2/2013 г.);
- ✓ Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (приета с ПМС № 351 от 27.12.2012 г. обн. ДВ, бр. 2/2013 г.);
- ✓ Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (приета с ПМС № 355 от 28.12.2012 г. обн. ДВ. бр. 2/2013 г. и изм. и доп.);
- ✓ Закон за чистотата на атмосферния въздух (обн. ДВ, бр. 45/28.05.1996 г. и изм. и доп.);
- ✓ Наредба № 1 за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии (обн. ДВ, бр. 64/2005 г. в сила от 06.08.2006 г. и изм. и доп.);
- ✓ Наредба № 6 от 26 март 1999 година за реда и начина за измерване на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници (обн. ДВ, бр.31/1999 г. и изм. и доп.);
- ✓ Наредба № 7 от 3 май 1999 година за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (обн. ДВ, бр.45/1999 г. и изм. и доп.);
- ✓ Наредба № 12/2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици и олово в атмосферния въздух, в сила от 30.07.2010 г.
- ✓ Закон за почвите (ДВ бр.89 2006 г., посл.изм. бр.89 от 06.11.2007 г.);

- ✓ Наредба № 3 от 1 август 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите. В сила от 12.08.2008 г. Издадена от Министерството на околната среда и водите, Министерството на здравеопазването и Министерството на земеделието и храните (обн. ДВ. бр.71 от 12.08..2008 г.);
- ✓ Наредба № 4 от 12 януари 2009 г. за мониторинг на почвите (обн. ДВ. бр.19 от 13 Март 2009 г.);
- ✓ Закон за териториално и селищно устройство (ДВ бр. 29/1979 г., посл. изм. и доп. бр.14/1998 г.);
- ✓ Закон за Защитените територии (ДВ бр. 113/11.11.1998 г., 1- 19, изм. ДВ бр. 98/1999 г., ДВ бр. 28/ 2000 г.);
- ✓ Закон за защита от шума в околната среда (обн. ДВ, бр.74/13.09.2005 г., посл. изм. I доп.);
- ✓ Наредба № 54 от 13.12.2010 г. за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда, издадена от министъра на здравеопазването и министъра на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 3 от 11.01.2011 г., в сила от 12.02.2011 г.;
- ✓ Наредба № 6 за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти на шума върху здравето на населението (обн. ДВ бр. 58/2006 година);
- ✓ Закон за здравословни и безопасни условия на труд (ДВ бр.124 /1997г./ посл. изм. и доп. ДВ бр. 25/2001 г.);
- ✓ Наредба № Из-2377 от 15.09.2011 г. за правилата и нормите за пожарна безопасност при експлоатация на обектите (ДВ бр. 81/2011).

Методики и ръководства:

- ✓ Практическо ръководство за обучение по директивите за СЕО и ОВОС, разработено 2013 г, JASPERS - сайт на МОСВ
- ✓ Методика за изчисляване височината на изпускащите устройства, разсейването и очакваните концентрации на замърсяващи вещества в приземния слой на атмосферата – програмен продукт PLUME;
- ✓ Методика за определяне разсейването на емисиите на вредни вещества от превозни средства и тяхната концентрация в приземния атмосферен слой, утвърдена със Заповед №РД-994/04.08.2003г. на МОСВ
- ✓ Методика за определяне на най-добрите налични техники (НДНТ);
- ✓ Актуализирана единна методика за инвентаризация на емисиите на вредни вещества във въздуха (Заповед № РД-165/20.02.2013 на МОСВ)
- ✓ ЕМЕР/ЕЕА air pollutant emission inventory guidebook-2013
- ✓ Методика за определяне на общата звукова мощност, излъчвана в околната среда от промишлено предприятие и определяне на нивото на шума в мястото на въздействие – утвърдена със Заповед № РД-613/08.08.2012 г.;
- ✓ Програма от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони

Планове, програми и регистри:

- ✓ План за управление на речните басейни в Дунавски район 2010 – 2015 г;
- ✓ Програма за опазване на околната среда на Община Севлиево 2010 – 2015 г.;
- ✓ Програма за управление на дейностите по отпадъците на Община Севлиево;
- ✓ Проект на ОУПО Севлиево;
- ✓ ЕО на ОУПО Севлиево;
- ✓ Регистър на издадените разрешителни за БДДР;
- ✓ БДДР – бюлетини за качеството на водите;
- ✓ Публичен регистър за ОВОС – МОСВ;
- ✓ РИОСВ-Велико Търново - Годишни доклади за състоянието на околната среда;

Научни разработки и ръководства:

- ✓ Климатичен справочник за НР България, т. IV, С, 1984 г;
- ✓ Климатичен справочник , т. 3, 1983г;
- ✓ Климатичен справочник. Валежи в България, БАН, 1990 г;
- ✓ Почвена карта на България в мащаб 1:400 000, 1973 г;
- ✓ Почвено - географски райони, 1982 г;
- ✓ Почвено-географско райониране на България” (П. Петров, 1997);
- ✓ Карта на Почвени типове в България - източник АГРОНЕТ, 2006 г.;
- ✓ Хидроложки атлас на Р България, София, 1964 г;
- ✓ Хидроложки справочник на реките в България;
- ✓ Инженерна геология и хидрогеология. Доц. Кгмн инж. Никола Косев. 1986 г., Държавно издателство “Техника”;
- ✓ Утвърдени локални експлоатационни ресурси и проектен дебит на водоземни съоръжения за подземни води към 15.05.2006 г. МОСВ;
- ✓ Гълъбов и др., 1999. Определяне ресурсите на подземните води (Методическо ръководство), 1999;
- ✓ Методика за определяне на разсейването на емисиите на вредни вещества от превозни средства и тяхната концентрация в приземния атмосферен слой, МОСВ’2003;
- ✓ Ръководство за управление на строителните отпадъци на територията на РБългария
- ✓ Ръководство за прилагане на Законоустановените изисквания за управление, посочени в чл. 4 и 5 и изброени в Приложение II, буква А и буква Б от Регламент (ЕО) № 73/2009 на Съвета от 19 януари 2009 г. за установяване на общи правила за схеми за директно подпомагане в рамките на Общата селскостопанска политика и за установяване на някои схеми за подпомагане на земеделски стопани, за изменение на Регламенти (ЕО) № 1290/2005, (ЕО) № 247/2006, (ЕО) № 378/2007 и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1782/2003 (ОВ L 30, 31.1.2009 г.) и Регламент (ЕС) № 1310/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно определяне на някои преходни разпоредби във връзка с подпомагането на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), за изменение на Регламент (ЕС) № 1305/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на ресурсите

и тяхното разпределение за 2014 г. и за изменение на Регламент (ЕО) № 73/2009 на Съвета и регламенти (ЕС) № 1307/2013, (ЕС) № 1306/2013 и (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета във връзка с прилагането им през 2014 г. (ОВ Б 347, 20.12.2013), утвърдено със Заповед РД 09-193/2014 на Министъра на земеделието и храните

- ✓ Справочник здравеопазване НСИ, 2007, 2008, 2009;
- ✓ Население и демографски процеси, НСИ, 2007, 2008, 2009;
- ✓ Комплексна експертна оценка на ландшафта, БАН, 1985 г;
- ✓ Базисна геоecологична класификация на ландшафтите в България, проф. П. Петров. София, 1989 г.;
- ✓ Ръководство за оценка на благоприятно природозащитно състояние за типове природни местообитания и видове по Natura 2000 в България, Хенк Зингстра-р-л на проект и колектив, 2009 г.;
- ✓ Ръководство за определяне на местообитания от европейска значимост в България, WWF-Световен фонд за дивата природа, Зелени Балкани-Федерация на природозащитни сдружения, Министерство на околната среда и водите, София, 2009 г.;
- ✓ Нанкинов Д. 2000. Застрашените животни в България. Изд. Pensoft, София, Нанкинов, Д., С. Симеонов, Т. Мичев, Б. Иванов. 1997. Фауна на България, Aves, Част 2, т. 26
- ✓ БИСЕРКОВ, В. и др. /ред./. 2011. Червена книга на Република България. Том 3. Природни местообитания;
- ✓ Големански, В. (гл. ред.). 2011. Червена книга на Република България. Том. 2. Животни
- ✓ Нанкинов Д., 2000: Застрашените животни в България, изд. Пенсофт, София
- ✓ <http://natura2000.moew.government.bg>
- ✓ Червената книга на НР България , 1984 т. I, Изд. на БАН, София
- ✓ Червената книга на НР България , 1985. т. II, Изд. на БАН, София,
- ✓ Груев Б., Б. Кузманов. 1994. Обща биогеография. Университетско издателство “Св. Кл.Охридски”, София, 498с.
- ✓ Бешков В, Нанев К., 2002: Земноводни и влечуги в България, изд. Pensoft
- ✓ Костадинова И. 1997. Международни мерки за природозащита. В: Орнитологично важни места в България. БДЗП, Природозащитна поредица, кн. 1. Костадинова И. (съст.). БДЗП, София,
- ✓ Бисерков, В. и др. 2007: Определител на земноводните и влечугите в България;

Заповеди:

- ✓ Заповед №РД-09-550/02.08.2016 г. за утвърждаване на Правила за добра земеделска практика.
- ✓ Заповед № РД -146/25.02.2015 г. за определяне на водите, които са замърсени и застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници и уязвимите зони, в които водите се замърсяват с нитрати от земеделски източници
- ✓ Заповед № РД-267/01.04.2014г. на Министъра на околната среда и водите и № РД 09-157/14.03.2014г. на Министъра на земеделието и храните за утвърждаване

на Програма от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони

- ✓ Заповед № РД-635/13.08.2013г. за утвърждаване на програма за мониторинг на нитратите в подземните и повърхностни води в Дунавски, Черноморски, Източнобеломорски и Западнбеломорски райони за басейново управление

За анализите в доклада е използвана информация от следните основни източници в интернет:

- РИОСВ – Велико Търново: <http://www.riosvt.org/>
- Натура 2000 в България: <http://natura2000.moew.government.bg/>.
- Natura 2000 Network Viewer: <http://natura2000.eea.europa.eu/#>
- European protected sites: <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/explore-interactive-maps/european-protectedareas>
- Платформата Google Earth.
- Flash Earth – сателитни изображения
- Географска информационна система на Министерство на регионалното развитие: <http://gis.mrrb.government.bg/MRRB>
- Публични регистри, поддържани от ИАОС към МОСВ - <http://eea.government.bg/bg/output/index.html>
- Standards Division, Emissions from animal feeding operations на U.S. Environmental Protection Agency - <http://www.epa.gov/>
- Карти и информация, публикувана на сайта на Басейнова Дирекция – Дунавски район - <http://www.bddunav.org/>
- статистическа информация от НСИ - www.nsi.bg
- РЗИ-Габрово - <http://rzi-gbr.org/>

6.2. ОПИСАНИЕ НА ТРУДНОСТИТЕ (ТЕХНИЧЕСКИ ПРИЧИНИ, НЕДОСТИГ ИЛИ ЛИПСА НА ДАННИ) ПРИ СЪБИРАНЕТО НА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗРАБОТВАНЕ НА ДОКЛАДА ЗА ОВОС

При изготвянето на ДОВОС екипа от независими експерти не срещна трудности и недостиг на информация.

7. ОПИСАНИЕ НА МЕРКИТЕ, ПРЕДВИДЕНИ ДА ПРЕДОТВРАТЯТ, НАМАЛЯТ ИЛИ КЪДЕТО Е ВЪЗМОЖНО, ДА ПРЕКРАТЯТ ЗНАЧИТЕЛНИТЕ ВРЕДНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА, КАКТО И ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ТЕЗИ МЕРКИ.

7.1. ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА МЕРКИТЕ

Предложения за предотвратяване или намаляване на отрицателните въздействия и последици, в следствие реализирането на инвестиционното предложение са разгледани и представни в по-малка или по-голяма степен при разглеждането и оценяването на отделните компоненти и фактори на околната среда.

В тази точка от Доклада за ОВОС са систематизирани и предложени мерки за предотвратяване, намаляване или където е възможно за прекратяване на значителните вредни

въздействия за осигуряване на съответствие с нормативната уредба по околна среда съгласно изискванията на Чл. 14 ал.1 т. 5 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда. Предложените мерки са разработени във вид на табличен план за изпълнение на мерките съгласно образец, даден в приложение № 2а на Наредбата за ОВОС.

Планът за изпълнение на предвидените мерки за предотвратяване и намаляване на вредни въздействия върху околната среда и човешкото здраве, който е част от доклада за ОВОС, е разработен в по – долу показаната таблична форма, като е разделен на следните фази на изпълнение:

- По време на извършване на монтажните работи на оборудването
- По време на експлоатация

Таблица № 7-1. План за изпълнение на набелязаните мерки за предотвратяване или намаляване на значителните вредни въздействия за осигуряване на съответствие с нормативната уредба по околна среда

№	Мерки	Период/фаза на изпълнение	Резултат
Общи			
1	Изготвяне и подаване на заявление за издаване на комплексно разрешително по реда на глава седма, раздел II от ЗООС	Преди въвеждане в експлоатация	Контрол за предотвратяване на въздействия върху околната среда
Атмосферен въздух			
2	Използване на гориво за МПС, отговарящо на изискванията на Наредба за изискванията за качеството на течните горива, условията, реда и начина за техния контрол.	По време на извършване на монтажните работи на оборудването По време на експлоатация	Минимизиране на атмосферното замърсяване
3	Прилагане на технология на отглеждане в добре изолирани сгради с дълбока несменяема постеля и система за принудителна вентилация	По време на експлоатация	Редуциране на емисиите на амоняк
4	Наличие на покрив над площадката за стхранение на торови маси	По време на експлоатация	Редуциране на емисиите на амоняк
5	Използване на минимален брой МПС работещи едновременно на площадката	По време на извършване на монтажните работи на оборудването	Редуциране неорганизираните емисии от двигатели с вътрешно горене; намаляване риска от дискомфорт за хора и животни
6	Спазване на правила за безопасно съхранение на дизелово гориво съгласно информационният лист за безопасност на доставчика.	По време на извършване на монтажните работи на оборудването По време на експлоатация	Предотвратяване поява на неорганизираните емисии в атмосферния въздух; Предотвратяване загуби на дизелово гориво.
7	Използване на пълно или в максимална степен капсуловане на транспортното съоръжение за зареждане на силози с фуражна смес и други насипни товари.	По време на извършване на монтажните работи на оборудването	Предотвратяване поява на неорганизираните емисии в атмосферния въздух.

	Използване на ветроупорни прегради при товарене и разтоварване на открито	По време на експлоатация	
8	Регулярна профилактика на оборудването на вентилационната система	По време на експлоатация	Поддържане на оптимални зоохигиенни параметри в животновъдните сгради; опазване здравето на хората, и минимизиране въздействието върху околната среда.
9	При експлоатация на отоплителни печки да се използва твърдо гориво – въглища с ниско съдържание на сяра или пелети от биомаса	По време на експлоатация	Редуциране на емисиите на замърсители в атмосферния въздух
Води			
10	Предотвратяване и не допускат разливи на гориво и смазочни материали	По време на извършване на монтажните работи на оборудването По време на експлоатация	Опазване на водите и почвите от замърсяване.
11	Обслужващите дейности на автомобили и техника (смяна на масла, акумулатори, гуми и др.) да се извършва на специализирани за целта външни фирми.	По време на извършване на монтажните работи на оборудването По време на експлоатация	Опазване на водите и почвите от замърсяване.
12	Периодично да се прави оглед на водоземните съоръжения и водопреносната мрежа за отстраняване на неизправности.	По време на експлоатация	Намаляване загубите на вода
13	Периодично да се проверяват съоръженията за съхранение на торовите маси с оглед недопускане на разливи и замърсяване на подземни води	По време на експлоатация	Предотвратяване замърсяването на подземни води и почви
14	Извършване на собствен мониторинг на подземни води	По време на експлоатация	Предотвратяване замърсяването на подземни води и почви
15	Недопускане на смесване на потоци отпадъчни води	По време на експлоатация	Предотвратяване замърсяването на подземни води и почви
16	Осигуряване на водоплътен под на предвиденото съоръжение за съхранение на торови маси	По време на експлоатация	Предотвратяване замърсяването на подземни води и почви
17	Извършване на изчерпаване и предаване на отпадъчни води образувани от кланица единствено на ПСОВ с действащо биологично стъпало на основание на предварително сключен договор	По време на експлоатация	Предотвратяване замърсяването на повърхностни, подземни води и почви
18	Извършване на мониторинг на водоплътността на предвидените водоплътни черпателни шахти за битово-фекални отпадъчни води с подходяща честота.	По време на експлоатация	Предотвратяване замърсяването на подземни води и почви
19	Водата, която се предвижда да се използва за напояване на животните е необходимо да	По време на експлоатация	Хуманно отношение към животните

ДОКЛАД ЗА ОВОС НА ИНВЕСТИЦИОННО ПРЕДЛОЖЕНИЕ

„Ремонт на съществуващи сгради с предназначение „пилчарник“ и закупуване на оборудване за птицеферма за интензивно отглеждане на птици - бройлери разположена в имоти с № 107037 и № 000105, землице на с. Петко Славейков, общ. Севлиево, обл. Габрово”

	отговаря на изискванията на Наредба № 9 от 2001г. за качество на водата, предназначена за питейно-битови цели и във връзка с чл. 4, ал. 1, т. 3 от Наредба № 44 от 20 април 2006г. за ветеринаромедицинските изисквания към животновъдните обекти		
Шум			
20	Дейностите, свързани с транспорт на суровини и експедиция на готова продукция да се извършват в светлата част на деня	По време на експлоатация	Предотвратяване наднорменото шумово въздействие върху населението през нощта
Здравен риск			
21	Изготвяне на подробен план за биологична сигурност и мерки за почистване и дезинфекция на фермата, за правилна обработка на фуража, товарене и транспорт. Спазване на най-добрите практики за управление	По време на експлоатация	Предотвратяване на възможността от заразяване на персонала и населението.
22	Работниците да бъдат снабдени с подходящо за сезона работно облекло и ЛПС.	По време на извършване на монтажните работи на оборудването	Опазване здравето на работниците
23	Обучение и контрол за спазване на технологична дисциплина от страна на изпълняващите монтажните дейности	По време на извършване на монтажните работи на оборудването	Опазване здравето на хората, и минимизиране въздействието върху околната среда.
24	Осигуряване на санитарно - битови условия за работниците обслужващи птицефермата и въвеждане на адекватни режими на труд и почивка	По време на експлоатация	Гарантиране на подходящи условия за труд.
25	Да се извършва периодичен контрол за техническото състояние на използваните МПС.	По време на извършване на монтажните работи на оборудването По време на експлоатация	Опазване здравето на хората и минимизиране въздействието върху околната среда
26	Опасните химични вещества и смеси използвани във фермата да се съхраняват в закрити и заключени складови помещения при условията определени в информационните им листи на безопасност и Наредба за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси.	По време на експлоатация	Опазване здравето на хората; минимизиране риска от инциденти и въздействие върху околната среда
Интензивномиришещи вещества			

ДОКЛАД ЗА ОВОС НА ИНВЕСТИЦИОННО ПРЕДЛОЖЕНИЕ

„Ремонт на съществуващи сгради с предназначение „пилчарник“ и закупуване на оборудване за птицеферма за интензивно отглеждане на птици - бройлери разположена в имоти с № 107037 и № 000105, землище на с. Петко Славейков, общ. Севлиево, обл. Габрово”

27	Сключване на договори за предаване на торовите маси /отработена постеля/ веднага след жизнения цикъл	По време на експлоатация	Предотвратяване емисиите на интензивномиришещи вещества
28	Предотвратяване овлажняването на торовата маса	По време на експлоатация	Предотвратяване емисиите на интензивномиришещи вещества
29	При невъзможност за предаване на торовата маса веднага след жизнения цикъл да се извършва съхранение на торовата маса единствено в предвидено покрито тороохранилище извън сградите за отглеждане на птици	По време на експлоатация	Предотвратяване емисиите на интензивномиришещи вещества
30	Предотвратяване преминаването на въздушен поток през тороохранилището	По време на извършване на монтажните работи на оборудването По време на експлоатация	Предотвратяване емисиите на интензивномиришещи вещества
31	Изграждане на зелен екран – засаждане на подходяща висока растителност по източната граница на имота	По време на извършване на монтажните работи на оборудването По време на експлоатация	Предотвратяване емисиите на интензивномиришещи вещества
32	При постъпване на основателни жалби или сигнали за наличие на миризми, въпреки прилагане на мерки 27 – 31, да се ограничи броя на отглежданите птици в сградите в източната част на птицефермата	По време на експлоатация	Предотвратяване емисиите на интензивномиришещи вещества
Отпадъци			
33	За строителните отпадъци да се изготви План за управление на строителните отпадъци (СО) в обхват и съдържание, определени с Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали. Този план да бъде включен в обхвата на инвестиционните проекти по Закона за устройство на територията, като съдържа реална прогноза за вида и количествата на образуваните СО на база разработени инвестиционни проекти и предвидена степен на тяхното материално оползотворяване.	Преди започване на СМР	рециклиране/обратно влагане на строителните отпадъци. Предпазваме: почви и атмосферен въздух
34	Използване на оборотни опаковки и съдове за многократна употреба.	По време на експлоатация	Минимизиране вредното въздействие на отпадъците върху околната среда

ДОКЛАД ЗА ОВОС НА ИНВЕСТИЦИОННО ПРЕДЛОЖЕНИЕ

„Ремонт на съществуващи сгради с предназначение „пилчарник“ и закупуване на оборудване за птицеферма за интензивно отглеждане на птици - бройлери разположена в имоти с № 107037 и № 000105, землище на с. Петко Славейков, общ. Севлиево, обл. Габрово”

35	Предотвратяване смесването на отпадъците- опасни с неопасни и рециклируеми с nereциклируеми	По време на експлоатация	Минимизиране вредното въздействие на отпадъците върху околната среда
36	Предварителното съхранение на отпадъците на площадката да не позволява тяхното разпиляване и замърсяване на прилежащи терени	По време на експлоатация	Опазване на компонентите на околната среда
37	Предаването на отпадъци за последващо третиране да бъде предимно за оползотворяване	По време на експлоатация	Възможност за пестене на суровини и материали
38	Образуваните отпадъци да се събират разделно и да се съхраняват до предаване за последващо оползотворяване, като се сключат договори с фирми, притежаващи документи по чл. 35 от ЗУО за извършване на дейности с отпадъци	По време на експлоатация	Минимизиране вредното въздействие на отпадъците върху околната среда
39	Събирането и предаването на отпадъците от площадката по време на строително-ремонтни дейности и по време на експлоатацията, да се извършват в съответствие с изискванията на ЗУО , общинските наредби и общинската програма за управление на отпадъците	Строително-ремонтни дейности и експлоатация	Минимизиране вредното въздействие на отпадъците върху околната среда
40	Да се набележат мерки, водещи до намаляване количествата на образуваните отпадъци, като използване на оборотни опаковки и съдове за многократна употреба	По време на експлоатация	Минимизиране вредното въздействие на отпадъците върху околната среда
41	Да се води отчетност за дейностите по образуване и предаване на отпадъците съгласно действащата нормативна уредба	По време на СМР и експлоатация	Законосъобразно управление на отпадъците
Почви			
42	Сключване на договори за предаване на торовите маси за: - наторяване на земеделски земи, или - гъбопроизводство	По време на експлоатация	Предотвратяване замърсяване на почви
43	Недопускане депониране на торови маси на нерегламентирани места в и извън територията на птицефермата	По време на експлоатация	Предотвратяване замърсяване на почви
Опасни химични вещества и смеси			
44	Набавяне и съхранение на площадката на актуални информационни листи за безопасност за използваните ОХВС	По време на експлоатация	Предотвратяване замърсяване на аварии
45	Изготвяне на документи съгласно Наредба за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси /Приета с ПМС № 152 от 30.05.2011 г., обн., ДВ, бр. 43 от 7.06.2011 г./.	По време на експлоатация	Предотвратяване замърсяване на аварии

7.2. ПРЕПОРЪКИ КЪМ ПЛАН ЗА СОБСТВЕН МОНИТОРИНГ

Към собствения мониторинг, който следва да извършва Възложителя следва да се предвидят следните контролни дейности:

- Периодичен мониторинг за наличието на източници на неорганизиран емисии на площадката;
- Периодичен мониторинг за наличието на източници на интензивномришещи вещества на площадката;
- Периодичен мониторинг качеството на подземни води;
- Постоянен мониторинг на количеството ползвани подземни води;
- Периодичен мониторинг на площадкова канализационна система;
- Периодичен мониторинг на съоръжения за съхранение на торови маси;
- Периодичен мониторинг на водопроводна мрежа;
- Периодичен мониторинг на почви;
- Периодичен мониторинг на количествата образувани отпадъци;
- Периодичен мониторинг на начините на предварително съхранение на отпадъците;
- Периодични проверки на склад за съхранение на дезинфектанти;
- Периодични проверки на площадки за предварително съхранение на отпадъци.

Конкретните стойности и честота на извършване следва да се посочат при изготвянето на Плана и съгласуването му с компетентните органи.

8. СТАНОВИЩА И МНЕНИЯ НА ЗАСЕГНАТАТА ОБЩЕСТВЕННОСТ, НА КОМПЕТЕНТНИТЕ ОРГАНИ ЗА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЕ ПО ОВОС И ДРУГИ СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ВЕДОМСТВА, В РЕЗУЛТАТ НА ПРОВЕДЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ

8.1 . СПИСЪК НА ПРОВЕДЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ

На етап определяне обхвата и съдържанието на задание за ДОВОС, на основание чл. 9 от Наредбата за условията и реда за извършване на ОВОС на инвестиционни предложения и в съответствие с изискванията на Чл. 9, ал. 3, ал. 4 от същата наредба са проведено консултации с приложена информация за инвестиционното предложение. Колективът от експерти изготви следната схема за консултации:

- РЕГИОНАЛНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ – ВЕЛИКО ТЪРНОВО;
- БАСЕЙНОВА ДИРЕКЦИЯ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ В ДУНАВСКИЯ РАЙОН;
- РЕГИОНАЛНА ЗДРАВНА ИНСПЕКЦИЯ – ГАБРОВО;
- ОБЩИНА СЕВЛИЕВО;

Възложителят на ДОВОС е изпратил уведомителни писма относно предоставяне на становище и препоръки относно обхвата и съдържанието на Доклад за оценка на въздействието върху околната среда на инвестиционно предложение „Ремонт на

съществуващи сгради с предназначение „пилчарник“ и закупуване на оборудване за птицеферма за интензивно отглеждане на птици - бройлери разположена в имоти с № 107037 и № 000105, землище на с. Петко Славейков, общ. Севлиево, обл. Габрово” до всички упоменати институции.

Обобщена информация за проведените консултации в табличен вид е представена в точка 8.2 към настоящия ДОВОС.

Отговорите на заинтересованите страни са взети под внимание при разработване на Задание за обхват на ДОВОС, на основание Чл. 10, ал. 2 от Наредба за условията и реда за извършване на ОВОС

В изпълнение на изискванията на Чл. 10, ал. 5, ал. 6 и ал. 7 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда, са проведени консултации по разработеното Задание за обхват на ДОВОС, както следва:

- Разработеното задание за определяне на обхвата, съдържанието и формата на ДОВОС е представено в РИОСВ – Велико Рърново. Издадено е писмо с изх. № 3640/24.11.2016 г.

Отговора на компетентния орган са взети под внимание при разработване на Доклада за ОВОС.

8.2. ПРЕДСТАВЕНИ СТАНОВИЩА, МНЕНИЯ И ПРЕПОРЪКИ

Представените становища, мнения и препоръки в процеса на провеждане на консултациите са обобщени в табличен вид.

Таблица № 8.2. Обобщена информация за проведени консултации

№	Автор на становище	Предложения и/или мнение, становища, въпрос, забележка	Приети/неприети препоръки Забележки
1	2	3	4
1.	РЕГИОНАЛНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ – ВЕЙКО ТЪРНОВО	Изх. № 3640/24.11.2016 г. 1. Да се представи ДОВОС за оценка на качеството. Да се отразят резултатите от проведените консултации.	Препоръките са приети и са отразени в съответните раздели на ДОВОС. 1. Обобщена информация за проведените консултации е представен в ДОВОС.
2.	БАСЕЙНОВА ДИРЕКЦИЯ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ В ДУНАВСКИ РАЙОН	Изх. № 6349/05.12.2016 г. В обхвата и съдържанието и формата на ДОВОС на ИП е необходимо да се обърне специално внимание на следното: 1. Начина на водоснабдяване за питейно-битови и производствени цели на всички етапи при реализация на ИП — строителство/ремонт и експлоатация, отчитайки нормативните изисквания: 2. Водата, която се предвижда да се използва за напояване на животните е необходимо да отговаря на изискванията на Наредба № 9 от 2001г. за качество на водата, предназначена за питейно-битови цели. Това е изискване на чл. 4, ал. 1, т. 3 от Наредба № 44 от 20 април 2006г. за ветеринаромедицинските изисквания към животновъдните обекти, т.е. водата използвана за водопой на селскостопански животни следва да е с питейни качества 3. Начина за третиране на отделяните битови отпадъчните води, производствени отпадъчните води и дъждовни води на всички етапи при реализация на ИП — строителство/ремонт и експлоатация, отчитайки нормативните изисквания: 4. При строителство/ремонт, реализация и експлоатация на ИП да се обърне внимание на дъждовните (повърхностните) води, като се отчетат изискванията на: чл. 46а, ал. 1 от ЗВ, чл. 3, т. 3, 5 и 6, и чл. 6, ал. 1, т. 1, 3 и 4 от Наредба № 2 от 08.06.2011 г., както и § 1, т.6 от същата наредба; 5. Във връзка с реализацията и експлоатацията на ИП е необходимо да се спазят мерките за опазване на подземните води от замърсяване, като се вземат предвид забраните в чл. 46, ал. 2 и чл. 118а, ал. 1, т. 2, 3, и 4 от ЗВ и чл. 61 от Наредба №1 от 10.10.2007г. В тази връзка е необходимо	Препоръките са приети и са отразени в съответните раздели на ДОВОС. 1. Подробно са описани начините на водоснабдяване на птицефермата на всеки етап от реализирането на ИП. 2. Заложена е мярка за качеството а използваната вода за поене на животните. 3. Описано е разделените на формираните отпадъчни води – по потоци. 4. Отчетени са нормативните изисквания. 5. Заложени са мерки за опазване на подземните води от замърсявания 6. Описани са съответствията на ИП с разпоредбите на Наредба № 2 от 13 септември 2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници, Правилата за добра земеделска практика и Програмата от мерки за ограничаване и претоваряване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони 7. С ИП не се засягат обществени интереси 8. В програмата от мерки са взети в предвид мерките на ПУРБ

№	Автор на становище	Предложения и/или мнение, становища, въпрос, забележка	Приети/неприети препоръки Забележки
1	2	3	4
		<p>да се предвиди алтернатива, в т.ч. изграждане на съоръжение за съхраняване на торовите маси от непроницаем материал, при невъзможност от своевременно предаване на тора на земеделски производители за наторяване.</p> <p>6. С цел опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници при експлоатация на ИП е необходимо спазване на изискванията на Наредба № 2 от 13 септември 2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници, Правилата за добра земеделска практика и Програмата от мерки за ограничаване и претовратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони.</p> <p>7. При строителство, експлоатация и извеждане от експлоатация да не се засягат и нарушават обществени интереси, съгласно чл. 49, ал. 1 и ал. 3 от ЗВ.</p> <p>8. Програмата от мерки за предотвратяване, намаляване или където е възможно прекратяване на значителни вредни въздействия върху повърхностните и подземните води, както и зоните за защита на водите, по време на реализация и експлоатация на ИП да включва и мерките от ПУРБ и ЗВ.</p>	
3.	РЕГИОНАЛНА ЗДРАВНА ИНСПЕКЦИЯ – ГАБРОВО	<p>Изх. № ДЗК-14-3657/18.11.2016 г.</p> <p>1. В доклада да се уточни какви мерки ще се предприемат за намаляване на вредните емисии в атмосферния въздух.</p> <p>2. Да се уточни какъв е броят на населението, което се очаква да бъде засегнато от емисиите на амоняк, като се включат данни за здравословното му състояние към момента.</p> <p>3. Да се направи прогноза и оценка на риска за населението, живеещо най-близо до съществуващите сгради с предназначение „пилчарник“.</p> <p>4. Да се уточни на какъв период от време ще се почиства торовата площадка и има ли други алтернативи за депониране на торовата маса</p>	<p>Препоръките са приети и са отразени в съответните раздели на ДОВОС.</p> <p>1. Подробно са разписани и обосновани мерките за редуциране на емисиите на замърсителите в атмосферния въздух.</p> <p>2. Уточнен е броя на засегнатото от дейността население, вкл. Информация за здравословното му състояние в момента.</p> <p>3. Изготвена е прогнозна оценка на риска за населението.</p> <p>4. Подробно е разписана технологията по почистване и последващо третиране на торовите маси.</p>
4.	ОБЩИНА СЕВЛИЕВО	<p>Изх. № ДД-4-А-20180-(4)/24.11.2016 г.</p> <p>Препоръчваме в ДОВОС подробно да бъде включена информация, относно:</p> <p>1. Предвидените за изграждане 2 бр. водоупътни черпателни шахти, в които ще постъпват битово-фекалните отпадъчни води от помещения и</p>	<p>Препоръките са приети и са отразени в съответните раздели на ДОВОС.</p> <p>В довос се съдържа информация за:</p> <p>1. Обема на предвидените водоупътни черпателни шахти.</p> <p>2. Уточнен е характера на опоменатия отпадък „Утайки от септични ями“</p>

№	Автор на становище	Предложения и/или мнение, становища, въпрос, забележка	Приети/неприети препоръки Забележки
1	2	3	4
		<p>офиси - какъв обем ще имат същите, тъй като в настоящето задание такъв липсва;</p> <p>2. Посочва се генериране на утайки от септични ями, в упоменатото количество от 102 тона/год., но липсва информация, че на територията на обекта, ще се изграждат такива септични ями;</p> <p>3. В заданието липсва информация за генериране на производствени отпадъчни води, при експлоатацията на обекта.</p> <p>4. Предвидените в инвестиционното предложение канализационните колектори, в които ще се събират дъждовните води от покривните конструкции, които впоследствие ще се заустват в съществуващото сухо дере/отводнителен канал, който преминава през площадката - да не се допуска заустването на други водни потоци, освен горепосочените дъждовни води.</p> <p>5. Генерираните количества торова маса, които ще се съхраняват на обособена за целта площадка с капацитет до 2560 тона/год., по какъв начин ще бъдат използвани впоследствие.</p>	<p>3. Уточнена е липсата на формиране на производствени отпадъчни води.</p> <p>4. Потвърдено е намерението за заустване единствено на дъждовни води.</p> <p>5. Описани са възможните варианти за последващо използване на формираните торови маси.</p>

9. ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ЕКСПЕРТИТЕ

Заключенията на екипа от независими експерти съответства на изискванията на Чл. 83, ал. 5 от Закона за опазване на околната среда. Водещи критерии при оценяване на инвестиционното предложение са принципите за предотвратяване на риска за човешкото здраве и осигуряване на устойчиво развитие съобразно действащите в страната норми за качество на околната среда.

По време на извършване на монтажните работи на оборудването

По отношение на качеството на атмосферния въздух по време на ремонта и монтажа на новото оборудване се очаква въздействие на изгорели газове от двигателите с вътрешно горене (ДВГ) на машините осъществяващи доставка на оборудването. Основните замърсители, които ще се отделят във въздуха са CO, NOx, SO₂, и прах. Тези емисии ще зависят от броя и вида на използваната при МПС и режима на работа. При изпълнение на монтажните дейности ще се емитира и минимално количество прах. Очакваното въздействие върху качеството на атмосферният въздух в процеса на реализация се очаква да бъде отрицателно предвид на пренебрежими количества на емисиите на замърсители с ниска степен на въздействие и ограничено на площадката на птицефермата, както и добрият самопочистващ потенциал на околната среда в региона на инвестиционното предложение. Продължителност на въздействието ще бъде краткотрайно в периода на извършване на монтажните работи; не се очаква кумулативно въздействие. Не се очаква качествено въздействие върху повърхностните и подземните води и земните недра по време на реализацията на инвестиционното предложение. Не се очаква и въздействие върху почвите и земите, както и върху ландшафтните и техните компоненти, които няма да бъдат променени и няма да наруши сега съществуващото равновесие в ландшафтните типове, тъй като и понастоящем ландшафта е техногенен. Не се очаква въздействие върху материалните активи, минералното разнообразие, културното наследство. Не се очаква отрицателно въздействие върху растителния и животинския свят по време на монтажа на новото оборудване, поради това, че се извършва монтаж в съществуващ сграден фонд на площадката на птицефермата чиято територия е антропогенизирана. Инвестиционното предложение няма вероятност да окаже значително отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в най-близо разположените защитени зони най-близката защитена зона „Язовир Стамболийски“ BG0000275. По време на ремонта и монтажа на новото оборудване ще се генерира основно шум от движението на транспортна техника и монтажа на съоръженията. Очакваните стойности са нормални за работна среда и не се очаква да превишават пределно допустимите норми. Това въздействие ще е ограничено и ще е обратимо, като ще обхваща границите на планираните за оборудване халета. Очаква се отрицателно въздействие върху персонала, което ще е с ниска степен. Не се очаква отрицателно въздействие върху населението, а положително въздействие от разкриването на нови работни места.

По време на експлоатацията

От направеното изследване за въздействието върху качеството на атмосферния въздух на птицефермата след реализацията на ИП и експлоатацията на птицефермата бе установено, че :

Обекта няма да оказва краткотрайно негативно въздействие върху атмосферния въздух по отношение на разгледаните замърсители. В годишен и краткосрочен аспект качеството на

атмосферния въздух няма да бъде повлияно отрицателно след реализация на инвестиционното предложение на „ЕКСПО-ХК“ ЕООД, като въздействието е само в непосредствена близост до площадката. Обектът няма да оказва отрицателно въздействие върху атмосферния въздух по отношение на разгледаните замърсители при отчетеното кумулативно въздействие - допълнителното (годишно) натоварване в разгледания район. При това анализите и моделирането на замърсителите са направени при определените най-неблагоприятни метеорологични условия, когато приземните концентрации са максимални. В обикновените случаи, максимални стойности се получават изключително рядко. Очакваните максимално еднократни концентрации са в пъти под приложимите норми. При спазване на съответните НДЕ в отпадъчните газове на вентилационните устройства, няма да има отрицателен ефект върху населени райони и екосистеми. В годишен аспект и краткосрочен аспект качеството на атмосферния въздух няма да бъде повлияно отрицателно след реализация на инвестиционното предложение на „ЕКСПО-ХК“ ЕООД. Влиянието на източниците на „ЕКСПО-ХК“ ЕООД върху атмосферния въздух е приемливо в локални и регионални мащаби и не се очаква трансгранично въздействие.

Извършена е прогноза и оценка на въздействието на предвидените при реализацията на инвестиционното предложение дейности върху режима на повърхностните водни обекти в района на инвестиционното предложение. Местоположението на площадката, както и дейностите по оборудване, залегнали в инвестиционното предложение, не предполагат негативни въздействия върху количествените и качествени показатели на повърхностни водни обекти. Не се предвижда да се засегнат техни крайбрежни заливаеми ивици, легла в естествено състояние, бентове и диги. Реализацията на инвестиционното предложение не предвижда заустване на отпадъчни води в повърхностни водни обекти. Площадката не попада в обхвата на учредени санитарно-охранителна зона (съгласно становище на БДУВДР). Не се очаква въздействие върху повърхностните води в процеса на експлоатацията на обекта. Инвестиционното предложение не предвижда пряко и/или непряко заустване на отпадъчни води в повърхностни водни обекти. Дейностите по прилагане на торовите маси за наторяване ще бъде възложено на външно лице съгласно сключен договор. При спазване правилата за добра земеделска практика реализирането на торовите маси ще окаже благоприятен ефект върху почвеното.

Очакваното въздействие върху подземните води в процеса на експлоатацията се очаква да бъде дълготрайно по продължителност и ограничено по обхват на въздействие. Вида на въздействието е определено като отрицателно, но смного ниска степен на въздействие. Значително въздействие би могло да се появи при нарушение на локалните експлоатационни ресурси.

Не се очаква отрицателно въздействие върху почвата, земните недра, ландшафта и културното наследство, както и върху растителния и животинския свят при безаварийна експлоатация на животновъдния обект.

Очаква се еквивалентното ниво на шум на територията на животновъдния обект по време на експлоатацията да не превишава пределно-допустимата норма за производствени предприятия. Въздействието на рисковите фактори шум и вибрации са локализирани в зоните на конкретните съоръжения.

Инвестиционното предложение няма да оказва отрицателно въздействие върху околната среда по отношение на факторите “Шум” и “Вибрации”. Въздействието на рисковите

фактори шум и вибрации е върху обслужващия персонал, което изисква вземане на конкретни мерки, за да бъдат удовлетворени изискванията на Наредба № 6 от 26 юни 2006 г. на МЗ. Вредно въздействие от електромагнитни полета и лъчения върху околната среда не се очаква.

Очаква се въздействие от генериращите се отпадъци, като се предвижда да се събират и извозват за последващо третиране при спазване на всички нормативни изисквания.

По отношение здравно-хигиенни аспекти може да се обобщи, че при условие на реализиране на отправените препоръки, настоящето инвестиционно предложение, основано на най-модерни технологии, не позволява да се застраши състоянието на околната среда и здравето на населението в близките населени места – село Петко Славейков. За населението не съществува здравен риск от реализацията на инвестиционния проект. Здравният риск за работещите в обекта е управляем при спазване мерките за ограничаване на отрицателните последици в резултат от експлоатацията на обекта и нормативните документи за хигиенни и безопасни условия на труд. Непосредствените здравни рискове, свързани с евентуални аварийни ситуации се ограничават изключително около територията на площадката на инвестиционното предложение. Не се очаква неблагоприятно въздействие върху околната среда и здравето на хората, живеещи в близките населени места. Очаква се осигуряване на устойчиво развитие на района съобразно действащите в страната норми.

Въз основа на направения анализ в доклада за ОВОС могат да се направят следните изводи за очакваното въздействие на инвестиционното предложение върху околната среда, устойчивото развитие и здравето на хората.

Реализацията на инвестиционното предложение на „ЕКСПО-ХК“ ЕООД осигурява устойчиво развитие за региона:

- Избраната техника и технология за интензивно отглеждане на птици - бройлери напълно съответства на оределеният вертикален документ за дейността - *Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, July 2003.*
- Благоприятното местоположение на площадката на птицефермата в зърнодобивен район на България позволява ефективно обезпечаване с фураж от една страна, а от друга образуваният твърд торов отпад от дейността на птицефермата е логистично близо до обработваеми земеделски площи за наторяване.
- Ефективно използване на ценен природен ресурс – вода за животновъдни цели с последващо използване за наторяване и напояване.
- Разкриване на директни и индиректни работни места в община Севлиево

От направения анализ в доклада за ОВОС може да се направи извода, че очакваното въздействие на инвестиционното предложение за „Ремонт на съществуващи сгради с предназначение „пилчарник“ и закупуване на оборудване за птицеферма за интензивно отглеждане на птици - бройлери разположена в имоти с № 107037 и № 000105, землище на с. Петко Славейков, общ. Севлиево, обл. Габрово“ на „ЕКСПО-ХК“ ЕООД върху околната среда и здравето на хората ще бъде ограничено съобразно действащите в страната норми за качество на околната среда и с оглед прилагането на принципите за намаляване на риска за човешкото здраве и осигуряване на устойчиво развитие.

Реализацията на инвестиционно предложение **„Ремонт на съществуващи сгради с предназначение „пилчарник“ и закупуване на оборудване за птицеферма за интензивно отглеждане на птици - бройлери разположена в имоти с № 107037 и № 000105, землище на с. Петко Славейков, общ. Севлиево, обл. Габрово“** с възложител „ЕКСПО-ХК“ ЕООД е съобразена с действащите в страната норми за качество на околна среда.

10. СПИСЪК НА НЕОБХОДИМИТЕ ПРИЛОЖЕНИЯ

10.1. ГРАФИЧНИ ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение № 10.1.1	Актуални скици на имотите
Приложение № 10.1.2	Генплан на птицефермата
Приложение № 10.1.3	Карта с нанесени отстоянията на птицефермата от обекти за здравна защита
Приложение № 10.1.4	Схема на площадката с нанесени канализационна система

10.2. СПИСЪК НА ИНФОРМАЦИОННИТЕ ИЗТОЧНИЦИ

Приложение № 10.2.1	Нетехническо резюме
Приложение № 10.2.2	Задание за ОВОС
Приложение № 10.2.3	Разделителен протокол (списък на експертите и ръководителя на колектива, разработили доклада)
Приложение № 10.2.4	Писмени декларации на експертите
Приложение № 10.2.5	Копия от дипломи и удостоверения
Приложение № 10.2.6	Документи за собственост
Приложение № 10.2.7	Разрешително за водовземане
Приложение № 10.2.8	Информационни листи за безопасност
Приложение № 10.2.9	DAT файлове /CD/
Приложение № 10.2.10	Становища от консултантите
Приложение № 10.2.11	Оценка за прилагане на НДНТ по Чл. 99а
Приложение № 10.2.12	Бележки по писмо с изх. № 3641/16.01.2017 г. на РИОСВ-Велико Търново